

بایبل

د
قرآن

په رڼا کې

حکمتیار

Ketabton.com

بایبل
د
قرآن
په رڼا کې

آیا بایبل همغه کتاب دی چې پر عیسی علیه السلام نازل شوی؟! !!

فهرست

صفحه

عنوان

۱	مقدمه
۷	د بايبل لنډه معرفي
۱۷	عهد قديم
۱۷	پيدا پښت
۵۷	د نړۍ د ملتونو انشعاب
۶۳	له ابرام سره د خدای ژمنه
۶۶	هاجر او اسمعيل
۶۸	د اسحاق د تولد وعده
۷۳	د سدوم د ښار وړانډا
۷۹	لوط او لونيې ئې
۸۰	ابراهيم او ايملک
۸۸	د ابراهيم امتحان
۹۲	اسحاق او ربکا
۹۳	د ابراهيم وفاتېدا
۹۴	د اسمعيل اعقاب
۹۵	عيسو او يعقوب
۹۸	اسحاق او ايملک
۱۰۰	يعقوب له عيسو نه برکت ترلاسه کوي
۱۰۴	د يعقوب خوب په بيت ټيل کې
۱۰۸	يعقوب فدان ارام ته رسي
۱۱۲	د يعقوب زامن
۱۲۰	په فني ټيل کې د يعقوب غېږې!!
۱۲۲	يعقوب له عيسو سره مخامخ کېږي

- ۱۲۳ ----- د دینه رسوایی
- ۱۲۵ ----- یعقوب بیت ئیل ته ځي
- ۱۲۶ ----- د یوسف خوبونه
- ۱۴۳ ----- یوسف او د فوطیفار مېرمن
- ۱۵۹ ----- یوسف د بندیانو خوبونه تعبیروي
- ۱۷۲ ----- د فرعون خوبونه
- ۱۸۴ ----- د یوسف وروڼه مصر ته ځي
- ۲۳۳ ----- خروج
- ۲۳۶ ----- په مصر کې د بني اسرائیلو مرییتوب
- ۲۶۶ ----- موسی او هارون د فرعون په دربار کې
- ۲۷۰ ----- د هارون عصا
- ۲۷۴ ----- د فصیح عید
- ۲۸۱ ----- د فرعون د مشر زوی مړینه
- ۲۸۸ ----- د فصیح د عید مقررات
- ۲۹۴ ----- د موسی سرود
- ۲۹۴ ----- من او سلوی
- ۲۹۹ ----- له ډبرې اوبه!
- ۳۰۰ ----- له عمالقیانو سره نښته
- ۳۰۱ ----- بني اسرائیل په سینا کې
- ۳۰۳ ----- لس فرمانونه
- ۳۱۷ ----- اووم کال او اوومه ورځ
- ۳۱۷ ----- درې عیدونه
- ۳۱۸ ----- د خدای وعدې
- ۳۱۹ ----- د عهد تشییت
- ۳۲۰ ----- د معبد لپاره هدیه
- ۳۲۱ ----- د سپېڅلي ډوډی مېز

- ۳۴۲ ----- خومره سره او سپین زر او نور فلزات په معبد مصرف شول؟
- ۳۴۵ ----- لویان
- ۳۴۷ ----- حرام او حلال شیان
- ۳۵۵ ----- حیض او نفاس
- ۳۵۶ ----- د کفارې روژه
- ۳۵۷ ----- زنا او کرکجن کارونه
- ۳۵۹ ----- مختلف قوانین
- ۳۶۱ ----- اعداد
- ۳۶۳ ----- د نذر مقررات
- ۳۶۵ ----- د کنعان د سیمې خپرنه
- ۳۶۷ ----- وتي (خونډي)
- ۳۷۱ ----- د طهارت اوبه
- ۳۷۱ ----- مسي مار
- ۳۷۲ ----- د سیحون او عوج ماتې
- ۳۷۵ ----- له مديانیانو نه انتقام
- ۳۷۷ ----- تشیه
- ۳۷۷ ----- د حوریب د پرېښودو حکم
- ۳۷۸ ----- د ازدواج احکام
- ۳۸۳ ----- یوشع
- ۳۸۳ ----- یوشع اریحا ته جاسوسان لېږي
- ۳۸۶ ----- د عخان گناه
- ۳۸۷ ----- د عای بنار فتح
- ۳۸۸ ----- لمر له حرکتته ودرېږي
- ۳۹۳ ----- قاضیان
- ۳۹۴ ----- د کنعانیانو له پاتې شونو سره جنگ
- ۳۹۵ ----- شمجر

- ۳۹۵ ----- جدعون
- ۴۰۲ ----- روت
- ۴۰۷ ----- لومری او دوهم سموئیل
- ۴۰۷ ----- د سموئیل زېږېدا
- ۴۰۸ ----- فلسطینیان د عهد صندوق ترلاسه کوي
- ۴۱۴ ----- خدای شائول رد کړ
- ۴۱۵ ----- داؤد د پاچا په توگه انتخاب شو
- ۴۲۱ ----- داؤد او بتشبع
- ۴۲۷ ----- د داؤد سرود
- ۴۲۸ ----- داؤد جنگیالی شماری
- ۴۳۱ ----- لومړي پاچایان
- ۴۳۹ ----- دوهم پاچایان
- ۴۴۷ ----- د لومړیو ورځو تاریخ
- ۴۵۱ ----- دوهم تاریخ
- ۴۵۷ ----- عزرا
- ۴۵۸ ----- نحمیا
- ۴۵۹ ----- استر
- ۴۶۱ ----- ایوب
- ۴۶۲ ----- د ایوب د ایمان آزموبنه
- ۵۰۳ ----- مزامیر
- ۵۰۸ ----- امثال
- ۵۱۳ ----- جامعه (ټولنه)
- ۵۲۲ ----- د سلیمان غزلونه
- ۵۳۳ ----- اشعیا
- ۵۴۳ ----- ارمیا
- ۵۴۶ ----- حزقیال نبی

۵۲۳	دانیال
۵۷۵	هوشع
۵۷۷	یوئیل
۵۷۹	عاموس
۵۸۱	عوبدیا
۵۸۳	یونس
۵۹۳	میکاه
۵۹۴	له بیت لحم نه د یوه پېشوا د ظهور وعده
۲۰۴	ناحوم
۲۰۵	حبقوق
۲۰۶	صفنیا
۲۰۸	حجي
۲۰۹	زکریا
۲۱۵	ملاکي
۲۱۹	تتمه
۲۲۳	عهد جدید
۲۲۷	د مرقس او متی انجیلونه
۲۲۹	د عیسی تولد
۲۳۱	منجمان د عیسی په لټه کې
۲۳۷	مصر ته تېښته
۲۳۷	د یحیی پیغمبر ظهور
۲۳۹	د عیسی آزمېښت
۲۴۱	د غونډۍ د سر موعظه
۲۴۳	د تورات احکام
۲۴۹	د روژې په اړه پوښتنه
۲۴۹	دوولس شاگردان

- ۲۵۲ ----- د یحیی پوښتنه
- ۲۵۲ ----- د یهودانو علماء د معجزې غوښتنه کوي
- ۲۵۴ ----- د هیرو دیس مضطرب وجدان
- ۲۵۵ ----- په عیسی باندې د کنعاني ښځې ایمان
- ۲۶۰ ----- په ریاکاری سره ځان دیندار ښودل
- ۲۶۱ ----- په آخري زمانې کې به زه بیا راستون شم
- ۲۶۳ ----- په دنیا کې د عیسی د ژوند وروستی ورځې
- ۲۷۱ ----- د لوقا انجیل
- ۲۷۱ ----- د عیسی مسیح قصه
- ۲۷۴ ----- د عیسی تولد
- ۲۷۶ ----- د عیسی اجداد
- ۲۷۷ ----- عیسی خپل خدمات پیل کړل
- ۲۷۸ ----- د روژې په اړه پوښتنه
- ۲۷۹ ----- د عیسی پیغام یحیی ته
- ۲۸۰ ----- یوه بد لمنه مېرمن وبخښل شوه
- ۲۸۲ ----- د خدای د کلام اغېز
- ۲۸۸ ----- د خدای تر ټولو ستر حکم
- ۲۸۹ ----- د خدای کلام ته د غوږ نیولو اهمیت
- ۲۸۹ ----- عیسی د دعا کولو ترتیب شاگردانو ته ښيي
- ۲۹۲ ----- د خدای د ملکوت په اړه یو مثال
- ۲۹۳ ----- د عیسی د متابعت بیه
- ۲۹۳ ----- خدای د ورك شوو په لټه کې
- ۲۹۶ ----- د عیسی ځینې نورې خبرې
- ۲۹۷ ----- د عیسی وینا د قیامت په اړه
- ۲۹۷ ----- باید په جدیت سره دعا وکړئ
- ۲۹۹ ----- عیسی له ماشومانو سره محبت کوي

- ۶۹۹ ----- د زيات ثروت خطر
- ۷۰۰ ----- عیسی د خپل مرگ او بیاژوندون وړاندوینه کوي
- ۷۰۲ ----- اورشلیم ته د عیسی ننوتل
- ۷۰۲ ----- د ظالمو ملیارانو قصه
- ۷۱۱ ----- د رسولانو اعمال
- ۷۲۲ ----- د مسیح پیام اروپا ته رسېږي
- ۷۲۹ ----- د یوحنا انجیل
- ۷۲۹ ----- مسیح زمونږ دنیا ته راغی
- ۷۵۰ ----- د یوې بدلمنې بنحې محاکمه
- ۷۲۷ ----- مکاشفه
- ۷۲۸ ----- بې محبته کلیسا ته د مسیح پیغام
- ۷۷۰ ----- خور بدلې کلیسا ته د مسیح پیغام
- ۷۷۰ ----- د پرغامه کلیسا ته د مسیح پیغام
- ۷۷۱ ----- د طیاتیرا کلیسا ته پیغام
- ۷۷۲ ----- د مسیح پیغام د سارد بې روح کلیسا ته
- ۷۷۲ ----- د فیلا دلفیه مثالي کلیسا ته د مسیح پیغام
- ۷۷۳ ----- د لائودیکیه کلیسا ته د مسیح پیغام
- ۷۷۴ ----- آسماني رؤیا
- ۷۸۸ ----- د یوحنا لیکونه
- ۷۸۸ ----- لومړی لیک
- ۷۹۱ ----- د یوحنا دوهم لیک
- ۷۹۲ ----- د یوحنا درېیم لیک
- ۷۹۳ ----- د یعقوب لیک
- ۷۹۹ ----- د پطرس لیکونه
- ۷۹۹ ----- لومړی لیک
- ۸۰۲ ----- د پطرس دوهم لیک

- د يهودا ليك ----- ۸۰۵
- د پولس ليكونه ----- ۸۰۷
- لومړی ليك د قرنټس مسيحيانو ته ----- ۸۰۷
- د پولس لومړی ليك د تسالونيكې مسيحيانو ته ----- ۸۲۵
- د مؤمنانو وضعيت له مرگه وروسته ----- ۸۲۵
- د پولس لومړی ليك تيموتائوس ته ----- ۸۲۷
- د پولس دوهم خط د قرنټيس مسيحيانو ته ----- ۸۲۹
- د پولس دوهم ليك د تسالونيكې مسيحيانو ته ----- ۸۳۲
- د پولس دوهم ليك تيموتائوس ته ----- ۸۳۴
- د پولس ليك د كولسي مسيحيانو ته ----- ۸۳۶
- مسيح څوك وو او څه ئې وكړل؟ ----- ۸۳۶
- د افسس مسيحيانو ته د پولس ليك ----- ۸۴۴
- د غلاطيه مسيحيانو ته د پولس ليك ----- ۸۴۵
- يهودي توكمه مسيحي عبرانيانو ته ليك ----- ۸۴۷
- د ملك صادق لوروالی پر ابراهيم ----- ۸۵۱
- خنوخ ----- ۸۵۲
- د پولس ليك فوليمون ته ----- ۸۵۲
- د پولس ليك فليپي مسيحيانو ته ----- ۸۵۳
- د پولس ليك د روم مسيحيانو ته ----- ۸۵۵
- د آدم گناه او د عيسى مسيح بخښنه ----- ۸۵۸
- د خداى واقعي قوم ----- ۸۵۹
- د مسيحيانو وظيفه د دولت په وړاندې ----- ۸۶۴
- د پولس ليك تيطوس ته ----- ۸۶۷
- تتمه ----- ۸۶۹

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

د صلیبي ځواکونو په لاس د اسلامي خلافت له زواله وروسته، غرب ته پر ټولې نړۍ د برلاسی موقع په لاس ورغله، دوی اسلامي خلافت ټوټې ټوټې کړې او په وړو وړو ملکونو کې ووېشو، پاچایان، جنرالان او بې دینه واکمنان یې پرې مسلط کړل، د دې مستعمراتو د فوځ جوړښت، سیاسي نظام او تعلیمي نصاب یې داسې جوړ کړ چې له یوې خوا د دوی گټې تأمین کړي او له بلې خوا اسلام ته د مسلمانانو د بیا ورگرځېدو او د اسلامي خلافت د احیاء مخه ونیسي، خو غرب له فکري خلا سره مخامخ وو، د مسیحیت مسخه شوی دین د دې جوگه نه وو چې د غرب د نوي نسل پوښتنو او غوښتنو ته ځواب ووايي څه دا چې محکوم ولسونه یې منلو ته چمتو کړي، لا ډېره موده نه وه تېره شوې چې غرب د الحاد او دین دښمنۍ له څپانده طوفان سره مخامخ شو، د غرب ځوان نسل د انجیل، کلیسا او پاپ وینا د حقیقت او علم خلاف موندله، د انساني ژوند له تنظیمه عاجز او د انسان پوښتنو ته له ځواب ویلو معذور. له دې دین نه د بغاوت بهیر پیل شو، په بېلو بېلو پړاوونو کې یې بېل بېل رنگونه غوره کړل، په پای کې د بغاوت دې بهیر د کمونیزم بڼه خپله کړه، چې دا هم د غرب له سیاسي، اقتصادي او اجتماعي جوړښت نه بغاوت وو او هم له دیني جوړښت نه او له انجیل، پاپ او کلیسا سره د مخالفت تونده څپه. د کمونیزم له ظهوره وروسته فکري مبارزه په دريو جبهو ووېشل شوه: له یوې خوا د غرب او د غرب په غېږ کې د زېږېدلي کمونیزم ترمنځ، له بلې خوا د کمونیزم او اسلام ترمنځ او په درېیمې جبهې کې د غرب او اسلام ترمنځ، اسلامي امت په سیاسي محاذ کې د صلیبي ځواکونو په وړاندې ماتې خوړلې وه خو د فاتح ځواک

دين او مذهب له دې عاجز وو چې اسلام ته ماتې ورکړی شي، کمونيزم داسې پړاو ته ورسېدو چې غرب ئې له مقابلې عاجز شو، هم په سياسي او نظامي محاذ کې او هم په فکري محاذ کې، ټوله شرقي اروپا، د روسيې او چين په څېر دوه ستر ملکونه، چې نفوس ئې د امريکا او اروپا څو برابره دی، د جنوبي امريکا گڼ شمېر ملکونه، ټوله مرکزي آسيا او د مصر، سوډان، عراق، سوريې او يمن په څېر اسلامي هېوادونه د کمونيزم لاس ته ورغلل. خو په اسلامي هېوادونو د کمونيزم سلطه همغسې وه لکه د غرب سلطه، چې يوازې نظامي، سياسي او اقتصادي وه او له دې عاجز وو چې اسلام ته ماتې ورکړی شي. کمونيزم د اسلام په وړاندې ماتې وخوړه، د کمونيزم ستره اډه، شوروي اتحاد په افغانستان کې د ماتې په وجه په زوال محکومه شوه او د کمونيزم ټغر ټول شو. خو اسلامي امت په داسې دريغ کې نه وو چې له دې سترې بريا هغه گټه ترلاسه کړي چې ورسره مناسب وه، برعکس د شوروي اتحاد له ماتې نه امريکا ته دا مجال په لاس ورغی چې د نړۍ د يوازني زبرځواک په توگه تبارز وکړي. او په دې سره مسيحييت د يوه فاتح ځواک د مذهب بڼه غوره کړه، نن مسيحييت په داسې موقعيت کې دی چې د امريکا، انگلستان، ايټاليا، استراليا او کاناډا په څېر گڼ شمېر هېوادونه ئې په واک کې دي، هغه ملکونه ورسره دي چې په اقتصادي، سياسي او نظامي لحاظ د نړۍ په لويې برخې يا مخامخ او يا په غيرمستقيمه توگه حکومت کوي، امکانات ئې پراخ، لاس ئې آزاد او د کار مجال ورته برابر، مسيحييت ته د خلکو د راوړلو لپاره هومره پراخ امکانات په واک کې لري چې د نړۍ په تاريخ کې نه مسيحييت او نه کوم بل دين ته په لاس ورغلي، خو سره له دې، ناکام دی او له دې عاجز چې د دې دين د منونکو دائره پراخه کړي، دا خو پرېږده حتی له دې عاجز دی چې له مسيحييت نه د خلکو د اوښتو مخه ونيسي، په غربي هېوادونو کې هر کال په سلگونو کليساگانې ټرل کېږي او پاتې ئې هم داسې چې د گوتو په شمېر عمر خوړلي ئې ليدو ته زړه ښه کوي. دا په داسې حال کې چې واتيکان نږدې شپږ لکه مبلغين استخدام کړي، پراخ تبليغاتي وسايل لري، د اجتماعي خدماتو تر پردې لاندې مسيحييت ته د خلکو د ترغيب لپاره ئې په زرگونو مراکز پرانستلي، د واتيکان د ادعا له مخې دوی په اته

څلورېښت اسلامي هېوادو کې د خپلې خونې داسې واکمنان مسلط کړي چې د دوی په امر هر څه کولو ته چمتو دي. او دا په داسې حال کې چې اسلام یتیم دی، پر اسلامي ملکونو ظالم، جابر، منافق او د پردیو په لاس مسلط شوي واکمنان حکومت کوي، د اسلام په لوري د بلنې هر خوځښت تر نورو د مخه د همدغو چارواکو په لاس خپل کېږي، پر افغانستان او عراق د صلیبي ځواکونو ګډ برید او له دوی سره د اسلامي هېوادو د حکومتونو څرګندې او پټې ملګرتیا ونښوده چې اسلامي امت څومره مظلوم او اسلام څومره یوازې دی!!؟

په افغانستان کې د شوروي اتحاد ماتې او نن په عراق او افغانستان کې اسلامي مقاومت او د هغه له خپلو نه د غربي ځواکونو عجز او ناتواني اسلامي امت راوینس کړ، غرب د اسلامي امت له راوینسېدو وپېرېدلی، دا وینستیا د خپلو استعماري ګټو لپاره ستر ګواښ ګڼي، اسلام ته د ځوان نسل د پراخ راتګ، په غربي نړۍ کې له محرف مسیحیت، پانګه وال اقتصادي نظام، بې هدفې او بې فرهنگي نه د صالح وګړو ژوره کرکه او د اسلام په لوري د دوی ورځ په ورځ پراخه رجوع؛ غربي استعمارګران سخت وپړولي، د مقابلې لپاره ئې ملاتړلې، پر افغانستان او عراق د دوی وحشیانه برید او دلته په پاتې کېدو د دوی د ټینګار اصلي وجه او موخه همدا ده. خو ښه الله دوی به په دې صلیبي جنګ کې همداسې له ماتې سره مخامخ کېږي لکه چې شوروي اتحاد ورسره مخامخ شو. افغان مجاهدین او عراقي سرتیري به دوی ته هم د کمونیزم په څېر ماتې ورکوي.

صلیبي ځواکونه په افغانستان او عراق کې یوازې د جنګ په سنگرونو کې د اسلام او مسلمانانو مقابله نه کوي، په نورو برخو کې هم پراخې هلې ځلې لري، یوازې په افغانستان کې ئې دوه نیم زره انجیوګانې (غیر دولتي مؤسسې) جوړې کړې او نږدې یو لک مامورین ئې په کې استخدام کړي چې دا ټول مسیحیت ته د افغانانو په اړولو او د اخلاقي فساد په خورلو لګیا دي. دوی له تایلند، چین، جنوبي کوریا او ګڼ شمېر نورو هېوادونو په زرهاوو بد لمنې نجونې افغانستان ته راوستې، په هوټلونو کې ئې ځای په ځای کړې او د اخلاقي فساد خورولو دنده ئې ورکړه، یوازې د جنوبي کوریا له هېواده ئې نږدې دوه زره کسان په همدې موخه خو

د سياحت په نامه راو لېږل، په باميان کې په خاصه توگه او د شمال په ځينو ولاياتو کې ئې کار پيل کړ، خبره ئې رسوايي ته ورسېده، خلکو د دوی په فعاليتونو اعتراض وکړ او حکومت ته ئې وويل چې دوی مسيحييت ته د افغانانو د اړولو هڅې کوي، بايد له هېواده وشړل شي، حکومت مجبور شو او د دوی د ايستلو اعلان ئې وکړ!!

د عبدالرحمن پنجشيري ارتداد، څرگند اعتراف، نيونه، د بش، بلير، پاپ او نورو فوري عکس العمل او له څه ځنډه پرته د ده ژر خوشې کېدا او ايتاليا ته تگ؛ د اسلام او مسلمانانو په ضد د غرب د خطرناکو توطئو ابعاد ښه برېښه کړل، دا د يوې شرمناکې توطئې يوه کړۍ وه، دا ډرامه د دې لپاره جوړه شوې وه چې مرتد شوو افغاني مسيحيانو ته وښيي چې افغانستان اوس ستاسو د ملگرو په واک کې دی، حکومت او چارواکي ئې ستاسو هم مسلکه او ستاسو په خدمت کې دي، څوک مو د ارتداد په جرم نه نيولی شي او نه محاکمه کولی، دوی ته ويل شوي وو چې په افغانستان کې زيات شمېر کسان مخصوصاً د انجيوگانو پرسونل او د حکومت لوړ پوړې چارواکي مسيحييت ته اوبنتي، خو له وېرې خپل ارتداد نه شي اعلانولی، د ايتاليې استخباراتو دا پرېکړه وکړه چې عبدالرحمن پنجشيري دې ته تيار کړي چې خپل ارتداد برېښه کړي، د کورنۍ غړي ئې اړوند ادارې ته اطلاع ورکړي، ونيولی شي، په محکمه کې په خپل ارتداد اعتراف وکړي، د محکمې بهير څرگند شي، ټول خلک ترې خبر شي، خو د امريکا، انگلستان، ايتاليا، کاناډا، استراليا او نور حکومتونه فوراً او جدي عکس العمل وښيي، د فوري خوشې کولو غوښتنه وکړي، خلاص شي او په ايتاليا کې پناه ورکړی شي، تر څو په دې سره د هغو کسانو وېره ختمه شي چې خپل ارتداد نه شي اعلانولی. دا په حقيقت کې د مسيحييت په لوري د خلکو د تشويقولو لپاره يوه کرکجنه توطئه وه.

دغه حالت ته په پام سره د دې ضرورت وو چې د مسيحييت په حقيقت د خلکو د پوهاوي لپاره انجيل ته يوه کره کتنه وشي، له قرآن سره مقايسه کړی شي، خلک په دې پوه شي چې بايبل څه ويلى؟ او قرآن څه ځواب ورکړی؟ دا حقيقت ورته جوت شي چې مسيحييت ته اوبنتي او له اسلامه مرتد شوي کسان په دې خاطر مسيحييت

ته نه دي اوبنتې چې انجيل ئې لوستلی او هغه ئې يو داسې کتاب موندلی چې تر قرآن غوره په نظر ورغلی، د انجيل استدلال ئې مضبوط او بلنه ئې اغېزمنه او لارښوونې ئې د انسان د نېک مرغۍ ضامن موندلې او په هغه کې ئې د خپلو ټولو پوښتنو ځواب ترلاسه کړي!!!

مخکې له دې چې زه بايبل ولولم، گمان مې کاوو چې دا به همغه مقدس آسماني کتاب وي چې د الله تعالی له لوري پر عیسی علیه السلام نازل شوی، خو الله تعالی په دې خاطر منسوخ کړ او پر ځای ئې قرآن راولېږو چې دین پلورونکو مسیحي علماوو په هغه کې تحریف وکړ، ځینې برخې ئې بدلې، ځینې ئې حذف او ځینې ئې غلط تعبیر او تفسیر کړې، گمان مې دا وو چې ښايي معمولي تغيرات به په کې راغلي وي او ډېرې برخې به ئې له لاس وهنو او تحریفه خوندي پاتې وي، د همدې لپاره مې فکر کاوو چې هغو درنو مفسرینو کومه لویه اشتباه نه ده کړې چې د قرآن د تفسیر په دوران کې ئې په دې کتاب استناد کړی یا ئې ځینې قصې ترې رانقل کړې، خو کله چې ما په بايبل کې تحقیق پیل کړ؛ راته جوتنه شوه چې ما سخته اشتباه کړې وه، نه دا انجيل همغه مقدس آسماني کتاب دی او نه په دې کتاب استناد کول صحیح دی، په دې کتاب کې چې کوم څه ډېر لږ موندلی شو نو هغه؛ الهي کلام ته ورته جملات دي، ما په دې طمعې او هیلې بايبل پرانېزو او د هغه مطالعه مې پیل کړه چې په تورات او انجيل کې د يهودانو او مسیحیانو له لوري شوي تحریفونه به د قرآن په رڼا کې په گوته کړم، هره پاڼه مې په همدې طمعې اړولې چې که په مخکنۍ کې مې الهي کلام ترسترگو نه شو، ښايي په دې پاڼې کې به ئې ومومم او که په دې کتاب او رسالې کې مې ونه لیدو په نورو کې به ئې وگورم، خو ما بايبل پای ته ورساوو پرته له دې چې زما آرمان ترسره شي، باور وکړئ ما په ټول بايبل کې د الله تعالی د مبارک کلام دومره څه هم ونه موندل لکه یوازې په آیت الکرسي او یا د فاتحې د سورې په اوو آیتونو کې چې راغلي. بايبل په اصل کې د بې بنسټه روایاتو داسې مجموعه ده چې له عیسی علیه السلام نه ډېر وروسته د بېلابېلو لیکوالانو په لاس لیکل شوي، زیاتې برخې ئې د بني اسرائيلو د قوم د شجرې، نسب او تاریخ په اړه بحث کوي، یوه لویه برخه ئې د داسې قصو

مجموعه ده چې د هر هونبیار او عاقل انسان له نظره مسخره او خیالي ناولونو ته ورته برېښي، یوه برخه ئې داسې وړاند وینې دي چې تر اوسه ئې هېڅ یوه سمه او صحیح ونه ختله، ډېره لږه برخه ئې احکام دي چې په دې کې هم تر هر څه زیات د بني اسرائیلو د معبد د څرنګوالي او د قربانۍ د وړاندې کولو طریقي بنودل شوې. ما ته د تحقیق په دوران کې ثابت شوه چې قرآن کریم د دې کتاب نږدې په سلو کې د پنځه نوي برخو ترديد او د پنځو تصحيح کوي.

په بايبل د نقد په اړه تر دې د مخه هم ډېر کتابونه لیکل شوي، مخصوصاً په عربي او اردو کې، هر کتاب د نقد لپاره ځانګړې طریقه غوره کړې، خو ما چې کومه طریقه غوره کړې هغه له لوستونکي سره مرسته کوي چې له یوې خوا د بايبل یوه مشرح خلاصه ولولي او له بلې خوا د اعتراض وړ ټول موارد ورته جوت شي، ما لومړی د بايبل د هرې برخې خلاصه په پوره امانت او تفصیل سره وړاندې کړې، بیا مې تر نقد او کره کتنې لاندې نیولې، په نورو کتابونو کې دا طریقه نه ده کارول شوې، یوازې د اعتراض وړ برخې بېلې بېلې خپرل شوې، د دغو کتابونو لوستونکي دې ته اړ کېږي چې بايبل هم خپلې مخې ته کېږدي او ولټوي چې تر نقد لاندې برخه چېرې راغلي، په کومه صیغه او په کوم ارتباط!! زمونږ نقد ئې له دې مشکل څخه ژغوري. په دې لیکنې کې ما د دې هڅه هم کړې چې د بايبل اکثر برخې د قرآن د آیتونو په څنګ کې کېږد، توپیر ئې له الهي کلام سره په ګوته کړم او د نرو لوستونکو قضاوت ته ئې وړاندې کړم.

ما د دې کتاب په لیکلو باندې نږدې نه میاشتې تېرې کړې، تر لسو نه زیاتو علماوو او پوهانو وروڼو په خپلو مشورو او ملاحظاتو سره زما مرسته کوله، د تحقیق په دوران کې مې دغه کتابونه یا بشپړ یا په اجمالي توګه مطالعه کړي: الموسوعة المیسرة، اظهارالحق، الجواب الصحیح لمن بدل دین المسیح، عیسائیت، صلیب ټوټ ګیا، عیسائیت کیا هے، حوار مع زمیلی المسیحی.... له ځینو نه مې په مناسبو برخو کې استفاده کړې، د شیخ احمد دیدات او ډاکټر ذاکر نایک ځینې ویناوې مې هم اورېدلې دي، الله تعالی دې دغو لیکوالانو، دعاتو او زما مشاورینو او مرستندویانو ته اجر ورکړي. که ما په دغو کتابونو کې کوم یو

کافي موندلی وی حتماً مې د هغه په ژباړې اکتفاء کوله او د نوي کتاب په ليکلو مې دومره وخت نه ضايع کولو، خو ما په بايبل باندې د يوه داسې جامع او مفصل بحث او نقد ضرورت احساس کړ چې هم د بايبل ټول اساسي مطالب د لوستونکو مخې ته کېږدي او هم ئې د انتقاد او اعتراض وړ ټولې برخې، په دغو کتابونو کې يا خو بحث اجمالي او مختصر دی، يا يوازې د بايبل تناقضات په گوته شوي او په همدې اکتفا شوې، يا ئې بحث موضوعي دی او د ځانگړو قضايوو په اړه د بايبل غلطو ويناوو ته گوته نيول شوې، له دې کتابونو نه يوازې هغه څوک استفاده کولی شي چې يا ئې بايبل تر دې د مخه په دقت سره لوستلی وي او يا د مطالعې په دوران کې هغه خپلې مخې ته کېږدي، خو (بايبل د قرآن په رڼا کې) داسې ليکل شوی چې هم د بايبل ټول اساسي مطالب د لوستونکو مخې ته ږدي او هم هغه جدي اعتراضات چې عقل، علم او واقعي الهي دين ئې په دغو مطالبو لري، په دې کتاب کې به تاسو د قرآن په رڼا کې د بايبل اصلي څيره وگورئ، يوه داسې مقايسه چې د قرآن او بايبل تر منځ ژور توپيرونه ستاسو مخې ته ږدي.

ما د تحقيق او نقد په دوران کې د بايبل له هغو دريو نسخو استفاده کړې چې د بايبل د يوې مشهورې او معتبرې نشراتي ادارې لخوا په فارسي، عربي او انگريزي کې ترجمه او نشر شوې، دا مرکز د نړۍ په مختلفو ژبو د بايبل د ترجمې او نشر تر څنګ، گڼ شمېر تلويزيوني شبکې، راډيوگانې او انټرنېټي صفحې هم لري، د نړۍ په نږدې دريو سوو ژبو ئې بايبل ترجمه او نشر کړې، د بايبل ډېرې قصې ئې په کارتوني بڼې کې هم تيارې او نشر کړې او هره ورځ ئې د دغو شبکو له لارې نندارې ته ږدي. دا بايد علاوه کړم چې په دغو دريو نسخو کې هم ډېر ځلې اختلافات ترسترگو کېږي، په داسې حال کې چې ژباړه او خپرېدا ئې د يوه مرکز له لوري ترسره شوې، د دغو نسخو تر منځ د اختلاف په صورت کې ما اکثراً د فارسي نسخې وينا د نقد لپاره غوره کړې.

د بايبل لنډه معرفي:

مخکې له دې چې د بايبل متن ته د شرح او تفصيلي بحث لپاره داخل شم، په

اختصار سره لاندې مطالب ستاسو مخې ته ږدم:

• که تاسو بايبل ته په دې نيت رجوع وکړئ چې پوه شئ د الله تعالی په هکله ئې څه ويلې، هغه ئې څنگه معرفي کړی، مواصفات ئې کوم او د شته والي دلايل ئې څه، نو څه به ترلاسه نه کړئ او د خپلو پوښتنو واضح او سم ځواب به په لاس درنه شي، نه يوازې دا چې تش لاس به تري پورته کېږي بلکې ډېرې نوې پوښتنې به درسره پيدا کېږي، په بايبل کې به الله تعالی داسې ومومئ چې د کمزوري انسان په څېر دی، انسان ئې د ځان په شکل کې پيدا کړی، يوازې د بني اسرائيلو خداى دی، له دوى سره دی، په دوى کې او سپړي، دوى ئې خپل قوم دی، دوى ئې زامن دي!! کله کله د انسان په شکل کې راپاڅه شوى، د بني اسرائيلو پيغمبرانو ته ئې ځان بنودلى، له يعقوب عليه السلام د بني اسرائيلو له جد سره ئې غېږې نيولې دي خو په دې نه دی توانېدلى چې هغه راځملي!! عادت ئې د ماشومانو په څېر دی، په وړوکي شي خوشحاله کېږي او په وړوکي شي خفه کېږي. د دوى خداى کله په ډېرې وړې خبرې سخت غصه شي او سخته جزا ورکوي حتى د گناهگار تر اووم نسله نه بخښي او کله په ډېر کم او بې اهميته کار ډېر خوشحاله شي او د عامل تر اووم نسل پورې نېکه بدله ورکوي. يوازې گناهگار نه مؤاخذه کوي بلکې اولاد ئې هم مجازات کوي. د سرد وېښتانو په خړيلو سره سخت ناراضه کېږي او په پرېښودو سره ئې ډېر راضي کېږي!! کله چې داؤد عليه السلام د بني اسرائيلو د ځلميانو د شمېرلو امر وکړ، په دې سره الله هومره پرې غصه شو چې ورته وئې ويل: له دغو درېو سترو عذابونو څخه يو غوره کړه: وچ کالي، وبا او د دښمن غلبه، ده وبا غوره کړه!!!

د بايبل خداى بني اسرائيلو ته امر کوي چې نور قومونه ووژنئ، په هيچا ئې رحم مه کوئ، بنځې، ماشومان او نارينه ئې له تيغه تېر کړئ، کورونه ئې وړان او څاروي ئې ووژنئ او فصلونو ته ئې اور واچوئ.

خداى د خلکو په شتمنيو او محصولاتو کې خاصه برخه لري، خو د خداى دا برخه کاهنانو (مذهبي مشرانو) ته رسېږي، قرباني او صدقه به کاهن ته سپارل کېږي، کاهن له بل هر کاره معاف دی، يوازې د معبد خدمت به کوي، خداى د خپل

بنده دعا د کاهن له لارې اوري او قبلوی ئې، د کاهن راضي کول د خدای راضي کول دي او د ده ناراضه کول د خدای ناراضه کول دي.

کاهنان په هرې خبرې کې له خدای نه مخامخ هدایت ترلاسه کوي، ښه او بد سم او گناهگار په قرعه معلوموي، د هرې جگړې له شروع کولو مخکې ترې پوښتنه کوي چې دا جگړه وکړي که نه، خدای په خپله له دوی سره په جگړې کې برخه اخلي، دوی هغه وخت باید جگړه پیل کړي چې د خدای د گامونو غږ واوري.

د خدای په وړاندې رقص او سرود چنگ و نای وهل د عبادت په ضمن کې راځي.

• که تاسو وغواړئ چې بایبل په دې نیت ولولئ چې پوه شئ پیغمبران ئې څنگه معرفي کړي، ځانگړتیاوې ئې کومې، مأموریت ئې څه، قوم ته ئې څه ویلي، له کوم پیغام سره لېږل شوي، ولې الله تعالی د استاڅو په توگه غوره کړي، د دوی امتیاز له نورو خلکو په څه کې وو، په ولس کې چا د دوی ملگرتیا کړې، چا ئې مخالفت ته ملا ترلې...؟! نو د دې پوښتنو واضح ځواب نه شئ موندلی، د مثال په توگه ابراهیم علیه السلام به په بایبل کې یو عادي انسان ومومئ، د تارح ځوی، د بني اسرائیلو جد، یو مهاجر، ... نه ئې قوم ته څه پیغام او لارښوونه درلوده، نه ئې په خپلې ټولنې د مسلط سیاسي، اجتماعي او دیني نظام مقابله کړې، خو ځلې ئې خدای لیدلی او یو ځلې ئې خدای ته ډوډۍ هم ورکړې!! خو که تاسو د قرآن په هېندارې کې د ابراهیم علیه السلام شخصیت ته نظر وکړئ نو هغه به داسې یو عظیم شخصیت ومومئ چې سر ئې له آسمان سره لگېږي، داسې شخصیت چې پیغمبر علیه السلام به د ده په هکله ویل: زمونږ سردار او سالار ابراهیم علیه السلام دی، د ده وینا، د ده دعوت، د ده شخصیت، د ده مبارزه، د ده استدلال، همت، صبر .. به هومره اوچت په نظر درشي چې له ځنډه پرته به د ده په عظمت اعتراف وکړئ!!

په بایبل کې پیغمبران او انبیاء داسې معرفي شوي: نه د اوسېدو خاص ځای لري او نه خلکو ته د ویلو لپاره کوم پیغام او لارښوونه. کار ئې یوازې دا دی چې پاچایانو ته ووايي: دې جنگ ته ولاړ شه او دې ته مه ځه، په دې کې بریا ترلاسه

کوې او په دې کې له ماتې سره مخامخ کېږي. دې قوم او دې کورنۍ ته برکت ورکوي او پر هغې بلې کورنۍ او کس د الله لعنت وروي. خلک له دوی نه د غیب خبرې پوښتي او دوی ځواب ورکوي. په غرونو او لوړو او اکثراً د خلکو له نظره پټه ګرځي. پاچایان تدهین کوي، په سر ئې د زیتون مبارک غوړي وراچوي او په همدې سره هغه ته پاچايي ورپه برخه کېږي. پر دوی وحی هغه وخت نازلېږي چې ساز او سرود غږېږي او دوی د وجد او مستۍ په حالت کې وي، د غیب خبرې په دې حالت کې دوی ته معلومېږي. بایبل د حزقیال په کتاب کې د انبیاوو په اړه یوه په زړه پورې وینا لري چې د دوی د انبیاوو څرنگوالی په ګوته کوي، لیکي: دوی د ګډو په څېر وړانو ویجاړو ځایونو کې اوسېږي، دروغجنې وړاندوینې کوي، د خلکو لپاره د خیر خبره، لارښوونه او واضح پیغام نه لري، د خلکو له ژوند سره ئې هیڅ کار نه وي، هیڅ ویجاړ حصار د دوی په لاس نه رغول کېږي، د پاچایانو د سر دعا کوي، د خلکو د غولولو لپاره د پاچایانو سر په زیتون غوړوي او دا د خدای له لوري د ده د انتخاب نښه ګڼي!!!

- په بایبل کې د قیامت، بیاژوندون، حساب و کتاب، مکافات او مجازات، جنت او دوزخ په اړه څه نه دي ویل شوي، په داسې حال کې چې د قرآن یوه لویه برخه دې مبحث ته مختص شوې، په کومې موضوع چې په قرآن کې تر نورو زیات بحث شوی، د اثبات لپاره ئې زیات دلائل وړاندې شوي او د ټولو پیغمبرانو علیهم السلام د دعوت اساسي برخه ګڼل شوې همدا د قیامت او بیاژوندون موضوع ده، ډېره عجیبه ده چې بایبل د تورات او انجیل او د موسی علیه السلام، عیسی علیه السلام او د دوی د ټولو پیغمبرانو د دعوت دا مهمه برخه حذف کړې او په هیڅ ځای کې ئې معمولي یادونه هم نه کوي!!!

- په بایبل کې د شیطان او پېریانو په اړه هم څه نه مومو، له جنت نه د آدم علیه السلام ایستل د شیطان په ځای د مار کار ګڼي، نه د انسان بد کارونه شیطاني و سوسو ته منسوبوي او نه هغه د انسان د خطرناک دښمن په توګه معرفي کوي، په داسې حال کې چې قرآن د انسان او فرشتې ترڅنګ د پېریانو یادونه کوي، د انسان په څېر ئې باختیاره مخلوق ګڼي چې ښه او بد، کافر او مؤمن لري!

- د بايبل په مذهب کې پنځه نجس مخلوق ده، په هغه ځای کې ئې او سپدل ناروا دي چې مقدس شيان لکه د عهد صندوق پکې وي!!
- له غير يهودي سره نکاح کول ناروا او د الله د غضب باعث گڼل کېږي.
- د بايبل يوه لويه برخه قصې دي، خو دا قصې داسې دي لکه د ژمي په اوږدو شپو کې وړو وړو لمسيانو ته د بودۍ انا قصې، هومره مسخره او د خدا وړ چې د هر عاقل انسان خدا پرې راځي، هيڅ هونښيار انسان به دا ونه مني چې دا قصې د الله تعالی د کتاب برخه کېدی شي، حتی دا به ونه وايي چې دا قصې کوم هونښيار انسان ليکلې دي.
- د بايبل بله لويه برخه د بېلابېلو قومونو په شجره بحث کوي، د دې بحث په ترڅ کې به تاسو وگورئ چې د بايبل له نظره د ځمکې او آسمان له پيداېښته او د آدم عليه السلام له پيداېښته تر نن پورې نږدې شپږ زره کاله تېر شوي چې که د هر نسل لپاره يوه پېړۍ مختصه کړو نو اوسنۍ پېړۍ د شپېتم پوښت ده، له آدم عليه السلام نه تر نوح عليه السلام پورې لس پوښته، له نوح عليه السلام نه تر ابراهيم عليه السلام پورې لس پوښته، له ابراهيم عليه السلام نه تر عيسى عليه السلام پورې نږدې شل نسله او د عيسى عليه السلام له ميلاده تر نن پورې شل پوښته!! دا په داسې حال کې چې د غرب د انسايلو پيډيا (دائرة المعارف) له مخې د لمر عمر نږدې څلور ميليارده او شپږ سوه مليونه کاله دی او همدا دائرة المعارف وايي چې د نيل په دواړو خواوو کې داسې آثار ترلاسه شوي چې ښيي له نن نه اوه زره کاله مخکې په دې سيمې کې انسانان د زراعت په کار بوخت وو، د زراعت وسايل ئې جوړ کړي او د ځمکو د خړوبولو لپاره ئې ويالې ايستلې وې!! او ليکي چې په فرانسه کې د کيندنو په ترڅ کې په غار کې داسې منظره موندل شوې چې له نن نه څوارلس زره کاله مخکې انځور شوې!! له دې معلومولی شئ چې انسان به څه وخت او د بايبل له وينا نه څو زره کاله مخکې پيدا شوی وي!!! مخکې غربي څېړونکو ويل چې انسان پنځه ويشت زره کاله مخکې گانه جوړه کړې او کارولې، په ۲۰۰۶ ميلادي کال کې داسې ښې په لاس ورغلې چې ښيي انسان نوي زره کاله مخکې گانه جوړه کړې خو دا گانه ئې د مېوو له زړو جوړه کړې وه، همدا راز ادعا

کوي چې د انسان لومړني اجداد نږدې درې سوه زره کاله مخکې پيدا شوي!! دغو غربيانو ته وايو: تاسو څنگه هغه بايبل منئ چې د آسمانونو او ځمکې عمر شپږ زره شپږ کاله او شپږ ورځې بولي؟! آيا د بايبل د لرې غورځولو لپاره د هغه دغه غلطه او بې بنسټه ادعا کافي نه ده؟!!!

• د عالم د پيداېښت په اړه د بايبل وينا هومره بې بنسټه او غير علمي ده چې هر باشعوره انسان پرې پوهېدی شي، دا غلطه وينا په ډېر صراحت سره بنسټي چې دا کتاب نه الهي کتاب دی او نه د کوم عالم او پوه انسان په لاس ليکل شوی کتاب!!

• بايبل په ټولو انسانانو کې بني اسرائيل غوره قوم او د الله تعالی نازولي زامن گڼي، داسې چې جنت د دوی لپاره پيدا شوی او دوی د جنت لپاره، نورو قومونو ته د دوزخ د خس او خاشاک په سترگه گوري او په بني اسرائيلو کې د لاوي قبيله چې د موسی عليه السلام قبيله ده ستانه گڼي، دا قبيله به د معبد له خدمته پرته بل کار نه کوي، مصارف به ئې د معبد له عوايدو تأمينېږي!!

• بايبل به داسې ومومئ چې ټول بحثونه ئې د اسرائيليانو او د دوی شاوخوا مېشت قومونو په محور څرخېږي، بحثونه ئې له فلسطين، مصر، سوريې، بابل او آشور نه بهر نه وځي، نه د نړۍ د نورو قومونو په اړه څه وايي او نه د نورو ملکونو نومونه اخلي، د انبياوو وړاندوينې ئې په همدې قومونو او ملکونو پورې اختصاص لري، د خدای له لوري د عذاب يا بختني او رحمت پرېکړې يوازې په همدې قومونو پورې مختص دي، خدای د اسرائيليانو مل او د دوی د دښمنانو دښمن دی، د پيغمبرانو مأموريت ئې دا دی چې له خدای نه اسرائيليانو ته د بريا او برلاسي غوښتنه وکړي او د دوی پر دښمنانو د عذاب نازلېدو دعا وکړي، که خدای پر اسرائيليانو غصه شي او د عذاب پرېکړه وکړي دوی ئې مخنيوی کوي او که په نورو قومونو د پېرزوينې پرېکړه کوي دوی اعتراض کوي او مخه ئې نيسي!! له بايبل نه به دا انتباه واخلي چې په نړۍ کې نه له دغو قومونو پرته بل قوم شته او نه بل ملک، خدای ټول عالم ته شا کړې او په دغې تنگې سيمې کې اوسېږي، له آسمانه په داسې حال کې راکوز شوی چې تخت ئې څلور څلور سرې فرشتې پر اوږو وړي او په هغه کور کې مېشت شوی چې سليمان په اورشليم کې ورته جوړ کړ!! خو

د دې په مقابل کې د قرآن لومړۍ آیت داسې دی: الحمد لله رب العالمين: ستاينه هغه الله لره ده چې د عالمونو رب دی (نه د يوه خاص قوم رب او نه د يوې ځانگړې سيمې، د ټول عالم او عالميانو رب دی)

• په بايبل کې به کافي ډېر تناقضات وگورئ، دلته يوه خبره، خو صفحه وروسته همدا خبره په بلې بڼې کې او د مخکنۍ کاملاً خلاف راغلې، د مثال په توگه دوه ځلې ئې دا خبره ابراهيم عليه السلام ته منسوب کړې چې د سفر په دوران کې ئې خپله مېرمن د خور په نامه معرفي کړه او د پاچا عسکرو ترې بوتله، يو ځل وايي چې له ابراهيم عليه السلام سره دا معامله په مصر کې او د مصر د فرعون لخوا شوې، خو څو پاڼې وروسته ليکي چې دا پېښه د فلسطين په جرار نومي ښار کې واقع شوې او دا کار د فلسطين د پاچا ابيملك له لوري شوی، هلته ليکي چې په دې وخت کې ابراهيم پنځه نوي کلن وو!! او دلته ليکي چې په دې وخت کې ابراهيم پنځه اويا کلن وو!! او لږ وروسته همدا پېښه اسحاق عليه السلام ته منسوبوي او وايي چې له ده سره دا معامله د ابيملك له لوري شوې!!

• په بايبل کې به ډېر قبيح تکرار په نظر درشي، هومره چې که په مکرره توگه راغلي مطالب حذف کړو نو د کتاب حجم به د اوس په پرتله تر نيمايي راکم شي، د مثال په توگه د تشبې د کتاب ټول مطالب په مخکنيو کتابونو کې راغلي او د همدې کتاب د لومړۍ برخې مطالب په وروستۍ برخې کې بيا تکرار شوي.

• بايبل به له خرافي، جعلي او درواغجنو قصو ډک ومومي، داسې قصې لکه چې وايي: سامسون د خره د ژامې په هډوکي سره زر فلسطينيان ووژل!! سامسون په داسې حال کې د يوه معبد دوه ستنې د لاس په زور ونړولې چې په سترگو روند وو، لاس او پښې ئې تړلې وې، د دواړو ستنو تر منځ ودرول شوی وو، په دغو ستنو داسې چت ولاړ وو چې درې زره کسان ترې لاندې راغونډ شوي وو، ده دواړو ستنو ته زور ورکړ، ونړېدې، چت راپربوت او ټول خلک د ده په شمول ترې لاندې شول!!

• يو څه چې په بايبل کې به زيات په نظر درشي، نو هغه شمېرې او ارقام دي، په دې شمېرو کې به په خاصه توگه وگورئ چې د اوو په عدد ډېر ترکيز شوی اووه، اووه سوه، اووه ورځې، اووه اونۍ، اووه مياشتې، اووه کلونه، اوه سړي، اووه

بنځې، اووه لونيې، اووه زامن، همداسې اووه اووه، کله کله ئې اووه په دوو ضرب کړي او څوارلس څوارلس ئې ترې جوړ کړي او کله په لسو، سلو او زرو ضرب کړي او اويا، اووه سوه، اووه زره او اويا زره ئې ترې جوړ کړي، که د بايبل په شمېرو کې غور وکړئ په واضح توګه به درته معلومه شي چې دا هسې په تياره کې په پټو سترګو کاني ویشتل دي، هيڅ وزن او اعتبار نه لري، د قرآن په وينا رجماً بالغيب دي، له همدغو بې بنسټه ارقامو هم معلومولی شئ چې دا کتاب د يوه ناول ليکونکي لخوا قصه خوښو ته ليکل شوی!!

• بايبل دوه برخې لري، (عهد قديم) او (عهد جديد)، لومړۍ برخه ئې اوس له نه دېرشو کتابونو جوړه شوې، او دوهمه برخه ئې له اووه ويشتو، لومړۍ برخې ته هم مسيحيان د سپېڅلې کتاب د مهمې برخې په سترګه ګوري او هم يهودان، د دوی له نظره دا د تورات او زبور مجموعه ده، هيڅوک په يقين سره څه نه شي ويلی چې دا کتاب کله او د چا په لاس په دې بڼې کې ترتيب شوی، د بايبل ليکونکی هم په دې هکله يقيني خبره نه شي کولی چې دا کتابونه چا ليکلي، ده ته هم د دغو کتابونو ليکوالان معلوم نه دي، که څه هم د بايبل ليکونکي هڅه کړې چې د ځينو کتابونو ليکوالان په ګوته کړي خو په دې صيغه چې وايي: دا کتاب به احتمالاً فلان کس ليکلی وي!! تاسو به د دغو کتابونو په سرليکونو کې ولولئ چې وايي: ښايي دا به سليمان ليکلی وي، ښايي دا به عزرا ليکلی وي... د عهد قديم د کتابونو او اسفارو د شمېر په اړه ټول مسيحيان او يهودان متفق نه دي، د کاتوليکيانو عهد قديم تر پروتستانتيانو اووه اسفاره زيات لري، دوهمه برخه ئې يوازې مسيحيانو ته مختص ده، دې ته د انجيل او د هغه د شرحې په سترګه ګوري، خو دا انجيل يو نه بلکې د ځينو له نظره څلور دي: انجيل متی، لوقا، يوحنا او مرقس او د ځينو له نظره پنځه دي او برنایا هم پرې علاوه کوي، د دغو انجيلونو تر منځ کله شديد اختلاف او کله توافق ترسترګو کېږي، له الفاظو او د الفاظو له ترکيب نه ئې په وضاحت سره معلومېږي چې دا د بېلابېلو ليکوالانو په لاس ليکل شوي انجيلونه دي، د انجيلونو تر څنګ به، د عيسی عليه السلام حواريونو او شاګردانو ته منسوب څه رسالې وګورئ، کله چې دا رسالې او ليکونه له انجيلونو سره مقايسه

کوی نو متوجه به شی چی نه دا د کوم انجیل شرح او تفسیر دی او نه په خپله د کوم انجیل یوه برخه، بس یو چا بل ته لیک لېرلی او د بایبل لیکونکي هغه په بایبل کې شامل کړی، په دې کې ډېر لیکونه پولس ته منسوب شوي.

• دې ته په پام سره چې قرآن واضح او روښانه تاریخ لري، دا معلومه ده چې کومه برخه ئې کله او چېرې نازل شوې، چا چا له پیغمبر علیه السلام نه اورېدلی او لیکلی او چا چا حفظ کړی، بیا د چا په لاس او په کوم وخت کې له لیکل شوو نسخو، د حافظانو په موجودیت کې یوه نسخه جوړه شوې او په همدې نسخې د ټولو صحابه وو اتفاق شوی او په نړۍ کې خور شوی او الله تعالی د هغه داسې حفاظت کړی چې نن او د پیغمبر علیه السلام له رحلت نه څوارلس پېړۍ وروسته، چې څوک د نړۍ په یوې لړې سیمې کې خلکو ته لمونځ ورکوي او د لمانځه په دوران کې کوم لفظ ترې هېر شي، یا ئې ترتیب ترې بدل شي، یا ئې اعراب سم ونه وایي نو مقتدیان فتحه ورکړي او خپلې اشتباه ته ئې متوجه کړي!! هغه خلک چې بایبل ئې نه دی لوستلی داسې گمان کوي چې بنیایي تورات او انجیل به هم قرآن ته ورته تاریخ ولري، خو خبره نه یوازې داسې نه ده بلکې کاملاً د دې عکس ده، بایبل نه د اصلي تورات او انجیل مجموعه ده او نه ئې شرح او تفسیر، په بایبل کې چې کوم کتابونه راغونډ شوي حتی د شمېر په هکله ئې هم د بایبل منونکي متفق نه دي، که څه هم د دې اختلاف د ختمولو لپاره څو ځلې په بایبل کې تصرف شوی، مشهور مذهبي مشران ئې راغونډ شوي، په دې ئې توافق کړی چې ځینې کتابونه ترې حذف کړی او هغه جعلی وگني، خو وروسته بیا بلې ډلې بېرته پرې علاوه کړي، کله چې د بایبل یو کتاب لولئ نو په هغه کې به ډېر تناقضات په نظر درشي او چې بیا دا له نورو سره مقایسه کوئ نو هم به ئې په مطالبو کې شدید تناقض او اختلاف وگورئ او هم ئې په الفاظو او د الفاظو په ترکیب کې. په دې اوسنۍ بڼې او ترتیب کې د بایبل د چاپ او خورېدو تاریخ هم ډېر پخوانی نه دی، که څه هم په یقین سره په دې اړه څه ویل گران دي، د بایبل منونکي هم په دې هکله له څه ویلو عاجز دي، خو په دې باندې تر لسو پېړیو لږ موده تېرېږي، د موسې علیه السلام له زمانې بیا تر دغه وخته چې بایبل د یوه کتاب بڼه غوره کوله، په تورات او انجیل

خه تېر شوي، خومره برخې ئې خوندي پاتې شوې، خومره تغير او تحريف په کې راغلی، خومره برخې ئې حذف شوې او خه پرې علاوه شوي، دې پوښتنو ته د تاريخ له مخې هيڅوک ځواب نه شي ويلی، خو په خپله د بايبل له مطالعې نه هر هوښيار او منصف لوستونکی دا قضاوت کولی شي چې بايبل د داسې گڼ شمېر نوم ورکو ليکوالانو د ليکنو مجموعه ده چې نه د موضوعاتو په هکله په خپلو کې توافق لري او نه ئې د ليکنو اسلوب او د استدلال انداز يوه بل ته ورته، يوه غوښتې د شعر په ژبه خبرې وکړي، بل د متلونو په ژبه، بل په فلسفي استدلال سره، بل د قصو او ناولونو په بڼې کې، بل د تاريخ ليکونکي او د شجرو مرتب کونکي په توگه خپل مطلب بيان کړی.

• په بايبل کې له تحقيق نه وروسته زه دې نتيجه ته رسېدلی يم چې ښايي په ټولې نړۍ کې به بل داسې مذهبي کتاب پيدا نه شي چې په تناقضاتو، بې بنسټو او بېهوده خبرو او دروغجنو جعلی قصو کې له بايبل سره سيالي وکړي شي، زه دې ته حيران يم چې هغه انسان به څنگه بايبل د يوه سپېڅلې کتاب په توگه مني چې عقل ولري او په سر کې ئې ماغزه وي!!

سبحان الله و بحمده، سبحان الله العظيم

حکمتيار

عزید قدیم

پیداېښت

دا د بايبل د لومړي کتاب نوم دی، د عالم د پیداېښت په اړه بحث کوي، له غیر علمي بحثونو ټي په ډاگه معلومېږي چې دا کتاب د داسې چا په لاس ليکل شوی چې د پیداېښت د څرنگوالي په اړه د ده معلومات ډېر ناقص او په افسانو ولاړ وو.

د بايبل د پیداېښت د کتاب په پيل کې د عالم د پیداېښت په اړه داسې لولو: (په سر کې کله چې خدای ځمکه او آسمان پیدا کړل، ځمکه تشه او بې شکله وه، د خدای روح د تورو بخاراتو پر سر خوځېده، خدای وفرمایيل: (رنا دې شي، نو رنا شوه، خدای رنایي خوښه کړه او له تیارې ټي بېله کړه، ده روښنایي د ورځې په نامه او تیاره د شپې په نامه ونوموله، شپه تېره او سبا شوه او دا لومړۍ ورځ وه!!)

د بايبل په دې وينا کې خو خبرې د غور وړ دي:

- دا خوشې او بې معنا خبره ده چې ځمکه تشه او بې شکله وه!! له دې جملې نه هيڅوک څه مطلب نه شي اخیستی، له هر چا سره دا پوښتنه راوړلېږي چې ځمکه څنگه او له څه تشه وه؟ هر شته شی شکل لري، ځمکه څنگه بې شکله وه؟
- د بايبل له دې لومړۍ جملې هم او له اکثرو نورو جملو هم په ډاگه معلومېږي چې دا کتاب د الله تعالی کلام نه بلکې د يوه انسان کلام دی، داسې نه دي ويل شوي چې (کله ما ځمکه او آسمان پیدا کړل) بلکې ويل شوي چې کله خدای ځمکه او آسمان پیدا کړل... رنا ټي خوښه شوه... د دې خبرې معنا دا ده چې دا د الله تعالی په اړه د يوه انسان کلام دی، تاسو به د بايبل په هيڅ ځای کې ونه گورئ چې الله تعالی د متکلم په صيغه خبرې کړې وي. خو د دې په مقابل کې قرآن داسې دی

چې ټولې ويناوې ئې د الله تعالى له لوري پيغمبر عليه السلام ته د خطاب بڼه لري، الله تعالى په خپله د متکلم په صيغه د قرآن مخاطبينو ته خطاب کوي.

• دلته د عالم د پيداېښت د بېلابېلو مرحلو لپاره همدا زمونږ شپه او ورځ معيار گڼل شوی، يعنې د لومړۍ ورځې په لومړيو دولسو ساعتونو کې الله تعالى رڼا راپيدا کړه، دا رڼا ئې په لومړي ځل وليده او خوبه ئې شوه او د ورځې په نامه ئې ياده کړه!! که تاسو د بايبل دا خبره د يوه ساينس پوه او هغه څېړونکې په وړاندې کېږدئ چې د عالم د پيداېښت په اړه څېړنې کوي نو تاسو ته به ووايي:

۱. دا هسې يوه خوشې، زړه او بې بنسټه قصه ده، هيڅ علمي ارزښت نه لري.

۲. د عالم د پيداېښت بېلې بېلې مرحلې په ساعتونو او ورځو نه بلکې په سلهاوو مليونو کلونو اندازه کولی شو.

۳. رڼا او روښنايي له اجسامو نه بېل مخلوق نه دی چې په مستقله توگه پيدا شوې وي، رڼا همغه وخت پيدا شوې چې د لمر په څېر روښانه او ځلېدونکې ستوري راپيدا شول، ځمکه هم په سر کې روښانه او ځلېدونکې وه، وروسته وروسته او ورو ورو سپره او تياره شوه، خپله رڼا ئې له لاسه ورکړه او له لمره ئې رڼا او روښنايي اخیستل پيل کړل.

۴. د ځمکې پر سر شپه او ورځ همغه وخت راپيدا شوې چې ځمکې خپله اصلي رڼا او ځلا له لاسه ورکړه او تياره شوه!!

• د ورځې او شپې نومونه انسانانو په خپله وضع کړي، په هر ځای او هر قوم کې ئې بېل بېل نومونه دي، څوک ئې ورځ، څوک يوم، څوک روز، څوک ئې day په نامه يادوي، که دا نوم د الله تعالى له لوري ايښودل شوی وی نو په ټولو ژبو کې به سره ورته وو. د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو چې الله تعالى ورځ په کوم نامه ياده کړې وه، دا نوم عبري وو، عربي وو، انگليسي، چينايي که جاپاني وو!!

• د بايبل د پيداېښت باب چې چا ليکلی په دې وينا سره ئې هڅه کړې چې د خدای د هغې سرگردانې روح لپاره د اوسېدو مناسب ځای جوړ کړي چې د تيارو بخاراتو پر سر خوځېده، په دې سره ئې غوښتلې د مسيحيانو د دې عقيدې لپاره کوم بنسټ جوړ کړي چې خدای پر ځمکه او د بني اسرائيلو په منځ کې اوسېږي، د

کائناتو د پیدایښت په لومړۍ ورځ ئې د ځمکې پر سر ځان ته مناسب ځای جوړ کړ او سرگردانه روح ئې له تورو بخاراتو راکوزه شوه!!

د بایبل د دې غلطې وینا په مقابل کې قرآن څو خبرې لري:

• ځمکه او آسمان سره جوخت او یو وو، په یوه وخت او د یوې چاودنې په ترڅ کې سره بېل شول.

• الله تعالی آسمانونه او ځمکه په شپږو ورځو کې پیدا کړي خو دا شپږ ورځې زموږ د معیارونو مطابق شپږ ورځې نه دي چې دوه او یا ساعته کېږي، بلکې د الله تعالی له عظمت سره مناسب شپږ مرحلې دي، قرآن مونږ ته وایي چې دا ورځ کله د زرو او کله د پنځوسو زرو کلونو معادل وخت لپاره کارول شوې او دا ځکه چې د انسانانو لپاره د وخت معیار ورځ وه او الله تعالی همدا لفظ کارولی خو دا د داسې اوږدې مودې لپاره چې یوه طبیعي مرحله احتوا کوي. له دې نه په واضح توګه معلومېږي چې د اصلي انجیل الفاظ به حتماً داسې وو لکه د قرآن الفاظ، هلته به هم د ورځ لفظ د یوې طبیعي مرحلې د بیانولو لپاره کارول شوی وي، په حقیقي او متداولې معنا نه بلکې په مجازي معنا، خو د بایبل لیکونکي اشتباه کړې او دا لفظ ئې په متداولي معنا اخیستی او له دې ئې همغه د ځمکې د سر ورځ جوړه کړې. د پیدایښت د باب شپږمه او اوومه فقره وایي:

(بیا خدای وفرمایل: د بخاراتو کتلې دې سره بېلې شي، تر څو پورته آسمان او لاندې بحر جوړ شي!! نو خدای د بخاراتو کتلې د ځمکې له اوبو نه بېلې کړې او آسمان ئې ترې جوړ کړ، شپه تېره او سحر شو او دا دوهمه ورځ وه!!)

که دې وینا ته لږ ځیر شی نو څو حقایق به ستاسو مخې ته راشي:

• دلته د آسمان او اوبو بنسټ یو ګڼل شوی او ویل شوي چې بخارات سره بېل شول له یوې برخې ئې آسمان جوړ شو او له بلې د ځمکې د سر اوبه!! او دا د آسمان په اړه د یوه داسې ناپوه انسان انګېرنه کېدی شي چې د آسمان او اوبو د رنګ ورته والي ته په پام سره ئې ګمان کړی چې کېدی شي د دې دواړو بنسټ او بنیاد یو وي او دواړه له بخاراتو جوړ شوي وي، هغه په دې نه پوهېدو چې دا آسمان زموږ د ځمکې په څېر په ملیاردونو ملیاردونو ستوري او اجرام په خپلې غېږ کې لري، څه

چې زمونږ پر سر د یوې شنې پردې په څېر په نظر راځي دا آسمان نه دی، بلکې زمونږ پر ځمکې راتاو د اوبو بخارات دي چې یوازې څو کیلو متره د ځمکې له سره واټن لري، له دې پردې آخوا بې انتهاء فضاء ده خو نه ئې رنگ شین دی او نه اوبو او بخاراتو ته ورته!!

• د آسمان د پیداېښت په اړه د دې غیر علمي او عامیانه نظر په مقابل کې د قرآن وینا څومره دقیقه او علمي ده چې وایي: په سر کې آسمان او ځمکه سره یو وو او د یوې زورورې چاودنې په ترڅ کې سره بېل شوي او دا هغه خبره ده چې د یووېشتمې پېړۍ کائنات څېړونکي او ساینس پوهان ئې کوي.

د بایبل له نهمې تردیالسمې فقرې پورې دا مطالب راغلي:

(بیا خدای وفرمایل: د آسمان لاندې اوبه دې په یو ځای کې راغونډې شي تر څو وچه پیدا شي، همداسې وشول، خدای وچه د ځمکې په نامه او د اوبو ډنډ ئې د بحر په نامه یاد کړل او دا ئې خوښ شول، بیا ئې وفرمایل: ډول ډول نباتات او دانه لرونکي بوټي او مېوه لرونکې ونې دې په ځمکې کې راوټوکېږي او هر یو دې خپل خپل نوع پیدا کوي. همداسې وشول او خدای پرې خوښ شو، شپه تېره شوه او سحر شو او دا درېیمه ورځ وه)

څوک چې د طبیعت په اړه ډېر سطحې او بسیط معلومات هم ولري دا خبرې بې بنسټه او غلطې گڼي، په څو دلایلو:

• له ورپسې ۱۴ او ۱۵ جملې معلومېږي چې د بایبل لیکونکي په دې عقیده دی چې لومړی اوبه، بوټي او ونې پیدا شوي او بیا لمر او سپوږمۍ؛ خو دا خبره نه عقل مني او نه علمي تحقیقات، عقل او مشاهده وایي چې د لمر له وړانگو او تودوخې پرته نه بوټي راټوکېږي او نه ونې، که لمر نه وي نو د ځمکې پر سر به هیڅ ژوی راپیدا نه شي، دا لمر دی چې ځمکې ته د ژوو د پیداېښت او د بقا دوه ضروري شیان، رڼا او تودوخه ورکوي، که و منو چې لمر سپوږمۍ وروسته پیدا شوي نو هغه بوټي او ونې څنگه راپیدا شوي، رڼا او تودوخه ئې له کومه ترلاسه کوله!!؟ علمي تحقیقات وایي چې ځمکه، لمر او سپوږمۍ په یو وخت کې پیدا شوي او د دوی له پیداېښته یوه ورځ وروسته نه بلکې په ملیونهاوو کلونه وروسته

د ځمکې پر سر د ژوندون شرایط برابر شول. د بایبل لیکوال هم له دې پلوه غلطې کړې چې د بوټو او ونو پیدایښت ئې د لمر او سپوږمۍ له پیدایښته مخکې گڼلې او هم له دې پلوه چې د لمر او سپوږمۍ پیدایښت ئې له ځمکې سره په یو وخت نه دی گڼلې!!

په څوارلسمې او پنځلسمې فقرې کې داسې لیکي:

بیا خدای وفرمایل: په آسمان کې دې ځلانده اجسام وي چې ځمکه روښانه او ورځ له شپې بېله کړي او ورځې، فصلونه او کلونه رامنځ ته کړي او همداسې وشول، نو خدای دوه سترې رڼاوې پیدا کړې ترڅو ځمکې ته خپلې وړانگې ولېږي، لویه رڼائې ئې پر ورځې د حکومت لپاره او وړه رڼائې ئې پر شپې د حکومت لپاره، ده همداراز ستوري راپیدا کړل، خدای دا ستوري په آسمان کې ځای په ځای کړل تر څو ځمکه روښانه کړي، پر شپې او ورځې حکومت وکړي او رڼا او تیاره سره بېل کړي، خدای په دې خوښ شو، شپه تېره او سحر شو او دا څلورمه ورځ وه!!

د دې وینا له ډېرو برخو معلومېږي چې دا د یوه کم علمه او د طبیعت له اسرارو د بې خبره انسان وینا ده، په څو دلایلو:

- سپوږمۍ د نورو ځلانده ستورو په پرتله یو ډېر وړوکی ستوری دی، دې ته د لوی او ځلانده جسم نوم ورکول یوه ستره غلطې ده، په دې خاطر مونږ ته ستره برېښي چې مونږ ته تر ټولو نورو ستورو رانږدې ده، سپوږمۍ ځلانده جسم نه دی، رڼا ئې خپله نه ده، هغه برخه ئې مونږ ته روښانه برېښي چې د لمر رڼا پرې لگېږي، که تاسو دا خبره یوه عالم ته وکړئ چې سپوږمۍ یو ستر او ځلانده جسم دی نو په دې خبرې به وځاندي او دا به یوه ستره غلطې او عامیانه انګېرنه وګڼي.

- د بایبل لیکوال په دې نه پوهېدو چې لمر نه یوازې تر ټولو ستر او ځلانده جسم نه دی بلکې د دې لمر په څېر په آسمان کې په ملیاردونو ځلانده او تر دې ستر ستر اجرام شته، چې هم ئې رڼا ترې زیاته ده او هم ئې تودوخه، خو په دې خاطر چې لمر تر هغوی مونږ ته رانږدې دی نو ځکه ئې د یوازني ستر او ځلانده جرم په توګه انګېرو، که تاسو د بایبل دا خبره کوم ساینس پوه ته وکړئ نو پر هغې به تمسخر کوي.

• د بایبل دا خبره هم بې معنا خبره ده چه لمر پر ورځې، سپوږمۍ پر شپې او ستوري پر دواړو حکومت کوي، دا نه معقوله خبره ده او نه کومه خاصه معنا افاده کوي، نه دوی حکومت کولی شي او نه شپه او ورځ داسې شیان دي چې حکومت پرې کېدی شي.

د پیدایښت د باب له ۲۰ تر ۲۳ جملې پورې داسې دي:

(بیا خدای وفرمایل: اوبه دې له ژوو ډکې شي او مرغان دې د آسمان له پاسه الوتنې پیل کړي، بیا خدای په اوبو کې ژوند کوونکي ستر ستر حیوانات او ژوي او ډول ډول مرغان پیدا کړل، خدای په دې هم خوښ شو او برکت ئې ورپه برخه کړ او وئې فرمایل: د بحر ژوي دې زیات او اوبه دې ډکې کړي او مرغان دې هم د ځمکې پر سر زیات شي، شپه تېره شوه سحر شو او دا پنځمه ورځ وه.)

په دې جملو کې څو د اعتراض ټکي په نظر راځي:

• د ژوو د پیدایښت په اړه دا رایه سمه او دقیقه نه ده چې لومړی ډول ډول بوټي او ونې پیدا شوې او بیا په اوبو کې ژوند کوونکي حیوانات، دقیقه رایه دا ده چې لومړی د اوبو ژوي او بیا د وچې ژوي پیدا شوي.

• د مرغانو په اړه دا ویل چې د آسمان د پاسه دې الوتنې پیل کړي، صحیح او دقیقه وینا نه ده، ځکه دوی د آسمان د پاسه الوتنې نه کوي، زمونږ د سر د پاسه او د ځمکې او آسمان ترمنځ الوتنې کوي. ممکن نه ده چې یو کلام دې د الله تعالی له لوري وي او په هغه کې دې داسې ټکیو ته پاملرنه نه وي شوې.

۲۴ او ۲۵ جملې ئې داسې دي:

(بیا خدای وفرمایل: ځمکه دې ډول ډول اهلي او وحشي حیوانات او خزندې راپیدا کړي، همداسې وشول او خدای ډول ډول اهلي او وحشي حیوانات او خزندې راپیدا کړل او له خپله کاره خوښ شو)

که دغو جملو ته لږ څیر شئ نو دوه د اعتراض وړ خبرې به ستاسو مخې ته راشي:

• د بحث انداز داسې دی لکه له دوو خدایانو چې بحث کېږي، یو خدای فرمان ورکوي او بل خدای هغه ترسره کوي، ستر خدای وایي: ځمکه دې ډول ډول اهلي او

وحشي حيوانات او خزندې راپيدا كړي او بل خداى همدا كار كوي او لومړى خداى پرې خوشحاله پري!!

• په سر كې ويل شوي چې ځمكه دې ډول ډول اهلي او وحشي حيوانات او خزندې راپيدا كړي، خو وروسته ويل شوي چې خداى دوى راپيدا كړل. په يوه بليغ كلام كې نه بې ځايه تکرار وي او نه تناقض، پورتنى مطلب كه يو اديب انسان وليكي نو په لنډو الفاظو سره به ليكي: الله تعالى و غوښتل چې ځمكه دې ډول ډول اهلي او وحشي حيوانات او خزندې راپيدا كړي او همداسې وشول، دا په هغه صورت كې چې وغواړي د دوى پيداېښت ځمكې ته منسوب كړي خو كه وغواړي د دوى پيداېښت الله تعالى ته منسوب كړي نو ليكي به: الله تعالى و غوښتل چې په ځمكې كې ډول ډول اهلي او وحشي حيوانات او خزندې راپيدا كړي، همداسې ئې وكړل. په دې وينا كې نه ابهام شته او نه لوستونكى په شك او شبهه كې اچوي، خو د بايبل وينا هم مبهمه ده او هم لوستونكى په شك كې اچوي چې دلته يو خداى مطرح دى كه دوه، د ژوو پيدا كول د ځمكې كار دى كه د الله تعالى!!؟

له ۲۶ تر ۳۱ جملې پورې داسې دي:

(بالآخره خداى وفرمايل: انسان به د ځان په څېر جوړوم، تر څو د ځمكې پر حيواناتو، د اوبو پر كبانو او د آسمان پر مرغانو حكومت وكړي)، (نو خداى انسان خپل ځان ته ورته پيدا كړ، هغه انسان د نارينه او بنځې په بڼه كې پيدا كړ او برکت ئې ورپه برخه كړ او وئې فرمايل: د اولاد خاوند او زيات شئ او ځمكه ډكه كړئ، پرې مسلط شئ، د سمندر پر كبانو، د آسمان پر مرغانو او پر ټولو حيواناتو حكومت وكړئ، (ټول دانه لرونكي بوتې او ټولې مېوه لرونكې ونې مې ستاسو د خوراك لپاره دركړل او ټول شنه واښه مې حيواناتو، مرغانو او خزندو وو ته وبخښل)

په دې جملو كې څو داسې سترې سترې غلطې خبرې گورو چې د الله تعالى له كلامه او له حقيقته په فرسخونو فرسخونو واټن لري:

• نه خداى د انسان په څېر كېدى شي او نه انسان د خداى په څېر، هغه خداى

چې د انسان په څېر وي حقيقي خداى نه بلکې د انسان د ذهن زېږنده خداى دى، دا يوازې بايبل نه دى چې وايي خداى د انسان په څېر دى، د نوح عليه السلام له قومه بيا تر نن پورې ټولو جاهلو قومونو د انسان مجسمه جوړه کړې او هغې ته ئې د خداى نوم ورکړى، د هندوانو او بودايانو خدايان هم د انسانانو مجسمې دي، هغوى هم له خدايه داسې يو انځور په خپل ذهن کې جوړ کړى چې انسان ته ورته دى، د ځمکې او آسمانونو خالق خداى نه په شکل، صورت او هيئت کې انسان يا بل مخلوق ته ورته کېدى شي او نه په خپلو صفاتو او افعالو کې، قرآن د الله تعالى په اړه د مسيحيانو او يهودانو دا غلطه انگېرنه په ډېر قاطعيت او صراحت سره ردوي او فرمايي چې الله تعالى د دې عالم هيڅ څه ته ورته نه دى او په دې ټول پراخ عالم کې هيڅ داسې څه نه شته چې الله تعالى ته ورته وي:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ * الشورى: ١١

د ده مثال ته ورته څه نه شته او دى ليدونکى اورېدونکى دى.

يعني الله تعالى هغه خبرې اوري چې جاهل وگړي ئې د ده په هکله کوي او دى له خپل مخلوق سره تشبيه کوي او ټول مخلوقات د ده تر نظر لاندې دي او گوري چې هيڅ څه ده ته ورته نه دي.

- دا خبره بې معنا ده چې انسان د اوبو پر کبانو، د آسمان پر مرغانو او پر ټولو حيواناتو حکومت کوي، حکومت کول خو دې ته وايي چې حاکم امر کوي او محکوم د ده امر پر ځاى کوي، نه حيوانات زمونږ تر امر لاندې دي، نه کبان او نه مرغان، اکثر ئې له مونږ وېرېږي او تنبتي، د دې وينا برعکس د قرآن وينا څومره دقيقه ده چې فرمايي:

وَمَا يَخَافُ الْعِبَادُ اللَّهَ وَاَلَمْ يَخَفْ يَوْمَ الْبُرُجِ شَيْءٌ مِّنْ سَمِيقٍ مُّنتَهَىٰ ۗ لَقَدْ أَتَىٰ الْمَاجِدَ الْمُشْرِكُ الْبُرُجَ ۖ فَاصْبَرَ ۖ فَوَافَىٰ ۗ فَكَرِهَ الْمَأْفَىٰ ۗ

وَمَا يَخَافُ الْعِبَادُ اللَّهَ وَاَلَمْ يَخَفْ يَوْمَ الْبُرُجِ شَيْءٌ مِّنْ سَمِيقٍ مُّنتَهَىٰ ۗ لَقَدْ أَتَىٰ الْمَاجِدَ الْمُشْرِكُ الْبُرُجَ ۖ فَاصْبَرَ ۖ فَوَافَىٰ ۗ فَكَرِهَ الْمَأْفَىٰ ۗ

الجاثية: ۱۳

بایبل د قرآن په رڼا کې

په دې آیتونو کې د حکومت کولو پر ځای د تسخیر لفظ کارول شوی، او وایي: د ځمکې او آسمان هر څه مو ستاسو لپاره مسخر کړي، یعنې ستاسو د خدمت لپاره مو گمارلي، شپه ورځ لگیا دي تاسو ته گټه رسوي، د دوی شته والی ستاسو د شته والي ضامن دی، که دوی نه وي ستاسو ژوند له گواښ سره مخامخ کېږي. مونږ پر لمر او سپوږمۍ حکومت نه کوو، خو دواړه زمونږ په خدمت کې لگیا دي، زمونږ ځمکې ته رڼا او تودوخه راکوي. په دې اړه به د اصلي انجیل وینا حتماً د قرآن دغو آیتونو ته ورته وه خو د بایبل لیکونکي په ناسمو الفاظو غلطه تعبیر کړې.

• دا دواړه خبرې هم ناقصې او غلطې دي او هم د واقع خلاف چې ((ټول دانه لرونکي بوټي او ټولې مېوه لرونکې ونې مې ستاسو (انسانانو) د خوراک لپاره درکړي او ټول شنه وابنه مې حیواناتو، مرغانو او خزنده وو ته وبخښل)، دا ځکه چې نه هغه یوازې د انسانانو د خوراک لپاره دي او نه دا یوازې د حیواناتو، مرغانو او خزنده وو لپاره، مونږ له دانه لرونکو بوټو نه پرته ډېر بوټي خورو او دوی پر وښو سربېره دانه او مېوه خوري، په مرغانو کې ډېر داسې دي چې یوازې دانه خوري او وابنه نه شي خوړی او په حیواناتو کې ډېر داسې چې د وښو پر ځای غوښه خوري. د بایبل دا تقسیم نه مونږ مراعاتوو او نه دوی، دا تقسیم د واقع خلاف دی، کوم هوښیار او پوه انسان به دا غلطه او د واقع خلاف وینا د الله تعالی د کتاب وینا وگڼي؟

د پیدایښت د باب د لومړي فصل وروستی جمله دا ده:

(په دې وخت کې خدای ټول هغه څه له نظره تېر کړل چې ده پیدا کړي وو، د پیدایښت کار ئې ډېر په زړه پورې او عالي وموندو، شپه تېره شوه سحر شو او دا شپږمه ورځ وه)

د پیدایښت د باب دوهم فصل په دې مسخره خبرې پیل کېږي:

(په دې ترتیب آسمانونه، ځمکه او څه چې په دوی کې دي تکمیل شول، د اوومې

ورځې په رارسېدو سره خدای د پیداېښت کار تمام کړ او له کاره ئې لاس واخيست، خدای اوومې ورځې ته برکت ورپه برخه کړ او هغه ئې مقدسه وبلله، دا ځکه چې دا هغه ورځ وه چې خدای د پیداېښت د کار له بشپړولو وروسته آرام وکړ. په دې توگه آسمانونه او ځمکه پیدا شول!!

په دې خبرو هر باشعوره انسان څو جدي اعتراضات کولی شي:

- بايبل په دې وينا سره له خدايه داسې څوک جوړ کړی چې په خپل ټول عمر کې ئې شپږ ورځې کار کړی، په همدغو شپږو ورځو کې ئې د پیداېښت کار بشپړ کړی او د اوومې ورځې په رارسېدو سره له خپله کاره فارغ شوی، د ځمکې او آسمانونو ټول کارونه ئې خپلې مخې ته پرېښي او ده د خپلې ستړيا رفع کولو لپاره آرام کړی، بايبل دا هم نه وايي چې دا آرام يوازې د همدغې ورځې دولس ساعته وو که تر نه دوام لري، د بيان له الفاظو خو داسې معلومېږي چې د خدای کار په شپږو ورځو کې بشپړ شوی، له کاره ئې لاس اخيستی، داسې کوم کار نه دی پاتې چې د بايبل خدای ئې د کولو لپاره راپورته شي او خپله رخصتي پای ته ورسوي!!

- دوی خدای په انسان قياس کړی، لکه څنگه چې انسان د خپلې ستړيا رفع کولو لپاره په اونۍ کې يوې ورځې رخصتي ته ضرورت لري همداراز د بايبل خدای هم بايد انسان ته ورته وي، شپږ ورځې ئې کار کړی او اوومه ورځ آرام!! آیا کوم عقلمند انسان به هغه څوک د خدای په حيث ومني چې ستړی کېږي او آرام ته ضرورت لري؟!

- مونږ خو عملاً گورو چې د پیداېښت لړۍ په مسلسل او پرله پسې توگه روانه ده، يوه شېبه په کې توقف نه راځي، د دې هستۍ هرې خوا ته چې مخ اړوو، گورو چې هر څه له هيڅ نه پيل شي، ورو ورو ستر شي، د کمال په لوري وده ورکړی شي، د خپلې ارتقاء او کمال آخری پورې ته ورسولی شي، يو ضروري او لازم کار ورباندې ترسره شي، يو ضرورت ورباندې رفع کړی شي، يوه تشه او خلا ورباندې ډکه کړی شي، بيابې زوال پيل شي، په زړښت او مرگ محکوم شي او ځای ئې بل ته تش کړی شي، زوړ او کمزوری ختم شي او ځوان او ځواکمن ته خپل ځای پرېږدي، دا کار هره شېبه، هرې خوا ته تکرارېږي، د دې مظاهرو تر شا خو مونږ ته د

خالق او پيدا کونکي ذات د مسلسل تصرف، ربوبيت او پالنې نښې او آثار په نظر راځي، د بايبل پلويان دې مونږ ته ووايي چې دا کارونه څوک کوي؟ په خپله ترسره کېږي، که ئې الله تعالی ترسره کوي؟
 تاسو د بايبل دا کچه وينا د قرآن له دې وينا سره مقايسه کړئ چې د الله تعالی په اړه فرمايي:

الرحمن: ۲۹

قُلْ اِنَّ اِلٰهِيْ اِلٰهًا وَاحِدًا ۙ سُبْحٰنَ اِلٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۚ اِنَّ اِلٰهَنَا اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۙ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ ۙ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا شَيْءٌ ۗ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

د آسمانونو او ځمکې هر څه ده ته خپلې غوښتنې وړاندې کوي (له ده نه د خپلو غوښتنو ترسره کېدل غواړي)، دی هره ورځ په يوه کار کې لگيا دی (يعني هغه هره شېبه په چارو کې د تصرف په حالت کې دی)

الله تعالی د ځمکې او آسمانونو د ټولو مخلوقاتو اړتياوو ته په خپله ځواب وايي، دی ئې ضرورتونه رفع کوي او اړتياوي ئې پوره کوي. د دې عالم هر کار، هره شېبه، په خپله مالک الملک خدای ترسره کوي، الله تعالی داسې نه دی چې د دنيا کارونه ئې خپلې مخې ته پرېښي وي او دی هېڅ تصرف پکې نه کوي، بلکې هر کار، که ستروي او که وور، د ده په اراده، إذن، حکم، قدرت او مخامخ تصرف سره ترسره کېږي، هغه يوه شېبه هم د عالم د چارو له ادارې، پالنې او ساتنې څخه نه غافله کېږي،
 همدا راز په البقرة: ۲۵۵ کې فرمايي:

قُلْ اِنَّ اِلٰهِيْ اِلٰهًا وَاحِدًا ۙ سُبْحٰنَ اِلٰهِ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ ۚ اِنَّ اِلٰهَنَا اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۙ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ ۙ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا شَيْءٌ ۗ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

(د قدرت او واکمنۍ) کرسی ئې پر آسمانونو او ځمکې حاوي ده او د دوی دواړو (ځمکې او آسمان) ساتنه ئې نه ستومانه کوي او هغه ستر لوړ ذات دی.

اِنَّ اِلٰهَنَا اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۙ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ ۙ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا شَيْءٌ ۗ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

اِنَّ اِلٰهَنَا اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۙ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوَلَدْ ۙ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا شَيْءٌ ۗ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ

یقیناً چې ستاسو رب هغه ذات دی چې آسمانونه او ځمکه ئې په شپږو ورځو کې پیدا کړل، بیا ئې پر عرش استوی وکړه، شپه پر ورځ راکاږي (پرې پټوي ئې)، داسې چې په تلوار ئې لټوي او لمر، سپوږمۍ او ستوري ئې امر ته منقاد دي، په دې پوه شه چې هم (خلقت یعنی پیدایښت) ده لره دی او هم (امر یعنی چارې سمبالول)، د عالمونو پالونکی الله، برکتناک دی.

بایبل وایي چې الله تعالی له شپږو ورځو کار وروسته ستومانه شو او په اوومه ورځ ئې آرام وکړ، خو قرآن د بایبل د دې غلطې خبرې په ځواب کې فرمایي چې الله تعالی د آسمانونو او ځمکې له پیدا کولو وروسته د چارو واگې په خپل لاس کې ونيولې، د ټول کائنات د سلطنت پر عرش ئې استوی وکړه، هغه هم خالق دی او هم ټولواک، لکه څنګه چې د مخلوقاتو پیدایښت د ده ځانګړتیا ده همداراز واکمني او د عالم د چارو سمبالول د ده کار دی، شپه او ورځ د ده په امر ځي راځي، لمر، سپوږمۍ او ستوري دې اداره کوي، الله تعالی هم خالق دی او هم پالونکی او ساتونکی.

ګورئ چې قرآن دا عالم داسې معرفي کوي چې د الله تعالی ملک دی، دی ئې واکمن دی، هر څه د ده په امر او حکم ترسره کېږي، که لمر راڅږي او لوېږي، که ورېځې په آسمان کې خوځي، باران او واوره ترې ورېږي، که ونه او بوټی له ځمکې راټوکېږي او دانه او مېوه ورکوي، که ژوي پیدا کېږي، ستر کېږي او مري، هر څه او هرکار الله تعالی کوي، د ده په امر او توفیق ترسره کېږي. د بایبل دا خبره له بنسټه ردوي چې الله تعالی د عالم له پیدایښته وروسته د نوې پیدایښت لړۍ متوقف کړه، ستومانه شو او آرام ئې وکړ!! ګورئ چې د الله تعالی په اړه د بایبل وینا څومره ناقصه او د واقع خلاف ده او د قرآن وینا څومره جامع او د حقیقت مطابق، آیا یو عقلمند انسان به هغه خدای ومني چې ستومانه کېږي او آرام کولو ته اړ کېږي او د خپل ملک چاري او واگې خپلې مخې ته پرېږدي!!
د دې فصل له پنځمې تر پنځلسمې پورې فقرې داسې دي:

کله چې خدای ځمکه او آسمان پیدا کړل، هیڅ بوتی او وابنه د ځمکې پر سر نه وو شنه شوي، دا ځکه چې نه خدای باران ورولی وو او نه کوم انسان وو چې په ځمکې کې څه وکړي، خو اوبه له ځمکې راخوتېدې او ټولې وچې ئې خړوبولې!! دغه وخت خدای آدم له خاورې جوړ کړ او بیا ئې د ده په پزه کې د ژوند روح پو کړه او ده ته ئې ژوندون ورپه برخه کړ او له آدمه یو ژوندی موجود جوړ شو! له دې وروسته خدای په عدن کې چې په ختیځې سیمې کې پروت دی یو باغ پیدا کړ او هغه آدم ئې په کې ځای په ځای کړ چې مخکې ئې پیدا کړی وو!! خدای ډول ډول ښاپسته ونې په دې باغ کې راپیدا کړې تر څو خوندورې مېوې ورکړي، ده د باغ په منځ کې "د حیات ونه: او همداراز" د ښه او بد د پېژندو ونه) پیدا کړه، د عدن له سیمې د باغ په لوري یو سیند وبهېدو تر څو ئې خړوبه کړي، بیا دا رود په څلورو وړو رودونو تقسیم شو، لومړی رود ئې "فیثون" دی چې د خویله له سیمې تېرېږي او هلته خالص سره زر، مرغلي او د جزع ډبرې موندل کېږي، دوهم ئې (جیحون) دی چې د کوش له سیمې تېرېږي، درېیم ئې (دجله) دی چې د آشور ختیځ ته درومي او څلورم ئې (فرات) دی!! خدای آدم د عدن په باغ کې پرېښود تر څو هلته کار وکړي او د باغ ساتنه او پالنه وکړي او ده ته ئې وویل: د دې باغ د ټولو ونو مېوې خوره پرته د یوې ونې "د ښه او بد د پېژندا ونه" دا ځکه چې که دا مېوه وخورې مطمئن اوسه چې حتماً مری!!

راشئ دا جملې لږ په دقت سره له نظره تېرې کړو او وگورو چې دا څومره بې معنا، مبهمې، د حقیقت خلاف او افسانې ته ورته خبرې دي!!

- مونږ هره شېبه په خپلو سترگو گورو چې الله تعالی ژوندي مخلوقات څنگه پیدا کوي، څنگه ئې له مړې خاورې جوړوي، څنگه روح په کې پو کوي او ژوندی مخلوق ترې جوړوي، آیا دغه څه چې مونږ ئې په خپلو سترگو گورو له هغه څه سره مطابقت لري چې بایبل ئې د آدم علیه السلام د پیداېښت په اړه وايي؟! آیا د ژونديو شيانو په پیدا کولو کې د الله تعالی سنت همداسې دی چې لومړی د یوه شي مجسمه جوړوي، بیا ئې په پزه کې روح ور پو کوي او ژوندی مخلوق ترې جوړوي؟! آیا د بایبل لیکونکي او منونکي همداسې پیدا شوي؟! که دوی داسې نه وي پیدا

شوي نو د دوی جد آدم علیه السلام به ولې داسې پیدا شوی وي؟! الله تعالی خو انسانان، حیوانات او بوټي داسې پیدا کوي چې په سر کې وړو کې نظفه وي، ورو ورو ستره شي او یو بشپړ ژوندى مخلوق ترې جوړ شي، څنگه ومنو چې لومړى الله تعالی د ټولو ژوو مجسمې جوړې کړې بیا ئې د دوی په پزو کې روح پو کړې او ژوند ئې ورپه برخه کړی!! دا انگېرنه خو نه له انساني عقل سره اړخ لگوي او نه په پیداېنت کې د الله تعالی له مشهود او نه بدلېدونکي سنت سره.

- د پیداېنت د باب په لومړي فصل کې ویل شوي چې د آدم علیه السلام له خلقته مخکې ټول نور ژوي د بوټو او ونو په شمول پیدا شوي وو، خو دلته ویل شوي چې د ده د پیداېنت په وخت کې د ځمکې پر سر هیڅ واښه او بوټي نه ول، د ده له پیداېنسته وروسته خدای په عدن کې یو باغ پیدا کړ!! دا صریح تناقض دی.

- د بابیل له دې وینا معلومېږي چې آدم علیه السلام د ځمکې پر سر یوه باغ کې ځای په ځای شوی، خود دې تر څنګ وايي چې په دې باغ کې خدای د نورو ونو تر څنګ او د باغ په منځنۍ برخې کې د (حيات ونه) او د (ښه او بد پېژندا ونه) هم پیدا کړه!! خو نه د ځمکې پر سر په ونو کې د حيات ونه شته او نه د ښه او بد پېژندا په نامه کومه ونه!! د بابیل لیکوال او پلویان دې ووايي چې دا دوه ونې چېرې دي؟ تاسو کومې ونې په دې نامه پېژنئ؟ د نړۍ په هیڅ ګوټ کې داسې ونې نه شته!! د حيات ونه، د معرفت ونه، د حيات اوبه او دې ته ورته نورې خبرې بې بنسټه او د خیال په عالم کې جوړې شوې خبرې دي، انسان داسې پیدا شوی چې خامخا به مري، الله تعالی داسې اوبه او مېوه نه ده پیدا کړې چې د هغې په خوړو سره انسان دایمي او ابدی ژوند ترلاسه کړي، د انسان معرفت اکتسابي دی، ورو ورو زیاتېږي، د تعلیم، تعلم، زده کړې او تجربې په نتیجه کې ئې د معرفت او د ښه او بد د پېژندا سطحه لوړېږي، الله تعالی داسې مېوه نه ده پیدا کړې چې د هغې په خوراک سره انسان ته د ښه او بد د پېژندو معرفت ورپه برخه شي!! د بابیل د دې وینا په خلاف، د قرآن په هغو آیتونو کې چې تر ټولو د مخه پر پیغمبر علیه السلام نازل شوي او په همدې آیتونو د قرآن د نزول لړۍ پیل شوې داسې راغلي:

﴿لَقَدْ عَلَّمْنَاهُ مِمَّا نُحْيِي فِي الْأَرْضِ مِمَّا نُرِي فِيهَا نُحْيِيهَا وَمِمَّا لَا نُحْيِي فِيهَا نُحْيِيهَا وَمِمَّا لَا يُحْيِيهَا﴾

- ۱- ولوله په نوم د خپل رب، هغه چې پیدا ئې کړي. ۲- انسان ئې له څوړندو پیدا کړي.
- ۳- ولوله چې رب دې ډېر کریم دی. ۴- آ چې په قلم ئې پوهه ورکړه. ۵- انسان ته ئې ورزده کړل څه چې نه پرې پوهېدو.

په دې مبارکو آیتونو کې څو مطالب خاصه توجه غواړي:

- د الله تعالی له لوري وحی د اقرأ (ولوله) په امر پیل شوې او دا بنیې چې د اسلام له نظره د (لوست) مقام او منزلت څومره لوړ دی او څومره اهمیت لري، دا د الله تعالی لومړی امر دی، په دغه امر سره ئې د وحی لېږل پیل کړي.
- دا د الله تعالی د کرم او پېرزوینې څرگنده نښه ښودل شوې چې انسان د یوه (څوړند توکي) له حالته هغه ځای ته رسوي چې (کامل انسان) ترې جوړ شي، لیک او لوست وربښي، انسان یوازینی مخلوق دی چې کولی شي د (لوستلو) له لارې د بل په خبره پوه شي او د (لیکلو) له لارې خپل معلومات خوندي کړي او خپل پیغام نورو ته ورسوي او په دې سره د خپل سلف له قیمتي تجارو ګټه واخلي، د معلوماتو د ضایع کېدو مخه ونیسي او راتلونکي نسل ته ئې انتقال کړي، له انسانه پرته دا وړتیا او امتیاز په هیڅ ذیروح کې نه ګورو، الله تعالی په انسان کې دا استعداد او وړتیا ایښې ده چې له (قلم) نه د تعلیم او تعلم وسیله جوړه کړي، له دې اړخه ئې انسان ته پر ټولو نورو مخلوقاتو فضیلت ورکړی.
- په (قرائت)، (علم) او (قلم) سره هم انسان ته پر نورو مخلوقاتو فضیلت ورکړی شوی او هم په خپله د انسانانو تر منځ یوه ته پر بل فضیلت.
- (قلم) د زده کړې او پوهې ډېره اغېزمنه وسیله ده، په دې سره انسان د دې مجال ترلاسه کوي چې په ډېرو هغو حقایقو پوه شي چې له بلې لارې پرې پوهېدل ورته ممکن نه وو.
- لکه څنګه چې دلته د (علم بالقلم) الفاظ په دې معنا دي چې انسان ته له قلم نه د استفادې استعداد ورکړی شوی، الله تعالی د هغه په فطرت کې دا ملکه ایښې چې قلم جوړ کړي، خپل ما في الضمير وليکي او نورو ته ئې انتقال کړي او له دې نه

د زده کړې او تعلیم او تعلم وسیله جوړه کړي، همدا راز په نورو آیتونو کې دې ته ورته راغلي الفاظ لکه (علمه البیان) او (علم آدم الاسماء کلها) هم هغو استعدادونو ته اشاره کوي چې انسان ته ورکړی شوي، انسان ته د (بیان) ملکه ورکړی شوې، کولی شي خپل (مافی الضمیر) اظهار کړي او له کلماتو او الفاظو نه په استفادې سره خپل قصد، هدف، نظر او پیغام تشریح او توضیح کړي، هغه ته د هر څه د پېژندو او په هر څه د یوه مناسب نوم ایښودو استعداد ورکړی شوی، هغه کولی شي خپله پوهه د نومونو په قالب کې ترتیب، تنظیم او حفظ کړي او نورو ته ئې انتقال کړي. دا د انسان یوه ځانگړتیا ده، دا صفت په نورو مخلوقاتو کې نه شته، په دې سره الله تعالی انسان ته پر ټولو مخلوقاتو فضیلت او شرف ورکړی

• په اصل کې انسان (بې علمه) دی، په تدریج سره زده کړه کوي او علم ترلاسه کوي. د انسان د پوهې او علم تفاوت د نورو ژوو له شعور او پوهې سره په دې کې دی چې نور ژوي ثابت او محدود علم لري، له مخکې د دوی په خټه او دماغ کې ایښودل شوی، په فطري او الهامي توگه ورته تفهیم شوې چې څنگه ژوند وکړي، کوم کوم کارونه وکړي، څه وڅوري او د څه له خوراکه ډډه وکړي، څنگه مفید او مضر سره بېل کړي، خو انسان کولی شي چې تر هغه څه زیات هم زده کړي چې په فطري او الهامي توگه وربښودل شوي او په ضمیر کې ئې ایښودل شوي. دی کولی شي زده کړه وکړي، د خپلې پوهې سطحه لوړه کړي، اسرار کشف کړي او پت حقایق ځان ته معلوم کړي، په (لوستلو)، (لیکلو) او له (قلم) نه په استفادې سره د خپلې حافظې ظرفیت لوړ او پراخ کړي او په هغه څه هم پوه شي چې نور پرې پوهېدلي او دی ترې غافل وو او له پېژندو ئې عاجز. که انسان ته له (قلم) نه د استفادې استعداد نه وی ورکړی شوی او په لیک او لوست نه پوهېدی نو د هر چا علم او پوهه به له ده سره پاتې کېده، نه به په دې توانېدو چې د نورو له پوهې او تجربو گټه واخلي او نه به ئې خپل تجارب او علم نورو ته انتقالولی شو.

تاسو د قرآن دا علمي، دقیقه او په حقیقت او واقعیت ولاړه وینا د بایبل له دغې بې بنسټې ادعا سره مقایسه کړئ چې وایي: انسان د معرفت د ونې مپوه وڅوړه، سترگې ئې پرانستې شوې، د ځان او خپل ماحول په حال پوه شو.

• بايبل دلته وييلي چې لومړی آدم عليه السلام ته د عدن په سيمې کې يو باغ جوړ کړی شو، بيا د دې باغ د خړوبولو لپاره د همدې عدن له سيمې يو دومره ستر سيند جاري کړی شو چې د دجلې او فرات په څېر څلور رودونه ترې جلا شوي وو، خو دا باغ دومره وړو وړو چې آدم عليه السلام يوازې په هغه کې کار کاوو او د هغه ساتنه به ئې کوله!! او دا ستر سيند له هغه وروسته د عدن له سيمې په بهېدو شو چې خدای دا باغ تيار پيدا کړی او جوړ کړی وو!! دا ټولې خبرې هم د عقل خلاف دي او هم د واقع خلاف، معمول خو دا ده چې لومړی په يوې سيمې کې اوبه پيدا کېږي بيا په کې بوتې او ونې، خو بايبل د دې عکس خبره کوي!! نه د دې څلورو رودونو سرچينه يوه ده، نه له يوه سينده سره جلا شوي، نه د دجلې او فرات شاوخوا کې داسې بل ستر رود شته چې دجله او فرات ترې بېل شوي وي، د بايبل دا خبره ډېره عجيبه ده چې وايي دجله او فرات له يوه ستر سينده بېل شوي، حال دا چې دجله او فرات په سر کې نه بلکې په پای کې سره يو ځای شوي، بسايي د بايبل ليکونکي ته چا وييلي وو چې دا دواړه رودونه په فلانۍ سيمې کې سره يو ځای دي او بر سره بېل، ده گمان کړی چې له بره سره يو ځای دي او په پای کې سره بېل!! که دا رودونه له جنوب شرقه د شمال غرب په لوري بهېدی نو بيا د بايبل خبره سمه وه، خو خبره برعکس ده، دا رودونه د عراق له شمال غربه د جنوب شرق په لوري بهېږي او د خليج خولې ته نږدې سره يوځای کېږي، د بايبل دا خبره هم نامعقوله ده چې د يوه کس تر څارنې او ساتنې لاندې يو وړو باغ دې په دومره ستر سيند خړوبه شي، که د دجلې او فرات ترڅنګ د فېشون او جيحون په نامه رودونه هم وی، چې نه شته او په نقشه کې هم نه ترسترگو کېږي، نو داسې څلور رودونه خو دومره ستر ملک ته اوبه ورکولی شي چې ټول عراق او ايران احتوا کړي، الله تعالی به څنگه داسې ستر رود د آدم عليه السلام تر څارنې لاندې د يوه واړه باغ د خړوبولو لپاره پيدا کوي!!؟ او که له جيحون نه مراد د آمو دريا وي چې سرچينه ئې د پامير له لور وده او د دجلې او فرات له سرچينو نږدې پنځه زره کيلو متره فاصله لري، نو بيا خو به د بايبل د ليکونکي هغه د عدن باغ هومره ستر وي چې يوه څنډه ئې په افغانستان، تاجکستان او اوزبکستان کې او بله ئې په عراق کې!! او که جيحون کوم داسې رود

وي چې له کوش نه تېرېږي نو کوش اوس د ايران مربوطه سيمه ده!! دا خبره هم صحيح نه ده چې د سيند سرچينه او د باغ موقعيت دې يوه سيمه (عدن) وي، معمولاً خو د سيند سرچينه له هغو ځمکو ډېره لرې وي چې خړوبوي ئې.

• د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: آدم عليه السلام ته د کومې مېوې د نه خوړلو توصيه شوې وه او گواښل شوی وو چې که دا مېوه وخورې حتماً مړې؟ د حيات د ونې که د معرفت د ونې؟ بايبل دلته په دې هکله څه نه وايي خو ډېر وروسته د دې وضاحت کوي، طبيعي ده چې دا د حيات د ونې مېوه نه شي کېدی دا ځکه چې هغه خو په مرگ نه بلکې په دائمي ژوند منتج کېږي!! او د دوهمې خبرې معنا خو دا ده چې که ته د معرفت ترلاسه کولو هڅه وکړې او (د ښه او بد پېژندو د ونې) مېوه وخورې نو هرو مرو مړې، يعني په پتو سترگو ژوند کوه، د معرفت د ونې مېوه مه خوره، دا مېوه ستا د مرگ باعث کېږي!! په دې هکله څو پوښتنې لرو:

۱. آدم عليه السلام خو دا مېوه وخوره، ولې مړ نه شو؟ ولې د بايبل د خدای خبره غلطه وخته؟ هغه خو ورته ويلي وو چې که دا مېوه وخورې مطمئن اوسه چې حتماً مړې!!

۲. د انسان د مرگ يو ستر عامل خو د بايبل د خبرې برعکس د ده عدم معرفت دی، هغه که له بيمارۍ مري وجه ئې دا ده چې د دې بيمارۍ د علاج دوا نه پېژني، هغه که د کوم دښمن په لاس مغلوبېږي او په قتل رسېږي سبب ئې دا دی چې معرفت ئې ناقص دی، د دښمن د پرځولو او د ده له شره د ځان ژغورلو په چل او چم نه پوهېږي، معرفت خو د ده د ژوند د اوږدوالي باعث دی نه د مرگ باعث، الله تعالی به څنگه ده ته وايي چې د معرفت د ونې مېوه ستا د مرگ باعث کېږي!!
د دې فصل له ۱۸ تر ۲۴ پورې جملې دا دي:

(خدای وفرمايل: مناسبه نه ده چې آدم يوازې وي، بايد ده ته کوم مناسب يار او ملگری پيدا کړم، نو دغه وخت خدای ټول هغه حيوانات او مرغان د آدم خوا ته راوړل چې له خاورو ئې جوړ کړي وو، ترڅو وگوري چې آدم به څه څه نومونه پرې ږدي، په دې توگه ټول حيوانات او مرغان ونومول شول، نو آدم ټول حيوانات او مرغان ونومول، خو د ده لپاره مناسب يار ونه موندل شو، دغه وخت خدای آدم ویده

کړي، د ده یوه پښتۍ ئې راوايسته او د هغې تش خای ئې په غوښې ډک کړ او له دې پښتۍ ئې یوه ښځه جوړه او د آدم خوا ته ئې راوسته، آدم وویل: دا زما د هډوکو یو هډوکی او زما د غوښې یوه غوښه ده، نوم دې (نسا) وي ځکه چې له (انسان) نه اخیستل شوې، (په همدې وجه ده چې انسان له خپل مور پلار نه بېلېږي او له خپلې مېرمنې سره جوخت کېږي او له دې وروسته دواړه سره یو کېږي)!!

په دې څو لنډو جملو کې څو عجیبې او د خدا وړ خبرې گورو:

• دا وینا داسې ده لکه چې څوک ووايي: خدای خپلې اشتباه ته متوجه شو چې آدم ئې یوازې پیدا کړی او دا مناسب کار نه وو اوس غواړي دا اشتباه جبران کړي او ده ته کومه جوړه او ملگری راپیدا کړي.

• دا ملگری باید دی په خپله او د حیواناتو او مرغانو له منځه غوره کړي، نو ځکه ئې ټول حیوانات او مرغان د ده خوا ته راوستل، ده د ځان لپاره کوم مناسب (یار) په دوی کې ونه موندو، هیڅ یو ئې د ملگری لپاره غوره نه کړ، صرف دا کار ئې وکړ چې په هر یوه ئې یو نوم کېښود او په دې توگه د ټولو شیانو لپاره همغه وخت او د آدم علیه السلام له لوري نومونه غوره شول!!

• نو کله چې آدم علیه السلام له حیواناتو او مرغانو څخه کوم (یار) ځان ته غوره نه کړ، الله تعالی د دې لپاره خوب پرې راوست چې یوه پښتۍ ئې ترې راوباسي، پرته له دې چې درد احساس کړي او له هغې څخه ده ته یو (یار او ملگری) جوړه کړي، آدم علیه السلام په ژور خوب ویده وو چې پښتۍ ئې ترې وایستی شوه، تش خای ئې په غوښې ډک کړی شو، له پښتۍ ئې یوه ښځه جوړه کړی شوه، د آدم علیه السلام له راوینېدو مخکې د ده خوا ته حاضره کړی شوه، کله چې هغه له خوبه راوینس شو په خپلې خوا کې ئې ومونده او فوراً ئې وویل: دا زما د هډوکو یو هډوکی او زما د غوښې یوه غوښه ده، نوم دې (نسا) وي ځکه چې له (انسان) نه اخیستل شوې!! ډېره ډېره عجیبه ده چې یو هونبیار او عقلمند انسان داسې خبرې په خوله راوړي یا ئې له بله واوري او وئې مني!! آیا داسې ناپرتې او خوشې خبرې د الله تعالی کتاب ته منسوبول لویه بې باکي او جسارت نه دی!! مگر الله تعالی خپل مخلوقات دغسې پیدا کوي لکه بایبل چې وایي؟ مگر دا هره شېبه چې الله تعالی

حيوانات او د دوی جوړې پيدا کوي دغسې ئې پيدا کوي لکه بايبل چې ادعا کوي؟ آيا کوم عاقل انسان به دا خبره ومني چې د ژوو د جوړه جوړه پيدا کولو په اړه د الله تعالی سنت همداسې دی لکه په بايبل کې چې ليکل شوي؟ آيا سمه ده چې ووايو: لومړی د ټولو حيواناتو نارينه پيدا شوي بيا ئې له پښتنيو د دوی ښځينه پيدا شوې؟! د بايبل له نمونکو پوښتنه کوو: آدم عليه السلام څنگه پوه شو چې دا زما د هلوکويو هلوکوی او زما د غوښې يوه غوښه ده؟ د بايبل د ادعا په اساس خو دی ويده وو او په دې هم نه دی پوه شوی چې د جراحي عمليات پرې ترسره شوي او يوه پښتۍ ترې ايستل شوې!! چا تاسو ته ويلي او څنگه به دا خبره ثابتوي چې د آدم عليه السلام ژبه عبري يا عربي وه او پر خپلې ملگرې ئې د نسا نوم اېښی؟! که د بايبل له ادعا سره سم په ټولو شيانو باندې نومونه د آدم عليه السلام له لوري ايښودل شوي وي ولې دا نومونه په ټولو انساني ژبو کې سره ورته نه دي؟ ستاسو په لور، زوی، خور، مور او پلار چا نومونه اېښي؟ په موټر، کمپيوټر، سيکل، تلويزيون، راډيو او ... دا نومونه آدم عليه السلام اېښي که د ده اولاد؟

• دا خبره له مخکنيو سره څه ارتباط لري چې بايبل ويلي: (په همدې وجه ده چې انسان له مور او پلاره بېلېږي او له خپلې مېرمنې سره جوخت کېږي او له دې وروسته دواړه سره يو کېږي)!! مونږ خو د مخکنيو جملو په هيڅ ځای او هيڅ لفظ کې داسې څه نه وینو چې له مور او پلاره د انسان بېلېدا او له خپلې مېرمنې سره يو ځای کېدا توجیه کړي!! دا بې ربطه خبرې ښيي چې د بايبل ليکوال له ادبي لحاظه هم ډېرې ستونزې درلودې.

د بايبل په درېيم فصل کې، د انسان سقوط تر عنوان لاندې په لومړيو ۱۹ جملو کې دا مطالب لولو:

• مار تر ټولو هغو حيواناتو ډېر زيرک وو چې خدای پيدا کړي وو، يوه ورځ مار د ښځې خوا ته راغی او هغې ته ئې وويل: آيا رښتيا ده چې خدای تاسو د باغ د ټولو ونو د مېوو له خوړلو منع کړي يی؟ ښځې په ځواب کې ورته وويل: مونږ ته اجازه راکړی شوې چې د ټولو ونو مېوه وخورو پرته د يوې ونې چې د باغ په منځ کې ده، خدای امر کړی چې د دې ونې مېوه ونه خورو او حتی لاس ورنه وړو که نه نو مرو.

مار ورته وويل: "مطمئن اوسه چې نه مری، بلکې خدای ښه پوهېږي چې کله تاسو دا مېوه وخورئ سترگې مو پرانستل کېږي، د خدای په څېر کېږئ او ښه له بده بېلولی شئ"، هغه ونه ښځې ته ښاپسته وېرېښېده او له ځان سره ئې فکر وکړ چې "کېدی شي د دې ښاپسته ونې مېوه خوندوره وي او پوهه مې په برخه کړي، نو د دې ونې مېوې ئې راوشکولې، وئې خوړلې او خپل خاوند ته ئې هم ورکړې او هغه هم و خوړلې" په همدې سره د دوی دواړو سترگې پرانستلې شوې، په خپلې برېښه تیا پوه شول، نو د انځر له پانې ئې د ځان پټولو جامه جوړه کړه، د همدې ورځې په مازدیگر کې، آدم علیه السلام او ښځې ئې د خدای غږ واورېدو چې په باغ کې گرځېدو، نو په ونو کې پټ شول، خدای آدم ته غږ کړ: ای آدمه! چېرې یې، ولې پټېږې؟ آدم ځواب ورکړ: ستا غږ مې په باغ کې واورېدو، ووبرېدم، دا ځکه چې لوڅ وم، نو ځکه پټ شوم، خدای وفرمایل: چا درته وويل چې لوڅ یې؟ آیا د هغې ونې مېوه دې خوړلې ده چې ترې منع کړی مې وې؟ آدم ځواب ورکړ: دغې ښځې چې زما ملگرې دې گرځولې، ما ته ئې دا مېوه راکړه او ما هم وخوره، دلته نو خدای له ښځې وپوښتل: دا څه کار وو چې تا وکړ؟ ښځې وويل: مار وغولولم!! نو خدای مار ته وويل: د دغه کار د کولو په سبب به د ځمکې تر ټولو وحشي او اهلي حیواناتو زیات ملعون وې، تر څو چې ژوندی وې په خپلې سینې به خوځې، خاورې به خورې، ستا او د ښځې او ستا د نسل او د ښځې د نسل تر منځ به تلپاتې دښمني اچوم، د ښځې نسل به ستا سر ځپي او ته به د ده پنډۍ چيچې، دغه وخت خدای ښځې ته وفرمایل: ستا د زېږولو د وخت درد به درته زیات کړم، ته به په درد او کړاوو سره خپل اولاد زېږوې، د خپل مېړه مشتاقه به وې او هغه به پرتا برلاسی وي، بیا خدای آدم ته وفرمایل: له دې کبله چې د خپلې ښځې خبره دې ومنله او د هغې ونې مېوه دې وخورله چې درته ویلي مې وو مېوه ئې مه خوره، ځمکه به تر لعنت لاندې راشي او ته به په خپل ټول عمر کې په زحمت او کړاو سره خپل معاش ترې ترلاسه کوې، له ځمکې به اغزي او خاشاک درته راټوکېږي او د بېدیا بوټي به خورې، د عمر تر پایه به د تندي په خولو سره ډوډۍ خورې او په پای کې به همغې خاورې ته بېرته ورگرځې چې ترې واخيستی شوې، دا ځکه چې ته له خاورو جوړ

شوی یې او خاورو ته به بېرته ورگرځې، آدم خپله ښځه حوی (یعني ژوندون) ونوموله، ځکه چې دا باید د ټولو ژوندیو مور شي!!!

په دې برخې کې دومره بېهوده او د خدا وړ خبرې دي چې انسان ورته حیران شي، نه پوهېږو مسیحیان څنگه دا خبرې د الله تعالی له لوري او د یوه مقدس آسماني کتاب خبرې گڼي!! لاندې څو خبرو ته ئې متوجه شی:

• وایي مار تر ټولو حیواناتو زیات زیرک دی، حال دا چې د مار زیرکتیا تر ډېرو ډېرو حیواناتو لږ ده.

• وایي مار د ښځې د غولولو لپاره باغ ته ورغی!! نه پوهېږو د مار ئې د ښځې له غولولو سره څه؟ کوم عاقل انسان به دا خبره ومني چې مار کولی شي ښځه وغولوي!!

• وایي: مار ښځې ته وویل: خدای تاسو ته حقیقت نه دی ویلی، دا سمه نه ده چې د دې مېوې په خوړلو سره تاسو مړئ، حقیقت دا دی چې د دې مېوې په خوړلو سره تاسو په ښه او بد پوهېږئ، خدای په دې خاطر نه غواړي چې تاسو دا مېوه وخورئ چې په دې سره تاسو د خدای په څېر معرفت ترلاسه کوئ او په ښه او بد پوهېږئ او د ده رقیبان درنه جوړېږي، هغه نه غواړي چې رقیب ولري!! د همدې لپاره ئې تاسو د دغې مېوې له خوړلو منع کړي یئ!! بایبل وایي چې د مار خبره سمه وخته او د خدای خبره ناسمه او د حقیقت خلاف، دوی دواړو دا مېوه وخوره، مړه نه شول، برعکس په ښه او بد پوه شول!!

• بایبل په دې بحث سره ښځه د گناه اصلي عامل او باعث معرفي کوي، د گناه پیل د دې لخوا شوی، د ځمکې پر سر لومړی گناه د دې له لوري وه، نارینه هم د دې په لاس گناه ته هڅول شوی! او دا د حقیقت او واقع کاملاً خلاف خبره ده، د گناه په کولو کې د ښځې جسارت تر نارینه ډېر لږ دی، په نارینه وو کې د مجرمانو شمېر تل تر ښځو زیات وي، ښځه غالباً د نارینه تقلید کوي، په هغه پسې اقتدا کوي، د ښځو جوړښت داسې دی چې تر نارینه ئې ښېگړو ته تمایل زیات وي، قوي عاطفه ئې د بدو په ځای ښو ته هڅوي، تل گورو چې نارینه د گناه لپاره په ښځو پسې ورځي.

په جنت کې د ممنوعه مېوې په اړه به د اصلي انجيل وينا حتماً هغسې وي چې په قرآن کې راغلې، قرآن دا موضوع د يوې ډېرې ژورې علمي موضوع په حيث خپرلې او يوه ستر علمي حقيقت ته ئې اشاره کړې او هغه دا چې د عالم په ټولو ژوو کې يوازې انسان داسې پيدا شوی چې مجبور دی د مفيد او مضر خوراک په هکله له بله معلومات ترلاسه کړي، نور ژوي داسې پيدا شوي چې د پيداېښت له لومړيو شېبو په دې پوهېږي چې کوم څه و خوري او کوم څه نه، په دماغ کې ئې د مضر او گټور بوتي او دانې د تشخيص استعداد ايښودل شوی، د دغه استعداد په مرسته د پيداېښت له لومړۍ ورځې سم او ناسم خوراک معلومولی شي، د آهو بچۍ، وری، سپرلی، وزگورې، سخوندر، جونگی او ټول نور ژوي او بچيان ئې هغه بوتي نه په خوله کوي چې ورته مضر وي، خو د انسان بچۍ ډېره، خاوره، سکروټه او هر څه په خوله کوي، تر اوږدې مودې ئې بايد مور سمبال کړي او د تاواني شيانو له خوړلو ئې وساتي، قرآن په جنت کې د آدم عليه السلام د ځای په ځای کېدو او د ممنوعه شجرې په يادولو سره دغې اساسي او مهمې خبرې ته اشاره کړې، خو د بايبل ليکوال له دې نه يوه خندونکې بې بنسټه قصه جوړه کړې!!

دا ډېره ډېره مسخره خبره ده چې د دغې مېوې له خوړلو مخکې دوی خپل برېښتوب نه احساساو او له خوړلو وروسته پوه شول چې برېښ دي!! او دا ځکه چې مخکې بې معرفته ول او د معرفت د مېوې له خوړلو وروسته ئې سترگې پرانستلې شوې او خپل لوڅوالی ئې احساس کړ!! حقيقت د دې خبرې کاملاً عکس او دا دی چې: الله تعالی د ځمکې په سر هر ژوي ته داسې لباس ورکړی چې هم ښايسته دی، هم ئې په ځان برابر دی، نه گنډل غواړي او نه او بدل، نه زړېږي او نه شپېږي، هم ئې په ژمي کې له يخنۍ ساتي او هم په دوبي کې له تودوخې. د ځينو لباس خو دومره ښايسته دی چې که د نړۍ ټول انسانان راغونډ شي نو په دې ظرافت، لطافت، ښايست او رنگ کې داسې لباس او بدلی شي او نه ئې گنډلی. په ټولو ژوو کې يوازې انسان هغه مخلوق دی چې برېښ دی، د نورو په څېر جامه نه لري، دې ته اړ دی چې ځان ته به جامه جوړوي، د ژمي لپاره بېله او د دوبي لپاره بېله، د قرآن له وينا معلومېږي چې انسان په سر کې داسې نه وو، وروسته برېښ شوی، له لوڅېدو مخکې ئې

داسې جامه وه چې هيڅکله به نه برېښه کېدو، تل ئې دې پټ ساتو، نه د جامو او بدلو ته اړ وو او نه گنډلو ته، له دې جامو نه د يوې اشتباه په نتيجه کې محروم شو، د ممنوعه شجرې مېوه ئې وخوړه او په دې سره هغه جامه ترې وايستې شوه او برېښه شو، لومړی ئې د ونو له پانو ځان ته جامه جوړه کړه او وروسته ئې نورې جامې، ځينې ئې يوازې د ځان پتولو لپاره، ځينې ئې د بنايست او سينگار لپاره او ځينې ئې د تقوی لباس، سنگين، باوقاره له گناه نه مانع لباس. د بايبل ليکونکي د آدم عليه السلام برېښه پدا هغسې توجيه کړې، له سره لوخ ول، خو نه پرې پوهېدل، د معرفت د مېوې په خوړلو سره پرې پوه شول!! په مسلمانانو کې د بايبل تراغېز لاندې راغلي خلک د آدم عليه السلام له لومړني لباس نه داسې تعبير لري چې گواکې دا به له وړيو، وربنمو، سنډو او يا مالوچو نه او بدل شوې کومه جامه وه، چې د ده په قد قامت برابره گنډل شوې وه، حال دا چې او بدلې او گنډل شوې جامه بني آدم جوړه کړې، الله چې کومه جامه ورکوي هغه او بدل او گنډل نه غواړي. دوی نه د قرآن الفاظو ته پام کړی او نه هغه څه ته چې هره شېبه ئې په خپلو سترگو گوري، يوې خوا ته په مليونهاوو هغه ژوي گوري چې په بنايسته الهي جامو پټ دي او بلې خوا ته يوازې بني آدم چې له دې جامې محروم او دې ته اړ شوی چې له وړيو، وربنمو، سنډو، نيلون او يا مالوچو نه ځان ته جامه جوړه کړي، قرآن په دې سره يو ستر علمي حقيقت بيان کړی خو د اسرائيلي رواياتو په دام کې پرېوتو کسانو له دې نه افسانه جوړه کړې.

- له کومې ورځې چې انسان له لومړنۍ الهي جامې محروم شوی او په خپل لاس د جامو جوړولو ته اړ شوی، نو همدا جامه د انسانانو ترمنځ د تفریق، تبعيض او يو په بل د لوبې او تېري وسيله گرځېدلې، نه گورئ چې په دغه جامه کې څومره ظلمونه کېږي، په عسکري او پوليسي جامو کې هره ورځ څومره بې گناه انسانان ځورول کېږي، څومره شريف انسانان د خړو جامو په سبب تحقير کېږي، څومره ذليل انسانان په فاخره جامو کې تر نورو ځان لوړ گڼي، نه گورئ چې يوه له خپلې جامې د گيډرې پوستکي جوړ کړی خلک پرې غولوي، بل له جامو نه د پسه په څېر بې آزاره برېښي خو په سينه کې ئې د لېوه زړه او هغه بل به په خپلو جامو سره ځان

داسې ښيي چې زمري دی خو تر گیدر به زیات بې زړه او جبون وي. الله تعالی انسان ته د جامو جوړول وربښودلي، د دې لپاره چې ځان له تودوخې او یخۍ پرې وژغوري او د هغه لباس ئې په دريو ډولونو وپشلی: د ځان پتولو لباس، د ښایست لباس او د تقوی لباس، خو انسان له خپلې جامې نه یا د غولولو وسیله جوړه کړې، یا د ظلم او تېري وسیله، یا یو په بل د لویي او تکبر ذریعه!!

• قرآن د آدم علیه السلام د غولولو او له جنت نه د ده د ایستلو کار شیطان ته منسوبوي، شیطان همغه څوک دی چې د آدم علیه السلام اولاد (انسان) گناه ته هڅوي، دا نن چې مونږ یو څوک احساسوو چې په زړه مو چونډی لگوي، گناه ته مو هڅوي، گناه او حرام راته ښایسته کوي، زمونږ د (ارتقاء) او (دوام) باعث ئې گڼي، همغه چې مونږ ئې په سترگو نه گورو خو هره شېبه ئې اغېز احساسوو، زمونږ جد ته همدا دوکه مار مخلوق او همدا وسوسه اچوونکی په همدې توگه ورغلی، همدا سې ئې ورته ویلي: که دا مېوه وخورئ (په جنت کې تل پاتې کېدا) او (معنوي ارتقاء) به مو په برخه شي، قرآن په دې اړه همغه خبره کړې چې هر انسان ئې هره شېبه په خپل ژوند کې احساسوي، خو بايبل خوشې او بېهوده خبره کوي او دا وسوسه د مار له لوري گڼي!!

• د بايبل دا خبره تر ټولو حیرانوونکې ده چې وايي: د همدې ورځې په مازدیگر کې، آدم علیه السلام او ښځې ئې د خدای غږ واورېدو چې په باغ کې گرځېدو، نو په ونو کې پټ شول، خدای آدم ته غږ کړ: ای آدمه! چېرې یې، ولې پټېږې؟ آدم ځواب ورکړ: ستا غږ مې په باغ کې واورېدو، ووبرېدم، دا ځکه چې لوڅ وم، نو ځکه پټ شوم، خدای وفرمایل: چا درته وویل چې لوڅ یې؟ آیا د هغې ونې مېوه دې خوړلې ده چې ترې منع کړی مې وې؟ آدم ځواب ورکړ: دغې ښځې چې زما ملگرې دې گرځولې، ما ته ئې دا مېوه راکړه او ما هم وخوره، دلته نو خدای له ښځې وپوښتل: دا څه کار وو چې تا وکړ؟ ښځې وویل: مار وغولولم!!

دلته څو خبرې د پام وړ دي:

• بايبل الله تعالی داسې معرفي کوي: په یوه وړوکي باغ کې گرځي، د گامونو غږ ئې آدم علیه السلام واورېدو، ترې پټ شو، خدای نه پوهېدو چې آدم چېرې دی،

غږ ئې ورتنه وکړ: ای آدمه چېرې یې؟ له دې هم خبر نه وو چې دوی دواړو هغه ممنوعه مېوه خوړلې ده!!! له آدم علیه السلام نه پوښتنه کوي: څنگه پوه شوې چې لوخ یې؟ آیا هغه مېوه مو خوړلې چې ترې منع کړې مې وئ؟! له دې هم نه وو خبر چې بنسټې دا کار کړی!! او له دې هم چې مار غولولې وه!!

• په دې سزا هم لږ غور وکړئ چې مار ته د دغه غولولو په وجه ورکړې شوه: تل دې په سینه خوځېږې، خاورې دې خوراک شه!! پوښتنه کوو: آیا مار له دې د مخه په سینه نه په پښو خوځېدو؟ دا نور ډېر حیوانات او خزندې چې په سینه خوځېږي هغوی ته د کومې گناه سزا ورکړې شوې؟! دا څومره نامعقوله او غلطه خبره ده چې د مار خوراک خاوره ده!! هیڅ مار خاوره نه خوري، د مار خوراک خاوره نه بلکې د مرغانو، مورکانو او چنگښو په څېر حیوانات دي!!

بنسټې ته چې کومه سزا ورکړې شوې په دې هم لږ غور وکړئ: د زېږولو د وخت درد دې زیات شه!! د خاوند د اشتیاق په اور و سوځې، هغه دې پر تا برلاسی وي!! پوښتنه کوو: دغو بې شمېره حیواناتو ته چې د اولاد زېږولو په وخت کې همداسې د درد احساس کوي، د کومې گناه سزا ورکول کېږي؟! د مېړه اشتیاق خپلې مېرمنې ته زیات دی که د مېرمنې خپل مېړه ته؟ مگر دا اشتیاق سزا ده؟ په ټولو ژوو کې دا اشتیاق شته، دوی ته د کومې گناه په وجه دا د اشتیاق سزا ورکړې شوې؟ دا اشتیاق خو سزا نه بلکې د الله تعالی یوه لویه پیرزوینه ده، د انسان او حیوان نسل د دوام یوه ستره وسیله ده، تاسو ولې دې اشتیاق ته د سزا په سترگه گورئ؟ قرآن خود بنسټې او مېړه ترمنځ دا الفت، مینه او اشتیاق د الهي رحمت او پیرزوینې یوه ستره بېلگه گڼي!! آیا دا سمه ده چې د نارینه سلطه او برلاسی پر خپلې مېرمنې بنسټې ته سزا وگڼو؟! دا برلاسی یوه طبیعي مسئله ده، په اکثر حیواناتو کې هم د دې شاهد یو، داسې چې نارینه د بنسټې ساتنه او څارنه کوي، ترې دفاع کوي، بل ئې خوا ته نه پرېږدي، اداره کوي ئې، ... دا برلاسی نه یوازې بنسټې ته سزا نه شو گڼلی بلکې د بنسټې لپاره یوه ستره الهي پیرزوینه ده، چرگ له خپلو چرگو دومره دفاع کوي چې پرې زخمي زخمي شي، همداسې بې شمېره نور مرغان او حیوانات، هیڅ عاقل انسان به د بایبل دا وینا د منلو وړ ونه گڼي.

له ۲۰ تر ۲۴ پورې د دې فصل جملې داسې دي:

خدای د حیوان له پوسته لباس جوړ کړ او آدم او مېرمنې ته ئې ورواغوست، بیا خدای وفرمایل: اوس چې آدم زمونږ په څېر شوی او ښه او بد پېژني، باید پرې ئې نږدو چې د "حیات د ونې" مېوه هم وخورې او تر ابده ژوندی وي، نو خدای دی د عدن له باغه وایست، تر څو ولاړ شي او په هغې ځمکې کې کار وکړي چې له خاورې ئې جوړ شوی، په دې توگه ده آدم د عدن له باغه وایست او د عدن د باغ په شرقي برخې کې ئې د اور په داسې سرو تورو سمبال فرشتې وگمارلې چې هرې خوا ته څرخي، ترڅو د حیات د ونې لاره خوندي وساتي!!

د دې کرښو د مطالبو په اړه څو پوښتنې راولاړېږي:

• مخلوقاتو ته د لباس په ورکولو کې د الله تعالی سنت داسې نه دی چې د کوم درزي په څېر چا ته لباس جوړ کړي او وروائې غوندي، د بایبل لیکوال په دې نه پوهېږي چې د الله تعالی له لوري د لباس ورکولو معنا څه ده!! الله تعالی ټولو حیواناتو، ونو او بوټو ته مناسب مناسب لباس ورکړي، چې هم ئې له یخنی ساتي، هم له گرمۍ او هم له حشراتو او مکروبونو، آدم علیه السلام ته هم د نورو په څېر مناسب لباس ورکړی شوی وو، خو د ممنوعه مېوې په خوړلو سره له هغه لباسه محروم شو، لومړی ئې په پانو ځان پټ کړ، بیا د حیواناتو په پوستکي او وروسته وروسته د ده اولاد له وړیو او تاره اوبدل شوې جامې ځان ته جوړې کړې.

• د بایبل لیکوال کله د عدن باغ په ځمکې کې گڼي او کله ئې له ځمکې بهر، مخکې ئې ویلي وو چې دا د ځمکې شرقي لوري ته واقع دی، خو دلته وايي چې آدم د عدن له باغه وایستی شو او هغې ځمکې ته ولېږلی شو چې ترې جوړ شوی!!

• دی خدای داسې معرفي کوي چې نه غواړي د ده په مخلوقاتو کې داسې څوک وي چې په ښه او بد پوهېږي، غوښتل ئې چې آدم علیه السلام د معرفت د ونې مېوه ونه خوري، خو د ده د ارادې خلاف آدم علیه السلام د هغې مېوې په خوړلو موفق شو!! اوس نو دا تدابیر سنجوي چې څنگه د دې مخه ونیسي چې آدم علیه السلام د حیات د ونې مېوه هم ونه خوري او د ده لپاره یو تلپاتې حریف او رقیب نه شي!! نو ځکه ئې له یوې خوا آدم علیه السلام د عدن له باغه وایست او له بلې خوا ئې دغې

ونې ته د رسېدو په لار کې داسې فرشتې وگمارلې چې په تورو سمبال وي او دا تورې هم د اور تورې چې هرې خوا ته څرخي او نه پرېږدي څوک ترې تېر شي!! پوښتنه کوو: که دا باغ آسمان کې وي طبيعي ده چې له آسمانه د آدم له راکوزېدو وروسته هغه باغ ته د ده ننوتل ممکن نه وو، نو په سرو تورو سمبال فرشتې د څه لپاره گمارل کېدې؟ او که دا په ځمکې کې وو نو مونږ ته ووايئ چې چېرې دی اوس خو له داسې پېره دارانو تېرېدل آسانه شوي، که آدم عليه السلام نه شو تېرېدی اولاد ئې اوس کولی شي د حیات ونې ته د رسېدو لپاره په هلیکوپټرو سره هلته ځان ورسوي. که عادي خلک دا کار نه شي کولی پاپ ته خو ډېره آسانه ده!!

له دغو بېهوده او چټي خبرو نه هر څوک په دې پوهېدی شي چې د بايبل لیکوال څوک او د څنگه شخصیت خاوند دی او د الله تعالی په اړه د ده انگېرنې څومره بې بنسټه دي!!

قرآن د بايبل د دغو غلطو خبرو د تردید او تصحيح لپاره فرمايي چې الله تعالی آدم عليه السلام د داسې مخلوق په څېر پیدا کړ چې معرفت ئې تر فرشتو ډېر لوړ وو، په هر څه د پوهېدو توان او استعداد ئې ورکړ، په هغه څه ئې د پوهېدو توفيق ورکړ چې فرشتې پرې نه پوهېدې او د همدې معرفت او پوهې په سبب ئې د ځمکې خلافت ده ته وسپارو، د معرفت په وجه ئې دی رټلی نه دی، د ځان رقيب او حريف ئې نه دی گڼلی بلکې د ځمکې خلافت ئې ورسپارلی او فرشتو ته ئې امر کړی چې ده ته سجده وکړي، بايبل وايي چې فرشتې په سرو تورو د آدم مقابله کوي او قرآن وايي چې فرشتو آدم عليه السلام ته سجده وکړه او الله تعالی د ځمکې او آسمان هر څه آدم عليه السلام ته مسخر کړل.

د بايبل څلورم فصل په داسې مسخره بحثونو مشتمل دی چې جمله جمله ئې د خدا وړ او د حقيقت خلاف ده!!

لومړۍ څلور جملې ئې دا مطالب بيانوي: حوی حامله شوه، زوی ئې وزېږاوه او نوم ئې پرې قائن کېښود، بيا ئې بل زوی پیدا شو چې هايبل ئې ونوماوه، هايبل شپني کوله او قائن بزگري، څه موده وروسته قائن د خپلې ځمکې له حاصلاتو يوه هديه خدای ته وړاندې کړه، هايبل هم د خپلې رمې څو هغه څاروي ذبح کړل چې د

خپلو مېندو لومړني بچيان ول او د غوښې تر ټولو غوره برخه ئې خدای ته وړاندې کړه، خدای هاييل او د ده هديه قبوله او قائن او د ده هديه ئې قبوله نه کړه، قائن غصه شو او له ډېرې غصې ئې سر تپت و اچاوو ، يوه ورځ قائن له خپل ورور هاييل نه وغوښتل چې له ده سره بېديا ته ولاړ شي، کله چې په صحرا کې ول ناخاپي قائن پر خپل ورور بريد وکړ او هغه ئې وواژو، بيا خدای ترې پوښتنه وکړه چې هاييل چېرې دى؟ قائن خدای ته ځواب ورکړ: زه څه پوهېږم چې هغه چېرې دى، زه خو ئې څارونکى نه يم؟! خدای وفرمايل: آيا دا کار د کولو وو چې تا وکړ؟ ستا د ورور وينه ما ته چيغې وهي، ته نور ملعون يې او له دغې ځمکې چې ستا د ورور په وينو سره شوې رټل کېږې، نور به ځمکه هغه حاصل نه درکوي چې بايد درکړى ئې وي، قائن وويل: دا سزا خو زما له زغمه او چته ده، له دې وروسته چې هر څوک ما وويني وژني به مې، خدای وفرمايل: داسې نه ده، هيڅوک دې نه شي وژلى، که چا ووژلې سزا به ئې ستا د سزا اووه برابره وي، بيا خدای قائن په داسې نښې سره نښانمند کړ چې که څوک ئې وگوري وئې نه وژني!! بيا ليکي چې قائن د عدن ختيځ ته د يوه ښار په جوړولو لگيا شو او د خپل زوى خنوع نوم ئې پرې کېښود!! بيا وايي چې د ده په اووم نسل کې د يابال په نامه يوه لمسي ئې په کېږديو کې ژوند کول او شپني رايج کړه او د ده ورور د لومړي ځل لپاره موسيقي اختراع کړه او چنگ او نى ئې جوړ کړل او د دوى ناسکه ورور توبل د قائن لمسي مسي اوسپنيز آلات جوړ کړل!! لمک د دوى پلار خپلو مېرمنو ته وويل: ما يو ځوان وژلى، که څوک د هغه په بدل کې ما وورژني، سزا به ئې اووه اويا برابره وي!!

په دې خيالي او له ځانه جوړې کړې جعلي قصې کې څو برخې د يادولو وړ او په دې ارزني چې نقد شي:

- د آدم عليه السلام د اولاد شمېر به د ده تر اووم اتم نسله پورې ښايي دومره هم نه وو چې يو وړوکی کلی ترې جوړ شي، د قرآن او اصلي انجيل دا وينا ډېره دقيقه ده چې د دوى د اوسېدا ځای جنت (باغ) او خوراک ئې مېوه وه، تر ډېرې اوږدې مودې بايد د ده اولاد په مېوه اکتفا کړې وي، په دې مودې کې نه دوى زراعت ته مخه کړې او نه ئې حيوانات اهلي کړي، علمي تحقيقات او څېړنې ښيي چې انسان

ډېر وروسته او له نن نه يوازې څو زره کاله مخکې زراعت ته مخه کړې او حيوانات ئې اهلي کړي او دا هم د مجبوريت په وجه او په دې خاطر چې شمېر ئې زيات شوی، يوازې ئې په مېوو اکتفا نه شوی کولی او دې ته اړ شوي چې د خوراک نوي نوي توکي او نوي نوي منابع ولټوي. د بايبل دا وينا کاملاً غير علمي او بې بنسټه ده چې د آدم عليه السلام زوی يا د ده اووم اتم نسل زراعت پيل کړی، په کېږديو کې ژوند ئې پيل کړی او له اوسپنې او مسو ئې آلات جوړ کړي، علمي تحقيقات بنسټي چې انسان مس او اوسپنه له نن نه څو زره کاله مخکې کشف او له هغوی ئې د ساده وسايلو جوړولو لپاره استفاده پيل کړه، په ابتداء کې يوازې د بنکار لپاره او ډېر وروسته د ځمکې کيندلو او بيا د قطع کولو او رېبلو لپاره، علمي څېړنې او تحقيقات دا هم بنسټي چې انسان په سر کې په طبيعي سوږو او غارونو کې اوسېدو، بيا ئې د لوړو ډډې تراشلې او ځان ته ئې د اوسېدو غارونه جوړ کړي، په ځېمو کې ژوند او يا د ځمکې پر سر کور جوړول ډېر ډېر وروسته او له نن نه څو زره کاله مخکې پيل شوي، د آدم عليه السلام د زوی قائن په اړه دا ويل چې هغه د بنار په جوړولو بوخت شو ډېره مسخره خبره ده، هېڅ عاقل انسان به په داسې غلطې خبرې د خولې پرانستلو جسارت ونه کړي!!

• د بايبل ليکونکي هڅه کړې چې د اصلي انجيل او د هر الهي کتاب هغه لارښوونه او صريح حکم نفي کړي چې د قتل عادلانه سزا قصاص او د قاتل وژل گڼي، دی ليکي چې خدای، قائن (قاتل) په داسې توگه نېسانمند کړ چې څوک ئې ونه وژني او دا پرېکړه ئې وکړه چې که څوک دا قاتل ووژني سزا به ئې د ده اووه برابره وي او د دې قاتل په اووم نسل کې لمسی وايي: ما قتل کړی، خو که څوک ما ووژني سزا به ئې اووه اويا برابره وي!! پوښتنه کوو: د بايبل له نظره د قاتل سزا څه ده؟ له مخکي بيانه خو معلومېږي چې سزا ئې لعنت او تبعيد دی، نو تاسو ووايئ چې د دې قاتل د قاتل سزا اووه برابره ټاکل شوې د دې معنا څه ده؟ اووه ځله لعنت او اووه ځله تبعيد؟ او ولې بايد د دې قاتل سزا د لومړني په پرتله اووه برابره زياته وي؟ که څوک زما زوی ووژني او زه انتقام ترې واخلم او هغه ووژنم زما سزا به ولې د هغه قاتل اووه برابره وي؟ په کوم دليل او کوم انساني معيار سره دا ظالمانه

فیصله توجیه کولی شو؟

د دې فصل وروستی ۲۲ جمله داسې ده:

کله چې شیث (د آدم علیه السلام زوی) ستر شو خدای یو زوی ورکړ چې نوم یې انوش وو، د همدې انوش په وخت کې خلکو د خدای عبادت پیل کړ!!

د دې غلطې وینا معنا دا ده چې له دې د مخه د انوش سلف، د آدم علیه السلام په شمول، د خدای عبادت نه کاوو!! پوښتنه کوو چې د دې خبرې معنا څه ده؟ ولې یې د خدای عبادت نه کاوو؟ آیا خدای یې نه پېژندو؟ د عبادت په کولو نه پوهېدل؟ که له خدایه پرته یې د بل چا عبادت کاوو؟ که بایبل په دې عقیده وي چې آدم علیه السلام پیغمبر نه وو او حتی د خدای عبادت یې هم نه کاوو، نو بیا له هغه سره د الله تعالی مسلسل لیدل او خبرې کول څنگه توجیه کوي؟

د پیدایښت بل فصل (له آدمه تر نوح پورې) نومول شوی، تر دې عنوان لاندې، گڼ شمېر نومونه اخیستل شوي او د هر یوه عمر په گوته شوی، لکه دا چې آدم ۱۳۰ کلن وو چې شیث پیدا شو، بیا یې ۸۰۰ کاله ژوند وکړ او په ۹۳۰ کلنۍ کې وفات شو، شیث ۱۳۵ کلن وو چې زوی یې انوش پیدا شو، د انوش له زېږېدو وروسته یې ۸۰۷ کاله ژوند وکړ او په ۹۱۲ کلنۍ وفات شو، همداسې د قینان، مهلل ئیل، یارد، خونخ، متوشالح، لمک او نوح نومونه اخلي او عمرونه یې بیانوي او لیکي چې نوح په ۵۰۰ کلنۍ کې د دريو زامنو سام، حام او یافث خاوند شو!! که پوښتنه وشي چې دا تاریخونه له دومره دقت سره مو له کومې مرجع ترلاسه کړي؟ د تاریخ په کوم کتاب کې مو لوستي او که د الله تعالی له لوري په نازل شوي کوم کتاب کې؟ له هغه وخته خو نه کوم لیکلی تاریخ شته او نه د الهي کتاب کومه پاڼه!! محال ده چې د الله تعالی له لوري لېږل شوی کتاب دې په داسې غیر ضروري خبرو بحث وکړي؟ د بایبل د ادعا له مخې له آدم علیه السلام نه تر نوح علیه السلام پورې ۱۰ نسله او له نوح علیه السلام نه تر ابراهیم علیه السلام پورې هم لس نسله تېر شوي او د دې معنا دا ده چې گواکې له آدم علیه السلام نه تر ابراهیم علیه السلام پورې شل نسله یعنې نږدې دوه زره کاله تېر شوي!! او که له ابراهیم علیه السلام نه تر نن پورې نږدې څلور زره کاله وگڼو نو باید د بایبل د ادعا له مخې د

ځمکې پر سر د انسان له پيداېښته تر نن پورې نږدې شپږ زره کاله تېر شوي وي!! خو راشئ وگورو چې علمي تحقيقات او څېړنې په دې هکله څه وايي؟! تحقيقات خو بنسټي چې د نړۍ په گوټ گوټ کې، د بايبل د عدن له سيمې نه په زرهاو ميله لرې، له نن نه نږدې لس زره کاله مخکې نه يوازې انسانان د ځمکې پر سر او سېدل بلکې مدني ژوند ئې پيل کړی، د دې مدني ژوند ډېر آثار ترلاسه شوي، د بايبل د حساب له مخې خو بايد د نوح عليه السلام تر طوفانه د ځمکې پر سر دومره انسانان او سېدل چې شمېر ئې د يوه کلي په اندازه وو او دا کلی به د فرات او دجلې خوا ته د عدن باغ په شا وخوا کې وو، د نوح عليه السلام له طوفانه وروسته تر ابراهيم عليه السلام پورې به هم د انسانانو شمېر همدومره وو!! نو پوښتنه کوو چې له دې نېټې ډېر د مخه په چين، اندونيزيا او افريقا کې د انسانانو د ژوند، هغه هم مدني ژوند، لپاره بايبل څه توجيه وړاندې کولی شي؟! دا د آدم عليه السلام له نسله نه وو که د بايبل ليکوال د تاريخ په ليکلو کې ستونزه درلوده؟

قرآن نه د محمد عليه السلام عمر په گوته کړی او نه د کوم بل پيغمبر يا تر بحث لاندې شخصيت، نه ئې د ده پلار، نيکه، مور، لونیو، لمسيانو نوم اخيستی او نه ئې دا ويلي چې قبيله ئې څه نومېده او شجره څه وه؟ دا ځکه چې دا مسايل د يوه لارښود الهي کتاب د بحث موضوع نه شي کېدی او په دې نه ارزي چې يو داعي پرې ځان مصروف کړي، د مسيحيانو يو مشهور شخصيت پولس خپل يوه شاگرد ته ليکي: دا خلق پرېرېده چې په خوشو قصو مشغول او په بېهوده شجرو باندې بحثونه کوي او په خپلو کې په جدل او شخړو بوخت دي، پولس دا قصې خوشې او بېهوده گڼي او په شجرو باندې بحثونه د وقت ضياع. قرآن يواځې د نوح عليه السلام په هکله دومره ويلي چې ۹۵۰ کاله ئې په دعوت او مبارزه کې تېر کړل خو د دومره اوږدې مبارزې په نتيجه کې يواځې دومره کسانو پرې ايمان راوړ چې په ډکې کشتۍ کې ځای شول، دا هم د ده د عمر په گوته کولو لپاره نه بلکې د دې لپاره چې مؤمنانو ته لارښوونه وکړي چې که مبارزه اوږده شوه نو خپله حوصله مه بايلی، ستاسو جد ۹۵۰ کاله مبارزه وکړه، نه ستړی شو او نه نامېده!! د الله تعالی کتاب خو د تاريخ کتاب نه دی چې د شخصيتونو عمرونه او د دوی شجرې بيان

کړي!! د بايبل لويه برخه شجرو ته مختص شوې او د دې هڅه شوې چې د بني اسرائيلو د دولسو قبيلو تاريخ او شجره په ډېر تفصيل سره بيان کړي، د بايبل له دې بحثونو په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې دا هغه انجيل نه دی چې پر عیسی عليه السلام نازل شوی، د الله تعالی له لوري هر نازل شوی کتاب باید د قرآن په څېر په لارښوونو او احکامو شامل وي نه په قصو او د دې او هغې قبيلې د شجرې په بيانولو!!

ورپسې (د نوح طوفان) تر عنوان لاندې په څو داسې گډو وډو، بې ربطه او بې معنا جملو بحث پيل کوي چې د بايبل له ليکواله پرته ئې هيڅوک په معنا نه پوهېږي او ښايي په خپله ليکوال هم نه پوهېدو چې څه ليکي:

(په دې وخت کې چې د ځمکې پر سر د انسانانو شمېر په زياتېدو وو، د خدای زامن د انسانانو د ښاپېسته لونیو مجذوب شول (پرې مين شول) او هره يوه ئې چې خوښه شوه خپله مېرمن ئې کړه، په دې وخت کې خدای وفرمايل: زما روح به د تل لپاره په انسانانو کې نه پاتې کېږي، ځکه هغه فاني کېدونکي او نفساني مخلوق دی، نو يو سل شل کاله فرصت ورکوم، ترڅو ځان اصلاح کړي"، نو کله چې د خدای زامنو د انسانانو له لونیو سره نږدیکت وکړ، د ديوانو په څېر دنگ دنگ سړي ترې پيدا شول، دا د مخکنۍ زمانې نوميالي او معروف باتوران دي، کله چې خدای وليدل چې انسانان په گناهونو کې غرق دي او تل د بدو کارونو په لوري درومي د انسانانو په پيدا کولو پښېمانه او ناراضه شو.)

په دې اړه څو عرايض لرم:

- داسې معلومېږي چې د بايبل ليکوال غوښتل د هغو افسانوي شخصيتونو د پيداېښت د څرنگوالي لپاره يوه توجيه جوړه کړي چې د بودیو په نکلونو کې ياد شوي، د ديوانو په څېر ستر ستر او دنگ دنگ چې پيل به ئې په يوې گوتې پورته کاوو او د بحر له تله به ئې نهنگ په لاس راايستو، دا دی بايبل دې پوښتنې ته ځواب ورکوي چې دا ديوانو ته ورته معروف شخصيتونه څنگه پيدا شول؛ د خدای زامنو د انسانانو ښاپېسته ښاپېسته لونیو خپلې مېرمنې کړې، د دوی له نږدېکته دا معروف پهلوانان پيدا شول. ډېره عجيبه ده چې کوم انسان د داسې خبرې کولو

جسارت کوي او تر دې هم ډېره د حيرانتيا خبره دا ده چې کوم انسان داسې خوشې او مسخره خبره مني.

• د بايبل ځينو مفسرينو بې ځايه هڅه کړې چې دا الفاظ توجيه کړي او د خدای له زامنو نه د شيث صالح زامن جوړ کړي، په حاشيه کې ئې ليکي: (بنايي د خدای له زامنو نه مراد د شيث خدای پالونکي زامن وي، دا ځکه چې د خدای د زامنو اطلاق په خدای پالونکو انسانانو هم کېږي، خو ځينې نور مفسرين په دې باور دي چې له دې نه مراد هغه فرشتې دي چې د خدای له امره ئې سرغړونه وکړه) خو هر څوک پوهېږي چې دا خوشې خبرې او بې ځايه هڅه ده، د بايبل ليکوال په ډېر صراحت سره ويلي چې دا د خدای زامن وو نه انسانان وو او نه هم فرشتې، وايي د خدای زامنو د انسانانو لونيې نکاح کړې، د دوی له وصلته نوی نسل پيدا شو، جسد ئې ديوانو ته ورته خو روح ئې د خدای روح!! خو خدای وفرمايل: زما روح به د تل لپاره په انسانانو کې نه پاتې کېږي، دا ځکه چې انسان فاني او نفساني دی، يعنې د انسانانو دا خدائي نسل د تل لپاره دوام نه کوي، د خدای روح به د تل لپاره په انسانانو کې نه پاتې کېږي!! د همدې لپاره اوس هغه ديوانو ته ورته مخکني انسانان نه شته، که څوک پوښتنه کوي چې اوس ولې داسې ديو صفته او ديو هيکله انسانان نه شته، د بايبل ليکوال ورته لنډ او آسانه ځواب ورکړی!! خدای ويلي وو چې زما روح به د تل لپاره په انسانانو کې نه پاتې کېږي!!

• نه پوهېږو د دې جملې (نو يو سل شل کاله فرصت ورکوم، ترڅو ځان اصلاح کړي) له مخکنيو سره څه ارتباط دی؟! مونږ ته ووايه: د بايبل خدای د خپلو زامنو په کوم کار غصه شوی، د انسانانو د لونیو په نکاح کولو که د ديو هيکله انسانانو په پيدا کېدو؟ او ولې پوره يو سل شل کاله فرصت؟

• تاسو گورئ چې د بايبل خدای په دې نه پوهېدو، هغه انسان چې دی ئې پيدا کوي څنگه مخلوق به وي، ښه کارونه به کوي که بد، گناه ته به ئې ميلان زيات وي که ښکې کارونو ته؟ خو کله چې خدای وليدل چې انسانان په گناهونو کې غرق دي او تل د بدو کارونو په لوري درومي، د انسانانو په پيدا کولو پښېمانه او ناراضه شو. د بايبل جاهل او ظالم ليکونکی د دې پروا هم نه لري چې د الله تعالی په هکله

داسې غلطې خبرې وليکي!! بايبيل د دې عنوان په اوومې جملې کې داسې ليکي: نو خدای وفرمايل: زه هغه انسان د ځمکې له سره محوه کوم چې پيدا مې کړ، حتی حيوانات، مرغان او خزندې هم له منځه وړم، دا ځکه چې د دوی په پيدا کولو متأسف يم!!

ورپسې د نوح عليه السلام د طوفان په اړه بحث کوي خو د بحث په ترڅ کې به وگورئ چې جملې ئې بې ربطه او غلطې او د واقع خلاف او په داسې توگه لکه کومه بوډۍ چې د ژمي په شپو کې خپلو وړو وړو لمسيانو ته يوه خيالي کيسه کوي. لکه چې په ۱۲ او ۱۳ فورو کې ليکي: کله چې خدای د انسان فساد او شرارت وليدو نوح ته ئې وويل: تصميم مې نيولی چې دا خلک هلاک کړم، ځکه چې ځمکه ئې له شرارته ډکه کړې، زه به دوی له ځمکې سره يو ځای له منځه وړم!! د بايبيل له منونکو پوښتنه کوو: خدای خو ځمکه له منځه نه ده وړې، يوازې د وچې څه حيوانات ئې له منځه وړې، الله تعالی به څنگه داسې خبره کوي چې حقيقت ونه لري او عملي نه شي، يا خو د بايبيل ليکوال د اصلي انجيل د مطلب په سم او دقيق بيانولو کې ستونزه لري، د دې په ځای چې ووايي: دا خلک او د ځمکې پر وچې حيوانات له منځه وړم، غلط الفاظ کاروي او ليکي دا خلک سره له ځمکې له منځه وړم!! او يا خو ئې دا هر څه له خپله ځانه ليکلي او دې ته ئې هم پام نه دی شوی چې دا خبره سمه نه ده!!

ورپسې د نوح عليه السلام د کشتۍ طول، عرض او لوړوالی په ډېر دقت سره ۳۰۰، ۵۰ او ۳۰ ذراع گڼي او ليکي چې کړکۍ ئې چېرې او دروازه ئې چېرې وه!! او ادعا کوي چې دا درې پورې کشتۍ وه!! معلومه نه ده چې د بايبيل ليکوال دا ارقام له کومه ترلاسه کړي؟ او که لږ ځير شو نو بنيايي داسې کشتۍ له نوح عليه السلام نه څو زره کاله وروسته جوړه شوې وي!!

په اووم فصل کې ليکي: بيا خدای نوح ته وفرمايل: ته او کورنۍ دې کشتۍ ته ننوځئ، دا ځکه چې د دې دور په ټولو خلکو کې مې يوازې ته رښتونی او صالح وموندې!! پوښتنه کوو: که د هغه دور په ټولو خلکو کې يوازې نوح عليه السلام رښتونی او صالح انسان وو او د همدې لپاره الله تعالی وژغورو نو زامن او کورنۍ

ئې د خه لپاره وژغورل شول؟ آيا هغوى د نوح عليه السلام په خاطر وژغورلى شول، كه داسې وي نو دا خو له عدالت او انصافه ډېره لرې خبره ده، مونږ خو هر هغه قاضي ظالم او بې انصافه گڼو چې د يوه په خاطر بل معاف يا مجازات كړي، مجرم د صالح دوست په خاطر معاف كړي او صالح د مجرم دوست په خاطر مجازات كړي، له عادل الله تعالى نه خو داسې بې انصافي او غيرعادلانه قضاوت ډېر ډېر لرې دى، مونږ ته خو قرآن ويلي چې د نوح عليه السلام مېرمن او زوى هم د غرق شوو په ډله كې ول، دا ځكه چې د ده په څېر صالح نه ول، او كه دوى هم د ژغورلو وړ او نېك انسانان ول بيا نو د بايبل ليكوال غلط شوى چې ليكي: خداى نوح ته وويل ته او كورنۍ دې كشتۍ ته ننوځئ دا ځكه چې د دې دور په ټولو خلكو كې مې يوازي ته رېښتونى او صالح وموندې!!

بيا ليكي چې خداى نوح ته وفرمايل: اووه جوړې هغه څاروي چې غوښه ئې حلاله ده، اووه جوړې مرغان او يوه جوړه د نورو حيواناتو درسره واخله، ترڅو له طوفانه وروسته د دوى نسل د ځمكې پر سر پاتې شي، خو په ۲۰ فقرې كې ليكي: له كشتۍ راكوڅېدو سره سم نوح د خداى لپاره د قربانۍ ځاى جوړ كړ او د هر حلال حيوان او مرغه ئې يو يو هلته ذبح كړل او خداى د نوح په دې كار ډېر خوښ شو، پوښتنه راولاړېږي: چې يو يو ئې تر يا نبځه ذبح شول نو بيا ئې نسل څنگه دوام وكړ، دا قرباني خو بايد لږ تر لږه يو كال وروسته شوې وي او نوح عليه السلام تر هغه صبر كړى وي چې دغو حيواناتو او مرغانو بچيان زېږولي وي!! په ۱۴ او ۱۵ فقرې كې د مخكنۍ ادعا برعكس ليكي: د هر ډول وحشي او اهلي حيواناتو، مرغانو او خزنده وو يوه يوه جوړه هم له دوى سره ول، په دې سره د بايبل ليكوال خپله مخكنۍ وينا ردوي، هلته د خداى امر داسې گڼي: اووه جوړې هغه څاروي چې غوښه ئې حلاله ده، اووه جوړې مرغان او يوه جوړه د نورو حيواناتو درسره واخله، دلته د هغې خبرې خلاف وايي: د هر ډول وحشي او اهلي حيواناتو، مرغانو او خزنده وو يوه يوه جوړه هم له دوى سره ول، كه داسې وي نو دا مخكې د اووه اووه جوړو او يوې جوړې يادول د خه لپاره وو؟

بيا ليكي: او كشتۍ ته د دوى له ننوتو وروسته خداى د كشتۍ دروازه په دوى

پسې بنده كړه، ۴۰ شپې ورځې باران وورېدو، كشتۍ اوبو په سر واخيسته او وڅوځېده، دومره باران وورېدو چې اوبه د جگړو جگړو غرونو تر څوكو هم اووه گزه واوښتې، د ځمكې د سر ټول ژوي هلاك شول، يوازې د دې كشتۍ سورلۍ وژغورل شوي، ۱۵۰ ورځې همداسې ځمكه تر اوبو لاندې وه، ۱۵۰ ورځې وروسته كشتۍ د ارارات د غرونو پر سر تم شوه، درې مياشتې وروسته د غرونو څوكې څرگندې شوې او بيا څلوېښت ورځې وروسته نوح د كشتۍ كړكۍ پرانيسته او يو كارغه ئې بهر خوشې كړ، خو كارغه بېرته كشتۍ ته راستون نه شو، بيا ئې يوه كوتره پرېښوده، تر څو وگوري چې آيا د كښېناستو لپاره كومه وچه ځمكه پيدا كېږي، خو كوترې كوم ځای پيدا نه كړ، دا ځكه چې لا اوبه د ځمكې پر سر وې، نوح اووه ورځې نور صبر وكړ، بيا ئې همغه كوتره خوشې كړه، دا ځل د لمر لوېدو په وخت كې په داسې حال كې د نوح خوا ته راستنه شوه چې په مښو كې كې ئې د زيتون شنه پاڼه وه، له دې نه نوح پوه شو چې د ځمكې د اكلو برخو اوبه ناستې دي، يوه اونۍ وروسته نوح بيا همغه كوتره پرېښوده، خو دا ځل هغه بېرته راستنه نه شوه!! د كوترې د خوشې كولو نه يوه مياشت وروسته نوح د كشتۍ سر لوڅ كړ، بهر ئې وكتل او وئې ليدل چې د ځمكې سطحه وچه شوې، اته اونۍ نورې هم تېرې شوې او بلاخره ټوله ځمكه وچه شوه، دا وخت خدای نوح ته وويل: اوس د دې وخت رارسېدلی چې ټول له كشتۍ ووځئ!!

څوك چې په دې خبرو لږ هم غور وكړي په آسانۍ ورته جوته كېږي چې ټولې بې بنسټه او له ځانه جوړې شوې خبرې دي، په دې كې لاندې څو خبرو ته ستاسو پام رااړوم:

- كه هغه وخت څلوېښت ورځې باران وړېدلی وي، نو د ځمكې د بيا وچېدو لپاره حد اكثر څلوېښت ورځې په كار وي خو د بايبل ليكونكۍ وايي چې نوح عليه السلام نږدې ديارلس مياشتې وروسته د ځمكې سطحه وچه ومونده!!
- كه دا كشتۍ د ارارات د غرونو په سر تم شوې وي نو هغه ځای بايد په لومړۍ اونۍ كې كاملاً وچ شوی وي، نوح عليه السلام دا ديارلس مياشتې د څه لپاره په كشتۍ كې داسې ايسار وو چې شاوخوا ته د كتلو لپاره ئې د كشتۍ له كړكۍ نه

بهر هم ونه كتل او له كارغه او كوترې ئې كار اخيست چې وگوري چېرې وچه ځمكه شته كه نه؟! مگر د يوه جگ غره په سر ناست انسان ته د دې ضرورت وي چې د مرغانو په واسطه وچه ځمكه معلومه كړي؟ له جگه ځايه خو هم اوبه معلومېږي او هم وچه ځمكه!!

• بايبل وايي چې نوح له كشتۍ نه له راکوځېدو سره سم د هر ډول څاروي څخه يو يو د قربانۍ لپاره ذبح كړ، حال دا چې ده ته ويل شوي وو چې د دغو څارويو يوه يوه جوړه د دې لپاره په كشتۍ كې درسره واخله چې نسل ئې دوام وكړي خو ده په همغه لومړۍ ورځ د دغو جوړو يو يو ذبح كړ!! د بايبل ليكوال دې ووايي چې په دغو خبرو كې كومه يوه رښتيا ده؟ د دغو حيواناتو نسل څنگه دوام وكړ؟ دا څاروي ئې په كشتۍ كې د ذبح كولو لپاره له ځان سره اخيستي وو كه د نسل د دوام لپاره؟! بيا ليكي: په دغې قربانۍ باندې خداى ډېر خوښ شو او له ځانه سره ئې وويل: زه به بيا د انسان په خاطر چې له ماشومتوبه ئې زړه د گناه په لوري متمايل وي ځمكه لعنت نه كړم او بيا به داسې ټول ژوي له منځه نه وړم!! بايبل مخكې ويلي وو چې الله تعالى د انسان په پيدا كولو پښېمانه شو او دلته ئې ويلي چې د دې طوفان په رالېږلو پښېمانه شو!! دا ځكه چې د انسان د گناهونو لپاره ئې ولې پر ځمكې لعنت ولېږو او د ځمكې د سر ټول ژوي ئې له منځه يووړل، له دې وروسته به تر قيامته پورې داسې كار بيا نه تکراروي!! او دا ځكه چې د انسان گناه يو طبيعي كار دى له ماشومتوبه د گناه په لوري متمايل وي!! د الله تعالى په هكله دا خبره يوازې يو كافر او بې ايمان انسان كولى شي او د انسان په هكله دا خبره يوازې هغه په گناهونو كې تر ستوني غرق گناهگار انسان كولى شي چې د گناه لپاره توجهات لټوي او هڅه ئې دا وي چې ثابته كړي د انسان گناه كول يوه طبيعي مسئله ده، گناه له ماشومتوبه ورسره ملگري وي!! يو با ايمان انسان به څنگه دا خبره كوي چې نعوذ بالله خداى اشتباه كوي، په خپلو كړو پښېمانه كېږي!!

قرآن هم په ځاى ځاى كې د نوح عليه السلام د قصې ځينې برخې رااخلي، خو نه د يوې تاريخې پېښې د بيانولو په منظور بلکې د پند او وعظ په موخه او په ډېرې اغيزمنې بڼې كې او هلته چې غواړي د يوه مطلب د اثبات لپاره د يوې تاريخي

بېلگې وړاندې کول مفید او مؤثر وي. کله چې غواړي دعوتگرانو او مبارزينو ته ووايي: داسې نه چې د خپلې مبارزې په اوږدېدو سره سترې يا مایوس شئ او مبارزه نیمگړې پرېږدئ، ستاسو جد نوح علیه السلام نه نیم سوه کاله مبارزه وکړه خو نه ستومانه شو او نه مایوس او نه ئې له مبارزې لاس واخیست، کله چې غواړي مخاطبینو ته دا خبره وکړي چې د الله تعالیٰ معامله له هر انسان سره د ده د ایمان او عمل له مخې وي نه د ده د نسب له مخې، نو ورته وایي: دا دی د نوح علیه السلام مېرمن او زوی د خپل عمل په وجه له نورو سره یو ځای غرق شول، له نوح علیه السلام سره د دوی خپلوي ونه ژغورل، کله چې غواړي د حق د لارې مجاهدینو ته ډاډ او اطمینان ورکړي چې الله تعالیٰ به باطل ځواکونه حتماً له ماتې او زوال سره مخامخ کوي که څه هم شمېر ئې زیات او ټوله نړۍ پرې ډکه وي او حق پالونکي به حتماً ژغوري او پر باطل پالونکو به حتماً بریا ورپه برخه کوي که څه هم شمېر ئې لږ وي، نو د نوح علیه السلام قصه ئې د یوې تاریخي بېلگې په توگه مخې ته ږدي.

بایبل تر دې عنوان لاندې (له نوح سره د خدای ژمنه) د ډېرو بې ربطه او رکیکو جملو په ترڅ کې لیکي: بیا خدای نوح او د ده زامنو ته وویل: زه له تاسو سره او ستاسو له راتلونکو نسلونو سره او حتی له ټولو حیواناتو، مرغانو او خزنده وو سره ژمنه کوم چې له دې وروسته به هیڅکله ژوي په طوفان سره هلاک نه کړم او ځمکه به هم بیا د طوفان په واسطه نه ویجاړوم، له تاسو سره زما د دې عهد نښه دا ده چې: خپل قوس قزح (د بودۍ ټال، هغه لیندۍ ته ورته رنگینې گارې چې د باران په وخت په آسمان کې راڅرگندې شي) په ورېځو کې ږدم او دا به زما د هغې ژمنې نښه وي چې له نړۍ سره مې کړې، کله چې ورېځې د ځمکې پر سر خورې کړم او قوس قزح راڅرگند شي، هغه وخت به ما ته خپله هغه ژمنه رایاد پرې چې له تاسو او نورو ژوو سره مې کړې، نو ځکه به بیا نړۍ په طوفان سره له منځه نه ځي!!

دا د بایبل یوه بله لویه بې باکي او جسارت دی چې د الله تعالیٰ په شأن کې ئې کوي او وایي چې نعوذبالله د خدای حافظه ضعیفه ده، په ورېځو کې ئې خپله رنگینه لیندۍ ایښې ده تر څو د ورېځو خورېدو په وخت کې راڅرگنده شي او خدای ته خپله هغه ژمنه ورپه یاد کړي چې له نوح علیه السلام او د ده له زامنو سره

ئې كړې وه، كه دا نښه نه وي نو كېدى شويو ځل بيا ئې په طوفان سره دا ځمكه او ټول ژوي له منځه وړي وي!! د بايبل له منونكو پوښتنه كوو: الله تعالى خو له دغې ژمنې وروسته هم ډېر ډېر ځلې په طوفانونو سره ډېر انسانان او نور ژوي له منځه وړي، كله كله خو ئې شمېر لكونو ته رسېدلى، بايبل خو د الله تعالى له قوله داسې ليكي: ژمنه كوم چې له دې وروسته به هيڅكله ژوي په طوفان سره هلاك نه كړم!! د بايبل ليكنه ناقصه او غلطه ده كه په دې وخت كې نعوذ بالله خداى خپله ژمنه هېره كړې او يا قوس قزح نه دى څرگند شوى!!

د همدې عنوان په ۲۰ او ۲۱ فقرې كې داسې ليكي: نوح د كرهنيې په كار بوخت شو، د انگورو باغ ئې جوړ كړ، يوه ورځ چې ډېر شراب ئې څښلي وو د مستۍ په حالت كې په خپلې خېمې كې لوڅ شملاست، حام (د ده زوى او د كنعان پلار) دى په دې حالت كې وليدو، بهر ولاړ او خپلو ورونيو ته ئې حال ووايو، سام او يافت د دې خبرې په اورېدو سره يو څادر په خپلو اوږو واچاوه او په داسې حال كې د پلار په لوري وخوځېدل چې شا ئې د پلار خوا ته وه ترڅو هغه بربنډ ونه گوري، بيا ئې څادر پرې وغور او، كله چې نوح په سد شو او پوه شو چې حام څه كار كړى نو وئې ويل: په كنعان دې لعنت وي، د خپلو ورونيو د بنده بنده دې وي، خداى دې سام ته بركت ورپه برخه كړي او كنعان دې د ده غلام او مريى وي، خداى دې يافت ته بركت وركړي او د سام د نېك مرغۍ شريك دې وي او كنعان دې د ده غلام وي!!

دلته خو خبرې د پام وړ دي:

- بايبل يوازې د نوح عليه السلام په اړه نه بلکې د اکترو پيغمبرانو عليهم السلام په هکله هم داسې خرابه او کچه ژبه کاروي او په شراب څښلو او نورو ناوړه کارونو ئې متهموي، حال دا چې هيڅ پيغمبر او حتى هيڅ شريف او هونبنيار انسان د شرابو څښلو شوق نه کوي.
- د حام د دومره وړې گناه په وجه ولې بايد د ده زوى او اولاد د لعنت وړ وگرځي، كوم انصاف او عدالت دا خبره صحيح گڼي چې د پلار په جرم زوى د الهي لعنت مستحق شي!!
- د بايبل ليکوال هڅه کړې چې د بني اسرائيلو جد سام په داسې خبرې كې

انخور کړي چې نوح عليه السلام برکت ورپه برخه کړي او د دوی رقيب قوم کنعانيان د لعنت وړ، له برکته محروم او د دوی غلامان معرفي کړي!! تاسو به د بايبل په ځای ځای کې وگورئ چې دغه احساس خپل ځان نسيي او په يوې بلې بڼې کې راڅرگندېږي.

• د دې غلطې انگېرنې په مقابل کې قرآن فرمايي چې خلك برابر دي، ټول ښه پيدا شوي، هيڅوک له خپلې مور بد نه دی پيدا شوی، ټول انسانان له يوې گلې جوړې مور او پلاره پيدا شوي، په رگونو کې ئې يوه وينه خوځېږي، نه ئې د پيداېښت ماده بېله بېله ده، نه نسل او نسب او نه پيدا کوونکی، الله تعالی يو د بل په گناه نه نيسي، نه د چا په وينا بې گناه انسان د لعنت وړ گرځوي او نه ئې د برکت مستحق، له هر چا سره ئې معامله د هغه د عمل او عقيدې له مخې وي.

د نړۍ د ملتونو انشعاب

بايبل تر دې عنوان لاندې د مختلفو ملتونو شجرې بيانوي، د بايبل لويه برخه په دغې موضوع بحث ته مختص شوې!! خو د بحث په ترڅ کې د خلکو ترمنځ د ژبو د بېلوالي په اړه د بايبل د ليکوال له سليقې سره سم داسې ليکي: هغه مهال د نړۍ ټولو خلکو په يوې ژبې خبرې کولې، شمېر ئې ورو ورو زيات شو، د شرق په لوري و خوځېدل، د بابل په سيمې کې ئې په خپلو کې مشوره وکړه چې راشئ داسې لوی ښار جوړ کړو چې لوړ برج به ئې وي ترڅو د نوم او نښان خاوندان شو او همدا به مونږ له خورېدو او بېلېدو خوندي وساتي، د ښار په جوړولو کې ئې د تېرو په ځای له پخو خښتو او د گچ په ځای له قيره کار واخيست، خو کله چې خدای دې ښار او برج ته وکتل چې د جوړېدو په حال کې وو، وئې ويل: د ټولو خلکو ژبه يوه ده او متحد شوي او دغه کار ته ئې ملا تړلې، که ئې مخه ونه نيسم نو په راتلونکې کې به هر هغه کار وکولی شي چې زړه ئې وغواړي، نو د دوی ژبه به سره بېله بېله کړم، ترڅو د يوه بل په خبرو پوه نه شي، دغه اختلاف باعث شو چې دوی د هغه ښار له جوړولو لاس واخلي او په دې توگه خدای دوی خواره واره کړل!!

گورئ چې دلته هم بايبل خدای د انسان د حريف او رقيب په توگه معرفي کړی،

د انسانانو يو والی نه خوښوي، له وحدته ئې وپره لري، د دوی ژبه ئې د دې لپاره سره بېله بېله کړه چې يو د بل په خبرو پوه نه شي او يووالی ئې له منځه ولاړ شي!!

د ژبو تر منځ د توپير په اړه د بايبل توجیه ډېره غلطه او بې بنسټه ده، نه خو دا توپير د دې مانع گرځي چې يو د بل په خبرو پوه شي او نه خو د ژبې يو والی او بېل والی خلك متحد يا متفرق کوي، ډېر قومونه داسې دي چې ژبه ئې يوه ده خو له شديد اختلاف سره مخامخ او يو د بل وينو ته تړی او ډېر بيا داسې چې ژبه ئې بېله بېله خو سره متحد او تر سکنيو ورونيو ډېر سره خواږه دي، د بايبل دا توجیه نه د ژبې طبيعي ارتقاء توجیه کولی شي او نه په يوې ژبې کې د اختلاف راوړلېدو دلايل په گوته کولی شي، هر ژب پوه انسان په دې پوهېږي چې دا تعبير بې بنسټه او غير علمي دی!! که بايبل ويلي وی چې د خلکو د زياتوالي، له يوې سيمې بلې ته د دوی کوچېدل او له يوه بله بېلېدل د دې سبب شو چې په ژبو کې اختلاف راپيدا شي او نوې نوې نومونه او الفاظ او ژبې رامنځته شي، هر چا به دا خبره ورسره منله، الله تعالی انسان ته دا استعداد ورکړی چې د هر شي لپاره مناسب نوم غوره کړي، دا د انسان کمال او په ټولو نورو ژوو د ده امتياز په گوته کوي او دا بې له شکه پر ده باندې د الله تعالی لويه پېرزوينه او احسان دی، مونږ نن ډېر داسې الفاظ، کلمات او نومونه لرو چې سل کاله مخکې په هېڅ ژبې کې نه ول، دا ځکه چې مخکې دا شيان نه ول، وروسته وروسته راپيدا شوي، د دې اختلاف په عواملو او اهميت د علم او پوهې خاوندان پوهېږي لکه چې قرآن فرمايي:

وَلَوْ كُنَّا فَاعِلِينَ لَقَدْ عَلَّمْنَاهُ مِنْهُ نِعْمَ الْوَعْدُ الَّذِي لَمْ يَكُن لَكُمْ آيَةً وَكَانَتْ آيَةً لِلْعَالَمِينَ

الروم: ۲۲

وَلَوْ كُنَّا فَاعِلِينَ لَقَدْ عَلَّمْنَاهُ مِنْهُ نِعْمَ الْوَعْدُ الَّذِي لَمْ يَكُن لَكُمْ آيَةً وَكَانَتْ آيَةً لِلْعَالَمِينَ

او د الله تعالی د قدرت له نښو څخه د آسمانونو او ځمکې پيداېښت او ستاسو د ژبو او رنگونو اختلاف دی، يقيناً چې په دې کې پوهانو او عالمانو ته نښې دي!!

په رېښتيا که زمونږ ژبې ارتقاء نه شوی کولی او مونږ د نويو شيانو لپاره نومونه نه شوی وضع کولی، له څومره ستونزو سره به مخامخ وو، د يوه شي په هکله د

بحث په دوران کې به مجبور وو هغه شی په خپله را حاضر کړو!! او که زمونږ رنگونه او شکلونه سره مختلف نه وی د خلکو په پېژندا کې به له خومره کړاوونو سره مخامخ وو، په یوې کورنۍ کې دوه ماشومان جوړه او په یوه شکل او رنگ پیدا او ستر شي، هر څوک پرې غلطېږي، معامله ئې له یوه سره وي او دعوا پر بل کوي، که د ټولې نړۍ خلک یو رنگ او ژبه ئې سره ورته وی، نړېوال به له خومره ستر کړ او سره مخامخ ول، په دې اړه د قرآن وینا خومره دقیق او درنه ده چې فرمایي:

﴿لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ﴾

الحجرات: ۱۳

﴿لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ وَالَّذِينَ هُمْ يَدْعُونَ لَا يَخْتَفِرُ فِيهَا مِنَ الْمَنَافِقِ﴾

اې خلکو! يقيناً چې مونږ له يوه نارينه او يوې بنځينه راپيدا كړئ او ټبر ټبر او قبيلې قبيلې مو كړئ تر څو يو بل وپېژنئ، بې شكه چې د الله په نزد کې ستاسو تر ټولو غوره ستاسو تر ټولو زيات پرهېزگار دی، يقيناً چې الله ښه باخبره پوه دی.

که انجيل په خپلې اصلي بڼې کې پاتې وی او مسيحي ملايانو نه وی تحريف كړی نو هر لفظ به ئې د قرآن په څېر دقيق او هره جمله به ئې د قرآن په څېر ښكلی او ښايسته وه، نه به چا له ادبي لحاظه اعتراض پرې كولی شو او نه له علمي لحاظه او نه به چا نامناسب لفظ، بې ربطه جمله او بې معنا خبره په کې موندلی شوی.

د شجرو بيانولو په لړ کې د بايبل ليكوال د ابراهيم عليه السلام او د ده د پاك لمنې مېرمنې سارا په اړه داسې ناپاڪه ژبه كاروي چې انسان ورته حيران شي، دوی د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام په هكله همدا سې غلط او كافرانه اظهارات لري، د ابراهيم عليه السلام په هكله ليكي:

خدای ابرام ته وفرمایل: خپل ولايت، پلرنی کور او خپلوان پرېږده او هغه ځای ته ولاړ شه چې زه به ئې درته لارښوونه وکړم، ابرام و خوځېدو، لومړی کنعان، بيا د کنعان جنوب او په پای کې مصر ته ولاړ، کله چې مصر ته ورسېدو، خپلې مېرمنې ته ئې وويل: ته ښکلې يې، که د مصر خلک پوه شې چې ته زما مېرمن يې نو ستا د تصاحب او ترلاسه کولو لپاره به ما ووژني، خو که ووايې چې زما خور يې نو ستا

لپاره به خلك له ما سره ښه چلند كوي او سر به مې خوندي وي!! فرعون ته ځينو درباريانو اطلاع ورکړه چې سارا ډېره ښکلې ده، د دې د ښاپست ډېره ستاينه ئې وکړه، فرعون امر وکړ چې زما قصر ته ئې راولئ، بيا فرعون د سارا په خاطر ابرام ته ډېرې هداياوې لکه پسونه، غوايي، اوبنان، خره، غلامان او وينځې ورکړې، خو خداى فرعون او د ده په قصر کې او سپدونکي په سخت مصيبت اخته کړل، دا ځکه چې د ابرام مېرمن ئې قصر ته بېولې وه، فرعون ابرام وروغوښت او ورته وئې ويل: دا څه کار وو چې تا له ما سره وکړ، ولې دې ما ته ونه ويل چې سارا ستا مېرمن ده؟ ولې دې هغه خپله خور وښوده چې ځان ته ئې په نکاح کړم؟ اوس ئې درسره بوځه او له دې ځايه ولاړ شه!!

د ابراهيم عليه السلام او د ده د پاك لمنې مېرمنې په شان کې دې گستاخي ته او د داسې عظيم الشأنه شخصيتونو په هکله د داسې سپکو او رذيلانه خبرو په اورېدو سره د انسان وښتان څېر شي، دا هغه ابراهيم عليه السلام دى چې قرآن ئې د مؤمنانو جد، ستر بت ماتوونکى، ستر موحد او د کعبې معمار معرفي کوي او وايي چې د عراق د ستر ظالم حاکم په وړاندې ئې سر تپت نه کړ، له گواښونو ئې ونه وېرېدو، په اور کې له لوېدو ونه وېرېدو، په منجنیق کې د کښېنولو په وخت کې ئې ويل حسبنا الله و نعم الوكيل، نمرود په مرگ تهديد کړ ده په ځواب کې ورته وويل: د مرگ ژوند پرېکړه زما رب کوي نه ته، داسې لکه لمر چې د ده په اراده له ختيځه طلوع کوي او په مغرب کې پرېوځي، نه ئې ته وخت او مسير بدلولى شي او نه بل څوک. ابراهيم عليه السلام هغه وخت هم دروغ ونه ويل او ونه وېرېدو چې په يوازې سر معبد ته ننوت، ټول بتان ئې مات مات کړل، کله چې خلك معبد ته راغلل او خپل بتان ئې نسکور و موندل او ژر پوه شول چې دا کار له ابراهيمه پرته د بل چا نه دى، نو دى ئې را حاضر کړ او وئې پوښتو: دا کار تا کړى؟ هغه د انکار په ځاى وويل: تبر خود ستر بت په غاړه کې دى، ترې وپوښتئ که خبرې کولى شي؟ هغوى وويل: ته پوهېږې چې دوى خبرې نه شي کولى، نو ده ورته وويل: افسوس پر تاسو او ستاسو پر دغو معبودانو، نه خبرې کولى شي، نه له ځانه دفاع کولى شي او نه د ځان په خلاف اتهام ردولى شي، څنگه د هغه څه عبادت کوئ چې نه گټه رسولى

شي او نه تاوان دفع کولی شي؟! داسې يو ستر، زړه ور او پر خپل رب متوکل پيغمبر به څنگه له وېرې دروغ وايي؟! بايبل نه يوازې د ابراهيم عليه السلام د قصې دا مهمې برخې نه رااخلي او له نمرود سره د ده د مبارزې په اړه هيڅ نه وايي بلکې د نمرود ستاينه کوي، هلته چې وايي: د نوح عليه السلام يو لمسی (د کوش زوی) نمرود نومېدو، چې يو زړه ور او نوميالی اتل وو، د هغه قدرت په سبب چې خدای ورکړی وو، ډېر ماهر غشي ويشتونکی شو، د همدې لپاره ده چې که نن څوک وغواړي د غشو په ويشتو کې د چا مهارت وستايي نو وايي: خدای دې تا د نښې په ويشتو کې د نمرود په څېر کړي!!

بايبل وايي چې کنعان ته د تلو په وخت کې ابرام (ابراهيم عليه السلام) پنځه اويا کلن وو، طبيعي ده چې مېرمن به ئې هم همدومره عمر درلود، په داسې زړښت کې د دې د ښاپست خبره کول او دا بې بنسټه ادعا او دروغجنه دعوا کول چې فرعون هغه ځان ته په دې خاطر په نکاح کړه چې ابراهيم عليه السلام ويلي وو دا زما خور ده، ډېره مسخره خبره ده، مگر فرعون ته د مصر ښاپسته او ښکلې پېغلې کمې وې چې يوه پنځه اويا کلنه بوډۍ په نکاح کړي؟ بايبل دلته ليکي چې له ابراهيم عليه السلام سره دا معامله په مصر کې او د مصر د فرعون لخوا شوې، خو څو پانې وروسته ليکي چې دا پېښه د فلسطين په جرار نومي ښار کې واقع شوې او دا کار د فلسطين د پاچا ابيملک له لوري شوی، هلته ليکي چې په دې وخت کې ابراهيم پنځه نوي کلن وو!!

بايبل ليکي چې ابرام ډېر شتمن وو، ډېرې رمې ئې درلودې، پوښتنه کوو چې د رمو خاوند خو په صحرا او غرونو کې اوسېږي، هغه په مصر کې څه کول؟ مصر خو هغه وخت هم لوی ښار وو او د همدې لپاره د مصر (ښار) په نامه يادېدو؟! که بايبل ليکلي وي چې ابراهيم عليه السلام د دعوت په ارتباط مصر ته تللی وو، چا ورباندې اعتراض نه کاوو خو هغه ليکي چې ابرام د خپلو څارويو او له رمو سره د مصر په لوري وخوځېدو!!

قرآن چې د ابراهيم عليه السلام په هکله څه ويلي د بايبل ټولې خبرې حرف حرف ردوي. بايبل په دې هکله هيڅ نه دي ويلي چې ابراهيم عليه السلام د خپل

پلار او قوم پر غلط دين اعتراض وکړ، د خپل پلار او قوم له مخالفت سره مخامخ شو، خپل پلار له کوره په شړلو وگوانسو، بتان ئې مات کړل، زنداني شو، نمرود په مرگ تهديد کړ، په اور کې واچول شو او له عراقه ئې هجرت وکړ، بايبل د دې ټولو خبرو په هکله ساکت دی او حتی له عراقه د ابراهيم عليه السلام د وتلو په هکله ليکي چې تارح (د ابرام پلار) له خپل زوی ابرام، له خپلې نږور سارای او له خپل لمسي لوط سره يو ځای له اورکلدانيان نه د کنعان په لوري وکوچېدو او په حران کې ځای په ځای شول!! قرآن د ابراهيم عليه السلام د پلار د نوم په هکله هم د بايبل ادعا غلطه گڼي او هغه د تارح په ځای د آزر په نامه يادوي، متأسفانه زموږ ځينې مفسرين هومره د دغه جعلي بايبل تر اغيزلاندې تللي چې د قرآن د دغې صريح وينا په خلاف وايي چې د ابراهيم عليه السلام د پلار نوم تارح وو او آزر د بت نوم وو!!

بايبل د ابراهيم عليه السلام په قصې کې هم او په ډېرو نورو مواردو کې هم ليکي چې خدای دلته او هلته ابراهيم عليه السلام او نورو پيغمبرانو عليهم السلام ته راڅرگند شوی او مخامخ ئې خبرې ورسره کړې دي!! خو څوک چې د الله تعالی د عظمت او د انسان د ضعف په اړه سم او دقيق تصور ولري هېڅکله به دا خبره ونه کړي چې انسان په دغو ضعيفو او کمزورو سترگو کولی شي د ځمکې او آسمانونو پيدا کوونکی خدای وگوري، قرآن وايي چې انسان نه شي کولی الله تعالی په خپلو سترگو په دنيا کې وگوري، د موسی عليه السلام، دا د بني اسرائيلو ستر پيغمبر، چې قرآن ئې يواځنی هغه پيغمبر گڼي چې الله تعالی ورسره د حجاب له شا خبرې کړې دي، د ده په اړه قرآن فرمايي چې په خپلو سترگو د الله تعالی د ليدلو تمنا او غوښتنه ئې وکړه، الله تعالی ورته وفرمايل: هېڅکله مې نه شي ليدلی:

0[1+3 ~ 9 A\$%4\$ 0] c1R& p1I& E d A\$S% %q& %u& %r s1I1) SUI 0y qB a% \$B9r
 2Vf a %q& 4PB \$Bm 40[1+3 \$q a %rS< B 9 GU\$B1a 26f 1B' n] c1R&C&vR
 Ar&Br s 0] B16eS %s6B A\$S%-s&R \$Bm 4Z1' 0y qB Szr \$P \$ %q&y

او کله چې موسی زموږ مبیقات ته راغی او رب ئې ورسره خبرې وکړې، وئې ویل: ای زما ربه! ما ته راوښه چې درته وگورم، وئې فرمایل: هیڅکله مې لیدی نه شې، خو دې غره ته وگوره، که په خپل ځای ثابت پاتې شو، نو ته به مې هم حتماً وگورې، خو کله چې د ده رب د غره په لوري تجلی وکړه، ټوټې ټوټې شو او موسی بې سده پرېوت، کله چې راپه سد شو وئې ویل: پاکي تا لره ده، تا ته مې توبه ده او زه لومړنی مؤمن او باورکونکی یم (د دې خبرې چې هیڅوک الله تعالی په خپلو سترگو نه شي لیدی)

همداراز قرآن فرمایي:

الانعام: ۱۰۳

سترگې ئې لېدی نه شي او دی سترگې ویني او دی ښه باخبره لطیف دی.

ساینس او علم مونږ ته وایي چې د انسان سترگې د انرژي، نور، جاذبې او ساحې په څېر شیانو له لیدو عاجزې دي، نو دا سترگې به لطیف خدای څنگه ولیدی شي، خو بایبل د قرآن او علم خلاف دعوا کوي چې خدای د بني اسرائیلو اکثر و پیغمبرانو او حتی کاهنانو ته په وار وار راڅرگند شوی او تل د انسان په څېره کې، د ورېځو له منځه راوتلی، حتی له یعقوب علیه السلام سره ئې غېږې نیولې دي او په دې نه دی توانېدلی چې هغه راڅمولي، خو د غېږو په وخت کې په یعقوب علیه السلام دومره زور راغلی چې د بني ورون یوه عضله ئې خور شوه!! د دغې پېښې په سبب بني اسرائیل تراوسه د حیواناتو دغه عضله نه خوري!!

له ابرام سره د خدای ژمنه

بایبل تر دې عنوان لاندې په ۵ فقرې کې لیکي: خدای په شپه کې ابرام له خپله کوره بهر راوغوښت او هغه ته ئې وویل: د آسمان ستورو ته نظر وکړه آیا کولی شې وئې شماری؟ ستا نسل به هم دې ته ورته بې شمېره وي!! دلته نو ابرام په خدای اعتماد

و کړ او د همدې لپاره خدای ترې راضي شو او دی ئې قبول کړ، خدای ابرام ته وویل: زه همغه خدای یم چې ته مې له اورکلدانیانه راوایستی ترڅو دغه سیمه تا ته درکړم، ابرام وویل: خدایه! څنگه مطمئن شم چې دا سیمه ما ته راکوې؟ خدای ورته وویل: یوه درې کلنه سخوندره، یوه درې کلنه وزه، یو درې کلن پسه، یوه قمري او یوه کوتره درواخله، سرونه ترې پرې کړه، هر یو له سره تر پښو نیمايي کړه، ټوټې ئې یوه د بلې خوا ته کېږده، خو مرغان مه نیمايي کوه، ابرام همداسې وکړل، ترمانبامه ئې غوښه خوړونکي مرغان چې پردغو غوښو به کښېناستل، ترې ایسار کړل، د مانبام په وخت کې ابرام په ژور خوب ویده شو او یوې وحشتناکې تیاري احاطه کړ!!

دلته خو خبرې د بحث وړ دي:

- بایبل دلته او په گڼ شمېر نورو ځایونو کې د دې هڅه کوي چې ثابت کړي د بني اسرائيلو خدای د مصر له پولو تر فرات پورې دا ټوله سیمه دوی ته ورکړې، دلته وايي چې له ابراهيم عليه السلام سره خدای ژمنه وکړه چې د ده نسل به د ستورو تر شمېر هم زیات کړي او دا سیمه به د ده اولاد ته وسپاري!! دا د آسمان تر ستورو او د ځمکې تر شگو د بني اسرائيلو د نسل د زیاتېدو مبالغه د بایبل په څو ځایونو کې مخې ته راځي، د بایبل لیکوال په دې نه پوهېدو چې د بني اسرائيلو ټول شمېر (د یعقوب عليه السلام له پیدایښته تر قیامت پورې) به دومره هم نه شي لکه د آسمان د یوې وړې برخې د ستورو شمېر، که تاسو د بایبل دا خبره هغه چا ته وکړئ چې د ستورو په اړه تحقیق کوي او په دې پوهېږي چې په آسمان کې څومره ستور لیکي او په هر ستور لیکي کې څومره ستوري دي، هغه به درته ووايي چې د انسان له پیدایښته تر نن پورې د ټولو انسانانو شمېر د یوه ستور لیکي د ټولو ستورو د یوې وړې برخې په اندازه هم نه دی او په آسمان کې نږدې یو سل شل ملیارده ستور لیکي دي!! آیا ممکنه ده علیم خدای داسې له مبالغې ډکې او د حقیقت خلاف خبره وکړي او ووايي چې د ابراهيم عليه السلام د اولاد شمېر به د آسمان تر ستورو او د ځمکې تر شگو هم زیات شي، داسې خبره خو یوازې یو شاعر کولی شي نه یو عالم او محقق انسان!!

• خدای ابرام ته وایي چې قرباني وکړه، که ستا قرباني قبوله شوه نو باید مطمئن شې چې زما ژمنه حتماً ترسره کېږي، د قرباني د قبلېدو نښه دا ده چې د قرباني په غوښه به یوه لوخره راشي، همداسې وشول.

• قرآن د بایبل دا ټولې خبرې ردوي، ستورو ته د کتلو په اړه د بایبل د وینا خلاف فرمایي چې دا په ځوانۍ کې له خپل قوم سره د ابراهیم علیه السلام د مناقشې یوه صحنه وه، بتانو ته ئې وکتل او وئې ویل چې دا خو تاسو په خپلو لاسونو جوړ کړي څنگه ئې خدایان گڼئ، د آسمان ستورو، سپوږمۍ او لمر ته ئې گوته ونيوله او وئې ویل: دا خو پرېوځي، زه پرېوتونکي په خدایۍ نه منم! د مرغانو د ذبح کولو په اړه فرمایي: ابراهیم علیه السلام دعا وکړه: خدایه! ما ته راوښیه چې مړي څنگه بېرته راژوندي کوي، الله تعالی وفرمایل: آیا په بیا راژوندي کېدو باور نه لرې؟ وئې ویل: ولې به باور نه لرم، غواړم زړه مې ډاډه شي، الله تعالی وفرمایل: څلور مرغان راواخله، له ځان سره ئې روږدي کړه، بیا ځینې پر یوه، ځینې پر بل او ځینې پر بل غره کېږده او بیا ورغږ کړه، چې خوا ته دې په منډه راشي، که دا مرغان ستا په یوې اشارې ستا خوا ته راغلي، مړي به همداسې زما په یوې اشارې له قبرونو راپاڅي او زما خوا ته به راځي.

بایبل د هغې قرباني په هکله چې خلك ئې خدای ته وړاندې کوي وایي: کومه قرباني چې خدای ئې قبوله کړي، لوخره راشي او وئې سوځوي، همداراز وایي: د دې قرباني په وینو به د معبد خاص خاص ځایونه سره کېږي، یوه برخه به د معبد په خاص ځای کې سوځول کېږي، د غوښې تر ټولو خوندورې برخې به ئې د معبد مجاور کاهن (د دوی ملا) ته ورکول کېږي!! خو قرآن وایي چې خدای نه د دې قرباني وینو ته ضرورت لري او نه ئې غوښې ته، د خدای برخه فقیرانو ته ورکړئ، دا د کاهن نه بلکې د فقیرانو برخه ده: لکه چې فرمایي:

الحج: ۳۷

... وَأَذِّنْ لِلنَّاسِ أَنَّ هَدْيَهُمْ لِكَبْشِ ذَكَاتٍ لَّهِ كَذَكَاتِ الْبُحَيْرَاتِ ۚ وَإِنَّ كَبْشَ الْوَادِي الْأَشْجَلِ لَمِنْ أَضْحَاكِهِ ۚ وَمَا مِنْهُ لِيَرْجِيَنَّ إِلَىٰ رَبِّهِ وَلَا يَسْتَوِيَنَّ عَلَيْهِ أَعْيُنُهُمْ ۚ فَمَنْ جَاءَهُ مِنْكُمْ فَهَدْيًا مِمَّا بَدَأَ مِنْهُ فَأَصْلَحْهُ ۖ وَلَا تَأْكُلُوا مِنْهُ لَمْ يُؤْتِكُمْ ۖ أَنتُمْ شُرَكَاءُ فِي الْإِكْرَامِ ۚ

الله ته ئې نه غوښه رسي او نه ئې وینې، خو ستاسو تقوی وررسي.

همداراز فرمايي:

الحج: ۲۸

هَمْدَارَازَ فَرْمَايِي

نو په خپله هم ترې وخورئ او پرېې وزلي فقير ئې هم وخورئ.

تاسو به د بايبل په حای حای کې له دې سره مخامخ شئ چې د بايبل خدای د ماشومانو په خپر دی، کله په وړې خبرې تر حده زیات خوشحاله شي او کله په وړې خبرې سخت غصه، کله د وړوکي کار په مقابل کې تر اووم پوښته مکافات ورکوي او کله د وړې اشتباه په مقابل کې د انسان تر اوومه پوښته سخته سزا ورکوي!! دلته وايي چې ابرام تر مابنامه د غوښو څارنه وکړه خو مابنام په ژور خوب ویده شو او خدای د همدې ویده کېدو داسې سزا ورکړه: ستا نسل به څلور سوه کاله په پردي ملک کې د غلامۍ ژوند تېروي او ظلم به پرې کېږي!! خو قرآن وايي نه زوی د پلار په گناه نیول کېږي او نه پلار د زوی په جرم، هر چا ته د خپل عمل او هڅو بدله ورکول کېږي:

النجم: ۳۸-۳۹

اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْـَٔلُكَ عِلْمًا يُّفِيْدُ وَاَعْمٰلًا تَرْضٰهَا

دا چې هيڅوک به د بل (د گناه) پېتى په اوږو نه وړي، او دا چې انسان ته له خپلې هڅې پرته بل څه نه وړپه برخه کېږي.

خو بايبل تر همدې عنوان لاندې له ۱۷ تر ۲۱ فقرې پورې داسې ليکي:

کله چې لمر پرېوت او تياره شوه، تورې لوخړې او ځلانده لمبه د غوښو له منځه تېره شوه، په دغه ورځ خدای له ابرام سره ژمنه وکړه او وئې فرمايل: زه دغه سيمه د مصر له پولې تر فرات پورې ستا نسل ته سپارم، (يعني د قيني، قنزي، قدموني، حيتي، فرزې، رفايي، اموري، کنعاني، جرجاشي او يېوسي قبيلو ټاټوبي)

هاجر او اسمعيل

بايبل تر دې عنوان لاندې هم ډېرې سپکې سپورې او غلطې ويناوې لري او ليکي:

سارای ابرام ته وویل: زه اولاد نه لرم، ته زما دا وینځه په نکاح کړه چې زما لپاره اولاد ترې پیدا شي، ابرام موافقه وکړه، خو کله چې هاجر حامله (امیندواره) شوه، نو مغروره شوه او سارای ته ئې د حقارت په سترگه کتل، سارای ابرام ته شکایت وکړ، هغه په ځواب کې ورته وویل: دا ستا وینځه ده، چې څنگه دې زره غواړي همغسې ورسره وکړه!! نو سارای له هاجر سره بدسلوکی پیل کړه او هغه وتښتېده!! خو په بېدیا کې یوې فرشتې د هغه چینې خوا ته ولیده چې د شور په لارې کې پرته ده، ورته وئې ویل: بېرته خپلې بادارې ته ستنه شه او اطاعت ئې کوه، زه به ستا نسل زیات کړم، ته حامله یې، زوی به وزېږوي، د اسمعیل نوم پرې کېږده... ستا زوی به وحشي وي، دی به له ټولو سره او ټول به له ده سره جنگېږي!! ... هاجر له ځان سره وویل: آیا په رښتیا ما خدای لیدلی!! ... هاجر کور ته ستنه شوه او زوی ئې پیدا شو او ابرام، اسمعیل ونومولو!!

دلته خو خبرې په پام کې ولرئ:

قرآن د بایبل د دغو غلطو خبرو د تصحیح لپاره فرمایي:

- هاجر تښتېدلې نه ده بلکې ابراهیم علیه السلام د الله تعالی په امر له خپل زوی اسمعیل علیه السلام سره یو ځای د مکې په وادې کې پرېښوده.
- دا چینه هغه نه ده چې بایبل ئې ادعا کوي، بلکې دا د زمزم چینه ده، چې ترننه پاتې ده، د زمزم اوبه ترې بهېږي او په خوا کې ئې د اسمعیل علیه السلام اولاد مېشت دي.
- بایبل دلته هم او په ډېرو نورو ځایونو کې هم خدای او فرشته سره خلطوي، دلته وایي چې یوې فرشتې هاجر ولیده خو وروسته د همدغې فرشتې له خولې وایي: زه به ستا اولاد زیات کړم، د هاجر وینا هم داسې لیکي: آیا په رښتیا سره ما خدای لیدلی!! له دې وروسته د ابراهیم علیه السلام په هکله لیکي چې درې فرشتې ورته راغلې او ورپسې لیکي چې له دغو دريو څخه یو ئې خدای وو!! د بایبل لیکوال هڅه کوي چې د دريو خدایانو (خدای، زوی ئې او روح القدس) غلط او بې معنا تصور سم ثابت کړي!! دا د فرشتې او خدای نومونه یو د بل په ځای کارول د همدې لپاره دي!!

- هاجر ته الله تعالى هومره لوړ مقام ورکړ چې د صفا او مروې تر منځ د دې هڅه ئې د حج په څېر د يوه ستر عبادت په مناسکو کې ونيول او وئې فرمايل: څوک چې د خدای د کور طواف ته راځي د هاجر په څېر به د دغو دواړو غونډيو ترمنځ منډه وهي او د هرې غونډۍ پر سر به د دې په څېر کعبې ته مخ اړوي او دعا به کوي!!
- د اسمعيل عليه السلام په هکله د بايبل د ليکوال کچه او بده ژبه خوځول د قومي او مذهبي تعصب زېږنده ده، تاسو به دې ته ورته ويناوې د بايبل په ډېرو ځايونو کې وگورئ چې د دوی کاهنانو د نورو قومونو په هکله کړې دي، پر هغوی ئې لعنت ويلى او د مرگ او له منځه وړلو مستحق ئې گڼلي!!

د اسحاق د تولد وعده

بايبل په اولسم فصل کې تر دې عنوان لاندې څو خبرې لري:
خدای ابرام ته راڅرگند شو، او ورته وئې ويل: له تا سره مې ژمنه ده چې نسل به دې زياتوم، له دې وروسته به ستا نوم د ابرام په ځای ابراهيم (د قومونو پلار) وي، دا ځکه چې غواړم ستا له نسله ډېر قومونه او پاچايان راپيدا کړم، دا ژمنه مې تر ابده پورې له تا او ستا له نسله سره ده، زه ستا او ستا د زامنو خدای يم، دغه کنعان به هم تر ابده تا او ستا اولاد ته سپارم او د دوی خدای به وم!!
دلته هم څو خبرو ته پام وکړئ:

- قرآن د بايبل دا خبرې له بنسټه ردوي او وايي چې ابراهيم عليه السلام د اسلامي امت او موحدينو جد دی، ده ته د امامت مقام په دې خاطر ورکړی شو چې په الهي آزمويينو کې بريالی شو، خو کله چې ده دا تمنا وکړه چې د امامت منصب دې د ده اولاد ته هم ورپه برخه شي، الله تعالى دا دعا ونه منله او په ځواب کې ئې ورته وفرمايل: ظالمان په دې ژمنې کې نه دي شامل، يعنې دا الهي ژمنه په قومي او نسلي بنياد نه ده ولاړه، داسې نه ده چې له پلاره به زوی ته انتقالېږي که څه هم زوی ظالم او نااهله وي!!

- قرآن د بايبل د دغو غلطو انگېرنو په خلاف وايي چې الله تعالى يوازې د بني اسرائيلو خدای نه دی، د ټولو انسانانو خدای دی، د ده په وړاندې هيڅ قوم پر بل

باندې له نسبي او قومي لحاظه غوره والى نه لري، ټول ئې له يوې خاورې او برابر پيدا كړي، نه سپين پر تور او نه عرب پر عجم څه غوره والى لري.

• تاسو به د بايبيل په ډېرو ځايونو كې وگورئ چې الله تعالى ته دا ظالمانه پرېكړه منسوبوي چې د نورو قومونو مربوطه سيمې او ځمكې بني اسرائيلو ته سپاري، يوازې دا نه چې ځمكې ئې ترې اخلي او دوى ته ئې سپاري بلکې هغوى د وژلو، شړلو او په غلامۍ كې د ساتلو وړ گڼي!!

بايبيل له دې وروسته په ۱۲ فقري كې ابراهيم عليه السلام ته د اوامرو په ضمن كې ليكي:

(هر اته ورځنى ماشوم بايد ختنه (سنت) كړى شي... څوك چې ختنه نه شي بايد له قومه وشړلى شي!! ورپسې ليكي له دې وروسته به ساراى د ساره (شاهزادگۍ) په نامه يادوي، له دې به د ډېر اولاد خاوند شي، ستا په زامنو كې به ډېر پاچايان راپيدا شي!!

د دغو خبرو په اړه څو ټكيو ته پام وكړئ:

• په ټول بايبيل كې به دا په نظر درشي چې د ژوند مهم او اساسي مسايل له پامه غورځول شوي او د دې په ځاى د ختنه په څېر وړو وړو او فرعي مسايلو ته د اساسي مسايلو په سترگه كتل شوي!! په ټول قرآن كې د ختنه، نوكانو اخيستل، وېبستان څومره پرېبنودل او دې ته ورته مسايلو په اړه هيڅ نه دي ويل شوي، خو د بايبيل له نظره همدغه مسايل هومره اهميت لري چې عدم مراعات ئې د سختې سزا وړ گڼل شوي، د بايبيل له نظره د سر د وېبستانو په اوږدو پرېبنودو خداى ډېر زيات راضي كېږي او په لنډولو ئې هومره غصه كېږي چې ستر شخصيتونه د همدې گناه په سبب سخت مواخذه كوي!!

• د بايبيل له نظره د شهزادگۍ نوم ډېر دروند نوم دى، هومره چې گواكې الله تعالى ئې د ابراهيم عليه السلام د مېرمنې لپاره غوره كوي، خو د قرآن له نظره پاچايان د فساد او ظلم باعث او د عزتمندو خلكو د سپكولو عامل دي، قرآن د سبا د ملكې دا قول رااخلي او هغه تائيدوي چې د پاچايانو په اړه ئې ويلى:

وئې ويل: يقيناً چې پاچايان كوم كلي ته ننوځي نو تباہ کوي ئې او د هغه باعزته خلك سپکوي او همداسې کوي.

بايبل د همدې باب په اتلسم فصل کې ليکي:

هغه وخت چې ابراهيم د ممري د سيمي په بلوطو کې اوسېدو خداى يو ځل بيا ورته راڅرگند شو، چې قصه ئې داسې وه: ابراهيم په غرمه کې د خپلې خيمې خوله کې ناست وو چې ناڅاپي ئې وليدل درې کسان د ده خوا ته راروان دي، له ځايه پورته شو او د دوى استقبال ته ورغى، ابراهيم تندى پر ځمکه کېښود او دوى ته ئې وويل: اې بناغلو! هيله کوم چې لږ تم شى، د دې ونې سيوري ته دمه شى، زه ځم او ستاسو د پښو وينځلو لپاره اوبه راوړم، يوه مړۍ ډوډۍ به هم راوړم چې وئې خورئ او د سفر د دوام جوگه شى، تاسو زما مېلمانه يئ، هغوى ورته وويل: چې څه دې وويل همغسې وکړه، ... لزيات وخت نه وو تېر شوى چې ابراهيم څه کوچ، شيدې او کباب خپلو مېلمنو ته راوور او د دوى تر مخ ئې کېښود او په داسې حال کې چې مېلمانه په خوراک لگيا ول دى ئې خوا ته د يوې ونې په څنگ کې ودرېدو، مېلمنو له ابراهيمه وپوښتل: ساره چېرې ده، هغه وويل په خېمه کې، يوه کس ئې وويل: راتلونکى کال دا وخت به ستا خوا ته راشو او ساره به زوى وزېږوي، ساره د دوى خبرې اورېدې، په دې وخت کې ابراهيم او ساره ډېر عمر خوړلي ول، ساره د دې نه وه چې اولاد ئې په برخه شي، ساره په خپل زړه کې وخنډل او وئې ويل: آيا کېدى شي زما په عمر ښځه له داسې بوډا مېړه سره د اولاد خاونده شي؟! خداى ابراهيم ته وويل: ولې ساره وخنډل او وئې ويل: آيا کېدى شي زما په عمر ښځه د اولاد خاونده شي؟ مگر داسې کوم کار شته چې خداى ته گران وي؟ لکه څنگه چې مې تا ته وويل راتلونکى کال به ستا خوا ته بيا راشو او ساره به د زوى خاونده شي، ساره چې وپېرېدلې وه، انکار ئې وکړ او وئې ويل: ما نه دي خنډلي، ورته وئې ويل: ولې نه؛ ودې خنډل!!

د دې خبرو په اړه لاندې عرايض لرم:

• گورئ چې دلته هم بايبل خدای له يوې خوا د انسان په څېره کې انځور کړی، ابراهيم ئې پښې ورمنځلې، کوچ، شيدې او کباب ئې و خوړل او له بلې خوا ئې درې گونى گنلې، درې کسان راغلل، ابراهيم ورته سجده وکړه، د دوى له منځه خدای ابراهيم ته وويل، د ساره د زړه خدا او وينا ئې له لرې اورېده، ساره انکار کوي او خدای ورته وايي ولې نه، ودې خندل!!

• قرآن دا ټولې خبرې دروغجنې گڼي او فرمايي چې د فرشتو يو ټولگى د ځوانانو په بڼه کې د ابراهيم عليه السلام خوا ته راغی، مأموريت ئې دا وو چې د لوط عليه السلام مرستې ته ورشي، هغه وژغوري او مفسد قوم ئې هلاک او کلی پرې رانسکور کړي، هلته د تلو په دوران کې د ابراهيم عليه السلام خوا ته راغلې، تر څو د ده په کورنۍ کې د دوو پيغمبرانو د پيدا کېدو زېرى ورکړي، د اسحاق او د هغه د زوى يعقوب عليهما السلام د زېرېدو زېرى، ابراهيم عليه السلام د ځوانانو گمان پرې وکړ، قرآن دا خبره د دې لپاره کوي چې د بايبل دا ادعا تکذيب کړي چې پيغمبران له غيبه خبر دي، دا دى گورئ چې ابراهيم عليه السلام فرشتې ونه پېژندې، ورپسې غوښه ئې د دوى مخې ته کېښوده، کله چې هغوى د زوى او لمسي زېرى ورکړ په دې خبرې د ده او د ده د مېرمنې باور نه راتلو، کله چې فرشتو ځان ورمعرفي کړ نه پوهېدو چې د څه لپاره راغلې دي!! پوښتنه ترې کوي چې د څه لپاره لېرل شوې يئ، ورته وئې ويل: د لوط په قوم باندې د دوى کلی رانسکوروو، ابراهيم عليه السلام ورته وويل: هلته خو د لوط په څېر صالح انسان هم شته، په هغه به ئې هم رانسکورئ، ورته وئې ويل: نه، هغه او کورنۍ به ئې ژغورو!! قرآن دا ټولې خبرې د دې لپاره رااخلي چې د بايبل غلطه وينا تصحيح کړي او وښيي چې په غيب له الله تعالى پرته هيڅوک حتى پيغمبران هم نه پوهېږي.

• د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: که ابراهيم عليه السلام دا درې کسان انسانان گڼل ولې ئې سجده ورته وکړه؟ او که ئې د خدای گمان پرې کړى ولې ئې کوچ، شيدې او کباب مخې ته ورته ايښي؟

• که خدای له خپلو دوو شريکانو سره يو ځای د ابراهيم عليه السلام خوا ته په خوراک بوخت وو، د عالم د سنبالولو کار ئې چا ته سپارلى وو؟ آيا ستاسو عقل دا

خبره مني چې درې خدايان د بلوط د يوې ونې تر سيوري لاندې ځائېږي، ستومانه کېږي، ډوډۍ خوري، ابراهيم ئې پښې ورمينځي؟ که داسې وي نو ستاسو پر عقل ژړا په کار ده.

قرآن د بايبل د دغې خبرې د ترديد په اړه په دې قاطع دليل او حجت استدلال کوي چې څوک خوراک ته اړ وي هغه خدای نه شي کېدی، په هغه د خدای گمان مه کوئ، عیسی علیه السلام او مور ئې خوراک کاوو همدا کافي ده چې باور وکړئ هغوی انسانان وو نه خدايان، خوراک د عجز، ضعف او نقص نښه ده، همدا راز فرمايي: که په ځمکې او آسمان کې له يوه خدای نه پرته نور خدايان وی نو حتماً به د ځمکې او آسمان ټولې چارې مختل او هر څه به تباه شوي وو، دا ځکه چې په هغه صورت کې به هر خدای له خپلې خوښې سره سم د دې عالم اداره غوښتله، خپل واک او ځواک به ئې د خپلې خوښې مطابق کارولو، حتماً به د دوی تر منځ د آراوو اختلاف راولاړېدو، په اجراءاتو او تصرفاتو کې به د دوی بېلې بېلې ارادې حتماً په ټکر او تصادم منتج کېدې او دا به په کائناتو کې د لويې تباهي سبب جوړیدو. په هستي او کاینات کې دا حاکم نظم او نسق په دې دلالت کوي چې د مخلوقاتو د امورو د تدبير واک او اختيار له يوه ذات سره دی. په الانبياء: ۲۲ کې فرمايي:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾

که په آسمان او ځمکې کې له الله پرته نور خدايان وی؛ دواړه حتماً تباه کېدل، نو د دوی له ستايلو نه د عرش پالونکي الله لره پاکي ده.

دا د توحيد د اثبات او د متعددو خدايانو د غلطې انگېرنې د ترديد دومره مضبوط دليل دی چې هېڅ عاقل انسان ترې انکار نه شي کولی. بايبل ورپسې ليکي:

(په دې وخت کې دا درې کسان جگ شول تر څو سدوم ته ولاړ شي، ابراهيم هم جگ شو تر څو دوی بدرگه کړي، خو خدای وويل: آيا دا سمه ده چې خپله منصوبه له ابراهيمه پټه وساتم؟ ... نو خدای ابراهيم ته وفرمايل: د سدوم او عموره د خلکو چيغې د ظلم په ضد پورته شوې دي او گناهونه ئې زيات شوي، نو ځکه لاندې ځم

تر څو هغې استغاثې ته ځواب ووايم چې زما تر غوږ شوې ده!! په دې وخت کې دوه کسان د سدوم په لوري وځوځېدل او خدای د ابراهيم خوا ته پاتې شو!!

د بايبل له منونکو نه پوښتنه کوو: خدای وايي زه لاندې ځم، خو بيا نه ځي او د ابراهيم خوا ته پاتې کېږي، مگر کېدی شي خدای له خپلې خبرې داسې ژر ژر واورې!! که بايبل وايي چې دا دوه نور کسان هم خدایان او په خدایي کې شريك دي او د دوی تگ د خدای د تگ په معنا دی، نو بيا ولې ئې د فرشتو په نامه يادوي؟ دا مغالطه او ضد او تقيض خبرې د څه لپاره؟

د سدوم د ښار وړانېدا

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: (کله چې دوه فرشتې لمر لوېدو سره د سدوم د ښار دروازې ته ورسېدلې، لوط هلته ناست وو، د دوی په ليدو سره پورته شو او د دوی استقبال ته ورغی او ورته وئې ويل: ښاغليو! نن شپه له ما سره ولاړ شئ او زما مېلمانه شئ،... دوی په سر کې دا بلنه ونه منله، خو د لوط د اصرار او ټينگار په وجه ئې موافقه وکړه، هغه ورته پتيره مړۍ پخه کړه او مکلف ماښامنی ئې ورته تيار کړ، د ودېدو په مهال د ښار خلکو، زړو او ځوانانو د لوط کور محاصره کړ او له ده ئې وغوښتل چې مېلمانه وروسپاري، تر څو بدکاري ورسره وکړي!! لوط له کوره ورووت او هغوی ته ئې وويل: دوستانو! هيله کوم له دې کرکجن کار نه لاس واخلي، دا دي زما دوه لونيې دي، چې څه مو زړه غواړي ورسره وئې کړئ، خو د دغو دوو کسانو چې ما ته ئې پناه راوړې مه مزاحم کېږئ!! هغوی ورته وويل: زمونږ له مخې لرې شه، مونږ دلته پناه درکړې او اوس ته راته امر کوې چې څه وکړو او څه نه!! اوس به له تاسره هغه څه کوو چې غوښتل مو له دغو دوو کسانو سره ئې وکړو!! نو دغه وخت ئې پر لوط بريد وکړ او د دروازې د ماتولو هڅه ئې وکړه، په دې وخت کې هغو دوو کسانو لاس وراوړد کړ، لوط ئې کور ته دننه کړ او دروازه ئې بنده کړه او د هغو کسانو سترگې ئې وړپندې کړې چې له کوره بهر ول، تر څو د کور دروازه ونه شي موندلی، ... بيا ئې لوط ته وويل: زامن، لونيې، زومان او ټول خپلوان دې، له ښاره وباسه، مونږ خدای رالېږلي يو چې دا ښار وران کړو، ... د لوط زومانو د ده

خبره ونه منله، نو فرشتو ورته وويل: مېرمن او دوه لونيې دې له ځان سره روانې كړه... ده ځنډ وكړ، فرشتو څلور سره له لاسونو ونيول او له ښاره بهر ئې خوندي ځای ته ورسول، يوه ئې ورته وويل: د خپل ځان د ژغورلو لپاره وتښتئ، غره ته ولاړ شئ، شا ته مه گورئ، كه په دشته كې پاتې شوئ هلاكت مو حتمي دى!!.. لوط وويل: تمنا كوم، مونږ پرېږدئ چې په دغه واړه كلي كې پاتې شو، غره ته نه شو رسېدلى، ... هغه ورته وويل: ډېر ښه، ستا غوښتنه مو ومنله، دا كلي نه وړانوم، ... لمړ لوېدو سره خداى په عموره او سدوم سكروټې وورولې، ټول ښارونه او كلي ئې له ټولو اوسېدونكو او نباتاتو سره له منځه يووړل، خو د لوط مېرمن شا ته وكتل او د مالگې په څلې بدله شوه!!)

كه تاسو د دې قصې محتواياتو او هغو الفاظو ته چې ليكونكي كارولي لږ څير شئ او بيا دا له هغه څه سره مقايسه كړئ چې قرآن د دې قصې په اړه ويلي، نو په دې پوهېدل به درته گران نه وي چې قرآن د الله تعالى كلام دى او بايبل د يوه كمزوري انسان گډې وډې خبرې. قرآن د لوط عليه السلام د ژوند دغه برخه په هغه ځاى كې د يوې تاريخې بېلگې په توگه رااخلي چې غواړي د حق د لارې مبارزينو ته ووايي: الله تعالى مو هيڅكله يوازې نه پرېږدي، ستاسو د ژغورنې ذمه وار دى، كه خلك مو ملگرتيا ونه كړي او ستاسو د مخالفت لپاره په گډه ملاوتري نو ملايكې به ستاسو مرستې ته رالېږي، هغه ستاسو د دعاگانو اورېدونكى او منونكى دى، مگر د لوط عليه السلام له قصې خبر نه يئ چې په ځوانۍ كې ئې ايمان راوړ، له ټول قومو يوازې دى دې ته تيار شو چې د خپل تره ابراهيم عليه السلام سره د حق په لار كې د ملگرتيا لپاره ملا وتري، له هغه سره ئې يو ځاى هجرت وكړ، هغه په دغې سيمې كې د دعوت چلولو لپاره پرېښود، قوم ته ئې ويل: له الله تعالى ووېرېئ، له بدكارۍ او بدلمنى لاس واخلي، آيا هغه ښځې چې الله تعالى ستاسو لپاره پيدا كړې هغه پرېږدئ او د نارينه وو په لوري د شهوت لپاره درومئ!! دا هغه كركجن كار دى چې له تاسو مخكې هيچا نه دى كړى، د بدكارۍ څرگند محفلونه جوړوئ او لارې شكوئ، د قوم ځواب ئې له دې پرته بل څه نه وو چې لوط او ملگري ئې له خپله ملكه وشړئ، دا د پاكي او پاك لمنۍ د خبرو له

مکرر اورېدو خپل غوږونه آرام کړئ، هغه ته ئې وویل: یا دې دا خبرې بندې کړه یا خو دې ته تیار شه چې له خپل ملکه دې وشړو!! هغه خپل رب ته دعا وکړه: زما ربه! په دې مفسد قوم بریا را!! الله تعالی د ده دعا قبوله کړه، فرشتې ئې د څو تنکیو ځوانانو په بڼه کې د ده مرستې ته راوړلې، د فرشتو دغه ټولگی مخکې له دې چې د ده خوا ته راشي ابراهیم علیه السلام ته ورغلې، هغه د مېلمنو گمان پرې وکړ، وریته غوښه ئې د دوی مخې ته کېښوده، چې متوجه شو میلمانه ئې ډوډۍ ته لاس نه وروړي، وورېدو، گمان ئې وکړ چې ښایي دا خلک د دښمنۍ په نیت راغلي چې ډوډۍ ته لاس نه وروړي، فرشتو ئې پرېشاني رفع کړه او ورته وئې ویل: مونږ فرشتې یو، الله تعالی رالېږلې یو چې د لوط قوم هلاک کړو، هغه وویل: هلته خو لوط هم اوسېږي!! وئې ویل: هغه او د ده مؤمن ملگري به ژغورو، هلته له یوې کورنۍ پرته بله ایمان لرونکې کورنۍ نه شته، تا ته زېږی درکړو چې په کورنۍ کې به دې د اسحاق او یعقوب علیهما السلام په څېر دوه پیغمبران پیدا شي، دی او ښځه ئې حیران شول، ښځې ئې له ډېره حیرته خپل تندی په څپېږه وواهو او وئې ویل: زه ډوډۍ او خاوند مې بوډا! څنگه به د اولاد خاوند کېږو!! هغوی ورته وویل: آیا د الله تعالی په وعدي کې شک کوئ؟ ترې رخصت شوې، د لوط علیه السلام خوا ته راغلي، هغه هم د زلمو گمان پرې وکړ، کورته ئې بوتلل، خو د دوی په راتلو سخت پرېشانه او غمجن شو، هومره چې سینه ئې پرې تنگه شوه، له کوره ایستل ئې د مروت خلاف کار گانو او له ساتلو ئې ځان عاجز گانو، قوم پرې خبر شو، د ده کور ئې محاصره کړ، مېلمانه ئې ترې غوښتل، ده ئې په یوازې سر مخنیوی کاوو او ورته ویل ئې: ما ته سپکاوی مه راوړئ، هغو ښځو ته مخه کړئ چې الله تعالی د همدې لپاره پیدا کړې، آیا په تاسو کې کوم هونبیار او عقلمند انسان نه شته چې زما خبره واورې، کاش دلته یوازې نه وی او خپل قوم راسره وی چې ستاسو مخه مې نیولې وی!! په دغه وخت کې فرشتو ورته وویل: مونږ فرشتې یو، ستا مرستې ته راغلي یو، سبا سحر به پر دوی دا کلی رانسکوروو، سبا خو به لرې نه وي!! دی او کورنۍ ئې وژغورله، ښځې ئې ورسره ملگرتیا ونه کړه، له قوم سره پاتې شوه او له هغوی سره یو ځای هلاکه شوه، کلی پرې رانسکور شو او تیرې پرې وورېدې!!

او يقيناً چې زمونږ استاخو ابراهيم ته زېرى راوړ، سلام ئې پرې واچاوه، د سلام
خواب ئې ورکړ او له څه ځنډه پرته ئې وريته شوى سخنډر راوړ، خو چې د دوى
لاسونو ته ئې پام شو چې نه ورخوځي ناشنائې وگڼل او ترې ووېرېدو، وئې ويل:
مه وېرېږه، مونږ د لوط د قوم په لوري لېږل شوي يو، مېرمن ئې ولاړه وه او وئې
خندل، نو د اسحاق او تر اسحاق وروسته د يعقوب زېرى مو ورکړ، وئې ويل: وای
واى، آيا په داسې حال کې به زوى زېروم چې په خپله بوډى او خاوند مې بوډا دى،
دا خو عجيبه خبره ده؟! وئې ويل: آيا د الله له کاره تعجب کوې، د الله رحمتونه او
برکتونه دې پر تاسو وي اي د دې کور او سپدونکو! بې شکه چې هغه ستايل شوى د
عظمت خاوند دى. نو کله چې له ابراهيمه وېره وټنښتېده او زېرى پرې وشو نو له
مونږ سره ئې د لوط د قوم په اړه چېر چېر پيل کړ، يقيناً چې ابراهيم د ډېر زغم
خاوند، ډېر نرم زړى او انابت کوونکى وو، اي ابراهيمه! له دې تېر شه، خبره دا ده
چې ستا د رب پرېکړه شوې او دوى ته داسې عذاب راتلونکى دى چې نه رد کېږي
او کله چې زمونږ استاخې لوط ته ورغلل، پرې غمجن شو او د دوى په راتلو ئې
سینه تنگه شوه او وئې ويل: دا خو ډېره سخته ورځ ده. او قوم ئې په منډه منډه ورته
راغى او تر دې مخکې ئې هم بدکارونه کول، وئې ويل: اي زما قومه! دا مې لونيې
دي، دوى درته پاکې او حلالې دي، له الله ووېرېږئ او د مېلمنو په اړه مې شرم او
رسوايي مه راوړئ، آيا په تاسو کې کوم عقلمند کس نه شته؟! وئې ويل: ښه
پوهېږې چې ستا د لونو په اړه (د څه کولو) حق نه لرو او ته ښه پوهېږې چې مونږ څه
غواړو! وئې ويل: کاش پر تاسو مې زور بر وى او يا مې د مضبوطې اسرې پنا
ترلاسه وى! وئې ويل: اي لوطه! مونږ ستا د رب استاخې يو، هيڅکله لاس نه شي
دروړى، د شپې په يوې برخې کې دې کورنى روانه کړه، هيڅوک مو شا ته ونه
گوري، مگر مېرمن دې، يقيناً چې دې ته به همغه څه رسي چې هغو (نورو) ته رسي،
بې شکه چې د دوى لپاره ټاکل شوى مهال سباوون دى، آيا سباوون نږدې نه دى؟!
نو کله چې زمونږ حکم صادر شو دا سيمه مو لاندي باندې کړه او د پخو خټو هغه
ډبرې مو پرله پسې پرې وورولې چې ستا د رب خوا ته په نښه شوې وې او همدا سې
ورځ له دغو ظالمانو هم لرې نه ده.

گورئ چې قرآن دا قصه په څومره عبرتناکې او اغېزمنې بڼې کې وړاندې کړې، په هرې برخې کې ئې ستر ستر درسونه پراته، هر څه ئې طبيعي، الفاظ ئې ښکلې، بيان ئې دقيق، د حق د لارې مجاهد ته د صبر او نه مایوسه کېدو درس ورکوي او ورته وايي: ښايي داسې حالت درباندي راشي چې ستا او د بري تر منځ هيڅ واټن نه وي، د نصرت فرشتې دې خوا ته رسېدلې وي خو ته پرې نه پوهېږې او په همدغه حالت کې هم الله تعالی غواړي تا آزمويي که دې صبر وکړ، بری دې حتمي دی، مه د دښمن له زياتوالي وپېرېږه او مه د خپلو ملگرو او ملاتړو د لېوالي پروا کوه، د لوط عليه السلام په څېر به دې الله تعالی مرسته کوي او د دښمنانو په وړاندې به دې يوازې نه پرېږدي.

قرآن چې کله د کوم پيغمبر عليه السلام نوم اخلي نو د دې لپاره نه چې د هغه شجره بيان کړي او هدف ئې دا وي چې مونږ ته ووايي پلار ئې څه نومېدو او د زوی نوم ئې څه وو او د کومې قبيلې وو، بلکې مونږ ته ووايي چې ده خپل قوم ته څه وويل، له کومو کارونو ئې منع کړي، کومو کارونو ته ئې رابللي، چا پرې ايمان راوړی او چا ئې مخالفت ته ملا تړلې، مستکبرينو او مترفينو څه ځواب ورکړی، د اقتدار او شتمنيو خاوندانو څه چلند ورسره کړی او د قوم د بې وزلو او مستضعفينو ځواب ورته څه وو، مبارزه ئې په څه منتج شوه؟ بايبل د هيڅ پيغمبر په اړه دا خبرې نه کوي، په ټول بايبل کې به د هيڅ پيغمبر د قصې په لړ کې دا خبرې ونه مومي، وبه گورئ چې د بايبل ليکوال يوازې د هغه په شجرې ترکيز کوي!!

بايبل د قرآن په خلاف ادعا کوي چې د لوط ښځه له ده سره يو ځای له سيمې ووتله خو په دې خاطر چې شا ته ئې وکتل د مالگې په ځلي بدله شوه!! دا څومره خوشې او بېهوده خبره ده!! نه دا د خدای سنت دی چې څوک د مالگې په ځلي بدل کړي او نه الله تعالی په دومره وړې خبرې څوک داسې سخت مواخذه کوي، ولې به شا ته کتل جرم او گناه گڼي او ولې به د داسې وړې خبرې په سبب داسې ستره سزا ورکوي؟! قرآن هم وايي چې لوط عليه السلام ته ويل شوي وو چې تاسو ووځئ او شا ته مه گورئ، خو د نه کتلو معنی دا ده چې وروسته پاتې کسانو ته هيڅ اعتناء مه کوئ، دا پروا مه کوئ چې څوک پاتې شو او څه ورسره وشول؟ که ستا مېرمن هم

وروسته پاتې شوه پروا ئې مه كوه!! په يقين سره ويلي شو چې په اصلي انجيل كې به دې ته ورته وينا راغلې وي خو د بايبل ليكوال ترې داسې مسخره قصه جوړه كړې، له دې نه علاوه غربيانو ته بايد ووايو: تاسو په تاريخي څېړنو ډېر باور لرئ، آيا ستاسو كوم څېړونكي تراوسه داسې كومه نښه ترلاسه كړې چې د بايبل دا ادعا تائيد كړي، په هغې سيمې كې د وران او نسكور شوي كلي ډېر آثار ترلاسه شوي، خو هيچا نه دي ويلي چې هلته د مالگې داسې يو څلى وموندلى شو چې د يوې نښې مجسمه ده!!

لوط او لونيې ئې

بايبل تر دې عنوان لاندې د لوط عليه السلام او د ده د پاك لمنو او مجاهدو لونیو په هكله داسې څه ليكي چې د هر مؤمن انسان و بنستان ورته ځير شي!! ليكي: (خو لوط ووبرېدو او د صوغر په كلي كې د پاتې كېدو په ځای غرنۍ سيمې ته ولاړ او په يوه غار كې ځای په ځای شول، يوه ورځ د لوط مشرې لور خپلې خور ته وويل: په دې ټولې سيمې كې هيڅ نارينه نه شته چې له مونږ سره نكاح وكړي، پلار به مو هم ډېر ژر زور شي او نور به نه شي كولى چې له ځانه وروسته نسل ترې پاتې شي، راځه چې شراب پرې وڅښو او نږدېكت ورسره وكړو او په دې توگه د خپل پلار نسل تلياتې وساتو!! نو همدغه شپه ئې هغه مست كړ او مشره لور ورسره پرېوته، خو لوط د خپلې لور له نږدېكت او سحر د ده له څنگه له پاڅېدو خبر نه شو، سبا مشرې خور كشرې ته وويل: ما تېره شپه له هغه سره نږدېكت وكړ، راځه چې نن شپه بيا شراب پرې وڅښو او دا ځل ته ورسره شپه تېره كړه!! نو بيا ئې هغه مست كړ، كشره لور ورسره ځملاسته، خو بيا هم لوط پرې پوه نه شو، په دې توگه دواړه نجونې له خپله پلاره حامله شوې، دواړو زامن وزېږول!!)

دا د لوط عليه السلام په څېر د يوه جليل القدره او مجاهد پيغمبر او د ده د پاك لمنو او مجاهدو لونیو په هكله د بايبل كركجنې او دروغجنې خبرې دي، داسې خبرې چې انسان ئې په ويلو او ليكلو شرمېږي، يو پيغمبر به څنگه شراب څښي؟ څنگه به د شرابو د څښلو په وخت كې په دې نه پوهېږي چې دا شراب دي كه اوبه؟

څنگه به د ده پاك لمنې لونيې داسې كار كوي؟ كوم عاقل انسان به دا خبره ومني چې لوط عليه السلام په داسې ځاى كې اوسېدو چې هلته هيڅ بل انسان نه وو؟ ولې به د ابراهيم عليه السلام خوا ته نه تلو؟ ابراهيم عليه السلام خو د بايبل په وينا له ده نه يوازې دومره لرې وو چې هغه دوه مېلمانه غرمه و خوځېدل او د لمر لوېدو په مهال د لوط عليه السلام خوا ته ورسېدل؟ څنگه به دا خبره ومني چې په يو ځل نږديكت سره بنځه حامله كېږي؟ او دا نږدېكت به حتماً په هغو ورځو كې وو چې د بنځو د حامله كېدو احتمال قوي وي؟ بايبل خو وايي چې لوط عليه السلام د يوه داسې غره په يوه غار كې اوسېدو چې هلته له دوى پرته بل څوك نه وو، نو دا شراب ئې له كومه او له چا ترلاسه كړل؟ دې بې ځوابو پوښتنو ته بايبل او د بايبل منونكي هيڅ ځواب نه لري!!

انسان هغه مهال د قرآن په عظمت بڼه پوهېدى شي چې د بايبل په څېر د كوم كتاب په څنگ كې ئې كېږدي او دواړه سره مقايسه كړي او وگوري چې د دوى تر منځ څومره ژور توپير شته، دومره لكه د ځمكې او آسمان ترمنځ، يو ئې هومره لوړ او بل ئې دومره ټيټ، په دې به پوه شي چې واقعاً قرآن د الله تعالى كلام دى او بايبل د يوه داسې انسان د ذهن زېږنده چې غوښتل ئې د عوامو په مزاج برابر كومه قصه له ځانه وليكي!!

ابراهيم او ابيمليك

بايبل تر دې عنوان لاندې يو ځل بيا د ابراهيم عليه السلام هغه قصه تکراراً ليكي چې يوه ظالم واکمن د ده مېرمن ساره ترې بوتله، خو دا ځل په داسې بڼې كې چې له مخكنۍ سره سل په سلو كې توپير لري، لكه چې دا كاملاً بله قصه وي، دا ځل داسې ليكي: كله چې ابراهيم د جرار په ښار كې وو، ساره ئې خپله خور معرفي كړه، نو ابيمليك د جرار پاچا ځينې كسان ولېږل چې ساره د ده قصر ته راولي، خو په همدې شپې خداى په خوب كې ابيمليك ته ورڅرگند شو او ورته وئې ويل: ته به خامخا ومړې ځكه مېړونه بنځه دې په نكاح كړې!! ابيمليك لاترهغه مهاله له دې سره نه وو ځملاستلى، نو عرض ئې وكړ: خدايه! زه بې تقصيره يم، آيا ته به ما او

زما قوم وژني؟ په خپله ابراهيم ما ته وويل چې دا مې خور ده او ساره هم د ده خبره تائيد كړه او وئې ويل چې دې مې ورور دى، ما هيڅ بد نيت نه درلود، خداى وويل: هو؛ ستا خبره صحيح ده د همدې لپاره مې پرې نښودې چې گناه وكړې او هغې ته لاس وروړې اوس نو دا ښځه خپل خاوند ته وسپاره، هغه به دعا درته وكړي او ته به ژوندى پاتې شې!! پاچا سبا سحر وختي پاڅېدو، په تلوار ئې خپل درباريان راوغوښتل، خپل خوب ئې ورته تېر كړ او ټول سخت ووېرېدل، نو دغه وخت پاچا ابراهيم خپل دربار ته راوغوښت او ورته وئې ويل: دا څه كار وو چې تا له مونږ سره وكړې؟ ما له تا سره څه بد كړي وو چې زه او زما ملك دې په داسې لويې گناه اخته كړو؟... ابراهيم ځواب وركړ: گمان مې دا وو چې د دې ملك خلك به له خدايه نه وېرېږي او د دې لپاره چې زما مېرمن تصاحب كړي ما به ووژني، پر دې سربېره دا زما ناسكه خور هم ده، له يوه پلاره يو او ما دا ځان ته په نكاح كړه، كله چې زما خداى زه له خپل ټاټوبي نورو ملكونو ته ولېږلم، له ساره مې وغوښتل چې دا ښېگړه له ما سره وكړي چې په هر ځاى كې ځان زما خور معرفي كړي!! نو ايملك ډېر پسونه، غواوې، غلامان او وينځې وركړې، د ده مېرمن ساره ئې وروسپارله او ورته وئې ويل: زما په ټول ملك كې وگرځه د اوسېدو لپاره چې دې كوم ځاى خوښ شو هلته مېشت شه!!

د بايبل په دې دواړو قصو كې دومره ژور اختلاف او توپير شته چې هيڅوك ئې نه شي توجيه كولى، په مخكنۍ كې ويل شوي چې دا د مصر فرعون وو او دلته ويل شوې چې دا د جرار پاچا ايملك وو او ورپسې ويل شوي چې ايملك د فلسطين پاچا وو، هلته ويل شوي چې ساره ئې په نكاح كړه او ډېر وروسته ورته معلومه شوه چې دا د ابراهيم خور نه بلكې مېرمن ده، خو دلته ويل شوي چې خداى پاچا ته د نكاح په همغې لومړۍ شپه په خوب كې وويل چې دا د ابراهيم مېرمن ده، هلته ويل شوي چې فرعون؛ ابراهيم او مېرمن ئې د همدې غلطۍ په سبب له خپل ملكه د فوځيانو په لاس وشړل او دلته ويل شوي چې ايملك ورته وويل: زما د ملك په هر ځاى كې چې خوښ دې وي مېشت شه!!

علاوه پر دې د بايبل له وينا خو داسې معلومېږي چې ايملك هيڅ تقصير نه

درلود، تقصیر د ابراهیم او د ساره وو چې ده ته ئې حقیقت نه وو ویلی او دا نکاح د ساره په خوښه تر سره شوې!! که داسې وي نو ایملک څه گناه درلوده؟ ولې خدای ورته ویلي چې ته حتماً مړې؟ او که ده کومه گناه کړې وي ولې به خدای د ده په گناه د ده قوم هم هلاکوي؟ دا ضد او نقیض خبرې او الله تعالی ته د داسې غیر عادلانه پرېکړو نسبت به د بایبل لیکونکی او منونکي څنگه توجیه کوي؟ څنگه ومنو چې ساره د ابراهیم علیه السلام ناسکه خور وه او ده ورسره نکاح کړې وه!! قرآن خو مونږ ته وایي چې ستاسو دین همغه د ابراهیم دین دی، څه چې په هغه دین کې حلال وو درته حلال دي او څه چې حرام وو حرام دي، قرآن خو له خور سره نکاح تحریم کړې ده، آیا دا کېدی شي چې د ابراهیم علیه السلام په دین کې داسې نکاح جائز وي؟ نن خو علم په قاطع الفاظو د قرآن خبره تائیدوي او له داسې نږدې خپلوانو سره نکاح سخت مضر گڼي، علیم خدای به څنگه داسې مضر او تاوانی نکاح جائز شمېري!!

په قرآن کې د بایبل دغه غلطه او بې محتوی قصه نه مومو، خو په روایاتو کې ځینې داسې روایات شته چې دا قصه په کې راغلې، خو هغه هم د بایبل له وینا سره ژور توپیر لري، دا روایات له قرآن سره تعارض لري، هم د الفاظو له مخې او هم د محتوا له مخې، احتمالاً دا روایات له اسرائیلي منابعو څخه اخیستل شوي او یا راوي د بایبل خبره کوله خو اورېدونکي گمان کړی چې دا د ده خبره ده!! روایت داسې دی:

عن أبي هريرة: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال لم يكذب إبراهيم النبي عليه السلام قط إلا ثلاث كذبات ثنتين في ذات الله قوله إني سقيم وقوله بل فعله كبيرهم هذا وواحدة في شأن سارة....

له ابو هريرة رضي الله عنه روایت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: ابراهیم علیه السلام له دريو درواغو پرته هيڅ درواغ نه دي ویلي، دوه ئې د الله تعالی د ذات په اړه وو، چې يو ئې د ده دا وینا وه چې وئې ويل: زه ناروغ یم او بل ئې دا وینا چې وئې ويل: د دوی دغه لوی بت دا کار کړی او يو ئې د ساره په هکله چې ویلي ئې وو دا مې خور ده....

خو د قرآن له مخې د ابراهيم عليه السلام پنځه خبرې داسې گڼل کېدې شي چې
يا ئې توريه کړې او يا ئې د استدلال لپاره داسې څه وييلې چې وروسته ئې په خپله
رد کړي:

۱- **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي** (' اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي)

الانعام: ۷۶ **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي**

کله چې د شپې تياره پرې راغله او ستوری ئې وليد وئې ويل: دا مې رب دی، خو
کله چې پرېوت وئې ويل: پرېوتونکي نه خونوم.

۲- **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي** (' اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي)

الانعام: ۷۷ **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي**

کله چې ئې سپورمې د راختو په حال کې وليدله وئې ويل: دا مې رب دی، خو چې
پرېوته وئې ويل: که مې خپل رب لارښوونه ونه کړي له لارورکې قوم څخه به وم.

۳- **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي** (' اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي)

الانعام: ۷۸ **قُلْ اِنِّي اَسْأَلُكُمْ فَاِجَابُوْنِي**

کله چې ئې لمر د راختو په حال کې وليد وئې ويل: دا مې رب دی، دا خو تر ټولو
ستر دی، خو چې پرېوت وئې ويل: اې زما قوم! زه له هغو (معبودانو) بې زاره يم
چې تاسو ئې له (خدای) سره شریکوئ.

۴- غوښتل ئې د بتانو د ماتولو لپاره په ښار کې پاتې شي، خلکو ته ئې وويل: ايني
سقيم (زه ناروغ يم)، مېلې ته نه ځم.

۵- کله چې ئې بتان مات کړل او تېر ئې د لوی بت په غاړې کې وځړاوو، خلکو ترې
وپوښتل چې دا کار تا کړئ، وئې ويل: بل فعله کبیرهم: ما نه بلکې د دوی دغه ستر

بت دا کار کړی. خو ورپسې ئې ورته وویل آیا د هغه څه عبادت کوی چې نه گټه دررسولی شي او نه تاوان درنه دفع کولی شي؟!!!

په حقیقت کې دا پنځه پورتنۍ خبرې دروغ نه وې، د درواغو اطلاق نه شي پرې کېدی، خو که د دغه روایت له مخې په هغوی د درواغو اطلاق کېږي، نو بیا خو درې کذبات نه بلکې پنځه دي او د الله تعالی په اړه خو دوه نه بلکې درې دي، د خپلې مېرمنې په هکله دا خبره ده ته منسوبول چې ویلي ئې وو دا مې خور ده، په دې هکله نه یوازې په قرآن کې کومه اشاره نه مومو، بلکې د دې خبرې په کولو سره د قرآن د وینا مخالفت کېږي، ځکه قرآن هغه پنځه خبرې یادوي او دا روایت دغه درې ترې حذفوي او په ځای ئې هغه خبره راوړي چې قرآن نه ده کړې!! د قرآن له مخې خو د الله تعالی په هکله درې ځلې درواغو ته ورته خبره شوې، درې ځلې ئې ویلي: هذا ربي، هذا ربي، هذا ربي، دا ولې دوه ځلې گڼل شوي، که په تکلف سره دا درې یو وگڼو نو دوهم ئې کوم دی، (لني سقیم) که (بل فعله کبیرهم) دا دواړه خو في ذات الله نه دي!! یو ئې د بت په اړه دی او بل ئې د ځان په اړه، په روایت کې خو ویل شوي چې: لم یکذب إبراهيم النبي عليه السلام قط إلا ثلاث کذبات ثنتين في ذات الله... او دا دواړه في ذات الله گڼي: (لني سقیم)، (بل فعله کبیرهم)، حال دا چې دا دواړه (في ذات الله) نه دي، د الله تعالی د ذات په اړه خو یوازې هغه درې ځلې (هذا ربي) ویل دي، د ساره د قصې لپاره خو په دې روایت کې هم مجال نه پاتې کېږي!!

مسلمانان حدیث ته د قرآن د شرحې او تفسیر په سترگه گوري، طبیعي ده چې شرح او تفسیر هیڅکله له متن سره تعارض نه شي درلودی، کوم روایت چې له قرآن سره اړخ نه لگوي مسلمانان ورته اعتبار نه ورکوي.

دا باید ووايم چې په بايبل کې له تحقیق نه مخکې ما څو ځلې د دې حدیث په اورېدو سره ژړلي او ویلي مې دي: یا الله آیا تا ابراهيم عليه السلام، خپل خلیل، په دې سره هم ابتلاء کړی؟! خو د بايبل له مطالعې وروسته چې کله ما په دې روایت کې غور وکړ او د قرآن په رڼا کې ورته څیر شوم راته معلومه شوه چې دا روایت له

قرآن سره تعارض لري او د بايبل خبره يو دروغجن او بې بنسټه تور دی.

بايبل د دې قصې په پای کې ليکي: (دغه مهال ابراهيم خدای ته دعا وکړه او خدای پاچا، د ده مېرمنو او وينځو ته شفا ورکړه، ترڅو وکولی شي د اولاد خاوند شي، دا ځکه چې خدای په دې خاطر د ده ټولې مېرمنې شنډې کړې وې چې ابيملک د ابراهيم مېرمن ساره ځان ته نکاح کړي وه!!)

د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: د دې خبرې معنا خو دا ده چې ساره دومره اوږده موده د ابيملک په نکاح کې پاتې شوې چې ده او مېرمنو ته ئې معلومه شوې چې ټولې شنډې شوې دي، د بنځو شنډېدل خو په يوه شپه کې نه بنځو ته معلومېږي او نه ئې خاوندانو ته!! د پاچا مېرمنو څه گناه کړې وه چې د مېرمنو په جرم مجازات کېږي؟ وينځو څه گناه کړې وه چې هغوی هم د پاچا په جرم ناروغه کړي شوې؟! آيا دا خبره له انساني عقله سره اړخ لگوي چې د يوې شپې په څو ساعتونو کې هم د پاچا مېرمنې شنډې شي او هم بېرته روغې، د بنځې په شنډېدو خو داسې ژر ډېر حاذق ډاکټر هم له ډېرو پرمخ تللو وسايلو سره نه شي پوهېدی!! تر ټولو لويه پوښتنه دا ده چې آيا د بايبل ليکونکي خپله هغه خبره هېره کړې چې ويل ئې د ابراهيم عليه السلام خېمې ته د خدای او دوو فرشتو د راتلو په مهال د ده مېرمن ساره هومره عمر خورلې بودی. وه چې د اولاد درلودو طمع ئې ختمه شوې وه او حتی د فرشتو او حتی خدای په دې خبرې ئې باور نه شو کولی چې په راتلونکي کال کې به د اولاد خاوند شي، د ابيملک په څېر پاچا چې گڼ شمېر نورې مېرمنې ئې درلودې او حتماً به ټولې ډېرې ښاپېسته او پېغلې وې، ولې به يوه بودی. ځان ته نکاح کوي؟ د بايبل د وينا مطابق دا مهال ابراهيم عليه السلام نه نوي کلن او د ساره عمر به تر نوي زيات وو، کوم عقل به دا خبره ومني چې يوه داسې پاچا دا په زور ځان ته نکاح کړه چې گڼ شمېر نورې مېرمنې ئې هم درلودې؟!

له دغې بې بنسټه قصې وروسته بايبل ليکي: (خدای په خپلې وعدې وفا وکړه او ساره همغه مهال حامله شوه چې خدای ټاکلی وو او په زوروالي کې ئې ابراهيم ته زوی وزېږاوه او ابراهيم پر هغه د اسحاق (خدا) نوم کېښود،... په اتمه ورځ ئې سنت کړ،... د اسحاق د تولد په مهال ابراهيم نه نوي کلن وو!! ... او ساره وويل: چا

دا گمان کاوو چې زه به يوه ورځ د ابراهيم زوی ته تې ورکوم؟! خو دا دی ما په زړښت کې هغه ته زوی وزېراوو؟!)

بايبل د ټولو تاريخي شواهدو خلاف او د ابراهيم عليه السلام په هکله د يوه ناروا او ظالمانه تور په توگه ليکي چې ابراهيم عليه السلام خپله مېرمن هاجر د ساره په وينا له کوره وشرله او هغه په بئر شبع کې ځای په ځای شوه: (يوه ورځ ساره متوجه شوه چې اسمعيل د مصري هاجر زوی اسحاق ځوروي، نو ابراهيم ته ئې وويل: دا وينځه او زوی ئې له کوره وباسه، ځکه اسمعيل به زما د زوی اسحاق ترڅنگ ستا وارث نه وي!! دې خبرې ابراهيم سخت وځوراوو، ځکه چې اسمعيل هم د ده زوی وو، خو خدای ورته وفرمايل: د خپل زوی او وينځې په اړه اندېښنه مه کوه، څه چې ساره ويلي همغسې وکړه!! نو ابراهيم سحر وختي پاڅېدو، ډوډۍ او د اوبو ډک ژى ئې د هاجر پر اوږو کېښود او له زوی سره ئې يو ځای له کوره وايسته، هاجر په بئر شبع کې لالهانده گرځېده... کله چې د مشک اوبه تمامې شوې، خپل زوی ئې د بوټو لاندې پرېښود او دا سل گزه لرې کېښناسته او له ځان سره ئې وويل: نه غواړم د خپل زوی مرگ په خپلو سترگو وگورم او په زوره زوره ئې وژړل، دغه وخت خدای د ماشوم چيغو ته متوجه شو او د خدای فرشتې هاجر ته غږ کړ: اې هاجر! څه شوې، مه ژاړه! ځکه خدای ستا د ماشوم چيغې اورېدلې دي، ورشه هغه درواخله او په خپلې غېږې کې ئې ونيسه... بيا خدای د هاجر سترگې پرانستلې او هغې په خپلې خوا کې چينه وليده، مشک ئې ترې ډک کړ او خپل زوی ته ئې اوبه ورکړې، خدای له اسمعيل سره وو، هغه د فاران په دشتې کې ستر شو او مور ئې يوه مصرۍ نجلۍ ورته وکړه...)

دلته خو داسې خبرې ترسترگو کېږي چې د حقيقت خلاف او د يوه ستر پيغمبر په اړه ستر تور او اتهام گڼل کېږي:

• بايبل له يوې خوا ليکي چې دغه مهال اسمعيل عليه السلام دومره وړوکی ماشوم وو چې مور په غېږ کې گرځاوه، د يوه بوټي سيوري لاندې ئې ځملاوو، خو له بلې خوا ليکي چې ساره متوجه شوه اسمعيل اسحاق ځوروي!! پوښتنه کوو: آيا يو تې خور وړوکی ماشوم هم کولی شي بل ماشوم هومره وځوروي چې د ساره په

څېر صبرناکه مور ئې ونه شي زغملی او له ابراهيم عليه السلام نه وغواړي چې دا او مور ئې له دې کوره وشړه!!؟

• ټول تاريخي شواهد په دې شهادت ورکوي چې ابراهيم عليه السلام، د الله تعالى په حکم، خپله مېرمن هاجر رضي الله عنها او خپل زوی اسمعيل عليه السلام د مکې په وادي کې پرېښي. دلته د اسمعيل عليه السلام تر پښو لاندې د زمزم چينه راخوټېدلې او همدلته د ده له نسله د بني اسمعيل لويه قبيله جوړه شوې.

• نه ابراهيم عليه السلام خپله مېرمن له کوره شړلې ده او نه دا په بئر شبع کې ځای په ځای شوې او نه هغه چينه په بئر شبع کې راخوټېدلې، په دې هکله د بايبل ادعا بې بنسټه او د تاريخي حقايقو خلاف ده. که دا کار شوی وی نو اوس به خلکو د زمزم د چينې په ځای د بئر شبع چينې ته مخه کوله او هغې ته به ئې دومره په درنه سترگه کتل چې زمزم ته گوري!!

• څنگه به د ابراهيم عليه السلام په څېر يو ستر شخصيت، د گني شمېر پيغمبرانو پلار او نيکه، داسې د عدالت او عاطفې خلاف کار کوي چې خپله يوه مېرمن د بلې د خوشحالولو لپاره په داسې حال کې له کوره وشړي چې تې خور ماشوم ئې په غېږ کې دی!!؟

• قرآن دا خبره له بنسټه ردوي او وايي چې ابراهيم عليه السلام خپله مېرمن هاجر او زوی ئې په مکه کې پرېښودل او دا دعا ئې وکړه:

﴿يَا أَيُّهَا اللَّهُ إِنِّي نَادَيْتُكَ بِالنَّبَاتِ الْكَاسِيَةِ وَالنَّارِ السَّمِيمَةِ وَالْكَافُورِ الْكَاسِيَةِ وَالشَّجَرِ الْأَثْوَى وَالتُّرْبِ الْعَسِيقِ فَمَنْ لِي بِهَذَا بَنِي آدَمَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ فَكَذَّبْتَنِي فَكُنْ أَتَمًّا مِّنَ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿يَا أَيُّهَا اللَّهُ إِنِّي نَادَيْتُكَ بِالنَّبَاتِ الْكَاسِيَةِ وَالنَّارِ السَّمِيمَةِ وَالْكَافُورِ الْكَاسِيَةِ وَالشَّجَرِ الْأَثْوَى وَالتُّرْبِ الْعَسِيقِ فَمَنْ لِي بِهَذَا بَنِي آدَمَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ فَكَذَّبْتَنِي فَكُنْ أَتَمًّا مِّنَ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿يَا أَيُّهَا اللَّهُ إِنِّي نَادَيْتُكَ بِالنَّبَاتِ الْكَاسِيَةِ وَالنَّارِ السَّمِيمَةِ وَالْكَافُورِ الْكَاسِيَةِ وَالشَّجَرِ الْأَثْوَى وَالتُّرْبِ الْعَسِيقِ فَمَنْ لِي بِهَذَا بَنِي آدَمَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ فَكَذَّبْتَنِي فَكُنْ أَتَمًّا مِّنَ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿يَا أَيُّهَا اللَّهُ إِنِّي نَادَيْتُكَ بِالنَّبَاتِ الْكَاسِيَةِ وَالنَّارِ السَّمِيمَةِ وَالْكَافُورِ الْكَاسِيَةِ وَالشَّجَرِ الْأَثْوَى وَالتُّرْبِ الْعَسِيقِ فَمَنْ لِي بِهَذَا بَنِي آدَمَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ فَكَذَّبْتَنِي فَكُنْ أَتَمًّا مِّنَ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿يَا أَيُّهَا اللَّهُ إِنِّي نَادَيْتُكَ بِالنَّبَاتِ الْكَاسِيَةِ وَالنَّارِ السَّمِيمَةِ وَالْكَافُورِ الْكَاسِيَةِ وَالشَّجَرِ الْأَثْوَى وَالتُّرْبِ الْعَسِيقِ فَمَنْ لِي بِهَذَا بَنِي آدَمَ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ بِكَ فَكَذَّبْتَنِي فَكُنْ أَتَمًّا مِّنَ الْكَاذِبِينَ﴾

ابراهيم: ۳۷-۴۰ ﴿﴾

ې زمونږ ربه! ما خو د خپل اولاد ځينې، ستا د محترم کور خوا ته په داسې بېديا کې مېشت کړل چې بې بوتې ده، اې زمونږ ربه! د دې لپاره چې لمونځ اقامه کړي شي، د خلکو زړونه د دوی لوري ته رامت کړه او له مېوو روزي ورکړه چې شکر پر ځای کړي. اې زمونږ ربه! يقيناً چې ته په هر هغه څه پوهېږې چې مونږ ئې پټوو يا ئې ښکاره کوو او پر الله خو نه څه په آسمان کې پټ پاتې کېږي او نه په ځمکې کې، ستاينه هغه الله لره ده چې ما ته ئې په زړښت کې اسمعيل او اسحاق راپه برخه کړل، بې شکه چې زما رب د دعاگانو اورېدونکی دی، اې زما ربه! لمونځ کوونکی مې کړې او اولاد مې هم، اې زمونږ ربه! او دعا مې قبوله کړې!!

د قرآن له دغو آيتونو نه چې د ابراهيم عليه السلام دعا ئې په ډېرې اغېزمنې بڼې کې بيان کړې، څو خبرې په صراحت سره معلومېږي:

- ابراهيم عليه السلام خپله مېرمن هاجر او زوی ئې اسمعيل عليه السلام د مکې په بېديا کې هغه مهال پرېښودل چې هغه ناو سپېره ډاگ وو او هېڅ بوتې په کې نه راتوکېدو.
- دا کار ئې د الله تعالی په امر او په دې موخه کړی وو چې دلته به څو کاله وروسته د الله تعالی محترم کور (بيت الله) جوړوي.
- د دوی لپاره ئې د رزق او د دوی په لوري د خلکو د زړونو د راماتېدو دعا ئې ورکړه. دا ځکه چې په هغې وچې بېديا کې نه بل انسان اوسېدو او نه بوتې، ونې او اوبه وې.
- مطمئن وو چې الله تعالی به دا دعا داسې قبولي لکه ده ته چې ئې په زړښت کې اولاد ورکړ. د دعا له الفاظو معلومېږي چې اسمعيل تر اسحق مشر وو.
- د دعا په الفاظو کې د ده قوي عاطفه او د مېرمنې او زوی په نسبت د ده ژور زړه سوی او قوي مينه د څپانده سيند په څېر انځور شوې. د دې دعا په اورېدو سره به د هر مهربان پلار له سترگو او ښکې بهېږي.

د ابراهيم امتحان

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکلي: (څه وخت تېر شو، خدای وغوښتل چې

ابراهيم امتحان کړي، نو هغه ته ئې غږ کړ: اي ابراهيمه! خپل يوازنی زوی يعني اسحاق چې ډېر درباندي گران دی، درسره روان کړه او د موریا سيمې ته ولاړ شه او هلته ئې د هغه غره پر سر د سوځېدونکې هديې په توگه قرباني کړه، چې زه به ئې دروښيم)، ابراهيم سحر وختي پاڅېدو، څه د سوند لرگي ئې د قربانۍ سوځولو لپاره په خره بار کړل، زوی او دوه نوکران ئې له ځان سره په همغه لوري روان کړل او درې ورځې وروسته ئې هغه ځای له لرې وليد، نوکرانو ته ئې وويل: تاسو له خره سره دلته پاتې شئ، زه او زوی مې څو چې هلته د خدای عبادت وکړو ... لرگي ئې اسحاق ته ورپه شا کړل او په خپله ئې چاره او هغه څه واخيستل چې د قربانۍ لرگي به پرې بلوي، ... اسحاق پوښتنه ترې وکړه: مونږ لرگي او اور راسره لرو خو د قربانۍ وری چېرې دی؟ ځواب ئې ورکړ چې خدای به د وري بندوبست وکړي!! ... کله چې هغه ځای ته ورسېدل، لرگي ئې پرې کېښودل او اسحاق ئې وتاړو او پر لرگو ئې پرې باسو، ... چاره ئې اوچته کړه چې اسحاق قرباني کړي، په همدې وخت کې د خدای فرشتې له آسمانه پرې غږ کړ: ابراهيمه ابراهيمه! چاره پر ځمکه کېږده او زوی ته دې تاوان مه رسوه اوس پوه شوم چې د خدای مطيع بنده يې، دا ځکه چې يوازنی زوی دې ترې ونه سپماوو!!

دلته څو اعتراضات لرو:

- په دې وخت کې اسحاق عليه السلام د ابراهيم عليه السلام يوازنی زوی نه وو، تر ده مخکې اسمعيل عليه السلام پيدا شوی وو. که فرشتې ورته ويلې وي چې يوازنی زوی دې له خدايه ونه سپماوو نو دا بايد اسحاق نه بلکې اسمعيل عليه السلام وي. ځکه د يوازني زوی صيغه يوازې په اسمعيل عليه السلام صدق کولی شي. د مشر زوی په شته والي کې کشر زوی ته يوازنی زوی نه شي ويل کېدی.
- د بايبل وينا داسې ده چې گواکې ابراهيم عليه السلام خپلو نوکرانو ته رښتيا خبره ونه کړه، د دې په ځای چې ووايي زوی مې قرباني کوم ورته وئې ويل: مونږ عبادت کوو او بېرته راځو!! اسحاق عليه السلام ئې هم په حقيقت نه وو پوه کړی. معلومه نه ده چې هلته ئې په زور راځمولی او که په خپله خوښه قربانۍ ته چمتو شوی، د بايبل له الفاظو خو داسې معلومېږي چې هغه ئې په زور تړلی او د لرگيو له

پاسه ئې څملولی!!

• قرآن د بایبل دا ادعاوې ردوي، د اسمعیل علیه السلام د قرباني کولو خبره کوي، خو داسې چې ابراهیم علیه السلام د خپل خوب او د ده د قرباني کولو خبره ورته کړې او هغه په ځواب کې ورته وایي: مهربانه پلاره! په څه چې الله تعالی مأموره کړی یې هغه ترسره کړه، إن شاء الله ما به صابر ومومي، اسمعیل ئې له ځان سره روان کړی، د قربانی لپاره ئې پرمخې څملولی، چاره ئې په غاړه ورته ایښې، خو چې سترگې ئې پرانیستې د اسمعیل پر ځای ئې پسه تر خپلې چارې لاندې موندلی!! د قرآن الفاظ دا دي:

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةُ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

” وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

الصفات: ۹۹-۱۱۱

وَأَنذَرْتُكَ فِيهَا لَعْنَةَ اللَّهِ الْكَلْبَةَ ﴿١٠٠﴾ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ﴿١٠١﴾

او وئې ويل: زه خو د خپل رب په لوري ځم، يقين لرم چې هغه به لار راوښيي، اې زما ربه! له صالحينو څخه ئې راپه برخه کړې، نو د يوه صبرناک زلمي زېرى مو ورکړ، نو چې کله له ده سره د تگ عمر ته ورسېدو، وئې ويل: اې زويه! په خوب کې وينم چې تا ذبح کوم، وگوره چې ستا رايه څه ده؟ هغه وويل: پلار جانه! په کوم کار چې گمارل شوی يې هغه ترسره کړه، که خدای کول ما به له صبر کوونکو څخه ومومي، کله چې دواړه (خپل رب ته) تسليم شول او هغه ئې پرمخې پرې ايست او غږ مو ورته وکړ چې اې ابراهيمه! بې شکه چې تا خپل خوب رښتيا کړ، مونږ خو نېکانو ته داسې بدلې ورکوو، يقيناً چې دا څرگنده ابتلا او آزمويڼه وه او لويه

قرباني مو په بدل کې ورکړه او د ده په اړه مو په وروستنيو کې دا (خبره) پرېښوده چې پر ابراهيم دې سلامونه وي، همداراز نېکانو ته بدله ورکوو، يقيناً چې هغه زما له مؤمنو بندگانو څخه وو.

له دې بيانه معلومېږي چې اسحاق عليه السلام تر اسمعيل عليه السلام وروسته پيدا شوی. که څه هم د بايبل ليکوال هڅه کړې چې اسحاق يوازنی زوی او د اسمعيل عليه السلام همزولی معرفي کړي خو داسې الفاظ ئې کارولي چې له ده سره ئې د دې ادعا په اثبات کې مرسته نه ده کړې، برعکس د ده له اظهاراتو هم معلومېږي چې اسمعيل تر اسحاق مشر وو، هغه الفاظ دا دي: کله چې هاجر حامله شوه ... ساره د دې چلند ونشو زغملی، ابراهيم عليه السلام ته ئې شکايت وکړ. اسمعيل اسحاق خوراو نو ځکه ساره له ابراهيم عليه السلام نه وغوښتل چې دا له کوره وشړي.

له دې الفاظو خو معلومېږي چې اسمعيل عليه السلام تر اسحاق عليه السلام مشر وو او د يوازني زوی خطاب خو پر ده صدق کوي نه پر اسحاق عليه السلام. بايبل دلته له داسې يوه څرگند حقيقت نه انکار کړی چې د لمر په څېر روښانه دی، د ابراهيم عليه السلام له زمانې نه او له هغې ورځې چې مبارکه کعبه د ده او اسمعيل عليهما السلام په لاسونو جوړه شوه، تر نن پورې په تېرو نږدې څلورو زرو کلونو کې په سلهاوو مليونو خلکو د دغې کعبې طواف کړی او دا لړۍ تر اوسه روانه ده، هر کال په مليونونو خلک د صفا او مروې تر منځ د هاجر سعي رايادوي، د اسمعيل عليه السلام د ذبحې په ځای کې الله تعالی ته قرباني وړاندې کوي، د اسمعيل عليه السلام اولاد (بني اسمعيل) په مکې مکرمې او د هغې شاوخوا سيمو کې مېشت دي، بايبل دا ټول تاريخي شواهد له پامه غورځولي او داسې بې بنسټه ادعا ئې کړې چې د ثبوت لپاره ئې هيڅ دليل نه شي وړاندې کولی، که ابراهيم عليه السلام په بل ځای کې کوم معبد جوړ کړی وی او د خپل زوی د قرباني کولو مظاهره ئې په کوم بل ځای کې کړې وی نو نن به خلك هغه معبد ته تلل او په هغه ځای کې به ئې قرباني وړاندې کوله!!

اسحاق او ربکا

تر دې عنوان لاندې هم د بايبل ليکوال داسې قصه ليکي چې هر عادي لوستونکی هم پرې پوهېدی شي چې دا حقيقت نه لري او جعلی ده، خلاصه ئې دا ده چې ابراهيم عليه السلام وغوښتل خپل زوی اسحاق عليه السلام ته واده وکړي، خپل ناظر ئې راوغوښت، هغه ته ئې قسم ورکړ چې زما زوی ته زما له خپل قوم او ټبر نه کومه نجلۍ غوره کړه او مه پرېږده چې دی له کنعانيانو نه څوک نکاح کړي، هغه ئې خپل ملک ته ولېږو، پرته له دې چې ورته ووايي چا ته ورشه او د چا لور ورته وغواړه!! هغه ولاړ، سيمې ته ورسېدو، د يوه څاپه غاړه تم شو، دعا ئې وکړه چې خدای ئې په دې سفر کې بريالی کړي، له ځان سره ئې وويل: دلته ودرېږم، نجونې د اوبو لپاره راځي، کومې يوې ته به ووايم چې اوبه راکړه، که هغې اوبه راکړې او راته وئې ويل: چې زه به ستا اوبانو ته هم اوبه ورکړم، نو دا به د دې نښه وي چې خدای همدا نجلۍ د اسحاق لپاره غوره کړې، همداسې وشول، ربکا د ابراهيم د ورور لمسی راغله، ده ته ئې اوبه ورکړې اوبنان ئې خړوبه کړل او دی پوه شو چې دعا ئې قبوله شوې... د دوی کور ته ولاړ، د دسترخوان په سر ئې لاس له ډوډۍ خوړلو راتم کړ او د نجلۍ پلار ته ئې وويل: تر څو خپله خبره درته ونه کړم او تاسو زما غوښتنه ونه منئ ډوډۍ نه خورم... ټوله قصه ئې ورته وکړه، هغوی موافقه وکړه او دې ته تيار شول چې ربکا له ده سره يو ځای د اسحاق په لوري وخوځي!!!

پوښتنه دا ده چې ولې به ابراهيم عليه السلام خپل ناظر ته مشخصه لارښوونه نه کوله چې چا ته ورشه او د چا لور ترې وغواړه؟ څنگه ومنو چې ناظر په پټو سترگو خوځېدلی او ناڅاپي د ابراهيم عليه السلام د ورور کلي ته رسېدلی او د هغه له لمسی سره مخامخ شوی؟ همغه چې اسحاق ته به ئې راواده کوي؟ مگر کېدی شي د زوی لپاره د ښځې غوره کولو کار دې څوک د يوه ناظر خوښې ته پرېږدي؟ که بايبل ليکلي وي چې ابراهيم عليه السلام ناظر ته وويل: ولاړ شه زما د ورور کلي ته او د هغه لمسی زما زوی ته ترې وغواړه دا خبره د منلو وړ وه، خود بايبل دا وينا نه له عقل سره اړخ لگوي او نه د هغه وخت له دود دستور سره!! نه په قبایلي ژوند کې داسې کار معمول دی او نه په ښاري ژوند کې!!

د ابراهيم و فاتېدا

تر دې عنوان لاندې هم د بايبل ليکونکي د دې هڅه کړې چې ونييي اسحاق عليه السلام د ابراهيم عليه السلام اصلي زوی، د ده ځای ناستی، د معنوي مقام او شتمنيو وارث دی، نور زامن ئې له وينځو پيدا شوي، خنيځو سيمو ته ئې ولېږل، اسحاق عليه السلام ئې له ځان سره پرېښود او د وفات په وخت کې ئې خپله شتمني ده ته وسپارله، نورو ته ئې هسې څه هديې مديې ورکړې!! په مسلمانانو کې هم يوه داسې ډله راپيدا شوه چې د پيغمبر عليه السلام ځينې اولاد اصلي گڼي او ځينې غير اصلي، علي رضي الله عنه ته په دې خاطر پر نورو صحابه وو ترجيح ورکوي چې د پيغمبر عليه السلام د تره زوی وو!! عثمان رضي الله عنه ته چې د پيغمبر عليه السلام دوه لونيې ئې يوه په بلې پسې نکاح کړې په دې سترگه نه گوري!! د پيغمبر عليه السلام په لاس روزل شوو صحابه وو لومړی ابوبکر رضي الله عنه، بيا عمر رضي الله عنه او بيا عثمان رضي الله عنه غوره کړل او بيعت ئې ورسره وکړ، په دې بيعت کې علي رضي الله عنه او زامن ئې هم شامل ول، خو دوی نه يوازې دا اتفاقي پرېکړه نه مني بلکې هغو صحابه وو ته نعوذ باللّٰه د منافق خطاب کوي چې له علي پرته ئې بل څوک د خلافت وړ گڼلی!!

تاسو به د بايبل په ځای ځای کې وگورئ چې د قومي تعصب دا احساس په يوې او بلې بڼې کې ځان نښي او ليکوال د دې هڅه کوي چې بني اسرائيل د ابراهيم عليه السلام اصلي اولاد او نور ئې غير اصلي اولاد ثابت کړي. د همدې لپاره قرآن د دوی د دغې غلطې انگېرنې او ادعا د ردولو لپاره فرمايي چې ابراهيم عليه السلام ته نږدې خلك تاسو نه بلکې هغه خلك دي چې د ده فکري ملگرتيا ئې کړې، د ده په لارې تللي، نه هغه چې په نسبي لحاظ ځان هغه ته منسوبوي، فرمايي:

﴿لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ إِذْ هُوَ قَدْ كَفَرَ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ يَوْمَئِذٍ يَكُونُ لَكَ إِيمَانٌ بِأَنَّكَ كَافِرٌ كَمَا كُنْتَ كَافِرًا﴾

آل عمران: ۶۸

﴿لَا يَحِلُّ لَكَ الْإِيمَانُ بِاللَّهِ إِذْ هُوَ قَدْ كَفَرَ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ يَوْمَئِذٍ يَكُونُ لَكَ إِيمَانٌ بِأَنَّكَ كَافِرٌ كَمَا كُنْتَ كَافِرًا﴾

بې شکه چې ابراهيم عليه السلام ته تر ټولو نږدې خلك هغه کسان دي چې د ده متابعت ئې کړې او دا پيغمبر او هغه چې ايمان ئې راوړی او الله د مؤمنانو ولي دی.

بني اسرائيل په دې غره ول چې د ابراهيم عليه السلام اولاده دي، گڼ شمېر پېغمبران په دوی کې مبعوث شوي، دوی د دغو پېغمبرانو ورته دي، د خلکو امامت او پيشوايي د دوی حق دی، دوی د جنت لپاره او جنت د دوی لپاره پيدا شوی،... دلته د دوی د دې غلطو او بې بنسټه تصوراتو د نفي لپاره ويل شوي چې نه تاسو ابراهيم عليه السلام ته نږدې یئ او نه ستاسو مذهب د ده مذهب ته ورته دی، ده ته نږدې خلك يا همغه وو چې د ده متابعت ئې کاوو، يا محمد عليه السلام او د ده با ايمان ملگري. او الله د دغو مؤمنانو مولا دی. تاسو د ابراهيم عليه السلام له طريقي عدول کړی، ستاسو ظلم او شرك تاسو د هغه له وراثت او امت نه ايستلي ياست، د الله په وړاندې د خپلوی اړيکې، قومي او نسلي تعلقات هېڅ ارزښت نه لري، په دې اساس د خلکو په هکله فيصله نه کوي، ټول ئې له يوې مادې او له يوې جوړې نه پيدا کړي، له بندگانو سره د الله تعالی معامله د دوی د ايمان او عمل له مخې وي، نه د جاه او نسب له مخې.

بايبل ليکي: ابراهيم خپله ټوله شتمني اسحاق ته ورکړه، اما نورو زامنو ته چې د ده له وينځو پيدا شوي وو، څه هديې ورکړې او هغوی ئې په خپل ژوند کې د خپل زوی اسحاق له شا وخوا لري د ختيځ سيمو ته ولېږل!!

مگر ممکن ده چې د ابراهيم عليه السلام په څېر ستر شخصيت داسې له عدالت او انصاف نه لرې وېش وکړي، يوه زوی ته پر بل ترجيح ورکړي، خپله ټوله شتمني يوه ته ورکړي او نورو ته په ټيټه سترگه وگوري، څه هديې ورکړي او د خپل يوه نازولي زوی له شا وخوا ئې لري ولېږي؟

د اسمعيل اعقاب

تر دې عنوان لاندې د بايبل ليکوال يو ځل بيا د قومي تعصب په حکم د اسمعيل عليه السلام او د ده د اولاد په اړه له اهاتنه ډکه لهجه خپلوي، د وينځې زوی ئې گڼي او د اولاد په اړه ئې وايي چې تل له خپلو ورونيو سره په جگړو بوخت ول، داسې ليکي: د ابراهيم او مصري هاجر (د ساره د وينځې) د زوی اسمعيل د زامنو نومونه د دوی د پيداېښت له ترتيب سره سم دا وو: نبايوت، قيدار، ادبيل،

مبسام، مشماع، دومه، مسا، حداد، تیما، بطور، نافیش او قدمه، ... له دوی
دولس قبیلې جوړې شوې... تل له خپلو وروڼو سره په جگړو بوخت ول!!

عیسو او یعقوب

تر دې عنوان لاندې د بایبل لیکونکي یوه داسې قصه راوړې چې جمله جمله ئې د
خدا وړ ده، هیڅ عاقل انسان به په داسې خوشې، جعلی او له ځانه جوړې کړې
قصې باور ونه کړي، انسان ورته حیران شي چې د بایبل منونکي څنگه دا قصه مني
او د یوه مقدس کتاب برخه ئې گڼي او گمان کوي چې کېدی شي الله تعالی په خپل
مقدس کتاب کې داسې قصې هم بیان کړې وي!! انسان دې ته هم حیران شي چې د
لندن، واشنگتن او پاریس په څېر ښارونو کې اوسېدونکي غریبان څنگه دا د عقل
او علم خلاف خبرې مني!! خو کله چې انسان دې ته متوجه کېږي چې غرب اوس هم
په خرافاتو کې ترستوني غرق دی اوس هم هلته تړتولو زیات خرڅېدونکی کتاب د
جادو کتاب دی، په ۲۰۰۶ کال کې په اروپا او امریکا کې د جادو د یوه کتاب درې
سوه ملیونه نسخې وپلورل شوې، د بایبل ډېرې قصې د جادو د دې کتاب قصې ته
ورته دي، که دا په شوق شوق لولي نو په دې هم باید تعجب ونه کړو چې څنگه د
بایبل دا خندونکې قصې مني!!

بایبل خپله قصه داسې پیل کړې: (د ابراهیم د زوی اسحاق د زامنو قصه داسې
ده: اسحاق څلورښت کلن وو چې ربکا ... ئې په نکاح کړه، ربکا شنه وه اولاد ئې
نه کېدو، اسحاق به تل ورته دعا کوله، بالآخره خدای د ده دعا اجابت کړه، ربکا
حامله شوه، داسې معلومېده چې دوه بچیان ئې په گېډه کې دي او په خپلو کې په
ښسته بوخت او یو بل ته لاس اچوي!! نو ربکا له ځانه سره وویل: په ما څه شوي؟ نو
په دې هکله ئې له خدایه وپوښتل، خدای ورته وفرمایل: له دغو دوو زامنو نه چې
ستا په رحم کې دي دوه ملتونه به پیدا شي، یو به تر بل ځواکمن وي، مشر به د کشر
غلامي کوي، کله چې د زېږېدو وخت راوړسېدو، ربکا دوه گونې وزېږول، لومړی
زوی چې وزېږېدو، له رنگه تک سور وو او په وېښتانو داسې پټ وو لکه پوستین
چې ئې اغوستی وي، نو ځکه ئې دی عیسو (په وېښتانو پټ) ونوماوو، دوهم زوی

چې زېږېدو نو د عيسو پښه ئې ټينگه نيولې وه، نو ځکه ئې دى يعقوب (تر پښې نيونکى) ونوماوو!! ... دا دوه زامن ستر شول، عيسو تکړه ښکاري او د بېديا او صحرا سپرى وو، يعقوب آرام انسان او د کبړدۍ خوښوونکى وو، عيسو د اسحاق ډېر خوښ وو ځکه چې د عيسو د ښکار غوښه به ئې خوړله، خو يعقوب په ربکا گران وو، يوه ورځ يعقوب آش پخولو چې عيسو سترى او وږى له ښکاره راوگرځېدو او وئې ويل: وروره! له لورې بې سيکه يم، له دې تاوده آشه لږ راکړه، يعقوب ورته وويل: په دې شرط چې د لومړي پيدا کېدو (مشرى) حق دې ما ته وسپاري!! عيسو وويل: زه له لورې مرم، د مشرتوب حق څه گټه رارسوي!! يعقوب ورته وويل: لوړه وکړه چې له دې وروسته به ستا د مشرى حق زما وي!! عيسو لوړه وکړه او په دې توگه د مشرى حق د کشر ورور په برخه شو!!

اميد دى د دې خندوونکې قصې لاندې برخو ته لږ ځير شئ:

- د اسحاق دواړه زامن د مور په رحم کې په جگړه بوخت وو، داسې ئې يوه بل ته لاس اچولو چې مور ئې ورته حيرانه وه، له خدايه ئې پوښتنه وکړه چې دا پر ما څه شوي!! او خداى هم له ځنډه پرته ځواب ورکړ: يو ئې زورور او بل کمزورى دى او لاد به ئې په جگړه بوخت وي، مشر او د ده اولاد به د کشر غلامان وي!! دا له خرافاتو او مسخره خبرو ډکه قصه به ډېر ناپوه انسان هم په خوله رانه وړي، هر ماشوم له زېږېدو څو مياشتې مخکې د مور په گېډې کې خوځېږي، مور ئې حرکات او د لاس پښو اچول احساسوي، که دوه وي نو مور ئې دا حرکات لازيات احساسوي، بايبل دا يوه ځانگړې پېښه گڼي او د عيسو او يعقوب تر منځ ئې د فطري دښمنۍ نښه بولي!! د بايبل ليکوال غواړي په دې سره د دغو دواړو د اولاد تر منځ هغه نه پخلا کېدونکې دښمني توجيه کړي چې وروسته به په همدې بايبل کې د هغې تفصيلات ستاسو مخې ته راشي!! ده غوښتي دې پوښتنې ته ځواب ووايي چې ولې د يوه نيکه (اسحاق عليه السلام) اولاد داسې په خپلو کې نښتي او يو د بل وينو ته تږي دي؟ ولې زورور پر کمزورو ظلم کوي او اسيران ئې په غلامۍ کې ساتي؟ لنډ ځواب ئې ورکړى: دا ځکه چې د دوى پلرونه حتى د مور په گېډې کې هم په جگړو بوخت ول او دا ځکه چې الله تعالى ويلي دي چې مشر او اولاد به ئې د کشر غلامان

وي!! چې خدای تعالی د دوی مور ته د دې خبر ورکړې نو تاسو ولې په دې کار اعتراض کوئ!! دا شو د جگړو او غلامۍ د توجیه لپاره د بايبل استدلال!! حیرت دی هغه چا ته چې عقل ئې داسې خبرې منلی شي!!

• د بايبل له لیکونکي پوښتنه کوو: ربکا چېرې او څنگه خدای ولید او پوښتنه ئې ترې وکړه؟ که د مسیحیت له پېداېښته تر نن پورې ستاسو هیڅ پاپ په دې نه دی توانېدلی چې خدای وگوري، پوښتنه ترې وکړي او ځواب ترلاسه کړي، ربکا څنگه و توانېده؟!!

• د ماشوم لاس خو د زېږېدو په وخت کې دومره ووړ وي چې یوه وړه گوته هم کلکه نه شي نیولی، یعقوب څنگه و توانېدو چې د عیسو پښه داسې کلکه ونیسي چې ورپسې ښویېدو؟!!

• معمولاً خو په یوه وخت دوه گونې پیدا شوي ماشومان ډېر سره ورته وي، هومره چې کله مور پلار هم پرې غلط شي، دا څنگه د بايبل دوه گونې دومره له یوه بله توپیر لري چې یو ئې په وېښتانو پټ او بل داسې چې کله غواړي ځان د ده په څېر کړي نو د سپرلي پوستکي پر لاس تړي؟!!

• مگر دا د منلو خبره ده چې اسحاق علیه السلام په دې خاطر عیسو خونبولو چې ده ته ئې د ښکار غوښه پخوله، آیا دا د یوه لوی شخصیت په اړه لوی اتهام نه دی چې وویل شي، ده د محبت او درنښت پر بکړه د خوړو په بنسټ کوله؟!!

• په کلیوال ژوند کې خو تر اوسه معمول دا ده چې د پخلي کار ښځې کوي او حتی نن په یو وېشتمه پېړۍ کې او په لویو لویو ښارونو کې هم اکثراً د پخلنځي واکمنه د کور مېرمن وي، څنگه ومنو چې یعقوب لگیا وو آس ئې پخواوو!! همداراز په کلیوال ژوند کې یوه لویه کورنۍ له یوه پخلنځي کار اخلي او پخلی ئې گډ وي، مخصوصاً هغه وخت چې پلار او مور ژوندي وي او زامن له دوی سره گډ او سپرې، دا خبره قطعاً د منلو نه ده چې عیسو له یعقوبه آس و غوښتو او هغه په دې شرط ورکړ چې دی د مشرۍ حق هغه ته وسپاري!! په کلیوال ژوند کې خو څوک له مېلمه هم ډوډۍ سپمول لوی عیب او پېغور گڼي!! د بايبل لیکوال خو عیسو پیاوړی ښکاري گڼي، څنگه ئې دلته هومره کمزوری ښيي چې د یوه نس ډوډۍ لپاره د کشر

ورور مشري ته غاړه ږدي؟ آیا مشري داسې کوم شی دی چې څوک ترې تېرېدی شي، که ومنو چې یو زوی ترې تېر شو نو پلار او مور به ئې داسې غلطه پرېکړه څنگه ومني؟! د دې قصې حرف حرف او جمله جمله غلطه او جعلی ده.

اسحاق او ایملک

بایبل تر دې عنوان لاندې خپله لیکنه داسې پیل کوي: (یوه ورځ د کنعان په سیمې کې داسې قحطي راغله لکه د ابراهیم په وخت کې چې راغلي وه، نو د همدې لپاره اسحاق د فلسطین پاچا ایملک خوا ته د جرار ښار ته ولاړ، دلته خدای ورته راښکاره شو او ورته وئې ویل: مصر ته مه ځه، دلته پاتې شه، که زما خبره دې ومنله نو زه به درسره وم، ډېر برکت به درپه برخه کړم، دا ټوله سیمه به تا او ستا اولاد ته وسپارم، دا ځکه چې ما له ابراهیم سره دا ژمنه کړې وه!! ستا نسل به د آسمان د ستورو په څېر بې شمېره کړم!!...)

دلته څو خبرو ته ځیر شئ:

- له دې وینا معلومېږي چې جرار د فلسطین مربوط ښار وو نه د مصر کوم ښار او ایملک د فلسطین پاچا وو او د بایبل د ادعا له مخې له ابراهیم او ساره سره هغه جفا ده کړې وه، نو پوښتنه کوو چې بایبل ولې په بل ځای کې ویلي چې هغه جفا د مصر فرعون ورسره کړې وه؟! دا فاحش تناقض څنگه توجیه کوي!؟
  - گورئ چې یو ځل بیا خدای ته د حقیقت خلاف او یوه ستره مبالغه منسوب شوي، ستا نسل به د آسمان د ستورو په څېر بې شمېره کړم!! او گورئ چې یو ځل بیا بایبل د دې سیمې قباله د خدای له لوري بني اسرائیلو ته ورکوي او د خدای له قوله لیکي: دا ټوله سیمه به تا او ستا اولاد ته وسپارم،!!
- ورپسې لیکي: اسحاق په جرار کې پاتې شو، چې کله به خلکو د ربکا په اړه پوښتنه ترې کوله ورته ویل به ئې دا مې خور ده!! دا ځکه چې ربکا ډېره ښاپسته وه، له دې وپرېدو چې که ووايي دا مې ښځه ده د هغې د تصاحب لپاره به ئې څوک ووژني، څه موده وروسته ایملک له کړکۍ ولید چې اسحاق له ربکا سره لوبې کوي، نو اسحاق ئې راوغوښت او ورته وئې ویل: ولې دې ویلي وو چې دا مې خور

ده حال دا چې مېرمن دې ده؟! اسحاق په ځواب کې ورته وويل: وپرېدم چې څوك به مې د دې د تصاحب لپاره ووژني!! (....)

دا همغه قصه ده چې بايبل د ابراهيم عليه السلام او د ده د مېرمنې ساره په هكله هم مخکې دوه ځله ليکلې ده، هلته ئې هم له اتيا نوي كلنې بودې نه بنسكلې پېغله جوړه كړې او دلته هم، د بايبل ليكوال دې ته پام نه دی كړی چې له دې څو كرنېې مخکې ئې ليكلي چې اسحاق ته په څلورېنست كلنۍ كې خداى دوه زامن وركړل، دواړه تكړه او مضبوط زلميان شول، د بنسكار كولو جوگه شول، له دې وروسته قحطي راغله او اسحاق جرار ته په كډه شو، د دې معنا خو دا ده چې په دې وخت كې بايد د اسحاق عمر نږدې شپېته كاله او د ربكا عمر به هم د دې شاوخوا كې وو!! نو اسحاق عليه السلام به ولې له دې وېرې خپله سپين سرې مېرمن خپله خور معرفي كوي چې څوك ئې د تصاحب لپاره دى ونه وژني؟! نه پوهېږو چې د بايبل ليكوال له داسې بنسكرورو دروغو څه هدف او مقصد لري او دې ته هم حيران يو چې د بايبل منونكي څنگه دغو بنسكرورو دروغو ته نه متوجه كېږي!!؟

كه تاسو د دې عنوان ټولې برخې له نظره تېرې كړئ متوجه به شئ چې ټول مطالب او الفاظ ئې تكراري دي، توپير يوازې په دې كې دى چې مخکې د ابراهيم او ساره نوم اخیستل شوى او دلته د اسحاق او ربكا، د ابراهيم عليه السلام او اييملك ترمنځ چې څه تېر شوي او څه د يوه او بل له خولې ليكل شوي دلته ئې هم ليكلي چې د اسحاق او اييملك ترمنځ هم همدا له معمولي تغير سره تېر شوي او ويل شوي!! هلته هم اييملك پاچا وو او اوس چې ابراهيم عليه السلام وفات شوى او اسحاق هم نږدې شپېته كلن دى همغه اييملك پاچا دى!! هلته هم اييملك د خپل فوځ له مشر فيكول سره د ابراهيم ليدو ته ورغى او دلته هم له هماغه فيكول سره د اسحاق ليدو ته ورغلى، هلته د ابراهيم له لوري هداياوې وركړې شوې او دلته د اسحاق له لوري!! د (اييملك او ابراهيم ترمنځ عهد) تر عنوان لاندې چې بايبل څه ليكلي، د (اسحاق او اييملك) ترعنوان لاندې همغه خبرې بيا تكرار شوې!! د عقل تقاضا خو دا ده چې دا مهال به د فلسطين پاچا يا د اييملك كوم زوى او يا كوم لمسى وو!!

آيا دا خبره هم کوم عقل منلی شي چې اسحاق به د ايملک قصر ته دومره نږدې اوسېدو چې هغه د خپل قصر له کړکۍ د دوی د لوبو تماشا کوله!!

د بايبل ليکوال دلته ليکي چې د اسحاق غلامانو د يوه کوهي د کېندلو او په هغه کې د اوبو د راوتلو خبره کوي او وايي چې اسحاق په دې باندې د بئر شمع نوم کېښود، خو همدا خبره ئې څو صفحې مخکې د ابراهيم عليه السلام په ارتباط کړې او بئر شمع ئې هغه ته منسوب کړی، داسې معلومېږي چې ليکوال د دې عنوان مطالب ښايي له مخکني نه څه موده وروسته ليکلي وي او دا ترې هېر وو چې تر دې مخکې ئې د ابراهيم عليه السلام په ارتباط ليکلي!! هلته ئې داسې ليکلي دي: ابراهيم ايملک ته د هغه کوهي په اړه شکايت وکړ چې د ايملک نوکرانو ترې غصب کړی وو، ايملک ورته وويل: ولې دې مخکې دا خبره نه وه راته کړې... له دې وروسته ئې دا کوهی د بئر شمع په نامه ياد کړ، دا ځکه چې دوی ژمنه او لوړه وکړه!! خو دلته ليکي: اسحاق هغه د شمع (قسم) په نامه ونوماوو او کوم ښار چې هلته جوړ شو هغه ئې د بئر شمع په نامه ياد کړ چې تراوسه په همدې نامه پاتې دی!!

يعقوب له عيسو نه برکت ترلاسه کوي

بايبل تر دې عنوان لاندې تر نورو قصو لږياته خندوونکې او مسخره قصه ليکلې، وايي: اسحاق ډېر زوړ او سترگې ئې ږندې شوې وې، يوه ورځ ئې خپل زوی عيسو راوغوښت او ورته وئې ويل: زه نور زوړ شوی يم، ليندۍ او غشۍ دې درواخله، صحرا ته ولاړ شه، ښکار وکړه، له غوښې ئې زما د طبعې خواړه برابر کړه چې وئې خورم او له مرگه مخکې تا ته برکت درکړم!! خو ربکا د دوی خبرې واورېدې، کله چې عيسو د ښکار لپاره ووت، ربکا يعقوب وروغوښت او ورته وئې ويل: وامي وړېدل چې پلار دې عيسو ته داسې ويل .... اوس ته هغه څه وکړه چې زه درته وایم، رمې ته ورشه، دوه ښه سپرلې ترې راجلا کړه، ما ته ئې راوله چې له غوښې ئې هغه خوراک جوړ کړم چې پلار دې ډېر خوښوي، بيا ئې ته هغه ته وروړه چې وئې خوري او له مرگه مخکې تا ته برکت درکړي!! يعقوب ځواب ورکړ: د عيسو پر بدن زيات وېښتان دي، زما پر بدن نه شته، که مې پلار لاس راوړي او پوه شي

چې زه عيسو نه يم بيا به څنگه وي؟ هلته خو به دی وايي چې ما غوښتل دی دوکه کړم نو د برکت پر ځای به ما لعنت کړي!! ربکا ورته وويل: زويه! د ده لعنت دې پر ما وي، ته همغه څه وکړه چې زه درته وایم... نو هغه خوراک ئې تیار کړ چې د اسحاق ډېر خوښ وو، بيا ئې د عيسو جامې يعقوب ته ورواغوستې، بيا ئې د سپرلي پوستکي د ده پر لاسونو او غاړه کلک وټارو، هغه خوندور خوراک ئې سره له ډوډۍ ورکړ چې پلار ته ئې وروړي، هغه خوراک پلار ته وروړ او وئې ويل: پلاره! اسحاق وويل: آ څوک يې؟ ورته وئې ويل: زه عيسو ستا مشر زوی يم، لکه چې تا راته وويل، ولاړم، بنکار مې وکړ، ستا د خوښې خواړه مې جوړ کړل، کښېنه وئې خوره او ما ته برکت را، اسحاق ورته وويل: زويه! څنگه وټوانېدې چې داسې ژرکوم څه بنکار کړې، هغه ورته وويل: ستا خدای مخې ته راووست، اسحاق ورته وويل: نږدې راشه چې لاس درباندي راکښ کړم او ډاډه شم چې ته په رښتيا عيسو يې!! يعقوب ورنږدې شو، پلار ئې پر لاسونو او غاړه لاس راکښ کړ او وئې ويل: غږ د يعقوب ده خو لاسونه د عيسو!! اسحاق ونه پېژاندو ځکه چې لاسونه ئې د عيسو په څېر له وېښتانو ډک وو، وئې پوښتو: آيا ته په رښتيا عيسو يې؟ هغه ورته وويل: هو پلاره! اسحاق وويل: نو ډوډۍ راوړه چې وئې خورم او بيا تا ته برکت درکړم!! يعقوب د ده مخې ته ډوډۍ کښنوده، اسحاق ډوډۍ وخورله او هغه شراب ئې هم وڅښل چې يعقوب راوړي ول، بيا ئې وويل: زويه! نږدې راشه او ما ښکل کړه، يعقوب نږدې ورغی او پر مخ ئې ښکل کړ، کله چې اسحاق د ده جامې بوي کړې ده ته ئې برکت ورکړ او وئې ويل: د زوی بوی مې د صحرا د گلانو په څېر ښکلی دی چې خدای برکت ورکړی، خدای دې ستا پر ځمکه باران ووروي، چې محصول دې ډېر او غله او شراب دې زيات شي، ډېر ملتونه دې ستا غلامان شي، د خپلو وروڼو سالار شي او ټول خپلوان دې ستا درناوی وکړي، پر هغو دې لعنت وي چې پر تا لعنت کوي او پر هغو دې برکت وي چې تا ته برکت درکوي، نو له دې وروسته اسحاق يعقوب ته برکت ورکړ، هغه له کوټې ووت او د ده له وتلو سره سم عيسو له ښکاره راستون شو، هغه هم هغه خوراک تیار کړ چې د پلار ډېر خوښ وو، رائي وور او ورته وئې ويل: دا ده هغه خواړه مې چې ستا خوښ دي د بنکار له غوښې سره

تیار او درته رامې ووړ، راپاخه او وټې خوره او ما ته برکت را! اسحاق پوښتنه وکړه: ته څوک یې؟ عیسو ځواب ورکړ: زه ستا مشر زوی عیسو یم. اسحاق په داسې حال کې چې له زیات درده پرېدو په لړزانده غږې وویل: نو هغه بل چې له تا نه مخکې ئې ډوډۍ راوړه او ما وخوره څوک وو؟ چې هر څوک وو برکت ئې ترلاسه کړ!! عیسو له ډېره درده چیغه کړه او وټې ویل: پلاره! ما ته برکت را! هیله کوم ما ته هم برکت را! اسحاق ځواب ورکړ: ستا ورور دلته راغی، زه ئې وغولولم او ستا برکت ئې ترلاسه کړ. عیسو وویل: بې دلیل نه ده چې هغه ته خلک یعقوب "تگمار" وایي!! ... خپل پلار ته ئې وویل: آیا یو برکت دې هم زما لپاره نه دی پرېښی؟ اسحاق ځواب ورکړ: هغه مې ستا سالار کړ او ټول خپلوان مې د ده غلامان، د غلې او شرابو محصول مې ده ته ورکړ، نور څه نه دي پاتې چې تا ته ئې درکړم!! ... باران به ستا پر ځمکه نه اوري، حاصلات به دې زیات نه وي، د خپلې تورې په زور به ژوند کوي، د خپل ورور غلامی به کوي، خو په پای کې به ترې آزاد شي!!

دا ئې د بایبل قصه!! عجیبه ده که په انسانانو کې داسې څوک پیدا شي چې دا قصه واورې او خدا ئې پرې رانه شي!! د بایبل له منونکو څو پوښتنې لرو:

- آیا کېدی شي د انسان د غاړې او لاسونو وېښتان د سپرلي په څېر وي؟ آیا کېدی شي پلار خپل زوی له غږه ونه پېژني او د سپرلي په پوستکې دوکه شي؟ دا څنگه برکت وو چې یعقوب په دوکې ترلاسه کړ او پلار بېرته ترې اخیستی نه شو؟ په کار خو دا وه چې پلار نه یوازې هغه برکت بېرته له یعقوبه اخیستی وی چې په دوکې ئې ترلاسه کړی وو بلکې مزید ئې هغه رټلی وی!! د دې برکت پرېکړه الله تعالی کوي که بنده؟ الله تعالی خو نه غولېږي، مستحق او غیر مستحق پېژني، هغه به څنگه د هغه چا د غلطې دعا په اساس پرېکړه کوي چې غولېدلی؟ مگر کېدی شي چې یو پیغمبر خپل زوی ته دا دعا وکړي: غله او شراب دې زیات شه؟ ډېر ملتونه دې ستا غلامان شي!! پیغمبران علیه السلام خو د غلامۍ په ضد او د عدالت او برابری لپاره راوړل شوي، د فساد او شراب د مخنیوي لپاره ئې دعوت چلولی، څنگه دا خبره منی چې د اسحاق علیه السلام په څېر ستر پیغمبر به خپل زوی ته داسې دعاگانې کوي؟! څنگه منی چې اسحاق علیه السلام له ډېر وروسته

راتلونکو پېښو خبر وو خو په هغه څه نه پوهېدو چې په خوا کې ئې تېرېدل؟! په دې خبر وو چې کوم لمسيان به ئې له کوم برخليک سره مخامخ وي خو يعقوب ئې له غږه ونه پېژاندو او د وزې پر پوستکي ئې د عيسو د پوستکي گمان وکړ!! مگر کېدې شي په يوه کتاب کې دې دومره غلطې خبرې، تناقضات، خرافات، د حق او عدالت خلاف مطالب وي او سره له دې څوک هغه يو مقدس کتاب وگڼي؟

• دا ولې دوی د خپل نيکه او جد په هکله داسې ناروا توروته لگوي او مونږ ترې دفاع کوو؟ مونږ اسحاق عليه السلام او يعقوب عليه السلام له ټولو هغو اتهاماتو او توروته بری او ډېر لوړ گڼو چې په مسخه شوي تورات او انجيل کې راغلي؟!

• تاسو د بايبل دا وينا د عظيم الشان قرآن له دې وينا سره مقايسه کړئ چې فرمايي: الله تعالی د ظالم په هکله حتی د ابراهيم عليه السلام په څېر د يوه ستر پيغمبر عليه السلام دعا هم نه قبلوي، هلته چې فرمايي:

﴿إِن يَدْعُنَا إِلَى ظُلْمٍ إِنَّهُ ظَالِمٌ لِّنَا وَلِنَا﴾

البقرة: ۱۲۴

﴿إِن يَدْعُنَا إِلَى ظُلْمٍ إِنَّهُ ظَالِمٌ لِّنَا وَلِنَا﴾

او کله چې خپل رب ئې ابراهيم (عليه السلام) په څو خبرو و آزمويلو، کومې چې هغه ترسره کړې، وئې فرمايل: زه خو دې د خلکو لپاره د يوه امام او پيشوا جوړونکی يم، وئې ويل: او زما له اولاد نه هم، وئې فرمايل: زما ژمنه ظالمان نه احتوا کوي.

قرآن فرمايي چې ابراهيم عليه السلام ته هغه لوړ معنوي مقام د دې لپاره ورکړی شو چې په گڼ شمېر هغو الهي آزموينو کې بريالی شو چې يو په بل پسې ورسره مخامخ شو، د پلار او قوم مخالفت، زندان ته تگ، په اور کې لوېدل، هجرت او وطن پرېښودل، د مکې په وېروونکې وچې بېديا کې هاجر او اسمعيل يوازې پرېښودل، د اسمعيل په ذبح کولو ئې گمارل، ... هغه په ټولو دغو الهي آزموينو کې بريالی شو، د دې بريا بدله او جزاء دا وه چې د خلکو د امامت او پيشوائۍ مقام ئې په برخه شي، الله تعالی ورته وفرمايل چې اوس نو ته د خلکو د

امامت وړې، دا مقام تا ته سپارم. تمنا ئې وکړه چې کاش د خلکو د لارښوونې دا مقام د ده د اولاد هم په برخه شي! الله تعالی و فرمایل: زما په دې فرمان کې ظالمان نه دي شامل، ظالمان که څه هم ستا زامن وي د دې جلیل مقام وړ نه دي.

خو د دې په مقابل کې بایبل وايي چې نعوذ بالله یعقوب علیه السلام په درواغ ویلو، چل او دوکې سره او د خپل پلار په غولولو سره یو ستر معنوي مقام ترلاسه کړ!!!

بایبل په دې پسې لیکي چې عیسو غوښتل یعقوب ووژني، مور ئې خبره شوه، یعقوب ته ئې وویل چې حران ته وتبسته او هلته تر هغه له خپل ماما لابان سره پاتې شه چې د ورور غصه دې سره شي، اسحاق ته ئې وویل چې نه غواړم زوی مې د حیثي له قبیلې کومه نجلۍ په نکاح کړي، له دوی مې زړه تور دی، له خپل قومه ورته ښځه کوم، ... اسحاق دا خبره ومنله، یعقوب ئې راوغوښت، برکت ئې ورکړ او ورته وئې ویل: پام کوه چې له کنعانیانو نه ځان ته مېرمن غوره نه کړې، فوراً بین النهرین ته د خپل نیکه بتوئیل کره ولاړ شه او د لابان کومه لور ځان ته په نکاح کړه!!!

د یعقوب خوب په بیت ئیل کې

بایبل تر دې عنوان لاندې لیکي: یعقوب د حران په نیت له بئر شبع و خوځېدو، هماغه ورځ له لمر لوېدو وروسته یوه ځای ته ورسېدو، غوښتل ئې شپه دلته تېره کړي، یوه ډبره ئې راواخیسته، تر سر لاندې ئې کړه او ویده شو، په خوب کې ئې یوه زینه ولیده چې پښې ئې پر ځمکه او سر ئې آسمان ته رسي، فرشتې ورباندې ښکته پورته ځي او خدای د زینې پر سر ولاړ دی، نو خدای وویل: زه خدای، د ابراهیم او ستا د پلار اسحاق خدای یم، دغه ځمکه چې ته پرې ویده ئې دا ستا ده، زه ئې تا او ستا نسل ته درېځنم، ستا نسل به د غبار په څېر بې شمېره شي، له ختیځه تر لوېدیځه او له شماله تر جنوبه به پرې ډکه شي، چې چېرې ولاړ شې بیرته به دې دې ځای ته راوړم... چې ترڅو خپله وعده پوره نه کړم نه دې پرېږدم...!!!

که دې خبرو ته لږ ځیر شئ وبه گورئ چې:

- دا د همغو خبرو تکرار دی چې بایبل د ابراهیم علیه السلام په هکله مخکې لیکلې وې، توپیر ئې یوازې په دې کې دی چې مخکې ئې لیکلي: خدای ابراهیم ته راڅرگند شو او دغه وعده ئې ورسره وکړه او دلته یعقوب په خوب کې ولید او هماغه وعده ئې ورسره وکړه، هلته ئې لیکلي چې ستا اولاد به ترستورو هم زیات شي او دلته وايي د غبار په څېر به زیات شي!

- د بایبل له نظره دا خبره ډېره مهمه برېښي چې ثابته کړي خدای له ابراهیم علیه السلام او اسحاق علیه السلام سره ژمنه کړې ده چې دغه سیمه به د یعقوب نسل (بني اسرائیل) ته سپاري، د ابراهیم علیه السلام د نورو اولادونو نسل په دې سیمې د دعوا حق نه لري!! دا خبره په بایبل کې ډېره زیاته تکرار شوې او په ډاگه ترې معلومېږي چې د بایبل لیکوال د یوه داسې هېواد د جوړولو هڅه کوي چې په هغه کې به له بني اسرائیلو پرته هیڅوک نه اوسېږي، دا نن چې صهیونستان لگیا دي د امریکایانو په مرسته د سوريې، لبنان او عراق په لوري خپله لمن پراخوي او غواړي تر دجلې او فرات پوري ورسې او له دې سیمې ټول نور قومونه وباسي، وجه ئې د بایبل دغه اظهارات دي، د همدې لپاره دوی دوه ملیونه فلسطینیان له خپلو کورونو وشړل او نه ئې پرېږدي چې بیرته خپلو کورونو ته ستانه شي!!

- د قرآن په هېڅ ځای کې به د بایبل دغې غلطې وینا ته ورته کوم مطلب ونه گوري، قرآن نه وایي چې الله تعالی فرمایلي له عربانو او یا د عربو له کومې خاصې قبیلې سره ژمنه کوم چې فلانې سیمه به دوی ته سپارم، دا به د دوی په نسل پورې تړلې وي، نور قومونه به په کې د ژوند کولو او میشت کېدو حق نه لري، قرآن د بایبل دا وینا له بنسټه ردوي او فرمایي چې ځمکه ټوله د خدای ده، د خپلو بندگانو لپاره ئې پیدا کړې او هغه چا ته به ئې په میراث ورکوي چې صالح وي، د ده ټول صالح بندگان، که د هر قوم او قبیلې وي، د ځمکې اصلي وارثان دي.

ټول حقوق د ښارمن په لاس کې دي. د ښارمن په لاس کې دي. د ښارمن په لاس کې دي.

الإعراف: ۱۲۸

ټول حقوق د ښارمن په لاس کې دي. د ښارمن په لاس کې دي. د ښارمن په لاس کې دي.

موسی خپل قوم ته وویل: له الله مرسته وغواړئ او صبر وکړئ، ځمکه خو له شکه

پرته د الله ده، له خپلو بندگانو ئې چې چا ته غوښتي وي په ميراث ئې ورکوي او نېکه پاېله د پرهبزگارانو ده.

همداراز فرمايي:

عۛ qBۛAۛBۛ ۛSۛBۛ SۛBۛ ۛUۛ ۛCۛ ۛۛ ۛIۛdۛSۛAۛeۛ. Bۛ ۛIۛqۛSۛBۛ ۛIۛSۛDۛZۛ ۛBۛ ۛ9ۛnۛ

الانبیاء: ۱۰۵

عۛIۛE

او یقیناً چې له توراته وروسته مو په زبور کې هم ولیکل چې ځمکه به زما صالح بندگان په ميراث وږي.

ګورئ چې الله تعالی له کوم خاص قوم او قبیلې سره نه بلکې د نړۍ له ټولو صالحو بندگانو سره وعده کړې چې ځمکه به دوی ته په ميراث ورکوي، د بایبل او د قرآن د وینا ترمنځ هومره ژور توپیر شته لکه د ځمکې او آسمان ترمنځ، لکه د الله تعالی د کلام او د یوه متعصب انسان د کلام ترمنځ!! یو وایي چې ځمکه د ټولو صالحانو ګډ کور دی او بل وایي چې خدای له فلان کس سره ژمنه کړې چې د ځمکې دا پراخه برخه ستا نسل ته سپارم!! او د دې ځمکې قباله په خوب کې ورکړې شوې، لیکلی سند هم نه لري!! نن اسرائیلیان په همدې خوب استناد کوي او نور قومونه له هغې سیمې شړي، کورونه ئې وروړانوي او بېرته ستنېدو ته ئې نه پرېږدي!!

• قرآن مسلمانان داسې وروزل چې د حق د غلبې او د مظلومانو د ژغورلو لپاره ملا وتړي، د هغو بې وزلو او تر ظلم لاندې انسانانو استعاشې ته ځواب ووايي چې د یوه ژغورونکي راتلو ته سترګې په لار ول، د الله تعالی په وړاندې ئې د دعا لاسونه اوچت کړي ول او ویل ئې: اې زمونږ ربه! ته مو له ظالمانو وژغورې، له دې هېواده چې واکمنان ئې ظالمان دي کومې بلې سیمې ته د وتلو لار راته پرانېزې، داسې څوک راپیدا کړه چې مونږ ته د دوستۍ او مرستې لاس راوږد کړي!! الله تعالی مسلمانانو ته دا شرف وړپه برخه کړ چې د مظلومانو ملګرتیا وکړي، تر هند او چین پورې، تر هسپانیا او مراکش پورې پلي او په اوبانو سواره ولاړل، د نړۍ

په گوټ گوټ کې ئې د ظالمانو واکمني پای ته ورسوله او مظلومان ئې آزاد کړل، خو هلته ئې اقتدار صالح انسانانو ته وسپارو، د دوی فتوحات د یوه قوم او قبیلې فتوحات نه ول، یو توکم ئې پر بل توکم نه دی مسلط کړی، دا ځکه چې قرآن ورته ویلي وو: دا ځکه د ټولو صالح بندگانو گډ کور دی!!

• په یقین سره ویلی شو چې په اصلي انجیل کې به حتماً د قرآن دغه وینا راغلې وي خو مسیحي دین پلورونکو علماوو او د بائبل لیکونکي په هغه کې لاسوهنه کړې او داسې څه ئې ترې جوړ کړي چې د صهیونیزم لپاره مذهبي بنسټ شي!!

• داسې معلومېږي چې د بائبل لیکوال د یعقوب علیه السلام د خوب دا قصه د دې لپاره جوړه کړې ده چې د مسلمانانو د هغې بیت الله حقیقت تر پوښتنې لاندې راولي چې د ابراهیم او اسمعیل علیهما السلام په لاس په مکه کې جوړه شوې!! خو هر څوک په دې پوهېږي چې دا یوه بېهوده هڅه ده، قرآن د بائبل په ځواب کې فرمایي چې د ځمکې پر سر لومړی جوړه شوې خونه (بیت الله) هماغه ده چې د ابراهیم علیه السلام په لاس په مکه کې جوړه شوې، دلایل ئې دا ښيي چې دلته د ابراهیم علیه السلام د قیام نښې او خاطرې پاتې دي، د ابراهیم علیه السلام له زمانه تر نن پورې خلك ورته رادرومي، دومره احترام ئې کوي چې څوک ورننځي له هر راز تېري خوندي وي او الله تعالی تل د هغې حفاظت کړی. د ابراهیم علیه السلام په لاس د بیت الله له جوړېدو وروسته به د هغه لمسي یعقوب علیه السلام څنگه بل ځای د بیت الله په نامه یاداوو؟! د یعقوب علیه السلام د دې سفر او خوب په اړه دا پوښتنې راولاړېږي: ۱- له بئر شبع تر بیت ټیل پورې لږ تر لږه د دريو څلورو ورځو مزل دی، خو بائبل وايي چې یعقوب سحر و خوځېدو او ماښام ورسېدو!! ۲- ولې به یعقوب خپل خوب داسې تعبیروي چې همدا سیمه د خدای کور او د آسمان دروازه ده؟ د خوب کومه برخه دا معنا ورکوي؟ بائبل خو وايي چې ده خدای د زینې پر سر آسمان کې ولید، نه په هغه ځای کې چې یعقوب ویده وو، په خوب کې کومه دروازه هم په نظر نه ده ورغلې!! د آسمان دروازه خو باید په آسمان کې وي په بیت ټیل کې د آسمان د دروازې شته والی څه معنا لري؟ د بائبل له لیکواله پرته به څوک داسې خوب په دې شکل تعبیر کړي؟! هغه رڼیا چې لیدونکي ته خاص پیغام له ځان سره

ونه لري، په هغه کې کارول شوي رموز دقیق او جالب نه وي، پرېشانه خوب دی چې هیڅ ارزښت نه لري، د خدای لیدل او هغه هم د زینې پر سر، د فرشتو لیدل او هغه هم په زینو د کښته پورته تلو په حال کې، له همدغو پرېشانه خوبونو څخه دی چې د بایبل لیکونکي جوړ کړی، نه داسې خوب چې له یعقوب علیه السلام سره ښایي. هیڅوک نه په خوب کې خدای لیدی شي او نه په ویننه کې، (چې د موسی علیه السلام په څېر ستر پیغمبر په ویننه نه شو لیدی، نو بل څوک به ئې په خوب کې څنگه ولیدی شي؟)، خو بایبل له داسې خوبونو ډک دی چې خدای په کې مکرر لیدل شوی، د بایبل یوه برخه، د یوحنا په نامه له سره تر پایه یو پرېشانه خوب دی، داسې خوب چې لیدونکي ئې تر خپل عمر زیات وخت له خدای سره په آسمان کې تېر کړی، هغه په عجیبې ښې کې د تخت پر سر ناست گوري او عیسی علیه السلام د یوه سپرلي په شکل کې د خدای خوا ته، تاسو به پر نوموړې برخې د بحث په دوران کې وگورئ چې څومره گډه وډ او پرېشانه خوب دی، پر هرې جملې به ئې خندا درځي.

• قرآن د بایبل د دغو بې ربطو خوبونو او غلطو تعبیرونو په مقابل کې د یوسف علیه السلام هغه خوب رااخلي چې په ماشومتوب کې ئې لیدلی او خپل پلار یعقوب علیه السلام ته ئې تېر کړی، چې تفصیل به ئې وروسته وگورئ.

یعقوب فدان ارام ته رسي

تر دې عنوان لاندې د بایبل لیکونکي لیکي: ... یعقوب په صحرا کې د یوه کوهي څنگ ته ورسېدو... هلته شپانه راغونډ وو... پوښتنه ئې وکړه: آیا لابان د ناحور زوی پېژنئ؟ هغوی ورته وویل: هو؛ هغه ده لور ئې راحیل له خپلې رمې سره راروانه ده، ... یعقوب په یوازې تن د کوهي له سره لویه تیره لرې کړه او د راحیل رمه ئې خړوبه کړه... بیا وروړاندې شو او هغه ئې ښکل کړه او په ژړا شو، ځان ئې ورمعرفي کړ،... هغې د کور په لوري وځغاستل او خپل پلار ئې خبر کړ... لابان راغی، خپل خوربې ئې په غېږ کې ونيو، ښکل ئې کړ او له ځان سره ئې کور ته بوت.. یوه میاشت وروسته لابان ورته وویل: زه نه غواړم چې ما ته وریا کار وکړې،

ووايه څومره اجوره درکړم... يعقوب چې د ده په کشرې لور راحيل باندې زړه بايللی وو، ورته وويل: که کشره لور دې راکړې اووه کاله به ستا نوکري وکړم... لابان موافقه وکړه... اووه کاله پوره شول... لابان د واده بندوبست وکړ، ډېر خلک ئې راوبلل... چې کله شپه تياره شوه نو د راحيل په ځای ئې مشره لور ليه د ده حجلې ته وروولېږله، يعقوب ورسره نږدېکت وکړ، سهار متوجه شو چې د راحيل په ځای ئې له ليه سره شپه تېره کړې!! نو لابان ته ورغی او ورته وئې ويل: دا دې له ما سره څه وکړل، ما د دې لپاره اووه کاله ستا خدمت وکړ چې راحيل راته راکړې، ولې دې دوکه راسره وکړه؟ هغه ځواب ورکړ: زموږ دود دستور داسې دی چې لومړی مشره لور و دوو، يوه اونۍ صبر وکړه، راحيل هم درکوم خو په دې شرط چې د اووه کاله نور خدمت ژمنه وکړې!!! يعقوب ومنله، يوه اونۍ وروسته ئې راحيل هم ده ته ورکړه!!

د دې جعلي قصې دغو برخو ته ستاسو پام رااړوم:

- يعقوب يوه پېغله نجلۍ چې د واده کېدو عمر ته رسېدلې وه د نورو شپڼو په مخکې بڼکل کړه!! داسې کار نه يوازې د هغه وخت په قبایلي ژوند کې لوی جرم گڼل کېدو بلکې د اروپا او امريکا په لادينه مدني ټولنو کې ئې دوه سوه کاله مخکې بېلگه نه شو وړاندې کولی، نږدې يوه پېړۍ مخکې د انگلستان د پارلمان يوه غړي خپله مېرمن د نورو په وړاندې بڼکل کړه او له دې يوه لويه لانجه جوړه شوه!!

- لابان د خپلې ژمنې خلاف د کشرې لور پر ځای خپله مشره لور د شپې په تياره کې د يعقوب حجلې ته وروولېږله، هغه شپه ورسره تېره کړه، نه ئې له غږ نه وپېژنده او نه له رنگه!! د رنگ لپاره خو د بايبل ليکوال ښه حيله جوړه کړې او ليکلې ئې دي چې کله شپه تياره شوه نو لابان د راحيل په ځای ليه وروولېږله!! خو دا ئې نه دي ليکلي چې ولې ئې له غږ نه ونه پېژنده!!

- دوه خویندې په يوه وخت يوه کس ته په نکاح کېدل ئې جائز گڼلې او دا هغه څه دي چې قرآن ئې حرام گڼي، الهي شريعت نه غواړي چې د دوو خویندو مينه په رقابت او کينې بدله شي، داسې نکاح دوه نږدې انسانان چې يو له بل سره پاکه او

ژوره مینه لري سره لرې کوي او د دوی ترمنځ رقابت او کینه راوړلایي. اسلامي شریعت ترڅلورو بنځو نکاح کول جائز کړي خو د یوه ضرورت په وجه، د کونډو او یتیمانو په خاطر او د دې لپاره چې که د بنځو شمېر تر نارینه وو زیات وي، نو دا ستونزه له بلې لارې نه شي حل کېدی. دا نن نن په روسیه کې نه ملیونه، په امریکا کې اووه ملیونه، په جرمني، فرانسه او انگلستان (هر یوه) کې له دريو تر پنځو ملیونو پورې بنځې تر نارینه وو زیاتې دي، د نړۍ په ټولو هېوادونو کې د بنځو شمېر تر نارینه وو زیات دی، عادتاً نجونې تر هلکانو زیاتې پیدا کېږي، په جنگونو کې خو اکثر نارینه مري او هر جنگ په جگړو کې بنکېل ولسونه د کونډو او تر نارینه وو د بنځو د شمېر د زیاتېدو له ستونزې سره مخامخ کوي، د شورویانو په ضد د جهاد په دوران کې یو نیم ملیون افغانان په شهادت ورسېدل، چې اکثرې نارینه وو، د ایران او عراق په جنگ کې یو ملیون ایرانیان ووژل شول چې غالب اکثریت ئې نارینه وو، په دې دواړو ملکونو کې به له جگړو نه دا راولاړه شوې ستونزه څنگه حل کېږي؟ د غرب په څېر د زنا د جائز گڼلو له لارې، د متعه او موقت نکاح له لارې، که د زوجاتو تعدد ته د اجازي ورکولو له لارې؟ د زنا په هکله خو نن د نړۍ فرد فرد ته معلومه شوه چې پایلې ئې څومره خطرناکې دي او انسانانو ته ئې څومر ستونزې راپیدا کړې، د ایډز خطرناکه بیماری له همدې راپیدا شوې، ایران ونه توانېدو چې په موقته نکاح او متعه سره دا ستونزه حل کړي، که څه هم تر سل زرو نه زیاتې ایرانی بنځې افغانانو په نکاح کړې خو د ایران دا ستونزه په خپل حال پاتې ده. د دې ستر مشکل د حل یوازنی لار هغه ده چې اسلامي شریعت معرفي کړې، اسلام نه یوازې دا جائز گڼي بلکې هغه د همت او مېړانې او په یتیم او کونډې د زړه سوي نښه گڼي، خو وایي چې هم به له یوې نه د زیاتو بنځو کول د عدل په موخه وي او هم به په یوې بنځې اکتفاء د عدل په حکم. هغه کم عقله کسان چې د زوجاتو د تعدد په اړه پر اسلام نیوکې او اعتراضات کوي او هغه د عدالت او مساوات خلاف کار گڼي، دې پوښتنې ته له ځواب ویلو عاجز دي چې د کونډو او یتیمانو ستونزه به څنگه حل کېږي، تر نارینه وو د بنځو د شمېر د زیاتوالي په صورت کې به دا مشکل څنگه حل کوو؟ دوی نه په غرب کې د زنا په جواز اعتراض

کوي، نه په دې چې يو کس يوه قانوني بنځه لري او لس غير قانوني او نه په دې چې په غرب کې زنا په تجارتي کار وبار بدله شوې او د حکومتونو د عوايدو يو مورد هغه ماليه ده چې له فاحشو نه ئې ترلاسه کوي، د لندن په يوه ښار کې اويا زره فاحشو ته د دې تجارت اجازه ورکړې شوې او دولت ته ماليه ورکوي، عجيبه ده چې څوک زنا جائزه گڼي، خو هغه قانوني، صفا او ستره نکاح ناجائزه گڼي چې اسلام د عدل په موخه او شرط روا کړې، په داسې حال کې چې اسلام نکاح هغه تړون ته وايي چې د ښځې او نارينه ترمنځ او د دواړو په موافقه ترسره کېږي، که کومه ښځه پخپله خوبنه له داسې مېړه سره نکاح کوي چې نورې ښځې هم لري نو په دې باندې د نورو د اعتراض لپاره څه مجال پاتې کېږي؟!!

نه پوهېږو هغه کسان څنگه ځانته د دې حق ورکوي چې د اسلام په دې اصل اعتراض وکړي، په داسې حال کې چې د يوې قانوني ښځې تر څنگ د گڼ شمېر غير قانوني جنسي ارتباطاتو په درلودو اعتراض نه لري!! کمونستان خو د "کورنۍ جوړېدل" د "فردی ملکیت" په څېر د غير کمونستي ټولني نښه گڼي او په دې باور دي چې په دې برخې کې هم بايد فردي ملکیت له منځه ولاړ شي، بايد کورنۍ منحل او آزاد جنسي تعلقات رايج شي او د کورنۍ "مال" نه بلکې د ټولني "مال" وگڼلی شي، دولت د دوی روزنه په غاړه واخلي، د کورنۍ د غېږ پر ځای بايد په ورکتون کې وروزل شي، په کورنۍ کې د دوی روزنه په دوی کې د "فردی ملکیت" غلط افکار راولاړوي!! خوراشئ وگورو چې د غير قانوني او آزادو جنسي تعلقاتو نتایج څه وو او نن "علم" په دې هکله څه وايي او د کومو خطرناکو اجتماعي ستونزو او ناعلاجې ناروغيو منشأ ئې گڼي!! د "ايدېز" په شان ناعلاجې ناروغي، د گڼ شمېر نورو جسمي او رواني ناروغيو په شمول، د همدې فاجعې نتایج گڼي او وايي: اکثر ستر ستر جانيان هغه دي چې د مور په غېږ کې نه دي روزل شوي، د پلار د ترحم او مينې لاس ئې په سر نه دی تېر شوی، داسې څوک ئې نه دی موندلی چې صادقانه ترحم، عاطفه، زړه سوی او رښتيني مينه ئې له هغه زده کړې وي.

• عجيبه دا ده چې يهودان او مسيحيان د خپلو پيغمبرانو په هکله ليکي چې تريوې ئې زياتې مېرمنې درلودې، حتی د داؤد عليه السلام په هکله وايي چې نه

نوي مېرمنې ئې درلودې، خو پر مسلمانانو اعتراض كوي چې ولې څلور بنځې په نكاح كول جائز گڼي؟!!!

• قرآن د بايبل دا قصه تصحيح كوي او هغه د يعقوب عليه السلام نه بلكې د موسى عليه السلام د ژوند يوه برخه گڼي، خو كه تاسو دا دواړه قصې يوه د بلې خوا ته كېږدئ او ورته څير شئ نو وبه گورئ چې د بايبل قصه ډېره بې محتوا، غير طبيعي، د واقعيتونو خلاف او جعلي ده او له ورايه معلومېږي چې د يوه كمزوري ليكوال د ناقص ذهن او ضعيف قلم زېږنده ده، نه اورېدونكي ته كوم پيغام له ځان سره لري او نه كوم درس او لارښوونه، خو د قرآن د قصې په لفظ لفظ او جملې جملې كې واضح پيغام او بې شمېره ارزښتناكې لارښوونې دي، هر څه ئې طبيعي، د واقعيتونو مطابق او پر حقايقو ولاړ. بايبل قصه له دې ځايه پيل كړې چې يعقوب عليه السلام د خپل ورور له وېرې وتښتېدو، خو قرآن وايي چې موسى عليه السلام د يوه ظالم په خلاف د يوه مظلوم ملگرتيا وكړه، له هغه نه د دفاع په خاطر ظالم او تېري كوونكي قبضي ته څپېږه وركوي او په همدې سره هغه مري، شپه په اندېښنو كې تېروي، له ده او هغه مظلوم بني اسراييلي پرته بل څوك له پېښې نه خبرېږي، موسى عليه السلام په همدې ورځ د مبارزې پرېكړه كوي، له ظالمانو نه د براءت او بې زارۍ او د مظلومانو د ملاتړ او دفاع پرېكړه، سبا بيا ښار ته راځي بيا گوري چې هماغه پروني مظلوم بني اسراييلي له يوه بل قبضي سره په شخړه لگيا دي او له ده نه مرسته غواړي، د مبارزې هوډ ئې دې ته اړ كوي چې د هغه مظلوم مرستې ته وروړاندې شي، خو هغه ته وايي چې ته غلط شوی يې، د ظالمانو له نارواوو د ژغورنې لار او طريقه دا نه ده، دی ئې مرستې ته وروړاندې كېږي خو هغه په زوره زوره وايي: غواړې ما هم د هغه پروني كس په څېر ووژنې! ته هم غواړې يو جابر وې، د يوه مصلح په څېر د عمل كولو اراده نه لرې!! په همدې وخت كې څوك په منډه راشي او دا خبر ورته راوړي چې د فرعون درباريان په دې بحث او مشوره كوي چې تا ووژني، زه دې خواخوږی يم، له دې ځايه ووځه!! له وېرې او اندېښنې سره ترې ووت او دعا ئې وكړه: اې زما ربه! له دې ظالمانو مې وژغورې! كله چې د مدين په لارې سم شو، نو وئې ويل: امېد دی چې زما رب مې

په سمې لار بوځي او کله چې د مدين اوبو ته ورسېدو شپانه ئې وليدل چې خپلو
رمو ته اوبه ورکوي، آخوا ئې دوه بسځې وليدې چې خپل څاروي ايساروي، پوښتنه
ئې ترې وکړه: ستاسو څه مشکل دی؟ هغوی ورته وويل: مونږ تر هغه خپله رمه نه
شو خړوبولی چې تر څو شپانه له دې ځايه نه وي وتلي، (يا به ئې له شپنو پاتې اوبه
خپلې رمې ته ورکولې او يا خو ئې د حيا له وجهې نه غوښتل تر هغه کوهي ته
رانږدې شي چې شپانه دا ځای پرېږدي)، پلار مو ډېر سپين ږيري دی (په کورنۍ کې
بل نارينه نه لرو، مونږ دې ته اړې شوې يو چې خپله رمه وپيايو)، موسی عليه
السلام د دوی رمه خړوبه کړه او د ونې سيوري ته راستون شو او په دې وخت کې
ئې يوه ډېره زړه ژړونکې دعا وکړه: اې زما ربه! پر ما دې ډېرې پېرزوينې کړې وې،
نن له هغو ټولو محروم يم، هر څه ته ئې محتاج (د فرعون په کور کې هغه سوکاله او
آرام ژوند او د نن ورځې لوږه، فقر او احتياج ئې مخې ته ودرېدو)، له همدې دعا
سره سم، له هغو دوو نجونو نه يوه په حياء حياء کې راغله او موسی ته ئې وويل:
زما پلار دې غواړي چې زمونږ د رمې خړوبولو په بدل کې څه درکړي، (کور ته له
ستېدو سره سم پلار ترې پوښتنه کړې وه چې نن ولې دومره ژر راغلي؟ قصه ئې
ورته تېره کړې او ورته ويلي ئې وو چې د کوهي غاړې کې يوه ناست مسافر زلمي
زمونږ رمې ته اوبه راوايستې، نو ځکه ئې يوه پسې ولېږله چې دی کور ته ورولي)،
ورسره روان شو، دی مخکې او هغه تر شا، کله چې کور ته ورسېدو، د نجونو پلار
ته ئې خپله قصه وکړه او هغه ورته وويل: نور نو له ظالمانو ژغورل شوی يې، دا
سيمه د هغوی له سلطې بهر ده، يوې لور ئې پلار ته وويل: پلاره! دا په نوکړۍ
ونيسه، د نوکړ په لټه کې وې، ښه ده چې همدا پياوړی او امين کس په نوکړۍ
ونيسې، هغه له ځان سره فکر وکړ چې په کور کې د يوه نامحرم زلمي ساتل صحيح
نه ده، ښه به وي يوه لور په نکاح ورکړم، موسی ته ئې وويل: غواړم يوه لور مې تا
ته درکړم خو په دې شرط چې اته کاله به له ما سره د اجورې په مقابل کې تېروې او
که تر لسو کلونو راسره پاتې شوې نو دا به ستا پېرزوينه وي، موسی عليه السلام
چې د يوه ډاډمن پناځي په لټه کې وو، دا وړانديز ئې فوراً ومانو، خو ورته وئې
ويل: په دې دواړو کې هره موده چې مې دلته تېروله اختيار به ئې زما وي، په همدې

ئې ژمنه سره وکړه او الله تعالیٰ ئې په خپلې ژمنې شاهد ونيولو، د مودې په پای کې ئې پرېکړه وکړه چې مصر ته ستون شي، له خپلې کورنۍ سره و خوځېدو، یوه شپه په یوې تنگې او کړلېچنې درې کې روان وو چې لار ترې ورکه شوه، لرې ئې رڼا ترسترگو شوه، مېرمنې ته ئې وویل: تاسو دلته تم شئ، هلته ورځم یا به د لارې په اړه معلومات ترلاسه کړم او یا به یوه سکروټه ترې راوړم چې اور پرې بل کړو او پرې گرم شئ، کله چې ورنږدې شو، د ناو په بڼې اړخ کې، د یوې بختورې او په شنو ونو پټې سیمې له یوې ونې ئې دا غږ تر غوږ شو: ای موسی! زه د عالمونو پالونکی رب یم، د فرعون مقابلې ته ولاړ شه، د بڼې اسرائیلو د آزادۍ لپاره، هغه بغاوت کړی، د خپلې بریا په اړه ډاډه اوسه، زما آیتونه ستا د بریا لپاره کافي دي، موسی علیه السلام ته دا هر څه ناخاپي او له تصور نه لوړ وو، دا کار ئې له خپل توان او طاقت نه لوړ گانوی، خپل عذر ئې داسې وړاندې کړ: د ژبې طلاق نه لرم، حوصله مې کمزورې ده، یا دا پټی د هارون په غاړه کړه، هغه تر ما فصیح دی او یا ئې زما مرستیال کړه، ...

د قرآن الفاظ دا دي:

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾
 رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَاتٍ كَمَا اجْعَلْ لِي آيَاتٍ لِّفِرْعَوْنَ وَ هَارُونَ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي عَنَادٍ كَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

bq3s b&WfiesBr Cj ce \$ i#y7_ bq3s b&Wfiesb) (S BE \$ \$Gzr Mad\$y x
 Vp#E J ey qBy AS%e p pif%y p#A#e oB @_a d u% r CIE uia hA B#E B
 U yuy SZ#E \$#B j t#n CIE si uUA»y#E B 79 ' #b#z \$ Bq#y y7I br#U
 d in Q#E AS%si 1#B u\$) e mS q? \$E9r CIE uuu h#9#D#) #E B OIgh E d AS%(
 A \$Y#E B pB#h#E yj r si 1#B u\$B j#r \$E9r CIE e#; 9#h#y' OIj%#f b&
 Qm ' Ap#W \$G9\$(\$y azöy \$B AS%(E#ra? E#E B#E#j#r#B ` B %y_ r# e q#p#
 ' #E d AS) u e#9#E # #q? Oe\$y 9# #; u CIE kIY# Q# \$Rq#r (a#E h#h%#E#
 z J B19\$%#E#I#B# E# O#A# \$y 9y#) #E#y# CIE k#E# E#z oB #j MBR&\$y#
 W AS#E (A) #h#E# E %r %#y_ \$E# #9 M#y' \$B tO&# j#E u# Bq#E# ' i&
 z J (u#E #B#M#I#y \$y 9y#) B19\$% CIE uuu h#9#D#) #E#E B Nq#l (#y ?
 OI#E" y#) y7 #A#E#E Wfiesb) AS% CIE u#E \$" #E#N#f #B#QB #z
 b&WfiesBr (B%Z# oU# #E# M#y#E# B# (Bf in OI#y# ' i#_ U b& #E# E#E#y#
 (y7I#r OI#E# #E AS% CIE uua h#A#E#E B ? #E# b) p#E#E#y' #E #E ; #E
 \$E# CIE @#_ r Aq#R \$B #E# ? # (E# e #E# X# B#O#% E#y_ E \$y#f#
 #E#B#E#E# AS%#YR IqU#E# E#y_ ` B [R# #y#E#I#I#y#r #y_ E #Oy q#E#O#
 CIE e q#A#? Na#y I\$Z#E#E B #r#y_ #E#y# \$y#B Na#I# #E#YR B#p#E# #E
 b&E#f #E# B #y# t#B#E#E#E#E# I#y#f# #E#E#E#E#E# ` B # \$q#E#y#E#E#E#

۱۴-۳۵
 القصص: ۱۴-۳۵
 بايبل د قرآن په رڼا کې

کله چې انسان د قرآن دا بليغ او اغېزمن کلام چې هر توری او هر لفظ یې په ډېر دقت سره غوره شوی، د بايبل له وینا سره مقایسه کوي بې اختیاره یې دا الفاظ په ژبه راځي چې قرآن له شکه پرته د الله تعالی کلام دی.

د مدين د کوهي په خوا کې د هغه سيوري لاندې چې د موسی عليه السلام کوم حالت وو، له ننه ۳۲ کاله د مخه په ما باندې همداسې حالت راغلی وو، د وخت فرعون سردار داؤد زما د اعدام پرېکړه کړې وه، تر تعقيب لاندې وم، تخار، کندز، پروان، پکتيا، غزني او پکتیکا ته ولاړم، تر څو د پنا کوم مطمئن ځای پیدا کړم، خو موفق نه شوم، په پای کې دې ته اړ شوم چې پاکستان ته ولاړ شم، له هغه وخته تر نن پورې چې کله د موسی عليه السلام هغه دعا په قرآن کې لولم، بې اختیاره مې اوښکې پر مخ راشي.

د يعقوب زامن

تر دې عنوان لاندې هم بايبل ډېرې گډې وډې او غير ضروري قصې لري، د ليه او راحيل ترمنځ د زامنو په پيدا کولو کې د شديد رقابت دعوا کوي، هومره چې

کله به یوه په خپله د زامنو له پیدا کولو محرومه شوه نو له یعقوب علیه السلام نه به ئې وغوښتل چې د دې وینځه په نکاح کړي تر څو له خپلې بنې شا ته پاتې نه شي!! او دا باب د یوسف علیه السلام په زېږېدو پای ته رسوي او داسې نښې چې یعقوب علیه السلام دا ټوله اوږده موده، د بایبل په وینا شل کاله، له خسر سره پاتې شوی، نه ئې د خپل پلار او مور پوښتنه کړې او نه د کلي او وطن!! له دې وروسته ئې له خسره اجازه وغوښته چې وطن ته ستون شي، هغه په پاتې کېدو ټینګار وکړ خو ده ونه منله، د اجرت خبره ئې رامنځ ته شوه، ده خسر ته وویل: اجازه راکړه ټول برگ او خالدار پسونه او وزې او تور سپرلي ځان ته رابېل کړم، دې ته هم تیار یم چې بیا هم درته خدمت وکړم، ... لابان موافقه وکړه ... لابان صحرا ته ولاړ، د یعقوب برخه وزې، پسونه او سپرلي ئې بېل کړل او ټول ئې د هغه زامنو ته وسپارل او دوی ئې د دريو ورځو مزل په واټن له یعقوبه لرې ولېږل. یعقوب هملته پاتې شو چې پاتې رمه وپيايي!! په دې وخت کې یعقوب د چنار، بادام او ولي تازه او شنې څانګې راواخيستي، سپین خطونه ئې پرې وښکل او دا ئې د اوبه خور خوا ته کېښودې او دا د دې لپاره چې د رمې نر او ښځې به دلته سره نږدیکت کوي، دې برگو څانګو ته به ګوري، نو ځکه به برگ بچیان زېږوي!! همداسې وشول او یعقوب هم ټول برگ بچیان د لابان له رمې بېلول او له خپلې رمې سره ئې یو ځای کول!! همداراز کله چې به پیاوړو وزو نږدېکت کاوو نو یعقوب به دا څانګې د دوی مخې ته کېښودې تر څو د ده لپاره پیاوړي برگ سپرلي وزېږوي، خو د کمزورو وزو مخې ته به ئې دا څانګې نه ایښودې!! ... په دې توګه یعقوب د ډېرې شتمنۍ، رمو، وینځو او غلامانو خاوند شو، ... اوښو ئې دا حالت ونه شو زغملی ... یعقوب متوجه شو چې له ده سره د لابان وضعیت هم بدل شوی... یوه ورځ ئې خپلې مېرمنې صحرا ته راوغوښتې... او پرته له دې چې خپل خسر خبر کړي له هماغه ځایه له هر څه سره د کنعان په لوري وخوځېدو، ... راحیل د خپل پلار بتان هم پټ له ځان سره واخيستل ... پرته له دې چې یعقوب پرې خبر کړي!! ... لابان درې ورځې وروسته پوه شو چې یعقوب تښتېدلی ... هغه ورپسې وخوځېدو... اووه ورځې وروسته ئې په جلعاد کې لاندې کړ... خو مخکې له دې چې له یعقوب سره مخامخ شي د شپې

خدای په خوب کې ورته راڅرگند شو او ورته وئې ویل: پام کوه یعقوب ته څه ونه وایې!! لابان یعقوب ته وویل: ولې دې دوکه راکړه، ولې دې خبر نه کړم چې د رخصتېدو په وخت کې مې د یوه جشن ترتیبات درته نیولې وی... لمسیان مې بنګل کړې وی... اوس د تاوان دررسولو وس لرم... خو تېره شپه ستا د پلار خدای په خوب کې راته وویل: پام کوه چې یعقوب ته تاوان ونه رسوې!!! خو دا راته ووايه چې زما بتان دې ولې په پټه درسره اخیستي؟! یعقوب ورته وویل: له دې وېرې چې لونیې به دې له ما ستنې کړې ته مې خبر نه کړې، خو د بتانو په هکله باید ووايم: چا چې اخیستي باید ووژلی شي!! ... لابان په لټولو پیل وکړ... په پای کې د راحیل کېږدې ته ننوت... راحیل چې بتان ئې د اوبن د کټې لاندې پټ کړې ول د دې لپاره هملته پر کټې ناسته وه چې څوک ئې پورته نه کړې او بتان ونه مومي، لابان خېمه ولټوله، څه ئې پیدا نه کړل... راحیل ورته وویل: پلاره ما وبخښه چې ستا مخې ته پورته نه شوم... دا ځکه چې په حیض کې يم!!! ... د لابان او یعقوب ترمنځ روغه جوړه وشوه... یوه بل ته د تاوان نه رسولو ژمنه ئې سره وکړه... دلته ئې د دې ژمنې ریا دولو لپاره د ډبرو څلی جوړ کړ او سبا لابان ترې رخصت شو!!

د دې برخې جمله جمله د خندا وړ ده، د خط لرونکو څانګو په لیدو سره د برگو بچیانو پیدا کول خو داسې څه دي چې نه پوهېږو د بایبل لیکونکي څنګه د داسې مسخره خبرې د لیکلو جسارت کړې؟! نه پوهېږو د څه لپاره ئې دا هڅه کړې چې یعقوب علیه السلام د یوه دوکه مار په څېر انځور کړې او د یوسف علیه السلام محترمه مور د خپل پلار د بتانو غله!!

• بنځه معمولاً له دې حياء کوي چې نارینه ته، پلار خو پرېږده حتی خپل خاوند ته، دا خبره وکړې چې په حیض کې ده، د دې په ځای وایې: زړه مې بد بد کېږي، سر راباندې څرخي، ناروغه يم... مګر راحیل خپل پلار ته له دې پرته بله خبره نه شوی کولی؟ داسې یوه خبره چې بنځې ئې عادتاً د حیض په وخت کې کوي؟

داسې فکر کوم چې که په دغو ګډو وډو او بېهوده خبرو بحث کوم نو لوستونکي به مې ملامتوي چې ولې دې خپل وخت په داسې خوشو خبرو ضایع کړې؟ دا د خندا وړ خبرې کله په دې ارزې چې څوک ئې نقد کړې... خو څه وکړو چې

دا د بش او بلير مقدس کتاب دی، د نړۍ څو سوه مليونه وگړي ئې د يوه مقدس مذهبي کتاب په څېر مني، د دې مذهب پلويان اوس په افغانستان او عراق کې له مسلمانانو سره په لويې جگړې بوخت دي، په فلسطين کې د صهيونستانو جنگ هم د دوی جنگ دی!! او دا دی اوس ئې د اسلام په ضد يو بل خونړی صليبي جنگ پيل کړی!! غواړي مسلمانان دې ته اړ کړي چې له قرآنه لاس واخلي او بايبل د مقدس الهي کتاب په حيث ومني، دغو خبرو دې ته اړ کړی يم چې د بايبل په نقد باندې خپل وخت ضايع کړم.

له دې وروسته خپل ټاټوبي ته د يعقوب عليه السلام د بېرته ستنېدو قصه راغلې، چې په دې کې له خپل ورور عيسو سره له مخامخېدو د ده سخنه وېره او د هغه د خوشحالولو لپاره دوه سوه وزې، شل وزان، دوه سوه مېرې، شل پسونه، دېرش لنگې او بڼې له خپلو جونگيو سره، څلوېښت غواوې او لس غوايي، شل خرې او لس خره د تحفې په توگه د ورلېږو خبره کوي، چې هغه ئې ډله ډله يوه په بلې پسې د خپلو نوکرانو په لاس تر خپلې قافلې مخکې د عيسو په لوري روانې کړې!! او هغوی ته ئې وويل: که له عيسو سره مخامخ شوی او پوښتنه ئې درنه وکړه چې دا د چا دي؟ ورته ووايئ: ستا د غلام يعقوب هغه تحفې دي چې خپل سالار عيسو ته ئې لېږلې!! او په خپله هم تر شا راروان دی!! دوی ئې روان کړل او په خپله ئې شپه په هماغه ځای کې تېره کړه، ده خپله قافله لا د مخه په دوو برخو وپشلي وه او دا د دې لپاره چې که عيسو پر يوې برخې بريد وکړي بله برخه به په تېښته موفقه شي!! د لارې په اوږدو کې د ده هغه دعا هم رااخلي چې په هغې کې خدای ته خپله دا وعده وريه يادوي چې ورته ويلې ئې وو: تا ته برکت درکوم او اولاد به دې د ساحل د شگو د شمېر په اندازه زيات کړم، دعا کوي چې د عيسو له شره ئې وژغوري!! دا ټولې خبرې داسې دي چې د يعقوب عليه السلام په څېر د يوه ستر او جليل القدره پيغمبر له شأنه ډېرې لرې دي او يوازې له يوه بې زړه او مکار سړي سره بنايي!! يعقوب خو نه د عيسو زوی وژلی، نه ئې کوم تاوان وررسولی، نه ئې د ده کوم حق غصب کړی، آيا د انسان عقل دا خبره منلی شي چې عيسو هيڅ په هيڅه او يوازې په دې خبره دومره غصه وو او شل کاله ئې خپله غصه په زړه کې ساتلې وه چې د ده

په ځای ئې له خپل پلاره برکت ترلاسه کړی وو؟! هغه یعقوب چې د بایبل په وینا خدای نه وو توانیدلی چې راوښي څملوي، څنگه دومره بې زړه دی چې د عیسو له غضبه د ځان ژغورلو لپاره رشوت ورکوي؟! او رشوت هم دومره ستر، پنځه سوه اتیا اوبنان، غویان، وزې، مېرې او خره!! د بایبل له دې شمېرو خو معلومېږي چې په دې وخت کې به لږ تر لږه د یعقوب د څارویو مجموعي شمېر نږدې پنځه زره وو، ځکه هدیه او تحفه خو چې ډېره وي نو د مجموعي شتنمې لسمه برخه دې وي!! یعقوب دا دومره څاروي له کومه کړل؟ په داسې حال کې چې دی د خپل خسر شپون وو او د بایبل په وینا ئې څوارلس کاله یوازې د دې لپاره شپني کړې وه چې ماما ئې دوه لونیې په نکاح ورکړې، آیا کوم عقل دا خبره مني چې د پاتې شپرو کلنو شپني په مقابل کې دې خپل خسر پنځه زره څاروي ورکړي وي؟ او عجیبه لا دا ده چې د دې لوی رشوت له ورکولو وروسته هم یعقوب له خپل ورور سره دوکه کوي او هغه ته وایي چې ستا خوا ته در روان یو، خو لاره بدله کړي او بلې سیمې ته ولاړ شي!! که یعقوب له خپله وروره وپېرېدو ولې به ئې په خپل راتلو خبراوه؟ او په داسې حال کې چې د هغه سیمې ته ئې د ورتلو اراده هم نه وه ولې به ئې دومره رشوت ورکاوه؟

په فني ټیل کې د یعقوب غېږې!!

دا د بایبل د پیداېښت د کتاب یو بل عنوان دی، په دې کې له خدای سره د یعقوب د غېږې نیولو دا خندونکې قصه راغلې: یعقوب د شپې پاڅېدو، دوه مېرمنې، وینځې، یولس زامن او خپل شته ئې د بیوق گودر ته ورسول او له دریا به ئې آخوا وارول او په خپله ئې شپه دې خوا ته یوازې تېره کړه، بیا نو یو کس د ده خوا ته راغی، تر سهاره ئې له ده سره غېږې ونيولې، کله چې هغه کس ولیدل چې یعقوب نه شي څملولی نو یو کلک گوزار ئې په ورون ورکړ او د یعقوب پښه ئې ډېره ورخوړه کړه!! بیا هغه کس ورته وویل: پرېږده چې ولاړ شم، زیاتي خو سهار شو، خو یعقوب ورته وویل: تر څو چې برکت رانه کړې نه دې پرېږدم چې له دې ځایه ولاړ شي، هغه ورته وویل: نوم دې څه دی؟ ځواب ئې ورکړ: یعقوب، ورته وئې ویل: له دې وروسته به ستا نوم اسرائیل (د خدای په وړاندې مقاوم) وي، ځکه چې ته د

خدای او خلکو په وړاندې مقاوم وې او بريالی شوی یې!! یعقوب ترې پوښتنه وکړه: ستا نوم څه دی؟ هغه ورته وویل: ولې زما د نوم پوښتنه کوې؟ هملته ئې یعقوب ته برکت ورکړ، یعقوب له ځانه سره وویل: ما دلته خدای مخامخ ولیدو خو سره له دې دا دی ژوندی پاتې يم!! نو ځکه ئې دا ځای فنو ئیل (د خدای څېره) ونوماوو، یعقوب د لمر ختو په مهال له هغه ځایه وخوځېدو او د دې لپاره گوډ گوډ روان وو چې تېره شپه ئې په غېږو کې پښه خوږه شوې وه!! بني اسرائيل تر اوسه د څاروي د عرق النساء هغه عضله نه خوري چې د بنۍ پښې په ورون کې وي!! دا ځکه چې په هغې شپې کې له خدای سره د غېږو نیولو په مهال د یعقوب دغه عضله خوږه شوې وه!!

گورئ چې د الله تعالی په هکله د بایبل انګېرنه څنگه ده؟ یو انسان دی، د شپې په تیاره کې د یعقوب خوا ته راغلی، ټوله شپه ئې له هغه سره غېږې نیولې دي، په دې نه دی توانېدلی چې یعقوب راڅملي!! بس دومره توانېدلی چې په بنې ورون لغته ورکړي، سهار ئې غوښتل ولاړ شي، خو یعقوب کلک نیولی وو، ځان ئې نه شو ترې خلاصولی، التماس ئې ورته وکړ!! یعقوب په دې شرط پرېښود چې برکت ورکړي، بله چاره ئې نه وه، برکت ئې ورکړ!! ډېره ډېره د حیرانتیا خبره ده، نه پوهېږم د بایبل منونکو په سر کې ماغزه دي که بوس؟ څنگه دا بېهوده او ناپرتې خبرې مني!! هغه لوی ذات چې دا بې انتهاء کائنات ئې پیدا کړي، هر څه ئې پالي او ساتي، دا بې شمېره ستور لیکي او په هغوی کې بې شمېره ستوري، دا لمر او سپوږمۍ، دا ورېځې او دا هر څه د ده په واک کې دي، دی ئې اداره کوي، د ده له سننو د بغاوت او سرغړاوي توان نه لري، دا ستر رب العالمین خدای د بایبل له نظره یو وړوکی او انسان ته ورته ذات دی چې د یعقوب له راڅمولو او د ده له منګولو د ځان له ژغورلو عاجز دی!! عجیبه لا دا ده چې یعقوب له خپل پلاره په مکر سره برکت ترلاسه کړ خو له خدایه ئې په خپل زور سره!! هغه ئې کلک نیولی وو، تلو ته ئې نه پرېښودو!! هغه وخت ئې پرېښود چې د ده غوښتنه ئې ومنله او برکت ئې ورپه برخه کړ!! او د دې لپاره ئې د ده نوم اسرائيل وټاکو چې د خدای په وړاندې (د غېږو په دوران کې) ئې پوره مقاومت کړی!!

د بايبل برکت هم عجيب برکت دی هم په زور ترلاسه کېدی شي او هم په مکر او چل سره!! تل د کمزوري په واک کې وي!! او بل ئې ترې اخلي، خو هغه ئې په بېرته راگرځولو هم نه توانېږي!! چې د چا له خولې دا خبره ووځي: څه؛ برکت مې در کړ، که څه هم دا خبره ئې د مجبوریت په وجه کړې وي يا د اشتباه او غلطۍ په وجه، بس خبره ختمه شي، برکت ئې له لاسه والوزي، له بېرته راگرځولو ئې عاجز وي!!

يعقوب له عيسو سره مخامخ کېږي

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: کله چې يعقوب له عيسو سره مخامخ شو او وه ځله ئې د تعظيم سر ورته ټيټ کړ (سجده ئې ورته وکړه!!)، عيسو په تلوار ورغی او هغه ئې په خپلې غېږ کې ونيولو... بيا د يعقوب د کورنۍ ټول غړي راوړاندې شول او تعظيم ئې پر ځای کړ!! ... يعقوب عيسو ته وويل: ستا د مخ ليدل راته داسې دی لکه د خدای مخ ليدل!! ... عيسو غوښتل چې ټول له ده سره يو ځای د ده کورته ولاړ شي خو يعقوب ورته وويل: ماشومان او ښځې تېز تگ نه شي کولی، تاسو ولاړ شئ مونږ پسې درځو... عيسو رخصت شو... او يعقوب خپله لاره بدله کړه او د سعير په ځای سکوت ته ولاړ او هلته ئې واپرول!! او بيا له هغه ځايه په سلامتۍ سره د کنعان شکيم ته ورسېدو!!

د يعقوب عليه السلام په هکله د بايبل له دې ويناوو يوه خبره په واضح توگه معلومېږي چې غواړي هغه ماهر چلناک انسان معرفي کړي، ښايي په دې سره بني اسرائيلو ته دا درس ورکوي چې که غواړئ خپلو موخو او اهدافو ته ورسېږئ نو بايد د خپل نيکه په څېر له هر چا سره، که خپل وي که پردی، له چلونو او دوکو کار واخلئ!! تقيه کوئ، حقيقت چا ته مه وايئ، خپله اصلي خبره له هر چا پټه ساتئ، غلطه او غولونکې خبره ورته کوئ!! پروا نه کوي که تندي پر ځمکه ورته کېږدئ او د هغه لپاره د تعظيم سر ټيټ کړئ، مهمه دا ده چې خپل مقصد ته ځان ورسوئ!! که د دښمن د غولولو لپاره اووه ځله هغه ته سجده وکړې څه باک نه لري، مگر نه گورې چې ستا نيکه او پلار همداسې وکړل؟! خو تاسو د بايبل دا درس او لارښوونه د قرآن له دې وينا سره مقايسه کړئ چې خدعه او دوکه حرام او د منافق

ښه ئې گڼي، فرمايي چې الله تعالى له صادقانو سره دى او مؤمنانو ته امر كوي چې
د صادقانو ملگرتيا وكړي:

التوبة: ۱۱۹

اي مؤمنان! ايمان راوړئ، له الله ووېرېئ او له صادقانو سره اوسئ.

صداقت او په خپلو وعدو او ژمنو وفا كول د پيغمبرانو عليهم السلام
ځانگړتياوې گڼي او فرمايي:

مریم: ۵۴

او په كتاب كې اسمعيل درياد كړه چې په وعدو كې رښتونی او باخبره استاخی وو

مریم: ۵۶

او په كتاب كې د ادریس يادونه وكړه چې ډېر رښتونی پيغمبر وو

د اسلام له نظره د نفاق او منافق اصلي نښې درې دي: دروغ وايي، په خپلو
ژمنو وفا نه كوي او په امانتونو كې خيانت كوي. پيغمبر عليه السلام فرمايي:
څوك چې په خپلو ژمنو نه ودرېږي هيڅ دين نه لري او څوك چې امين نه وي هيڅ
ايمان نه لري.

نه پوهېږو مسيحيان څنگه هغه كتاب يو مقدس كتاب گڼي او ويناوې ئې د
الهي كتاب ويناوې چې خپل منونكي درواغو، دوکې، خدعې او په خپلو ژمنو نه
و درېدو ته هڅوي او د يعقوب عليه السلام په څېر يو صادق پيغمبر د يوه دوکه مار
او وعده خلاف انسان په څېر معرفي كوي!!؟

د دينه رسوايي

تر دې عنوان لاندې د بايبل څرگندونې تر مخکښو هم ډېرې د حيرت او خندا وړ
دي!! ليکي: يوه ورځ دينه د يعقوب لور او ليه د هغو نجونو ليدلو ته ورغلې چې د
دوی په گاونډه كې اوسېدې، کله چې د خوی د پاچا حمور زوی شکيم، دينه وليده،

هغه ئې ونيوله او تېرې ئې پرې وکړ، شکيم سخت پرې مين شوی وو، هڅه ئې وکړه چې په خوږو خوږو خبرو سره ئې پام ځان ته راواړوي، شکيم دا خبره له خپل پلار سره ياده کړه او له هغه ئې وغوښتل چې دا نجلی ورته وکړي، لا ډير وخت نه وو تېر شوی چې خبره تر يعقوب پورې ورسېده، خود دې لپاره چې زامن ئې صحرا ته تللي وو د دوی تر راستنېدو ئې هيڅ اقدام ونه کړ، حمور د شکيم پلار د يعقوب خوا ته ورغی... په دې وخت کې د يعقوب زامن هم راستانه شوي ول، دوی د خپلې خور په پت له تېرې او له دې سپکاوي سخت غصه ول، خو په چل سره ئې شکيم او د هغه پلار ته وويل: مونږ نه شو کولی خپله خور هغه چا ته په نکاح ورکړو چې سنت شوی نه دی، دا زمونږ لپاره سپکاوی دی، د نورو نجونو په اړه هم هغه وخت دوستي درسه کولی شو چې ستاسو ټول خلک سنت شي، بيا به ستاسو په څنگ کې اوسېږو او يو قوم به وو!! حمور او شکيم دا شرط ومانو دا ځکه چې پر دينه مين شوی وو!! ... دوی د بنار ټول خلک راغونډ کړل او ورته وئې ويل: دا خلک زمونږ دوستان دي، اجازه ورکړئ چې دلته له مونږ سره پاتې شي، ... خود دوی يو شرط لري او هغه دا چې زمونږ ټول نارينه به ختنه کېږي... بناريانو د دوی خبره ومنله، ټول سنت شول، خو په درېيمه ورځ چې لا د دوی خوږ او درد نه وو ختم شوی، شمعون او لاوي د دينه وروڼو خپلې تورې راواخيستې او پرته له دې چې له کوم مقاومت سره مخامخ شي بنار ته ننوتل او ټول خلک ئې له تبغه تېر کړل، حمور او شکيم ئې هم ووژل او دينه ئې له ځانه سره بوتله!! بيا نو د يعقوب نور زامن ولاړل او ټول بنار ئې تالان کړ، دوی د صحرا رمې او په کورونو کې مال، دولت، بنځې او ماشومان ټول غارت کړل او له ځانه سره ئې يووړل!!

د دې مسخره قصې لاندې برخو ته ځير شئ:

۱. يعقوب او زامنو ئې له دنمنه د غچ اخیستو لپاره چل جوړ کړ، د خپل چل د پلې کولو لپاره ئې دينه شکيم ته ورکړه، هغه له ځان سره کورته بوتله (يعني د بايبل منونکي بايد داسې چلونه هم له خپلو نیکونو زده کړي)، داسې کار خو يو شريف، پتمن او غيرتي انسان هم نه کوي، د يعقوب عليه السلام په څېر ستر شخصيت به څنگه خپله لور له يوه چا سره د چل په نيت لېږي؟! او دا څومره مسخره خبره ده چې

دینه ئې په دې شرط ورکړه چې د ښار ټول نارینه به سنت کېږي!! او د ښار ټولو نارینه وو دا خبره ومنله، هیچا ونه ویل چې مونږ به ولې سنت کېږو؟ هغه څوک دې سنت شي چې د دوی له خویندو سره نکاح کوي!! دا ځای یو وړوکی کلی هم نه دی، لوی ښار دی، ښه ساتنه ئې کېږي او د ننوتلو لپاره یوازې یوه دروازه لري!! طبیعي ده چې دلته به که په زرهاوو نه وو نو په سلهاوو نارینه خو به اوسېدل، ټول د څلورو پنځو نجونو لپاره سنت شول!!

۲. په درېیمه ورځ د یعقوب دوو زامنو پر ښار برید وکړ، په دروازه کې داسې څوک نه وو چې د دوی مخه ونیسي، ښار ته ننوتل، ټول نارینه ئې له تېغه تېر کړل، شکیم او حمور ئې هم ووژل او خپله خور ئې ترې راوسته!! آیا د کوم انسان عقل دا خبره منلی شي چې دوه کسان د یوه لوی ښار په زرهاوو او یا په سلهاوو نارینه له تېغه تېر کړي؟ مگر د سنت کېدو درد هومره وي چې څوک له ځایه هم نه شي خوځېدی؟! د دوو کسانو د مقابلې لپاره خو لس کمزورې ښځې هم کافي دي، په تورو خو څه کوي په سوتېي هم د دوو کسانو چاره کولی شي!! داسې مبالغه یوازې د بایبل لیکونکی منلی شي!! په بایبل کې به دې ته ورته ډېرې نورې مبالغې هم په نظر درشي.

۳. د یعقوب زامن خود یوه جلیل القدره پیغمبر علیه السلام زامن ول، څنگه به ئې د یوه مجرم لپاره د یوه ښار ټول نارینه وژل، لونی، ښځې، زامن او شتمنی به ئې غارت کولې؟! خپلو منونکو ته د داسې خطرناکو درسونو ورکولو پاملې به څومره خطرناکې وي؟ او څومره بد عواقب به پرې مرتب کېږي!!

یعقوب بیت ټیل ته ځي

بایبل تردې عنوان لاندې یو ځل بیا لیکي چې خدای په بیت ټیل کې یعقوب ته بیا راڅرگند شو، ورته وئې ویل له دې وروسته به ستا نوم د یعقوب په ځای اسرائیل وي!! ډېر پاچایان به ستا له نسله راپیدا شي، دا سیمه چې له ابراهیم او اسحاق سره مې د دوی اولاد ته د سپارلو ژمنه کړې وه تا ته ئې سپارم، بیا نو خدای د ده له څنگه آسمان ته ولاړ!! ښایي د دې خبرې د لیکلو په وخت کې د بایبل د لیکونکي

حافظي کار پرېښی وو او دا ئې په یاد نه وو چې د اردون د رود په غاړه او له خدای سره د غېږو له نیولو وروسته هم خدای ورته ویلي وو چې له دې وروسته به ستا نوم د یعقوب په ځای اسرائیل وي!! د دې تناقض او تکرار ځواب دې د بایبل منونکي ووايي، خدای هلته د اسرائیل نوم پرې ایښی وو که دلته؟!!!

ورپسې لیکي: یعقوب په دې خاطر دلته د ډېرو ځلي جوړ کړ چې دلته ئې خدای لیدلی وو، د ځلي پر سر ئې د ښک هدیة توی کړه او د زیتون په غوړو ئې غوړ کړ!!

هر باایمانه انسان پوهېږي چې هیڅ پیغمبر او هیڅ الهي دین خلکو ته نه وایي چې د خدای په نامه ځلي جوړ کړئ، شراب یا شربت پرې توی کړئ او په غوړو ئې غوړ کړئ، داسې بېهوده او خوشې کارونه د پیغمبرانو علیهم السلام له شأنه ډېر ډېر لرې دي، پیغمبران علیهم السلام د دې لپاره راغلي چې خلک له داسې جاهلانه دودونو وژغوري، داسې ځلي وران کړي، الهي دین خلکو ته وایي: څه چې د خدای په نامه وقف کوئ د ده مسکینو بندگانو ته ئې ورکړئ.

بایبل د یعقوب دا د کلونو کلونو اوږد سفر په دې ختموي چې خپل ځای او د پلار خوا ته په داسې حال کې راستون شو چه پلار ئې یوسل اتیا کلن وو او همدا وخت وفات شو!! ورپسې د یعقوب او عیسو د اولاد شجرې بیانوي.

د یوسف خوبونه

د یوسف علیه السلام د هغه خوب په اړه چې قرآن هم رااخیستی، د بایبل وینا په ځینو برخو کې قرآن ته ورته ده، خو هغه ئې د یوې بې محتوی او بې مقصده قصې په ترڅ کې رااخیستی، په داسې حال کې چې قرآن دا د یوې ډېرې عبرتناکې او روزونکې قصې په ضمن کې بیانوي او په هرې برخې کې ئې په لسه او درسونه مخاطب ته ورکوي، قرآن د دغې قصې په ترڅ کې د حق د لارې مبارزینو ته دا ډاډینه ورکوي چې الله تعالی د حقیقو مل او د دوی د بریا ذمه وار دی. دا قصه په حقیقت کې د داسې چا حالت انځوروي چې د زندان له یوې تیاري خونې پاچایی ته رسېدلی، هغه څوک چې خپلو وروڼو ورسره مخالفت ته ملا وتړله، په کوهي کې ئې

واچاوو، د یوه غلام په توګه په ارزانه بیه خرڅ شو، د پاک لمنۍ په جرم زندان ته ولاړ... خو لا څو کاله نه وو تېر شوي چې له همدې زندانه قصر ته ورسېدو او د هغه وخت تر ټولو د ستر هېواد د پاچایی پر تخت کښېناستو!! په دې قصې کې د دې حقیقت لپاره تاریخي بېلګې وړاندې شوي چې د باطل په مقابل کې حق، د دروغو، چل او دوکې په خلاف رښتونولۍ او صداقت او د اخلاقي فساد په وړاندې پاک لمني خامخا غلبه مومي او د لاندې دريو مهمو خبرو د اثبات لپاره دا قصه د یوې عملي او تاریخي بېلګې په توګه زموږ مخې ته ږدي:

الف:- د خدای د لارې لاروي، حتماً له سختو آزمېښتونو او کړاوونو سره مخامخېږي، دا آزمېښتونه کله کله هومره سخت وي چې د پیغمبرانو علیهم السلام په څېر اولوالعزمه شخصیتونه هم کله د یأس او ناهیلۍ پړاو ته رسېږي.

ب:- د سختو آزمېښتونو په پای او له بري نه د یأس او ناهیلۍ په پړاو کې الهي مرسته دوی ته رسېدلې، ژغورل شوي او بري ته رسېدلي.

ج:- د شر او فساد ځواکونه او هغه مجرم عناصر چې د پیغمبرانو د دعوت او بلنې په وړاندې درېدلي او مخالفت ته یې ملا تړلې په پای کې، ناڅاپه، د دوی د انګېرنو په خلاف، د الله تعالی له سختې نیونې او مؤاخذې سره مخامخ شوي او په دردوونکي الهي عذاب اخته شوي.

قرآن د یوسف په نامه یوه مکمله سوره لري، دا سوره په مکه مکرمه کې هغه وخت نازل شوې چې پیغمبر صلي الله عليه وسلم د قریشو له سخت مخالفت سره مخامخ وو، د دغو مخالفتونو لارښوونه هغو کسانو کوله او د تشدید لپاره یې هلې ځلې کولې چې پیغمبر علیه السلام او د هغه دعوت یې د خپل زعامت لپاره ستر ګواښ بالو، هغوی د رسول اکرم صلي الله عليه وسلم د فکري او اخلاقي عظمت په وړاندې ځان وړوکی احساساوو او داسې یې انګېرله چې د پیغمبر صلي الله عليه وسلم فکري او اخلاقي عظمت او لوړوالی به د دې سبب شي چې د قریشو محلي او قبیلوي مشران د زعامت له ډګره ووځي او ټول خلک پیغمبر علیه السلام د خپل زعیم او مخکښ په توګه غوره کړي.

دغو مخالفتونو هغه وخت زور واخیست چې د قریشو مشرانو ولیدل چې د قوم

خوانان، د ټولني صالح او نېك شخصيتونه د پيغمبر عليه السلام دعوت ته په پراخه پيمانه گروهمن كېږي، د غورځنگ لمنه په چټكۍ سره پراختيا مومي او د مؤمنو خوانانو گواښل، تعذيب او فشار هم د دغه دعوت د مخ په زياتېدونكي خپرو مخه نه شي نيولى، له همدې امله د مخالفينو يو ې ډلې پر دې ټينگار كاوو چې رسول الله صلي الله عليه وسلم له مكې نه تبعيد شي، بل ې ډلې ئې د وژلو پرېكړه وكړه او بلې ئې غوښتل چې بندي يې كړي.

د ابو لهب په څېر د رسول الله صلي الله عليه وسلم نږدې خپلوانو د دې پر ځاى چې د ده غوره دوستان او مرستيالان وي، د هغه د خورا بدو دښمنانو په كتار كې ودرېدل؛ د همدغو مخالفونو او دښمنيو په طوفان كې د يوسف سوره نازلېږي او د همدې قصې په ترڅ كې مخالفينو ته ويل شوي چې ستاسو برخليک به هم د يوسف عليه السلام د مخالفينو په څېر وي، هغوى هم د يوسف عليه السلام پر ضد د رځې او كينې لاره ونيوله او د هغه په حق كې يې له هيڅ ډول تېري او جفا نه ډډه و نه كړه، يوې ډلې مخالفينو د هغه د وژلو او شړلو توطئه جوړه كړه، كوهي ته يې گوزار كړ، پرې ئې بنود چې د مريي په شان په لږه بيه وپلورل شي، بلې ډلې زنداني كړ، تر ډېرو كلونو ئې په زندان كې وساتو؛ خو په دې بريالي نه شول چې الهي مقدرات بدل كړي او هغه مقام ته د يوسف عليه السلام د رسېدو مخه ونيسي چې له ده سره وروو.

د يوسف عليه السلام سوره هغه وخت ښه جاجولى شو او د هر آيت په مفهوم او مضامينو په پراخو ابعادو ئې سم پوهېدى شو چې د دې سوريې د نزول په وخت كې د مكې حاكمه فضا په پام كې ولرو او هغه پيغام چې د دې سوريې له هر آيت نه د غورځنگ پلويانو او دښمنانو ترلاسه كولو په نظر كې ولرو.

دا مبارکه سوره د هغو كسانو پوښتنو ته دقيق ځوابونه وركوي چې غواړي پوه شي له مصلح او زړه سواندو دعوتگرانو سره د شديد مخالفت وجه څه وي، څوك ئې مخالفت كوي او ولې؟ او د دې مخالفت پايله به څه وي؟ هغه چې غواړي پوه شي صالح قيادتونه كوم او مواصفات ئې څه دي او د ناصالح سياسي او اجتماعي زعامتونو ځانگړتياوې كومې دي؟ د دې مبارکې سوريې په ترڅ كې د جاهلي ټولني

د سياسي او اجتماعي زعامت اخلاقي ځانگړتياوې په ډېره دقيقه او حکيمانه توگه انځور شوي، خداى خبر چې د قريشو مفسد مشران به د دې سورې په اورېدو سره څومره غصه شوي وي؟ دوى ته د دې سورې په هغې برخې کې چې د عزيز مصر او د مصر د نورو مشرانو د کورنيو اخلاقي حالت په کې انځور شوى، د خپلو کورنيو بد حالت ترسترگو کېدو او له همدې سورې نه پيغمبر عليه السلام دا درس اخيستی وو چې کله د يوه سرلوړي فاتح په توگه مکې ته داخل شو، ټول قريش د ده د سختو کينه کښو دښمنانو په شمول د کعبې خوا ته راغونډ وو او دې ته منتظر چې وگوري پيغمبر عليه السلام به د دوى د تېرو دښمنيو څه سزا ورکوي، سرونه ئې له شرمه ټيټ او وېرې اخيستي، کله چې پيغمبر عليه السلام ترې پوښتنه وکړه: له ما څه انتظار لرئ؟ له عذر، خجالت، عجز او انکسار نه په ډک غږ ئې ځواب ورکړ: هماغه انتظار چې له يوه مهربان او کریم مشر وروړه کېدى شي!! او هغه په ځواب کې ورته وويل: زما ځواب همغه دى چې زما وروړ يوسف عليه السلام خپلو ورونيو ته ورکړى وو، اذهبوا و انتم الطلقاء: ځئ تاسو آزاد يئ!!

دا درې مهم مباحثونه د سورې له وروستي آيت نه مخکې په ايجاز او لنډيز سره داسې راغلي:

﴿لَمَّا جَاءَ الْغَمَّاءَ وَالْمَسْأَلَةَ﴾

﴿لَمَّا جَاءَ الْغَمَّاءَ وَالْمَسْأَلَةَ﴾

تر هغه چې پيغمبران نهيلي شول او گومان يې وکړ چې کاذب (انتظار) تير ايستي وو، نابيره زمونږ مرسته دوى ته رسېدلې او هغو ته نجات ورکړى شوى چې مونږ غوښتل او زمونږ عذاب به له مجرمانو نه دفع نه کړاى شي، (په هيڅ ځواک او هيڅ تدبير سره نه شي کېداى چې الهي عذاب له ظالمانو نه دفع کړاى شي)

بايبل ليکي چې يوسف عليه السلام خوب وليد او ورونيو ته ئې تېر کړ او په همدې سره د هغوى حسادت راوپارېدو!! خو قرآن د بايبل خبره تصحيح کوي او فرمايي چې له يوسف عليه السلام سره د ده د ورونيو د مخالفت سبب د ده خوب نه

بلکې د ده هغه لوړ شخصیت وو چې پلار د همدې په وجه په درنه سترگه ورته کتل او د ده راتلونکې ورته روښانه او ځلانده معلومه، ده خپل خوب وروڼو ته نه بلکې خپل پلار ته تېر کړ او ورته وئې ويل: پلار جانه! په خوب کې یولس ستوري او لمر او سپوږمۍ گورم چې راته سجده وکړي! پلار ورته وويل: گرانه زویه! خوب دې وروڼو ته مه تېروه، داسې نه چې شيطان ئې ستا خلاف کوم خطرناک تدبير ته وهڅوي، د خوب تعبیر دې دا دی چې الله تعالی به تا غوره کړي، د خبرو په حقیقت او د خوبونو په تعبیر د پوهېدو علم به درکړي او خپل نعمتونه به پر تا او د یعقوب په کورنۍ بشپړ کړي، هغسې لکه چې ستا پر پلار او نیکه، ابراهیم او اسحاق ئې بشپړ کړي وو.

د یعقوب علیه السلام په دې دقیق تعبیر کې یولس ستوري د ده د یوولسو وروڼو، لمر او سپوږمۍ د ده پلار او مور رؤیائي رموز گڼل شوي او سجده ئې د ده په وړاندې د دوی انقیاد او د دې نښه ښودل شوې چې الله تعالی به ده ته ستر او لوړ مقام ورپه برخه کړي، هغه ته به پر نورو فضیلت وروبخښي او د یعقوب علیه السلام د کورنۍ قیادت او مشري به ئې په برخه شي. د تأویل الاحادیث (د خبرو په کڼه او حقیقت د پوهېدو) او د خوبونو د سم او دقیق تعبیر پوهه به ئې په برخه شي، یعني له یوه پلوه به د خوبونو د تعبیر علم ورکړي شي او له بله پلوه د هرې خبرې تل ته درسېدو استعداد او توانمندی به ترلاسه کړي او دا د یوه انسان د پوهې او علم تر ټولو لوړ پوړ دی. یعقوب علیه السلام له دې "رؤیا" نه پوه شو چې دی او اولاده یې د خپل وخت د ځلانندو ستورو په شان دي. له همدې امله یوسف علیه السلام ته فرمایي چې الله تعالی به پر تا او د یعقوب پر کورنۍ باندې خپله پېرزوینه بشپړه کړي، هغسې لکه چې ستا پر نیکونو ابراهیم او اسحاق علیهما السلام باندې ئې بشپړه کړې وه، لکه څنگه چې هغوی د الهي انعام مستحق وگرځېدل او د خلکو د هدایت وسیله شول، تاسې به هم د خلکو د لارې د ځلانندو مشالونو حیثیت غوره کوئ او له تردمیو څخه به د هغوی د ایستلو باعث وگرځئ. یعقوب علیه السلام ته له دې خوبه معلومه شوه چې په تأویل الاحادیث کې به یوسف علیه السلام تر ده هم مخکې وي، د ده په وړاندې خپله سجده ئې همدا سې تعبیر کړه، نو ځکه ئې هغه ته

وويل: الله تعالى به د تاويل الاحاديث علم درکړي.

قرآن په دې سره شو مهمې مهمې لارښوونې خپل مخاطب ته کوي:

- کله داسې وي چې په يوه صالح انسان کې ښېگړې او لوړ لوړ نېک صفات د کينه گرو او حسودو انسانانو کينه راپاروي او همدغه کينه او حسد يې د لوړو شخصيتونو دښمنۍ ته هڅوي. تل به گورئ چې فاسق او مفسد انسانان له صالح او نېکو انسانانو سره دښمني کوي.

- داسې مه انگېرئ چې په انسان کې حسادت يوه طبيعي پېښه ده، داسې نه ده؛ بلکې دا شيطان دی چې په انسان کې د دې ناروغۍ سبب گرځي، که چېرې په نورو کې ښېگړې او اوچت خصلتونه، په تا کې هم دغو ارزښتونو ته د رسېدو تلوسه راولاړه کړي او تا هم ښېگړو او لوړو خصلتونو ته وهڅوي او په تا کې نوې ولولې، شوق او ارزوگانې راپاروي، دا يو طبيعي امر دی؛ مگر که د دې پر عکس تا د فضل او ښېگړې له خاوندانو سره عداوت، دښمنۍ او کينې ته وهڅوي او د دې بد کړچار سبب شي، نو پام کوه چې شيطان ستا پر زړه او دماغ سيوري غوړولی او دغه منفي احساسات يې در کې راپارولي دي.

- خپل رازونه او اسرار له ځان سره وساته او د هغه له افشا کولو نه، په خاصه توگه سيالانو او هغو کسانو ته چې له تاسره د تنافس او رقابت قصد لري، ډډه وکړه.

همدا راز فرمايي چې يعقوب عليه السلام پوه او د درایت خاوند دی، هم د خپل زوی خوب په دقيقه توگه تعبيروي او هم هغه ته لارښوونه کوي چې خپلو وروڼو ته يې له افشا کولو ډډه وکړه، داسې نه چې شيطان د هغوی کينه ونه پاروي او ستا په خلاف ئي کوم خطرناک پټ تدبير ته اړ نه باسي.

قرآن د يوسف عليه السلام د وروڼو منفي احساسات او غلطه اراده د دې لپاره زمونږ مخې ته بډي چې ځان ترې وساتو، د دوی احساسات په دې توگه انځوروي:

﴿فَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَئِمَّ يَوْمَئِذٍ أُولَئِكَ لَمْ يَعْلَمُوا﴾

يوسف: ۷-۸

﴿فَلَمَّا سَأَلْتَهُمْ لَئِمَّ يَوْمَئِذٍ أُولَئِكَ لَمْ يَعْلَمُوا﴾

د يوسف او د هغه د ورونيو په قصې کې پوښتونکو ته روښانه نښې دي. کله چې دوی وويل: يوسف او ورور ئې زمونږ پلار ته تر مونږ گران او محبوب دی، په داسې حال کې چې مونږ يوه ډله يو (شمېر مو زيات دی)، بې شکه چې پلار مو په څرگندې اشتباه کې دی.

د قرآن په دې وينا کې څو مهم ټکي د پام او غور غوښتنه کوي:

- په داسې حال کې چې يعقوب عليه السلام له يوسف عليه السلام سره د هغه د وړتياوو او غوره غوره ځانگړتياوو په خاطر مينه کوي، د هغه ښه اخلاق او کړه وړه ئې خوښېږي، د هغه په څېرې او کړنو کې د يوه لوی شخصيت نښې گوري او د همدې لپاره خاصه اعتنا ورته لري او داسې نه وه چې د خپلو زامنو تر منځ غير عادلانه توپير وکړي او بې موجه يوه ته په بل ترجيح ورکړي، د ده په څېر له يوه حساس او عادل پيغمبره داسې بې عدالتي ډېره لرې ده، خو نور زامن ئې چې د يوسف عليه السلام ځانگړتياوو او لوړ شخصيت د دوی حسادت پارولې، يوسف ته د پلار خاصه پاملرنه بې عدالتي گڼي او د تبعيض او توپير په سترگه ورته گوري.

- له يوسف عليه السلام سره د ده د ورونيو د مخالفت اساسي محرک دا وو چې د يوسف عليه السلام په وړاندې ئې د حقارت او ټيټوالي احساس کاوو او د ده ستر شخصيت او چت اخلاق، متانت او وقار ئې نه شو زغملی، په داسې حال کې چې د ده همدغه لوړ خصلتونه چې د دوی حسادت او رخه ئې راپاروله د دوی د پلار او نورو خلکو توجه او اعتنائې ځان ته جلبوله.

- هغه کسان چې د ذاتي مواصفتو له مخې د لوړ تلو وړ نه دي، د لوړ الوت لپاره پياوړې وزرونه نه لري، له لويو لويو شخصيتونو سره د سيالۍ اهليت نه لري، خو حرص پرې غالب دی، جاه طلبه دي، حقايقو ته د تسليمېدو او د لوړو شخصيتونو پر عظمت د اعتراف پر ځای او له هغوی سره په ښکې کارونو کې د مرستې او ملگرتيا په ځای د ناروا رقابت لار غوره کوي، د ځان د غوره والي د ثابتولو لپاره د يوسف عليه السلام د ورونيو په څېر غلطو توجيهاتو ته پناه وړي او

وايي: مونږ په دې خاطر غوره او د احترام او توجه مستحق يو چې شمېر مو زيات دى!! څواکمن يو!! د دوى په څېر په عصبيتونو تکیه کوي او د تعصباتو اور ته لمن وهي. په واقعيت کې دغه وگړي د کمزورو شخصیتونو خاوندان دي، د زعامت او مشرۍ وړتياوې او ځانگړتياوې نه لري؛ مگر جاه طلبه او د قدرت وړي دي، غواړي دا حرص او اقتدار ته د رسېدو دا وژونکې تنده له نارواوو لارو اشباع کړي، د قومي او نژادي تعصباتو په پارولو سره غواړي قدرت ته ورسېږي او په دې توگه د قدرت په مسابقه کې پر خپلو رقيبانو بری ومومي. هغه چې د امت او ملت په شامله او پراخه مستوا کې د منل کېدو جوگه نه دی او دا کفايت او اهليت په کې نه شته چې د يوه پراخ ملت په کچه د مشرۍ مقام ترلاسه کړي نو د دې هڅه کوي چې لږ تر لږه د قوم، قبيلې او عشيرې په سطح د زعامت مقام ته ځان ورسوي، خو دا مقام هم د حسادتونو او د نورو په ضد د کرکې او نفرت راپارولو له لارې ترلاسه کوي!!

- قرآن په دې قصې کې مونږ ته وايي: هغه کسان چې عصبيتونه عنوانوي، د ځان لپاره د قوم او قبيلې په نامه امتيازات غواړي او تل د قومونو تر منځ د امتيازاتو پر وېش اعتراض کوي، دوى د ځان او خپلو رقيبانو په اړه د خورا عادل مرجع قضاوت هم نه مني، داسې لکه چې د يوسف عليه السلام وروڼو د خپل حکيم، پوه، حساس او عادل پلار قضاوت هم ناعادلانه گمانو او ويل ئې: مونږ ته په پام نه کولو سره زمونږ پلار ستره اشتباه کوي؛ ان ابانا لفي ضلال مبین!!

- تاريخي تجربې بڼي چې د قومي عصبيت بيرغچيان سره له دې چې د هغوى قضاوت او دريځ د خلکو په گڼه او شمېر باندې ولاړ وي او د هر قوم نفوس د ملاک او معيار په توگه مني، مگر تل داکثريت قضاوت ته غاړه نه ږدي او مخالفت ترې کوي، د اکثريت له لارې نه خپله لاره بېلوي، د امت په وړاندې ملت، د ملت په وړاندې مليت او قوم او د قوم او قبيلې په منځ کې کورني او عشيره يې حدونه عنوانوي. قرآن فرمايي چې دا شعارونه شيطاني لاملونه لري او د شيطان په تحريك او لمسونه رامنځ ته کېږي، شيطان وو چې دلومړي ځل لپاره يې نژادي توپير عنوان کړ او ويې ويل: انا خير منه، خلقتني من نار و خلقته من طين. زه تر ده غوره يم، زه

دې له اوره پيدا كړې يم او هغه دې له خاورې پيدا كړې دى.

• په سياسي مبارزاتو كې همدغه كمزورى، مگر متعصب حريف دى چې د سالم او رغننده رقابت او سيالى پر خاى پر پتو توطيو لاس پورې كوي، ترخو له دې لارې خپل رقيبان ترور كاندي او د مبارزې له ډگره يې وباسي.

• ځينې بيا داسې دي چې كه څه هم هدف ته درسېدو لپاره ناروا لارې غوره كوي؛ مگر ادعا ئې داسې وي چې گواكې د دوى هدف نېك دى او هدف ته له رسېدو وروسته به د خدمت مصدر گرځي او د صالحو افرادو په څېر به ښو عملونو ته ملا تړي، د دوى په نظر نېك هدف ته د رسېدو لپاره هره لاره غوره كول جايز دي، د هدف نېك والى نامشروع او ناروا تگلارو ته مشروعيت وركوي، په داسې حال كې چې نه د هدف تقدس كولاى شي چې نامقدسه وسيله توجيه كړي او نه له هغه چا چې د كمزورى په پړاو كې په غلطو لارو درومي، د خپلو رقيبانو د پرځولو لپاره نارواوو وسېلو ته لاس كوي، دا توقع كېدى شي چې د ځواكمنۍ او قدرت پر مهال دې د صالح انسان په څېر عمل وكړي؛ بلكې د دې په خلاف، اقتدار به د ده د لارزيات انحراف سبب شي او د نورو په خلاف به د ده كړچار تر مخكې هم لازيات كركجن او د غندلو وړ كړي.

• كه چېرې د يوسف عليه السلام په څېر له يوه ستر پيغمبر سره د خپلو ډېرو نږدې خپلوانو او دوستانو لخوا، له كومې گناه پرته او بې موجه، داسې جفا او ظلم كېږي، نو ته اې د الله د لارې مجاهده! بايد د الله تعالى په لار كې او د پيغمبرانو د كړنلارو او تگلارو په تعقيب كې، د دغسې جفاگانو منتظر واوسې او په ځان كې د هغوى د زغملو ځواك او زغم راپيدا كړې، داسې نه چې د آزمېښتونو او ستونزو پروخت بې حوصلې شي، نامېده شي او مبارزه په نيمه لاره كې ناتمامه پرېږدې او تا ته، اې د دغو صحنو تماشاچي! اې د عافيت پر غونډۍ ناست د مبارزو پاپلو ته منتظره! تا ته ويل شوي: داسې و نه انگېرې چې دا د الله د لارې سرتېري مجاهدين په دې خاطر له كړاوونو سره مخامخ دي چې د الله تعالى د عنايت او رعايت وړ نه دي او له الهي عنايت او پېرزوينو محروم كړي شوي!! او په دې سبب له دې برخليك سره مخامخ شوي چې غلطې او اشتباه ترې شوې!! داسې نه

ده؛ دوی نه، بلکې تا اشتباه کړې، دا لوړې ژورې او دا آزمېښتونه د دې لارې طبيعت او د الله تعالی د نه بدلېدونکو سننو څخه یو سنت دی. د خدای د لارې مجاهدین به د آزمېښت په دې لوړو ژورو او د کړاوونو او ستونزو په دې پېچومو او کړلېچونو کې روزل کېږي، د دوی صبر او استقامت به مضبوطېږي، د دوی استعدادونو ته به وده ورکول کېږي او د کمال او پوخوالي هغه پړاو ته به رسېږي چې د الله تعالی د نصرت وړ وگرځي او د بریا پرېکړه ئې وکړي.

• د یوسف علیه السلام د وروڼو دا وینا چې په تکرار سره ئې کړې: (نحن عصبه: مونږ خو یوه پیاوړې ډله یو)، ښيي چې دوی پر شمېر او عدد ترکیز کوي او په همدې سره غواړي ځان تر یوسف علیه السلام غوره او د خپل پلار د التفات او اعتنا مستحق ثابت کړي!! مخکې ئې وویل: مونږ د یوسف په نسبت غوره یو، ځکه چې هغه یوازې دی او مونږ یوه ډله یو او بیا وايي: څنگه به ئې لېوه رانه وڅوري په داسې حال کې چې زمونږ په څېر ځواکمنه ډله ئې په څنگ کې او ساتنه ئې کوي!! الله تعالی پر شمېر او "عده او عتاد" باندې د خپل بنده بروسه نه خوښوي، څوک چې پر ماسوی الله باندې تکیه او اعتماد وکړي یوازې ئې پرېږدي او له خپلې مرستې څخه ئې محرموي، له خپلو بندگانو څخه غواړي چې یوازې د ده عبادت وکړي، یوازې ده ته د دعا او احتیاج لاسونه اوچت کړي، یوازې له ده مرسته وغواړي او یوازې پر ده باندې تکیه او اعتماد وکړي.

بایبل لیکي چې د یوسف وروڼو خپلې رمې شکیم ته د څرولو لپاره بوولې وې... پلار ئې یوسف پسې ورولېږو چې احوال ئې واخلي، ... کله چې هلته ورنږدې شو، وروڼو ئې وویل: دا دی لوی خوب لیدونکی راغی، راځئ چې وئې وژنو او په یوه کوهي کې ئې واچوو، پلار ته به ووايو چې کوم ځناور خوړلی دی... یوه ئې وویل: د وژلو په ځای ئې ژوندی په څا کې واچوئ... په خپله به په کې مړ شي... له وررېښې سره سم ئې برید پرې وکړ... جامې ئې ترې وایستلې او په څا کې ئې واچاوو... ناڅاپه ئې یو کاروان ولید چې د دوی خوا ته راروان دی... فیصله ئې وکړه چې پر دغه کاروان ئې وپلوري... له کوهي ئې راوایست او خرڅ ئې کړ... او کاروانیانو له ځان سره مصر ته روان کړ...

بايبل دوک، چل ول، غولول او په خپلو ژمنو نه ودرېدل د خپل داستان د اتل په څېره کې انځوروي خو قرآن کریم ئې د مجرمينو ځانگړتياوې گڼي، بايبل ئې يعقوب عليه السلام ته منسوبوي او کله چې د يوسف عليه السلام د وروڼو وار رارسي د دوی هغې دوکې ته گوته نه نيسي چې قرآن ورته اشاره کړې، گمان نه کوم چې د بايبل ليکونکي دې دا کار اشتباهاً کړی وي، باور مې دا دی چې دا کار ئې عمداً کړی، د ده له نظره خدعه او دوکه يو هنر او کمال دی، بايد اتلانو ته منسوب شي، نه عادي خلکو او مجرمينو ته!!

قرآن فرمايي چې د يوسف وروڼو په خپلو کې مشوره وکړه چې يوسف په کوهي کې اچوو، پرېږدو ئې چې کوم کاروان ئې له ځان سره کوم لرې ملک ته بوځي او د مريي په توگه ئې وپلوري، په کار ده چې پلار مونږ ته تر ده زيات په درنه سترگه کتلی، زمونږ شمېر زيات دی، هم دکور ټول کارونه کوو او هم ئې حفاظت کوو، خپل پلار ته راغلل او ورته وئې ويل: پرېږده چې يوسف له مونږ سره د لوبو او مېوو خوړلو لپاره صحرا ته ولاړ شي، پلار ئې وويل: تاسو پوهېږئ چې زه ورپسې خفه کېږم او وېرېږم چې تاسو به ترې غافله شئ او لېوه به ئې وخوري، دوی بيا خپل شمېر ته گوته ونيوله او وئې ويل: که لېوه ئې له مونږ وخوړي شي په داسې حال کې چې مونږ کافي ډېر يو نو مونږ به بلا وهلي يو!! هغه ئې په کوهي کې واچاوو... د کاروانيانو يوه کس اوبه راايستې، ناڅاپه ئې وليدل چې له بوکې سره يو تنکی زلمی راپورته شو، چيغې ئې کړې: زېری زېری دا دی يو تنکی زلمی!!... په يوه خوندي ځای کې ئې پټ کړ... ښه سلوک ئې ورسره کاوو، پرې مهربانه ول... په مصر کې ئې په ارزانه بيه وپلورو... پېرېدونکي خپلې مېرمنې ته وويل: په عزت او درناوي سره ئې ښه وساته، يا به ئې خپل زوی وگڼو يا اميد دی کومه بله گټه ترې راورسي...

بېلابېلې نېټې او لاسلیکونه چې په دې متن کې شتون لري.

د متن د خپرولو او لاسلیکولو په اړه نور معلومات.

د متن د خپرولو او لاسلیکولو په اړه نور معلومات.

مړی نه یم، دا مې وروڼه دي، پلار مې خبر نه دی... هیڅوک نه غواړي په داسې لاندې کې بنکېل شي او آزاد انسان د مړیې په نامه واخلي!! قرآن فرمایي چې یوسف علیه السلام په مصر کې وپلورلی شو.

١٤٨

١٤٩

یوسف: ٢١

١٥٠

د قرآن له وینا معلومېږي چې یوسف علیه السلام د کاروان سردار ته د خپلو وروڼو د جفا داستان اورولی، د هغه عاطفه او زړه سوی راپارېدلې او دې نتیجې ته رسېدلې چې یوسف علیه السلام خپلې کورنۍ ته له ستندېدو منع کړي، له ځان سره ئې بوځي، ترڅو د خپلو ځواکمنو او حسودو وروڼو لخوا ونه وژلی شي، دا ئې غوره گڼلې چې یو بنه ځای ورته پیدا کړي، د مصر په کوم معزز شخصیت باندې ئې په لږه بیه وپلوري، دا ئې هم نه دي غوښتي چې په گرانه بیه ئې وپلوري، د زیاتو پیسو ترلاسه کولو په ځای ئې د دې بنکلي او بالاستعداده زلمي راتلونکې ته زیاته توجه کړې.

قرآن د قصې د دغې برخې په ترڅ کې مونږ ته لارښوونه کوي چې کله کله ستر ستر شخصیتونه په ډېره لږه بیه خرڅ کړي شي!! هو په خدای قسم همداسې دی، ډېر ځله ستر ستر شخصیتونه، د خپلوانو په لاس او حتی د خپلو ضعیف النفسه ملگرو په لاس دښمنانو ته په لاس ورکړي شوي او وژل شوي!!

قرآن فرمایي چې د یوسف علیه السلام د وروڼو طمع دا وه چې په دې سره به له خپلې مخې یو ستر خنډ لرې کړي او خپلو موخو ته د رسېدو لپاره به لار آواره کړي، خو نه پوهېدل چې د دې کار پایله به څه وي!! د خپل دغه شرمناک کار په عواقبو له پوهېدو عاجز وو او داسې گومان یې نه کاوو چې یوه ورځ به بیا له یوسف علیه السلام سره مخامخ کېږي او دا ټوله ماجرا به د دوی مخې ته کېښودی شي!! همداراز فرمایي چې په کوهي کې د لوېدو په مهال یوسف علیه السلام ته الهام وشو چې پروا مه کوه، له دې ځایه به ووځي، داسې ورځ به راشي چې دوی به

ستا مخې ته سرټيټي او شرمنده ولاړ وي او دا کار به ورپه يادوي!! او دا هغه څه دي چې د حق د لارې مبارزينو ته د ستونزو او کړاوونو په مهال الهام کېږي، الله تعالیٰ ئې له ناهیلۍ ساتي او په زړونو کې ئې هیلې او امېدونې را پیدا کوي. د يوسف عليه السلام د قصې په بيانولو سره قرآن د دغو دريو اساسي موضوعگانو د اثبات لپاره تاريخي بېلگې زمونږ مخې ته ږدي: د ورونيو مخالفت او د دوی په لاس کوهې ته لوېدل، د نامعلوم برخليک په لوري خوځېدل، په ارزانه بيه خرڅېدل، د ستونزو او کړاوونو بېلگه، په څاه کې د لوېدو په وخت کې دا الهام چې له دې ځايه به حتماً ژغورل کېږي او له کوهي وتل د نجات بېلگه او په پای کې له خپلو ورونيو سره په داسې حال کې مخامخېدل چې هغوی به په خپلو نادودو او جفاگانو شرمنده وي د بري او د دښمن د ماتې تاريخي بېلگه. تاسو به د بايبل په هېڅ برخې کې او د هېڅ قصې په ترڅ کې ونه مومئ چې له کومې قصې ئې داسې کوم ستر مطلب ثابتول او يوه مهمه لارښوونه کول په نظر کې وي.

بايبل ليکي چې د يوسف ورونيو د ده جامې د يوې وزې په وينو سرې کړې... پلار ته راغلل او وئې ويل: آيا دا د يوسف جامې نه دي؟ ... هغه جامې وپېژندې او وئې ويل: حتماً کوم ځناور خوړلی دی... نو له ويره ئې خپلې جامې خپرې کړې، زړې جامې ئې واغوستې... ډېرې ورځې ئې په ماتم تېرې کړې... د کورنۍ غړو هڅه وکړه چې هغه ته تسلي ورکړي خو گټه ئې ونه کړه... وئې ويل: ترمرگه به د يوسف غم هېر نه کړم!! قرآن د بايبل دا وينا غلطه گڼي او فرمايي:

وَقَالَ يَا اٰیُّهَا الَّذِیْنَ یُحِبُّونَ الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا اِنَّ یُسُفُّونَ اَنْفُسَهُمْ سَیٰۤاْتِیْکُمْ سَاعَةٌۭ لَآ تَنتَظِرُوْنَ ۝۱۸

وَقَالَ یٰۤاَیُّهَا الَّذِیْنَ یُحِبُّونَ الْحَیٰوةَ الدُّنْیَا اِنَّ یُسُفُّونَ اَنْفُسَهُمْ ۝۱۹

یوسف: ۱۲-۱۸

د يوسف عليه السلام وروڼه ماخستن په اوبښلو سترگو خپل پلار ته ورغلل او وئې ويل: پلاره! مونږ له يوه بله د مخکې کېدو لوبه کوله، يوسف مو د خپلو شيانو خوا

ته پرېښود، په همدې کې لېوه راغی او هغه ئې وخوړلو، ته به حتماً زموږ په خبرې باور نه کوي که څه هم مونږ په يقين سره رښتونې وو، هغه ورته وويل: داسې نه ده، خپلو نفسونو غولولي يئ او کوم غلط کار ئې درباندي کړی، زما لپاره له ښه صبره پرته بل څه نه دي پاتې، ستاسو د دې خبرو په وړاندې به له الله تعالی مرسته غواړم، يوازې الله تعالی هغه ذات دی چې په داسې حالاتو کې ترې مرسته غوښتی شي!!

گورئ د بايبل او قرآن د ويناوو ترمنځ څومره ژور توپير دی، يو د قصې اتل صابر، حساس او په حالاتو پوه انځوروي، د خپلو زامنو له وينا، خبرې او حرکاتو پوهېږي چې دروغ ورته وايي، نه ئې په خبرو باور کوي، نه ئې په اوبښلو سترگو غولېږي او نه ئې د يوسف عليه السلام هغه جامې دوکه کولی شي چې په نورو وینو ئې سرې کړې. صبر کوي، په غمونو کې خپل رب ته پناه وړي. خو بل ئې د داسې بې صبره انسان په څېر انځوروي چې له ډېره ويره خپلې جامې څيري، زړې جامې پر تن کوي او ژمنه کوي چې تر مرگه به دا غم هېر نه کړي!!

قرآن د دې قصې په ترڅ کې مونږ ته څو مهمې لارښوونې کوي:

- بايد په خپلو قضاوتونو کې تلوار او عجله ونه کړو، بايد محتاط واوسو، يوازې د متهم ظاهري بڼه، اوبښلې سترگې، غولونکې ادعاگانې او هغه شواهد چې د خپلې ادعا د ثبوت لپاره ئې وړاندې کوي کافي ونه گڼو، د متهم سوابق بايد په پام کې ولرو.

- يعقوب عليه السلام حساس او پوه انسان وو، د يوسف عليه السلام د وروڼو په تصنعې ژړا، د قضیې په باب د دوی د خبرو له څرنگوالي، د يوسف عليه السلام د کميس له وضعې او له يوسف عليه السلام سره د وروڼو مخکنیو حسادتونو ته په پام سره پوه شو چې زامنو يې رښتيا نه دي ورته ويلي او اصله قضیه ئې ترې پټه کړې ده.

- د مصیبتونو په وړاندې صبر کول د پیغمبرانو طریقه ده.

- ښايي يعقوب عليه السلام ته د خپل زوی يوسف عليه السلام تر ورکېدو دا

غم او اندېښنه لازياته درنه وه چې زامن ئې داسې دي، له ده او له خپل ورور سره ئې داسې څه كړي، بې شكه چې د يعقوب عليه السلام لپاره به د داسې زامنو زغمل او تحمل تر دې هم دروند پېټې او له زغم او حوصلې او وچت وو چې يو زوى ترې ورك شوى، د يوه شريف او بااحساسه انسان لپاره دا ډېر دروند پېټى وي چې خپل زامن د خپل اوچت انتظار خلاف گوري او له داسې كسانو سره په يو ځاى ژوند كولو مجبور شوى وي!!

• يعقوب عليه السلام چې په خپله جليل القدره پيغمبر او د يوه ستر او اولوالعزمه پيغمبر ابراهيم عليه السلام لمسى دى او الله تعالى ته د نږدې توب او د معنوي مقام په لحاظ خورا اوچت مقام لري، خو سره له دې ستر او اوچت معنوي مقامه، له غيبه بې خبره دى، له دې عاجز دى چې پوه شي زامنو ئې له يوسف عليه السلام سره څه كړي دي؟! څو كيلو متره لرې د ده نازولى او گران زوى په كوهي كې پروت دى، خو دى ئې نه له حاله خبر دى او نه ئې مرسته كولى شي!! خپل عجز او ناتواني په دې الفاظو بيانوي: يوازينى مستعان او مرستندوى الله تعالى دى، فقط له هماغه ذات نه بايد مرسته وغوښتلى شي. په دې بيان سره د هغو ناپوه خلكو خولو ته سخت گوزار وركړى شوى چې په غيب باندې له الله تعالى پرته د بل چا د پوهېدا دعوا كوي!! د قصې دغه برخه مونږ ته د قرآن عظيم الشان له اساسي مطالبو نه يو مطلب په گوته كوي، هغه دا چې په ځمكه او آسمان كې له الله تعالى پرته نه څوك په غيبو علم لري او نه د چارو د سمبالولو واك او اختيار لري، هر څوك چې له خدايه پرته بل چا ته د غيبو د علم نسبت وكړي او هغه د چارو متصرف وگڼي په واقع كې يې قرآن تكذيب كړى دى.

بايبل د قصې په منځ كې د يهودا او تامار تر عنوان لاندې يوه بله خندونكې قصه رااخلي او وايي: په دغو ورځو كې يهودا د پلار له كوره عدولام ته ولاړ او د حيره نومي كس خوا ته دېره شو، هلته ئې شوعا نومي ښځه په نكاح كړه... له هغې د دريو زامنو غير، اونان او شيله خاوند شو... غير ته ئې تامار نومي نجلۍ راواده كړه... خو دى شرير انسان وو نو ځكه خداى وواژو، يهودا د ده ورور ته وويل چې زموږ له دود دستور سره سم ته بايد د خپل ورور كونده ځان ته په نكاح كړې تر څو

ستا د ورور نسل پاتې شي!!! ده په نکاح کړه خو د نږدېکت په وخت کې به ئې اعتزال کاوو تر څو تمار حامله نه شي او د ده اولاد د بل په نامه یاد نه شي!!! د اونان دا کار د خدای خوښ نه شو نو ځکه ئې هغه هم مړ کړ!!! يهودا خپلې نږور تمار ته وويل چې د پلار کره ولاړه شه کله چې شيله ځوان شو تا به ورنکاح کړم... خو يهودا له دې وپرېدو چې شيله هم مړ نه شي... څه موده وروسته د يهودا مېرمن مړه شوه... يهودا غوښتل تمنه ته ولاړ شي... تمار خبره شوه... د کونډېتوب جامې ئې وايستې... د دې لپاره چې ونه پېژندی شي يو ټيکری ئې په سر کړ او خپل مخ ئې پرې پټ کړ او د کور په دروازه کې د يهودا په انتظار ودرېده... غوښتل ئې له هغه غچ واخلي چې ولې ئې شيله ته په نکاح نه کړه... يهودا وليده... د فاحشې گمان ئې پرې وکړ... خوا ته ئې ورغی... غوښتنه ئې ترې وکړه... نه پوهېدو چې خپله نږور ئې ده... د يوه سپرلي په بدل کې ئې نږدېکت ورسره وکړ... او خپله عصا او گوتې ئې په گرو کې ورته کېښوده... څه موده وروسته يهودا ته خبر ورسېدو چې تمار زنا کړې ده... ده ئې د سوځولو فيصله وکړه... تمار وويل: د دې عصا او گوتې خاوند زما د اولاد پلار دی... يهودا وويل دا څه تقصير نه لري... ځکه ما خپل زوی شيله ته په نکاح نه کړه... له سوځولو ئې تېر شو... تمار دوه گوني وزېږول... د زېږون په وخت کې يوه ماشوم لاس راوايست او قابلي د ده په مټ سور تار وټاړو... هغه لاس شا ته کړ... او بل ترده مخکې وزېږېدو!!! يو ئې فارس (بهر راوتونکی) او بل ئې زارح (سور) ونوماوو!!!

په دې ضمني قصې کې دا د حيرت وړ خبرې مومو:

- اونان بايد د دې لپاره د خپل ورور له کونډې سره نکاح وکړي چې د مړ ورور نسل دوام وکړي!! نه پوهېږو چې د دې نوې نکاح په نتيجه کې زېږېدونکې اولاد به ولې د مخکني ورور نسل او اولاد گڼل کېږي?!!! او اونان به ولې د دې لپاره اعتزال کاوو چې اولاد ئې د بل په نامه یاد نه شي?!!
- دا خبره کوم عقل منلی شي چې تمار د دراوژې په خوله کې ودرېده، يهودا ورباندې رابرابر شو، د دې له انتظار سره سم د دې خوا ته راغی، مطالبه ئې ترې وکړه، موافقه وشوه، يهودا هغه له خبرو ونه پېژنده، له رنگه ئې هم ونه پېژنده، د

نږدې پکت په مهال ئې هم له خبرو او له رنگه ونه پېژنده!!! گواکې دا د پتو سترگو او له ليدو کتو او خبرو پرته کومه معامله وه!! په همدې يو ځل نږدې پکت سره هغه حامله شوه!!! او همدا حامله کېدا هغه څه وو چې تامار غوښتل...

• يوه ماشوم خپل لاس راوايستو، قابلي سور تار ترې تاو کړ، په شا شو، بل راووت!!!

تاسو به بايبل له داسې مسخره خبرو ډک ومومئ. باور وکړئ ما ته د بايبل د ليکونکي خبرې هومره د حيرانتيا او تعجب وړ نه برېښي لکه د بايبل د منونکو دا سفاهت او بې عقلي چې له داسې مسخره قصو ډک کتاب يو مقدس کتاب گڼي، ليکونکی خو ئې خاص مقاصد لري، خو منونکي ئې څه بلا وهلي چې داسې بېهوده خبرې مني!!؟

• قرآن د بايبل دا ادعا ردوي چې کاروانيانو يوسف عليه السلام له خپلو وروڼو وپېرېدو، د دې ادعا برعکس وايي چې کاروانيانو له څاه راوايست او د موندل شوې قيمتي متاع په څېر ئې پټ کړ، د قرآن په دغو مختصرو الفاظو کې هومره ژور مطالب پراته دي چې د هغه مهال د ټولنې د دردونکي وضعيت د دقيق توضيح لپاره کفايت کوي، د کاروان د سالار يو غلام هغه ته د يوه تنکي ځوان د موندلو زېرى ورکوي، هغه ئې د قيمتي متاع په څېر پټ ساتي او دا ځکه چې دى به څو ورځې وروسته د مصر په بازار کې په گرانه بيه پلوري، يعنې هغه مهال نه يوازې د غلامانو د پېر پلور بازار گرم وو بلکې دومره بې امنيتي خوره وه چې چا ته به کوم ماشوم او تنکی زلمی په لاس ورغی، که څه هم د کومې آزادې او عزتمنې کورنۍ غړى به وو، بس د غلامانو په ډلې کې به شامل شو، له خپلې کورنۍ سره به ئې روابط د تل لپاره وشلېدل، د بېرته ستنېدو مجال ئې نه شو ترلاسه کولى، د مجهول برخليک په لوري به يوړل شو، لاس په لاس به شو، په يوه بل به خرڅ شو، په دې سره قرآن حکيم د هغه مهال اجتماعي وضعيت په دقيقه توگه انځور کړی.

يوسف او د فوطيفار مېرمن

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: په مصر کې د فرعون د ساتونکو مشر

فوطيفار، يوسف په بيه واخيست... څه موده وروسته ئې دى د خپل كور او تجارت ناظر وټاكو... يوسف بناپسته ځوان وو، د فوطيفار مېرمنې زړه پرې بايلو... له هغه ئې د مباشرت غوښتنه وكړه... هغه ونه منله او وئې ويل: بادار مې پر ما دومره اعتماد كړى، د خپلو ټولو شتمنيو اختيار ئې راسپارلى... څنگه به دا كركجن كار كوم... دا د خداى په وړاندې لويه گناه ده... خو هغې لاس نه اخيست... يوه ورځ يوسف د كور په كارونو لگيا وو... له دوى دواړو پرته بل څوك په كور كې نه وو... هغې مېرمنې لاس ورواچاوو چې له ما سره ځمله... يوسف ترې وتښتېدو او له كوره ووت، خو جامه ئې د هغې بنځې په منگولو كې پاتې شوه... بنځې خدمتگارانو ته چيغې كړې او هغوى ته ئې وويل: خاوند مې يو عبراني نوكر كور ته راوستى، دا دى ما ته ئې سپكاوى راواړولو... زما خونې ته راغى... لاس ئې راواچاوو... ما چيغې كړې او دى وتښتېدو او دا دى جامه ئې زما په لاس كې پاتې شوه... كله چې فوطيفار د خپلې مېرمنې خبرې واوړېدې ډېر په غصه شو او يوسف ئې په هغه زندان كې واچاوو چې د پاچا نور بنديان په كې اچول شوي وو!!!

د بايبل له ليكونكي پوښتنه كوو: تا خو څو سطره مخكې ليكلي چې په كور كې بل څوك نه وو، نو د فوطيفار مېرمنې چا ته غږ كړ او دا خدمتگاران په يوې چيغې څنگه او له كومه راوړسېدل؟! راشه د قرآن وينا واوره چې څومره دقيقه او له ژورو لارښونو ډكه ده:

• قرآن د قصې دا برخه د يوسف عليه السلام د ابتلاء او آزموينې د يوه بل، خو ډېر حساس او خطرناك پړاو په توگه رااخلي، تر دې مخكې د ورونيو له مخالفت او حسادت سره مخامخ شو، په كوهي كې واچولى شو، په ارزانه بيه خرڅ شو، بل ملك ته يوړل شو، آزاد ژوند ئې د غلامۍ په ژوند بدل شو، په پاى كې د يوې مفسدې مصري كورنۍ نوكرى ته اړ شو او دا د ده د ژوند تر ټولو حساسه مرحله او ترټولو خطرناكه آزموينه، اوس له يوه بل دښمن سره مخامخ دى، مخكني دښمن په زړه كې ورته كينه او حسادت درلود، خو دا دښمن په زړه كې ورته هوس او شهوت لري، هغه په كوهي كې وغورځاوو او دا ئې د گناه په ډنډ كې غورځول غواړي، د دې دښمن دام ډېر غولونكى او جالب دى او ځان ترې ساتل ډېر گران.

• قرآن نه د دې مصري نوم اخلي او نه ئې د مېرمنې، دا حكه چې قرآن د تاريخ كتاب نه دی، د نومونو يادول نه مفيد دی او نه ضروري، د عزيز مصر په نامه ئې يادوي او دا د دې لپاره چې ونيسي د مصر ټول هغه شخصيتونه چې دا ئې يو وو، د ده په څېر ول، په خپلو کورونو کې ئې زلمي خدمتگاران او پېغلې خدمتگارانې ساتلې، د دې پروا ئې نه وه چې له دې څه فتنې راولاړېږي، داسې پېښو ته ئې د گناه په سترگه نه کتل، خاص اهميت ئې نه ورکاوو، دا اختلاط او حتی په جنسي روابطو کې آزادي د هغو کورنيو يوه عادي او عامه معامله وه او د هر اشرافي ژوند يوه لازمي ځانگړتيا ده.

د قرآن له وينا معلومېږي چې د مصر عزيز د يوسف عليه السلام له ليدو سره سم د هغه له څېرې، ناستې ولاړې، هونسيارتيا او زيرکتيا نه پوه شوی چې هغه يو غلام نه، بلکې له يوې شريفې کورنۍ سره تعلق لري چې د حوادثو او پېښو طوفانونو له دې برخليک سره مخامخ کړی، نو حكه ئې خپلې ښځې ته وويل: ښايي له هغه سره د مريي په څېر چارچلند وشي، بلکې په کار ده ښه ئې وپالې، هيله ده چې په دې کور کې د هغه شته والی مونږ ته گټور ثابت شي، که مو په هغه کې نورې ښېگړې او وړتياوې وموندې په زويولۍ به ئې ونيسو او د خپلو ټولو شتمنيو امين او وارث به ئې کړو.

• قرآن فرمايي چې د عزيز مصر مېرمنې يوسف خپلې خونې ته وروغوښت، دروازې ئې کلکې وټړلې، بيا ئې يوسف ته بلنه ورکړه، هغه انکار وکړ، وئې ويل: الله تعالی مې رب دی، دغه ځای ته ئې راورسولم، دومره پېرزوينې ئې راباندې وکړې، دا کار لوی ظلم دی، ظالمان نه ژغورل کېږي او نه بريالي کېږي!! او يقيناً چې هم هغې د ده تلوسه وکړه او که ده د خپل رب برهان نه وی ليدلی حتماً ئې د هغې تلوسه کوله، په دې توگه مو فحشاء او بدکاري ترې وگرځوله، بې شکه چې هغه زمونږ له مخلصو بندگانو څخه وو، (هغې غوښتل لاس ورواچوي، دی ترې وتښتېدو)، له لمنې ئې ونيولو، (لمنه ئې وشکېده او د هغې ښځې په منگولو کې پاتې شوه)، د دروازې له پرانستلو سره سم ئې د ښځې خاوند په خپلې مخې کې وموند، مېرمنې ئې وويل: د هغه چا سزا به څه وي چې غوښتل ئې ستا مېرمنې ته

سپکاوی ورواړوي؟! ده وويل: دې له ما نفساني غوښتنه درلوده، د کورنۍ له غړو نه يوه شاهد داسې شهادت ورکړ: که ئې کمييس له مخې غوخ شوی وي، نو دې رښتيا ويلى او دى دروغجن دى خو که کمييس ئې له شا غوخ شوی وي نو بيا خو دې دروغ ويلى او دى رښتونى دى، چې وئې ليدل کمييس ئې له شا غوخ شوی، نو خاوند ئې مېرمنې ته وويل: دا ستاسو ښځو مکروه دي، ستاسو مکروه ډېر ستر ستر دي، يوسفه! له دې تېر شه او ته اې ښځې! د خپلې گناه معافي وغواړه، يقيناً چې خطا شوې يې!!
د قرآن الفاظ دا دي:

۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰

يوسف: ۲۳-۲۹

چېه

د قرآن دا برخه خو لارښوونې او ظريف تکې زمونږ مخې ته ږدي:

- الله تعالى يوسف عليه السلام د خورا ستر ماموريت او لويې دندې لپاره غوره کړی وو، د يوه ستر انقلاب لپاره، د يوه سياسي، اجتماعي، فکري او

اخلاقي انقلاب لپاره، د مصر په څېر په يوې داسې ټولنې کې چې له مدني لحاظه ډېره مخکې تللې خو له فکري او اخلاقي لحاظه ډېره وروسته پاتې، ظلم، فساد او بې عدالتي خپل تور وزير پرې غوړولی، واکمنان ئې په فساد کې تر ستونې غرق، مظلومان له خپلو ټولو انساني حقوقو محروم، د واکمنانو د هوسونو قرباني، په نه گناه زندان ته درومي او د اربابانو د مزاج خلاف په يوه معمولي کار په دار ځړول کېږي، دا ستر مأموريت سپېڅلی، مهذب، مدبر او د ډسپلين خاوند قيادت او زعامت ايجابوي، هغه کسان چې د اسلامي ټولنې د جوړولو په لاره کې مبارزه کوي، هغه ټولنه چې پيغمبران عليهم السلام ئې پر جوړولو مأمور شوي، بايد دغسې لوړ شخصيت ولري او د مبارزې په لوړو ژورو کې د دوی دا وړتياوې راڅرگندې شي.

- که چېرې ظروف او شرايط په گناه کې د انسان د پرېوتو مشوق وي او هغه گناه ته وهڅوي، نو د ډېرو سترو شخصيتونو د لوېدو او سقوط احتمال هم شته، له هغو ظروفو او شرايطو نه چې انسان گناه ته رابولي يا يې ورته را کاري بايد ځان وساتو.

- که چېرې يوسف عليه السلام د خپل رب برهان نه وی ليدلی، د هغې مېرمنې په لوري به بنويېدلی وو، راشئ وگورو چې دا الهي برهان څه وو؟ د آيت له فحوی نه معلومېږي دا برهان د يوسف عليه السلام هغه احساس وو چې په دغو الفاظو سره ئې بيان کړ: الله تعالی مې رب او پالونکی دی، دې غوره مقام ته ئې راوړسولم، ظالمان نه ژغورل کېږي، همدغه احساس د دې باعث شو چې د ځوانۍ په هغه طوفاني دوره کې د شيطان او نفس له وسوسو خوندي پاتې شي.

- قرآن فرمايي چې په دې کار سره يوازې دا نه چې دی له دغې گناه نه وژغورل شو بلکې په همدې سره بې حيايي او بدکاري له ده نه په شا وتمبول شوه!! د قرآن دا وينا په سطحي نظر سره انسان ته عجيبه برېښي، خو په لږ دقت سره پوهېدی شي چې په دې الفاظو کې ډېر ژور او ظريف مطالب پراته دي، څوک چې په لومړي ځل د خپل نفس ناروا غوښتنې او د خپل هوس د هڅونې په وړاندې صبر وکړي، تسليم نه شي او پښې ئې له بنويېدو وژغورل شي، دغه کار په ده کې د ځان ساتنې هغه

ځواک او احساس کمال او قوت ته ورسوي چې په راتلونکې کې د داسې هڅونو په وړاندې ئې پېښې ونه ښوېږي، چا چې په لومړۍ مقابلې کې د بديو په وړاندې ماتې ونه خوړله، د بديو د مقابلې ځواک ئې لازيات پياوړې او مضبوط شي او چا چې په لومړۍ مقابلې کې ماتې وخوړه، بيا بيا به تربريدونو لاندې راځي او ماتې به خوري، څوک چې د بدکاريو دروازه پرانېزي ترل ئې ورته گران شي او څوک چې د لومړي ځل لپاره د هغې له پرانستلو ډډه وکړي د تل لپاره ترې خوندي پاتې شي، يوه گناه نورو گناهونو ته لار پرانېزي، يوې گناه ته په منفي ځواب ويلو سره د نورو مخه نيول کېږي، يوسف عليه السلام هغې لومړۍ بلنې ته په منفي ځواب ويلو سره ټولو هغو کسانو ته ځواب ورکړی چې د ده د بې لارې کولو طمع ئې کوله، ټول په دې پوهېدلي چې دا هوښيار ښکار په لومې کې نه ښکلي، چې د عزيز مصر مېرمن په دې ونه توانېده نور به څنگه هغه ښکار کړی شي او څنگه به د هغه د ښکار کولو جسارت او طمع کوي؟! هو؛ په دې سره الله تعالی له يوې خوا دی د ځوانۍ په هغو شېبو کې چې احساسات ښه په ځوښ کې وي او هوس ډېر څپانده په گناه کې له پرېوتو وساتو او له بلې خوا ئې بد کاری ته بلونکي ځواکونه په فرسخونو له ده لرې کړل.

• الله تعالی هغه د مصر د ټولني د زعامت لپاره غوره کړی وو، د مصر د هغه وخت پر ټولني د فحشا، اخلاقي فساد او جنسي آزادۍ تور ووزر غوړېدلی وو، په خاصه توگه د ټولني په لوړ پوړيو او اشرافي کورنيو کې دا بيماري په پراخه پيمانه خوره وه، له دې پلوه ئې حالت داسې وو لکه د نن ورځې د لوېديځې نړۍ د گنده ټولنو حالت، جنسي بې لاريتوب ته نه يوازې د گناه په سترگه نه کتل کېدل بلکې يو عادي کار گڼل کېدو، د يوسف عليه السلام دا کار د دې باعث شو چې د مصر ټولې هغه مېرمنې چې په خپلو نخرو سره ئې د مصر هر واکمن په آسانۍ سره ښکار کاوو له ده ناهيلې شي او د ده د بې لارې کولو طمع ونه کړي، که د عزيز مېرمن ونه توانېده چې يوسف عليه السلام د خپلې ځوانۍ په موسم کې دوکه کړي، هغه وخت چې احساسات څپانده وي او په داسې حالت کې چې دی ئې مړیې او خدمتگار وو، نو له هغه وروسته چې د عمر پوخوالي ته ورسېږي او د مصر واکمن شي، نو څنگه

به هغوی وکولای شي چې دی بنکار کړي!! د قرآن دا الفاظ خومره دقیق دي:

ایساره کړو!!، داسې ئې نه دي ویلي چې هغه مو له بدکاری او بې حیايي ترې

کړ، نه بلکې بدکاری او فحشاء ترې ایساره شوه، یعنی هغه کار یې وکړ چې نور بدکاری او بې حیايي ورته نږدې نه شي.

• د هغو ټولو آزمېښتونو له جملې نه چې یوسف علیه السلام ورسره مخامخ شوی، خورا لوی او خطرناک ئې همدغه آزمېښت وو، د وروڼو مخالفت، کینه او حسادت، په څا کې لوېدل، مرییتوب ته لېږدېدا او بندي کېدا... دا ټول تر دې آزمېښت ډېر ډېر آسانه ول.

گورئ چې د قرآن د وینا په لفظ لفظ کې خومره ژورې لارښوونې او ظریف ټکې مخې ته راځي، دوه څېرې ئې په ډېره دقیقه او اغېزمنه توگه انځور کړې: یو د خدای بنده او بل د نفس بنده، یو له گناه تنبتي او بل په گناه پسې زغلي، یو د ځوانۍ په جذباتي موسم کې له گناه ځان ساتي او بل په داسې حال کې د گناه هڅه کوي چې ټولې جسمي او جنسي اړتیاوې ئې رفع شوې، دواړه د دروازې په لوري منډې وهي خو یو ئې د پرانستلو او له گناه نه د ځان ژغورلو په نیت او بل ئې د دې لپاره چې خلاصه نه شي او بنکار ئې له منگولو ونه وځي، دواړو د دروازې په لوري وځغاستل، یو یې له گناه نه د تېښتې لپاره او بل یې د بې لارې نفس د اشباع لپاره، یو یې له خدایه ویرې تېښتې ته اړ کړی او بل یې د زړه له مراد نه د محرومېدو وېرې، عجیبه صحنه ده، دوه متضادې څېرې په یوه تگلوري کې، د یوه منزل په لور په منډو، مگر له بېلا بېلو موخو سره، څه عجیبه صحنه نندارې ته ایښودل شوې، هغه صحنه چې زړه په لږزا او درزا راولي، مشاعر هڅوي، په انسان کې وجد راپاروي. ډیر داسې کسان مومې چې دوی او هڅې ئې د دې صحنې له څېرو سره ورته دي، ټول په یو تگلوري کې، د یوه هدف او مقصد په لور تلوار کې، کله نا کله له ورتو شعارونو او ادعاگانو سره، خو یو یې د رحمن خدای لپاره او بل یې د نفس او شیطان په حکم، یو یې په پاک لمنتوب سره او بل یې له لږلو او ملوثو لاسونو

سره، یو بی له الله تعالی نه د ویرې نه په ډک زړه سره او بل بی له خیرن، خچن او گنده ضمیر سره.

• دواړه د خپل محسن په وړاندې ودرېږي، د یوه د ژوند ملگری او د بل آقا، یوه ته دې محسن هر څه ورکړي او د خپل ژوند شریکه ئې گرځولې، خو له بل سره ئې یوازې دومره کړي چې په نوکړۍ ئې نیولې، یو خپل محسن ته صادق او وفادار او بل ورته خائن او بې وفا، مجرم تر بې گناه مخکې د ځان د براءت ادعا کوي او بې گناه تورنوي او د هغه لپاره د سزا غوښتنه کوي!! پاک لمنی بېگناه له دې ډډه کوي چې بل تورن کړي، له ځانه دفاع ته اړ کېږي.

• لکه څنگه چې مو د یوسف او د هغه د وروڼو په قصې کې ولوستل چې تبری د یوسف علیه السلام د وروڼو لخوا شوی، هغه یې څا ته وغورځاوو او بیا ئې د ده کمیس د دې لپاره په "کاذبه وینه" سور کړ چې پلار پرې وغولوي، دلته هم وینی چې تبری د بدکار او مجرم له پلوه دی او د صالح مظلوم کمیس په کې څیري شوی، هغه تورن شوی او هغه په زندان او دردناک عذاب گواښل شوی!! که تاریخ ته یو ځغلند نظر واچوو نو وبه گورو د دغو دوو انساني لوریو ترمینځ د تاریخ د ټولو ټکرونو ماهیت همدغسې دی.

• کله چې دوی دواړه د مصر عزیز د وره خوله کې وینی، نو مجرمه بنځه ئې په جگ غږ وایي: یوسف ستا پر عزت او ناموس د تبری او لاس اچولو نیت درلود، د داسې تبری کوونکي سزا له دې پرته بل څه کېدی شي چې یا بندي شي او یا سخت تعذیب شي!! په دې صحنه کې هم گورئ چې د شر او فساد سمبول یرغلگر دی، تبلیغات او افتراءات د هغه له لوري دي او د پاک لمنتوب او تقوا لوری تر تهاجم لاندې او دفاع ته اړ شوی!! تل همداسې وي، د چا لمن چې په گناهونو لږلې وي هغه څوک په گناه تورنوي چې له گناه نه د تېښتې پر وخت ئې لمن څیرې شوې. اکثراً داسې کېږي چې سپیڅلي خلک د خپل سپېڅلتوب نه د دفاع لپاره د تبلیغ ډېر لږ احساس کوي او دا ضرورت لږ احساسوي چې د خپل پاک لمنتوب لپاره دلایل وړاندې کړي، دا مجرمان او گناه گاران دي چې د خپل جرم د پټولو او سپېڅلتیا د اثبات لپاره تبلیغاتو ته ضرورت لري، دوی د ځان د تېښتې لپاره نور خلک تورنوي.

• الله تعالى په خپله له مخلصو بندگانو دفاع کوي، هغه تل له متقیانو او پرهېزگارانو سره دی، یوازې ئې نه پرېږدي، آزمېښتونه پرې راولي، په لوړو ژورو سره ئې آزمويي، دا ځکه چې ابتلاء او آزمېښت د الله تعالى سنت دی او دا ځکه چې د آزمېښتونو په ترڅ کې د متقیانو روزنه کوي، په دې سره د دوی شخصیت ته مزیده خلا ورکوي، خو هیڅکله ئې د دښمنانو په وړاندې یوازې او بې اسرې نه پرېږدي، چا چې د آزمېښتونو په دوران کې تر پایه پورې صبر وکړ، الهي مرسته به ئې خامخا خوا ته را رسي، د باطل د پلویانو او ملگرو له منځه به داسې څوک راولاړوي چې له حق پالونکو دفاع وکړي، د مخالف لوري توروته رد کړي او د دوی پر پاکی او پاک لمنی شهادت ورکړي!! د یوسف علیه السلام لمن داسې څیرې شوې چې د یوسف علیه السلام پر پاکي او د عزیز د بنځې په بدلمنتوب شاهدي ورکوي، هماغسې چې په وینو لړلی کمیسی یې یعقوب وپوهاوو چې لېوه نه دی دارلی، بلکې وروڼو ئې کوم بل کار پرې کړی.

د عزیز مصر غبرگون ډېر سوړ، له دې هم ډډه کوي چې خپلې مېرمنې ته کومه سخته خبره وکړي، دا خو پرېږده چې طلاقه ئې کړي، سزا ورکړي، یا دا له یوسفه لرې کړي او یا یوسف ترې لرې کړي، له خپله کوره ئې وباسي او بل ځای ته ئې ولېږي، تر څو د دې فاجعي له بیا تکراره مخنیوی وکړي، فقط دومره ورته وایي: د بنځو مکرونه همداسې وي!! په مکرونو کې ډېر مهارت لري!! د عام خطاب په ډول، داسې چې نورې بنځې ئې هم په کې شاملې کړې دي: د شځو مکرونه همداسې وي!!! د دې دا کار خطا او غلطې گڼي خو په دې معنا چې ولې ئې خپل حیثیت او مقام ته پام نه دی کړی، دا خو ستا نوکر دی نه سیال!! یعنی دا کار په خپل ذات کې د اعتراض وړ نه گڼي یوازې په هغه صورت کې ئې د اعتراض وړ شمېري چې له خپل سیال سره نه وي!! یوسف ته ئې وویل: له دې خبرې نه تېر شه، څه چې در سره شوي هغه هېر کړه او سترگې پرې پټې کړه!! او خپلې بنځې ته ئې وویل: د خپلې گناه لپاره بخښنه وغواړه، اشتباه دې کړې ده!! خو د ده په الفاظو کې دا وضاحت نه شته چې له چا بخښنه وغواړي، له الله تعالى نه که له خپل مېرې نه؟! د ده الفاظ دا وو: انک کنت من الخاطئين: یقیناً چې ته له خطا شوو څخه یې!! آیا له دې خبرې نه

د ده مقصد دا دی چې گناه دې کړې، دا عمل خو ذاتاً یوه گناه ده او یا دا چې دا گناه نه بلکې یوه اشتباه گنبي او معنا ئې دا ده چې ولې ئې په یو مریې او غلام باندې زړه بایللی او له هغه ئې د زړه مراد غوښتی؟! د آیت الفاظ ډېر صریح دي، ده په پای کې د ذنب، جرم او اثم پر ځای د "خطا" لفظ کارولی چې مطلب ئې دا دی: د یوې شریفې کورنۍ عزتمنه مېرمن چې په خپل مریې زړه بایلې لویه اشتباه کوي!!

د مصر د عزیز له خبرو نه داسې معلومېږي چې د ده قصد دا دی چې مېرمن ئې باید په خپله له ده نه بخښنه وغواړي، باید له خپل دغه مېرې نه بخښنه وغواړي چې دا ټول آرام او له عیش او عشرته ډک ژوند یې ورته مهیا کړی، دومره پراخ او زیات نعمتونه ئې تر پښو لاندې ورته غوړولي، خو له دې سره سره دا بل چا ته زړه ورکوي او یوه مریې ته پر ده ترجیح ورکوي!!

گورئ چې یوسف علیه السلام د دغو ټولو نعمتونو پر یوې وړې برخې لاس موندلی، له دې ټولو نعمتونو څخه ډېر لږ څه د ده هم په برخه شوي، خو دی ئې په مقابل کې د الله تعالی پاس ساتي او گناه کول د نعمت کفران گنبي او ترې ځان ساتي، مگر د مصر د عزیز ښځه څومره ناشکره ده چې د دغو ټولو نعمتونو په وړاندې د خپل مېرې پاس نه ساتي؟! د نعمتونو وفت او ډېروالی غالباً د هغه کفران ته لاره وباسي او انسان د منعم په وړاندې ناشکری ته هڅوي او په انسان کې د عصیان او طغیان سبب ګرځي.

بایبل دلته د دې قصې له یوې ډېرې مهمې او حساسې برخې هسې تېرېږي، خو قرآن ئې په تفصیل سره بیانوي او فرمایي: د ښار ځینو ښځو په خپلو غونډو او مجلسونو کې دا تبصرې پیل کړې چې د عزیز مصر مېرمنې په خپل نوکر زړه بایللی، دا خو ئې څرګنده غلطې کړې ده!! (د دې له شأن سره خو دا نه ښایي چې له خپل غلام سره مینه وکړي، دا چېرې او غلام ئې چېرې!!)، قرآن فرمایي چې دا هسې د دوی مکر وو، ټولې په همدې مرض اخته وې، هسې ئې خپلو خاوندانو ته داسې ښوده چې دوی د عزیز مصر د مېرمنې په څېر نه دي، په دوی دې دا بد گمان نه کوي!! کله چې د عزیز مصر مېرمن د دوی له دې مکره خبره شوه نو د مېلمستیا بند وبست ئې ورته وکړ، د یوې صنفې په سر ئې ورته ځای برابر کړ، د هرې یوې مخې ته

ئې د مېوې لوبىسى او چاره كېنبوده، كله چې دوى په خوراك لگيا وې يوسف ته ئې د دوى خوا ته د خه وروپلو امر وكړ، كله چې د مصر د واكمنو مېرمنو وليد، حسن ته ئې هك پك او مجذوبې شوې، بې اختاره ئې خپل لاسونه غوخ كړل، د عزيز مېرمنې پرې غږ كړ: دا هماغه كس دى چې تاسو پرې ملامتولم، هو! ما ترې د زړه مراد وغوښتو مگر هغه ډډه وكړه او كه غوښتنه مې ونه مني او اوامرو ته مې غاړه كښېنږدي خاى به ئې زندان وي، خوار او ذليل به شي، يوسف (چې د دوى خبرې ئې اورېدلې او متوجه شوى چې اوس نو وضعيت لا ډېر خطرناك شو، دلته راغونډې شوې مېرمنې ټولې د دې په خېر دي اوس به هغوي هم د ده د بې لارې كولو هڅه كوي، نو الله تعالى ته ئې د دعا لاسونه اوچت كړل او) وئې ويل: زما ربه! زندان تر هغه خه راته غوره دى چې دوى مې وربولي! كه ته مې د دوى له مكره ونه ساتې دوى ته به ماييل شم او د نورو جاهلانو په خېر به شم!! الله تعالى د ده دعا قبوله كړه، له دې گنده محيطه ئې د ده د لرې كولو پرېكړه وكړه، عزيز مصر سره له هغه چې حقايق ورته خرگند شوي وو دا فيصله وكړه چې تر يوې مودې ئې زندان ته ولېږي.

د قرآن الفاظ دا دي:

﴿سُرِّيٰ لَهُ خُبْرُهَا وَكَانَ كَافِرًا كَبِيرًا﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ الْغَايِبِ خَبَّرَهُ لَعَنَهُ اللَّهُ لَمَّا كَفَرَ﴾

دلته خو خبرې د ځانگړې توجه وړ دي:

- د بنار د بنځو یوې ډلې، نه ټولو بنځو، فقط د درباریانو او رئیسانو بنځو، هغه چې په خپل چاپیریال کې د نورو اشرافي مېرمنو له ټولو اسرارو خبرېږي، وویل: د عزیز بنځې لویه غلطې کړې ده!! خپل غلام ته یې زړه ورکړی او له هغه نه یې د زړه مراد غوښتی، د هغې په شان شریفه او لوړه نښه بنځه وگوره او مریي ته زړه بایلل وگوره! هیڅوک داسې نه کوي لکه چې هغې کړي دي!! قرآن کریم د دوی دا خبرې هسې مکر او حيله گڼي او دا په گوته کوي چې دوی ټولې په دې ناروغۍ اخته وې، ټولې د عزیز مصر د مېرمنې په څېر وې، دا خبرې ئې د خپل پاک لمنتوب د اثبات لپاره کړې او په دې سره ئې خپلو مېرونو ته ښودله چې دوی دا کار اشتباه گڼي او هیڅ کله به یې مرتکبې نه شي!!

قرآن فرمایي: کله چې دې د دوی مکرجنې خبرې واورېدې نو په هغوی پسې ئې استازی ولېږو او د دوی لپاره ئې مجلس جوړ کړ، بالنسونه یې ورته کیښودل او (د غذا او مېوو پر دستر خوان باندې ئې) هرې یوې ته چاره کېښوده او (یوسف علیه السلام ته یې) وویل: د دوی مخې ته ورووځه! کله چې د هغوی نظر پرې ولگیدو، نو هغه یې (له خپل گومان او تصور نه) ډېر لوړ و موندو (د ټولو سترگې پرې بنځې پاتې شوې او د مېوو پرځای ئې) خپلې گوتې پرې کړې او وئې ویل: خدای ته پناه! دا خو بشر نه دی، دا خو له یوې قدرمنې فرشتې پرته بل څه نه دی!! د عزیز مصر مېرمن (له کوم شرم او حیا پرته د خپل راز او د عیاشۍ د مجلسونو سیالو او هم مسلکو ملگرو ته) وایي: زه مو په دې ملامتولم چې خپل مریي ته مي زړه ورکړی، دا دی هغه غلام! هو ما ترې د زړه مراد و غوښتو خو هغه ډډه وکړه، لوړه کوم چې یا به مې مراد پوره کوي او یا به زندان ته درومي، له ذلت او سپکاوي سره به مخامخېږي او له دې ټولو نعمتونو به محرومېږي!!

گورئ چې قرآن د مصر د اشرافي کورنیو اخلاقي وضعیت څنگه انځور کړی: د عزیز مصر د مېرمنې د عیاشۍ په محفل کې مېلمان، آزاد خیالي، د مصر د اشرافو په کورنیو پورې مربوطې بدلمنې بنځې چې کله یوسف علیه السلام ویني، خپل

حواس بايلي، خپل کنترول له لاسه ورکوي، ټول د هغه د جمال په ننداره کې دوښمن او له ډېرې وارخطايۍ نه د مېوو پر ځای خپلې گوتې پرې کوي، بي له دې چې د شرم او حيا احساس وکړي د ده د حسن ستاينه کوي، د عزيز مېرمنې ته براءت ورکوي او دې ته دا مجال برابرې چې په پوره جسارت سره پر خپل کار اعتراف وکړي!!

قرآن په دغو څو لنډو جملو سره د مصر د درباريانو او زعيمانو د کورنيو د بداخلاقو وضعيت او د هغوي د شخصي ژوندانه ټول اړخونه، پټې او ښکاره زاويې او گونښې په ډېر دقت سره تصويروي او دا ښيي چې په غير اسلامي ټولنو کې او د هغو خلکو په منځ کې چې پر خدای او آخرت ايمان نه لري، زعما او مشران ئې له اخلاقي لحاظه تر دې حده په فساد کې غرق وي، دومره سپک او ذليل وي چې آزاد جنسي روابط په هغوی کې عادي کار گڼل کېږي او هيڅوک هم پرې اعتراض نه کوي.

دې ټکي ته مو بايد پام وي چې له دې قصې څخه او له هغو تبصرو او تحليلونو څخه چې د مصر د مشرانو اخلاقي وضعيت په کې خپرل شوی، د قريشو د سردارانو انتباه به څه وه؟ له دې به ئې څه پيغام اخيستو؟ آیا د دې قصې حرف به ئې ځان ته متوجه نه گانو او هغه به ئې په ټولنې کې پر خپل اعتبار، رسوخ او عزت يو خطرناک بريد او تېری نه بالو؟ آیا د مکې عامو خلکو به د دې قصې په هېندارې کې د خپلو سردارانو او د دوی د کورنيو څېره نه ليدله؟ او هر آيت به ئې د دوی پر بدې وضعې نه تطبیقاوو؟

په دې آيتونو کې د يوسف عليه السلام هغه وضعيت چې ورسره مخامخ وو په ډېر زړه رابښکونکي، جالب او ښوونکي بڼه کې انځور شوی، هغه چې تازه رسېدلی ۱۸-۱۹ کلن ځوان دی، د صحرا په ويړه غېږه او د هغې په صافه او شفافه هوا کې دنيا ته راغلی او د ځوانۍ پړاو ته رسېدلی، الله تعالی ورته ښکلې صورت ورکړی، د ورونيو جفا يې ليدلې، په څا کې د لوېدلو بده ورځ ئې گاللې، د غلامۍ شپې او ورځې يې ليدلې او اوس د نړۍ په خورا متمدنه سيمه کې (د مصر په پلازمېنه کې) د مصر د عزيز په کور کې ژوند کوي، په هغه کې د بدوي او مدني ژوند آثار او

نښې له ورايه ښکارېدې، د هغه رانښکونکې خبره د جلال او جمال، ښايست او تقوی، وقار او مهرباني، متانت او ساده توب ښکلی امتزاج وو، هر ليدونکی به ئې ځان ته رانښکو او د ځان مجذوب به ئې گرځاوو، د يوسف عليه السلام ذاتي ښېگړې ورته حادثې او پېښې رامنځته کړې، لومړی ئې د ورونو له کينې سره مخامخ کړ او دی اوس د عزيز په کور کې له هغه لوي آزمېښت سره مخامخ شو، د عزيز ښځه ورپسې شوه، هره شېبه ئې د گناه په ناولي ډنډ کې د لوېد وېره وه، په هرگام کې ئې مخې ته دام، له هغه محفل نه وروسته خو د مصر د سردارانو ټولې مېرمنې پرې مينې او د هغه د اغوا لپاره ئې پايڅې رابډوهلې وې، د هغه ستونزه ئې لزياته کړې وه، هرې خوا ته چې گوري، گناه ورته خپله غولونکې غېږه پرانستې ده او په هرگام کې د شر داعي او بلونکی ورته په کمين کې دی، په ناز او نخرو ئې ځان ته رابلي، که نور خلك په گناه پسې منډې وهي، دلته گناه په ده پسې ځغلي او هره شېبه د دې انتظار کوي چې هغه غافل ومومي او گوزار پرې وکړي، غافل ئې کړي، اراده ئې کمزورې وويني، گناه ته تمايل په کې راژوندي کړي او ډېر ژر ئې ښکار کاندي، څومره خطرناکه صحنه ده او څومره ارواسوځونکې آزمويينه؟ هغه په دې سخته مبارزه کې ثابت قدمه او کوتلی دی، له هر پړاو نه په بري سره سر لورې او فاتح تېرېږي، د عزيز د ښځې گواښونه يې اورېدلي او ليدلي، چې يوسف بايد له دغو دوو نه يو غوره کړي، يا په گناه کې سقوط او د دې غوښتنو ته تسليمېدا، يا زندان ته تگ او د خواريو او ذلتونو منل، خو هغه د دغو دوو بديلونو څخه د يوه په انتخاب کې ځنډ ونه کړ، بې له ځنډه ئې زندان غوره کړ، په پوره اشتياق سره هغه بدیل انتخابوي چې پرې وېراو ئې، په پوره سوز او د زړه له تله خپل رب ته دعا کوي او وايي: زما پالونکې خدايه! زندان له هغه څه ډېر راته محبوب دی چې دوی مې وربلي!!

دا برخه له يوې خوا مونږ ته دا رانښيي چې له دې محفل نه وروسته د عزيز مصر مېرمن د يوسف عليه السلام په ښکارولو کې يوازې نه وه، د مصر د سردارانو ډېرې مېرمنې ورسره شريکې شوې وې او له بله پلوه يوسف عليه السلام دغه صحنه دومره خطرناکه گڼلې چې د الله تعالی له لطف او مرحمته پرته ئې په بل څه

خلاصون ترې گران ليدلى، د همدې لپاره ئې خپل رب ته په دې الفاظو دعا كړې:
كه د دوى مكررا نه دفع نه كړې، نو د دوى په دام كې به ولوېږم.
د قرآن دا وينا هم خاصه توجه غواړي چې فرمايي: يوسف عليه السلام جنسي
بې لاريتوب او شذوذ د جاهليت له مظاهرو څخه گڼي، د قرآن له نظره په هرې ټولنې
كې چې د دې گنده او ناوولي عمل مظاهر راڅرگند شي نو هغه ټولنه له تمدن نه
وروسته پاتې او جهل وهلې ټولنه ده. علم او تمدن انسان د قانونمندی، خوا ته كاري
او ټولې اړيكې د همدغې قانونمندی په سيورې كې تنظيموي او ټولنه له دې
ژغوري چې قانون ترپنسو لاندې شي، له حدودو تېرى وشي، نظم له منځه ولاړ شي،
يو د بل په حق او حد تېرى وكړي، د انسان په ژوند كې تر ټولو مهمه او اساسي
قضيه د ده جنسي اړيكې دي چې د ده او د ده د نسل ژوند او دوام ورپورې تړلى
دى. د انسان د ژوند د دغه اساسي اړخ روغوالى، د قانون په چوكاټ كې د هغه
تنظيمول او په دې برخه كې د پولو او حدودو د ترپنسو لاندې كېدلو مخنيوى د
علم او تمدن له لومړنيو غوښتنو څخه ده. جهل او د انسان له فطرت او د هغه د
جسم د سلامتيا او روغتيا له غوښتنو او د هغه د روح او بدن له صحي اړتياوو نه
بې خبري د دې سبب كېږي چې انسان د ژوند دغه اړخ ته لازمه اعتنا ونه شي،
ضوابط ئې ترپنسو لاندې شي او له حدودو ئې تېرى وشي، مگر دا نه گورئ چې د
لوېديځې نړۍ بې مهاره ټولنه له دې جهته څومره رنځ وړي او له څومره خطرناكو
ناروغيو سره مخامخ ده؟ د ايډز وژونكې ناروغي د دې ټولنې له مظاهرو څخه يوه
ده، د لوېديځې نړۍ زړه سوانده پوهان په چيغو چيغو د خطر اعلان كوي چې يا
آزادې جنسې اړيكې كنترول كړئ او يا د هغه د بدو او تباه كوونكو عواقبو انتظار
وكړئ.

الله تعالى د يوسف عليه السلام دعا قبوله كړه، ده زندان تر دې لرلي چاپيريال
غوره وگڼو، زندان ورته خوندي پناځى ښكاره شو، د مصر د واكمنانو له مكرجنو
او نخره گرو ښځو نه ئې الله تعالى ته پناه يووړه، د دعاگانو اورېدونكي عليم
خدای د ده دعا اجابت كړه، له هغه چټل او لرلي چاپيريال او په گناه كې له سقوط
او لوېدو ئې وژغورو، الله تعالى د خپل مخلص بنده دعاگانې اوري او قبلوي ئې،

هغه د خپل بنده له هر حالته خبر دی، په دې پوهېږي چې د څه ډول معاملې وړ او مستحق دی؟

قرآن فرمایي چې درباريانو ته دا غوره وېرېښېده چې يوسف عليه السلام د څه مودې لپاره زندان ته ولېږي، په داسې حال کې چې حقایق ورته څرگند شوي او د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ پوه شوي ول. په دې اړه د قرآن له الفاظو معلومېږي چې یوازې د مصر عزیز نه؛ بلکې د مصر نورو درباريانو هم مصلحت په دې کې لیدلې چې د یوې مودې لپاره يوسف عليه السلام زندان کې وساتي، دوی دغه تصمیم د ځینو نښو نښانو له لیدو وروسته ونیولو!! خو دا نښې نښانې کومې وې، هغه چې د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ کې دلالت کاوو او که هغه اطلاعات چې د هغې مېلمستیا له وضعیتو دوی ته رسېدلې وو؟ د قرآن له دغو الفاظو (من بعد ما رأوا الايات) او (ثم بدا لهم) چې په دواړو کې د جمعې صیغې راغلې نښې چې زندان ته د يوسف عليه السلام په لېږلو کې نور درباريان هم شریک ول او دا ځکه چې دوی ته دا اطلاع رسېدلې وه چې په هغې مېلمستیا کې د دوی مېرمنو هم په يوسف عليه السلام زړه بایللی او د هماغه څه کولو هڅه ئې کړې چې څو ورځې مخکې ئې د عزیز مصر مېرمن پرې ملامتوله!! دا بهیر مونږ ته د هغې جاهلې ټولنې یوه بله توره زاویه هم په گوته کوي او هغه دا چې په دغو ټولنو کې فیصلې او پرېکړې د مصلحتونو له مخې کېږي، نه د عدالت له مخې، د غیراسلامي ټولنو په محاکمو کې د واکمنانو هوی او هوس واکمني او حکومت کوي نه (قانون او قضا)، حاکم او واکمن کولی شي یو بې گناه انسان د خپلې خوښې تر مودې پورې په زندان کې وساتي، همغسې لکه د مصر واکمنانو او درباریانو چې د خپلو مېرمنو د اداره کولو او له فسادو د راگرځولو پر ځای ئې يوسف عليه السلام د نامعلومې مودې لپاره زندان ته ولېږو!!

هغه شخصیت ته چې الهي تقدیر د مصر په ټولنه کې د یوه ژور بدلون راوستو لپاره غوره کړی او د دې ټولنې قیادت او زعامت به ده ته سپارل کېږي، ضروري ده چې د بدوي ژوندانه د وضعیت له مشاهدې او د مصر د حکامو د وضعې له ژورې مطالعې نه وروسته، د مصر د محاکمو د پرېکړو په څرنگوالي او ماهیت پوه شي

او د زندان او زندانيانو له حال او احواله پوره خبر شي؛ او دا ځکه چې عوام د حاکمو نظامونو د پراخو تبليغاتو له مخې داسې گومان کوي چې (محاکم) آزاد او مستقل دي او قاضي د قانون او مقرراتو په حکم قضاوت کوي او د عدالت له تامين نه پرته هېڅ شيز ته ارزښت نه ورکوي، د دې غلط ذهنيت تصحيح نه يوازې د عامه خلکو او طبقاتو تر منځ ضروري ده؛ بلکې د خواصو او د ټولنيزو انقلابونو د زعامت او مشرتابه په کچه هم ضروري ده، د زندان وضع او د زندانيانو حالت، د دې ټولنو د محاکمو او قاضيانو ماهيت په ښه توگه څرگندوي، د انقلاب مشران بايد زندان ته لار شي ترڅو په جاهلې ټولنه کې د عدالت او قانون ماهيت په خپلو ټولو غړيو او روح سره احساس کړي او په دې پوه شي چې په دې مجال کې کومې تبديلي او انقلاب ته ضرورت شته!!

قرآن په دې قصې سره مونږ ته دا درس راکوي چې که چېرې د الله تعالی کوم صالح بنده د ده په لار کې زندان ته درومي، بايد ډاډه او مطمئن وي او د پاپلو په اړه دې هېڅ تشويش نه کوي، دا او هره پرېکړه دې د الله تعالی له لوري وگڼي او په دې باور دې وي چې په دې کې ټې حتماً حکمتونه او مصلحتونه ايښي دي، که نن نه پرې پوهېږې، ژر به پرې پوه شي، مگر نه گورئ چې زندان ته د يوسف عليه السلام تگ نه يوازې د ده له غوښتنې سره سم وو؛ بلکې الله تعالی په دې سره دی په گناه کې له پرېوتو وژغورو، زندان ټې ورته يوه مدرسه کړه او د هغې په غيږه کې ټې له لارې فکري او اخلاقي ودې برخمن کړ او هلته ټې د مصر د ټولني يوه بله تياره زاويه له نږدې وکتله... او په پای کې له همدې زندانه د مصر واکمنۍ ته ورسېدو.

يوسف د بنديانو خوبونه تعبيروي

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: (فرعون د دربار د ساقيانو او نانوايانو په رئيسانو غصه شوی وو... دواړه ټې په هغه زندان کې واچول چې يوسف هم په کې وو... دوی زياته موده هلته پاتې شول... فوطيفار يوسف د دوی د خدمت لپاره گمارلی وو... يوه شپه دواړو خوب وليد... سهار يوسف متوجه شو چې دواړه خفه

دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ويل: مونږ خوب ليدلی خو څوک نه شته چې مونږ ته ئې تعبير کړي... يوسف ورته وويل: د خوبونو تعبيرول د خداى کار دى!! ما ته ووايئ څنگه خوبونه مولىدلې... د ساقيانو رئيس وويل: د انگورو داسې تاك مې وليد چې درې څانگې ئې وې... ناڅاپه څانگې وغورږدې او زيات انگور په کې وټوکېدل... له ما سره د فرعون د شرابو جام وو، انگور مې په کې وزېښل او فرعون ته مې ورکړل او هغه وڅښل، يوسف ورته وويل: ستا د خوب تعبير دا دى: درې څانگې يعنې درې ورځې، تر دريو ورځو پورې به فرعون تا له زندانه آزاد کړي او بيا به د ده ساقي شې... هيله مې دا ده چې ما هېر نه کړې، فرعون ته زما قصه وکړه او ترې وغواړه چې ما له دې زندانه آزاد کړي... کله چې د نانوايانو رئيس دا تعبير واورېدو او هغه ئې ښه وموند نو هغه هم خپل خوب داسې ورته تېر کړ: په خوب کې په خپل سر باندې له ډوډۍ ډک درې شکورونه گورم ... مرغان راغلل او هغه ئې وخوړې، يوسف ورته وويل: درې سېده يعنې درې ورځې، درې ورځې وروسته به فرعون ستا سر له تنه بېل کړي او بدن به دې په دار وځړوي، مرغان به راشي او ستا د بدن غوښې به وخوري... درې ورځې وروسته د فرعون د زېږېدو کليزه وه... دا دواړه بنديان ئې خپل حضور ته وروغوښتل... د ساقيانو رئيس ئې په خپلې مخکنۍ دندې وگمارو او بل ئې په دار وځړاوه

قرآن د بايبل د دغو خبرو اکثرې برخې ردوي او په ځاى ئې د قصې اصلي بهير په داسې بڼې کې بيانوي چې نه يوازې هر څه ئې طبيعي او د واقعيتونو مطابق دي بلکې ډېر ظريف نقاط او مفيدې لارښوونې زموږ مخې ته رډي، فرمايي:

بېلګې لاندې لوستلئ چې داسې بيانوي چې نه يوازې هر څه ئې طبيعي او د واقعيتونو مطابق دي بلکې ډېر ظريف نقاط او مفيدې لارښوونې زموږ مخې ته رډي، فرمايي:

٤٠-٣٢ يوسف:
 د دې آيتونو خلاصه دا ده:
 له يوسف سره په يو وخت دوه زلمي غلامان هم بنديان شول، هر يوه ئې يو خوب بيا
 بيا ليدلى وو، يوسف ته راغلل، يوه ئې وويل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې
 انگور زېښتم او بل ورته وويل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې پر خپل سر
 ډوډۍ ورم او مارغان ئې خوري، مونږ د دې خوبونو په تعبير پوه كړه، ته راته نېك
 سرې معلومېږي، هغه ورته وويل: لابه هغه خواره چې (معمولاً هره ورځ) دركول
 كېږي نه وي درته راغلى چې تعبير به ئې درته ووايم، دا د هغه علم يوه برخه ده چې
 زما پالونكي خداي رابنودلى، ما د هغه قوم دين پرېښود چې پر الله ايمان نه لري او
 پر آخرت كافران شوي. او د خپلو نيكونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب د دين متابعت
 مې وكړ، مونږ ته نه نښايي چې له الله سره كوم څه شريك كړو، دا پر مونږ او پر ټولو
 خلكو د خداى يو فضل او پېرزوينه ده؛ خو اكثر خلك شكر نه كوي، (يعني دا د الله
 تعالى لويه پېرزوينه ده چې مونږ ته ئې فرمايلي: له الله پرته بل چا ته سر مه ټيټوي
 او بل ته لاس لمن مه اوږدوي)، د زندان ملگرو! آيا ډول، ډول اربابان غوره دي او
 كه يو غالب خداى چې پر ټولو كایناتو مسلط دى؟ له ده پرته خو تاسو د داسې څه
 عبادت كوي چې هسې څو نومونه دي، چې تاسو او ستاسو پلرونو نومولي، الله
 هېڅ دليل ورته نه دى نازل كړى، حكم (صادرول) خو يوازې الله لره دى، امر ئې كړى
 چې له ده پرته د هېچا عبادت مه كوي، سم او سيده دين همدا دى، خو زياتره خلك
 نه پوهېږي

٤٠-٣٢ يوسف: د دې آيتونو خلاصه دا ده:

له يوسف سره په يو وخت دوه زلمي غلامان هم بنديان شول، هر يوه ئې يو خوب بيا
 بيا ليدلى وو، يوسف ته راغلل، يوه ئې وويل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې
 انگور زېښتم او بل ورته وويل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې پر خپل سر
 ډوډۍ ورم او مارغان ئې خوري، مونږ د دې خوبونو په تعبير پوه كړه، ته راته نېك
 سرې معلومېږي، هغه ورته وويل: لابه هغه خواره چې (معمولاً هره ورځ) دركول
 كېږي نه وي درته راغلى چې تعبير به ئې درته ووايم، دا د هغه علم يوه برخه ده چې
 زما پالونكي خداي رابنودلى، ما د هغه قوم دين پرېښود چې پر الله ايمان نه لري او
 پر آخرت كافران شوي. او د خپلو نيكونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب د دين متابعت
 مې وكړ، مونږ ته نه نښايي چې له الله سره كوم څه شريك كړو، دا پر مونږ او پر ټولو
 خلكو د خداى يو فضل او پېرزوينه ده؛ خو اكثر خلك شكر نه كوي، (يعني دا د الله
 تعالى لويه پېرزوينه ده چې مونږ ته ئې فرمايلي: له الله پرته بل چا ته سر مه ټيټوي
 او بل ته لاس لمن مه اوږدوي)، د زندان ملگرو! آيا ډول، ډول اربابان غوره دي او
 كه يو غالب خداى چې پر ټولو كایناتو مسلط دى؟ له ده پرته خو تاسو د داسې څه
 عبادت كوي چې هسې څو نومونه دي، چې تاسو او ستاسو پلرونو نومولي، الله
 هېڅ دليل ورته نه دى نازل كړى، حكم (صادرول) خو يوازې الله لره دى، امر ئې كړى
 چې له ده پرته د هېچا عبادت مه كوي، سم او سيده دين همدا دى، خو زياتره خلك
 نه پوهېږي

گورئ چې يوسف عليه السلام له خپل زندانه د دعوت او مبارزې سنگر جوړ کړی، له هره فرصته په استفادې سره خلك د الله تعالى عبادت ته رابلي، له شرك او د گن شمېر اربابانو له بندگۍ نه بغاوت ته بلنه ورکوي، مخکې له دې چې د خپل زنداني ملگرو خوبونه تعبیر کړي، هغوی د توحيد، معاد، رسالت، له شرك نه برائت، د الله تعالى عبادت ته رابلي، خو تر هر څه مخکې لازم بولي چې د هغوي اعتماد جلب کړي؛ ځان داسې معرفي کوي: ما د هغه قوم دين پرېښی چې پر خدای ايمان نه لري، له آخرته منکر دي، د دې په ځای مې د خپلو نیکونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب عليهم السلام د دين متابعت ته ملا تړلې او ورته وايي: له ذلت او سپکاوي نه د خلاصون يوازينی لار دا ده چې له الله تعالى پرته بل چا ته سر ټيټ نه کړو، له شرك نه ډډه وکړو، يوازې په همدې سره د الله تعالى عنايت او فضل زمونږ او د ټولو انسانانو په برخه کېدی شي، الله تعالى په خپل دې پرېکنده او قاطع حکم او امر سره چې له ده پرته هیچا ته د بندگۍ سر ټيټ نه کړو او هیچا ته د احتیاج او نیازمندی لاس اوږد نه کړو، پر مونږ لویه پیرزوينه کړې ده، خپل خاص احسان او فضل ئې زمونږ په برخه کړی او زمونږ سر لوړي او عزت ئې غوښتی دی. خو ډېر انسانان د دې الهي احسان او ستر نعمت پاس نه ساتي، د شرك په گنده ډنډ کې لوېږي، او په همدې سره ئې ذلت او سپکاوی په برخه کېږي، يوسف عليه السلام د زندان ملگرو ته وايي:

• څوک چې د ځمکې او آسمانونو د يوازني پالونکي رب له عبادته ډډه وکړي، د ډول ډول اربابانو او دروغجنو خدایانو د بندگۍ په دام کې پرېوځي، د هغه چا په څېر شي چې د کومې رسۍ په وسیله پورته تللی خو د لارې په نیمایي کې نابیره رسۍ شلېدلې، له بره سره ئې اړیکې غوڅې شوې، راپرېوتی، یا د بنکاري مرغانو منگولو کې گیر شوی او یا توندو سيليو پر سر اخیستی او په کومې ژورې کندې کې ئې غورځولی، آیا نه وینئ چې زمونږ په دې شرك وهلې او له الله تعالى نه بې خبرې ټولني څومره ډول ډول اربابان حکومت کوي؟! آیا غوره نه ده چې د دوی د ظالمانه واکمنۍ نه د نجات او خلاصون لپاره يوه خدای ته پناه یوسو او يوازې د هغه عبادت وکړو؟ له الله تعالى پرته ټول معبودان او هر هغه څه چې تاسو ئې

لمانځئ، مرسته ترې غواړئ او پناه وروړئ، تش په نامه معبودان دي، هسې خوشې نومونه دي، هيڅ حيثيت نه لري، هيڅ نه شي کولی، په حقيقت کې دا تاسو اوستاسو پلرونه دي چې دوی مو په خاصو نومونو او القابو نومولې، داسې ځانگړتياوې، کرامات او خصوصيات مو ورته منسوب کړي چې په کې نه شته، هسې گومان کوئ چې ستاسو دعاگانې اوري، ستاسې مرسته کولی شي، ستاسې حاجتونه پوره کوي او دعاگانې مو قبلوي؛ په داسې حال کې چې نه د دې پراخې هستۍ په غېږ کې داسې دليل تر سترگو کېږي چې الله تعالی شريك لري او نه په کوم الهي کتاب کې ويل شوي چې له الله تعالی پرته د بل عبادت، هغه ته سر ټيټول او له هغه مرسته غوښتل جايز دي، هغه څوک چې دا ادعا او گمان ئې کړي چې د دې عالم کوم خيز يا کوم څوک په الوهيت او ربوبيت کې د الله تعالی سيال او شريك دی او الله تعالی هغه د هستۍ په اداره او د چارو په سمبالولو کې له ځان سره شريك کړی، ادعا ئې پوچه او گمان ئې بې بنسټه دی، داسې چې په ټوله هستۍ کې به د دې ادعا د اثبات لپاره کوم دليل وړاندې نه کړی شي!! هغه دين په دېوال ووځي او هيڅکله د الهي دين په سترگه مه ورته گورئ چې شرک ته بلنه ورکوي.

- الله تعالی ټولواک دی، د عالم د ساتلو او پاللو واگې ئې په لاس کې دي، د هر کار پرېکړه د ده له لوري کېږي، حکم او فرمان صادرول ده لره مختص دي، پر ټول عالم د ده جل جلاله حکم نافذ دی، په دې واکمنۍ او حکومت کولو کې هيڅوک ورسره شريك نه دی. الله تعالی د قانون جوړولو او پرېکړو کولو صلاحيت او اختيار هيچا ته نه دی ورکړی، بايد د ژوند په ټولو چارو کې له الله تعالی او د هغه له دين نه هدايت او لارښوونه تر لاسه کړو او د هغه له حکم او امر سره سم عمل وکړو.

- ستاسې د ټولني مطلق العنانه حاکمان ظالمان دي، له خپل حد او حق نه يې تېری کړی او په خپلې دې ادعا سره د شرک مرتکب شوي چې د قانون جوړول د دوی حق دی.

- د الله تعالی دائمي او پرېکنده حکم دا دی چې له ده پرته د بل خيز او بل چا عبادت مه کوئ، د بل چا له درشل او درباره وېره او طمع مه لرئ، له الله تعالی پرته

هیچا ته د بندگی سر مه ټیټوی او د فرمان او حکم اطاعت ئې مه کوی، کوم مذهب او دین چې تا ته وایي: له غیر الله مرسته غوښتل جایز دي؛ نو پوه شه چې دا دروغجن دین او کور او مذهب دی، داسې دین او مذهب چې فقط جاهل وگړي ئې په دام کې بنکار کېږي!!

له دې اغېزمن دعوت نه وروسته یوسف علیه السلام د زندان ملگرو ته د دوی د خوبونو په اړه وایي:

عَلَّمْنَا لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ لِيُخْبَرُوا
فِيهَا يَوْمَئِذٍ الْمَلَأْنَا أَغْصَانَهُمْ
عِجْرًا مَّوْجِيهًا يَلْوُونَ أَلْفًا بِأَلْفٍ
عَلَيْهِمْ فِيهَا يَوْمَئِذٍ

یوسف: ۴۱-۴۲

د زندان ملگرو! ستاسو یو تن به آزاد شي او بیا به د خپل بادار د شرابو ساقی شي او بل به په دار وځړول شي او مرغان به ئې د سر غوښې شکوي، دا دی هغه کار تر سره شو چې تاسو ئې پوښتنه کوله. بیا ئې د دوی دواړو هغه یوه ته چې گومان ئې کاوو آزاد به شي، داسې وویل: خپل بادار (د مصر پاچا) ته زما یادونه وکړه، خو شیطان د ده وریادول ترې هېر کړل، نو تر څو کلونو په زندان کې پاتې شو.

دلته څو ظریف ټکي زموږ توجه جلبوي:

- گورئ چې یوسف علیه السلام ته وروڼو په یوه سترگه کتل، د ده وړتیاوو د هغوی حسادت راپاراوو او د مصر د درباریانو عیاشو او بدکارو ښځو په بله سترگه ورته کتل، د ده حسن د دوی هوس او شهوت راپاراوو، خو د دوی دواړو په خلاف د دې دوو ستم ځپلو غلامانو تاثر د ده په باب بل شان دی، د یوسف علیه السلام په څېرې، خبرو، حرکاتو او ناستې پاستې کې د یوه صالح، محسن او پرهېزگار انسان ښې او آثار د دوی توجه جلبوي او د خپلو خوبونو د تعبیر لپاره ورته رجوع کوي، هغه ته د محسن او ښکونکار خطاب کوي.

• د بايبل دا خبره هم هيڅ وزن او وقعت نه لري چې وايي: يوه شپه دواړو خوب وليد... سهار يوسف متوجه شو چې دواړه خفه دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ويل: مونږ خوب ليدلى خو څوک نه شته چې مونږ ته ئې تعبير کړي!!! دا ځکه چې نه خو دوى داسې څه په خوب کې ليدلي وو چې پرې پرېشانه شوي وى او نه د خوب په تعبير پوهېدل!! د بايبل د دې وينا په اړه چې قرآن فرمايي چې دوى يوسف عليه السلام ته راغلي، صالح، نېک او پوه انسان ورته معلوم شوى، گمان ئې کړى چې دى کولى شي زموږ خوبونه تعبير کړي

• لکه چې گورئ قرآن نه دا خبره کوي چې دوى درې څانگې او درې شکورونه په خوب کې ليدلي او نه دا خبره چې يوسف عليه السلام دوى ته وويل چې درې ورځې وروسته به ستاسو خوبونه په دې توگه رښتيا کېږي، د بايبل دا وينا هيڅ وزن نه لري چې د دريو څانگو او دريو شکورونو تعبير درې ورځې دى، يوسف عليه السلام د يوه له خوبه پوهېدلى چې آزاد به شي او بېرته به په خپلې مخکنۍ دندې وگمارل شي، قرآن فرمايي چې د يوسف گمان همدا وو، د ده له خوبه ئې انتباه همدا وه، د دوهم کس خوب دوه برخې درلودې: پر خپل سر د ډوډۍ وړل او د ده پر سر باندې د مرغانو خوراک، له لومړۍ برخې ئې دا انتباه اخیستې چې د هغې ډوډۍ د پخولو مسئوليت به د ده پر سر پرېوځي چې پاچا پرې غصه شوى وو او دى ئې د همدې لپاره زندان ته لېږلى وو او له دوهمې برخې ئې دا انگېرلې چې پر دار به وځړول شي او مارغان به ئې د سر پوستکى او ماغزه خوري.

د قرآن له وينا معلومېږي چې دا دواړه زلميان هم د يوسف عليه السلام په څېر بې گناه ول، د قرآن له الفاظو او د يوسف عليه السلام له تعبير نه معلومېږي چې يو ئې د دربار ساقى او بل يې نانواى وو، ويل شوي چې په دې خاطر زندان ته لېږل شوي ول چې د دربار په يوې ميلمستيا کې يوه داسې شراب مېلمنو ته وړاندې کړي وو چې مچ په کې لوبدلى وو او بل يې داسې ډوډۍ پخه کړې وه چې شگې په کې وې، د آيت له الفاظو او د هغو دواړو له خوبونو څخه دا جوتېږي چې نوموړې وينا صحيح او د بايبل خبره غلطه ده چې دوى د دربار د چارو مشران وو، قرآن دوى دواړه د زلميانو په نامه يادوي، او په دې سره مونږ ته د مصر د هغه مهال وضعیت

دقیقاً انځوروي، دا یوازې یوسف علیه السلام نه وو چې د حاکم نظام د عیاشو او ظالمو واکمنانو د هوسونو قرباني شوی وو؛ بلکې د ده په څېر گڼ شمېر کسان هره ورځ د دې مفسد نظام د مفسدو واکدارانو د هوسونو قرباني کېدل، دا یوازې دی نه وو چې له کومې گناه او جرم پرته زنداني شوی او د دې ټولني د ظالمو واکمنانو د غضب او قهر تر متروکې لاندې راغلی؛ بلکې د ده په څېر ډېر نور هم له کومې گناه پرته د دوی په لاس تعذیب کېږي، رنگ رنگ عذابونه گالي او هيڅ په هيڅ ځورول کېږي.

د قرآن له الفاظو معلومېږي چې یوسف علیه السلام د زندان دغو دوو ملگرو ته وویل: کوم خواره چې هره ورځ په معین وخت درکول کېږي، د هغه وخت تر رارسېدو مخکې به ستاسې د خوب تعبیر درته ووايم، يعني دا چې له دوی ئې وخت غوښتی، تر څو د دوی د خوبونو په باب فکر وکړي او صحیح او دقیق تعبیر ئې ورته ووايي. د اټکل له مخې دغو ملگرو ئې سهار له وینسېدو نه وروسته ده ته خپل خوبونه تېر کړي او ده د غرمې تر ډوډۍ پورې مهلت غوښتی، د دې وینا په اهمیت هغه وخت ښه پوهېدی شو چې په راتلونکې کې د پاچا د خوب د تعبیر په اړه د یوسف علیه السلام فوري ځواب او له څه ځنډه پرته تعبیر ته ځیر شو، دلته ئې وخت غوښتی او هلته ئې له ځنډه پرته ځواب ویلی او د دې معنی دا ده چې د یوسف علیه السلام بصیرت او پوهه ورځ په ورځ زیاته شوې، زندان د ده لپاره که له یوې خوا د مبارزې او دعوت سنگر وو له بلې خوا یوه مدرسه وه، الله تعالی تر هغه مهاله په زندان کې پرېښود چې ښه روزنه ئې وشي او د هغه ستر او تاریخي مأموریت لپاره جوگه شي چې څه موده وروسته به ورسپارل کېږي، د مصر د هغه مهال د لوی ملک زعامت او قیادت ده ته سپارل کېدو، الله تعالی د همدې لپاره دی له کنعانه راروان کړی وو، د ستونزو، کړاوونو او آزموینو په لوړو ژورو کې ئې وروزو او ورو ورو ئې د هغه استعدادونو او وړتیاوو ته وده ورکړه او دا شرایط ئې ورته برابر کړل چې له زندانه قصر ته ورسېږي او له غلامۍ نه پاچاهۍ ته. متأسفانه زمونږ ځینې مفسرین هم د اسرائیلي روایاتو تر اغېز لاندې تللي او د قرآن دا برخه ئې داسې تعبیر کړې چې گواکې یوسف علیه السلام په غیب پوهېدو او د زندان

ملگرو ته ئې ويلې چې زه مو په دې خبرولى شم چې نن به كوم خواړه درته راځي او سبا كوم او ځينو داسې تعبير كړى چې په خوب كې هر خواړه وگورئ زه ئې تعبير درته بنسټم!! دا دواړه تعبيرونه كمزوري دي او د قرآن له الفاظو سره اړخ نه لگوي، قرآن د يوسف عليه السلام قول په دې الفاظو رانقلوي: نبأتكما بتأويله (تاسې دواړه به د هغه په تعبير خبر كړم، دا الفاظ صريحاً بنسټي چې مراد ئې د خوب تاويل او تعبير دى؛ د خوراك لپاره د تاويل كلمه نه استعمالېږي او صحيح نه ده چې ووايو: نبأتكما بتأويل الطعام!! سر بيره پر دې دلته زندانيانو له يوسف عليه السلام نه د خپلو خوبونو تعبير غوښتى او دا صحيح نه ده چې د خوبونو د تعبير پر ځاى هغوى ته ووايي چې د هغه خوړو څرنگوالى به درته وبنسټم چې په راتلونكې كې دركول كېږي!!

د قرآن دا دقيق او له معانيو ډك الفاظ هم د غور او دقت غوښتنه كوي چې فرمايي:

وَلَا تَقْرَأُ الْكِتَابَ طَرَاهُ مُطَهَّرًا ۚ وَتَرْجُوهُ مُرْجَا ۚ وَتَنْسَىٰ فِي يَدَيْكَ الْكِتَابَ وَتَوَلَّىٰ وَتَنسَىٰ ۚ

يوسف: ۴۲

وَلَا تَقْرَأُ الْكِتَابَ طَرَاهُ مُطَهَّرًا ۚ وَتَرْجُوهُ مُرْجَا ۚ وَتَنْسَىٰ فِي يَدَيْكَ الْكِتَابَ وَتَوَلَّىٰ وَتَنسَىٰ ۚ

او د دوى دواړو له منځه ئې هغه چا ته چې گمان ئې وکړ خوشې کېږي وويل: د خپل بادار خوا ته دې ما ياد کړه، نو شيطان دا ترې هېره کړه چې خپل بادار ته ئې يادونه وکړي، نو ځکه څو کلونه په زندان کې پاتې شو.

دا آيت په ډېر صراحت سره بنسټي چې:

- يوسف عليه السلام نه د ځان په اړه له الهي قضا خبر وو او نه د خپلو دوو زنداني ملگرو له مقدراتو، بلکې د دوى له خوبونو ئې اټکل کړى، د يوه خوب ته په پام سره ئې گومان کړى، حدس ئې وهلى او اټکل ئې کړى چې له زندانه به آزاد شي، د "ظن" لفظ کارول همدا مطلب افاده کوي. او په دې سره قرآن د بايبل دا وينا يو ځل بيا رد کړې چې پيغمبران عليهم السلام په غيب پوهېږي، که تاسو بايبل ته لږ ځير شئ په ځاى ځاى او نږدې د ټولو پيغمبرانو په اړه به وگورئ چې په غيب پوهېدا

ورته منسوب شوې او قرآن همدومره په دې خبرې تأکید کوي چې نه پیغمبران په غیب خبر دي او نه پر ځمکه او آسمان کې له الله تعالی پرته بل څوک په غیب پوهېږي.

• یوسف علیه السلام خپل دغه ملګري ته چې د ده په ګمان به له زندانه خوشې کېږي او بیا به د دربار ساقی شي، وویل: ما په یاد لره، هېر مې نه کړې، خپل بادار ته دې زما احوال واوروه؛ خو هغه چې د شیطان په لار تللی وو، د خپل زندان یار ئې هېر کړ، دربار ته نږدېوالی د دې سبب شو چې د سختو ورځو یاران هېر کړي، وئې نه غوښتل او یا ئې ونه شو کړی چې د یوسف احوال خپل بادار ته واوروي.

• د قرآن له دغو الفاظو (فلث في السجن بضع سنين: نو د څو کلونو لپاره په زندان کې پاتې شو)، داسې معلومېږي چې یوسف علیه السلام د خوبونو د تعبیر په دوران کې کوم داسې کار کړی چې له امله ئې څو کاله په زندان کې پاتې شو، دا کوم کار وو؟ کوم داسې الفاظ د ده له خولې وتلي چې له امله ئې د زندان موده د څو نورو کلونو لپاره اوږده شوې؟ که څه هم ځینې مفسرین وايي چې د قرآن په دې الفاظو کې چې وايي: (فانساه الشيطان ذکر ربه)، یوسف علیه السلام ته اشاره شوې، خو دا ډېره کمزورې خبره ده، ځکه له دې نه دوه آیته وروسته وضاحت شوی چې دغه هېروونکی یوسف علیه السلام نه؛ بلکې د هغه د زندان ملګری وو چې څه موده وروسته ئې خبره ورپه یاد شوه، دا هېرېدا د یوسف علیه السلام د ملګري کار وو نه د یوسف علیه السلام کار. د دوی تعبیر د قرآن له الفاظو سره قطعاً اړخ نه لګوي، هغه یوسف چې د الله تعالی لپاره ئې زندان ته پر دربار ترجیح ورکړه اوس به په زندان کې څنګه خپل رب هېروي، انسان خو معمولاً په سختیو کې نسبت آسانيو ته لازیات خدای یادوي. د آیتونو ترکیب داسې دی چې هېرېدا د آزاد شوي ملګري کار دی، ځکه له ده غوښتل شوي وو چې د خپل بادار خوا ته ما یاد کړه، نسیان او هېرېدا له دې سره جوخت راغلې او له همدې ساقی پرته بل چا ته نه شي منسوبېدی.

• د قرآن الفاظ په دې هکله ډېر صریح دي چې په زندان کې د یوسف علیه السلام د پاتې کېدو دلیل دا وو چې له خپل زنداني ملګري ئې دا مطالبه وکړه چې

د ده احوال خپل بادار ته ووايي او په دې توگه له زندان نه د خلاصون په لټه کې شو، په داسې حال کې چې څه موده مخکې يې ويلي وو؛ زندان ته پر هغه څه ترجيح ورکوم چې دوی مې وربلې! ولې ئې عجله وکړه، ولې بې حوصلې شو، ولې د يوه غلام په وسيله له ظالم حاکم نه استرحام کوي؟! حکيم خداى د هغه دا کار غوره ونه بالو؛ نو ځکه څو کاله نور هم په زندان کې پاتې شو او دا ځکه چې هغه لا مزيد روزنې ته ضرورت درلود، د هغه د معنوي ودې او ارتقاء لپاره څه نوره موده په زندان کې پاتې کېدل ضروري وو. دا مطلب هغه وخت مونږ ته لازيات جوت کېږي چې گورو قرآن په همدې سوري کې او څو آيتونه وروسته، د يوسف عليه السلام لور عزم او متين صبر او زغم داسې انځوروي: څو کاله وروسته، همدا زنداني ملگرى، په داسې حال کې د ده خوا ته راځي چې د مصر د پاچا پيغام ورسره دى، دى ئې دربار ته ورغوښتى، خو دى پاچا ته له ورتلو ډډه کوي، له زندان نه د خلاصون په باب عجله نه لري، په ډېره استغنا او متانت سره وايي: اول بايد زما د زنداني کېدو وجه معلومه شي، له هغو دې پلټنه او تحقيق وشي چې زه ئې زندان ته لېږلى وم، کله چې زما براءت اعلان شو هله به دا بلنه ومنم!!

حکيم خداى غوښتل چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولني د مشرتابه لپاره تيار کړي، د سختو آزموينو په لور وژورو کې وده ورکړي، هغه وړتياوې، څواکونه او استعدادونه ئې راويښ کړي او ځلا ورکړي چې يوازې په سختو شرايطو کې راويښېږي او ځلا مومي، د يوه حکيم، مدبر او زړه سواند قيادت وړتياوې په کې راپيدا کړي، پوره فهم او بصيرت ئې په برخه کړي، د کنعان په نيمه بدوي ټولني کې ممکن نه وه هغه استعدادونه په ده کې راپيدا شوي وي چې د مصر د واکمنۍ لپاره ضروري ول، کنعان د مصر له مدني ټولني نه خورا زيات توپيرونه درلودل، څوک چې په هغه محيط کې ستر شوى په دې نه توانېدو چې د مصر د محيط غوښتنې درک کړي او د هغه ستر هېواد د خلکو د قيادت له عهدې څخه ووځي، د دې لپاره چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولني نبض ښه درک کړي، په ټولو اسرارو ئې دقيقاً پوه شي، د سياسي او اجتماعي اړيکو او مناسباتو په ماهيت ئې ښه پوه شي او په هغه کې د مصر د متمدني ټولني د زعامت وړتوب او لياقت

راپیدا شي، نو ښايي چې د کنعان د نیمه بدوي ټولني نه مصر ته لاړ شي او هلته تر یوې مودې د مصر د زمامدارانو د ډلې د یوې مرفه کورنۍ په غېږې کې پاتې شي، هماغسې لکه چې الله تعالی موسی علیه السلام د یوې اسرائیلي مظلومې کورنۍ له غېږې بیل کړ او د سیند د څپو پر اوږو ئې د فرعون کور ته ورساوو، د هغه جلاد له تیغه یې وژغورو چې د بني اسرائیلو د بچیانو د وژلو او حلالولو لپاره گمارل شوی وو، د دښمن ماڼۍ یې ورته مدرسه وگرځوله او په همدغې مدرسې کې ئې هغه علم او حکمت په برخه شو چې د دغې ټولني د لارښوونې او قیادت لپاره ئې ورته ضرورت درلود، له ده نه مخکې ئې یوسف علیه السلام هم له کنعانه مصر ته ورساوو، د مصر د عزیز کور ئې ورته مدرسه کړ، دلته ئې د تأویل الاحادیث علم په برخه شو، دلته د مصر د ټولني په نبض پوه شو او دلته د دې ټولني د زعامت وړتیاوې او ځانگړتیاوې په کې وپاللی شوې. ده دیانت او خدای لمانځنه د ابراهیمي کورنۍ په غېږ کې زده کړې وه، مینه، سادگي، مروت، زړورتیا، صداقت، صبر، قناعت او ټولې هغه ښېگړې چې د نیمه بدوي ژوند ځانگړتیاوې دي، دا ئې په کنعان کې ترلاسه کړل، هغه درایت او فراست چې د مصر د ټولني د مشرتابه لپاره ضروري وو دا ئې باید په خپله په مصر کې، د عزیز مصر په کور او په زندان کې ترلاسه کړی وی، د کنعان په چاپیریال کې دا زده کړه ورته ممکن نه وه، نو ځکه حکیم خدای په خپل خاص الهي تدبیر سره هغه مصر ته وروست او د مصر په یوې واکمنې او حکمرانې کورنۍ کې ئې مېشت کړ او په دې سره ئې په ده کې د دغو استعدادونو د ودې شرایط برابر کړل.

په دې قصې سره قرآن مونږ ته دا ستر درس راکوي چې هیڅوک، که هر څومره ځواکمن وي، په هیڅ تدبیر او حیلې سره نه شي کولی د الله تعالی پرېکړې وځنډوي او د تحقق مخه ئې ونیسي، الله تعالی چې څوک د یوې ټولني او ملت د زعامت لپاره غوره کړی او هغه ته ئې د مشرتابه وړتیاوې ورکړې وي، کوم قدرت کولای شي د هغه په مخ کې ځنډ شي؟! او دغه مقام ته د رسېدو مخه ئې ونیسي؟! مگر د یوسف علیه السلام له عبرت او پنده ډکه قصه دا نه ثابتوي چې خدای په خپل کار کې برلاسی او غالب دی، خو ډېر خلک پرې نه پوهېږي.

قرآن فرمایي چې کله یوسف علیه السلام د پوځوالي او رشد مرحلې ته ورسېد، نو حکم او علم ورکړي شو، په قرآن کې اکثرأ د پیغمبرانو د بعثت د بیانولو لپاره دا الفاظ کارول شوي چې حکم او علم ورکړی شو او په دې سره مونږ ته لارښوونه کوي چې پیغمبرانو علیهم السلام ته هم علم ورکړی شوی او هم د حکم او فیصلې قوت، هغوی هم فکري امامان دي او هم سیاسي مشران او د پرېکړو او حکم کولو مرجع، دلته د یوسف علیه السلام په هکله ویل شوي چې (حکم) او (علم) ورکړی شو، له (علم) نه مخکې د (حکم) یادښت دا مطلب په څو څو کوي چې یوسف علیه السلام لومړی قدرت ته رسېدلی او د مصر واکمن شوی او بیا په پیغمبرۍ مبعوث شوی. خو دلته دا هم ویل شوي چې الله تعالی له ټولو محسنینو او نېکانو سره همداسې معامله کوي، دا الهي معامله یوازې پیغمبرانو ته نه ده مختصه شوې، بلکې ټول نېکان هم په کې شاملېږي، د هغوی هڅې به هم خامخا ثمر ته رسوي او نېکه بدلې به ورکوي، د پېښو او حوادثو په لوړو ژورو او پیچومو کې به هغوی ته رشد او وده ورکوي او د دښمن د توطئو په وړاندې به ئې ساتنه او حفاظت کوي او د دوی د بریا او برلاسی لاره به آواري.

څوړی چې قرآن په څومره حکیمانه توګه د هغه الهي نظام د مشرانو او واکمنانو ځانګړتیاوې زموږ مخې ته ږدي چې الله تعالی ئې د انسانانو لپاره غوره ګڼي، د دې ټولنې د زعامت یوه بېلګه د یوسف علیه السلام په څېره کې انځوروي او زموږ نندارې ته ئې ږدي او مونږ ته ښيي چې په دې نظام کې د چارو واګې د هغو شخصیتونو په لاس کې وي چې په پټه او ښکاره له الله تعالی څخه وېرېږي، د خلکو د سر، مال، عزت او ناموس ساتونکي وي، حرام ته له نږدې کېدو او له الهي حدودو نه د تېرې څخه په کلکه ځان ساتي، د دې پر ځای چې په ځمکه کې تمکین او قدرت ته رسېدل په دوی کې طغیان او سرکښي راوپاروي، د دې اپوټه په دوی کې انکسار او تواضع زیاتوي، پر خدای ایمان او دا باور او اعتقاد چې هر څه ئې د الله تعالی پېرزوینه، احسان او عنایت دی، نه د دوی ذاتي کمال او هنر نتیجه، دغه احساس، باور او اعتقاد له ګناهونو نه هم او د اقتدار په وخت کې له غرور او تکبر نه هم د ځان ساتلو سبب ګرځي.

د فرعون خوبونه

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: (له دې دوه کاله وروسته، يوه شپه فرعون خوب وليد چې د نيلا خوا ته ولاړ دی، ناڅاپه له روده اووه څوږب غويي راووتل... ورپسې اووه ډنگر غويي راووتل... بيا دغو ډنگرو غويانو هغه مزې غويان له ستونې تېر کړل... فرعون راوين شو... خو بيا ويده شو او دا ځل ئې وليدل چې له يوې څانگې اووه ډک وږي راوتوکېدل... ورپسې ئې اووه نازک وږي وليدل چې شرقي بادونو وچ کړي ول، وچو او نازکو وږيو ډک وږي وخوړل، ... فرعون له خوبه راوين شو، سهار ئې فکر پرېشانه وو، د مصر ټول جادوگران او پوهان ئې راوبلل... خپل خوب ئې ورته تېر کړ خو څوک نه وو چې دا خوبونه ورته تعبير کړي... د ساقيانو رئيس راوړاندې شو او وئې ويل: اوس را په ياد شول چې ... زمونږ خوبونه يوه عبراني ځوان تعبير کړل او تعبيرونه ئې رښتيا وختل... فرعون فوراً څوک ولېږو چې يوسف حاضر کړي... يوسف سر او صورت برابر او جامې ئې بدلې کړې ... او د فرعون حضور ته ورغی... فرعون خپل خوب ورته تېر کړ... يوسف وويل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبيرولی خو خدای به ستا خوب ورته تعبير کړي... فرعون خپل خوبونه ورته تېر کړل... او يوسف ورته وويل: ستا د دواړو خوبونو معنی يوه ده... اووه مزې غويي او اووه ډک وږي د پرېمانۍ اووه کلونه په گوته کوي... او اووه ډنگر غويي او اووه وچ وږي د وچ کالۍ د اووه کلونو نښه ده چې ورپسې به راځي، په دې توگه خدای ته له هغه څه خبر کړې چې په مصر کې به ئې ترسره کوي... اووه کاله به پرېماني وي او بيا سخته وچ کالي او قحطي، ... زه وړانديز کوم چې يو پوه او هونبنيار کس د کرکنت په دنده وگمارې او هغه بايد د پرېمانۍ په کلونو کې د محصولاتو پنځمه برخه په شاهي انبارونو کې ذخيره کړي... فرعون او ټولو درباريانو د ده وړانديز خوښ شو او فرعون وويل: تر يوسفه به غوره کس څوک وي چې د دې کار له عهدې ووځي... په ده کې د خدای روح ده!! يوسف ته ئې وويل: همدا اوس تا په دغه دنده گمارم، ته به د مصر دوهم لوړ پوړی کس وي او فرمان به دې په هر ځای کې چلېږي!! بيا فرعون د پاچايۍ گوتې ورپه گوته کړه، فاخره لباس ئې ورواغوست، د طلا زنجير ئې ورپه غاړه کړ، په دوهمې

معتبرې سلطنتي گاډۍ کې ئې سپور کړ... چې چېرې به تلو دا اعلان به ئې تر مخ کېدو: په گونده شی (د تعظیم لپاره)!!

لکه چې گورئ د بایبل په وینا کې کافي غیر ضروري تفصیل، بې ځایه تکرار، نامناسب او گونگ الفاظ او نامعقولې څرگندونې شته، دغو څو ویناگانو ته ئې لږ ځیر شی: یوسف وویل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبیرولی خو خدای به ستا خوب درته تعبیر کړي!!!... دا په داسې حال کې چې څو شپې وروسته یوسف په خپله د ده خوب تعبیروي!! فرعون وویل: تر یوسفه به غوره کس څوک وي چې د دې کار له عهدې ووځي.. په ده کې د خدای روح ده!! د یوسف علیه السلام په اړه دا خبره کول چې ده ته ئې د سرو زرو زنجیر ورپه غاړه کړ!! دا د هغه چا خبره کېدی شي چې پیغمبران علیهم السلام نه پېژني او په دې نه پوهېږي چې دوی د داسې جاهلانه دودونو په خلاف د مبارزې لپاره لېږل شوي، بنایي د بایبل لیکونکي دلته د یوسف علیه السلام د هغو مخالفینو وینا کت مت رانقل کړې وي چې د مصر د دوهم لور پورې شخصیت په توگه ئې د ده له ټاکلو سره مخالفت کاوو او دا ئې نه شوی زغملی چې د دوی په اصطلاح یو کنعاني غلام پر مصریانو حکومت وکړي، دا کار داسې ورته برېښېدو لکه څوک چې د غلام په غاړه کې د سرو زرو زنجیر واچوي، بایبل دغه استعاره په حقیقي معنی رااخیستی!! په ډېرو نورو ځایونو کې به هم وگورئ چې د بایبل لیکونکی همدا غلطی کوي. د بایبل د اظهاراتو په رکاکت هغه وخت ښه پوهېدی شو چې د قرآن د وینا په رڼا کې ورته ځیر شو، قرآن د بایبل دا وینا تصحیح کوي او دا جریان په ډېرو محدودو جملو کې په ډېره معقوله توگه او ښکلو الفاظو کې بیانوي او فرمایي:

بایبل د قرآن په رڼا کې

په دغو مختصرو آيتونو کې لاندې مهم مطالب زمونږ مخې ته راځي:

• دا څلورم خوب (رؤيا) ده چې په دې سوره کې ئې يادونه کېږي او بنسټي چې کافر او مسلمان، ظالم او مظلوم، بڼه او بد انسانان، ټول خلک له خوبونو سره د مېوو) عصاره وباسي.

يوسف: ۴۳-۴۹

څښتن برکت يې کړي

ا چا وويل: زه په خوب کې اووه څوږې غواوې گورم چې اووه ډنگرې غواوې ئې وځوري او اووه شنه وږي او اووه نور وچ، درباريانو! ما د خپل خوب په تعبير خبر کړئ که د خوبونو په تعبير پوهېږئ. هغوی (په ځواب کې) وويل: دا هسې د خيالاتو گېډۍ ده (گډو ډډ خوبونه دي) او مونږ د دغو خيالي خوبونو په تعبير نه پوهېږو. او له هغو دوو نه يوه ژغورل شوي کس، چې له څه مودې وروسته خبره ورپه ياد شوې وه، وويل: زه به مو پرې خبر کړم، ما (زندان ته د يوسف عليه السلام د ليدو لپاره) ولېږئ!، (هغه وويل): اي رښتونې يوسفه! د اووه څوږو غواوو چې اووه ډنگرې غواوې ئې وځوري او اووه شنو وږيو او اووه وچو وږيو په تعبير مو خبر کړه، بنسټي (د مجلس له پورته کېدو د مخه) ورستون شم، هيله ده چې پرې پوه شي. (يوسف عليه السلام) وويل: تر اوو کلونو به پر له پسې کر کښت کوئ، څه چې ترلاسه کوئ په خپلو وږيو کې ئې پرېږدئ مگر هغه لږه برخه ئې چې خورئ ئې، بيا به له دې وروسته اووه نور سخت (کلونه) راشي، چې هغه به ټول هغه څه درنه وځوري چې ورته ذخيره کړي مو وي، مگر هغه لږه برخه چې ساتئ ئې. بيا به له دې وروسته داسې کال راشي چې په هغه کې به پر خلکو بارانونه وورېږي او په هغه کې به (خلک د مېوو) عصاره وباسي.

- په دغو مختصرو آيتونو کې لاندې مهم مطالب زمونږ مخې ته راځي:
- دا څلورم خوب (رؤيا) ده چې په دې سوره کې ئې يادونه کېږي او بنسټي چې کافر او مسلمان، ظالم او مظلوم، بڼه او بد انسانان، ټول خلک له خوبونو سره د مېوو) عصاره وباسي.

مخامخ کبږي، ځينې ئې جدي انگېرې او د تعبير هڅه ئې کوي، غواړي پوه شي چې خوب ئې څه پيغام ورته لري، ځينې ئې جدي نه نيسي، يا ئې د ورځنيو فعاليتونو تسلسل گڼي، يا هسې گڼو وډ خيالات او يا ئې د هغو هيلو او آرزوگانو انعکاس چې نه دي ترسره شوي، په شا تمبول شوې هيلې ئې گڼي چې په خوب کې ځان بښي، د همدې لپاره د خوبونو له څنگه په بې پروايۍ تېرېږي او دا زحمت ځان ته نه ورکوي چې تعبير ئې کړي او په هغه پيغام د پوهېدو هڅه وکړي چې خوبونه ئې له ځان سره لري. د انسان ((رؤيا)) بښي چې انسان له محسوس او ملموس برخو نه علاوه هم ډېر څه لري، د فهم او درک دنيا ئې يوازې په محسوساتو کې نه راخلاصه کېږي، د ده د فهم او درک دنيا ډېر نور پراخ او پيچلي ابعاد او اړخونه هم لري، که هغه په خپلو ظاهري حواسو سره مشهود او ملموس شيان او تر سترگو کېدونکې نړۍ درک کوي؛ په لا شعور کې د زمان او مکان له پولو اوږي، له غيبې نړۍ نه، د پردو او حجابونو له ماورا نه پيغامونه ترلاسه کوي، دا پيغامونه څه ډول ور رسېږي، سرچينه ئې چېرې ده، څوک دی؟ څه دی؟ څنگه په خوب کې په هغه څه پوهېدی شي چې په وينه نه شي پرې پوهېدی؟ دا پوښتنې ځواب غواړي، منصف خپرونکي نه شي کولای چې له څنگه ئې په بې پروايۍ تېر شي. که مونږ په خپل ژوند کې د تخمينونو او انگېرنو په مرسته وړاند وينې کوو او ډېر ځله مو وړاندوينې سمې څږي، که په خوب کې داسې څه گورو چې څه موده وروسته تحقق مومي، د دې لپاره څه توجیه وړاندې کولی شو؟ مگر کولی شو د يوه کس داسې په لسه او خوبونه او په ټولې نړۍ کې د لکونو خلکو داسې خوبونه عادي او بې اهميته خبره وگڼو او د تصادف نوم ورکړو؟ آیا لږ تر لږه د دې خبرې په کولو مجبور نه يو چې زمونږ مغز د خوب په حالت کې همغسې وړاند وينې کولی شي چې په وينه ئې کوي؟ آیا دا خبره ډېره بېهوده او خوشې خبره نه ده چې څوک ووايي: زمونږ مغز په وينه کې سم او په غور او دقت سره کار کوي خو د خوب په حالت کې ئې هر تحليل ناسم او له غور او دقت پرته او گڼو وډ خيالات وي؟! ډېر نامعقول انسان به د داسې خبرې کولو جرأت کوي، ډېر ناپوه انسان به دا گمان کوي چې د خوب په حالت کې دماغ خپل کار پرېږدي، نه په قضايو او غور کولی شي او نه ئې د

غور او تفکر نتایج او لاس ته راوړنې د اهمیت وړ دي!! حال دا چې په خوب کې د انسان یوازې د خو حواسو سویچونه بند او د انتظار (standby) په حالت کې شي، نور دماغ د مخکې په څېر خپل کار ته دوام ورکوي، بنایي د ځینو برخو توقف مغز ته د بڼه غور او فکر کولو لار بڼه موقع او فرصت په لاس ورکړي. په هر صورت؛ خوب یو حقیقت دی، رښتیا ختل ئې داسې څه چې انکار ترې گران دی. د هغو خوبونو لپاره څه توجیه وړاندې کولی شو چې د راتلونکو پېښو خبر راکوي او خبر ئې هم ډېر دقیق؟ آیا پر عالم الغیب خدای باندې له ایمان نه پرته بل تفسیر او تعبیر ورته درلودی شو؟ د الله تعالی د اثبات لپاره له خورا کوچولو دلایلو څخه یو دلیل همدغه د انسان خوبونه دي.

• له الفاظو جوتېرې چې د مصر پاچا پرله پسې یو خوب ویني، بالآخره خپل خوب ځینو درباریانو ته تېروي او ترې غواړي چې تعبیر ئې ورته ووايي، د بیان انداز داسې دی چې پاچا هسې په کوم مجلس کې ځینو درباریانو ته خپل خوب تېر کړی او ورته ویلي ئې دي: که د خوبونو په تعبیر پوهېږئ نو زما دا خوب تعبیر کړئ، د بایبل دا وینا هیڅ وزن نه لري چې پاچا سهار وختي ټول درباریان، نجومیان او جادوگران راوغوښتل چې د ده خوب ورته تعبیر کړي!! نه خو دا خوب د دومره ستر او عاجل اقدام غوښتنه کوي او نه هیڅ هونښیار انسان د یوه خوب لپاره دومره ستره غونډه جوړوي!! د درباریانو له دې ځوابه چې پاچا ته ئې وویل: دا کوم معنی لرونکی خوب نه دی، مونږ ئې په تعبیر نه پوهېږو، معلومېږي چې نه پاچا خپل خوب جدي گڼلی او نه ئې درباریانو.

• دا خبره هم د خاصې پاملرنې وړ ده چې قرآن دا پاچا د فرعون په نامه نه یادوي، بلکې د ملک (پاچا) په نامه ئې یادوي، د وروستیو علمي تحقیقاتو په ترڅ کې دا خبره معلومه شوې چې د یوسف علیه السلام په دور کې د مصر پاچایان د فرعون په نامه نه یادېدل، ډېر وروسته د فرعون نوم ورته غوره شوی، تحقیقات ښيي چې د هغه وخت پاچایان د هکسوس په نامه یادېدل چې له ۱۷۳۰ تر ۱۵۸۰ مخکې له مېلاده ئې پر مصر حکومت کړی، له دغو تحقیقاتو هم معلومېږي چې د بایبل دا وینا غلطه ده چې نوموړی پاچا د فرعون په نامه یادوي.

- د دربار ساقی، د یوسف علیه السلام د زندان ملگري ته د دې خوب له اورېدلو سره سم، یوسف علیه السلام ورپه یاد شو او وئې ویل: زه کولای شم دا خوب تعبیر کړم، په دې شرط چې ما زندان ته ولېږئ، هلته یو څوک راسره وو چې خوبونه ئې په ډېر دقت سره تعبیرول، د ساقی له دې خبرې چې (ما ولېږئ) په ډاگه معلومېږي چې دی یو غلام دی نه کوم مشر او د بایبل د وینا له مخې رئیس!! هغه یوسف علیه السلام ته ورغی، خوب ئې ورته تېر کړ، تعبیر ئې ترې وغوښت او ټینگار ئې وکړ چې د درباریانو د مجلس له پورته کېدو نه مخکې د خوب تعبیر ورته ووايي او یوسف علیه السلام به له څه ځنډه د پاچا خوب داسې تعبیر کړ: اووه څوربې غواوې د اووه وو برکتی کلونو نښه ده او اووه ډنگرې غواوې د اووه وچ کالیو او قحطي کلونو څرگندونه کوي، اووه شنه وږې اووه حاصل لرونکي فصلونه په گوته کوي او اووه وچ وږي د ذکر شویو اووه وو فصلونو هغه وچ شوي حاصلات په گوته کوي چې په وږو کې به ساتل کېږي او د قحط په کلونو کې به استفاده ترې کېږي، د اووه وو برکتی کلونو حاصلات به د قحط په اووه وو کلنو کې مصرف شي، خو په دې شرط چې په وچو وږو کې وساتل شي، قحط اووه کاله دوام کوي، له هغه نه وروسته عادي حالت رامنځ ته کېږي، بارانونه به پیل شي او مصر ته به بیا پرېمانې او سمسورتیا راوگرځي او خلك به د مېوو عصاري زېښې. د مصر وگړي ښايي محتاط وي او د قحط په کلونو کې د ټولو غلو دانو له مصرفولو ډډه وکړي، هغوي باید یوه اندازه غله دانه د تخم په توگه د راتلونکي کال لپاره وساتي، همدارنگه متوجه وي چې د غلو دانو د ساتلو او ذخیره کولو غوره طریقه دا ده چې په خپلو وږو کې وساتل شي.
- له زندانه د یوسف علیه السلام د وتلو په اړه د بایبل وینا داسې ده چې د هغه ستر شخصیت له شان سره هېڅ اړخ نه لگوي، هغه ئې داسې معرفي کړی لکه چې ډېر بې حوصلې شوی وو، فقط یوې اشارې ته منتظر وو، د پاچا د پیغام له اورېدو سره ئې سم ځان تیار کړی، خپل سر او صورت ئې برابر کړی او نوې جامې ئې اغوستې دي او په تلوار سره د پاچا حضور ته حاضر شوی!!
خو قرآن بیا وایي:

د یوسف علیه السلام د زندان ملگری بېرته وگرځېدو، د خوب تعبیر ئې واوراوو،
 پاچا امر وکړ چې یوسف علیه السلام وروڼې، پاچا وویل: ما ته ئې راولئ؛ خو کله
 چې (د پاچا) قاصد ورغی، وئې ویل: بادار ته دې بېرته ورشه او وئې پوښته چې د
 هغو ښځو حال به څنگه وي چې خپل لاسونه ئې پرې کړل (څه به ورسره کېږي)؟ که
 څه هم زما پالونکی رب د دوی په هغه مکر ډېر ښه پوهېږي، (پاچا هغه ښځې
 راوبللې) وئې ویل: هغه وخت چې تاسو له یوسف نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره مو
 څنگه وه؟! هغوی وویل: خدای ته پناه وړو! مونږ په هغه کې هیڅ بدې نه ده لیدلې،
 د مصر د عزیز ښځې وویل: اوس حقیقت څرگند شو، ما ترې د زړه مراد وغوښت او
 هغه یقیناً چې له رښتونو انسانانو څخه دی، (زما دا اعتراف) د دې لپاره دی چې
 پوه شي په غیاب کې مې خیانت ورسره نه دی کړی او د دې لپاره چې (پوهېږم)
 خدای د خاینانو تدبیرونه نه هدایتوي (نه پرېږدي د خاینانو تدبیرونه دوی خپل
 مقصد ته ورسوي) او زه خپل ځان نه سپینوم، په دې کې شک نه شته چې نفس د
 بدې په لور ډېر هڅوونکی دی، مگر هغه چې زما پالونکی خدای پرې ورحمېږي،
 بې شکه چې زما پالونکی رب ډېر مهربان بخښونکی دی.

گورئ چې د پاچا قاصد د ده له پیغام سره زندان ته ورځي او یوسف علیه
 السلام ته وایي: د مصر پاچا غوښتی یې، ستا تعبیر ئې خوښ کړی اوس ستا لیدو

ته منتظر دی!! خو یوسف علیه السلام، هغه د زندان د اولو ورځو یوسف نه دی، له زندانه د وتلو په اړه څه تلوار او عجله نه لري؛ بلکې زندان ئې د خپلې مبارزې لپاره د سنگر په توګه غوره کړی؛ له خپل مولا پرته بل ته طمع او امید نه لري، باور ئې دا دی چې له زندانه د وتلو پرېکړه د الله تعالی له لوري کېږي، نو ځکه په ډېر متانت سره قاصد ته وایي: بېرته وګرځه او خپل بادر ته دې ووايه: د هغو بنځو برخليک به څنګه وي چې ده ته ئې هغه توطئه جوړه او زندان ته ئې ولېږو؟ باید لومړی د هغې خبرې سپیناوی وشي، زما (برائت) اعلان شي، که څه هم الله تعالی راته کافي دی، هغه د دوی له توطئو ښه خبر دی. ګورئ چې د یوسف علیه السلام متانت، صبر او زغم ټوله وضعه داسې بدله کړې چې اوس پاچا تلوار لري، هغه غواړي چې له یوسف علیه السلام سره ژر تر ژره ملاقات وکړي، د ده شرط مني، هغې ښځې راغواړي چې د عزیز مصر د مېرمنې په محفل کې راغونډې شوې وي او پوښتنه ترې کوي: په کومه ورځ چې تاسو له یوسف علیه السلام نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره څنګه وه، د پېښې جریان څنګه وو؟ ولې مو دا کار وکړ؟ د پاچا وینا او دریغ داسې دی لکه چې د یوسف علیه السلام مدافع وکیل وي، له تحقیق او پلټنې نه مخکې د هغه خبرې تصدیقوي او له ښځو نه داسې استفسار کوي چې ګواکې د دوی جرم په بشپړه توګه ثابت او څرګند دی او د شک او شبه هېڅ مجال په کې نه شته، ټولې ښځې وضع داسې ګڼي چې له اعترافه پرته بله چاره نه لري؛ نو ځکه وایي: خدای ته پناه وړو! مونږ په هغه کې هېڅ بدې نه ده لیدلې، اصلي مجرم وروړاندې کېږي او په ټول صراحت سره اعتراف کوي او وایي: اوس حقیقت څرګند شو، ما له هغه نه د زړه مراد وغوښت او هغه رښتونی او صادق دی، په دوه دلیلونو اعتراف کوم: یو دا چې غواړم هغه په دې پوه شي چې په غیاب کې مې خیانت ورسره نه دی کړی او تور مې نه دی ورپورې کړی او بل دا چې اوس په دې باور یم چې الله تعالی نه پرېږدي خائنان په مکر او چل ول سره خپلو موخو ته ورسېږي، نه غواړم چې ځان سپین او تېرته کړم، د انسان نفس تل هغه بدو کړو وړو ته هڅوي، له شره ئې یوازې هغه څوک ژغورل کېږي چې زما د مهربان رب پېرزوینه او رحم ئې په برخه شي، یقیناً چې زما پالونکی رب مهربان بخښونکی دی.

که څه هم ځينو مفسرينو دا گمان کړی چې وروستنی څو خبرې د يوسف عليه السلام خبرې دي، نه د هغې مېرمنې، د دوی دليل دا دی چې دغه خبرې د هغې مېرمنې له شأن نه ډېرې او چټې دي؛ خو دا توجیه په څو دلایلو کمزورې ده:

۱. د بیان په هیڅ برخې کې داسې کومه نښه یا قرینه نه مومو چې ثابتې کړي دا د يوسف عليه السلام خبرې دي.

۲. د آیتونو سیاق او سباق او د کلام لړۍ له دې توجیه سره اړخ نه لگوي، برعکس په ټول صراحت سره ښيي چې دا د هغې مېرمنې د خبرو دوام دی.

۳. د دغو خبرو په دوران کې يوسف عليه السلام لا په زندان کې دی او له پاچا سره نه دی مخامخ شوی او مجلس ته نه دی حاضر شوی، وروستی آیت همدغه راپه گوته کوي.

۴. د دې خبرې لپاره هیڅ دليل نه شو موندلی چې يوسف عليه السلام ووايي: غواړم چې د مصر عزیز پوه شي چې د هغه په غیاب کې مي له هغه سره هیڅ خیانت نه دی کړی، ځکه چې د مصر عزیز د پېښې په ورځ له حقیقته خبر شو او د يوسف عليه السلام پر پاك لمنتوب او سپیڅلتیا ئې باور راغی.

۵. د آیت دا برخه (إن الله لا یهدی کیدالځائین)، په هیڅ شان نه شو کولای د يوسف عليه السلام قول وگڼو، دا کلام فقط له هغې مېرمنې سره ښايي، هغه باید ووايي: که چېرې دا ځل هم له يوسف عليه السلام سره خیانت وکړم او په کوم تور ئې تورن کړم او د دې پر ځای چې پر خپل جرم اعتراف وکړم هغه متهم کړم، نو د پخوانۍ پېښې په څېر به حقیقت څرگند شي، خدای د ځاینانو توطئې، حیلې او بهانې رسوا او خنثي کوي او نه پرېږدي چې د توطئو په مرسته خپلو ناولو موخو ته ورسېږي.

د هغې مېرمنې مؤمنانه څرگندونې په واقع کې دا حقیقت ثابتوي چې د يوسف عليه السلام کړو وړو او د زندان له سنگر نه د ده مبارزې او جهاد د مصر په ټولني باندې ژورې اغېزې کړې دي، ژوره تبدیلی په کې راغلې، دومره چې د پرون ورځې هغه مېرمن نن داسې مؤمنانه څرگندونې کوي، له دوو زنداني ملگرو سره د يوسف عليه السلام بحث او د خوبونو له تعبیرولو مخکې دوی د الله لارې ته بلل، هغه هم

په دومره تفصیل او په دومره مضبوط استدلال سره، دا ښيي چې هغه په زندان کې آرام نه دی ناست، په جدي، پرله پسې او نه ستړي کېدونکې توګه ئې دعوت چلولی او په دې بريالی شوی چې د مصر په ټولني کې له فکري او اخلاقي لحاظه پراخه او ژوره تبديلي راولي، يوه ستر بدلون او انقلاب ته لار آواره کړي او له همدغه زندانه د يوه سياسي او اجتماعي انقلاب او بدلون راوستو لپاره شرايط برابر کړي.

متأسفانه لکه څنګه چې د مسيحيانو او يهودانو علماوو او مشايخو (احبار او رهبان) د الله تعالی له مقدس او لارښود کتاب نه قصې او شجرې جوړې کړې، داسې چې نن د دوی په مذهبي کتابونو کې د الله تعالی د مقدس کتاب وړه برخه هم نه تر سترگو کېږي، زموږ قصه خوښي هم د دوی تر اغېز لاندې راغلي او د يوسف عليه السلام له دغې عبرتناکې او لارښوونکې قصې نه ئې د يوې داسې بدکارې ښځې د مينې داستان جوړ کړی چې غوښتل ئې يو ښايسته ځوان په دام کې واچوي او له هغه نه د زړه مراد ترلاسه کړي، تر دې پورې چې د دغو قصه خوښو ځينو ادعا کړې چې يوسف عليه السلام د ژوند په وروستيو کې همدغه پرده مينه مېرمن په نکاح کړه!!! دا په داسې حال کې چې نه په قرآن کې داسې کومه اشاره مومو او نه په رواياتو کې. له دې ارزښتناکې تاريخي قصې نه داسې نکل جوړول او پاېله ئې داسې رايستل نه يوازې د ناروغو اذهانو د بيمارو سلیقو زېږنده ده، بلکې د دوی تعبير سل په سلو کې د دې قصې له روح او ښځيزو موخو سره تصادم کوي، قصه اصلاً په دې اصل ولاړه ده چې دوه مخالف او متضاد شخصيتونه يو د بل په څنګ کې کېږدي او توپيرونه ئې په ګوته کړي، راوښيي چې يو څومره لوړ دی او بل څومره ټيټ، يو څومره پاکيزه، امين او صادق دی او بل څومره ناولی، خائن او بې وفا، يو د خدای مخلص بنده او بل د شيطان او نفس مطيع بنده، عجيبه ده چې دغه بيمار کسان داسې غلط او معکوس نتايج ترې اخلي او دا متضادې بېلګې او متفاوت شخصيتونه سره پخلا کوي!! آيا دا شونې ده چې يو پيغمبر له هغه جلال او عظمت سره داسې ښځه په نکاح کړي؟ بايبل هم د خپلو شجرو په ترڅ کې ليکلي چې فرعون يوسف په يوه مصري نوم، صفات فعنيح، ونوماوو او د فوطي فارع

کاهن لور اسنات ئې ورته راواده کړه!!!

قرآن دربار ته د يوسف عليه السلام د ورتلو په اړه داسې فرمايي:

وَأَرْسَلْنَا يُوسُفَ فِي قَلْبِهَا لِيُخْبِرَ أَهْلَ الْمَدِينِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

وَأَرْسَلْنَا يُوسُفَ فِي قَلْبِهَا لِيُخْبِرَ أَهْلَ الْمَدِينِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

وَأَرْسَلْنَا يُوسُفَ فِي قَلْبِهَا لِيُخْبِرَ أَهْلَ الْمَدِينِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

يوسف: ٥٤-٥٧

او پاچا وويل: هغه ما ته راولئ چې د ځان لپاره ئې خاص (مشاور) وټاکم، خو له هغه وروسته چې خبرې ئې ورسره وکړې وئې ويل: ته (له همدې) نننۍ ورځې زمونږ په دربار کې واکمن امين يې (د پاچا معتمد باصلاحيته چارواکي او د ټولو دولتي شتمنيو امين)!! ده وويل: ما (يوازې) د دولت د خزانو پر چارو وگماره، باور وکړه چې ښه او پوه ساتونکی به وم (هم ئې د ساتنې له عهدې وتلی شم او هم ئې د سم مصرف او په خپل مناسب ځای د لگولو بصيرت او پوهه لرم)، او په دې توگه مو يوسف په هغه ملک کې متمکن کړ، چې هر ځای او په هر ډول ئې غوښتل مېشت کېدی شو، چا ته چې مو خوښه شي خپل رحمت او پيرزوينه ورپه برخه کوو او مونږ د نېکانو اجر او بدله نه ضايع کوو. او د هغو لپاره چې ايمان ئې راوړی او پرهيزگاري ئې کوله، اخروي اجر او بدله تر دې هم ډېره غوره ده.

پاچا له يوسف عليه السلام سره تر ملاقات نه مخکې تصميم درلود چې هغه د خپل خاص مشاور په توگه وټاکي؛ مگر له هغه سره د خبرو نه وروسته د هغه تصميم بدل شو او هغه ئې د دربار د معتبر او باصلاحيته وزير او د ځان د معتمد په توگه وټاکو او خپله فيصله ئې ورته ابلاغ کړه، مگر يوسف عليه السلام د دې پرېکړې او منصب له منلو انکار وکړ او وئې ويل: ما د دې منصب پر ځای يوازې د مصر پر خزانو وگماره، زه به په پوره احتياط او امانتدارۍ سره د هغو ساتنه وکړم، زه په ځان کې د دې څانگې د اداره کولو صلاحيت او توان وينم، پاچا له خپل نظره

تبرېري او د يوسف عليه السلام له رأيې سره توافق نښي او د دولت د دغې خانگې بشپړ صلاحيت ورسپاري.

د آيت له دې برخې (يتبوا منها حيث يشاء) نه دوه مطلبونه اخيستل کېږي:

الف_ د مصر ټول هېواد د ده د صلاحيت او واکمنۍ په کړۍ کې شامل وو، چېرې چې ئې غوښتنل اوسېدلی شو، د مصر هيڅ سيمه د ده د واکمنۍ او اختيار له ساحې بهر نه وه.

ب_ په هغه نظام کې ئې چې هره وظيفه او هر مقام غوښتی وی، بې له ځنډه ئې ترلاسه کولی شو، هيڅوک او هيڅ څه ئې په مخ کې خنډ کېدی نه شو.

حکيم خداى جل شأنه په تدریج سره يوسف عليه السلام هغه مقام ته ورساوو چې په مصر کې متمکن شي، د ده پر مخ د واکمنۍ ټولې لارې پرانيستې شي، قدرت ته د رسېدو ټول اسباب ورته برابر شي، د هغه د ستر او لوړ شخصيت ټولې جلبوونکې برخې د هغې ټولنې د مختلفو طبقو او اصنافو لپاره رابرسېره شي، د خلکو اعتماد او باور، احترام او محبت ورته راجلب شي، پس له هغه چې د مصر ولس د ده له اوچتو استعدادونو، صداقت، امانت، پاک لمنتوب او نفس او هوس ته نه تسليمېدا نه خبر شول، په زندان کې د ده صبر، زغم، مقاومت، ثبات او متانت ټولو ته څرگند شو، خلکو وليدل چې د مصر پاچا د ملاقات بلنه ورکړه؛ خو ده ونه منله او تر هغه ئې دربار ته له تلو انکار وکړ چې د ده برائت اعلان شي، له پاچاهۍ نه رالاندې د هېواد تر ټولو لوړه عهده ورته سپارل کېده خو ده ونه منله او د دې پر ځای ئې داسې دندې ته ملا وتړله چې د هغې له لارې د خپل مظلوم ولس خدمت وکړی شي، د ده پوهه، بصيرت او درايت ټولو ته ثابت او څرگند شو، د ده لوړ او پياوړی شخصيت او فکري او اخلاقي عظمت داسې وو چې هيچا ورسره رقابت او سيالي نه شوی کولی، د مصر ټوله واکمني ئې عملاً په لاس کې پرېوته، پاچا له يوه سمبول نه زيات حيثيت نه درلود، د قحط په کلونو کې د اقتصادي چارو په اداره او سمون کې او له هغه ستر بحران نه د خلکو په ايستلو کې د ده درايت، وړتيا او اهليت په بشپړ ډول راڅرگند شو، هغه نور عملاً د پاچا وليعهد وو، د پاچا له مرگه وروسته ده ته د قدرت په لېږد کې هيڅ خنډ نه وو پاتې، په دې توگه مالک الملک

خدای جل شأنه د هغه وخت د لوی هېواد واکمني یوسف علیه السلام ته وسپارله او د ده بلامنازع واکمني ئې پر هغه پراخ او ستر ملک محققه کړه. هو! دا الله تعالی جل شأنه دی چې د خپل رحمت او پېرزوینو سیوری پر هغه چا غوړوي چې دې ئې په خپله خوښ کړي او د دې لپاره ئې اهل او وړ ومومي، هغه نه یوازې د خپلو صالحو بنده گانو اجر نه ضایع کوي؛ بلکې دنیوي او اخروي بدله ئې تر خپل حق خو برابره زیاته ورکوي، نه یوازې په دنیا کې د دوی پر ښکونکو او غوره کړنو باندې مثبت نتایج مرتب کوي، بلکې په آخرت کې تر دنیا غوره بدله ورکوي، د دوی تقوی او ځان ساتنه د دې باعث شي چې په دنیا او آخرت کې غوره بدلې تر لاسه کړي، هر څوک چې د ایمان په لار کې ثابت پاتې شو او د مبارزې په لوړو ژورو کې مایوس نه شو، یوې بلې خوا ته ونه ښوید، ښي او چپ لوري ته منحرف نه شو او په اراده او عزم کې ئې تزلزل رانغی، هغه دې مطمئن اوسي چې عزیز خدای ئې د بري ضامن دی، نه پرېږدي چې قربانی ئې ضایع شي او هڅې ئې بې نتیجې پاتې شي.

د یوسف وروڼه مصر ته ځي

بایبل تر دې عنوان لاندې لیکي: (یعقوب خپلو زامنو ته وویل: ولې ناست یی او هسې یوه بل ته گورئ... اورېدلي مې دي چې په مصر کې غله ډېره ده... مخکې له دې چې له لوږې ومرو؛ ولاړ شئ او له هغه ځایه غله راوړئ... لس زامن ئې و خوځېدل... یعقوب بنیامین ورسره ونه لېږو... دوی د یوسف خوا ته ورغلل... سجده ئې ورته وکړه... یوسف وپېږندل... خو په غصې سره ئې دوی ته وویل: له کوم ځایه راغلي یی؟ دوی ورته وویل: له کنعانه د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو... یوسف ته خپل خوبونه ورپه یاد شول... ورته وئې ویل: تاسو جاسوسان یی او د احوال معلومولو لپاره راغلي یی... هغوی وویل: سالاره! مونږ د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو، جاسوسان نه یو، یوسف ورته وویل: نه تاسو جاسوسان یی!! هغوی وویل: باداره! مونږ ټول ډولس وروڼه وو، پلار مو په کنعان کې دی، یو هلته پاتې شو، بل مې شوی... یوسف ورته وویل: څنگه به دا معلومو چې تاسو رښتیا وایئ؟

یوازې په هغه صورت کې به ستاسو خبره ومنم چې کشر ورور مو هم راولی... که داسې ونه کړی د فرعون په سر مې قسم چې له مصره د وتلو اجازه به درنه کړم... یو کس دې ولاړ شي او خپل ورور دې راولي، نور به دلته په زندان کې وي... بیا ئې ټول تر دریو ورځو بنديان کړل... په درېیمه ورځ ئې ورته وویل: زه له خدایه وپرېدونکی انسان یم... تاسو ټول خوشې کوم... یو کس به په زندان کې پاتې وي، نور مو غله کور ته ورسوئ، خو خپل کشر ورور به راولی او په دې سره به ما ته ثابتې شي چې تاسو صادق یئ او زه به ستاسو له وژلو تېر شم!! دوی دا شرط ومنلو!! بیا ئې سره وویل: له دې ستونزو سره په دې خاطر مخامخ شوي یو چې له یوسف سره مو بد وکړل... یوسف د دوی خبرې اورېدې او دوی نه پوهېدل چې یوسف پرې پوهېږي!! ... بیا یوسف په پټه خپلو نوکرانو ته وویل: جوالونه ئې له غلو وړدک کړئ او د دوی خپلې پیسې هم د غلې په منځ کې پټې کېږدئ... غله ئې پر خرو بار کړه... د لمر لوېدو پر مهال یو ځای تم شول... یوه ورور ئې د خپل جوال خوله پرانستله چې خره ته دانه ترې ورکړي... ناڅاپه ئې ولیدل چې پیسې ئې د جوال په خوله کې پرتې دي... وروڼو ته ئې وویل ... هغوی له وېرې لږېدل چې دا لا خدای څه بلا راباندې راوستله!! ... کنعان ته ورسېدل... ټوله قصه ئې پلار ته تېره کړه... کله چې ئې بارونه پرانستل خپلې پیسې ئې وموندلې... پلار هم ډېر وار خطا شو او وئې ویل: ولې دا مصیبتونه راباندې راځي...

د بایبل په دې برخې کې هم له ادبي لحاظه ډېر رکاکت شته او هم یوسف علیه السلام او د ده پلار ته داسې نامناسب حرکات او نامناسبې خبرې منسوب شوې چې د دوی له شأنه ډېرې لرې دي!! وروڼه په مرگ گوانبل، زندان ته ئې لېږل، د یوسف په شته والي کې دا خبرې کول چې له یوسف سره مو بد کړي ول ځکه له دې مصیبت سره مخامخ شوو، د فرعون په سر لوړه کول... دا ټولې خبرې نه یوازې نامعقولې دي بلکې نښې چې دا قصه له ځانه جوړه شوې. راشی وگورو چې قرآن په دې هکله څومره په زړه پورې او درنه وینا لري:

نور داسې نور چې بیا به یې داسې نامناسب حرکات او نامناسبې خبرې منسوب شوې چې د دوی له شأنه ډېرې لرې دي!! وروڼه په مرگ گوانبل، زندان ته ئې لېږل، د یوسف په شته والي کې دا خبرې کول چې له یوسف سره مو بد کړي ول ځکه له دې مصیبت سره مخامخ شوو، د فرعون په سر لوړه کول... دا ټولې خبرې نه یوازې نامعقولې دي بلکې نښې چې دا قصه له ځانه جوړه شوې. راشی وگورو چې قرآن په دې هکله څومره په زړه پورې او درنه وینا لري:

١٨٢

١٨٢

١٨٢

يوسف: ٥٨-٦٢

١٨٢

د يوسف وروڼه راغلل او د هغه محضر ته ننوتل، داسې چې ده وپېژندل خو دوی ونه پېژاندو او چې کله ئې په خپلو بارونو سمبال کړل ورته وئې ويل: خپل هغه ورور هم راولئ چې له پلاره مو (ورور) دی، نه گورئ چې زه ډکې ډکې پیمانې ورکوم او ښه مېلمه پال یم؟ خو که ئې ما ته را نه ولی؛ نو نه به له ما سره تاسو ته کومه پیماننه وي او نه به ماته رانږدې کېږئ. هغوی وویل: له پلاره به ئې حتماً ده (دلېرلو) غوښتنه وکړو او مونږ هرومرو د دې کار کوونکي یو. خپلو (موظفو) زلمیانو ته ئې وویل: د دوی هغه مال چې (د غلې په بدل کې ئې ورکړی)، (په پټه) د دوی په پښتو کې کېږدئ، داسې چې کور ته د ستنېدو پر مهال پرې پوه شي، ترڅو بېرته راوگرځي.

گورئ چې په دغو لنډو آیتونو او مختصرو الفاظو سره؛ عظیم الشان قرآن څومره حقایق بیان کړي او څومره ژورې لارښوونې ئې زموږ مخې ته ایښي او څنګه ئې د بایبل غلطې ویناوې تصحیح کړې؟! لکه څنګه چې د یوه جامع او بلیغ کلام تقاضا ده قرآن پرته له دې چې ووايي يوسف علیه السلام خپل کار څنګه پیل کړ، د ښېرازه کالونو په دوران کې ئې څه وکړل او د وچ کالیو لپاره ئې څه تیاری ونيو؟ سره له دې چې په دې اړه ئې هیڅ نه دي ویلي او خبره ئې له هغه ځایه پیل کړې چې د ده وروڼه د غلې اخیستلو لپاره مصر ته راغلي او د ده په حضور کې ودرېدلي، له همدې نه د قرآن هر هوښیار لوستونکی په دې پوهېږي چې يوسف علیه السلام په دې موده کې کوم کارونه کړي، له دې آیتونو نه معلومېږي چې:

- يوسف علیه السلام په خپلو لوړو قایدانه استعدادونو سره په کار پیل کړی، د مصر د ځمکو ښېرازه کولو او د کر کښت وضعیت ښه کولو ته ئې خاصه پاملرنه کړې، د پاچا د خوب تعبیر ته په پام سره ئې په لومړیو اووه وو کلونو کې پریمانه غله اخیستلې او په ګودامونو کې ئې ذخیره کړې، د قحط د کلونو لپاره ئې پوره

تياری نيولی، د قحطي په رارسېدو سره ئې دا کارونه کړي: د غلو دانو لپاره ئې مناسبه بيه ټاکلې، د هغې غلې مقدار ئې ټاکلی چې بنایي يوه يوه کس ته د مناسبې دولتي بيې په مقابل کې ورکړی شي، هر څوک بايد په خپله د غلې اخیستلو لپاره حاضر شي، د غلې پلورلو لړۍ ئې تر خپل نظارت او څارنې لاندې پيل کړې، په داسې حال کې چې د مصر په نورو سيمو کې خلک له سختې قحطۍ سره مخامخ ول، په مصر کې د غلې د زياتوالي او ارزانۍ انگازې هرې خوا ته رسېدې او خلک له لرېو لرېو سيمو، ډله ډله د غلو اخیستلو لپاره مصر ته راتلل او د ضرورت وړ غله ئې په ډېره ارزانه بيه ترلاسه کوله او د مصر د چارواکو د بڼه نظم، بڼو اخلاقو او بڼې مېلمه پالنې بڼې خاطرې ئې له ځانه سره وړلې.

د يوسف عليه السلام وروڼه هم د غلې د پېرلو لپاره مصر ته ورځي، په خپل نوبت سره د يوسف عليه السلام حضور ته منل کېږي، يوسف عليه السلام هغوي وپېژندل، خو دوی د هغه په پېژندلو کې ځکه پاتې راغلل چې په کوهي کې د ده له غورځولو تر دغه دمه نږدې شل کلونه تېر شوي وو، په هغه وخت کې يوسف عليه السلام تنکی ځوان وو، څه موده ئې د عزيز مصر په کور کې تېره کړه، نږدې لس کلونه ئې په زندان کې تېر کړل، له واکمنۍ نه ئې تر اوو کلونو زياته موده تېره شوې وه، دغې اوږدې مودې له خپلو لوړو ژورو سره د يوسف عليه السلام په څيرې کې ډېر بدلون راوستی وو، په ځانگړي توگه، هغوي دا تصور هم نه شو کولای چې بنایي د دوی جفا سپزلی ورور به داسې ستر مقام ته رسېدلی وي، د حضور هيبت او د احتياج او ضرورت احساس هم نه پرېږدي چې انسان تر ځان لوړ لوري ته ځير شي او د څېرې خطونه ئې په دقت سره وارزوي او وئې پېژني.

د غذايي موادو د تجارت او احتکار د مخنيوي لپاره د هرې کورنۍ پر هر وگړي به په ټاکلي اندازه غله خرڅېدله، هر بالغ نارينه بايد په خپله د خپلې ټاکلې غلې د پېرلو لپاره حاضر شوی وی، د يوسف وروڼو د خپل معذور او په سترگو روند پلار او ناسکه ورور لپاره هم غله وغوښته، د پلار عذر ئې ومنل شو؛ خو د ورور په اړه ورته وويل شو: په وروستي ځل بايد هغه هم دلته راولی، که چېرې مو دروغ وييلی وو او هغه مو حاضر نه کړ، نو زموږ خوا ته نور مه راځئ او د غلې تر

لاسه کولو طمع هم مه کوی!! گورئ چې د بایبل او قرآن د ویناوو تر منځ څومره ژور توپيرونه شته، بایبل د یوسف علیه السلام چلند داسې انځور کړی لکه د یوه کم ظرفه انسان چلند، داسې الفاظ او کارونه ئې هغه ته منسوب کړي چې د یوه ستر شخصیت له شأنه ډېر لرې دي، خو د قرآن عظیم الشان څرگندونې داسې دي چې د یوسف علیه السلام ستر شخصیت، صبر، زغم او تدبیر په کې له ورايه ښکاري، د قرآن له وینا معلومېږي چې یوسف علیه السلام له خپلو وروڼو سره په معامله کې ډېر محتاط دی، هڅه کوي چې د ده له کومې وینا او حرکت نه د ده د وروڼو حساسیت او حسادت راونه پارېږي او مصر ته له راتلو او د ده په خوا کې له مېشتېدو ډډه ونه کړي، دا اندېښنه هم ورسره ده چې داسې نه ورور ته ئې کوم ضرر ورورسوي. هغو کسانو ته چې د بدوي او صحرايي ژوند په باب پوره او دقیق معلومات نه لري، په دې مطلب پوهېدل لږ ګران دی چې یوسف علیه السلام ولې په هماغه لومړني ملاقات کې خپلو وروڼو ته ځان معرفي نه کړ؟ د هغه وخت د نیمه بدوي ژوند غوښتنه او تقاضا دا وه چې یوسف علیه السلام له خپلو وروڼو سره په ډېر احتیاط چلند وکړي، د دوی اعتماد جلب کړي، له داسې تدبیره کار واخلي چې لومړی د ده سکه ورور روغ رمت ورته راورسوي، مصر ته په مکررو تلو راتلو او د وړیا مرستو په ترلاسه کولو سره او د ده د ډېر ښه سلوک په لیدو سره ډاډه او مطمئن شي چې یوسف علیه السلام هغوی ته د ضرر رسولو او انتقام نیت نه لري او کولی شي په بشپړ ډاډ، اطمینان او درناوي سره د ده په څنګ کې ژوند وکړي او د ورور ګلوی له معاملې ئې مطمئن او ډاډه وي.

په نیمه بدوي کورنیو کې کله کله یو ناسنجول شوی او بې احتیاطه حرکت د یوې لویې کورنۍ د بشپړې تباهیۍ لامل شي، یوسف علیه السلام یوه ترخه تجربه درلوده، ښایي محتاطانه عمل ئې کړی وی، ښایي هغه وخت ئې ځان خپلو وروڼو ته معرفي کړی وی چې له یوه پلوه ئې خپل ورور په لاس ورغلی او له بله پلوه ئې پر خپلو کینه کښو او حسودو وروڼو باندي د هر ډول شاته تګ لارې بندې کړې وی، غوښتل ئې وروڼو ته ثابتې کړي چې د ده په اړه ئې اشتباه کړې، بې موجه ئې حسادت ورسره کړی، دا ورور دوی ته مینه او درناوی په زړه کې لري، غواړي د تل

لپاره ده په خوا کې په عزت او درناوي سره ژوند وکړي، نه بنایي له داسې مهربان ورور سره د دښمنۍ لار غوره کړي، دوی ته ئې تر هغه ځان معرفي نه کړ چې پر خپلو اشتباهاتو او قصور پوه شي، له دې پرته بله لاره ورته پاتې نه وي چې د دښمنۍ پر ځای وروري ورسره وپالي، کله چې هغوي هر یو د دې ناپېژندوی سړي د شرافت، مېلمه پالنې، فضیلت او احسان په اړه په خپلو منځونو کې هم او د خپلې کورنۍ په وړاندې هم په مکرر ډول یادونه کړې او په وار وار ئې ستایلی، پس له هغه چې دوی پوه شي دا همغه کس دی چې دوی ورسره حسادت کاوو او په څاه کې ئې وغورځاوو، همغه چې دوی په بده سترگه ورته کتل، د دښمنۍ وړ ئې گانې، دا یو مهربان ورور دی، د ستایلو وړ شخصیت، دا دی په نه پېژندل شوې څېرې کې ئې د ده څومره ستاینه کړې، هر ځای او د هر چا په وړاندې ئې دی ستایلی؛ مگر دا له عقل او انصافه لرې خبره نه ده چې له همدې شخصیت سره د یوسف علیه السلام په څېره کې حسد وکړي؟! په دې توگه به دوی په خپلې اشتباه پوه شي او په خپل دریغ کې به بدلون راولي.

یوسف علیه السلام نه یوازې دا چې له دوی نه د خپل ورور د راوستلو کلک تعهد اخلي بلکې داسې تدبیر کاروي چې ټوله کورنۍ د ده د ورور په لېرلو توافق وکړي، دا ترتیب ئې ونيولو چې د دوی راوړې بضاعه (هغه جنس چې د غلې د پېرلو لپاره ئې له ځان سره راوړي وو) بېرته کورنۍ ته مسترد شي، خو له دې وېرې چې که ئې خپلو وروڼو ته و سپاري بنایي ضایع شي او خپل پلار ته ووايي چې غله ئې د همغه جنس په بدل کې اخیستې ده، د خپلو وروڼو په امانتداری بې باوره وو، نو ځکه ئې خپلو معتمدو زلمیانو ته وویل: د دوی راوړي توکي د غلو په پېټو کې داسې ځای په ځای کړئ چې فقط کور ته له رسېدو وروسته او هغه وخت پرې پوه شي چې خپل پېټې پرانيزي، چې په دې سره به ټوله کورنۍ تشویق شي او مصر ته د ده د سکني ورور له لېرلو سره به توافق وکړي.

د (درهم) او (دینار) پر ځای د ((بضاعه)) د کلمې استعمال دا بنیې چې هغه مهال پېر پلور جنس د جنس په بدل کې وو او لا سیکه نه وه رایج شوې، د بایبل دا وینا هیڅ وزن او اعتبار نه لري چې د یوسف علیه السلام وروڼو سکې له ځان سره وړې

وي، له دې خبرې دا هم معلومېږي چې د دوی د راوړو توکيو حجم هومره وو چې د غلې په پېتو کې ئې پټول گران کار نه وو، له دې ټولو خبرو دا جوتېږي چې د دوی (بضاعه) بايد گانې وي چې د مجبوريت له مخې ئې د غلې په بدل کې ورکړې وي، احتمالاً د دې صحنې ليدل يوسف عليه السلام سخت ځورولی او تصميم ئې نيولی چې دا گانې سلامت او په بشپړه توگه د ده کورنۍ ته ورسېږي او په دې سره هم د وروڼو او هم د کورنۍ د نورو غړو باور او اعتماد تر لاسه کړي.

قرآن ورپسې فرمايي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا بَدَأْتُم بِالضَّعَاظِ فَادْعُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ إِذَا ضَعَأْتُمْ أَتَيْتُم بِهَا نَفْسًا مِّنْهُنَّ فَأَقْرُبُوا إِلَيْهَا وَإِذَا دَخَلْتُم بُيُوتًا فَادْعُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ كَمَا دَخَلْتُم بُيُوتَكُمْ وَمَا جَاءَكُمْ مِّنْهُنَّ فَأَقْرُبُوا إِلَيْهَا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ (سوره اعراف، آيت ۳۱-۳۲)

يوسف: ۶۳-۶۷

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا بَدَأْتُم بِالضَّعَاظِ فَادْعُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ إِذَا ضَعَأْتُمْ أَتَيْتُم بِهَا نَفْسًا مِّنْهُنَّ فَأَقْرُبُوا إِلَيْهَا وَإِذَا دَخَلْتُم بُيُوتًا فَادْعُوا اللَّهَ عَلَيْهِمْ كَمَا دَخَلْتُم بُيُوتَكُمْ وَمَا جَاءَكُمْ مِّنْهُنَّ فَأَقْرُبُوا إِلَيْهَا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ﴾ (سوره اعراف، آيت ۳۱-۳۲)

کله چې دوی خپل پلار ته وگرځېدل، وئې ويل: پلاره! له مونږ نه ئې يوه پيمانه وسپموله، نو خپل ورور مو راسره ولېږه تر څو (بشپړې) پيمانې تر لاسه کړو، مونږ به ئې خامخا ساتونکي وو. پلار ورته وويل: آيا د ده په اړه داسې باور درباندي وکړم لکه مخکې چې مې د ده د ورور په اړه باور درباندي کړی وو؟ همدا او بل څه نه؟ خدای خورا ښه ساتونکی دی او هغه تر هر رحم کوونکي زيات مهربانه دی. خو کله چې دوی خپل پېټې پرانستل؛ نو خپله بضاعه (جنس) ئې وموندو چې ورگرځول

شوی، وئې ویل: نور نو څه غواړو؟ دا هم زمونږ بضاعه (جنس) چې بېرته راګړی شوی، (پرېږده چې بیا ولاړ شو) او خپله کورنۍ له لوږې وژغورو او د خپل ورور ساتنه وکړو، دا خو یوه آسانه پیماننه ترلاسه کول دي!! وئې ویل: تر هغه به ئې درسره ونه لېږم چې کلکه الهي ژمنه راسره وکړئ چې بېرته به ئې رارسوئ مګر دا چې محاصره او ایسار کړی شی او چې کله ئې کلک قول ورکړ، وئې ویل: پر هغه څه چې مونږ ئې وایو الله وکیل او ذمه وار دی. وئې ویل: زامنو! له یوې دروازې (بنا ته) مه ننوځئ، له مختلفو دروازو ورننوځئ او زه (په دې وینا سره) د الله کومه پرېکړه درنه نه شم دفع کولی، د پرېکړو واک خو یوازې له الله سره دی، پر هغه مې توکل دی او هر توکل کوونکی باید پر هغه توکل وکړي.

د یوسف علیه السلام وروڼه خپلې کورنۍ ته وروګرځېدل، دومره غله ئې له ځان سره وړې وه چې د اوږدې مودې لپاره ټولې کورنۍ ته کافي نه وه، خپل پلار ته ئې وویل: په کار ده چې ډېر ژر بیا مصر ته ولاړ شو، نوره غله راوړو، زمونږ کشری ورور هم راسره ولېږه چې د هغه برخه هم ترلاسه کړو، ډاډ درکوو چې په ښه توګه به ئې ساتنه کوو. پلار چې د یوسف علیه السلام د بیلتون داغ پر زړه لري او پر خپلو زامنو باور نه شي کولی او د اعتماد وړ ئې نه بولي؛ په ځواب کې وایي: آیا له ما دا توقع لرئ چې د ده په اړه هم پر تاسو همغسې اعتماد وکړم چې د ده د ورور په اړه مې پر تاسو وکړ، همدا او بل څه نه؟ دا خو عجیبه توقع او بې ځایه انتظار دی! الله تعالی به مو په خپله وساتي هغه تر هر چا ښه ساتونکی دی، ما ته د مصر د هغه مهربان او مېلمه پال کس نوم ډېر مه اخلئ، الله تعالی تر هر رحم کوونکي زیات مهربان دی، هغه به مو په دې قحطي کې وساتي، هغه به پر مونږ مهربانه شي، د خپل رحمت له بې پایه سمندر نه به مو خړوبه کړي او زمونږ مشکل او رېږه به له بلې لارې حل کړي. خو کله چې دوی خپل پټې پرانستل او ناڅاپه ئې خپل مال په کې وموندو، نو د هغه چا په څېر چې خپل ستر هدف ته رسېدلی وي او یا مضبوط او پیاوړی دلیل په لاس ورغلی وي، خپل پلار ته ئې وویل: نور نو تر دې زیات څه غواړو؟ دا دی مال او متاع مو هم رامسترد شوې، پرېږده چې لاړ شو، خپل ورور هم

له ځان سره بوځو، کورنۍ له لورې وژغورو، موجوده غله مو لږه ده او ټولې کورنۍ ته کفایت نه کوي! یعقوب علیه السلام مجبور شو، له خپل دریځ نه کوز شو او مصر ته د خپل کشر زوی له لېرلو سره ټي په نه زړه توافق وکړ او خپلو زامنو ته ټي وویل: په دې شرط ټي درسره لېرم چې د الله تعالی په نامه راسره ژمنه وکړئ چې خامخا به ټي روغ رمت رارسوي، مگر دا چې له کومې پېښې سره مخامخ شی، څوک مو په زور ایسار کړي، محاصره شی او له محاصرې د وتلو لار ونه مومي. یعقوب علیه السلام مصر ته د خپل کشر زوی له لېرلو سره توافق وکړ، خو له ډېرو انډېښنو سره، د یوسف علیه السلام د هجران او بیلتون درد ټي لا نه وو هېر کړی چې اوس په دې ناموافقو حالاتو کې خپل ټول زامن په گډه او یو ځای د سختو مجبوریتونو په وجه ناچار سفر ته لېرې، له دې پرته بله چاره نه لري، خپلو زامنو ته توصیه کوي چې کله مصر ته ننوتئ نو ټول له یوې دروازې مه ننوځئ، بلکې بېل، بېل له مختلفو دروازو او لوریو ننوځئ، نه ویل کېږي ستاسې ډله ییز ورتگ د شریرو خلکو توجه ځان ته جلب کړي او داسې وانگېرې چې دا لویه ډله به خامخا د ډیرو غلو د پېرلو لپاره له اطرافه ښار ته راغلې وي او ښايي پرېمانه مال ټي هم له ځان سره راوړې وي، داسې نه چې د همدې لپاره ستاسو په ضد په کومې خطرناکې توطیې لاس پورې کړي او ضرر درورسوي، په دې پسې نه یم چې په خپلې دغې توصیې سره به الهي تقدیر بدل کړم او هغه څه چې خدای تاسې ته غوښتي دي له تاسې به ټي دفع کړم، الله تعالی چې کومه پرېکړه کړې هغه خامخا تر سره کېږي، دی یوازنی واکمن دی او پرېکړې د ده له لوري کېږي، د هستۍ په ادارې کې او د حکمونو او پرېکړو په صادرولو کې هیڅوک ورسره شریک نه دی، ما پر خدای توکل کړی، څوک چې غواړي پر چا او څه توکل وکړي نو یوازې پر الله تعالی دې توکل وکړي.

دلته گورئ چې یعقوب علیه السلام له هغه ستر معنوي شخصیت او لوړ پیغمبرانه مقام او منزلت سره او له هغه قرب او نږدې والي سره چې د الله تعالی په دربار کې ټي لري، په دنیوي چارو کې، د نورو عادي خلکو په څېر خپل انساني تدابیر په کار وړي، نه له غیبه خبر دی او نه په چارو کې د تصرف ادعا لري او نه د دې مدعي دی چې الهي تقدیر بدلولی شي، پر خپل خدای توکل کوي او ټول خلك

پر خدای باندې توکل او اعتماد ته رابلي.

همدارنگه گورئ چې د پیغمبرانو په مکتب کې د تدابیرو غوره کول نه پر الهي مقدراتو د اعتقاد منافي دی او نه پر خدای جل شانہ باندې د توکل منافي، د دې مکتب پلویان په داسې حال کې چې پر نه بدلېدونکو الهي مقدراتو کلکه عقیده لري، خدای خپل وکیل او چاره گر بولي او پر هغه توکل کوي، له دې سره سره په چارو کې انساني تدابیر په کار اچوي، نه ئې پر الله تعالی باندې توکل او بروسه له دې ایساروي چې په خپلو چارو کې له تدبیره کار واخلي او نه ئې پر قضا او قدر باندې اعتقاد او باور.

همدا شان گورئ چې قرآن په دغه تاریخي درس او د یوه ستر پیغمبر په عملي ژوند کې مونږ ته دا رازده کوي چې د (توکل) حای له (تدبیر) نه وروسته دی اول باید (تدبیر) خپل کړې او بیا پر الله تعالی توکل وکړې.

بایبل لیکي چې (يعقوب عليه السلام د کشر زوی له لېرلو سره موافقه وکړه او وئې ویل: که خدای غواړي چې زه بې اولاده شم نو پرېږده چې بې اولاده شم... زامنو ته ئې وویل: مخکنی پیسې هم درسره واخلي او همدومره نورې هم... شهد، بادام، پستې، عطر لرونکي بوتې او نورې تحفې ئې ورکړې چې د مصر حاکم ته ئې وروړي... کله چې له یوسف سره مخامخ شول هغه وویل: دوی به نن غرمه له ما سره ډوډۍ خوري... ناظر دوی د یوسف قصر ته وروستل... قصر ته د تلو په وخت کې ډېر وېرېدل... گمان ئې کاوو چې بنايي د هغو پیسو په وجه به مو بندیان کړي چې زموږ په پېټو کې اېښودل شوې وې... نو ځکه ئې د قصر په دروازه کې ناظر ته وویل: مخکې چې مونږ کومې پیسې درکړې وې هغه مو په خپلو پېټو کې وموندلې... بېرته مو له ځانه سره راوړې... هغه ورته وویل: اندېښنه مه کوئ، بنايي ستاسو او ستاسو د نیکونو خدای دا پیسې ستاسو په پېټو کې اېښې وي، ځکه چې ما خپلې پیسې ترلاسه کړې دي... یوسف ته ئې هدیه ورکړې... د پلار او د کورنۍ د احوال پوښتنه ئې ترې وکړه... خپل کشر ورور ته ئې گوته ونيوله چې آیا دی همغه ستاسو کشر ورور دی؟ یوسف دوی د عمر په حساب یو تر بل مخکې پر دسترخان کښېښول... دوی په دې کار ډېر حیران شول... یوسف خپل سکه ورور ته تر

نورو پنځه برابره زيات خوراك كېښود... له ډوډۍ وروسته يوسف خپل ناظر ته وويل چې ډك ډك پېټې ورته بار كړئ... پيسې ئې هم د پېټو په خوله كې ورته كېږدئ... او زما جام د بنيامين په پېټې كې پټ كېږدئ... ناظر همداسې وكړل... سهار وختي وروڼو خپل پېټې پر خړو بار كړل او وخوځېدل، خو لاډېر لرې نه وو تللي چې ناظر ورپسې ورغی او د يوسف دا خبرې ئې ورته وكړې: ولې مو د ښېگړو په بدل كې بدي راسره وكړه؟ ولې مو زما د بادار هغه مخصوص جام چې شراب په كې څښي او فال پرې گوري غلا كړی؟ دوی ورته وويل: لوړه كوو چې مونږ دا كار نه دی كړی... له چا سره چې تا دا جام وموندو هغه ووژنه او مونږ به هم د خپل بادار غلامان وو... هغه ورته وويل: صحيح ده خو يوازې غل به زما غلام وي نور به درومي... تلاشي ئې د مشر ورور له پېټې پيل كړه... د بنيامين په پېټې كې ئې وموند... بېرته ښار ته راوگرځېدل... د يوسف په وړاندې ئې سجده وكړه... هغه ورته وويل: ولې مو دا كار راسره وكړ؟ مگر نه پوهېدئ چې زه د فال له لارې په دې پوهېدې شم چې زما جام چا غلا كړی... وئې ويل: اوس به هغه څوك زما غلام وي چې جام ئې غلا كړی... وروڼو ورته ويل: سالاره! پوهېږو چې ته د فرعون په څېر څواكمن يې... كه مونږ له بنيامين نه پرته خپل كور ته ولاړ شو پلار به مو له ډېره غمه ومري... نو يوسف وټوانېدو چې نور صبر وكړي... خپل ځان ئې وروڼو ته معرفي كړ... ورته وئې ويل چې ژر ولاړ شئ او پلار ما ته راورسوي. فرعون له دې پېښې خبر شو... يوسف ته ئې وويل: وروڼو ته دې ووايه چې كنعان ته ولاړ شي، خپله كورنۍ دلته راولي، زه به ښېرازه ځمكه وركړم... څو گادۍ هم ورسره ولېږه چې ښځې او ماشومان په كې راولي... دوی د خپل پلار خوا ته ورسېدل... ورته وئې ويل: يوسف ژوندی دی او د ټول مصر حاكم دی... پلار ئې په دې خبرو باور نه كاوو خو چې سترگې ئې پر گاديو ولگېدې... وئې ويل: اوس مې باور راغی چې يوسف ژوندی دی، ځم چې له مرگه مخكې ئې ووينم!!

د بايبل په دې ويناوو كې زياتې غلطې او بې بنسټې خبرې شته چې څو بېلگې ئې دا دي:

• يعقوب خو دغه وخت هم په خپل كور كې يولس زامن درلودل، څنگه به ئې د

یوه بنیامین د لېرلو په وخت کې دا خبره کوله چې که خدای غواړي بې اولاده شم پرېږده چې بې اولاده شم؟

• دوی د فقر او لوږې له داسې حالت سره مخامخ ول چې په خپل مرگ وېرېدل، د بنځو گانې ئې د غلو لپاره پلورلې، دومره شهد، بادام، پستې، عطر او نورې هدې ئې له کومې کړې چې پر خرو ئې بار کړي؟

• د یوسف ناظر ورته دروغ وویل چې دا پیسې به ستاسو خدای ستاسو په پېتو کې اېښې وي!!

• یوسف دوی د عمر په حساب مشر تر کشره مخکې پر دسترخان کښېنول او دې کار ته دوی حیران پاتې شول. خپل سکه ورور ته ئې د نورو په پرتله پنځه برابره زیات خواړه مخې ته کېښودل!! آیا کوم شریف انسان به داسې کار وکړي چې په یوه دسترخان باندې د خپل یوه مېلمه تر مخ د نورو په پرتله پنځه برابره خواړه کېږدي؟ که داسې کار شوی وی نو د یوسف د وروڼو لپاره همدا کافي وو چې د ده خوا ته هیڅکله رانه شي!!

• ولې به بیا هم د دوی پیسې د پېتو په خوله کې پټې ږدي؟

• دوی د یوسف د شرابو جام پټ کړی، په دې جام سره به یوسف فالونه نیول!! په داسې حال کې چې نه خو پیغمبران علیهم السلام شراب څښي او نه فالونه گوري، د بائبل له دې وینا معلومېږي چې لیکونکی ئې هغه څوک دی چې خلك په دروغجنو او غولونکو فالونو غولوي او شکرانې ترې شکوي. یوسف علیه السلام ته دا خبره منسوبول چې وروڼو ته ئې وویل، مگر په دې نه وئ خبر چې زه په فال سره هغه څوک پېژندی شم چې زما جام ئې غلا کړی، یوازې د داسې چا کار کېدی شي چې پیغمبران علیهم السلام او د دوی له تگلارو خبر نه وي.

• په داسې حال کې چې مخکې ئې په مکرره توگه لیکلي دي چې یعقوب علیه السلام په سترگو روند شوی وو، خو دلته لیکي چې کله یعقوب علیه السلام گاډۍ په خپلو سترگو ولیدې نو باور ئې راغی چې یوسف علیه السلام ژوندی دی!!

قرآن د بائبل دا ټولې غلطې خبرې تصحیح کوي او په ډېرو موجزو او بلیغو الفاظو سره فرمایي:

په خپلې دې توصیې سره نه شو کولای له دوی څه دفع کړي، فقط د دې توصیې حاجت ئې په خپل زړه کې احساس کړ، چې تر سره ئې کړه، د ده توصیې او ویناوې د هغه علم له مخې وې چې الله تعالی ورپه برخه کړی وو، ټولې خبرې ئې عالمانه وې، دېر خلک په دې حقایقو نه پوهېږي، کله تدبیر د توکل منافي گڼي، کله احتیاط په الهي مقدراتو او په قضا او قدر د ایمان معایر بولي او کله پر خدای ایمان او پر الله تعالی توکل په دې معني نیسي چې ځان تقدیر ته وسپاري او له هر ډول تدبیر نه لاس په سر شي.

د قرآن له وینا معلومېږي چې یوسف علیه السلام خپل سکه ورور په مناسب وخت کې خپلې خوا ته غوښتی، د احوال پوښتنه ئې ترې کړې، ده د نورو خبرو په ضمن کې د خپل ورور د ورکېدو قصه ورته کړې او یوسف علیه السلام ورته ویلي: زه ستا هماغه وړک شوی ورور یم، د خپلو وروڼو په نارواوو کړو وړو مه مایوسه کېږه، داسې څه ترتیب نیسم چې ته له ما سره پاتې شې او وروڼه دې کور ته ولاړ شي او غله له ځانه سره یوسي. د همدې لپاره ئې خپلو موظفو کسانو ته لارښوونه کړې چې د (غلې او اوبو پیمانې) د ده د سکه ورور په پېټې کې په پټه کېږدي او بیا اعلان وکړي چې شاهي پیمانې ورکه شوې ده او حتماً کاروانیانو غلا کړې ده، چا چې راوړه او یا ئې وښودله د یوه اوبس بار غله به ورته انعام ورکوه، د یوسف علیه السلام وروڼو وویل: مونږ نه غله یو او نه د فساد لپاره راغلي یو، دلته مجبوریت راوستي یو، که چېرې په مونږ کې هر څوک غل وخت، سزا به ئې دا وي چې د همدې غلا په بدل کې به ئې تاسو ته سپارو...

قرآن دلته څو خبرې لري چې زیاته توجه غواړي: فرمایي:

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَالُوا لَا يَدْرِي سَأَلْتَهُ لِيُكَلِّمَهُ وَتَقُولُ قَوْلًا مَّا يَكْفُرُ﴾

﴿وَلَمَّا سَأَلْتَهُ خَبْرَ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَالُوا لَا يَدْرِي سَأَلْتَهُ لِيُكَلِّمَهُ وَتَقُولُ قَوْلًا مَّا يَكْفُرُ﴾

یوسف: ۷۶-۷۷

د دې آیتونو خلاصه دا ده: (تلاشي پیل شوې، لومړی د نورو پېټې پلټل شوي او په پای کې د ده د سکه ورور او د هغه له پېټې ئې پیمانې را ایستلې، دا یو الهي

تدبير وو چې يوسف عليه السلام ته بنودل شوی، د مصر د قوانينو له مخې ده خپل ورور نه شو راگرځولی، الله تعالى چې چا ته وغواړي پوهه او حکمت ورپه برخه کوي او په همدې حکمت سره د هغه مقام او منزلت لوړوي، خو هيڅوک دې په خپل علم او حکمت نه غره کېږي، په دې دې خبر وي چې د هر پوه په سر بل پوه شته.

د دې وينا په اړه څو خبرې په پام کې ولرئ:

- قرآن د بايبل د وينا برعکس دا ورك شوی شی كله د سقاية (د اوبو څښلو لوبښی) او كله ئې صواع (پيمانه) بولي، له دې نه معلومېږي چې دا لوبښی سطل يا لويې كاسې ته ورته لوبښی وو چې هم د اوبو لپاره كارېدو او هم د پيمانې لپاره، د بايبل دا ادعا غلطه ده چې دا د يوسف عليه السلام د شرابو جام گڼي، د پاچا د شرابو جام داسې په ميدان نه وي پروت چې د غلو دانو پېرلو لپاره راغلي خلك ئې غلا كړی شي!!

- له دې نه دا هم معلومېږي چې د مصر د هغه وخت ټولنه يوه مدني ټولنه وه، نظم او قانون په کې حاكم وو، چارواكو او ځواكمنو واکدارانو هم د قانون خلاف كار نه شو كولی، د يوسف عليه السلام په څېر ځواكمن كس هم نه شو كولی خپل ورور بې دليله بندي كړي او يا ئې له ځان سره تم كړي، دې ته اړ وو چې څه قانوني چاره ورته ولټوي.

دلته قرآن يوه عجيبه صحنه انځوروي، له يوې خوا د يوسف عليه السلام لوی زغم او صبر او له بلې خوا د ده په ضد د ورونيو زړه او ژوره كينه په کې انځور شوې، فرمايي:

وَقَدْ عَلِمْتُمُ الْمُدْرِيْنَ اِذْ يَقُولُ بِرَبِّنَا لَا تُفْرِغْ عَلَيْنَا مِثْقَالَ حَبِّ خِيْلٍ اِنَّهُمْ يَدْعُوْنَكَ اَنْ تُخْرِجَهُمْ مِنَ الْبِلَادِ لِيُحْسِنُوْا صُلُوْحًا وَهُمْ يَكْفُرُوْنَ

يوسف: ٧٧

(ورونو) ئې وويل: كه ده (نن) غلا كړې، نو سكه ورور ئې تر ده د مخه غلا كړې!! (يوسف عليه السلام) دا خبره په خپل زړه كې وساتله (د دوی د دې تور او اتهام په ځواب كې ئې څه ونه ويل) او هغوی ته ئې (د خپل زړه دا خبره بنسكاره نه كړه چې) وئې ويل: تاسو په ډېر بد مقام او حالت كې يئ او الله تعالى ستاسو د وينا په

حقيقت بنه پوه دی.

گورئ چې له يوې خوا ئې ورونو لا خپله ژوره كينه نه ده هېره كړې او اوس هم د ده په ضد د زړه پرآسې په داسې ناروا تورو نو سره راباسي او له بلې خوا يوسف عليه السلام لا پرې مهربانه دی، نه غواړي ځواب ورکړي او له ځانه دفاع وکړي، د دوی په حال افسوس کوي، بيا ئې هم تصميم دا دی چې دغه حسود او كينه کښ ورونه ئې خوا ته راشي او د ده په څنگ کې ژوند وکړي!! قرآن په دې سره مونږ ته لارښوونه کوي چې د پيغمبرانو عليهم السلام شأن داسې وي، د پيغمبرانو عليهم السلام په لار تلونکي مشران بايد داسې وي، د يوه صالح مشر ځانگړتيا دغه ده، بايد داسې لوی زغم او لوی زړه ولري او له خپل قدرت نه په استفادې سره له چا نه خپل غچ او انتقام وانخلي.

z B y7 1r SRJ (yur% B SR%h& oā u #Zlx \$V @ \$% yB b) rfrf\$S\$y r q9\$%
#(J) SRJ yoy/Vā \$veFB \$R0ay r ` B žv) k ē U b& k \$E\$B A\$% ÇIÈ ẽ u ĩĀs0B\$
č & #p0e? N9% UdçTz A\$%(\$Ā qĀnz qB qYĪB0\$Bm ÇIÈ ẽ qBā@
U ÇE #yt/ā Om (#Bqā ĩOĪS SB @%` Br k # B \$ZĪqB Nāte k y & %NāV&
q9qā Na<Ī& #ā #pā ÇIÈ UūU āpēqz qēr (' ĩ? #Nāz # pĪ& p bēU Ūm
ÇIÈ Uūāy)m É dā \$Zā SB r \$Īāte \$rĪ žv) \$R0y- \$Br s-t'y" y7ĪĪč J \$R\$yĪf
0Y A\$%ÇIÈ ẽ qā%Ā9 SRĪr (\$žĪ \$Zāā ŪBā-ēēB \$žĪ \$Zā ŪBāpŷ)ēēBŪr
qē %RĪ \$e\$Īd ŪĪ ŪĪŪŪ b& ? \$0pā (@\$Īd žĀā (#0% NāY qā NāY B196"

يوسف: ۷۸-۸۳

ÇIÈ D\$A \$BDS\$P\$B

(د يوسف ورونو) وويل: عاليقدره! رښتيا درته وايو چې دی ډېر عمر خوړلی سپين زيری پلار لري (د ده بېلوالی نه شي زغملی)، د ده په ځای له مونږ نه يو تن په

اسارت ونيسه، مونږ دې له نېکانو څخه بولو. وئې ويل: خدای ته پناه وړم چې له هغه چا پرته چې خپله متاع مو ورسره موندلې بل څوک په اسارت ونيسو، په هغه صورت کې خو به د ظالمانو له ډلې څخه وو. نو کله چې ترې ناهيلې شول، د پتو خبرو لپاره گوښې ته (له خلکو بېل) شول، مشر ئې وويل: مگر دې ته مو پام نه دی چې خپل پلار مو د الله په نامه ژمنه درنه اخیستې؟ او تردې د مخه مو چې د يوسف په اړه تېری کړی وو؟ زه خو به تر هغه دا ځمکه هيڅکله پرې نږدم چې يا مې پلار اجازه راکړي او يا الله تعالی زما په اړه کومه پرېکړه وکړي او هغه تر ټولو غوره حکم کوونکی دی. پلار ته مو ورشئ او ورته ووايئ: زوی دې غلا وکړه، دا شهادت مو له هغه پرته په بل څه نه دی ولاړ چې مونږ په خپله پرې پوه شوي يو (په خپلو سترگو مو وليدل چې غلا شوی مال د ده له پېټې راووت، دا کار ئې زموږ په غياب کې کړی) او مونږ خو په غياب کې د ده څارنه او ساتنه نه شوی کولی. له هغه کلي چې په کې وو او له هغه کاروانه چې په کې راغلو پوښتنه وکړه، ډاډه اوسه چې مونږ رښتوني يو. وئې ويل: داسې نه ده؛ بلکې ستاسو نفسونو کوم کار درته بنایسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، امېد دی چې الله تعالی ټول راته راوړي، بې شکه چې هغه باحکمته پوه دی.

په دې آيتونو کې څو اساسي مطالب د غور وړ دي:

- يوسف عليه السلام غواړي چې خپل سکه ورور له ځان سره وساتي، دا موضوع ورته خاص اهميت لري؛ خو د مصر د حاکم نظام او موجوده قوانينو له مخې نه شي کولی هغه په اسارت ونيسي او له ځان سره ئې وساتي، د ده د وروڼو دې وينا ورته کار آسانه او ستونزه ئې ورته حل کړه چې وئې ويل: له هر چا سره چې پيمانته پيدا شوه د غلا په جرم دې زنداني شي، الهي تدبير د ده مرسته وکړه، الهي تدبير داسې دی چې د دښمن خبره په خپله د دښمن د غاړې غړوندی شي، په خپل ايښي دام کې ئې پښه ونښلي، تبشه د بل لپاره پورته کړي خو خپله پښه پرې ووهي او هره تيره چې پورته کوي پر خپل سر ئې لگېږي.
- له دې وينا معلومېږي چې د مصر پاچا لا ژوندی دی او د هغه قوانين په ټولني

کې نافذ دي، يوسف عليه السلام په پيغمبرۍ نه دی مبعوث شوی او د مصر په نظام کې د پيغمبرۍ له حیثیت سره وظیفه نه ترسره کوي، د هغو خلکو رایه سمه نه ده چې په دې نظام کې د يوسف عليه السلام د کار په استناد غواړي په غیر اسلامي نظامونو کې کار کول توجیه کړي، ځکه دا د ده له بعثت نه مخکې حالت وو.

• يوسف عليه السلام د خپلو وروڼو د ځواب له اورېدلو وروسته، ساتونکو ته هدایت ورکوي چې بارونه وپلټي، د پلټنې کار باید داسې وي چې هیچا ته شک راپیدا نه کړي، نو ځکه ئې پلټنه د يوسف عليه السلام د نورو وروڼو له پټو پیل کړه او په پای کې د ده د سکه ورور وار راغی او ورکه شوې پیمانې ترې وښکله او د وروڼو له ژمنې سره سم ئې په اسارت ونيو.

• په دې آیت کې د دین لفظ داسې کارول شوی چې د دین حقیقت په ډېره واضحه توګه بیانوي، فی دین الملك فقره بنسبي چې د اسلام له نظره دین یعنی پر ټولني حاکم نظام، یعنی هغه نظام چې د انسان فردي او ټولنیز مناسبات او اړیکې تنظیموي او مشاجرې ئې حل و فصل کوي. دا سمه نه ده چې څوک دین خاص مذهبي مراسم وګڼي او په عباداتو، اورادو او اذکارو کې ئې خلاصه کړي.

• د ژوند په هرې برخې کې چې چا ته پر نورو خلکو فضیلت او لوړوالی ورپه برخه شي، نو دې ته دې متوجه وي چې دا فضیلت خپل ذاتي کار ونه ګڼي او پرې مغرور نه شي؛ بلکې باید په دې باور وي چې د دې برلاسي او فضیلت منشأ او سرچینه الهي عنایت او پېرزوینه ده، باید باور ولري چې الله تعالی د هر سر د پاسه سر پیدا کړی او د هر پوه او عالم نه بر بل عالم، دا باور په انسان کې د غرور او تکبر احساس له منځه وړي او نه پرېږدي چې په ټولنه کې د ځان لاندې خلك تحقیر کړي او په سپکه سترګه ورته وګوري.

• د يوسف عليه السلام وروڼو چې لائې د يوسف عليه السلام په باب په زړه کې کینه درلوده او د ده سکه ورور ئې ښه نه اېسېدو، د دې صحنې په لیدو سره د خپل زړه پر اسې داسې وایستی: ورور ئې هم د ده په څېر وو، هغه هم غل وو!! د دې پر ځای چې له خپل ورور نه دفاع وکړي اپوټه د هغه په ضد شهادت ورکوي، د دې

پر ځای چې د پېښې په اړه د شک او شبهي څرگندونه وکړي او په دې کار کې د خپل ورور لاس لرل رد کړي، پر هغه باندې وارد شوی اتهام تصدیقوي او صحیح ئې گڼي او ادعا کوي چې دا کار د هغه له شانه لرې نه دی، ورور ئې هم غل وو، د هیڅ شک ځای نه دی پاتې، په کار ده چې مجازات شي او په اسارت ونيولی شي!! یوسف علیه السلام ځواب نه ورکوي، د هغه څه له ویلو ډډه کوي چې زړه ئې غوښتل، له ځان سره وايي: لا مو هغه مخکنی بد خوی نه دی بدل شوی، لا له خپله ناروا دريځه نه یی راکوز شوي، الله تعالی ستاسو د خبرو په حقیقت ښه پوهېږي.

• د ورونیو حالت ډېر عجیب انځور شوی؛ چا ته چې یوه شېبه مخکې ئې غل گڼي؛ وايي: د قدر وړه! د هغه پر ځای زموږ یو تن په اسارت ونیسی، هغه سپین ریري پلار لري، موږ له تا نه ډېرې ښېگړې لیدلې دي، په دې باب هم له موږ سره احسان وکړه، ستا په څېر له یوه محسن نه د احسان طمع لرو!! یوسف علیه السلام په ځواب کې ورته وايي: الله تعالی ته پناه وړم چې یو بې گناه سړی د یوه مجرم پر ځای مؤاخذه کړو، په هغه صورت کې خو به موږ ظالمان وو!! قرآن په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چې یو د بل په بدل کې مجازات کول ظلم دی، پیغمبران علیهم السلام راغلي چې د داسې ظلم تغیر ټول کړي او دا هغه ستره خبره ده چې له یوې اسلامي ټولني پرته ئې په بل ځای کې مثال نه شو موندلی، دا اوس په یو وپشتمې پېړۍ کې د مجرم پر ځای د ده پلار، زوی او ورور ځورول کېږي، د قاتل په بدل کې د ده پلار، زوی او ورور وژل کېږي، د یوه کس د جرم په مقابل کې په کلي، قوم او حتی ملت برید کېږي، په لسه او و سلهاوو کسان وژل کېږي.

• کله چې د ورونیو ټینگار بې نتیجې پاتې کېږي او د خپل ورور له خوشې کېدو ناهیلې کېږي، نو له خلکو بېلېږي او په یوې گونې کې په ټیټ غږ په خبرو لگیا کېږي، مشر ورور ئې ورته وايي: آیا له پلار سره مو خپله کلکه ژمنه هېره کړې؟ تر دې د مخه مو د یوسف په اړه هم تېری وکړ؟ ما هوډ کړی چې تر هغه پورې به دا ځای نه پرېږدم چې یا مې پلار هدایت راکړي او یا الله تعالی خپله فیصله صادره کړي، زه د الهي فیصلې انتظار کوم، تاسې پلار ته ورشئ او ورته ووايئ چې زوی دې په غلا نیول شوی، ښه پوهېږو چې دا کار ئې کړی، صحیح ده چې موږ باید د ده

خارنه او ساتنه کړې وی، خو هغه دا کار پټ او زموږ له نظره لرې تر سره کړی، مونږ څرنگه په غیاب کې د ده ساتنه کولی شوی؟ ته د هغه کلي له خلکو پوښتنه وکړه چې مونږ په کې اوسېدو او دا پېښه په کې وشوه، له هغه کاروان نه وپوښته چې مونږ ورسره یو ځای راغلو، ترڅو حقیقت درته څرگند شي او زموږ ریښتینولي درته ثابت شي. له دې وینا نه څو خبرې جوتې کېږي: لومړی دا چې د بایبل دا وینا غلطه ده چې وروڼو ئې د یوسف علیه السلام په وړاندې یوه بل ته ویلي چې مونږ په دې خاطر له دغو مصیبتونو سره مخامخ شوي یو چې له یوسف سره مو بد وکړل، داسې خبره هیڅ مجرم د نورو په وړاندې نه کوي، که څه هم گمان ئې دا وي چې نور د دوی په خبرو نه پوهېږي، که ئې ویلو ته اړ شي نو په پټو غونډو کې او په ټیټ غږ ئې کوي، هغسې لکه چې قرآن د یوسف علیه السلام د وروڼو په هکله فرمایي. او دوهمه خبره دا چې مشر ورور ئې د دوی پر هغه فوري شهادت اعتراض کړی او دا ئې یوه غلطې گڼلې چې خپل کشر ورور او یوسف علیه السلام ئې په غلا تورن کړل!!

که څه هم ځینو درنو مفسرینو (و ما شهدنا إلا بما علمنا و ما کنا للغیب حفظین) داسې تفسیروي: مونږ د هغه څه په اړه شهادت ورکوو چې علم پرې لرو او په خپلو سترگو مو لیدلي، خو له هغه څه خبر نه یو چې د پردې تر شا شوي، مونږ د خپل ورور له پټې د پیمانې د وتلو صحنه ولیدله، نو ځکه وایو چې هغه غلا کړې ده؛ خو دا چې د پردې شاته څه شوي او چا دا کار کړی، له دې راز نه خبر نه یو. دا تعبیر د قصې له روح سره اړخ نه لگوي او څو اعتراضونه پرې کېږي:

الف: د (إن ابنک سرق) له فقرې په ډېر وضاحت سره څرگندېږي چې دوی د خپل ورور پر غلا تاکید لري او په هغه کې د شک او تردید ځای نه ویني.

ب_ دوی داسې نه دي ویلي چې (وما شهدنا الا بما رأینا): او مونږ خو یوازې د هغه څه شهادت ورکوو چې په سترگو مو لیدلي، بلکې داسې ئې ویلي: (و ما شهدنا الا بما علمنا)) یعنی زموږ شهادت د هغې غلا په هکله د پوهې له مخې ده، پوهېږو چې دا کار شوی، په حقیقت ئې باور لرو.

ج_ همدارنگه، نه دي ویل شوي چې: (و ما کنا للغیب عالمین) یعنی مونږ له غیبه

خبر نه يو، بلکې ويل شوي چې (و ما کنا للغيب حافظين) يعنې مونږ څه ډول کولی شوی چې د ده ساتنه وکړو په داسې حال کې چې دا کار ئې زمونږ په غياب کې او په پټه تر سره کړی؟

• بيا هم گورئ چې حساس او هوښيار پلار د دوی خبرو ته د شک په سترگه گوري، باور پرې نه کوي دا ځکه چې هم خپل کشر زوی ښه پېژني او هم دوی، حدس و هې چې خبره داسې نه ده، حقيقت بل څه دی، د دوی شهادت د عقدو او نفساني اغراضو محصول گني او ورته وايي: داسې نه ده؛ بلکې ستاسو نفسونو کوم کار درته ښاېسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، امېد دی چې الله تعالی ټول راته راوړي، بې شکه چې هغه باحکمه پوه دی. يعنې الله تعالی په ټولو رازونو خبر دی او د هغه په هر کار کې حکمتونه نغښتي دي، اميد دی هغه مې په دې مصيبت کې مرسته وکړي او ټول روغ رمت راته راوړي.

• دلته يعقوب عليه السلام د الله تعالی دوه صفات يادوي او وايي: هغه (باحکمه) (پوه) دی، په دې سره د يعقوب عليه السلام د زړه دوې خبرې افاده شوې: ۱- الله تعالی ښه پوهېږي چې دا پېښه ولې او څنگه رامنځ ته شوې؟! ۲- د الله تعالی هېڅ کار بې حکمه نه وي، امېد دی په دې کې هم مونږ ته کوم خیر او مصلحت مضمرو وي. او دا هغه څه دي چې هر مسلمان ئې بايد له مصيبتونو سره د مخامخ کېدو په مهال ووايي.

قرآن د بايبل د وينا خلاف د يعقوب عليه السلام حالت داسې انځوروي:

ÇİÑE ÖÇax qm B SBE B qm M D u c # B q a 4 E 4 y " 1 } A S % N B 4 q 3 r
İ ü B q a 3 # \$ E t y m c q a 3 Ö m y # B q a 2 Ö 3 Ç E j k \$ Ç 2 %
Ö 1 } Ç İ Ñ c q Ö n 3 W S B k # E B B n Ö r k \$ n j p i c n r Ö B Ç a Ö 3 y R J A S % Ç İ Ñ
` B S 1 y 3 W 1 y R ( k \$ Q r S ` B Ç y 1 y 3 W r İ S 2 r y # B q a ` B Ç y ; y F u Ç y 2 6 6

يوسف: ۸۴-۸۷

ÇİÑE bräj SBE B qm M D u c # B q a 3

او له دوی ئې مخ وړاوو او وئې ويل: وای افسوس د يوسف په حال! له غمه ئې د

سترگو تور سپين شو (سترگې ئې بې نوره شوې) او هغه د غمونو زغمونکې وو (خپل غمونه ئې زغمل)، (زامنو) ورته ويل: په خدای قسم، تل يوسف دومره يادوې چې غم خپلې (او له ډېرو اندېښنو به وييلې) شې او يا به هلاک شې. وئې ويل: زه خو خپل غم او خفگان خدای ته ژاړم او له الهي علومو نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ (زه له الله تعالى شکايت نه کوم بلکې الله تعالى ته شکايت کوم). زما زامنو! لاړشئ! يوسف او د هغه ورور ولتوئ او د خدای له رحمته مه ناامیده کېږئ، د خدای له رحمته له کافرې ډلې پرته بل څوک نه ناامیده کېږي)

يعني نوي داغ زور داغ تازه کړ، د کشر زوی نيونه د يعقوب عليه السلام د زړه زخمونه نورهم ژور کړل او د خپل زړه ژور او سوځند درد ئې په دې الفاظو بيان کړ: (يا اسفې علی يوسف)، خو دا د زړه چيغه ئې په گوښه کې، له خپلو زامنو نه لرې او له الله تعالى سره د راز او نیاز پر وخت، د زړه له تله وايسته، په داسې حال کې چې د يوسف له غمه ئې دومره ژړلي وو چې د سترگو ليد ئې کم شوی او پوندېدو ته نږدې شوی وو، هره اندېښنه به ئې په خپل زړه کې زغمله او نه ئې پرېښوده چې غم او خفگان ئې نورو ته څرگند شي. خو دا ئې نه شوی کولی چې د سترگو اوښکې تمې کړي، د خدای پيغمبران او اولياء همدغسې دي، له سختو آزموينو سره مخامخ کېږي، د خدای په لاره کې دردونه او رنځونه وينې، خو له صبر او زغم نه کار اخلي، تل صابر او شاکر وي، د خپل غم او غصې په باب يوه خبره هم پر ژبه نه راوړي، شکوه او شکايت نه کوي، څومره چې له ډېر غم او درد سره مخامخ کېږي، همدومره ئې خپل رب ته تضرع او زاري زياتېږي او الله تعالى د خپل صالح او مخلص بنده دغه حالت خوښوي، الله تعالى د خپل بنده قرب خوښوي، آزمېښتونه، کړاوونه او ستونزې انسان خپل رب ته ورنږدې کوي او اړيکې ئې له الله تعالى سره مزید ټينگوي او مزید قوت وربخښي، له دردونو او کړاوونو سره د مخامخ کېدو پر وخت د هغو مؤمنو مبارزينو تگلاره همدا ده چې د انبياوو عليهم السلام خط تعقيبوي، صبر کوي، خپل غمونه زغمي، جزع و فرح نه کوي، چيغې نه وهي، خپل سر او مخ په خپېرو نه وهي، خپلې جامې نه شلوي، خپل غم او خفگان زغمي او له

څرگندولو ئې ډډه کوي، په خلوت کې خپل رب ته خپل شکایتونه وړاندې کوي او د خپل درد علاج ترې غواړي، یوازې د اوبنکو په بهېدو بسنه او اکتفاء کوي، هغه اوبنکې چې بې اختیاره بهېږي. الله تعالی ته اوبنکې تویول او په خلوت کې د غم او خفگان څرگندونه د ایمان نخبه ده او له الله تعالی نه شکایت او په ریا سره اوبنکې تویول د نفاق علامه ده.

حسود او کینه کښ زامن، د پلار له خولې، په وار وار د یوسف علیه السلام د نوم له اورېدو او د ده له غمه د اوبنکو په تویولو لازیات عقده من کېږي او ورته وایي: دا د یوسف (علیه السلام) ډېره یادونه پرېږده، دې حالت ته ئې ورسولې، پر ځان رحم وکړه، آیا تر هغه به ئې ویر کوې چې له پښو ولوېږې او ومړې؟ ستا دا بې صبري به ستا د هلاکت سبب شي او هغه ځای ته به دې ورسوي چې انسان پر الهي قضا باندې اعتراض کوي او همدا ئې د هلاکت لامل شي! پلار په ځواب کې ورته وایي: زه له الله تعالی شکایت نه کوم؛ بلکې خپل شکایتونه الله تعالی ته وړاندې کوم، د خپلو دردونو د علاج درمل ترې غواړم، هغه ته زاري کوم، پر دین او غوښتنو ئې او پر ایمان او لوازمو ئې تر تاسو ډېر ښه پوهېږم. زامنو! ولاړ شی، یوسف (علیه السلام) او ورور ئې ولټوئ او د الله تعالی له رحمته مه مایوسه کېږئ؛ ځکه چې یوازې کافر د الله تعالی له رحمته نامېده کېږي.

قرآن د بایبل د وینا په خلاف فرمایي چې د یوسف وروڼه درې ځلې مصر ته د غلې لپاره تللي او په همدې درېیم ځل یوسف علیه السلام ځان ورمعرفي کړی او جریان د یوسف د سورې په ۸۸-۹۳ آیتونو کې داسې معرفي کوي:

سورې ۱۰۹، آیت ۱۰
سورې ۱۰۹، آیت ۱۱
سورې ۱۰۹، آیت ۱۲
سورې ۱۰۹، آیت ۱۳
سورې ۱۰۹، آیت ۱۴
سورې ۱۰۹، آیت ۱۵
سورې ۱۰۹، آیت ۱۶
سورې ۱۰۹، آیت ۱۷
سورې ۱۰۹، آیت ۱۸
سورې ۱۰۹، آیت ۱۹
سورې ۱۰۹، آیت ۲۰
سورې ۱۰۹، آیت ۲۱
سورې ۱۰۹، آیت ۲۲
سورې ۱۰۹، آیت ۲۳
سورې ۱۰۹، آیت ۲۴
سورې ۱۰۹، آیت ۲۵
سورې ۱۰۹، آیت ۲۶
سورې ۱۰۹، آیت ۲۷
سورې ۱۰۹، آیت ۲۸
سورې ۱۰۹، آیت ۲۹
سورې ۱۰۹، آیت ۳۰
سورې ۱۰۹، آیت ۳۱
سورې ۱۰۹، آیت ۳۲
سورې ۱۰۹، آیت ۳۳
سورې ۱۰۹، آیت ۳۴
سورې ۱۰۹، آیت ۳۵
سورې ۱۰۹، آیت ۳۶
سورې ۱۰۹، آیت ۳۷
سورې ۱۰۹، آیت ۳۸
سورې ۱۰۹، آیت ۳۹
سورې ۱۰۹، آیت ۴۰
سورې ۱۰۹، آیت ۴۱
سورې ۱۰۹، آیت ۴۲
سورې ۱۰۹، آیت ۴۳
سورې ۱۰۹، آیت ۴۴
سورې ۱۰۹، آیت ۴۵
سورې ۱۰۹، آیت ۴۶
سورې ۱۰۹، آیت ۴۷
سورې ۱۰۹، آیت ۴۸
سورې ۱۰۹، آیت ۴۹
سورې ۱۰۹، آیت ۵۰
سورې ۱۰۹، آیت ۵۱
سورې ۱۰۹، آیت ۵۲
سورې ۱۰۹، آیت ۵۳
سورې ۱۰۹، آیت ۵۴
سورې ۱۰۹، آیت ۵۵
سورې ۱۰۹، آیت ۵۶
سورې ۱۰۹، آیت ۵۷
سورې ۱۰۹، آیت ۵۸
سورې ۱۰۹، آیت ۵۹
سورې ۱۰۹، آیت ۶۰
سورې ۱۰۹، آیت ۶۱
سورې ۱۰۹، آیت ۶۲
سورې ۱۰۹، آیت ۶۳
سورې ۱۰۹، آیت ۶۴
سورې ۱۰۹، آیت ۶۵
سورې ۱۰۹، آیت ۶۶
سورې ۱۰۹، آیت ۶۷
سورې ۱۰۹، آیت ۶۸
سورې ۱۰۹، آیت ۶۹
سورې ۱۰۹، آیت ۷۰
سورې ۱۰۹، آیت ۷۱
سورې ۱۰۹، آیت ۷۲
سورې ۱۰۹، آیت ۷۳
سورې ۱۰۹، آیت ۷۴
سورې ۱۰۹، آیت ۷۵
سورې ۱۰۹، آیت ۷۶
سورې ۱۰۹، آیت ۷۷
سورې ۱۰۹، آیت ۷۸
سورې ۱۰۹، آیت ۷۹
سورې ۱۰۹، آیت ۸۰
سورې ۱۰۹، آیت ۸۱
سورې ۱۰۹، آیت ۸۲
سورې ۱۰۹، آیت ۸۳
سورې ۱۰۹، آیت ۸۴
سورې ۱۰۹، آیت ۸۵
سورې ۱۰۹، آیت ۸۶
سورې ۱۰۹، آیت ۸۷
سورې ۱۰۹، آیت ۸۸
سورې ۱۰۹، آیت ۸۹
سورې ۱۰۹، آیت ۹۰
سورې ۱۰۹، آیت ۹۱
سورې ۱۰۹، آیت ۹۲
سورې ۱۰۹، آیت ۹۳
سورې ۱۰۹، آیت ۹۴
سورې ۱۰۹، آیت ۹۵
سورې ۱۰۹، آیت ۹۶
سورې ۱۰۹، آیت ۹۷
سورې ۱۰۹، آیت ۹۸
سورې ۱۰۹، آیت ۹۹
سورې ۱۰۹، آیت ۱۰۰

کله چې د ده محضر ته ننوتل؛ نو وئې ویل: عالیقدره! مونږ او زمونږ کورنۍ کړاوونو ځپلې یو، له ناخیزې متاع سره راغلي یو، (زمونږ ستونزو ته په پام سره او پرته له دې چې زمونږ د متاع مقدار او ارزښت ته نظر وکړې) پوره پیمانہ را او (څه) د صدقې په توگه راکړه، بې شکه چې خدای صدقه ورکوونکو ته اجر او بدله ورکوي. وئې ویل: آیا پوهیږئ چې تاسو له یوسف او ورور سره ئې په ناپوهۍ کې څه وکړل؟ هغوی وویل: آیا په رښتیا ته یوسف یې؟ وئې ویل: هو! زه یوسف یم او دا مې ورور دی، یقیناً چې خدای پر مونږ احسان وکړ، څوک چې تقوی غوره کړي او (د مصایبو په وړاندې) صبر وکړي، نو خدای هیڅکله د دغو نېکانو اجر نه ضایع کوي. هغوی وویل: پر خدای قسم چې الله (تعالی) تا ته پر مونږ غوره والی درکړی او یقیناً چې مونږ خطا کوونکي وو. وئې ویل: نن هیڅ پره درباندي نه شته، خدای دې بخښنه درته وکړي او هغه تر هر رحم کوونکي زیات رحم کوونکی او مهربانه دی. زما دا کمیس یوسئ او زما د پلار پرمخ ئې وغورځول، لیدونکی به شي او خپله ټوله کورنۍ ما ته راولئ.

د یوسف علیه السلام وروڼه د پلار په وینا بیا د مصر په لوري خوځېږي، خپله پاتې ناخیزه شتمنۍ هم له ځانه سره اخلي تر څو نوره غله پرې واخلي، لوږې او فقر ځپلي، په ډېره پریشانۍ وضعه مصر ته ننوتل او د یوسف علیه السلام په حضور کې حاضر شول او هغه ته ئې وویل: عالی قدره! پر مونږ ډېره بده ورځ راغلې، څه مو چې کور کې درلودل ټول خلاص شوي، له لږې شتمنۍ سره درته راغلي یو، هیله من یو چې زمونږ ناخیزې پانگې ته له پامه پرته هماغه پخوانی مقدار غله راکړې، له تا نه د صدقې طمع لرو، یوسف علیه السلام د خپلو وروڼو خواړه و زار حالت، د صدقې او خیرات غوښتلو په وړاندې خپل سیک له لاسه ورکړ، د هغوی له دردو ډکو خبرو بې تابه کړ او بڼکې ئې له سترگو و خوټېدې او له دې پرته ئې بله چاره نه

موندله چې ځان ورمعرفي کړي او ورته ووايي: آیا پوهېږئ چې د ناپوهۍ پر مهال مو له یوسف علیه السلام او د هغه له ورور سره څه وکړل؟ وروڼو ئې دا تصور نه شو کولی چې دا اوس یوسف علیه السلام ته مخامخ ولاړ دي، په حیرت سره ئې وپوښتل: آیا په رښتیا ته یوسف یې؟! هغه په ځواب کې وویل: هو! زه یوسف یم او دا مې ورور دی! خدای پر مونږ احسان وکړ او دا د الله تعالی نه بدلېدونکی او ثابت سنت دی چې څوک د تقوی لار غوره کړي او د ستونزو په وړاندې صابر وي، نو اجر ئې د ده په خوا کې خوندي او محفوظ دی، حتماً به ئې ترلاسه کوي، الله تعالی ئې هڅې هیڅکله نه عبث کوي او اجر ئې نه ضایع کوي.

قرآن د یوسف علیه السلام قصه، له دې ټول تفصیل سره د دغو څو خبرو د اثبات لپاره کوي چې یوسف علیه السلام خپلو وروڼو ته وکړې: الله تعالی د متقیانو او صابرانو اجر نه ضایع کوي، چا چې له دوی سره جفا کړې ټیټه سر به ئې په وړاندې ودرېږي، په خپلې خطا او د دوی په حقانیت به اعتراف کوي. دا دی ګورئ چې د تقدیر ځواکمنو لاسونو د یوسف علیه السلام وروڼه هغه ځای ته نابیره، بې خبره او د خپلو عزایمو او ارادو خلاف رسولي او د هغه حقیقت په اعتراف ئې اړ کړي چې له هغه نه د تېښتې لپاره ئې کومې جفا گانې نه وې چې له یوسف علیه السلام سره ئې ونه کړې، کومې هڅې نه وې چې وئې نه کړې او کوم تدبیرونه نه وو چې وئې نه سنجول... خو دا دی نن د تقدیر مضبوطو او ځواکمنو لاسونو د هغه چا په وړاندې ودرولي چې دوی ئې پر ښېگړو له اعتراف نه تېښته کوله او دې ته حاضر نه وو چې ومني الله تعالی یوسف علیه السلام ته پر دوی غوره والی ورکړی، له چا سره چې دوی ناروا رقابت او سیالي کوله، هغه ئې د وژلو وړ گانو، نن د هماغه چا د صدقې طمع لري، د ده احسان ته ئې سترگې نیولې دي، هغه په پرله پسې ډول خپل محسن گڼي او غوره شخصیت ئې بولي او هر ځل د خپلو خبرو په پیل کې هغه ته عزیز او عالی قدر وایي. دا هماغه یوسف دی چې دوی ورسره کینه او حسد کاوو، هماغه شخص چې دوی کوهي کې واچاوو او کلونه، کلونه ئې د هغه کینه په زړه کې وپالله او فقط څو ورځې مخکې او له شلو کلونو وروسته ئې هغه ته (غل) وویل!! عجیبه له عبرتونو ډکه صحنه ده!! د تقدیر لاسونه څومره

خواکمن دي؟ څنگه مغرور، متعصب او کينه ور غاړه غړوونکي په گوندو کوي؟
څنگه ئې د حقيقت اعتراف ته اړ کوي؟!

خو راشئ وگورئ چې د قرآن د دې قصې اتل، يوسف عليه السلام د بريا او
فتحې په وخت د خپل مغلوب سيال او رقيب سره څنگه چلند کوي او په دې سره
مونږ ته څه لارښوونه کوي او کوم درسونه راکوي؟!

د يوسف عليه السلام کریمانه او له عظمته ډک ځواب د ده د شخصیت جلال او
عظمت په ډېره بڼه توگه نندارې ته ږدي او دا بڼي چې د خپلو وروڼو ټولې جفا
گانې ئې هېرې کړې دي او په لطف، مهربانۍ او زړه سوي سره چلند کوي، فرمايي:
ډاډه اوسئ چې نه مو ملامتوم او نه کوم اعتراض درباندي لرم، ما بخښلي ياست،
الله تعالی دې هم تاسو ته بخښنه وکړي، په دې باور ولرئ چې الله تعالی ډېر او تر
هر چا زیات مهربانه دی. دا چې قرآن ولې دا قصه په دومره تفصیل سره رااخیستې
او په دې کې خپل مخاطب ته څه پیغامونه لري، په دې هغه وخت بڼه پوهېدی شو
چې د پیغمبر صلی الله علیه وسلم هغه وینا خپلې مخې ته کېږدو چې د مکې له
فتحې وروسته ئې خپلو زړو دښمنانو ته وکړه، کله چې له لس زره فاتح فوځ سره په
داسې حال کې مکې ته ننوت چې هیچا ئې د مقابلې توان په خپلو متیو کې نه لیدو،
دښمنان ئې یا وتښتېدل او یا ئې د ځان د ژغورلو لپاره هغو پناه ځایونو ته پناه
یووړه چې پیغمبر علیه السلام ټاکلي وو، الهي وعدي ترسره شوې، د يوسف د
سورې په ترڅ کې چې کومې وړاندوینې شوې وې او پیغمبر علیه السلام ته دا ډاډ
او اطمینان ورکړی شوی وو چې ستا مخالفین به هم د يوسف علیه السلام د وروڼو
په څېر ستا په وړاندې ټیټ سر ودرېږي، همداسې وشول، رسول الله صلی الله علیه
وسلم د فتحې په دوهمه ورځ، په داسې حال کې چې د قریشو ټول مغرور سرداران د
ده په وړاندې د مغلوبو اسیرانو په څېر، په یوه لیکه، له شرم او خجالت نه ځوړند
سرونه ولاړ وو، ده د یوه مهربان او دروند ورور په توگه ورته وویل: له ما نه د
کومې معاملې توقع کوئ؟ هغوی په ځواب کې وویل: له خپل کریم ورور نه، چې
زمونږ د کریم ورور زوی دی، د عفوي او بخښنې انتظار لرو! له ځنډه پرته ئې
وفرمايل: هغه څه در ته وایم چې زما ورور يوسف علیه السلام خپلو وروڼو ته ویلي

وو:

(لاتشريب عليکم اليوم)

اذهبوا وانتم الطلقاء

نن هيڅ ملامتيا درباندي نه شته،

درومى تاسو آزاد ياست!

د قصو په اړه د بايبل او قرآن تر منځ نه يوازې له دې پلوه ژور توپيرونه شته چې د قرآن وينا، د بيان اسلوب، الفاظ او جوړښت ئې ډېر دقيق، خوندور او اغېزناک دي، هر لفظ ئې په ډېر دقت سره غوره شوی او په خپل مناسب او بنايسته ځاى کې کارول شوی او هر يو خاص مطلب افاده کوي، خو د بايبل داسې چې يوه برخه ئې د بلې برخې متناقض، الفاظ او د جملو ترکيب ئې له رکاکتونو ډک، نه ئې عقلمن انسان منلى شي او نه د ادبي سليقې خاوند ترې خوند اخيستی شي، بلکې له دې پلوه به هم د دواړو ترمنځ ژور توپير وگورئ چې د قرآن قصې ځانگړې موخې او اهداف تعقيبوي، هره قصه د يوه ستر مطلب د ښه توضيح لپاره وړاندې کوي، په هرې قصې کې لارښوونې او درسونه لري، خو د بايبل قصې فقط قصې او شجرې دي، د يوسف عليه السلام قصه ئې يوه ښه بېلگه ده، دا قصه په قرآن کې په دومره بنايسته او خوندورې ښې کې راغلې چې د قرآن هر مينه وال ئې په ډېرې آسانۍ سره حفظ کولى شي، په عربي هېوادونو کې خو وضعيت داسې دی چې اکثر امامان په دې خاطر په لمانځه کې د دې سورې له قرائته ډډه کوي چې که احياناً په کې غلط شي نو له ډېرو خواوو به فتحه ورکول کېږي. په همدغې خوندورې او آسانې سورې کې د الله د لارې مجاهدينو ته هومره ژورې او پراخې توصيې او لارښوونې شوې چې هر مجاهد ته ئې يادول ضروري برېښي.

دا هم د قرآن يو ستر اعجاز دی چې د نزول له نېټې تر ننه په مليونهاوو خلکو هغه حفظ کړی، تاسو به په ټولې نړۍ او ټول بشري تاريخ کې هيڅ داسې مذهبي او غير مذهبي، د شعر يا د نثر کوم کتاب ونه مومئ چې د قرآن په اندازه حافظان ولري!! د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ولې تاسو په خپل اوږده تاريخ کې د بايبل محدود شمېر حافظان هم نه لرئ!!؟ ځواب ئې څرگند دی؛ انسان هغه کلام ژر

حفظ کولی شي چې د زړه دره ئې ورته پرانیستلې شي، له عقل سره ئې اړخ ولگوي، محتوی ئې لوړه او د الفاظو ترکیب ئې خوندوروي، باور وکړئ چې ما په ټول بایبل کې یوازې د داوود مزامیر داسې وموندل چې څه نا څه د انسان د زړه دروازه ورته خلاصه شي او په هغه کې معنوي او ادبي خوند او ښکلا احساس کړي، له دغو څو پاڼو پرته نور په ټول بایبل کې څوک دا خوند او ښکلا نه شي موندلی.

یوسف علیه السلام د خپلو وروڼو له خبرو پوه شوی وو چې عزتمن پلار ئې د ده په فراق کې روند شوی، خو دی په داسې موقعیت کې نه وو چې مصر پرېږدي او د خپل گران پلار لیدو ته ورشي، د قرآن له وینا معلومېږي چې په دې وخت کې دی د مصر د واکمنۍ پر تخت ناست وو، خو د بایبل وینا دلته هم د نورو مواردو په څېر له تناقضاتو ډکه ده، یوې خوا ته د یوسف علیه السلام د وروڼو له قوله داسې حکایت کوي: پلار ته ئې وویل: یوسف ژوندی دی او د ټول مصر حاکم دی، خو له بلې خوا وروسته لیکي چې یوسف د فرعون حضور ته ورغی او ورته وئې ویل: زما پلار او وروڼه له خپلو رمو، گلو او هر څه سره چې درلودل ئې له کنعانه دلته راغلي او په جوشن کې ځای په ځای شوي، خپل هغه پنځه وروڼه ئې هم ورمعرفي کړل چې له ځان سره ئې راوستي وو!! د بایبل په وینا کې نه یوازې له دې پلوه تناقض شته چې وروڼو ته ئې هغه خبره منسوبوي او بیا دا خبره کوي؛ بلکې له دې پلوه هم چې وایي: پلار او وروڼه له رمو، گلو او هر څه سره راغلي، په داسې حال کې چې له دې د مخه ئې په وار وار لیکلي چې له ډېرې لوړې او فقره ئې د مرگ وېره وه!! څوک چې گلې او رمې لري ولې به د غلو دانو لپاره خپلې گانې خرڅوي، قحطي خو تر انسانانو مخکې څاروي ځپي، مالداران هغه وخت له ستونزو، لوړې او فقر سره مخامخ کېږي چې خپل څاروي له لاسه ورکړي. د مصر د پاچا لپاره د فرعون نوم راوړل په خپله یوه غلطې ده ځکه د غرب د دائرة المعارف له مخې هم په دې وخت کې د مصر پاچایان د فرعون په نامه نه یادېدل.

یوسف علیه السلام خپلو وروڼو ته وویل: زما دا کمیس له ځان سره یوسئ او د پلار پر مخ ئې وغورځوئ، چې سترگې ئې روښانه شي، بیا ټوله کورنۍ زما خوا ته

راولئ. د ده احساس دا وو چې پلار ئې په دې وجه د خپلو سترگو نور له لاسه ورکړی چې د گران زوی د مرگ خبر ئې په داسې حال کې اورېدلی چې په وینو سور څیرې کمیس ئې مخې ته پروت وو، دا د ده مهربان بودا پلار ته درنه ناڅاپي صدمه وه، د ده پر زړه او دماغ دا سخت گوزار د دې باعث شوی چې له امله ئې د سترگو نور له لاسه ورکړي، یوسف علیه السلام په خپل پیغمبرانه فراست سره وانگېرله چې د زوی د ژوند زېری او هغه کمیس چې د زوی بوی ترې احساسېږي، دا به هغه لویه صدمه جبران کړي چې له امله ئې د پلار سترگې بې نوره شوې. نو ځکه ئې په اطمینان سره وویل: یات بصیراً: سترگې به ئې روغې او روښانه شي.

دلته قرآن د یعقوب علیه السلام په اړه یوې داسې خبرې ته اشاره کوي چې خاصه توجه غواړي، قرآن کریم یعقوب علیه السلام د یوه دراک او حساس شخصیت په توگه معرفي کوي، داسې چې له مصره کاروان د ده د وړک شوي زوی له کمیس سره راخوڅېږي، لا له مصره ډېر نه دی لرې شوی چې دی په کنعان کې د خپل زوی د کمیس بوی احساسوي، خو بایبل بیا د ده په هکله داسې وايي: زامنو ئې ورته وویل: یوسف ژوندی او د ټول مصر حاکم دی!! خو ده تر هغه په دې خبرې باور نه کاوو چې گاډۍ ئې ولیدې!! قرآن داسې فرمایي:

﴿قَالَ يَا قَوْمِ أَوَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ بَصَائِرُ أَنْ يَتَّبِعْتُمُ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ وَمَا هُمْ بِأَعْيُنِنَا ۗ قُلْ إِنَّمَا حَسِبْتُ أَنَّكُمُ الْغَافِلِينَ﴾
 ﴿يَا قَوْمِ إِنَّمَا هِيَ إِتْرَاعٌ يَتْرَعُونَ﴾
 ﴿يَا قَوْمِ إِنَّمَا هِيَ إِتْرَاعٌ يَتْرَعُونَ﴾
 ﴿يَا قَوْمِ إِنَّمَا هِيَ إِتْرَاعٌ يَتْرَعُونَ﴾

یوسف: ۹۴-۹۸

﴿قَالَ دَسْمُومُ﴾

کله چې کاروان له (مصره) لرې شو؛ نو پلار ئې وویل: که مې بې عقله ونه گڼئ زه خو (نن) د یوسف (علیه السلام) (خور) بوی احساسوم! ورته وئې ویل: په خدای قسم چې ته په خپلې پخوانۍ اشتباه کې یې (زاره خیالونه دې غلطوي)!! نو کله چې زېری ورکوونکی قاصد راوړسېد او (د یوسف) کمیس ئې د ده پر مخ وغوړاوو ناڅاپه ئې

سترگې رڼې شوې، وټي ويل: نه مې وو درته ويلي چې د الله تعالى له لوري د راکړل شوي علم په وجه په هغه څه پوهېږم چې تاسو پرې نه پوهېږئ. دوی وويل: پلاره! زمونږ (د گناهونو لپاره له الله تعالى نه) بخښنه وغواړه، يقيناً چې مونږ خطا کاران وو. وټي ويل: ژر به له خپل رب نه بخښنه درته وغواړم، بې شکه چې هغه مهربان بخښونکی دی.

کله چې کاروان له مصر نه د کنعان په لور وخوځېد او له ښار نه لږ څه لرې شو، د يوسف عليه السلام پلار وويل: نن مې د يوسف عليه السلام بوي ترسپړمو کېږي، هيله من يم چې د ډېر سپين ږيرتوب له لامله مې په کم عقلتوب متهم نه کړئ، د کورنۍ غړو ته په دې خبرې پوهېدل او باور کول گران کار وو، په ډير تاکيد سره ئې ورته وويل: اشتباه کوي، تېر وختونه دريادېږي، ستا د خيال په فضا کې د تيرو وختونو يادونه، د کوم غولوونکي بوی احساس درکوي، ته ئې د يوسف عليه السلام خوږ بوی گڼې!! لاسيات وخت نه وو تېر شوی چې ناڅاپه زېږی ورکوونکی را ورسېد او د يوسف عليه السلام کميس ئې د پلار پر مخ وغواړو او په همدې سره د زوی له بېلتونه راتوکېدلی د ځگر داغ جوړ او پندې سترگې روښانه شوې، نو د کورنۍ غړو ته ئې مخ کړ او وټي ويل: ما درته نه وو ويلي چې زه له الهي علم نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ، ما دا احساساوه چې يوسف عليه السلام ژوندی دی او آخر به ئې وگورم، درته ويل مې چې ولاړ شئ او دواړه ولټوئ او له الهي رحمته مه ناامېده کېږئ، درته ومې ويل چې د يوسف عليه السلام عطر مې تر سپړمو کېږي، تاسې نه منله، دا دی ټولې خبرې رښتيا وختې او حقيقت ئې درته څرگند او ښکاره شو!!

دا جريان د هغه فراست او پوهې حقيقت په واضحه توگه څرگندوي چې الله تعالى ئې خپلو پيغمبرانو او اولياوو ته ورکوي او ښيي چې هغوی پر غيب علم نه لري، خو د غيب له عالمه داسې وږمې احساسوي چې سرچينه او لوری ئې ورته څرگند نه وي، کله دا وږمې په وينه احساسوي او کله په خپلو خوبونو کې د غيب له عالمه پيغامونه ترلاسه کوي، خو دا (علم) نه بلکې (احساس) وي، دا احساس د

ظاهري پنځگونو حواسو کار نه دی، مرجع او سرچینه ئې څرگنده نه وي، بنده پرې هیڅ تسلط نه لري، د پتو حقایقو وړمې ئې په خپلو څپو سره احساس راوپاروي، نه پوهېږي دا احساس څنگه ورسره راپیدا شوی؟! د دې احساس واگې د انسان په اختیار کې نه وي، نور هم په دې نه شي قانع کولی چې په دې احساس کې ورسره شریک شي، هماغسې لکه چې یعقوب علیه السلام یو وخت نه شو کولی څو متره آخوا په کوهي کې د یوسف علیه السلام له لوېدو خبر شي؛ خو بل وخت په ډېر لرې واټن کې، له مصر نه د کنعان په لور د کاروان له خوځېدو سره سم د خپل زوی د کمیس بوی احساسوي، خو نه په دې باندې پوهېږي چې دا بوی له کومه راځي او نه په دې چې ولې نن دا احساس ورسره راپیدا شوی، منبع ئې کومه او لوری ئې کوم دی او نه نورو ته په پوره ډاډ او اطمینان سره کومه خبره کولی شي، کله چې غواړي د خپلې کورنۍ له غړو سره خپل نننی احساس شریک کړي، زړه نا زړه ورته وایي: که مې په کم عقلۍ متهم نه کړئ زه نن د یوسف بوی احساسوم!! گورئ چې دکورنۍ غړي ورسره توافق نه کوي او په ښکاره ډول او په پوره تأکید سره ورته وایي: اشتباه کوي، تیر وختونه دریاډېرې!!

ښایي ستاسو د هر یوه په ژوند کې کله داسې واقع شوي وي چې زړه مو ناخاپه د یوې پېښې د رامنځ ته کېدو خبر درکوي او تاسو له کوم خاص دلیل نه پرته د کومې پېښې انتظار کوئ، ناخاپه وینئ چې ستاسې د زړه احساس رښتیا ثابت شو او ستاسو انتظار پر ځای وخوت، مثلاً دخپلې کورنۍ له غړو سره ناست یی، یو تن وایي: گومان کوم چې ورور جان به مې نن یا سبا له سفره راشي، د کورنۍ نور غړي وایي: نه، هغه لا د راتگ نیت نه لري، دی ورته وایي: هو! زه هم همداسې انگېرم، خو نه پوهېږم چې ولې مې زړه راته وایي چې هغه له سفره راځي!! ناخاپه ویني چې حدس ئې صحیح وخوت، ورور ئې د محاسباتو او انگېرنو خلاف او د احساس سره سم راغی!! ممکن نه دی چې دا احساس دې محض یو تصادف وي، ښایي د هغو کسانو شمېر لږ نه وي چې دې ته د تصادف په سترگه گوري، خو د قرآن له دغو ویناوو معلومېږي چې دا تصادف نه دی، دا چې په څو پر له پسې مواردو کې د یعقوب علیه السلام (احساس) سم او د حقیقت مطابق څېږي، دا ښيي چې په انسان

کې د ده له پنځو حواسو نه علاوه د احساس داسې يوه (ملکه) شته چې د راتلونکو پېښو نه اطلاع ترلاسه کوي، خو په داسې توگه چې نه د دې پيغامونو له لوري او منبع خبر وي، نه کوم سلطه پرې لري او نه د ده په امر او هغه وخت چې دی ئې غواړي ورته راځي.

دا احساس او اړوند ملکه ئې په تقوی سره وده کوي، په پيغمبرانو، پرهېزگارانو او صالح انسانانو کې کمال ته رسېږي، دوی ته داسې فراست ورپه برخه شي چې نه يوازې د ملمع، گرانو، پېچلو او مبهمو خبرو په حقيقت پوهېدل ورته آسانوي بلکې د ملمع او غولونکو خبرو تر شا پټ زړونه او د هغوی موخې پېژندی شي، د يعقوب عليه السلام په قصې کې مونږ ته د دغه حساس لرې ليد څو بېلگې مخې ته راغلې.

زامن ئې ډېر وروسته پوه شول چې دوی هم د يوسف عليه السلام په اړه اشتباه کوله او هم د خپل پلار په اړه، د پلار په وړاندې پر خپلو غلطيو اعتراف کوي او ترې غواړي چې له الله تعالی نه ورته بخښنه وغواړي.

د قرآن له وينا معلومېږي چې يوسف عليه السلام له ښاره بهر، د خپلې کورنۍ د استقبال لپاره منتظر ولاړ وو چې راوړسېدل، مور او پلار ئې په خپلې گادۍ کې، خپلې خوا ته کښېښول او د ښار په لوري وخوځېدل، د قرآن وينا داسې ده:

قُلْ يَا قَوْمِ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكَم بِنُوحٍ أَهْلًا مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُم مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكُمْ بِرَبِّكُمْ وَأَنْبِيَاءٍ مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكُمْ بِرَبِّكُمْ وَأَنْبِيَاءٍ مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكُمْ بِرَبِّكُمْ وَأَنْبِيَاءٍ مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكُمْ بِرَبِّكُمْ وَأَنْبِيَاءٍ مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

قُلْ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الْمَدِينَةِ فَأْتَاكُمْ بِرَبِّكُمْ وَأَنْبِيَاءٍ مِّنْ قَوْمِكُمْ فَسَأَلْتُم مِّنْهُمْ مَّا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

يوسف: ۹۹-۱۰۱

بایبیل د قرآن په رڼا کې

نو کله چې د يوسف عليه السلام محضر ته ننوتل، مور او پلار ئې په خپلې خوا کې کښېښول او وئې ويل: که خدای کول په ډاډ او امن سره مصر ته داخل شئ. او خپل مور او پلار ئې تخت ته لوړ کړل او ورته په سجده شول او وئې ويل: مهربانه پلاره! دا هماغه زما د پخواني خوب تعبیر دی چې پالونکي رب رښتونی کړ او له ما سره ئې هغه وخت هم احسان وکړ چې له زندانه ئې وایستم او تاسو ئې له بېديا دلته راوستلئ، وروسته له هغه چې شیطان زما او زما د وروڼو تر منځ شخړه راولاړه کړه، بې شکه چې زما پالونکی رب د هر څه لپاره چې وغواړي لطیف دی، (په لطافت او دقت سره ورته رسي هېڅ څه ئې مخې ته نه شي خنډ کېدی) یقیناً چې هغه باحکمته پوه دی. زما پالونکيه! پاچاهي دې راکړه او تاویل الاحاديث دې رازده کړ، د آسمانونو او ځمکې خالقه! ته مې په دنیا او آخرت کې مولا او کار جوړوونکی يې، ما مسلمان وفات کړه او له صالحانو سره مې يو ځای کړه.

په دې آیتونو کې په لږ دقت سره څو اساسي مطالب زموږ تر سترگو کېږي:

الف: يوسف عليه السلام د خپلې کورنۍ د استقبال لپاره له ښاره بهر وروتلئ.

ب: پلار او مور ئې په خپلې خوا کې په داسې وسيلې کې کښېښولي چې د لارې په اوږدو کې ورسره يو ځای وي.

ج: په ټولې لارې کې هم او په ټول مصر کې هم داسې خاص امنيتي تدابير نيول شوي چې آثار او نښې نښانې ئې له واريه ښکاري او يوسف عليه السلام هغه ته په اشارې سره خپل مور او پلار ته وايي: د خدای له غوښتنې سره سم په امن او امان سره ښار ته ننوځئ.

د- د دې آیتونو له الفاظو او په خاصه توګه د (العرش) او (الملك) له الفاظو په وضاحت سره معلومېږي چې يوسف عليه السلام اوس د مصر پاچا دی او د مصر اقتدار په بشپړه توګه د ده په واک کې دی.

ه: مخامخ شاهي مانۍ ته تللي او هلته يوسف عليه السلام خپل مور او پلار پر شاهي تخت کښېښولي او په خپله له تخت نه لاندې ودرېدلی او د هغوی احترام ئې پر ځای کړی، خو مور، پلار او وروڼو ئې دی د دې درناوي وړ او مستحق ګڼلی

او هغه ته ئې د تعظيم مراسم په ځای کړي. مفسرين د (خروا له سجداً) په تفسير کې لاندې مختلف نظريات لري:

- ځينې په دې باور دي چې د يوسف مور، پلار او ورونيو ئې د شکرانې سجده وکړه او الله جل جلاله ته په سجده شول، خو د يوسف لپاره او د هغه نعمت په خاطر چې الله جل جلاله د يوسف په وجه پر دوی پېرزو کړ.
- ځينې په دې عقیده دي چې له اسلام نه په مخکې شرايعو کې د تعظيم سجده د غير الله لپاره روا گڼل کېده، خو اسلام د غير الله لپاره هم د عبادت او هم د تعظيم سجده حرام وگرځوله او فقط د خدای جل شانہ لپاره ئې ځانگړې کړه؛ گواکې د يوسف مور، پلار او ورونيو يوسف عليه السلام ته د تعظيم سجده کړې نه د عبادت سجده.

- د مفسرينو يوه بله ډله په دې عقیده ده چې سجده؛ پر ځمکې باندې د تندي ايښودلو او د چا په پښو کې د لوبدلو په معني، په هيڅ آسماني شريعت کې غير الله ته جايز نه وه، په مخکنيو شرايعو کې هم د هغې د جواز هيڅ سند نه شو موندلی، هغوی وايي چې نه بنايي په هر ځای کې سجده پر ځمکې باندې د تندي ايښودلو په معني تعبير کړو؛ لکه چې په قرآن کې د لمر، سپوږمۍ، ستورو، ونو، غرونو او ... سجده په مکرر ډول راغلي؛ خو د نوموړو موجوداتو دا سجده په هغې معني نه شو اخيستی چې گواکې دوی سر پر ځمکې باندې ايښی، ځکه دا موجودات نه شمزی لري، نه ملا او نه هم زنگونه چې د دغو غړو په وسيله رکوع ته لار شي او بيا سجده وکړي او نه وچولی لري چې پر ځمکه ئې کېږدي، د هغوی د سجدي معني الله ته له کامل انقياده پرته بل مفهوم نه شي درلودی، همدارنگه يوسف عليه السلام ته د مور، پلار او ورونيو سجده د تعظيم او انقياد اظهار و نه د عبادت سجده او نه د هغه پښو ته د پرېوتلو سجده، که تېرو بحثونو ته لږ ځير شو او د يوسف عليه السلام هغه (رؤيا) په پام کې ونيسو چې لمر، سپوږمۍ او يوولس ستوري ئې د ځان په وړاندې د سجدي په حالت کې ليدلي وو او نن د دغې صحنې د مشاهدې پر وخت وايي: گرانه پلاره! دا زما د هغه پخواني خوب تعبير دی چې زما پالونکي رب ربستونی کړ، دا ښيي چې د ويښې سجده به د خوب (رؤيا) سجدي

ته ورته وه، حتماً به د دواړو ترمنځ څه شباهت وو، نه هغه تندي پر ځمکې اېښودل وو او نه دا.

• يوسف عليه السلام د دې حالت په ليدو سره فرمايي: پالونکي خدای مې پر ما احسان وکړ (پر خپلو ښېگړو ئې ونازولم)، زه ئې له زندان نه بهر کړم او دغه مقام ته ئې ورسولم، تاسې ئې له صحرا نه دلته راوستلئ، وروسته له هغه چې شيطان زما او زما د ورونيو ترمنځ نزاع را منځته کړه، زما رب جل شانته چې دکوم کار اراده وکړي په لطافت او دقت ئې تر سره کوي، هغه باحکمته پوه دی. په دې څرگندونو کې هم څو ټکي د غور وړ دي:

الف: د خپل پالونکي خدای په نعمتونو، احسان او عنایت اعتراف کوي او د دې پر ځای چې قدرت ته رسېدل او نعمتونه ترلاسه کول د خپلو هڅو، کمال او لياقت نتيجه وگڼي، برعکس هغه الهي احسان بولي.

ب: د ده خوا ته د ورونيو په شمول د ټولې کورنۍ راتگ لوی نعمت انگېري، يعني دا چې هغه نه يوازې ټولې جفاگانې هېرې کړي دي، بلکې دا الهي پېرزوينه او احسان گڼي چې نن ئې وروڼه په څنگ کې دي، له همدغه ځای نه کولی شو په دې پوه شو چې يوسف عليه السلام ولې له خپلو ورونيو سره هغه چلند کاوو، په ډېر احتياط سره خوځېدو، نه ئې غوښتل چې ژر او له وخت نه مخکې ځان دوی ته معرفي کړي؛ ځکه هغه داسې انگېرله چې ښايي له مقدماتي کارونو نه مخکې ځان معرفي کول به د ورونيو د حسادت او کينې د راپارېدو سبب شي او د ده خوا ته له راتلو به ډډه وکړي.

ج: هغه د خپلو ورونيو او ځان ترمنځ د منازعې او شخړې عامل شيطاني لمسونې او تحركات گڼي او په دې اړه د بحث په دوران کې اول ځان ته گوته نيسي او وروسته د ورونيو نوم اخلي؛ دا په خپله يوه ظريفه نکته او حساس ټکی افاده کوي او ښيي چې له ورونيو سره په معامله کې څومره محتاط دی او څنگه له هر هغه عادي حرکت او معمولي اشارې نه چې د دوی د احساساتو په ژوبلېدو منتج شي، ځان ساتي.

د: وايي: په دې ټولو پېښو کې الهي حکمت مضمرو وو، حکيم خدای غوښتل چې په دې توگه ما له بېديا نه مصر ته راوړي او د مصر واکمني راوسپاري. يعني هغه نه

یوازې دا چې تېر هېر کړي او د خپلو ورونو جفاگانې ئې په بشپړه توگه له پامه غورځولې او هیڅکله هم د غچ په فکر کې نه دی؛ بلکې نوموړې پېښې او لوړې ژورې، داسې عادي او طبیعي پېښې گڼي چې مخکې له مخکې مقدر شوې او له الهي مقدراتو سره سم د ده مخې ته راغلې، د الله تعالی په لطف او توفیق ترې تېر شوی او دغه اوسني مقام ته رسېدلی دی.

عظیم الشان قرآن د یوسف علیه السلام دا له عبرتونو، پندونو او لارښوونو نه ډکه قصه ده په جامع دعا پای ته رسوي: د دعا په پیل کې د الله جل جلاله پر دوو نعمتونو چې دی ئې پرې نازولی اعتراف کوي: (زما ربه! پاچاهي دې راکړه او تاویل الاحادیث دې راوښود) او دا همغه (حکم) او (علم) دی چې الله جل شأنه ئې له انبیاوو او د دوی له صادقو پلویانو سره د ورکړې ژمنه او وعده کړې ده، بیا الله جل جلاله په دنیا او آخرت کې خپل مولا او کار جوړوونکی بولي او ورپسې له الله جل شأنه څخه غواړي چې د ژوند تر پایه پورې همدغسې مطیع او منقاد پاتې شي او مرگ هغه وخت او په هغه حالت کې ورته راشي چې په بشپړه توگه خپل رب ته تسلیم، فرمان وړونکی او منقاد وي او په پای کې ئې د الله د صالحو بنده گانو په کتار کې د ودرېدو او د هغوی مقام او منزلت ته د رسېدو افتخار په برخه شي.

په دې سره قرآن مونږ ته د صالح مشرانو ځانگړتیاوې رابښي او د دوی او د فاسدو واکمنانو تر منځ ژور توپيرونه راپه گوته کوي، دا د دوی لومړۍ ځانگړتیا گڼي چې اقتدار ته رسېدا ئې له خپل رب نه بغاوت ته نه شي هڅولی، اقتدار غرور او مستي نه په کې راولاړوي او د دې سبب نه گرځي چې د خپل رب له اوامرو سرغړوی وکړي، ځان له قانون نه اوچت وگڼي، ضوابطو او مقرراتو ته التزام ونه لري او په خپله د قانون او شریعت ځای ونیسي؛ بلکې دوی داسې دي چې د قدرت په لوړو پوړو کې له نورو او تر مخکني وخت نه لازيات شریعت او قانون ته التزام لري او ورته غاړه ږدي، دوهمه ځانگړتیا ئې هغه تل پاتې تمنا وي چې دوی د صالح کسانو په قطار کې وي او صالح کسان د دوی په خوا کې. هر مشر له خپلو ملگرو او د ملگرو د څرنگوالي په اړه ده له هیلو او تمنیاتو نه پېژندی شی، د کوم مشر چې ملگري او مشاورین نېک او صالح وي او غواړي چې صالح ملگري او نېک

مشاورين ئې په خنګ کې وي، هغه صالح مشر دی، نېك كسان به په چارو ګماري، له دې نه به ځان ساتي چې ظالم چارواکي پر خلکو مسلط کړي، نه پرېږدي چې هغه خاينې او مکارې څېرې ئې په (بطانه) کې شامل شي او د ده شا و خوا ونيسي، چې دربارونو او واکمنانو ته د تقرب او نژدې کېدو په لارو چارو پوه دي او په غوره مالي، چاپلوسۍ او چالاکۍ سره ځان دربار ته رسوي، لوړو مقاماتو ته د رسېدو په سوړو بلد دي او په دې لار کې له هېڅ ذلت او رذالت نه ډډه نه کوي. د بد مشر خوا کې به بده (بطانه) او ناصالح ملګري او مشاورين وګورئ، هغه چې له نارواوو لارو مخکې تللي، تر دربار پورې رسېدلي، د مشرانو شا وخوا ئې نيولې، د دربار قرب او نژدې والي شهرت او قدرت ورپه برخه کړی او په همدې سره ئې د ناروا ګټو ترلاسه کولو لارې ځان ته پرانيستې دي.

قرآن چې په کومې موخې دا قصه رااخيستې او د کومو مهمو مطالبو د اثبات او بڼه توضیح او د يوه تاريخي مثال په ترڅ کې ئې د بيانولو لپاره زمونږ مخې ته ايښې، د قصې په پای کې ئې داسې بيانوي:

brājō nār nār bā qānān ē nāgō | Mā\$Br (j7 d) ikmqē ē oēā\$Pā ōB j7 Pē
 qē b) 4Q & ōB inā ōgāp \$Br ÇĪE uūTb\$-B | Mō tyn qōr Ä \$Yā\$YQ & \$Br ÇĪE
 \$Pā ē r'ōf ÇĪ ē \$ N'qaj; %\$' i p'ā ōB uŕē2 r ÇĪE uūl\$yē ōē ē wj
 b& q'ZBr& ÇĪE bqā'ōB Nār wj k \$ NāYQ & B\$S\$Br ÇĪE bqē iēb \$Pā Nār
 ōē ÇĪE ē rābō ō Nār p'af pā\$; %\$BāŕŪ r& k \$ē #k ā ōB pūē-ŕ ūāŕŪ
 ī B \$R \$Br k \$Z %\$ ōBr (Ōjē6?\$QBr \$R oā-Āy 4ŕā 4k \$' n' \$Pā\$ p\$ŕj^ 3/āÉ yd
 3# Pā\$ ē d& ōB Nŕj) ōCqābZ% i wj s 1k%` B \$Pā'ā \$Br ÇĪE ē uū ūōB\$
 ō'ā f \$ā\$ ōjz% B uūv\$Pā ē % y' α rāZŕā ō ē \$T iŕēĀŌm&
 6% ūāR q'ZBr ōB\$9\$S kōŕ\$#E) ōlym ÇĪE bqē? Xūē 3(ō)?\$ē ūŕj kē

د د غیب خبرې دي چې په وحی سره ئې تا ته درښیو او ته هغه مهال د دوی په څنگ

کې نه وې چې د کار (په اړه ئې خپلې رایې) راغونډې کړې او په داسې حال کې (سره

سلا) شول چې پټ تدبیر او توطئه ئې جوړوله. ډېری خلک داسې دي چې که ته هر

خومره (د دوی پر هدایت باندې) حریص وې ایمان نه راوړي. او ته (د دعوت په عوض کې) کومه بدلنه ترې غواړې، دا خو عالمیانو ته له پنده پرته بل څه نه دی. او په آسمانونو او ځمکې کې خومره داسې نښې، نښانې شته چې دوی پرې تېرېږي (ویني ئې او احساسوي ئې) خو دوی (له اعتناء او تامل نه پرته) مخ ترې اړوي. او ډېری ئې پر الله ایمان نه راوړي؛ مگر دا چې شرک کوونکي وي. آیا له دې ځان خوندي گڼي چې د کوم الهي عذاب سیوری پرې وغورږې او یا قیامت په داسې حال کې ناڅاپه پرې راشي چې بې خبره وي. ورته ووايه: همدا مه لاره ده، د الله لور ته په بصیرت سره بلنه ورکوم، زه هم او هغه هم چې زما متابعت کوي او زه له مشرکانو څخه نه یم. او له تا نه مخکې مو چې له کلیوالو نه څوک لېږلي او وحی مو ورته کړې له سړو پرته بل څوک (فرشتې) نه ول؛ آیا د ځمکې پر مخ نه دي گرځېدلي او نه ئې دي لیدلي چې تر دوی د مخکنیو پاېله څنگه وه؟ او د استوگنې اخروي ځای خو د هغو لپاره ډېر غوره دی چې تقوی ئې کوله، آیا تعقل نه کوئ؟ تر هغه چې پیغمبران نامېده شوي او انگېرله ئې ده چې درواغجن انتظار تېر ایستي دي، ناڅاپه زمونږ نصرت او مرسته ورسېدلې او هغه څوک ژغورل شوی چې مونږ غوښتل او زمونږ عذاب له مجرمینو نه شي ایسارېدی. یقیناً چې د دوی په قصو کې د عقل خاوندانو ته ځانگړې پند او عبرت (پروت) دی، دا هسې له ځانه جوړه شوې وینا نه ده، بلکې تر ځان د مخکنیو تصدیق او تائید دی او د هر څه تفصیل او د ایمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

د يوسف عليه السلام د قصې له راورلو نه د قرآن موخه دا وه چې د پورتنیو مهمو مطالبو تاریخي بېلگې زمونږ مخې ته کېږدي، د دغو مطالبو شرح او تفصیل دا دی: د دغو آیتونو د نازلېدو پر مهال او هغه وخت چې رسول الله صلي الله عليه وسلم د يوسف عليه السلام د قصې مختلفې او حساسې برخې او لوړې ژورې خلکو ته بیانولې؛ نو د دې قصې د اتلانو له پیدایښت او وفاته نږدې ۲۵۰۰ کلونه تېر شوي وو، دا قصه له ټولو دغو تفصیلاتو سره او هغسې چې پیغمبر عليه السلام خلکو ته بیانوله نه په کوم کتاب کې موندل کېده او نه په خلکو کې له یوه نه بل ته ویل کېده، پیغمبر عليه السلام په لیک لوست بلد نه وو چې له کوم کتابه ئې اقتباس کړې وی، مخکنیو مسخه شوو مذهبي کتابونو په ډېرې غلطې بڼې کې وړاندې کړې وه، پوښتنه دا ده چې پیغمبر عليه السلام څرنگه دا له عبرتونو ډکه تاریخي قصه په دومره دقت او تفصیل سره او په داسې اغېزناکې بڼې کې وړاندې کړه؟ څنگه و توانېدو چې د دې قصې په ترڅ کې له یوې خوا د مکې د هغه مهال وضعیت انځور کړي، له بلې خوا هغه څه په اغېزناکه توګه بیان کړي چې د ده او مخالفینو تر منځ تېرېدل او له بلې خوا د دعوت مخالفین د دې عبرتناکې قصې په هېندارې کې خپله څېره او راتلونکې وګوري او خپلې پاملرې او محتوم برخليک درک کړي، متوجه شي او عبرت واخلي؟ او څنگه د دې قصې ټولې برخې یوه په بلې پسې رښتیاڼۍ شوي؟ د قریشو مشرانو هم د يوسف عليه السلام د وروڼو په څېر له رسول الله صلي الله عليه وسلم سره د رځې او کینې لاره ونيوله، د هغه پر ضد ئې عناد او دښمنۍ لپاره ملاوې وتړلې، په خپلو منځونو کې ئې وویل: یا هغه ووژئ یا ئې زندان ته کښ کړئ او یا ئې له مکې نه تبعید کړئ، هغه او یاران ئې له مکې مکرمې نه هجرت ته اړ کړل؛ خو لا زیات کلونه نه وو تېر شوي چې ټول د يوسف عليه السلام د وروڼو په شان، د رسول الله صلي الله عليه وسلم مخې ته ټیټ سر او شرمېدلي ودرېدل او عذر ئې ترې وغوښت او ده هم دوی ته د يوسف عليه السلام وینا تکرار کړه: (لاتثريب عليكم اليوم)!!؟

پیغمبر عليه السلام په دې ټولو خبرو باندې څنگه او له کوم ځای نه پوه شو؟ قرآن فرمایي: دا غیبی اخبار دي چې الله تعالی ئې د وحی په وسیله درښيي، دا

قصه نښي چې ته په رښتيا د الله رسول يې او الهي وحي ستا لارښوونه کوي، ځکه چې له وحي نه پرته څوک په غيبو باندې نه شي پوهيدی.

تا د دې قصې په ترڅ کې ستر ستر انکار نه منونکي حقايق د خلکو مخې ته ايښي، خو ډېری خلک داسې وي چې يوازې د حقايقو په ليدو او اورېدو سره ايمان نه راوړي، برهان او استدلال ئې نه شي قانع کولی، د زړه سواندو بلونکو او داعيانو هغه سخت حرص او تلوسه چې د دوی د هدايت په اړه ئې لري، دا هم د دوی د هدايت لپاره کفايت نه کوي او داسې نتيجه نه ورکوي چې د حقايقو په محض ليدلو سره ايمان راوړي او خپل زاړه او غلط افکار او عقايد شا ته وغورځوي، ډېری خلک له حاکمې وضعې سره جوړ جاري کوي، د خپلې ټولنې له روان بهير سره خوځي، دې ته ترجيح ورکوي چې له نورو سره اوږه په اوږه پر مخ ولاړ شي که څه هم هغوی په غلطو لارو روان وي، د خپلې زمانې له غوښتنو سره ځان عادي کړي، دا نه خوښوي چې په دوی، د دوی د ټولنې په حالت او په حاکمې وضعې کې بدلون راشي، دعوتگران بايد د دې وضعې په ليدو ناامیده نه شي، هغه لږ شمېر خلک چې له حاکمې وضعې سره د ټکر جرات، همت او شهامت لري او غواړي له روانې بدې وضعې سره مقابله وکړي، د خپلې ټولنې د ځواکمنو جاذبو له اغېز نه د وتلو ځواک په ځان کې ويني او د حاکم نظام په جوړښت کې او د حاکم او محکوم په وضعې کې د بدلون راوستلو ضرورت احساسوي، همدغه خلک د اسلامي نهضتونو د مشرانو او د مصلحو دعوتگرانو لپاره کافي دي، همدوی دي چې په وضعې کې بدلون راولي، د ټولنې د خوښت مسير بدلوي او بيا هغه مخالف اکثريت هم په دوی پسې روانېږي او د دوی لار تعقيبوي.

ستا د حقانيت د اثبات لپاره دا هم کافي ده چې ته د دعوت په عوض کې له خلکو نه د بدلې او عوض غوښتنه نه لرې او دا د پيغمبرانو عليهم السلام او د صالحو او رښتونو بلونکو يوه ستره نښه ده، په همدې سره يو صالح او حقيقي دعوتگر له يوه ټکمار بلونکي نه بېلولی شو، قرآن کریم له ټولو پيغمبرانو نه دا قول رانقلوي چې خپلو قومونو ته ئې ويلی: له تاسو نه څه طمع نه لرو، اجر او بدله درنه نه غواړو، مونږ د عالميانو له پالونکي رب نه د اجر طمع لرو، د پيغمبرانو عليهم

السلام د مواصفتو او ځانگړتياوو د بيانولو په ترڅ کې په دې صفت تركيز او په مكرره توگه د هغه يادونه نښي چې دا صفت او ځانگړتيا خاص اهميت لري؛ او مونږ دې ته متوجه كوي چې د مشر او لارښود په انتخاب كې بايد دې ته په جدي توگه پاملرنه وكړو او يوازې هغه څوك د مشر او د ټولنې د لارښود په توگه غوره كړو چې نه له خلكو نه مادي طمع لري او نه معنوي، نه دا هيله ترې لري چې وئې ستايي او مداحي ئې وكړي او نه د ځان او د خپلو خپلوانو لپاره د مادي امتيازاتو په فكر كې وي، هغه څوك چې د خلكو لارښوونه خپل ديني مسئوليت او شرعي تكليف گڼي، اجر ئې له الله تعالى نه غواړي، د حق په لار كې تر نورو زياته قرباني وركوي، نه دا چې نور خلك قرباني ته دعوتوي خو په خپله د نورو د خولو او وينو په بيه له جوړ شوي رنگين دسترخانه تغذيه كېږي، نه هغه چې غواړي خلك د دوى د چرچو او عياشيو په پښو كې ذبح شي، د دې لپاره قرباني وركړي چې دوى جاه او جلال ته ورسېږي، نه هغه چې غواړي په جامو او خوږو كې تر نورو امتيازات ولري او د اوسېدو ځاى ئې تر نورو غوره او مرفه وي.

په آسمانونو او ځمكې كې ډېرې داسې خورې نښې نښانې تر سترگو كېږي چې د زمانې په اوږدو كې په وار وار ځان نښي، رابښكاره كېږي او اوږي را اوږي چې انسان د الله تعالى په لوري بلي، حق ته بلنه وركوي، د كفر له بدو پايلو نه وېرول كوي او عبرتناكې پايلې ئې انسان ته انځوروي؛ خو ډېرى خلك د دغو نښو نښانو تر څنگ په بې پروايۍ او بې باكي سره تېرېږي، نه فكر په كې كوي او نه عبرت ترې اخلي.

كه چېرې انسان د خپل چاپيريال ښكارندو مظاهرو ته لږ ځير شي او د خپلو كړنو په تاريخي بېلگو لږ غور او فكر وكړي، په زرگونو بلونكي او داعيان به په كې مومي چې دى د الله تعالى لوري او لارې ته دعوتوي او د سمې لارې په تشخيص او ټاكنې كې ئې مرستې ته ورځي. خو ډېر لږ كسان دا كفايت او اهليت ترلاسه كوي، د دغو محدودو وگړو له جملې نه چې ايمان راوړي، ډېرى ئې مشرك شي او خپل ايمان د شرك په گندگيو لري، ځينې ئې داسې وي چې د الله تعالى په څنگ كې له غير الله نه هم طمعه لري، مرسته ترې غواړي او د هغوى كورگي ته پناه

وري، ځينې ئې له غير الله نه داسې وېرېرې لکه له الله تعالی نه، ځينې ئې له غير الله سره داسې مينه کوي چې داسې مينه او محبت يوازې له الله تعالی سره نښايي، يوه ډله ئې د غير الله په وړاندې داسې منقاد او فرمان وړونکي وي چې داسې انقياد له الله تعالی پرته بل چا ته جواز نه لري... د مشرکو وگړو په پرتله د هغو سوچه او مخلصو مسلمانانو شمېر چې ايمان ئې په شرک نه دی لرل شوی، دومره دی لکه د دنگو دنگو غرونو په ډبرو بې ارزښتو ډبرو کې د قيمتي کاڼو شمېر!!

دغه کافر او مشرک عناصر چې د پيغمبرانو عليهم السلام له دعوت سره مخالفت ته ملا تړي او له حق دين سره جنگېري، څه شي له الهي عذابه ډاډه کړي؟ ولې د قيامت له ناڅاپي راتگ نه د امنيت احساس کوي؟ آيا دې خبرې بې باکه کړي او د گناه کولو جسارت ئې ورکړی چې له الهي عذابه وېر نه لري او ځان خوندي گڼي او د قيامت په ناڅاپي راتلو باور نه لري؟! دا څومره بې بنياده ډاډ دی او دا څومره جاهلانه بې باکي!!

دوی ته ووايه: مونږ له تاسو نه خپله لار بېله کړې، زه او زما پلويان په بصيرت او پوهې سره د الله لوري ته بلنه ورکوه، الله تعالی له هر عيب او نقص نه پاک گڼو او له شرک نه ځان ساتو، مونږ په کایناتو کې د ژور غور او د تاريخ د دقيقې څېړنې او مطالعې په نتيجه کې خپله لار ټاکلې ده، د الله تعالی د قدرت له نښو نښانو نه د ږندو په څېر سطحې نه تېرېږو، د دغو نښو نښانو پيغامونه په غور او تعمق سره اورو او د هغوی په رڼا کې خپله لار ټاکو.

دا دعوت او بلنه نوې نه ده، له دې نه مخکې هم ډېر ستر ستر شخصيتونه تېر شوي چې په وحی سره به ئې لارښوونه کېده، آيا ستا مخالفين او هغه څواکونه چې ستا دعوت درواغ گڼي او ستا پر ضد د جنگ جبهه پرانېزي، له تاريخي حوادثو او د خپلو پخوانيو کافرو او مشرکو ملگرو له بدو پاېلو عبرت نه اخلي؟! آيا په دې نه پوهېږي چې وروستی بری به خامخا د حقيالو په برخه کېږي، په دنيا کې هم او په آخرت کې هم او اخروي اجر خو به ئې د دنيا په پرتله ډېر ډېر غوره وي!!

دا يوازې ته نه بې چې له ستونزو، کړاوونو او مخالفتونو سره مخامخ يې، په ډېرو پيغمبرانو باندې داسې سخت او له زغملو اوچت کړاوونه راغلي او د

مخالفيڼو له داسې شديد مخالفت سره مخامخ شوي چې د اولوالعزمه پيغمبرانو عليهم السلام د ياس او نامېدې اسباب ئې برابر كړي، هغوي له داسې وضعې سره مخامخ شوي چې گمان ئې كړي د دعوت د برياً په اړه د دوى باور له گمان او غولوونكو هيلو پرته بل څه نه وو، ځان ئې په كلكې محاصرې كې موندلى، ټولې لارې ئې پر خپلې مخې بندې ليدلې او د بري امکان او احتمال ورته په نشت برابر او محال معلوم شوى. په همدغسې يوې ستونزمنې او له كړاوونو نه ډكې مرحلې كې الهي مرسته ورسېدلې، ياس او نامېدې ئې ختمه شوې او مخكنۍ هيلې ئې رښتونې ختلې، د نجات بېرې ئې له طوفانونو تېره شوې او د نجات او برياً ساحل ته رسېدلې او په همدغې مرحلې كې د دوى پر دښمنانو او مخالفيڼو باندې الهي عذاب نازل شوى او په كلكه مؤاخذه شوې. تر څو چې پيغمبران نه دي مأيوس شوي، د دعوت كار ئې پر مخ بولى؛ او د خپل قوم له هدايته ئې طمع نه ده شكېدلې، الله تعالى د دوى پر مخالفيڼو د عذاب لېږل ځنډولى، خو كله چې قوم دوى ته د رد ځواب وركړي، دوى ئې رټلي، شرلي او د دوى په خلاف ئې د جنگ جبهه پرانيستې، الهي عذاب پرې نازل شوى، مهلت ئې پاى ته رسېدلى او ټغر ئې ټول شوى.

قرآن چې كومې تاريخي قصې زمونږ مخې ته ايښې دي، د تاريخ په لوړو ژورو كې د حق او باطل ترمنځ د تصادم او نښتو كومې پېښې ئې بيان كړې دي، په دې كې د عقل خاوندانو ته عبرتناك درسونه دي، دا د نورو كتابونو د هغو قصو په څېر مه گڼئ چې قصه خوښو له ځانه جوړې كړې، قرآن د تاريخ د ټولو دردمنو، زړه سواندو او صالحو بلونكو او دعوتگرانو او د دوى د رښتوني الهي دعوت تصديق كوي، هر څه ئې په ډېر دقت او تفصيل سره بيان كړي، څوك چې د حق په لټه كې وي او پر حقايقو د ايمان راوړلو اراده لري، دا كتاب به ئې لارښود وي او د ده لپاره د الله تعالى د رحمت او پېرزوينې ډالۍ.

بايبل د دې قصې په پاى كې ليكي: (يوسف د كورنۍ غړو ته وويل: زه فرعون ته وایم چې تاسو شپني كوله، دا دنده له نيكونو په ميراث درته پاتې ده... اوس له خپلو رمو سره مصر ته راغلي يئ... تاسو به هم فرعون ته همدا خبره وكړئ... كه دا

خواب ورکړئ نو هغه به اجازه درکړي چې په جوشن کې پاتې شی... د نورو سیمو خلک له شپڼو کرکه لري... فرعون دوی ته په جوشن کې د پاتې کېدو اجازه ورکړه... یوسف خپل پلار هم فرعون ته راووست او هغه فرعون ته برکت ورکړ!! ... قحطي ورځ په ورځ زیاتېده... یوسف د مصر او کنعان د خلکو ټولې پیسې د غلې په بدل کې ترلاسه او د فرعون په خزانه کې ئې جمع کړې... کله چې د خلکو پیسې ختمې شوې، یوسف ورته وویل: څاروي مو راکړئ چې په بدل کې ئې غله درکړم... دوی مجبور وو د یوه کال غلې په بدل کې د ولس ټول څاروي د فرعون په واک کې شول... خلک بیا راغلل، غله ئې وغوښته او وئې ویل چې اوس خو نه پیسې لرو او نه څاروي، له ځان او ځمکو پرته بل څه نه دي راته پاتې... یوسف د دوی ټولې ځمکې د فرعون لپاره ترې واخیستې... او په دې توګه ټول مصریان د فرعون غلامان شول... یوسف یوازې د کاهنانو ځمکې ترې واخیستې، دا ځکه چې هغوی ته ئې وړیا خواړه ورکول نو د خپلو ځمکو پلورلو ته اړ نه ول... نو یوسف خلکو ته وویل: ما تاسې او ستاسو ځمکې د فرعون لپاره پېرلې اوس به تاسو ته تخم درکوم چې وئې کړئ او د لو په مهال به پنځمه برخه فرعون ته ورکوی او پاتې به ئې ستاسو او ستاسو د څارویو خوراک او د راتلونکي کال د تخم لپاره وي... دوی ورته وویل: تا راسره ښېګرځه کړې ده، مونږ راضي یو چې له دې وروسته د فرعون غلامان وو!!

ګورئ چې بایبل یوسف علیه السلام د یوه داسې انسان په څېره کې انځور کړی چې د فرعون خادم دی، د ولس له مجبوریتونو نه ئې د فرعون په ګټه استفاده وکړه، د ولس هر څه ئې ترې واخیستل او د فرعون په واک کې ئې ورکړل او ټول مصریان ئې د ده غلامان کړل!! آیا تر دې د ستر ظلم او تېري تصور کېدی شي؟ آیا داسې انسان تر فرعون هم لوی ظالم نه دی؟ آیا دا ممکنه ده چې عادل او مهربان خدای داسې څوک په پیغمبرۍ غوره کړي؟! له دې دروغجنې وینا نه د بایبل د لیکونکي موخه دا ده چې خپلو پلویانو ته ووايي: مهمه دا ده چې اسرائیلیان وژغورلی شي، که په هره بیه وي، حتی د فرعون د ملګرتیا په بیه او حتی د فرعون پښو ته د یوه لوی ولس د غورځولو او د دوی په غاړه کې د غلامۍ د کړۍ اچولو په بیه!! ځکه چې ستاسو جد یوسف علیه السلام همداسې کړي وو!! ښایي یهودي

ماركس او هيگل د ځمكو د دولتي كولو نظريه د بايبل له دغې برخې اخيستي وي!! خو تاسو د بايبل دا نظر له اسلام سره مقايسه كړئ چې وايي، ځمكه د هغه چا ده چې كړي ئې!! واكمن د خلكو له شتمنيو نه يوازې عشر او زكات ترلاسه كولى شي، خو دا د واكمن حق نه بلكې د (فقير او مسكين) حق دى چې حكومت ئې له شتمنو اخلي او په نېستمنو ئې وېشي. قرآن دا د يوه ظالم او فرعونى نظام ځانگړتيا گڼي چې واكمن ئې ځان ته ټولواك وايي او د ملك او ولس ټولې شتمنى د ځان بولي، قرآن پيغمبران عليهم السلام او د دوى تگلاره د موسى عليه السلام په څېره كې داسې انځوروي چې هم د ظالم فرعون، هم د ټكمار هاملان او هم د شتمن قارون مقابله كوي، يو ئې د ظالمانه اقتدار بېلگه، بل ئې د ټكمارو مذهبي مشرانو بېلگه او درېيم ئې د حريصو شتمنو او بډايانو بېلگه. قرآن وايي چې د تاريخ په اوږدو كې تل دغو دريو طبقو د پيغمبران عليهم السلام مقابله كړې، خو بايبل يوسف عليه السلام د فرعون او كاهنانو ملگرى معرفي كوي، د فرعون په گټه د عام ولس شتمنى مصادره كوي او كاهنانو ته امتيازات وركوي، په اسلام كې نه خاصه مذهبي طبقه شته او نه د دوى لپاره ځانگړي امتيازات، اسلام فرعونى نظام په دې خاطر محكوموي چې خلك ئې په ډلو ډلو وېشلي وو، طبقاتي نظام ئې رامنځته كړى وو، چارواكو ځان ټولواك گانو او د ولس په شتمنيو كې ئې د هر راز تصرف حق ځان ته وركاوو.

بايبل دا قصه او د (پيداېښت) كتاب په دې بېهوده خبرو پاى ته رسوي:

(يعقوب له مرگه مخكې يوسف ته وويل: لورېه وكره چې ما به په كنعان كې ښخوې... د ده دوو زامنو ته ئې بركت وركړ... د كشر پر سر ئې بنى لاس او د مشر پر سر ئې كين لاس ايښى وو... يوسف وويل: پلاره تا اشتباه كړې... بنى لاس د مشر پر سره كېږده... هغه ورته وويل: زه پوهېږم چې څه كوم... كشر به تر ده مخور او ستروى او د ډېرو ولسونو پلار به وي... يوسف ته ئې وويل: زه خپله ټوله ځمكه هم تا ته سپارم... زامنو ته ئې وويل: زما خوا ته راغونډ شئ چې درته ووايم پر تاسو به څه حالت راشي!!!... رڼې ته ئې وويل: ته د سيند د څپو په څېر څپانده يې... خو په دې خاطر چې زما پر يوې مېرمنې دې جنسي تېرى كړى له دې وروسته به په خپلو

ورونو برلاسی نه یی... شمعون او لاوي ته ئې وویل: تاسو بې رحمه او بې انصافه یی... یهودا د زمري د هغې بچي په خېر دی چې له ښکاره وروسته وېده شوی وي، څوک دا جرأت کولی شي چې هغه راوینس کړي... د سلطنت او پاچایی عصابه تل د ده په لاس کې وي... بولون به د دریا ساحل کې مېشت شي... یساکار د بار وړونکي حیوان په خېر دی... دان د هغه مار په خېر دی چې په لارې کې د آسونو پښې چيچي... په جاد باندې به بریدونه وشي... اشي به ښېرازه ځمکې لري... نفتالي هغه غرخه دی چې ښکلي بچیان زېږوي... یوسف هغه مېوه لرونکې ونه ده چې د ویالې پر غاړه ئې څانگو سیوری غوړولی وي... بنیامین د څیرونکي لېوه په خېر دی چې په سباوون کې خپل دښمنان داړي او ماښام هغه څه وېشي چې ترلاسه کړي ئې دي!!! بیا د یعقوب علیه السلام او یوسف علیه السلام د مړینې خبره کوي او په همدې سره دا قصه او دا کتاب پای ته رسوي.

د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: که دا د برکت ورکولو خبره رښتیا وی او یعقوب علیه السلام د دې واک او اختیار درلودی چې چاته برکت ورکړي او بختور ئې کړي، نو آیا ده به د خپلې کورنۍ له کوم غړي سپمولی وو؟ آیا دا مجال به پاتې وو چې ځینې ترې محروم شي؟ ولې به ئې د ځینو په هکله هغه خبرې کولې چې بایبل ئې ادعا کوي؟ هیڅ پلار نه غواړي چې ځینې زامن ئې ښه او ځینې بد وي، پلار د خپل هیڅ زوی بدبختي او له سعادت نه محرومیت نه خوښوي!! د بایبل دا خبره بې بنسټه او واهي ده چې د ښه پلار ټول اولاد به ښه وي او د بد پلار نسل به ټول بد وي، که داسې وی نو د یعقوب علیه السلام په ټول اولاد کې به یو هم داسې نه پیدا کېدو چې د بایبل په وینا ئې ورته ښېرا کړې او بد ئې گڼلی!! د انسان ښه والی او بد والی د ده په تربیې او روزنې پورې تړلی، هیڅوک له خپلې مورې شریر او بد دنیا ته نه راځي او هیڅوک په دې وجه له نورو غوره نه شي کېدی چې په ځانگړې کورنۍ کې پیدا شوی، د آذر په کور کې ابراهیم پیدا کېږي او د نوح په کور کې داسې زوی او مېرمن چې د ده په ځای د کافرانو ملگرتیا کوي.

د بایبل له لیکونکي پوښتنه کوو: آیا ممکنه ده چې د یعقوب علیه السلام په خېر ستر شخصیت دې د خپلو زمانو په وړاندې یوه زوی ته گوته ونیسي او ودې

وايي: ده زما په مېرمنې تېرې كړې؟! آيا كوم شريف انسان به داسې بد زوى له ځان سره وساتي؟ آيا كوم غيرتې وروړ به داسې بدكار وروړ په خپلې خوا كې ومني او له هغه سره به گډ ژوند ته تيار شي؟!!!

قرآن د بايبل د دې بېهوده ويناوو او يعقوب عليه السلام ته د داسې پوچو او سپكو خبرو او بې بنسټو وړاندوينو د منسوبولو په خلاف فرمايي چې يعقوب عليه السلام له مرگه مخكې خپل زامن راغونډ كړل او ورته وئې ويل: له ما نه وروسته به د چا عبادت كوي؟ هغوى په ځواب كې وويل: د هغه يوازني رب عبادت به كوو چې ستا او ستا د پلرونو ابراهيم، اسمعيل او اسحاق رب دى او مونږ ورته منقاد يو. او بيا د مخكينيو شخصيتونو په اړه د بحث په هكله يوه ډېره جامع لارښوونه كوي او د هغو خلكو غلطې انگېرنې تصحيح كوي چې نېكو شخصيتونو ته د ځان منسوبولو له لارې د امتيازاتو ترلاسه كول او ځان تر نورو غوره ثابتول غواړي، دغه غلطه انگېرنه ده چې قومي او نژادي تعصبات زېروي او د سترو سترو فتنو او لويو لويو جگړو باعث گرځي، قرآن فرمايي:

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ وَمَا أَدَّبُتُ إِلَّا مَا بَدَأْتُ بِهِ لَوْلَا أَنزَلْتُ الْقُرْآنَ مَدِينًا لَنَزَلْنَاهُ لَعْنَةً وَأَنزَلْنَاهُ سُلْطَانًا بَاطِلًا كَذِبًا ﴾ (سوره اعراف: 52)

البقرة: ۱۳۴

دا يوه ډله وه چې تېره شوه، دوى ته خپلې لاس ته راوړنې دي او تاسو ته خپلې (دوى به د خپلو كړو وړو بدله ترلاسه كوي او تاسو د خپلو كړو وړو)، له تاسو نه دا پوښتنه نه كېږي چې هغوى څه كول؟!!!

يعني هر څوك به د خپلو عملونو په اړه پوښتل كېږي، نه يو د بل ځواب وركولى شي او نه يو د بل د كړو وړو په وجه مكافات او مجازات كېږي!! او دا د بايبل د ليكونكي او د بايبل د منونكو او د ټولو هغو خلكو په خولې ستر او سخت گوزار دى چې په نسلي امتيازاتو باور لري او گمان كوي چې معنوي او مذهبي مقام او منزلت يو داسې موروثي توكى دى چې له پلاره اولاد ته انتقالېږي، لكه څنگه چې د بايبل بنسټ په همدې غلطې انگېرنې اېښودل شوى، په ټولو جاهلانه او محرفو مذهبونو كې به وگورئ چې دا انگېرنه ئې بنسټ دى، مذهبي او معنوي مقام

موروثي توکی گڻي، په نسلي امتیازاتو باور لري، یوه خاص ټبر ته پر نورو ترجیح ورکوي، د عمل او عقیدې پر ځای نژادي اړیکې او معروفو شخصیتونو ته انتساب خدای ته د تقرب وسیله بولي، په ټولو دغو محرفو مذاهبنو کې دا خبره شریکه ده چې خدای له یوه خاص توکم سره خاص تعلقات لري، هغه ورته تر نورو نازولی دی، خدای ټول خلک یو برابره دي پیدا کړي، ټول توکمونه یو شانته نه دي، د دغو مذهبونو توپیر یوازې په دې کې دی چې هر یو خپل خاص او ځانگړی توکم د خدای نازولی توکم گڼي.

د سم او ناسم مذهب، صحیح او ناصحیح مسلك، اصلي او جعلی دین ترمنځ د قضاوت په اړه دا د یوه ستر اصل په توگه په پام کې ولری چې: کوم یو ئې په توکمیز توپیر باور لري او خاص توکم ته پر نورو ترجیح ورکوي او کوم یو ټول انسانان برابر او د یوه پلار اولاد گڼي، کوم یو مذهبي مقام موروثي توکی گڼي او کوم یو ئې د انسان عمل او عقیده د ده د معنوي مقام او منزلت معیار گڼي، ناسم مذهب هغه دی چې د معنوي مقام په اړه د بایبل په څېر قضاوت کوي او سالم

مذهب هغه دی چې قضاوت ئې قرآن ته ورته وي او وایي: **﴿مَنْ يَرْبُحْ فَاِنَّهُ يَكْسِبُ الْبَخْسَ﴾**

﴿مَنْ يَرْبُحْ فَاِنَّهُ يَكْسِبُ الْبَخْسَ﴾ (Q13 x SB N29r D16j x SB

خروج

د بايبل دوهم کتاب د خروج په نامه ياد شوی، د دې کتاب په مقدمه کې لولو: (د خروج کتاب له مصر نه د بني اسرائيلو د وتلو په هکله دی، موسی د خدای له لوري د بني اسرائيلو د مشرۍ لپاره غوره شوی وو تر څو دوی موعود سيمې يعني کنعان ته بوځي... د کتاب دوولس لومړي فصلونه د بني اسرائيلو د دردناک حالت په اړه بحث کوي، خدای پر مصريانو رنگ رنگ مصيبتونه لېږي تر څو د مصر پاچا فرعون دې ته مجبور کړي چې بني اسرائيل وتلو ته پرېږدي... له وتلو وروسته د خدای له اوامرو د سرغړاوي په وجه تر څلوېښتو کلونو د مصر او کنعان ترمنځ بېديا کې لالهانده پاتې شول... په دې وخت کې د خدای له لوري د نورو لارښوونو په څنگ کې (لس فرمانونه) د موسی په لاس بني اسرائيلو ته ورکړی شول، ترڅو پوه شي چې د سفر په دوران کې څنگه ژوند وکړي... د دې لارښوونو لويه برخه د هغو قربانيو په هکله وه چې د گناهونو د بڅښلو لپاره وړاندې کېدې... خو د گناهونو د بڅښنې لپاره دا قربانۍ کافي نه وې... دا هسې يوه پېلامه وه د هغې لويې قربانۍ لپاره چې خدای د ټولو انسانانو لپاره په پام کې درلوده او هغه د عیسی مسیح مړينه پر صليب باندې... واقعي قرباني دغه ده چې کولی شي ټول انسانان له خپلو گناهونو وژغوري!!!)

په کار ده د دغې مقدمې په وړاندې لږ توقف وکړو او وگورو چې د خروج کتاب په خلاصه توگه د لوستونکو لپاره څه پيغام لري؟! د مقدمې دوه برخې د پام وړ دي:

- وايي: د دې لارښوونو لويه برخه د هغو قربانيو په هکله وه چې د گناهونو د

بخښلو لپاره وړاندې کېدې.

• خو د گناهونو د بخښنې لپاره دا قربانۍ کافي نه وې... دا هسې يوه پېلامه وه د هغې لويې قربانۍ لپاره چې خدای د ټولو انسانانو لپاره په پام کې درلوده او هغه د عیسی مسیح مړینه پر صلیب باندې... واقعي قرباني دغه ده چې کولی شي ټول انسانان له خپلو گناهونو وژغوري!!!

د دغو دواړو خبرو په اړه لاندې عرایض لرو:

• په بايبل کې له قصو او شجرو وروسته تر هر څه زیات د هغو قربانیو (صدقاتو) په اړه بحث شوی چې د (معبد) په نامه د هغه (مجاورانو) ته ورکول کېږي، څه چې په بايبل کې ډېر لږ تر سترگو کېږي هغه د ژوند اړوند احکام او لارښوونې دي، دا احکام د ټول بايبل خو پرېږده یوازې د شجرو د بحث سلمه برخه هم نه جوړوي، بايبل ته څوک د یوه لارښود کتاب نوم نه شي ورکولی، ځکه د لارښوونو برخه ئې له نشت سره برابره ده، که څوک دا کتاب د بني اسرائیلو د قصو او شجرو په نامه یاد کړي، دا نوم ډېر ورته غوره او مناسب دی. د دې په مقابل کې قرآن اصلاً د شجرو په اړه بحث نه کوي، په ټول قرآن کې یوازې په څو محدودو مواردو کې د خاص ضرورت له مخې د چا د پلار یا زوی نوم اخیستل شوی.

• په قرآن کې د هغو قربانیو (صدقاتو) په اړه چې د گناه د جبران لپاره باید وړاندې شي، هغه چې د بايبل لویه برخه ورته ټاکل شوې، ډېر لږ او ضمني بحث شوی، یوازې د قسم ماتولو، د مجبوریت او ناتوانۍ په وجه د روژې نه نیولو او د حج او عمرې د ځینو مناسکو او احکامو د نه مراعاتولو په صورت کې داسې قرباني ضروري گڼي، خو د قربانۍ د حکم تر څنګ دا لارښوونه هم کوي چې دا به مسکین ته ورکوي، نه هغسې لکه چې بايبل دا قرباني د معبد د مجاور حق او برخه گڼي!!

• که بايبل ویلي وی چې عیسی علیه السلام د ټولو انسانانو لپاره قرباني ورکړه، مونږ دا خبره ورسره منله او په دې کې هیڅ شک نه لرو چې عیسی علیه السلام او د ده ملګرو د بشریت د ژغورنې لپاره ډېرې او بې سارې قربانۍ ورکړې، له بايبل سره په دې اړه زمونږ اختلاف په دې کې دی چې هغه دا قربانۍ د ټولو

انسانانو د گناهونو (فديه) گني، يعني دا چې د دغې قربانۍ په سبب الله تعالى د مسيحيانو د ټولو گناهونو نه تېرېږي او بخښنه ورته کوي!! او دا نه يوازې په دين کې يو صريح او کرکجن تحريف دی او د الله تعالى په اړه يو بهتان؛ بلکې گناه ته د مسيحيانو د ترغيب او تشويق وسيله ده، په گناه باندې د جسارت لپاره دا کافي ده چې گناهگار ته د برائت سند ورکړی شي او ورته وويلی شي چې ستا د گناهونو فديه له مخکې نه ورکړی شوې!! د مسيح وينې ستا د گناهونو فديه ده!! هغه دين چې يو انسان د بل لپاره مکافات يا مجازات کړي د حق او عدالت خلاف دين دی!! آيا مونږ هغه قاضي يو ظالم قاضي نه گڼو چې د يوه سزا بل ته ورکړي او يا يو د بل لپاره له سزا معاف کړي؟! آيا هغه محکمه چې يو مجرم د بل د ښه عمل لپاره معاف کړي د يوه ظالم نظام محکمه نه ده؟! آيا دا د عادل خدای له شأن سره ښايي چې د مسيح وينې د نړۍ د ټولو مجرمينو او گناهگارانو لپاره د فديې په توگه ومني او د هغوی له مجازات نه منصرف شي؟! د بايبل ليکونکي يوه عامه خبره تحريف کړې او هغې ته ئې غلط رنگ ورکړی، هر څوک د اتلو مبارزينو او د حق او عدالت د لارې د شهيدانو په اړه وايي چې دوی د مظلومانو د ژغورنې لپاره قرباني ورکړه، دا د دوی د قربانيو په وجه وه چې مظلومان له ظلم او بې عدالتۍ نه وژغورل شول، عيسی عليه السلام او د الله تعالى نورو پيغمبرانو عليهم السلام او د تاريخ په اوږدو کې د الله د لارې ډېرو مبارزينو او حقپالونکو د مظلومانو د ژغورنې لپاره قربانۍ ورکړې، کړاوونه ئې گاللي، په رنگ رنگ عذابونو تعذيب شوي، زندانونو ته تللي او په شهادت رسېدلي، د دوی د دغو قربانيو په طفيل انسانان له جهل، شرک او ظلم نه ژغورل شوي، د بايبل ليکونکي دغه عامه خبر چې په هر قوم او هېواد کې د هر حق پالونکي مبارز په هکله کېږي، تحريف کړې او هغه ئې د يوه خرافي او بې بنسټه باور او اعتقاد لپاره کارولې، د دې په ځای چې ووايي: د مسيح عليه السلام دعوت، جهاد، مبارزه او قربانۍ د دې لپاره وې چې مونږ له جهل او ظلم نه وژغورل شو، له گناهونو نه ځان وساتو، په دنيا او آخرت کې د الله تعالى له عذابه خوندي پاتې شو، په دنيا کې مو سعادت او په آخرت کې مو د الله تعالى رضا او جنت په برخه شي، برعکس وایي: پر صليب باندې د مسيح مړينه

هغه واقعي قرباني ده چې کولی شي ټول انسانان له گناهونو نه وژغوري!! د بايبل له لیکونکي پوښتنه کوو: آیا له دې وینا نه ستا مقصد دا دی چې د ده د قرباني په سبب به ټول انسانان د گناه له کولو ژغورل کېږي او که به گناه کوي خو له سزا به ئې ژغورل کېږي؟! لومړۍ ادعا خو د واقع خلاف ده عملاً گورو چې له دغې قرباني نه وروسته خلکو او تر ټولو زیات مسیحیانو گناهونه، ظلمونه او فسادونه کړي!! او که دا قرباني د ټولو انسانانو د گناهونو فدیې گڼې نو دا خو د الله تعالی په نسبت یوه لویه او ظالمانه افتراء ده، الله تعالی به څنگه د ټولو گناهگارانو سزا مسیح علیه السلام ته ورکوله او څنگه به د مسیح علیه السلام نېک عمل او قرباني د نړۍ د ټولو مجرمینو او گناهگارانو فدیې گڼي او د هغوی له مجازاته به لاس اخلي؟ هر باشعوره انسان داسې قضاوت د عدالت خلاف او صریح ظلم گڼي، که په کومې محکمې کې او د کوم قانون له مخې پلار د زوی په جرم مواخذه شي او یا زوی د پلار په وجه له مواخذه او محاسبې وژغورلی شي، دا محکمه ظالمانه ده او دا قانون د عدالت خلاف قانون دی. مونږ خو عملاً گورو چې الله تعالی د مسیح علیه السلام له تلو وروسته ډېر گناهگاران او ظالمان په دنیا کې سخت نیولي او مناسبه سزائې ورکړې، ستا د ادعا معنی او تقاضا خو دا ده چې د مسیح علیه السلام د وینې په سبب باید دا کار نه وی شوی، ځکه چې ده د ټولو انسانانو د گناه لپاره فدیې ورکړې، که الله تعالی د ده قرباني د فدیې په توگه منلې وي نو ولې ئې د فدیې له قبلولو وروسته دا ظالمان او گناهگاران مجازات کړي؟! قرآن وایي: (چا چې له قاتل نه فدیې ترلاسه کړه او بیا ئې پر قاتل تېری وکړ د دردناک عذاب مستحق دی)، د عدل او عقل تقاضا دغه ده، د فدیې له منلو وروسته د گناهگار مواخذه او مجازات تېری او ظلم دی، د بايبل لیکونکی دغه تېری او ظلم الله تعالی ته منسوبوي!!

په مصر کې د بني اسرائیلو مرییتوب

بايبل تر دې عنوان لاندې لیکي: (...ډېر کلونه تېر شول، یوسف، وروڼه ئې او د دوی د دور ټول وگړي مړه شول... خو د دوی نسل په ډېر سرعت سره زیات شو او

لوی قوم ترې جوړ شو... په مصر کې داسې پاچا ته واگې په لاس ورغلې چې
مصريانو ته ئې وویل: د اسرائیلیانو شمېر ورځ په ورځ زیاتېږي، په کار ده د دې
چاره وکړو... که نه د کومې جگړې په دوران کې به له دښمن سره یو ځای شي... په
دوی ئې ظلمونه پیل کړل، خپل غلامان ئې کړل او اجباري کارونه ئې پرې کول...
فرعون قابلو ته امر وکړ چې د دوی زامن د زېږېدو پر مهال ووژني... دوو قابلو دا
کار نه کاوو او د دوی زامن ئې نه وژل. بیا فرعون خلکو ته امر وکړ چې د
اسرائیلیانو زامن د نیل سیند ته وغورځوئ او لونیې ئې ژوندی پرېږدئ... په دې
وخت کې د لاوي د قبیلې یوه کس د خپلې قبیلې یوه نجلی په نکاح کړه چې یو
ښایسته زوی ئې وزېږاوه... درې میاشتې ئې هغه وروزو خو نور ئې له پټ ساتلو
ناتوانه شوه... په یوه شکور کې ئې کېښود او د نیل سیند کې ئې پرېښود... خور ئې
څارنه کوله... په دې وخت کې د فرعون لور له دوو وینځو سره د لمبېدو لپاره نیل
ته راغلې وه... سترگې ئې په شکور ولگېدې، یوه وینځه ئې ورو لېږله چې وئې
نیسي... په شکور کې ئې ماشوم د ژړا په حال کې ولید، زړه ئې پرې وسوځېدو او
وئې ویل: دا د کومې عبراني کورنۍ ماشوم دی... خور ئې ورغله او ورته وئې ویل:
آیا غواړئ کومه عبراني مېرمن درته راوړم چې تې ورکړي؟!... د فرعون لور ورته
ویل: ورشه!... مور ئې راوستله او د فرعون لور ورته ویل: دا ماشوم خپل کورته
یوسه، تې ورکړه او زما لپاره ئې ستر کړه... کله چې ستر شو د فرعون لور ته ئې
وروړ او هغې خپل زوی وگامو او موسی (له اوبو اخیستل شوی) ئې ونوماوه...
کلونه تېر شول، موسی ستر شو، یوه ورځ د عبرانیانو سیمې ته ورغی، یو مصري
ئې ولیدو چې یو عبراني وهی، یوې خوا بلې خوا ته ئې وکتل چې څوک ئې تر
سترگو نه شو نو مصري ئې وواژو او تر شگولاندې ئې ښخ کړ، سبا بیا د قوم لیدو
ته ولاړ، دوه عبرانیان ئې ولیدل چې په خپلو کې نښتي، وهونکي ته ئې وویل: ولې
خپل ورور وهې؟ هغه ورته وویل: ته څوک ئې چې مداخله کوې... آیا غواړې ما هم د
هغه مصري په څېر ووژني؟!... موسی پوه شو چې د هغه مصري وژل کېدا برېښه
شوې، ووېږېدو... فرعون د موسی د نیولو او وژلو امر وکړ... موسی د مديان سیمې
ته وتښتېدو... یوه ورځ د هغه ځای د کوهي په غاړه ناست وو او وه نجونې ئې ولیدې

چې له کوهي ئې اوبه راايستلې تر څو خپلو څارويو ته ئې ورکړي... شپنو د يترون لونيې د کوهي له غاړې لرې کړې او خپلې رمې ئې خړوبه کړې... موسی وړاندې ورغی، شپانه ئې يوې خوا بلې خوا ته کړل او له نجونو سره ئې د خپلو څارويو په خړوبولو کې مرسته وکړه... کله چې نجونې کورته ستنې شوې پلار ترې وپوښتل: نن ولې دومره ژر راغلی؟ وئې وويل: يوه مصري راسره مرسته وکړه... پلار ورته وويل: هغه دلته راولئ... موسی ورغی، د هغه په کور کې پاتې شو... هغه خپله لور صفوره په نکاح ورکړه... يوه ورځ په داسې حال کې چې موسی د رمې په پپولو بوخت وو... ناڅاپه د خدای فرشته د اور په بڼه کې د يوه بوتې له منځه ورنسکاره شوه... کله چې خدای وليدل چې موسی بوتې ته ورنږدې کېږي، د بوتې له منځه ئې پرې غږ کړ: موسی! موسی! نور مه رانږدې کېږه، خپلې دې له پښو وباسه، ځکه چې ته په يوه سپېڅلي ځای ولاړ يې... زه ستا د نيکونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب خدای يم... ما په مصر کې د خپلو بندگانو کړاوونه ليدلي... راغلی يم چې دوی د مصريانو له منگولو وژغورم او هغې ښېرازه ځمکې ته ئې بوځم چې شات او شيدې په کې بهېږي... هغې سيمې ته چې اوس کنعاني، هيتي، اموري، فرزي، حوي او ييوسي په کې مېشت دي اوس تا فرعون ته لېږم تر څو زما قوم له مصره وباسې... موسی وويل: زه څوک يم چې دا کار وکولى شم... خدای ورته وويل: زه در سره يم... موسی وويل: که بني اسرائيل را نه پوښتنه وکړي چې د هغه خدای نوم څه دی چې ته ئې رالېږلى يې، څه ورته ووايم؟ خدای وفرمايل: (يم چې يم!!) دوی ته ووايه: (يم) ستاسو خوا ته رالېږلى يم، دا زما تلپاتې نوم دی، ټول خلک به مې په دې نامه پېژني... موسی وويل: که بني اسرائيل زما خبره ونه مني په څه به ئې قانع کوم؟ ... خدای ورته وويل: عصا دې وغورځوه... وئې غورځوله چې ناڅاپه مار ترې جوړ شو... موسی له وېرې په تېښته شو، خدای ورته وويل: لاس وراوږد کړه او مار تر لکې ونيسه... همدا سې ئې وکړل او مار بېرته په عصا بدل شو... بيا ئې ورته وويل: لاس دې په خپلې جامې کې د ننه کړه... کله چې ئې لاس بېرته راوايست گوري چې د جذام په وجه د اوورې په څېر تک سپين شوی... خدای ورته وويل: بيا ئې د ننه کړه... دا ځل ئې چې لاس راوايست روغ زړمته شوی وو... موسی زړه نازړه وو، غوښتل ئې

د ده په خای بل څوک ولېږلی شي... خدای پرې غصه شو... هارون ئې هم ورسره کړ او ورته وئې ویل: هارون ښه ویاند دی د خلکو په وړاندې به دی ستا ویاند وي ... موسی خپل سخر ته وویل چې مصر ته ځم ترڅو د خپلې کورنۍ احوال واخلم... هغه ورته وویل: په مخه دې ښه... د مصر په لوري وخوځېدو... خدای ورته وویل: فرعون ته ورشه، دا معجزې وروښیه... ورته ووايه چې خدای فرمایي: اسرائیل زما مشر زوی دی... نو ځکه تا ته امر کوم چې دوی پرېږده چې له مصره ووځي او زما عبادت وکړي، که دا کار ونه کړې نو ستا مشر زوی به درته ووژنم... نو موسی له خپلې کورنۍ سره د مصر په لوري وخوځېدو... د لارې په اوږدو کې او هغه وخت چې دوی د آرام کولو لپاره تم شول، خدای ورته راڅرگند شو او موسی ئې په مرگ وگواښو... نو صفوره یوه تېره تېره راواخیسته او خپل زوی ئې سنت کړ او د غوښې ټوټه ئې د موسی پښو ته وغورځوله او وئې ویل: د خپل زوی د نه سنت کولو په سبب دې نږدې ځان مرگ ته ورکړی وو... د همدې لپاره خدای د موسی له وژلو تېر شو!!

د بایبل په دې قصې کې هم د محتوا له لحاظه ډېرې ستونزې شته او هم له ادبي پلوه بې شمېره نواقص، دا ستونزې او نواقص هغه وخت ښه درک کولی شئ چې د بایبل وینا د قرآن له څرگندونو سره مقایسه کړئ، خو که تاسو د بایبل دا قصه د یوه ناول لیکونکي مخې ته کېږدئ او ترې وپوښتئ چې د قصې د محتوی او ادبي جوړښت په اړه څه نظر لرئ؟ نو له شکه پرته به درته ووايي: دا د یوه ضعیف او کمزوري لیکوال لیکنه ده!! ښایي د هر هوښیار انسان لپاره د بایبل دا وروستی وینا کافي وي چې د بایبل په ماهیت پوه شي او په دې کې شک ونه کړي چې دا کتاب د یوه داسې کم عقله انسان په لاس لیکل شوی چې نه خدای سم پېژني او نه د الهي کتابونو له لارښوونو خبر دی!!

• کوم باشعوره انسان به دا خبره ومني چې خدای ویلي: اسرائیل زما مشر زوی دی!! آیا دا ممکنه ده چې د الله تعالی په کتاب کې داسې غلطه او د حقیقت خلاف خبره ترسترگو شي؟! د بایبل لیکونکی دې ووايي چې له اسرائیل نه د ده مراد یعقوب علیه السلام دی که بني اسرائیل؟ که مراد ئې بني اسرائیل وي نو بیا خو باید ویل شوي وی چې بني اسرائیل زما مشران زامن دي او که مراد ئې یعقوب

عليه السلام وي نو ده خو بل خای کې عیسی علیه السلام د خدای یوازنی زوی گڼلی!! دا متناقضې خبرې ځنګه سره تلفیق کوي؟ د یوازني زوی تر څنګ خو نه د بل مشر زوی شته والی ممکن دی او نه د ډېرو زامنو!! که خدای زوی درلودی نو هغه به هم خدای وو، د بایبل لیکونکی دې مونږ ته ووايي چې خدای د اسرائیل په څېر دی که اسرائیل د خدای په څېر؟ آیا ستا په خدای کې ټول هغه عیبونه شته چې بني اسرائیلو کې شته؟ بني اسرائیل بیمارېږي، وږي او تېري کېږي، خوراک کوي، په خوراک پورې اړوند ډېرې نیمګړتیاوې لري، ویدېږي، وور وي ستر شي او په پای کې ومري، طبیعي ده چې د دوی پلار هم باید دغسې وي!! آیا خپل خدای ته دا ټول عیبونه او نواقص راجع کوي؟!! ستا په خدای کې د بني اسرائیلو کوم صفت شته او په بني اسرائیلو کې د خدای کوم صفت؟!! ولې هغوی ته د خدای د مشر زوی لقب ورکړی شوی؟ تر دوی خو ډېر نسلونه مخکې پیدا شوي، مشر زوی خو هغه چا ته ویل کېږي چې تر نورو زامنو مخکې پیدا شوی وي!! که دا ئې مشر زوی وي نو کشر به ئې هم وو!! دا کشر زوی هم رامعرفي کړه!! چې څوک د پیداېښت نېټه لري هغه په دې دلیل خدای نه شي کېدی چې له دې نېټې مخکې نه وو!! د چا چې زوی په یوې معینې نېټې کې پیدا شوی او له هغې مخکې نه وو نو دی به هم همداسې په یوې معینې نېټې کې پیدا شوی وي او له هغه مخکې به نه وو!! څوک چې زوی لري نو هغه حتماً پلار هم لري!! آیا د خدای په هکله دا باور د منلو وړ دی؟!! په انسان باندې د خدای د زوی اطلاق به ډېر ناپوه او احمق انسان کوي!!

قرآن د بایبل د دې غلطې او واهي خبرې په رد کې فرمایي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا قَوْلًا مِّمَّا يَكْفُرُ بِاللَّهِ عُلْوًا بِلِأْسَانِهِمْ يَعْنُونَ كِبَارًا ۚ وَسَاءَ مَا يَكْفُرُونَ﴾ (Al-Baqara: 22)

﴿وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ نَقْتُلُ ۚ قَوْلًا مِّمَّا كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ قَبْلُ ۚ كَانُوا يَمُرُّونَ بِالْحُرِّمْ مِمْ مَرَّةٍ يَكْفُرُونَ﴾ (Al-Baqara: 217)

﴿الْمائدة: ١٨﴾

يهودانو او نصاراوو وويل: مونږ د الله زامن او د ده محبوبان يو، ورته ووايه: نو ولې مو په خپلو گناهونو تعذيبوي؟ داسې نه ده بلکې تا سو همغه عادي انسانان يئ چې الله پیدا کړي. چا ته چې وغواړي بخښنه کوي او څوک چې وغواړي تعذيبوی

ئې او د آسمانونو، ځمکې او څه چې په دوی کې دي، د ټولو واک له الله سره دی او بېرته ورتگ د ده په لوري دی.

يعني که تاسو د خدای زامن او محبوبان وئ نو دا ستر ستر الهي عذابونه به پر تاسو نه نازلېدل، له هغه سپکاوي، ذلت او اسارت سره به ئې نه مخامخ کولی چې په مصر کې ورسره مخامخ وئ، هېڅ پلار نه غواړي چې زامن ئې په عذابونو اخته شي، تاسو خو همغه انسانان يئ چې الله تعالی ستاسو په څېر ډېر نور پيدا کړي، ستاسو او د هغوی تر منځ څه توپير شته چې ځان تر نورو غوره او د خدای زامن گڼئ؟! زوی ته خو هغه څوک ضرورت لري چې مري، خدای به ولې زوی لري چې هېڅکله نه مري؟! زوی او ځای ناستي ته خو هغه څوک اړ وي چې خپل ملک په خپله، د بل له مرستې پرته او د تل لپاره نه شي سمبالولی، الله تعالی خو د ځمکې او آسمانونو مالک او ټولواک دی هغه به ولې زوی او ځای ناستی غوره کوي؟! څنگه به هغه څوک د زوی په توگه غوره کوي چې ډېر ژر مري او د ده په لوري وردرومي؟!

• څوک به دا خبره ومني چې الله تعالی، موسی علیه السلام په دې خاطر په مرگ وگواښو چې خپل زوی ئې نه وو سنت کړی او بیا په دې خاطر د ده له وژلو تېر شو چې مېرمنې ئې د خپل سنت شوي زوی د غوښې ټوټه د موسی پښو ته وغورځوله؟! بایبل خو وایي چې څو ورځې مخکې خدای؛ موسی علیه السلام ته ورڅرگند شو، هغه ته ئې معجزې ورکړې او د یوه پیغمبر په توگه ئې د فرعون لوري ته ولېږو، سره له دې چې ده خپل زوی نه وو سنت کړی!! که د زوی نه سنتول دومره ستره گناه وي او د بایبل خدای دومره پرې غصه کېږي نو موسی علیه السلام ئې ولې له دې سره سره په پیغمبرۍ وټاکو؟ آیا هغه مهال دې ته متوجه نه وو او اوس د سفر په دوران کې ورته متوجه شوی؟ موسی علیه السلام ته خو لا تورات نه وو ورکړې شوی، لا د زوی د سنتولو په اړه کومه لارښوونه هم ورته نه وه شوې، ولې به ئې اوس او د سفر په دوران کې او هغه وخت چې په خوب ویده دی په مرگ گواښو؟! د الله تعالی دین خو د سفر پر مهال فرايض هم معافوي، مسافر ته د روژې ځنډول جائز گڼي، د

څلورو رکعتونو لمونځ ئې ورته دوه رکعته کړې، هر الهي دين او هر واقعي مذهب به د کړاوونو او زحمت پر وخت د انسان د مکلفيتونو پټې سپکوي، دا د مهربان الله تعالی له شأنه ډېره لرې ده چې د سفر پر مهال د زوی د نه سنتولو په سبب خپل غوره پیغمبر پر مرگ تهديد کړي!! د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو چې د موسی عليه السلام مېرمن څنگه په دې پوه شوه چې خدای په دې خاطر پرده غصه دی چې خپل زوی ئې نه دی سنت کړې؟! او په هغه صورت کې به د ده له وژلو لاس اخلي چې د خپل سنت شوي زوی د غوښې ټوټه د موسی پښو ته وغورځوي؟! د بايبل منونکو ته وايو: باور وکړئ چې که له دغو غلطو او بېهوده خبرو چې بايبل ترې ډک دی او شمېر ئې زرهاوو ته رسېږي، که مسلمانانو دې ته ورته يوه غلطه خبره هم په قرآن کې موندلې وی نو (نعوذ باللّه) قرآن به ئې د الله تعالی کتاب نه گانو او ايمان به ئې پرې نه راوړو.

که د بايبل په سلهاوو خوشې، غلطې او بېهوده خبرې پرېږدو؛ يوازې دغه څو مسخره خبرې ئې کافي دي چې هر هوښيار انسان ئې په لوستلو سره دا کتاب په دېوال ووهي او لرې ئې وغورځوي. بايبل چې کوم خدای معرفي کوي هغه همدا سې د ماشومانو په څېر عادتونه لري، په وړو وړو خبرو خپل دوستان په مرگ گواښي او په وړو وړو خبرو ئې غصه کښېني او له خپلو پرېکړو اوږي!!! خو قرآن گناهونه وېشي، ځينې ئې سترگښي او ځينې ئې واړه او فرمايي: که له سترو سترو گناهونو ځان وساتئ له وړو وړو به الله تعالی درته تېر شي:

﴿وَمَنْ يَعْصِ أَمْرًا ظَاهِرًا فَإِنَّ لَهُ مِثْلَ مَا عَصَا﴾

النساء: ۳۱

﴿وَمَنْ يَعْصِ أَمْرًا ظَاهِرًا فَإِنَّ لَهُ مِثْلَ مَا عَصَا﴾

که مو له هغو سترو سترو نه ډډه وکړه چې ترې منع شوي یئ، بد بد به درنه ورژوو او د ننوتو په عزتمن ځای کې به مو داخل کړو.

دلته سيئات د کبائرو په مقابل کې ذکر شوي او دا مطلب افاده کوي چې که له سترو سترو گناهونو نه ډډه وکړئ نو الله تعالی به سيئات يا واړه واړه گناهونه درته معاف کړي، خو دا ستر گناهونه کوم دي او واړه ئې کوم؟ آیا مراد ورنه يوازې دغه

گناهونه دي چې تر دې آيت نه مخکې ورته اشاره شوې؟ په ناحقه د بل مال خوړل او د نفس قتل او که معنی ئې عامه ده او ټولو هغو گناهونو ته شاملېږي چې اسلام ورته کبائر وايي؟ او دا کبائر کوم دي؟

• په مخکنیو آیتونو کې له هغو اووه سترو سترو گناهونو چې پېغمبر عليه السلام ئې موبقات گڼي درې ئې راغلي، قتل، سود او د یتیم مال خوړل، پاتې ئې په نورو آیتونو کې ذکر شوي:

عن أبي هريرة أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال اجتنبوا السبع الموبقات قيل يا رسول الله وما هن قال الشرك بالله والشح وقتل النفس التي حرم الله إلا بالحق وأكل مال اليتيم وأكل الربا والتولي يوم الزحف وقذف المحصنات الغافلات المؤمنات رواه النسائي له ابو هريره نه روایت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: له اوو تباه کوونکو نه ډډه وکړئ، وويل شو: يا رسول الله! دا کوم کوم دي: وئې فرمايل: له الله سره شرک، بخل او حرص، د هغه نفس وژل چې الله ئې وژل حرام کړي مگر په حقه، د یتیم مال خوړل، سود خوړل، د جگړې په ورځ شا اړول او تېبسته او د مؤمنو، عفيفو او له گناه نه د غافلو بنځو تورنول.

گورئ چې د اسلام له نظره هغه ستر ستر گناهونه کوم دي چې د الله تعالی د غضب باعث او د هلاکت سبب گڼل شوي؟! خو بايبل د دغو گناهونو په ځای د سر وېښتان خړيل او زوی نه سنتول ستر ستر گناهونه او د الله تعالی د غضب او غصې باعث گڼي!!

قرآن هم د موسی عليه السلام او له مصر نه د بني اسرائيلو د وتلو قصه رااخيستې ده، خو نه يوازې دا چې د بايبل د قصې ډېری برخې ئې تصحيح کړې بلکې دا قصه ئې د هغې مقدمې لپاره د يوې تاريخي بېلگې په توگه وړاندې کړې چې د قصې په پيل کې ئې د خپل مخاطب مخې ته ږدي، د فرعون تر مشرۍ لاندې د يوه طبقاتي او ظالم نظام ځانگړتياوې او د دې نظام د راپرځولو په اړه د الله تعالی سنت بيانوي او د دې سنت د توضيح لپاره دا قصه د يوې تاريخي بېلگې په توگه وړاندې کوي، د قرآن قصص د بايبل په څېر هسې قصې او شجرې نه دي، بلکې تاريخي مثالونه او بېلگې دي، د قرآن هدف دا نه دی چې د يوه قام د ژوند

قصه د يوه نکل او ناول په توگه وړاندې کړي، بلکې د يوې تاريخي قصې په ترڅ کې ئې د يوه قوم د عروج او زوال عوامل څېړلي، د يوه مهم مطلب او د الله تعالى د يوې وعدې او د يوه الهي سنت او فطري قانون د بيان او اثبات لپاره تاريخي بېلگې وړاندې کوي، هره قصه ئې ځانگړې موخه او هدف لري، په يوې مهمې خبرې د مخاطب د قانع کولو لپاره د يوه قوم د عبرتناکې قصې يوه برخه رااخلي، له هغو قصو نه چې قرآن عظيم الشان ئې يادونه په تفصيل سره کړې ده، يوه ئې د بني اسرائيلو د عروج او زوال قصه ده، قرآن عظيم الشان د دغې قصې ټول اړخونه او د دغه قوم د عروج او زوال ټولې پېښې څېړلې دي؛ له کومه ځايه د دې قوم د شرف او عزت دوران پيل شو، څنگه عزت او سرلورې ته ورسېدو، څنگه د ځمکې خلافت او وراثت او د خلکو امامت ورپه برخه شو او د نړۍ پر ټولو قومونو فضيلت او لوړوالی ورکړی شو؟ او بيا څنگه د دغه سرلورې ولس د زوال دور پيل شو؟ له هغه لور او اوچت مقام نه د راپرېوتو او زوال عوامل ئې کوم وو؟ ولې دا قوم له ذلت، مسکنت او د الله تعالى له غضب او لعنت سره مخامخ شو، داسې چې د نورو ولسونو لپاره د پند او عبرت وسيله وگرځېدل؟ د عروج، عزت او فضيلت عوامل يې کوم وو او د زوال او سقوط لاملونه ئې څه وو؟ پيغمبر عليه السلام مونږ ته دا درس راکړی چې دا تاريخي بېلگې به تل تکرارېږي، تاسې به هم د هغو امتونو پر لار درومئ او د دوی سنن او تگلارې به تعقيبوي چې تر تاسو د مخه تېر شوي. هر دور به ځان ته فرعون او موسى لري، هغه مبارک فرمايي چې ابوجهل زما د امت فرعون دی. له دې نه معلومېږي چې د قرآن قصې نکلونه نه بلکې تاريخي بېلگې دي چې په پرله پسې توگه به تکرارېږي. د قرآن په دغو قصو کې بايد ولټوو چې عزت او شرف ته د رسېدو لار کومه او د ولسونو د زوال، ذلت، اسارت او محکوميت عوامل کوم دي؟ قرآن عظيم الشان د بني اسرائيلو د عروج او زوال قصه داسې پيلوي:

كَلِمَاتٍ لِّمَنْ يَشَاءُ ۗ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۗ

وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا لِقَوْمٍ يُعَذِّبُ ۗ

وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا لِقَوْمٍ يُعَذِّبُ ۗ

وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا لِقَوْمٍ يُعَذِّبُ ۗ

د موسی او فرعون ځینې خبرې په رښتیا نۍ بڼې کې پرتا لولو، د هغو خلکو لپاره چې ایمان راوړي، یقیناً چې فرعون په ځمکې کې کبر او لویي وکړه او سپدونکي ئې په ډلو ډلو ووېشل، غوښتل ئې یوه ډله ئې بې وزلې او کمزورې وي، زامن ئې ورچللول او لونی ئې ژوندۍ پرېښودې، یقیناً چې دی له مفسدینو څخه وو.

دا مبارک آیتونه مونږ ته د یوه ظالم او فرعوني نظام اساسي ځانگړتیاوې داسې راښيي:

- واکمن ئې فرعون دی چې د دغو صفاتو څښتن دی: مغرور او متکبر دی، د خپلې لویي د ثابتولو او ساتلو په فکر کې دی، د خپل قدرت د بقا په لټه کې دی او د دې هڅه کوي چې خپله لویي پر نورو تحمیل کړي.
  - خلک ئې په بېلا بېلو ډلو وېشلي دي، پر ټولني ئې طبقاتي نظام مسلط کړی.
  - عاصي او مفسد دی، په ټولني کې د فساد اصلي عامل دی، که فقر او لوږه ده، که خلک د جهل او شرک په ډنډو کې غرق دي، که ظالمان پرې مسلط دي، که امنیت او عدالت نه شته، د دې ټولو ناخوالو او مفاسدو اصلي عامل فرعون دی. پر دې ټولني مفسدین حکومت کوي او فرعون د دغو واکمنو مفسدینو د ډلې نه او د ټولو سالار دی
- قرآن په نورو آیتونو کې مونږ ته د دې مزید تفصیلات بیان کړي او فرمایلي ئې دي چې په فرعوني نظام کې خلک په عام طور په دوو ډلو، حاکم او محکوم، ظالم او مظلوم، مستکبر او مستضعف، مرفه او فقیر وېشل کېږي او حاکمه طبقه ئې په دريو ډلو وېشل کېږي:
- ۱- واکمن او حواریون ئې، ۲- د نظام په خدمت کې ټگمار مذهبي مشران، ۳- بډای او شتمنه طبقه چې دغه نظام د شتمنیو خاوندان کړي.
  - د فرعون په هکله وایي چې دی ځان د مصر د ټولو شتمنیو څښتن بولي او ځان د خلکو د هر څه مالک الرقاب گڼي: قرآن فرمایي:

ب " لب ځړنه ځلې دېر لږ ب څه ' لې ښه ځړنې د اښه ځړنې د لږ ځړنې د ښه ځړنې

الزخرف: ۵۱

قېرې بړې څه ځړنې (ځړنې)

او فرعون په خپل قوم کې په جگ غږ وويل: اې زما قوم! آيا د مصر پاچايي زما نه ده؟ او دا نهرونه چې زما تر واک لاندې بهېږي؟ آيا نه ئې گورئ؟

گورئ چې قرآن فرعوني نظام داسې معرفي کوي چې ټولواک ئې ځان د هېواد د گردو شتمنيو، نهرونو او ځمکو څښتن گڼي!! په هر نظام کې چې واکمنان ئې ځان د خلکو مالک الرقاب او د ملي شتمنيو بې رقيبه څښتن گڼي او په دغو شتمنيو کې د هر راز تصرف حق ځان ته ورکوي د قرآن له نظره دا يو مفسد، ظالمانه او فرعوني نظام دی. همداراز قرآن فرمايي:

يونس: ۸۳

قېرې بړې څه ځړنې د اښه ځړنې د لږ ځړنې د ښه ځړنې

يقيناً چې فرعون د ځمکې پر سر يو متکبر او باغي وو او هغه له مسرفينو څخه وو.

دا د فرعون او فرعوني نظام ځانگړتياوې دي، قرآنکريم د دې لپاره دا يادونه کوي چې مونږ د دې په هېندارې کې فرعون ته ورته واکمنان وپېژنو او په دې پوه شو چې الله تعالی کوم نظام يو فرعوني نظام گڼي او د رانسکورولو لپاره ئې موسی لېږي!! له دې قصې نه د قرآن موخه دا نه ده چې مونږ په تاريخ کې هغه تېر شوی فرعون وپېژنو، بلکې هدف ئې دا دی چې مونږ په دې خبرې پوه کړي چې په چا کې دغه صفات وي هغه فرعون دی او د فرعون له برخليک سره به مخامخ کېږي. او ته به د دې فرعون داسې مقابله کوې لکه چې موسی د خپل فرعون مقابله کوله.

قرآن د فرعوني نظام واکمنان په دريو ډلو وېشي، د هرې ډلې د مشر يادونه کوي، د (فرعون)، (هامان) او (قارون) نومونه اخلي، دا هر يو د يوې حاکمې طبقې ممثل دی، دغه درې طبقې او په سر کې ئې دا درې مشران يوه بل ته لاس ورکوي او پر يوه ملت او هېواد حکومت کوي. په هرجاهلي نظام کې به وگورئ چې دغه درې طبقې په گډه طبقاتي نظام چلوي، هر نظام درې اړخه لري، ايديالوژيکي، سياسي

او اقتصادي اړخونه. فرعون د مصر د هغه وخت د حاکم سياسي نظام اړخ تمثیلوي، هاما نې د ایديالوژیکي او فکري اړخ استاخی او د دغه نظام مفکر او تیوریسن دی، د ده طبقه ده چې فرعون ته مشورې ورکوي، مسلط فرعوني نظام توجیه کوي، د فرعون له تصرفاتو او اقداماتو دفاع کوي او د ولس د اقتاع لپاره فتوا گانې ورکوي او قارون د پانگې او شتمنۍ خښتن او د شتمنې طبقې ممثل دی. هدف له فرعون، هاما ن او قارون نه یوازې درې کسان نه بلکې د فرعوني نظام درې واکمنې طبقې معرفي کول دي. په دې نظام کې فرعون محور دی او هاما ن او قارون ئې بنی او کین لاسونه.

قرآن عظیم الشان فرمایي چې الله تعالی موسی علیه السلام د دې لپاره مصر ته ولېږو چې لومړی د فرعون، بیا د هاما ن او په پای کې د قارون مقابله وکړي:

﴿فَإِذَا دَخَلَ الْمَدْيَنَ أَبْصَحَ فِي بَيْتٍ لِّمَنْزِلٍ فِيهَا ثَلَاثُ نِسَاءٍ ۚ وَاتَّخَذَ لَهَا نَصْرًا عِندَهُ ۚ فَكَذَّبَتْهُنَّ أَيُّمًا بِمَا لَهُنَّ ۖ وَكُنَّ لَهَا عُتْرَبًا ۖ فَذَكَرْنَا لِأَيُّمٍ مِّنْهُنَّ لَمْعَةَ عَيْنٍ وَخَصَصْنَا لَهَا مِنزَلَ الْكُرْسِيِّ ۗ﴾

غافر: ۲۳-۲۴

﴿فَإِذَا دَخَلَ الْمَدْيَنَ أَبْصَحَ فِي بَيْتٍ لِّمَنْزِلٍ فِيهَا ثَلَاثُ نِسَاءٍ ۚ وَاتَّخَذَ لَهَا نَصْرًا عِندَهُ ۚ فَكَذَّبَتْهُنَّ أَيُّمًا بِمَا لَهُنَّ ۖ وَكُنَّ لَهَا عُتْرَبًا ۖ فَذَكَرْنَا لِأَيُّمٍ مِّنْهُنَّ لَمْعَةَ عَيْنٍ وَخَصَصْنَا لَهَا مِنزَلَ الْكُرْسِيِّ ۗ﴾

یقیناً چې مونږ موسی له خپلو آیتونو او څرگندو دلایلو سره فرعون ، هاما ن او قارون ته ولېږو.

اصلي دښمنان ئې ورنښودلي، دا وضاحت ئې ورته کړی چې په مصر کې به ستا مقابله له چا چا سره وي، خو دا ئې هم ورته ویلي چې څنگه به ئې مقابله کوي، لومړی د چا او ورپسې د چا؟ د ټولو خو په تدریج سره، داسې چې یوه ته به پر بل اولویت ورکوي، اصلي او لومړی دښمن فرعون دی، لومړی مقابله باید له ده سره وي، داسې نه چې په نورو جهاتو کې تر دې د مخه مصروف شې او تر ټولو خطرناک او اصلي دښمن درنه پاتې شي!! په لومړي سر کې به د فرعون مقابله کوي، بیا د هاما ن او ورپسې د قارون، موسی علیه السلام د همدغو دريو طبقو په ضد د مبارزې لپاره لېږل شوی وو، څوک چې د موسی علیه السلام په لار د تلو اراده لري نو د دغو دريو خطرناکو دښمنانو مقابله ته به ملا تړي.

قرآن فرمایي چې فرعون او نظام ئې له یوې ډلې سره داسې معامله کوله:

غوښتل ئې يوه ډله ئې بې وزلې او کمزورې وي، زامن ئې ورچللول او لوني ئې ژوندي پرېښودې، يقيناً چې دی له مفسدينو څخه وو.

که څه هم ځينو مفسرينو وييلي چې د فرعون يو خوب ورته داسې تعبیر شوی وو چې په بني اسرائيلو کې به داسې ماشوم وزېږي چې د ده تخت او تاج ته به تاوان ورسوي، نو ځکه ئې د دې احتمالي خطر د مخنيوي لپاره د بني اسرائيلو د ماشومانو په وژلو لاس پورې کړ، ځينې نور بيا وايي چې کاهنانو د داسې کوم احتمالي خطر اطلاع ورکړې وه، نو ځکه ئې د بني اسرائيلو د ماشومانو د وژلو امر کړی وو، خو د دې آيت الفاظ په ډېره څرگنده او واضحه توگه ښيي چې د ماشومانو د وژلو وجه نه خوب وو او نه د کاهنانو وړاندوينه، بلکې فرعون غوښتل چې د بني اسرائيلو شمېر زيات نه شي، د ځواکمنۍ او قوت احساس ونه کړي او د بغاوت لپاره ملا ونه تړي، په استضعاف او کمزورۍ کې د بني اسرائيلو د ساتلو لپاره ئې د دوی د نارينه ماشومانو د وژلو پرېکړه کړې وه.

همدا راز قرآن فرمايي چې فرعون د الوهيت دعوی کړې وه او د دې دعوی معنی دا نه ده چې هغه ځان خدای گانو، نه؛ بلکې هغه داسې څه کول چې يوازې له الله تعالى سره ښايي، هغه ځان ته د هغو کارونو حق ورکاوو چې له الله تعالى پرته له بل چا سره نه ښايي، هغه ويل: د هرې قضیې په اړه به وروستۍ فيصله همغه وي چې زه ئې کوم، زه ستاسو، ستاسو د مرگ او ژوند او ستاسو او د دې هېواد د ټولو شتمنيو ټولواک يم، قانون همغه دی چې زه ئې وضع کوم، حلال همغه دی چې زه ئې حلال گڼم او حرام همغه چې زه ورته حرام وایم!! هر څوک چې دا دعوی کوي هغه په حقيقت کې ځان د خلکو اله گڼلی!! که څه هم په ژبه ونه وايي چې زه د خلکو اله او معبود يم.

قرآن فرمايي چې فرعون موسی ته داسې وويل:

وئې ويل: كه له ما پرته دې بل اله او معبود ونيولو، خامخا به دې له زندانيانو څخه وگرځوم. (يعني په دې ملك كې به له ما پرته بل چا ته په دې سترگه نه گورې چې احكام صادروي او د پرېكړو حق لري، دلته خو يوازې زما احكام چلېږي او كه تا د بلې مرجع دعوى وكړه نو ځاى دې زندان دى، له نورو زندانيانو سره به يو ځاى په زندان كې پروت وي)

د قرآن د وينا له مخې نن د نړۍ نږدې ټول نظامونه فرعونى نظامونه دي، شتمنى د څو محدودو شتمنو په لاس كې، پراخې او اضافي ادارې له ډېرو مامورينو سره، ستر ستر فوځونه او پوليس او د هغوى ملا ماتوونكي مصارف... دا ټول د عام ولس په اوږو بار وي او مصارف ئې له عام ولس نه ترلاسه كېږي، چارواكي ئې تر فرعون هم زيات بې رحمه، ظالم او مغرور، چې نه له الله تعالى وېرېږي او نه په ولس ترحم لري!!

قرآن عظيم الشان فرمايي: چې فرعون نه يوازې خپل مخالفين په زندان كې اچول بلكې هغوى ئې رجم كول، د دوى پر لاسونو او پښو كې ئې مېخونه ټك وهل، عادي او پردي مخالفين خو پرېږده حتى د خپلې هغې مېرمنې په لاس او پښو كې ئې هم مېخونه ټك وهل چې ايمان ئې راوړى وو!! د فرعون په اړه له دې تفصيلي بحث نه په ډاگه معلومېږي چې قرآن غواړي مونږ ته د موسى عليه السلام د بعثت اصلي هدف معرفي كړي، خو بايبل د دغو اصلي خبرو په هكله چوپه خوله دى؛ يوازې له مصر نه د بني اسرائيلو د خروج او هغې سيمې ته د دوى د تلو خبره ورته اهميت لري چې د بايبل په وينا شيدې او شات په كې بهېږي، چې مقصد ئې شام او فلسطين دى، متأسفانه د بايبل منونكي دې ته هم پام نه كوي چې الله تعالى به څنگه داسې له مبالغې ډكه او د حقيقت خلاف خبره كوي؟! آيا په شام او فلسطين يا د ځمكې په بل ځاى كې داسې سيمه پيدا كېږي چې هلته د شاتو او شيدو ويالې بهېږي??

قرآن عظيم الشان د قصې متن ته له ننوتلو مخكې د الله تعالى يو عام او نه

بدلېدونکی سنت بیانوي او دا ټوله قصه د همدې الهي سنت د توضیح لپاره رااخلي، فرمايي:

دې خبرې په دې توګه چې د خدای تعالیٰ په کتابونو کې راغلي دي، د هر کس د دین د پیاوړتیا لپاره دي. د هر کس د دین د پیاوړتیا لپاره دي. د هر کس د دین د پیاوړتیا لپاره دي.

القصص: ۵

دې خبرې په دې توګه چې د خدای تعالیٰ په کتابونو کې راغلي دي، د هر کس د دین د پیاوړتیا لپاره دي.

او غواړو پر هغو پېرزوینه وکړو چې په ځمکې کې ئې د بې وزلۍ لته کېږي او پېشوایان ئې کړو او (د ټولو شتمنیو) وارثان ئې کړو او پر ځمکې کې تمکین ورپه برخه کړو او له دوی نه فرعون، هامان او لښکرو ته ئې هغه څه وښېو چې ترې وپربدل.

يعني دا د الله تعالیٰ نه بدلېدونکی سنت دی چې بې وزلي ولسونه به له اسارت او محکومیت نه ژغوري، له دوی نه به د لویو لویو مستکبرو طاقتونو د پرځولو او نسکورولو لپاره کار اخلي، تر ټولو د ستر مغرور ځواک د نسکورولو لپاره به د نړۍ تر ټولو ضعیف او مستضعف قوم انتخابوي، فرعون به د خپلو غلامانو (بني اسرائیلو) په لاس له منځه وړي.

الله تعالیٰ به پر هغو کسانو احسان کوي چې په ځمکې کې ضعیف شمېرل کېږي، د ضعف او ناتوانۍ لپاره ئې هڅه کېږي، استکباري نظامونو ځپلي، الله تعالیٰ غواړي د داسې مظلومانو په لاس دا مغرور او مستبد ځواکونه نسکور کړي، دوی ته د نورو قومونو د قیادت او مشرۍ افتخار ورپه برخه کړي، نور ولسونه هم په دوی پسې اقتدا وکړي، د ځمکو او شتمنیو وارثان ئې کړي، هغه درې طبقې چې په سیاسي، مذهبي او اقتصادي لحاظ پر خلکو حکومت کوي، د دوی هر څه دغو مظلومانو ته په میراث ورکړي، په ځمکه کې اقتدار او تمکین دوی ته وسپاري، واک او صلاحیت دوی ته انتقال کړي، هغه ضعیف او بې وزلي ولس د دوی ځای ناستی کړي چې په وېرې او خوف کې ئې ژوند کاوو، حکومتونو د دوی د وېرولو او ضعیفولو هڅې کولې، د الله تعالیٰ سنت داسې دی چې لومړی

له دغو بې وزلو او مستضعفينو نه په فكري او اخلاقي لحاظ امامان جوړ كړي، هاماني ډله د خلكو د فكري او مذهبي قيادت له مقامه خلع كړي او دا قيادت مستضعفينو ته وسپاري، فرعونيان د ولس له سياسي او اجتماعي قيادت نه عزل كړي او دا قيادت بې وزلو ته وسپاري او په پای کې د قارون د ډلې شتمنۍ دوی ته په ميراث ورکړي. فرعون، هامان او لښکرې ئې چې له څه وېرېدل او تل ئې حذر ترې کاوو، رنگ رنگ تدابير ئې نيول چې دا بې وزلي راوېښ نه شي، يو بل ته لاس ورنه کړي، د نظام په ضد پاڅون ونه کړي، الله تعالی غواړي چې دوی ته همدا وروښيي، دوی له دې وېرېدل چې بې وزلي او مظلومان قوت ونه مومي، قيام ونه کړي او د خپل حق د لاس ته راوړلو لپاره د واکمنانو په خلاف راولاړ نه شي او د همدې لپاره ئې په استضعاف او ناتوانۍ کې ساتل، خو د الله تعالی سنت دا دی چې پر مظلومانو او مستضعفانو به د پېرزوينې او احسان وزر غوړوي او فرعونيانو ته به هرو مرو هغه څه ښيي چې ترې وېرېدل.

قرآن عظيم الشان فرمايي چې د دې الهي سنت د تحقق لړۍ د پيغمبر له بعثت او د قايد، مشر او زعيم له راپيدا کېدو وروسته پيل کېږي، قيادت او زعامت د دې کار مقدمه ده، د الله تعالی سنت او اراده د ولسونو د مقدراتو او برخليک په ټاکلو کې همداسې ده، خو د دې سنت د تطبيق کار چې له کومه ځايه پيل کېږي، هغه د پيغمبر بعثت او د قيادت رامنځ ته کېدل دي، له همدې ځايه د آزادۍ نهضتونه او د استبداد ضد خوځښتونه پيل کېږي.

قرآن د مصر د هغه مهال حالت داسې انځوروي چې په ټول مصر باندي د شديد اختناق تورې ورپخې خورې وې، د اختناق حالت دومره شديد او وېره او خوف دومره خوره وه چې موسى عليه السلام او د بني اسرائيلو هر ماشوم د خپلې مور په غېږ کې هم خوندي نه وو، د فرعون جلادان د بني اسرائيلو د هر نوې زېږېدونکي ماشوم لپاره توره په لاس ولاړ ول، موسى عليه السلام په داسې سختو حالاتو کې نړۍ ته راغی چې مور ئې له دې عاجزه وه چې دی په خپلې غېږ کې وروزي، د قوم، ملت او ولس تائيد او ملاتړ خو پرېږده، حتی د خپلې مور له هغې لومړنۍ غېږې هم محروم شو، مور ئې مجبوره وه چې دی د ماشومتوب په حالت کې د اوبو څپو ته

وسپاري!! خو قرآن فرمايي چې د الله تعالى سنت نه بدلېدونکي دي، هيڅوک ئې د تحقق مخه نه شي نيولی، د چا په هکله چې الله تعالى غوښتي وي د يوه بې وزلي او مظلوم ولس د پاڅون لارښوونه وکړي، په طوفانونو او د څپاندو او مستو سيندونو په څپو کې به ئې وساتي، د فرعون په کور کې به ئې ستر کړي، د دښمن په خوا کې او حتی د هغه په لاس به ئې روزنه وکړي!! الله تعالى غوښتل چې موسى عليه السلام داسې وروزي چې د ولس د مشرۍ وړتياوې په ده کې وده وکړي او د ضعف او حقارت هغه احساس په ده کې را پيدا نه شي چې عادتاً په يوې مظلومې او بې وزلې کورنۍ کې د روزل شوي انسان په زړه او دماغ توره پرده اچوي. د يوه مظلوم ولس قيادت او مشري هغه څوک نه شي کولی چې په خپله د حقارت احساس کوي، په کوم چاپيريال کې چې فقر او مسکنت وي، وېره او خوف وي او د قوم بچيان په مظلوميت، بې وزلي او خوف کې پيدا کېږي او ستر کېږي، گرانه ده چې په دغسې چاپيريال کې د روزل شوي او ستر شوي انسان پر زړه او دماغ د حقارت احساس وزر ونه غوروي، د همدې لپاره حکيم خداى موسى عليه السلام د خپلې مور له غېږې جلا کړ او د فرعون کور ته ئې ولېږو چې هلته وروزل شي او د مشرتابه اړوند ځانگړتياوې ورپه برخه کړي. قرآن فرمايي:

وَرَوَىٰ لَهُمْ إِسْرَافِيئِيلُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِبْرَاهِيمُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِسْمَاعِيلُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ هَارُونَ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ يُونُسُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ زَكَرِيَّا أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ يَحْيَىٰ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِسْحَاقُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِدْرِيسُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ هَارُونَ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ يُونُسُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ زَكَرِيَّا أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ يَحْيَىٰ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِسْحَاقُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ
 وَرَوَىٰ لَهُمْ إِدْرِيسُ أَنَّهُ قَدْ أَحْتَسَبَ اللَّهُ الْبَشَرَ خَالِكِينَ ۚ

۱۳-۷: القصص

۱۳-۷: القصص

۱۳-۷: القصص

او د موسی مور ته مو وحي وکړه چې تې ورکړه او کله چې پرې ووېرېدې نو سیند ته ئې وغورځوه، مه وپېرېه او مه غمجنه کېږه، مونږ ئې خامخا بېرته ستا خوا ته راگرځوونکي او د پیغمبرانو له ډلې ئې گرځوونکي یو. فرعونیانو ترلاسه کړې، تر څو ئې د بنمن شي او د اندېښنو سبب، یقیناً چې فرعون، هامان او لښکرې ئې اشتباه کوونکي ول او د فرعون مېرمنې وویل: زما او ستا لپاره یو د سترگو تور دی، مه ئې وژنئ، بسایي گټه راوړسوي یا ئې په زوی ولی. ونیسو او دا په داسې حال کې چې دوی نه پوهېدل او د موسی د مور زړه بې قراره شو، که د دې لپاره چې له مؤمنانو څخه وي د دې زړه مو نه وی مضبوط کړی، نو نږدې وه چې څرگنده ئې کړي او د ده خور ته ئې وویل: ورپسې شه! نو له گونښې گونښې ئې داسې تر سترگو لاندې نیولی وو چې هغوی پرې نه پوهېدل او تر دې مخکې مو تې ورکوونکې پرې منع کړې وې، نو وئې ویل: آیا داسې کورنۍ دروښیم چې درته وئې پالي او خواخوږي ئې وي؟ نو په دې توگه مو خپلې مور ته راوگرځاوو چې سترگې ئې پرې سرې شي، غمجنه نه وي او پوه شي چې د الله وعده رښتوني ده خو ډېری خلک نه پوهېږي.

د قرآن له دې او په همدې هکله له نورو مبارکو آیتونو څو خبرې معلومېږي:

- د بني اسرائيلو لپاره د مصر وضعیت داسې وو چې مېندو خپل ماشومان په خپلې غېږ کې نه شو ساتلی، دا پرېکړه شوې وه چې د دوی نارینه ماشومان به وژل کېږي.
- الله تعالی د موسی علیه السلام د مور په زړه کې دا خبره واچوله چې دی تر هغه وپاله چې خطر احساس کړې، د خطر په صورت کې ئې سیند ته وغورځوه او ډاډه اوسه چې نه یوازې بېرته به ئې روغ رمت درته راوگرځوو بلکې هغه به د پیغمبر په توگه غوره کړو.
- مور ئې دی په صندوق کې ایښی او په سیند کې ئې پرېښی، د بایبل وینا سمه نه ده چې وایي په شکور کې ئې ایښی، شکور نه یو ماشوم د اوبو پر سر ساتلی شي او نه د هغه لپاره خوندي او مصئون گڼل کېدی شي!!

- صندوق په داسې وخت کې له سینده د فرعونیانو (آل فرعون) لخوا رايستل شوی چې فرعون او مېرمن ئې هم د سیند خوا کې وو.
  - فرعون د ده د وژلو امر کړی او مېرمنې ئې ممانعت کړی.
  - نورو مېرمنو غوښتي چې تې ورکړي خو ده د هیچا پر تې خوله نه ده ایښې.
  - د موسی علیه السلام خور له لرې د صحنې تماشا کوي، چا ته ئې ویلي چې زه داسې مېرمن پېژنم چې د ماشومانو په ښه ساتلو کې خاص مهارت لري، ځواب ئې ترلاسه کړی چې رائيې وله، خپله مور ئې راوستې، کله چې هغې موسی خپل تي ته نیولی، تې ئې رودلی، د فرعون مېرمنې د ماشوم د ساتلو او پاللو دنده دې ته سپارلې.
  - د الله تعالی و عدې رښتونې دي، چې دا ئې یوه بېلگه وه.
- قرآن فرمایي چې موسی علیه السلام په داسې ماحول کې ستر شو چې پخې ځوانۍ ته د رسېدو پر مهال ئې هم (حکم) په برخه شو او هم (علم):

﴿فَلَمَّا أَتَىٰ الْفِرْعَوْنَ بِمُوسَىٰ وَهَارُونَ قَالَ إِنِّي لَهُمَا آيَاتٌ فَلْيَدْعُ عَضُدِي﴾

الفصل: ۱۴

او کله چې پوځوالي ته ورسېدو حکمت او علم مو ورپه برخه کړ او همداراز ښکانونه ته بدله ورکړو.

کله چې موسی علیه السلام خپل قوت او کمال ته ورسېد (د ځوانۍ هغه پړاو ته چې د انسان ټول قوتونه او استعدادونه په کې کمال ته رسېږي) نو مونږ ورته علم او حکمت ورکړ، (دا الهي پېرزوینه یوازې د ده په اړه نه وه، دا عام الهي سنت دی، له نورو ښکانونو سره به هم دې ته ورته معامله کېږي)، (و كذلك نجزي المحسنين) همدغسې ټولو ښکانونو ته بدله ورکړو، هرڅوک چې د ښکۍ لاره غوره کړي؛ دغسې به الله تعالی هغه ته ښکته بدله ورکوي، علم او حکمت به ئې په برخه کوي.

باید وگورو چې دا کوم (علم) او کوم (حکمت) دی چې د موسی علیه السلام په برخه شوی؟! مخکنی آیتونه په خپله د دې وضاحت کوي: د موسی علیه السلام د روزنې چاپېریال داسې انځوروي چې له یوې خوا ئې له خپلې مذهبي کورنۍ سره

اړيکې ټينگې دي او ديني پوهه له دې ځايه ترلاسه کوي او له بلې خوا د فرعون په دربار کې د شاهي کورنۍ د يوه غړي په توگه د ده لپاره د ډېر څه زده کولو شرايط برابر دي، په دې توگه الله تعالی ده ته له يوې خوا ديني علم ورکړ او له بلې خوا ئې هغه بصيرت او حکمت ور په برخه کړ چې د ولس د قيادت او مشرتابه لپاره ضروري وي.

دا آيتونه مونږ ته نښي چې د قيادت او زعامت لپاره يوازې (علم) کافي نه دی، بلکې د علم تر څنگ (حکمت) ته هم اړتيا شته، د قرآن په ځای ځای کې به دا مطلب ستاسو مخې ته راشي چې پيغمبران عليهم السلام له (علم) او (حکمت) سره د خپل امت په لوري تللي او دوی ته ئې هم د علم ښوونه کړې او هم د حکمت. يعنې يوازې په حقايقو پوهېدل کافي نه دي، د حقايقو پلې کول، تطبيقول او د تطبيق په لارو چارو ئې پوهېدل ترهر څه د مخه ضروري دي. الله تعالی موسی عليه السلام ته هم علم ورکړ او هم حکمت، گورئ چې د يوه اجتماعي انقلاب لړۍ د داسې قيادت له راپيدا کېدو پيل کېږي چې الله تعالی هم علم ورکړی او هم حکمت.

قرآن عظيم الشان د موسی عليه السلام د قصې د دغې برخې په ترڅ کې د قيادت او زعامت يوه بله مهمه ځانگړتيا او وړتيا هم په گوته کوي، هغه وړتيا چې د علم او حکمت ترڅنگ ئې د قايد لپاره ضروري گڼي او هغه يو حساس ضمير دی، داسې حساس ضمير چې ظلم او تېري نه شي زغملی، پر مظلومانو او بې وزلو انسانانو د ظلم او تېري په وړاندې بې تفاوته او خاموش نه شي پاتې کېدی.

قرآن فرمايي:

بَلْ يَخْتَفُونَ لَكَ الَّذِينَ آمَنُوا يَكْفُرُونَ لَكَ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ
وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَاجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَاجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ
وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ
وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ
وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ
وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ وَأَجْعَلْ لِي قَوْلًا مَّا يُؤْتِي السَّمْعَ حَسْرَةً مِّمَّا سَمِعْتُ

القصة: ١٥-٢٢ بَارِعًا فِي سَبْعِ مَشَاهِدٍ مِنْ حَقَائِقِ الْإِسْلَامِ

بناں ته په داسې حال کې ننوت چې اوسېدونکي ئې غافل ول، (د غرمې او يا شپې په مهال په خوب ويده ول)، دوه سړي ئې داسې وموندل چې په خپل منځي جگړې بوخت دي، يو ئې د ده له قبيلې (اسرائيلي) او بل ئې د دښمن (له قبيلې قبطي)، نو هغه چا چې د ده له قبيلې څخه وو د ده د دښمن په خلاف مرستې ته ورنارې کړې، نو موسی په څپړې وواهو او کار ئې ورتمام کړ (ومړی)، وئې ويل: دا د شيطان کار وو، يقيناً چې هغه څرگند بې لارې کوونکی دښمن دی، وئې ويل: اې زما ربه! يقيناً چې ما پر خپل ځان ظلم وکړ، بڅښنه راته وکړه، نو بڅښنه ئې ورته وکړه، بې شکه چې هغه مهربان بڅښونکی دی. وئې ويل: اې زما ربه! د دې لپاره چې پر ما دې پېرزوينه وکړه، نو (له دې وروسته به) هيڅکله د مجرمينو ملاتړی نه شم، نو په بناږ کې ئې په داسې حال کې شپه تېره کړه چې وېره ئې درلوده او څار ئې کاوو، ناڅاپه هغه چا بيا ورنارې کړې چې پرون ئې مرسته ترې غوښتې وه، موسی ورته وويل: يقيناً چې ته ښکاره دوکه شوی ئې، نو کله چې ئې وغوښتل د دواړو (گډ) دښمن ته لاس واچوي، (هغه) وويل: آيا غواړې ما هم هغسې ووژنې چې پرون دې يو کس ووژلو؟ له دې پرته بل څه نه غواړې چې ته هم په دې ځمکې کې يو (بل) جابر شې، نه غواړې چې د مصلحينو له ډلې څخه وي!! د بناږ له لړې برخې يو سړی په منډه راغی، وئې ويل: اې موسی! درباريان راغونډ شوي ستا په اړه مشوره کوي چې

ودې وژني، ووځه! زه دې له خوا خوږو څخه يم. نو په داسې حال کې له وېرې سره له
بنساره ووت چې څارنې کاوو، وئې ويل: اې زما ربه! له دغه ظالم قومه مې وژغوره!

گورئ چې قرآن د دې قصې اتل څنگه انځوروي، په بنار کې دوه سړي د نښتې
په حالت کې گوري، يو ئې ظالم او بل ئې مظلوم، يو ئې د واکمنې طبقې او بل ئې د
بې وزلې قبيلې، مظلوم او بې وزلی مرسته ترې غواړي، دی فوراً او له ځنډه پرته د
بې وسه او مظلوم مرستې ته وروړاندې کېږي، په بې تفاوتۍ له صحنې نه تېرېږي،
مخ نه ترې اړوي، ځان تر دې لوړ نه گڼي چې د دوو کسانو په لاندې کې مداخله
وکړي، که څه هم دی اوس د شاهي کورنۍ غړی دی او کېدی شي چې مداخله او له
يوه بني اسرائيلي نه د ده دفاع ډېر تاوان وروړسوي، خپل موقف له لاسه ورکړي، د
فرعون له پېرزوينو محروم شي، په داسې حالت کې د ډېرو عقلمنو خلکو عقل دا
ورته وايي چې غوږ مه پرې گروه، مخ بلې خوا ته واړوه او تېر شه، ولې ځان په يوې
لاندې کې اچوي!! موسی عليه السلام په دې خاطر نه شي کولی له صحنې بې پروا
او بې تفاوته تېر شي چې الله تعالی حساس ضمير ورکړی، پر يوه مظلوم انسان
تېری نه شي زغملی، د خپل حساس ضمير په حکم مداخله کوي، هسې د خلاصون
مداخله هم نه، چې که ئې يو يا دواړه خواوې ونه مني نو خپله لار وهي او صحنه
پرېږدي، بلکې له مظلومه دفاع کوي، ظالم او تېری کوونکی په سوک يا خپېره
وهي، خو دا گوزار داسې وو چې په همدې سره د ظالم چاره وشوه، کار ئې تمام شو
او ومړ، (فقضی عليه)، د موسی عليه السلام په يوه وار سره د هغه ظالم د ژوند
فيصله وشوه او په قتل ورسېد. قرآن کریم دا د يوه صالح او زړه سواند قايد او زعيم
د درېيم صفت په توگه وړاندې کوي او د دې قصې په ترڅ کې مونږ ته وايي چې له
صالح مشر سره د علم او حکمت تر څنگ داسې حساس ضمير ضروري دی، د ظلم
او تېري په مقابل کې چوپ او بې تفاوته نه پاتې کېدل او له مظلومانو دفاع کول.

د قتل له پېښې وروسته د موسی عليه السلام په وينا کې څو ډېرې حساسې او
مهمې خبرې زمونږ مخې ته اېښودل شوې:

• موسی عليه السلام له همدې پېښې وروسته تصميم نيسي چې له دې نېټې

وروسته به هيڅکله د ظالمانو او مجرمانو ملاتړ او ملگرتيا نه کوم، دا له فرعون او فرعوني نظام سره د ده د تلپاتې مقاطعې او پرېکون هوډ او عزم وو!! د دې په ځای چې دا ناڅاپي پېښه ئې د مظلوم له ملگرتيا او د نورو په شخړو کې له مداخلې منصرف کړي او ووايي چې له دې وروسته به په داسې قضايو کې مداخله نه کوم او ځان ته به بې ځايه ستونزې نه راپيدا کوم، برعکس له ظالمانو نه خپل برائت اعلانوي!!

• الله تعالی ته د خپلې دعا په ترڅ کې وايي: د دې لپاره چې تا راباندې پېرزوينه وکړه، نو له دې وروسته به هيڅکله د مجرمينو ملاتړ نه کوم!! خو بايد وگورو چې موسی عليه السلام دلته کوم الهي نعمت او پېرزوينې ته گوته نيسي؟! که څه هم د نعمت صيغه عامه ده او په ټولو الهي پېرزوينو ئې اطلاق کېدی شي خو دلته ئې مراد د نورو نعمتونو تر څنگ دا هم دی چې الله تعالی د ده پرده وکړه او د قتل پېښه برېښه نه شوه.

• دا ظريف ټکی هم زمونږ مخې ته راځي چې د گناه له دنيوي سزا نه د چا ژغورنه د الله تعالی له لوري يوه پېرزوينه او بخښنه ده، لکه څنگه چې دلته گورئ چې موسی عليه السلام د قتل د پېښې بخښنه وغوښته، الله تعالی ورته بخښنه وکړه او ده د دغې بخښنې په مقابل کې ژمنه وکړه چې له دې وروسته به د مجرمينو ملاتړ نه کوم.

• قرآن د بايبل د ادعا خلاف وايي چې دا قتل عمدي قتل نه وو، موسی عليه السلام د ده د وژلو په نيت نه دی وهلی، په څپېرې ئې وهلی او طبيعي ده چې په څپېرې يا سوک څوک نه وژل کېږي!! د موسی عليه السلام فوري ندامت او بخښنه غوښتل په خپله دا ثابتوي چې دا يوه تصادفي پېښه وه.

موسى عليه السلام سبا بيا همغه پرونى مظلوم د يوه بل قبطني تر تېري لاندې وموند، هغه بيا مرسته ترې وغوښته، دی ورروان شو خو چې ورنږدې شو هغه ته ئې وويل: ته غلط شوی يې، دا يوه غلطې ده چې له دغو ظالمانو سره په جگړو کې ښکېل کېږې، اسرئيلي داسې وانگېرله چې موسی عليه السلام دی ملامت گڼي او غواړي وئې وهي، حال دا چې موسی عليه السلام د ده د مرستې په نيت ورروان

وو، خو هغه په جگ غږ نارې کړې: موسی! ته غواړې ما هم ووژنې، همغسې لکه چې پرون دې هغه بل ووژلو؟! ته هسې ځان مصلح او د مظلومانو ملگری گڼې... په دې سره قرآن مونږ ته دا رابښودل غواړي چې موسی علیه السلام د داسې یوه نااهله قوم د ژغورنې لپاره مأمور شوی، د خپل ناجي او ژغورونکي اسرار افشاء کوي، خو شېبې مخکې د یوه ناجي په سترگه ورته گوري او د ظالمانو له منگولو د ژغورنې لپاره ده ته غږ کوي او مرسته ترې غواړي خو چې د ده پر غلطۍ ئې گوته کېښوده او هغه ئې ملامت کړ، نه یوازې له ټولو ښېگڼو ئې انکار کوي، جابر او ظالم ئې گڼي، بلکې دښمن ته ئې په لاس ورکوي او اسرار ئې افشاء کوي!! او په دې سره قرآن مونږ ته دا هم رابښيي چې بني اسرائیل لا د دې وړ نه وو چې د ظالمانو له سلطې نه د نجات لپاره د یوه مشر تر قیادت لاندې راغونډ شي او پاڅون ته ملا وتړي، له یوې خو موسی علیه السلام مزید روزنې ته ضرورت لري او له بلې خوا بني اسرائیل باید څه نوره موده سختې ورځې وگوري او دې نتیجې ته ورسېږي چې د یوه مشر تر قیادت لاندې له راغونډېدو او د ظلم په خلاف له پاڅون نه پرته بله چاره نه لري!!

فرعون او درباریانو ئې فیصله وکړه چې موسی علیه السلام د قتل په تور اعدام کړي، له دربار څخه یو کس په عجله او تلوار سره د موسی علیه السلام خوا ته ځان ورساوو، د درباریانو له پرېکړې ئې خبر کړ او له مصر نه د وتلو مشوره ئې ورکړه، موسی علیه السلام د خپل دوست او خواخوږي مشوره مني او د مصر د پرېښودو پرېکړه کوي. الله تعالی غوښتل چې دا د بني اسرائیلو ناجي او د فرعون په ضد د یوه ستر انقلاب قاید د هجرت په لور وژورو کې او د ستونزو او کړاوونو په ترڅ کې وروزي او هغه زغم او صبر ورپه برخه کړي چې د انقلابونو د مشرتابه لپاره ضروري دی. او په دې سره قرآن مونږ ته لارښوونه کوي چې د ولسونو د مشرتابه لپاره د (علم)، (حکمت) او (حساس ضمیر) تر څنګ هغه (صبر او زغم) ته ضرورت دی چې د (هجرت) او له کړاوونو او ستونزو سره ئې د مخامخ کېدو په نتیجه کې د انسان په برخه کېږي. د گلانو پر بستر شوی مشر نه د مظلومو او بې وزلو ولسونو دردونه حس کوی شي او نه د یوه انقلاب قیادت او لارښوونه کولی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

القصص: ۲۳-۲۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

او کله چې ئې د مدين په لوري مخه کړه وئې ويل: هيله ده، رب مې په سمې لارې بوځي او کله چې د مدين اوبو ته ورسېدو، يوه ډله خلك ئې پرې وموندل چې خړوبول ئې (خپل څاروي) او له دوی آخوا ئې دوې بنځې ترسترگو شوې چې (خپل څاروي ئې) ايسارول، (ورته) وئې ويل: ستاسو څه مشکل دی؟ (دواړو) ورته وويل: تر څو چې شپانه نه وي وتلي مونږ (خپل څاروي) نه شو خړوبولی (يا به ئې له شپنو پاتې اوبه خپلې رمې ته ورکولې او يا خو ئې د حيا له وجهې نه غوښتل تر هغه کوهي ته رانږدې شي چې شپانه دا ځای پرېږدي)، پلار مو ډېر سپين ږيري دی (په کورنۍ کې بل نارينه نه لرو، مونږ دې ته اړ شوې يو چې خپله رمه وپيايو)، موسی عليه السلام د دوی رمه خړوبه کړه او پخواني سيوري ته راستون شو، (او په دې وخت کې ئې يوه ډېره زړه ژړونکې دعا وکړه): وئې ويل: اې زما ربه! پر ما چې دې کومې پېرزوينې کړې وې، نن ورته محتاج يم (له هغو ټولو محروم او هر څه ته ئې محتاج يم، د فرعون په کور کې هغه سوکاله او آرام ژوند او د نن ورځې لوږه، فقر او احتياج ئې مخې ته ودرېدو)، (له همدې دعا سره سم) له هغو دوو نجونو نه يوه په حياء حياء کې راغله، (او موسی ته) ئې وويل: زما پلار دې غواړي چې زمونږ د رمې خړوبولو په بدل کې څه درکړي، (کور ته له ستنېدو سره سم پلار ترې پوښتنه کړې وه چې نن ولې دومره ژر راغلی؟ قصه ئې ورته تېره کړې او ورته ويلي ئې وو چې د کوهي غاړې کې يوه ناست مسافر زلمي زمونږ رمې ته اوبه راوايستې، نو ځکه ئې يوه پسې ولېږله چې دی کور ته ورولي، ورسره روان شو، دی مخکې او هغه تر شا)، کله چې ورورسېدو، (د نجونو پلار ته ئې) خپله قصه وکړه، هغه ورته وويل: نور نو له ظالمانو ژغورل شوی يې، (دا سيمه د هغوی له سلطې بهر ده)، يوې لور ئې

(پلار ته) وويل: (پلاره!) دا په نوکړۍ ونيسه، (د نوکر په لټه کې وې)، ښه ده چې همدا پياوړی او امين کس په نوکړۍ ونيسي، (هغه له ځان سره فکر وکړ چې په کور کې د يوه نامحرم زلمي ساتل صحيح نه ده، ښه به وي يوه لور په نکاح ورکړم، موسی ته ئې) وويل: غواړم يوه لور مې تا ته درکړم خو په دې شرط چې اته کاله به له ما سره د اجورې په مقابل کې تېروې او که تر لسو کلونو راسره پاتې شوې نو دا به ستا پېرزوينه وي، نه غواړم چې زياتی درباندي وکړم، که خدای کول ما به له صالحينو څخه ومومي، (موسی عليه السلام چې د يوه ډاډمن پناخي په لټه کې وو، دا وړانديز ئې فوراً ومانو، خو ورته) وئې ويل: همدا دې زما او ستا ترمنځ (ژمنه) وي، په دې دواړو کې هره موده چې مې (دلته) تېروله (اختيار به ئې زما وي او) تېری به راباندي نه کېږي، (په همدې ئې سره ژمنه وکړه او وئې ويل): په هغه څه چې وايو ئې الله شاهد او وکيل دی او کله چې موسی دا موده بشپړه کړه او (پربکړه ئې وکړه چې مصر ته ستون شي)، له خپلې کورنۍ سره وخوځېدو، (يوه شپه په يوې تنگې او کړلېچنې درې کې روان وو چې لار ترې ورکه شوه) د طور په يوه اړخ کې ئې اور ترسترگو شو، خپلې کورنۍ ته ئې وويل: تم شئ! زما يو اور ترسترگو شو، يا به کوم خبر (او احوال) ترې درته راوړم او يا د اور کومه سکروته چې (اور پرې بل کړو او) تاوده شئ، نو کله چې ورغی د ناو له ښي اړخه (په شنو ونو پټې) يوې بختورې سيمې له يوې ونې نه پرې غږ شو؛ چې اې موسی! زه د عالمونو پالونکی رب يم او دا چې عصا دې وغورځوه، چې کله ئې هغه داسې وليدله چې د تېز مار په څېر خوځي، شائې واړوله، په تېښته شو او تر شائې نه کتل، (الله تعالی وفرمايل) اې موسی! مخ راواړوه او مه وېرېږه، يقيناً چې ته خوندي يې، لاس دې په گږهوان کې دننه کړه، سپين له داغه پرته به راووځي او د وېرې په حالت کې دې وزرونه (لاسونه) له ځان سره جوخت کړه، (په دې سره به دې وېره پای ته رسي)، د فرعون او د ده د درباريانو په وړانديز دا دوه (ستا د حقانيت د اثبات لپاره) ښې او دلايل دي، دوی له شکه پرته يو فاسق قوم دی، وئې ويل: اې زما ربه! ما د دوی يو کس وژلی، نو وېرېږم چې وبه مې وژني (مخکې له دې چې خپل دعوت پيل کړم) او زما ورور هارون تر ما ژبه ور او فصيح دی، نو له ما سره ئې ولېږه، يقيناً چې زه له دې

وېرم چې دروغجن به مې وگنبي، وئې ويل: مت به دې په خپل ورور سره مضبوط كړم او تاسو دواړو ته به داسې ځواك درپه برخه كړم چې دوى دررسېدلى نه شي (او تاوان نه شي دررسولى) زما د آيتونو په سبب به تاسو او ستاسو پلويان او متابعين برلاسي وي....

او په نورو آيتونو كې د دې مزيد تفصيل راغلى او فرمايي چې موسى عليه السلام ته وويل شو: د فرعون مقابلې ته ولاړ شه، د بني اسرائيلو د آزادۍ لپاره، هغه بغاوت كړى، د خپلې بريا په اړه ډاډه اوسه، زما آيتونه ستا د بريا لپاره كافي دي، موسى عليه السلام ته دا هر څه ناخاپي او له تصور نه لوړ وو، دا كار ئې له خپل توان او طاقت نه لوړ گانؤ، خپل عذر ئې داسې وړاندې كړ: د ژبې طلاق نه لرم، حوصله مې كمزورې ده، يا دا پېټى د هارون په غاړه كړه، ځكه چې هغه تر ما فصيح دى او يا ئې زما مرستيال كړه، ...

الله تعالى غوښتل چې موسى عليه السلام په مدين كې د يوه نېك او صالح انسان په خوا كې واوسوي او د هغه تر روزنې لاندې اته يا لس كاله پاتې شي، په دې دوران كې شپني وكړي او دا ئې د تربيت او روزنې بله مرحله وي، د دې مرحلې په پاى كې د مصر په لوري، د خپل قوم د لارښوونې او د فرعون مقابلې ته ولاړ شي!!

د قرآن په دغو ويناوو كې څو اساسي لارښوونې مونږ ته شوې:

- هجرت د شخصيتونو د روزنې مدرسه ده، د مظلومو ولسونو لپاره چې الله تعالى كوم قيادت غوره كوي هغه به د هجرت په لوړو ژورو كې روزي.
- موسى عليه السلام بايد د څه وخت لپاره د مصر له مختنقې فضاء او له هغه ظلماني او ضيق محيط نه چې فرعون پرې حكومت كوي ووځي، د مدين په آزادي فضاء كې ژوند وكړي، د ظالمانو له هرراز سلطې نه د آزاد ژوند خوند وڅكي، شپني وكړي، دا شپني په خپله قيادت دى او د قيادت رموز انسان ته وربښي.
- د پنا ځاى په لټه كې وو، الله تعالى ورته مناسب ځاى غوره كړى وو، همغه ځاى ته ئې ورساوو.

• موسی علیه السلام خپله ژمنه تر سره او خپله موده بشپړه کړه او له خپلې کورنۍ سره د مصر په لوري وخوځېدو، د لارې په اوږدو کې په ناڅاپي توګه او په داسې حال کې چې نه ئې دا ګمان کاوو او نه انتظار، الله تعالی د پیغمبر په توګه وټاکو، د بایبل دا ادعا حقیقت نه لري چې موسی علیه السلام په مدین کې پر پیغمبرۍ مبعوث شوی، حقیقت دا دی چې هغه د مدین او مصر ترمنځ د طور په غره کې او هغه مهال چې مصر ته روان وو په پیغمبرۍ مبعوث شوی. قرآن د دې خبرې په کولو سره ځانګړې موخه لري، غواړي مونږ پوه کړي چې موسی علیه السلام د زعامت او قیادت طمع او تلوسه نه درلوده، نه ئې کله دا خیال په ذهن کې تېر شوی او نه ئې د دې ستر کار توان او استعداد په ځان کې لیدو، په ناڅاپي توګه له دې بهیر سره مخامخ شوی او دا دنده ورپه غاړه شوې او دا هم د یوه صالح مشر یوه ځانګړې نښه ده، په خپله نه د مشرۍ ترلاسه کولو تلوسه لري او نه ئې هڅه کوي، دا دی ګورئ چې د موسی علیه السلام په څېر ستر شخصیت او د اولوا العزمه پیغمبرانو نه یو پیغمبر د مشرۍ له دندې ځان عاجز ګڼي، غواړي دا مسئولیت بل چا ته وسپارلی شي، خپل عذر او ناتواني وړاندې کوي او وایي: د زعامت لپاره دوو وړتیاو ته ضرورت دی: (پراخه حوصله) او (ښه فصاحت) چې زه له دواړو محروم یم، نه د دې دروند پېټي د وړو حوصله لرم او نه ولس ته د خپل پیغام رسولو لپاره فصیح ژبه!!

• قرآن د بایبل دا وینا غلطه ګڼي چې ګواکې الله تعالی موسی علیه السلام ته راڅرګند شوی، وایي چې موسی یوازې یوه رڼا لیدلې او یو غږ ئې اورېدلی، قرآن په دې خبرې تأکید کوي چې په دې دنیا کې هیڅوک د الله تعالی د لیدو توان نه لري، په داسې حال کې چې موسی علیه السلام یوازنی هغه پیغمبر ګڼي چې الله تعالی ورسره خبرې کړې دي، خو د همدغه په اړه فرمایي چې الله تعالی ته ئې د لیدو سوال وکړ، الله تعالی ورته وفرمایل چې ما نه شې لیدی، دې غره ته وګوره، که زما د تجلې په وړاندې ئې مقاومت وکړی شو نو ته به هم ما ولیدی شې، خو کله چې الله تعالی غره ته تجلې وکړه، غر ټوټې ټوټې شو او موسی علیه السلام بې سده شو، کله چې راپه سد شو وئې ویل: ربه! پاکي تا لره ده، زما دې توبه وي، زه

لومړی هغه کس يم چې په دې خبرې ايمان راوړم چې انسان د الله تعالى له ليدو ډېر عاجز دی او دا د بايبل د ليکونکي په خوله يو سخت گوزار دی چې په لسه اوو ځايونو کې ئې دا ادعا کړې چې خدای دې او هغه ته، دلته او هلته راڅرگند شو!! مونږ چې لمر ته په رډو سترگو نه شو کتلی، د ځمکې او آسمانونو هغه پيدا کوونکی رب به څنگه په خپلو دغو سترگو او دلته په دنيا کې وليدی شو چې دا لمر د هغه د عظمت په وړاندې د مشنگو د دانې په څېر دی!!؟ د لمر رڼا به د الله تعالى د تجلې په وړاندې څه حيثيت ولري؟

• قرآن د بايبل دا ادعا هم ردوي چې وايي د موسی عليه السلام يوه معجزه دا وه چې لاس به ئې په جامه کې د ننه کړنو د پېس په شان به داغجن او سپين راووت!! قرآن وايي چې لاس به تک سپين، ځلانده او بې داغه وو، نه د پېس په څېر داغجن، طبيعي ده چې څوک داغجن لاس ته د معجزې په سترگه نه گوري، سپين ځلانده او بې داغه لاس په محاوراتو کې معمولاً د دې لپاره کارول کېږي چې د يو چا پاکوالی، پاک لمننوب، صفایي او له گناه او غدر نه لرې والی بيانول په پام کې وي، په ټولو ژبو کې هغه چا ته چې په غدر، دوکې او خیانت نه وي ککړ ويل کېږي: لاس ئې سپين دی، همداراز خپله عصا د خپل توان او ځواک او خپلو ذاتي امکاناتو لپاره د استعارې په توگه کارول کېږي، که څه هم دا دواړه د موسی عليه السلام معجزې وي، خو په دې سره مونږ ته قرآن د يوه واقعي مشر دوې نورې ځانگړتياوې رابښي:

- ۱- د هغه لمن بې داغه وي، د هغه په شخصيت کې څوک تور داغ نه شي موندلی، پاک لمننوب او سپېڅلې اخلاق ئې په حقانيت او رښتونولۍ شهادت ورکوي.
  - ۲- له خپلې (عصا) سره د دښمن مقابلې ته درومي، له الله تعالى پرته په هيچا بروسه او توکل نه کوي او د نورو د تائيد او ملاتړ په اعتماد مبارزې ته ملا نه تړي.
- قرآن په دې سره مونږ ته دا درس هم راکوي چې که ستا (لاس سپين) وي نو د فرعون مقابلې په يوې (عصا) سره هم کولی شې، الله تعالى به ستا په دغې (عصا) کې هغه قوت او ځواک ږدي چې د فرعون د مجهزو لښکرو په وړاندې درته کافي وي، قرآن په دې ټينگار کوي چې د ښکېلو ځواکونو تر منځ نښتو کې د بري او

ماتي پرېکړه د تجهيزاتو، عدد او عدة له مخې نه کېږي، داسې نه ده چې مجهز لوري به خامخا بری ترلاسه کوي او د وسايلو له پلوه کمزوری اړخ به خامخا ماتي خوري، بلکې د دواړو لوريو اخلاقي او معنوي حالت د نښتو پای ټاكي، وروستی- بریا به د هغه چا په برخه کېږي چې له فکري او اخلاقي لحاظه پر خپل حریف برلاسی وي!! دلته هم الله تعالی موسی علیه السلام ته فرمایي چې تاسو او ستاسو پلویان به زما د آیتونو په وجه برلاسي وئ، يعني ستاسو د برلاسي او پر دښمن د غلبې لپاره همدا بینات او آیتونه کافي دي.

• د موسی علیه السلام د دې دواړو خبرو چې ویل ئې: (وېرېرم چې وبه مې وژني)، (وېرېرم چې دروغجن به مې وگڼي) معنی دا ده چې: بنایي ما ته د دې فرصت هم رانه کړی شي چې خپل پیغام خلکو ته ورسوم، په قتل تورن یم، له تلو سره سم به زما د وژلو پرېکړه کوي او بني اسرائيل به ما ته د شک په سترگه گوري، ځکه چې زه څه موده د فرعون په کور کې پاتې شوی یم، زما په اړه دا فکر کوي چې د قیادت او مشرۍ شوق او تلو سه ئې د فرعون له کوره ترلاسه کړې، د دې په ځای چې ما یو پیغمبر وگڼي ما به د اقتدار وړی او د پیغمبرۍ دروغجن مدعي وشمېري!! گورئ چې موسی علیه السلام هم د قبطیانو له غبرگونه اندېښنه لري او هم د اسرائیلیانو، هم له دوست نه او هم له دښمنه، قرآن حالات داسې انځور کړي چې موسی علیه السلام له هیڅ پلوه د مصر شرایط د ځان او خپل دعوت په گټه نه گڼي، یوازې دی، د دې دروند پېټي د وړلو توان او حوصله په ځان کې نه گوري، فقط یوه عصا ورسره ده، نه د دوست مثبت غبرگون ته طمع لري او نه د دښمن له پلوه څه ډاډ او اطمینان لري، خو له دې ټولو سره سره وروستی- فتح د ده په برخه شوه او مجهز دښمن ئې له ماتې سره مخامخ شو!!

موسی او هارون د فرعون په دربار کې

بایبل تر دې عنوان لاندې لیکي: (د قوم له مشرانو سره له لیدو وروسته موسی او هارون فرعون ته ورغلل او ورته وئې ویل: مونږ د خدای له لوري، د بني اسرائیلو د خدای له لوري تا ته یو پیغام راوړی، هغه فرمایي: زما قوم پرېږده چې صحرا ته

ولاړ شي او زما عبادت وكړي!! فرعون ورته وويل: خدای څوك دى چې زه ئې خبرې
واورم او بني اسرائيل آزاد كړم؟... دوى ورته وويل: ... د عبرانيانو خدای مونږ ته
ويلى چې د دريو ورځو په مزل واټن صحرا ته ولاړ شو او هلته د خپل خدای لپاره
قرباني وكړو، كه دا كار ونه كړو نو هغه به مو په بيمارى يا جنگ سره ووژني!!
فرعون د دوى خبره ونه منله، ... په بني اسرائيلو ئې شاقه كارونه لازيات كړل...
فرعون ته د شكايات لپاره ورغلل، هغه ئې شكايات ته اعتناء ونه كړه... له قصره د
راوتلو په وخت كې ئې موسى او هارون ته چې د قصر په خوله كې ورته منتظر ول
وويل: خدای دې زمونږ غيچ له تاسو واخلي چې مونږ مو د فرعون او د ده د
درباريانو له نظره وغورځولو او زمونږ د وژلو بهانه مو په لاس وركړه!! موسى خدای
ته شكايات وكړ چې ولې خپل قوم له كړاوونو سره مخامخ كوي؟ آيا زه دې د همدې
لپاره رالېږلى وم؟ خدای ورته وويل: اوس به وگورې چې زه له فرعون سره څه كوم؟
داسې به ئې تر فشارونو لاندې ونيسم چې نه يوازې زما قوم پرېږدي بلكې په زور
ئې له مصره وشړي، زه همغه خدای يم چې ابراهيم، اسحاق او يعقوب ته د قادر او
مطلق خدای په توگه ورڅرگند شوم خو د خدای په نامه مې ځان ورمعرفي نه كړ!! ما
له دوى سره وعده كړې ده چې د كنعان سيمه به دوى ته بخښم، ... خدای موسى ته
امر وكړ چې بيا فرعون ته ورشه... هغه ورته وويل: چې بني اسرائيل زما خبره نه
اوري نو فرعون به ئې څنگه واوري؟ (...)

د بايبل د دغو خبرو په وړاندې بايد لږ توقف وكړو او ناسموالى ئې په گوته
كړو: د بايبل د ادعا له مخې موسى عليه السلام د فرعون ليدو ته ورغلى او هغه ته
ئې له ځانه دا خبره كړې چې د عبرانيانو د خدای پيغام ستا لپاره دا دى چې د خدای
قوم؛ بني اسرائيل پرېږده چې له مصره د دريو ورځو په واټن صحرا ته ووځي او
هلته خدای ته خپلې قربانۍ وړاندې كړي، گواكې دا يو چم او چل وو، غوښتل ئې
بني اسرائيل په دې پلمه له مصره ووځي او كنعان ته ولاړ شي!! قرآن دا ادعا ردوي
او فرمايي چې موسى عليه السلام فرعون ته همغه څه ويلى چې هر پيغمبر ئې ولس
او د ولس واكمنانو ته وايي، هغه ئې په الله تعالى او آخرت ايمان ته رابللى، د نورو
اساسي خبرو په ضمن كې ئې هغه ته ويلى چې د بني اسرائيلو له تعذيب، ځورولو

او په اسارت او غلامۍ کې د دوی له ساتلو نه لاس واخله، پرېږده چې آزاد ژوند وکړي، که ترې وېرېږي او د همدې لپاره ئې په اسارت او استضعاف کې ساتي او زامن ئې ورته وژني نو پرې ئې ږده چې له مصره ووځي او د خپلې خوښې سيمې ته له مونږ سره ولاړ شي... فرعون ورته وويل: آيا ته هماغه نه يې چې ماشوم وي او مونږ وروزلې او د خپل عمر څو کلونه دې زموږ خوا کې تېر کړل؟ او خپل هغه کار دې هم وکړ، حال دا چې هغه وخت ته هم (زمونږ په څېر) د کافرانو له ډلې وي، وئې ويل: هغه کار مې په داسې حال کې کړی چې له لارورکو او ناپوهانو څخه وم (په ناپوهۍ کې هغه کار رانه شوی، اعتراف کوم چې هغه وخت زه هم ستاسو په څېر لار ورکی وم) نو کله چې له تاسو ووېرېدم درنه وتښتېدم، نو زما رب راته حکم راکړ او له پيغمبرانو څخه ئې وگرځولم او دا پېرزوينه چې ته ئې پر ما منت ږدې، د دې وجه خو دا ده چې تانې اسرائیل غلامان کړي (که دوی آزاد وي ولې به زه د خپلې مور له غېږې محرومېدم، ستا لاس ته به درتلم او ستا تر روزنې لاندې به نيول کېدم او ولې به تانن د دغې خبرې منت پر ما ايښودو او خپله دا پېرزوينه به دې ما ته رايادوله!!) د قرآن الفاظ دا دي:

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً إِذْ قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً كَمَا اجْعَلْ لِمُوسَى آيَةً

الشعراء: ١٦-٢٢

د بايبل د ليکوال دا بد عادت دی چې تل د خپلو قصو اتلان داسې انځوروي چې په چل او چم سره غواړي خپلو موخو ته ځان ورسوي!! او له دې نه د ليکوال مقصد دا دی چې د بايبل منونکي او پلويان ذهناً دې ته چمتو کړي چې ومني په مکر او چل سره ځان خپل هدف ته رسول د اتلانو او پيغمبرانو کار دی!! کاش ده داسې يوه پلمه جوړه کړې وي چې فرعون ته د منلو وړ او معقوله برېښېدی، موسی

عليه السلام به څنگه د فرعون په څېر يوه ستر ظالم ته وايي چې خدای تا ته دا پيغام لېږلی چې بني اسرائيل پرېږده له مصره صحرا ته ووځي او هلته خپل خدای ته خپلې قربانۍ وړاندې کړي!! آیا موسى عليه السلام په فرعون باندې د داسې ساده او کم عقله انسان گمان کاوو چې دا پلمه به ومني او د وتلو اجازه به ورکړي!!

• قرآن د بايبل دا خبره هم ردوي چې د بني اسرائيلو مشرانو موسى عليه السلام د خپلو ستونزو لامل گڼلی او شکايت ئې ترې کړی او ده له هغه څه شکايت کړی چې الله تعالی له بني اسرائيلو سره کول!! د دې ادعا په خلاف فرمايي چې موسى عليه السلام بني اسرائيلو ته د صبر او له الله تعالی نه د مرستې غوښتو توصيه وکړه:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا﴾

الاعراف: ١٢٨

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا﴾

موسی خپل قوم ته وويل: له الله مرسته وغواړئ او صبر وکړئ، يقيناً چې ځمکه د الله ده، له خپلو بندگانو نه ئې چې چا ته خوښه وي په ميراث ئې ورکوي او نېکه پایله د متقيانو ده (وروستی بری د هغه چا په برخه کېږي چې له بې صبرۍ ځان وساتي او له الله تعالی پرته بل چا ته د مرستې لاس اوږد نه کړي)

او د بني اسرائيلو همتناك او له شهامته ډك ځواب داسې بيانوي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا﴾

الاعراف: ١٢٩

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا﴾

وئې ويل: ستا له راتلو د مخه هم كړول شوي يو او له راتلو وروسته دې هم، (موسی عليه السلام) ورته وويل: اميد دی چې رب مو ستاسو دښمن هلاك كړي او د ځمكې خلافت درپه برخه كړي او بيا وگوري چې تاسو څنگه عمل كوئ.

د قرآن د وينا له مخې بني اسرائيلو په مېړانې او صبر سره د موسى عليه السلام ملگرتيا كړې او د همدغه صبر په سبب الله تعالی پر دښمن بری وركړ او د نړۍ پر

ټولو قومونو او ولسونو ئې دوی ته فضیلت ورکړې.

ټولو قومونو او ولسونو ئې دوی ته فضیلت ورکړې.

ټولو قومونو او ولسونو ئې دوی ته فضیلت ورکړې.

ټولو قومونو او ولسونو ئې دوی ته فضیلت ورکړې.

او د هغې ځمکې ختیځې او لوېدیځې برخې چې برکتونه مو په کې ایښي وو هغه قوم ته په میراث ورکړې چې په استضعاف کې ساتل کېدل او ستا د رب غوره وینا د بني اسراييلو په اړه په دې سبب بشپړه شوه چې صبر ئې وکړ او هغه څه مو وپورته کړل چې فرعون او قوم ئې جوړول او لوړول.

دلته د بايبل په وينا کې جدي تناقض گورو، له يوې خوا بني اسراييل داسې معرفي کوي چې د فرعون په غلامۍ کې راضي وو او پر موسى عليه السلام ئې دا اعتراض درلود چې ولې ئې د مرگ له گواښ سره مخامخ کړل، خو له بلې خوا وايي چې دوی له مصر نه د وتلو په اړه له موسى عليه السلام سره موافق ول او د همدې لپاره د دوی مشران د فرعون ليدو ته ورغلي وو، پوښتنه دا ده چې هغه ولس به څنگه د يوه انقلابي مشر قيادت ومني، پاڅون ته به ملا وتړي او له ده سره به يوځای هجرت ته تيار شي چې هغه ته ئې ځواب دا وي: ستا په سبب فرعون او درباريان ئې له مونږ ناراضه شوي، له مونږ ئې مخ اړولی او په مرگ مو گواښي!! آيا دا د يوه ستر پيغمبر په نسبت لوی اتهام نه دی چې خدای ته ئې شکايت وکړ چې ولې خپل قوم له کړاوونو سره مخامخ کوي؟ آيا زه دې د همدې لپاره رالېږلی وم؟ آيا د بايبل دا ادعا به کوم عقلمن او په دين پوه انسان ومني چې وايي: خدای موسى ته امر وکړ چې بيا فرعون ته ورشه... هغه ورته وويل: چې بني اسراييل زما خبره نه اوري نو فرعون به ئې څنگه اووري؟

د هارون عصا

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: (خدای موسى او هارون ته وويل: دا ځل به د

مصر پاچا له تاسو معجزه وغواړي، نو هارون دې خپله عصا د فرعون په مخکې پر
ځمکه وغورځوي، عصا به مار شي... موسی او هارون بیا فرعون ته ورغلل...
هارون د فرعون او درباریانو په وړاندې خپله عصا پر ځمکه وغورځوله او مار ترې
جوړ شو، فرعون د مصر حکیمان او جادوگران راوغوښتل، هغوی هم د خپل جادو
په مرسته همدا کار وکړ، خپلې عصاگانې ئې پر ځمکه وغورځولې او ماران ترې
جوړ شول، خو د هارون مار د جادوگرانو ټول ماران وخوړل... خو د دې معجزې له
لیدو سره سره د فرعون زړه سخت پاتې شو... بیا خدای موسی ته وویل: سبا هغه
عصا درسره واخله چې مار ترې جوړ شوی وو، د نیل ژۍ ته ورشه، د فرعون تر
راتلو انتظار وکړه، ورته ووايه: ... اوس به خدای داسې کار وکړي چې پوه شې هغه
خدای دی... زه به د ده په امر د نیل اوبه په یوه گوزار سره په وینو بدلې کړم...
هارون د پاچا او درباریانو په وړاندې د نیل اوبه په خپلې عصا ووهلې او په وینو
بدلې شوې، ټول ماهیان مړه شول او اوبه گنده شوې، ... خو د فرعون زړه همغسې
سخت پاتې شو... له دې نه یوه اونۍ وروسته خدای موسی ته وویل: فرعون ته
ورشه او ورته ووايه: زما قوم پرېږده چې ولاړ شي او زما عبادت وکړي، که نه نو
ټول مصر به له چنگاښو درته ډک کړم، د نیل سیند به داسې له چنگاښو ډک شي چې
بهر به راوځي او ستا د قصر په لوري به هجوم راوړي... ستا د خوب خونې، د اوږو
نغریو او تنورونو ته به ځان ورسوي... هارون خپله عصا د نیل سیند، چینو او
حوضونو ته اوږده کړه، ټول له چنگاښو ډک شول... خو مصري جادوگرانو هم په خپل
جادو سره همدا کار وکړ او ډېرې زیاتې چنگاښې ئې راپیدا کړې!! فرعون له موسی
نه وغوښتل چې خپل خدای ته دعا وکړي چې دا بلا زمونږ له سره لرې کړي، ژمنه
کوم چې په هغه صورت کې به بني اسرائیل پرېږدم چې ولاړ شي او د خپل خدای
لپاره قرباني وکړي... موسی دعا وکړه... ټولې چنگاښې مړې شوې... خو بیا هم د
فرعون زړه نرم نه شو... بیا خدای موسی ته وویل: هارون ته ووايه چې سبا خپله
عصا پر ځمکه ووهي ترڅو ټول مصر له ماشو ډک شي... همدا سې ئې وکړل او ټول
مصر له ماشو ډک شو او پر خلکو ئې برید پیل کړ... د مصر جادوگرانو وغوښتل
چې همدا کار وکړي خو دا ځل موفق نه شول... نو فرعون ته ئې وویل: په دې کار کې

حتماً خدای لاس لري... خو بيا هم د فرعون زړه نرم نه شو... ورپسې په همدې توگه د مچانو، طاعون، دانو، ژلی، ملخ او سختې تياري داسې يادونه کوي لکه چې ئې د مخکنيو مصيبتونو يادونه کړې، الفاظ ئې تکراري او جملې ئې سره ورته، هرځل د هارون په عصا يو له دغو مصيبتونو پر مصريانو مسلط شوی او بيا فرعون له موسی غوښتي چې دعا وکړي... د موسی عليه السلام د دعا په وجه مصيبت ترې دفع شوی خو فرعون په خپل قول عمل نه دی کړی!! په پای کې ليکي چې فرعون موسی عليه السلام ته وويل: زما له مخې لرې شه او بيا مه راځه که نه نو وژل کېږي، موسی ورته وويل: لکه څنگه چې تا وويل بيا به ما ونه گورې، نو خدای موسی ته وويل: داسې بلا به پر فرعون او د ده پر قوم راولم چې دی به په خپله له تاسو وغواړي چې له مصره ووځئ!! د اسرئيليانو بنځو ته ووايه چې له وتلو مخکې له خپلو مصري گاونډيو نه سره او سپين زر (په امانت) ترلاسه کړي!!! نو موسی فرعون ته وويل: خدای فرمايي: نن نيمه شپه به د مصر له منځه تېر شم، (په همدې سره به) د مصري کورنيو ټول مشران زامن ومري، د فرعون له مشره زويه چې د ده ځای ناستی دی نيولې د هغې وينځې تر زوی پورې چې کار ئې په مېچنې سره د غنمو وره کول وي، حتی د مصر د څارويو لومړي بچيان به هم ومري!!! ... نو دغه وخت موسی له غصې سره د فرعون له قصره ووت،...

دلته د بايبل گڼ شمېر خبرې د سالم عقل او صحيح الهي دين خلاف دي او قرآن ئې ردوي:

بايبل داسې ښيي لکه چې موسی عليه السلام څو اونۍ سر په سر د فرعون په دربار کې تېرې کړې وي او په همدې مودې کې خدای په وار وار ورته راغلی او ده ته ئې د نوې معجزې ښودلو لارښوونه کړې وي، ده هم خپلې ټولې معجزې د فرعون په حضور کې او له جادوگرانو سره په مقابله کې ښودلې دي، هر څه چې ده کړي جادوگرانو هم همغه کار کړی، دوی يوازې د ماشو په پيدا کولو نه دي توانېدلي!! دا هسې يوه بې بنسټه او په خرافاتو ولاړه خبره ده، هيڅ جادوگر، که هر څومره ماهر او چالاک وي، هيڅ شی نه شي پيدا کولی، نه مړ شی او نه ژوندی، د جادوگر کمال او هنر په دې کې وي چې د خلکو ذهن تر اغېز لاندې راولي او يو شی د خپلې

اصلي بني په خای په بدلې بني کې وگوري، جادوگر له دې پرته نور هيڅ نه شي کولی، له الله تعالی پرته نه څوک په جادو سره څه پيدا کولی شي او نه په بل څه سره، د قرآن د وينا له مخې جادوگرانو خپل پري اچولي او په جادو سره ئې د خلکو په ذهن او سترگو داسې اغېز کړی چې دوی ته دا پري د مارانو په څېر خوځنده و برېښي، د پړو په ماهيت کې څه تبديلي نه ده راغلې د خلکو په سترگو اغېز پرېوتی. قرآن په دې اړه فرمايي: قرآن د سحر د ماهيت په اړه فرمايي:

﴿قُلْ مَا هِيَ إِلَّا أَسْمَاءُ بَدِئُوا فَلَهَا سَمِعُوهَا لَوْلَا إِيْمَانُهُمْ بِاللَّهِ الْغَيْبِيَّةِ الَّذِي لَا يُرْى وَلَا يُحِطُ بِهِ إِلَّا بِاللَّهِ الْغَيْبِيَّةِ عَلَيْهِ يُؤْتِي السَّمْعَ وَالْبَصَرَ كَمَا يَشَاءُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ طه: ٦٦﴾

(موسی علیه السلام جادوگرانو ته) وویل: نه؛ بلکې تاسو ئې وغورځوئ، نو هغه وخت د دوی د سحر په وجه د دوی پري او عصاگانې داسې ورته و برېښېدې چې گواکې ځغلي.

يعني جادوگرانو په خپل جادو سره يوازې دومره څه کړي چې پر ځمکې پراته پري او عصاگانې موسی علیه السلام او نورو ته داسې برېښېدلې چې گواکې خوځي او ځغلي، د دوی په جادو سره د دغو شيانو په ماهيت کې څه تبديلي نه ده راغلې، بلکې د خلکو ذهن ته داسې ورغلې چې دا پري او عصاگانې د مارانو په څېر ځغلي او په دې سره د بايبل د ټولو هغو ادعاگانو تردید شوی چې وايي: جادوگرانو دا او هغه شيان راپيدا کړل!!

- د ټولو معجزو موخه دا ښودل شوې چې فرعون د بني اسرائيلو پرېښودو ته اړ کړي، نه دا چې مصريان پر خدای ايمان راوړي، له کفر او شرک نه لاس واخلي او د الله تعالی دين ته غاړه کېږدي!! خو که تاسو په دې اړه د قرآن وينا ته ځير شئ وبه گورئ چې موسی علیه السلام فرعون او مصريانو ته جامع او بشپړ پيغام لري، د بني اسرائيلو آزادي د اساسي مسايلو په ضمن کې او د يوې ثانوي موضوع په څېر مطرح کوي.

- که معجزې يوازې فرعون ته ښودل کېدې او مقصد ئې دا وو چې فرعون بني اسرائيلو ته له مصره د وتلو اجازه ورکړي، ولې ئې په ټولو مصريانو دا مصيبتونه راوستل؟ ولې ئې د ټولو مصريانو حتی د هغو وينځو مشران زامن هم ورته وژل چې

مېچنې ئې چلولې؟! آيا دا خبره د كوم انسان عقل منلی شي چې الله تعالى د مصريانو د زامنو د وژلو لپاره په خپله د مصر له منځه تېر شوی؟! او آيا الله تعالى د چا د وژلو لپاره دې ته اړ کېږي چې ځمکې ته راکوز شي او د هغه کلي له منځه تېر شي چې د کليوالو د وژلو پرېکړه ئې کړې؟! دا هره ورځ چې انسانان د الله تعالى په اراده پيدا کېږي او مري، داسې مري لکه چې بايبل وايي؟! او تر ټولو مسخره خبره خو لا هغه ده چې بايبل تر دې وروسته کړې او ليکلي ئې دي چې خدای به په مصر کې د بني اسرائيلو او مصريانو کورونه له دې نښې سره بېلوي چې د بني اسرائيلو د کورونو دروازې به د قربانۍ په وینو سرې شوې وي او د دغو وینو په لیدو سره به د بايبل خدای له دغو کورونو تېرېږي، يوازې د مصريانو کورونو ته به ننوځي او د دوی مشران زامن به وژني!!!

• گورئ چې بايبل دلته هم خدای داسې معرفي کوي چې بني اسرائيلو ته د غدر او خیانت لارښوونه کوي، وايي چې خدای موسی علیه السلام ته ويلي وو: د اسرائيليانو ښځو ته ووايه چې له خپلو مصري گاونډيو نه د سرو او سپينو زرو ښه ډېرې گانې (په کومه پلمه) ترلاسه کړي، چې بيا ئې د وتلو په وخت کې له ځانه سره يوسي!!! آيا ممکنه ده چې د ځمکې او آسمانونو رب به خپلو بندگانو ته داسې د غدر او خیانت درس ورکوي!!

د فصیح عید

بايبل تر دې عنوان لاندې داسې کارې: خدای موسی او هارون ته وويل: له دې وروسته به ستاسو لپاره دا میاشت د کال لومړۍ او تر ټولو مهمه میاشت وي... هر کال به د دې میاشتې په لسمه هره کورنۍ يو وری تياروي، که د کورنۍ شمېر کم وي په خپل گاونډ کې له بلې وړې کورنۍ سره دې گډ شي، دا وری يا سپرلی به تر، بې عيبه او يو کلن وي، د همدې میاشتې د څوارلسمې په مازديگر دې ټول اسرائيليان دا وري قرباني کړي او د هغوی وینې دې د دروازو د ولاړو تيرانو او د هغو خونو د دروازو پر سر وشیندي چې د وري غوښه په کې خوړل کېږي، په همدې شپه دې دا غوښه وريته کړي او له پتيرې ډوډۍ او ترڅو سابه سره دې وڅوري،

غوبنه به اومه او په اوبو کې پخه شوې نه خوري، بلکې ټوله به د سر، پښو، زړه او يني په شمول وريته او ټوله به د همدې شپې تر سهاره خوري، که څه پاتې شوه هغه به سوځوي (د دې لپاره چې غير يهودي ته ئې تر پاتې کېدو سوځول غوره دي)، د وري له خوړو مخکې به خپلې خپلې په پښو کوئ، خپله عصا به په لاس کې نيسي او د سفر لپاره به تيارېږئ... دا مراسم به د خدای فصیح په نامه يادېږي، دا ځکه چې زه خدای يم او نن شپه به د مصر له سيمې تېرېږم او د مصريانو ټول مشران زامن او د دوی د څارويو لومړي پيدا شوي بچيان به وژنم او د دوی خدایانو ته به سزا ورکوم، کومې وينې چې تاسو د دروازو پر تيرانو شيندلې دا به د دې نښه وي چې دا کورونه ستاسې دي، زه به ئې په همدې سره پېژنم، له هغوی به تېرېږم او يوازې مصريان به وژنم!!! هر کال به د دې ورځې په ياد جشن نيسي، په دې جشن کې چې اووه ورځې به وي يوازې پتيره ډوډۍ خورئ، په لومړۍ ورځ به خمېره له کوره بهر وړئ... ځکه که څوک په دغو ورځو کې د خمېره شوو وړو ډوډۍ وخوري له اسرائيليانو نه به شړل کېږي، په لومړۍ او اومه ورځ به ټول په گډه د خدای عبادت کوئ، په دغو دوو ورځو کې به د خوراک له برابرولو پرته بل هيڅ کار نه کوئ!!! بايبل دلته دا خبره درې ځلې تکراروي چې په دغو اووه ورځو کې به يوازې پتيره ډوډۍ خورئ، په کور کې به خمېره نه ساتئ، چا چې خميره ډوډۍ وخورله له اسرائيليانو نه به طرد کېږي!!! دا به تر اېده پر تاسو واجب وي... دا د دې لپاره چې په دغې ورځې ما له مصره وژغورلئ!!!

لکه چې گورئ دا برخه هم له ډېرو مسخره او خندوونکو خبرو ډکه ده، چې ځينې ئې دا دي:

- آيا دا عجيب مذهب نه دی چې د يو کلن وري حلالول، وريټول او په خپله ئې خوړل يو مهم مذهبي کار گڼي؟! داسې نه چې هغه حلال کړئ او د الله تعالی په نامه ئې فقيرانو او مسکينانو ته ورکړئ!! قرباني خودې ته ويل کېږي چې څوک له يوه غوره شي، د يوه سپيڅلي هدف لپاره تېر شي، نه پوهېږو چې د داسې وريټې غوبنې خوړلو ته څنگه د قربانۍ نوم ورکوي!!!

- آيا کېدی شي الهي دين انسانانو ته ووايي چې د خپلو کورونو او خونو

دروازې د قربانۍ په وینو ولړئ؟! آیا داسې دین به د سالم فطرت خاوند ومني؟! او په خاصه توګه چې دا په وینو د دروازو لړل د دې لپاره ضروري ګڼي چې خدای ته د یوې نښې په توګه وي او په دې سره پوه شي چې دا کور او دا خونه د اسرائیلیانو ده، نو هلته به له ننوتلو ډډه کوي او د دوی زامن به نه وژني!!!

• ګورئ چې د بایبل له نظره مهم مسایل کوم دي؟ د ثواب کار کوم دی او د ګناه کار کوم؟ خدای په څه راضي کېږي او په څه ناراضه کېږي؟ د بایبل خدای د پتیرې ډوډۍ په خوړلو راضي کېږي او د خمېره ډوډۍ په خوړلو دومره غصه کېږي چې خوړونکی ئې له خپل نازولي قوم نه د شړلو او رټلو وړ ګڼي!!! آیا داسې دین ته څوک الهي دین ویلی شي؟ آیا هغه دین یو انساني دین کېدی شي چې د انسان د ژوند اړوند ټول مهم او اساسي مسایل ئې له پامه غورځولي وي او ترکیز ئې په دغسې مسایلو وي!!

راشئ وګورو چې قرآن د موسی علیه السلام د قصې د دغې برخې په اړه څه وایي او د قرآن او بایبل د ویناوو ترمنځ څومره ژور توپیر شته، دا څومره لوړ، جامع او اغېزناک او هغه بل څومره ټیټ، بې محتوی او بې ارزښته!!! قرآن فرمایي:

77 ﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٧٨﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٧٩﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٠﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨١﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٣﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٤﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٥﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٧﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٨﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٨٩﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٠﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩١﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٢﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٣﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٤﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٥﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٦﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٧﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٨﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿٩٩﴾ وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ أَنْ يَقُولُوا ذُرِّيَّتِي طَائِفٌ مِّنْ آلِيكُمْ وَإِن كُنْتُمْ عَدُوًّا لَّيَّائِينَ ﴿١٠٠﴾

نو موسی خپله عصا وغورځوله چې ناڅاپه ئې هغه څه تېرول چې دوی په درواغو جوړول، نو جادوگران په سجده پرېوتل او وئې ویل: په رب العالمین مو ایمان راوړ، د موسی او هارون په رب، (فرعون) وویل: آیا تر دې د مخه چې زه اجازه درکړم تاسو ایمان راوړو؟! په دې کې شک نه شته چې دی ستاسو هغه مشر دی چې جادو ئې درېښودلی، نو اوس به پوه شئ، حتماً به ستاسو لاسونه او ستاسو پښې بدل بدل پرې کړم او تاسو ټول به په دار وځروم، (دوی ورته) وویل: باک نه شته، مونږ د خپل رب په لوري ورگرځېدونکي یو، طمع مو دا ده چې زموږ رب به زموږ څنګه خطاګانې په دې خاطر راته وبخښي چې لومړني ایمان راوړونکي شوو)

د قرآن په دې موجزو او مختصرو الفاظو کې هومره پراخ او ژور مطالب او لارښوونې پرته دي چې له شرحې او تفصیل نه ئې یو کتاب جوړېږي، ځینې مهمې برخې ئې دا دي:

- فرعونان په دلایلو نه قانع کېږي، د حق د لارې مبارزین دې له ظالمو او فرعون صفتو واکمنانو دا طمع نه کوي چې د دوی دلایل به ومني او له مخالفتو به لاس واخلي.

- لکه څنګه چې فرعون د موسی علیه السلام مقابلې ته د مصر جادوگران راوړاندې کړل، همدا راز به تل او د تاریخ په هر پړاو کې، د فرعون ملګري، د هر دیني تحریک په ضد، ټګمار مذهبي مشران راوړاندې کوي او د دین مقابلو به په دین او د مذهب مقابلو به په مذهب سره کوي، د حقیقو دعوتګرانو په ضد به د دین پلورونکو ټګمارو مذهبي مشرانو ډله لومړي خط ته لېږي.

- که غواړئ چې یو واقعي دعوتګر وپېژنئ او له دروغجن، ټګمار، دین خرڅوونکي او مذهب پلورونکي مذهبي مشرانو نه ئې تفکیک کړئ نو دا به د یوه ځلانده ملاک او معیار په توګه په پام کې لرئ چې له فرعونانو سره ئې چلند څنګه دی، د هغه مقابلو کوي که د هغه مزدور دی، د ده په ضد خوځېږي که د ده په امر او اشاره، خدای ته د تقرب په لټه کې دی که فرعون ته!! قرآن دلته د موسی علیه السلام په مقابل کې ټګمار او د فرعون مزدور مذهبي مشران د جادوګرانو په څېره

کې انځوروي چې دا ئې ځانگړتياوې گڼي: د حقپالونکو په ضد د فرعون په امر راغونډېږي، له فرعون نه د مزد او اجورې طمع لري، تر ټولو ستر هدف ئې دا دی چې فرعون ته تقرب او نږدې والی ئې په برخه شي او د درباريانو په ډله کې ونيولی شي.

• د فرعوني نظامونو واکمنان به تل د ديني خوځښتونو په ضد په هغه دين او مذهب ترکيز کوي چې د دوی د واکمنۍ تر سيوري لاندې په ولس کې خور شوی، د قومي مذهب بڼه ئې غوره کړې، د ټولني حاکم وضعیت د الهي مقدراتو مطابق او د الله تعالی د خوښې حالت گڼي، ولس ته په دې حالت د قناعت توصیه کوي، له مخالفت نه ئې منع کوي، ولس ته ئې پيغام دا وي چې په روان وضعیت راضي اوسه، دا واکمنان د خدای سيوری گڼه، له دې حالت سره مخالفت له الهي مقدراتو سره مخالفت بوله!! گورئ چې فرعون ولس ته څه وايي: ولې د موسی په ځای د خپلو مخکنیو مذهبي مشرانو متابعت ونه کړو!!

• خو دغه لومړي خط ته لېږل شوي مذهبي مشران، هغه چې فرعون خلکو ته ويل: د موسی په ځای ولې د دوی متابعت ونه کړو!! کله چې د موسی عليه السلام د دعوت پر حقانيت پوهېږي او ايمان راوړي، د دوی په اړه د فرعون دريځ او پرېکړه دا ده: موسی ستاسو په څېر دی، ستاسو استاد دی، تاسو ته هم ده د جادو ښودنه کړې، په گډه مو دا لوبه او توطئه جوړه کړې وه، که داسې نه وی نو ولې مو زما له اجازې مخکې خپله ماتې ومنله، د خلکو په وړاندې موسی ته تسليم شوی او ايمان مو راوړو؟ اوس به پوه شئ چې له تاسو سره څه کوم، لاسونه او پښې به مو بدل بدل سره قطع کوم.

• کوم ځواب چې جادوگران ئې په دې وخت کې فرعون ته ورکوي، ډېر عجيب، د پام وړ او ارزښتناک دی، وايي: هيڅ پروا مو نه شته، مرگ ته چمتو يو، دا مرگ خو له دې پرته بل څه نه دی چې مونږ د خپل پالونکي رب په لوري بيایي، هسې هم مرو او د خپل رب په لوري خامخا وگرځو!! په دې سره قرآن مونږ ته له يوې خوا دا لارښوونه کوي چې پر خدای باندې ايمان انسان ته داسې جرأت او شهامت ورپه برخه کوي، دا جادوگران گورئ چې څو شېبې مخکې د فرعون په امر راغونډ شوي

وو، د ده لپاره ئې د موسى عليه السلام مقابله كوله، د فرعون پر سره ئې لوړه كوله او د ده د عزت او جلال په طفيل ئې خپله بريا يقيني او حتمي گڼله، له فرعون نه ئې د اجورې طمع وه او تر ټولو ستر هدف ئې دا وو چې د فرعون د درباريانو په ډله كې ونيول شي، خو اوس او په الله تعالى باندې له ايمان نه وروسته په دوى كې دومره ژوره تبديلي راغلې چې د فرعون د گواښونو پروا نه كوي، له مرگه نه وپرېږي، مرگ د الله تعالى په لوري د تلو وسيله گڼي او پرونى مادي طمع ئې اوس په معنوي تلوسې بدله شوې او موخه ئې دا ده چې الله تعالى ترې راضي شي او گناهونه ئې ورته وبخښي!! له بلې خوا مونږ ته وايي چې د ايمان خاوند بايد داسې وي، كه تاسو په رښتيا په الله تعالى ايمان لرئ نو د فرعونانو له گواښونو به نه وپرېږئ.

• د قرآن د وينا له مخې په مصريانو باندې دا عذابونه او مصيبتونه نازل شوي: قحطي، د حاصلاتو كموالى، طوفان، ملخان، كڼې، چنگاشي، وينې، خو قرآن وايي چې د دې مصيبتونو وجه د دوى گناهونه وو او هدف ترې دا چې دوى پند واخلي او له خپل كفر، شرك، ظلم او فساد نه لاس په سر شي.

الاعراف: ۱۳۰

الاعراف: ۱۳۰

او يقيناً چې فرعونيان مو په قحطي او د حاصلاتو په كموالي سره ونيول ترڅو پند واخلي.

الاعراف: ۱۳۳

الاعراف: ۱۳۳

الاعراف: ۱۳۳

نو طوفان، ملخان، كڼې، چنگاشي او وينه مو د بېلابېلو نښو (په توگه) پرې راولېږل او دوى لويي وكړه او يو مجرم قوم وو.

د دې آيت د (مفصلات) له لفظ نه په څرگنده توگه معلومېږي چې دا مصيبتونه په يوه وخت او يو په بل پسې نه دي نازل شوي بلکې په بېلابېلو وختونو كې نازل

شوي، يو كال قحطي راغلي، يو كال د باغونو او ځمکو حاصلات کم شوي، يو كال ملخانو د دوی پر فصلونو برید کړی، يو وخت طوفان پرې راغلی، بل وخت کنې او بیا چنگانې پرې مسلط شوې او يو وخت د دوی اوبه د سرو وینو په څېر شوې او دا د بایبل د دې ادعا خلاف ده چې وايي دا ټول حوادث د څو او نیو په منځ کې او د موسی او هارون علیهما السلام په لاس او هغه وخت تر سره شوي چې دوی د فرعون له جادوگرانو سره مقابله کوله، د بایبل ادعا هم د عقل او واقع خلاف ده او هم د قرآن د وینا خلاف!! د الله تعالی سنت دا دی چې له مصیبت نه وروسته خپلو بندگانو ته د توبې او تجدید نظر موقع ورکوي، که پند وانه خلي، بل او بل مصیبت پرې راولي، په یوه وخت د گڼ شمېر مصیبتونو یو په بل پسې راتلو سره د توبې او تجدید نظر مجال ختمېږي.

د فرعون د مشر زوی مړینه

بایبل تر دې عنوان لاندې لیکي: خدای په نیمه شپه کې د ټولو مصریانو ټول مشران زامن ووژل، د فرعون له مشر زویه د هغه غلام تر زویه چې تر ځمکې لاندې تور زندان کې پروت وو... په دغه شپه فرعون او درباریان راوینس شول... ټولو په جگ غږ ژړا پیل کړه... فرعون په همدغه شپه موسی او هارون راوغوښتل او ورته وئې ویل: ژر له مصره ووځئ او اسرائیلیان هم درسره بوځئ، خپل څاروي هم درسره روان کړئ... خو له وتلو مخکې ما ته دعا وکړئ، ... نورو مصریانو هم اسرائیلیانو ته وویل: له مصره ووځئ... دوی له مصریانو نه ډېر سره او سپین زر هم واخیستل... او په دې توگه ئې د مصر ټولې شتمنۍ له ځان سره یووړې... شمېر ئې له بنځو او ماشومانو پرته نږدې شپږ سوه زره سړي وو... اسرائیلیانو څلور سوه دېرش کاله په مصر کې تېر کړل...

دلته د بایبل څو عجیبو خبرو ته لږ څیر شئ:

- خدای په نیمه شپه کې مصر ته راغی، د مصر په ټولو کورونو وگرځېدو، له هغه کوره تېر شو چې دروازه ئې په وینو لرلې وه، د هر مصري کور ته داخل شو، د هغه مشر زوی ئې ورته وواژو، په دې وخت کې د اسرائیلیانو شمېر نږدې دوه

مليونه وو، طبيعي ده چې د مصريانو شمېر به هم لږ تر لږه څلور مليونه وو، که هره کورنۍ لس کسان وگڼو نو د مصر د کورونو شمېر به شپږ لکه وو، د بايبل خدای چې د انسان په څېر دی او تگ ئې هم انسان ته ورته، گام په گام مخکې ځي، په پاتې نيمې شپې کې په دې شپږ لکه کورونو گرځېدلی، شا وخوا څلور لکه مصري ځوانان ئې وژلي، بيا په همدې پاتې نيمې شپې کې فرعون موسی او هارون ځان ته غوښتي، هغوی ته ئې له مصره د وتلو او ده ته د دعا کولو خبره کړې!!! په همدې شپه د اسرئيليانو بنځو د خپلو مصري گاونډيو له مېرمنو نه ښه ډېر سره او سپين زر ترلاسه کړي، هومره چې د مصر ټولې شتمنۍ ئې د ځان کړې او له ځان سره ئې وړې!!! نه پوهېږم مسيحيان او يهودان کومې بلا وهلي چې داسې مسخره خبرې مني، که يو ناول ليکونکی وغواړي چې ډېر حيرانووکي ناول وليکي نو دا هڅه خامخا کوي چې خبرې ئې څه نا څه په عقل برابرې وي، که ډېر هوښيار خلک ئې ونه مني نو ځينې کم عقله خلک خو ئې ومنې، خو د بايبل ليکونکي د دې پروا نه ده کړې، مسيحيان ئې داسې موندلي چې گران درواغ تر آسان رښتيا ژر مني، د زوړ تاريخ هره خبره ورته مقدسه برېښي!! هر څه چې د دوی پلرونو ته منسوب شي او د انجيل او تورات په نامه وړاندې شي له تعمله پرته ئې مني!!

• بايبل تر دې د مخه ليکلي وو چې په مصر کې د يعقوب عليه السلام د مېشتېدو په وخت کې د ده د کورنۍ د ټولو غړو شمېر او يا کسان وو او اوس ليکي چې څلور سوه دېرش کاله وروسته کله چې له مصره وتل نو يوازې د نارينه وو شمېر نږدې شپږ لکه وو، يعني د بنځو او ماشومانو په شمول به لږ تر لږه دوه مليونه ول او د دې معنی دا ده چې په دې مودې کې د دوی شمېر نږدې اته ويشت زره پنځه سوه ځله زيات شوی، که د بايبل دا له مبالغې ډکه محاسبه ومنو نو دا دوه مليونه يهودان بايد له نورو څلور سوه دېرشو کلونو تېرېدو وروسته اووه پنځوس ميليارده شوي وي، چې دا د ټولې نړۍ د موجوده نفوس نږدې لس برابره دی او بيا په تېرو نږدې دوه نيم زرو کلونو کې به د دوی شمېر څومره شوی وي!!! آيا دا محاسبه ډېره خندونکې نه ده؟ بنايي د بايبل ليکونکي به غوښتلي وي چې همغه زړه بې بنسټه خبره رښتونې کړي چې بايبل خدای ته منسوب کړې او ويلي ئې دي: د يهودانو

شمېر به د آسمان تر ستورو او د ځمکې تر شگو هم زيات شي!! خو نن او په ۲۰۰۶ ميلادي کال کې د يهودانو مجموعي شمېر شپږو ميليونو ته نه رسېږي!! بايبيل دا خبرې په داسې وخت کې کړې دي چې د شمېرو په هکله ئې چا درواغ نه شوی ثابتولی، هغه وخت خو به تر زرو زيات رقم هم نه وو، چا دا محاسبه ورسره کوله چې اویا کسيزه کورنۍ څنگه په ۴۳۰ کلونو کې (يعني پنځه نسله وروسته) دوه ميليونو ته ورسېده!! په دومره مودې کې خو د سويانو په څېر د هغو حيواناتو شمېر هم دې حد ته نه شي رسېدی چې هر ځل ډېر بچيان زېږوي!! بايبيل دې ته هم پام نه دی کړی چې په مصر کې بني اسرائيلو ډېر بد ژوند درلود، فرعون د دوی زامن ورته وژل، په دې صورت کې خو بايد د دوی شمېر د زياتېدو په ځای کمېدی!! که زياتېدل ومنو، نو په ۱۹۹۸ کال کې د دوی د نفوس وده په کال کې ۹، ۱% وه که د بايبيل په خاطر دا ۲% وگڼو نو د دوی شمېر بايد په ۴۳۰ کلونو کې نږدې درې لکه پنځوس زره وی نه دوه ميليونه!!

له دغو غلطو ارقامو او په ارقامو باندې د بايبيل له ترکيز نه د بايبيل په ماهيت پوهېدی شئ، په لارښود کتاب کې د ارقامو، شجرو او نومونو په ځای په اساسي مفاهيمو ترکيز کېږي او لارښوونو ته اهميت ورکول کېږي، قرآن د ارقامو په هکله فرمايي چې په دې ځان مه مصروفوئ، دا هومره ارزښت نه لري چې له چا سره پرې مناقشه وکړئ او خپل وخت پرې ضايع کړئ، د اصحاب کهف د قصې په ترڅ کې فرمايي چې په دې له خلکو سره بحثونه مه کوئ چې د دوی شمېر څومره وو او څو کلونه په غره کې پاتې شول، بس همدومره کافي ده چې ووايي: دا د مؤمنو زلميانو يوه ډله وه، په خدای ئې ايمان راوړ، د ظالمو واکمنانو له وېرې ئې غره ته پنا يووړه او الله تعالی د اورېدې مودې لپاره په خوب ويده او ژوندي وساتل، نه د دوی شمېر په گوته کوي او نه دا وايي چې څو کلونه په غره کې پاتې شول، فرمايي:

قُلْ " **لَا اَعْلَمُ بِاَسْمَائِهِمْ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِهِمْ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِهِمْ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِهِمْ وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِاَسْمَائِهِمْ** " ۱۳

الكهف: ۱۳

مونږ د دوی قصه په رښتوني توگه درته بيانوو، دوی يوه داسې ډله وه چې په خپل رب ئې ايمان راوړ او مونږ ئې ايمان ورمضبوط کړ.

د خپل قوم په اړه د دوی نظر داسې بیانوي:

﴿لَا يَخْتَفُونَ لِيَؤْخَذَ بِأَبْعَابِهِمْ وَالنَّارُ لَا تَذَلُّ لَهُمْ أَمَّا يُنذِرُونَ فَكَذَّبُوا وَقَالُوا لَا تَنْزِيلٌ إِلَّا رِيحٌ غَائِبَةٌ لِيضِلَّ عَنْهَا النَّاسُ الْجَاهِلُونَ﴾

الكهف: ٢٠

که دوی درباندي برلاسي شي نو يا به مو د ډبرو په ويشتلو سره وژني او يا به مو خپل مذهب ته وراړوي او په دې صورت کې به هيڅکله بريا درپه برخه نه شي.

د دوی د شمېر په اړه د قصه خوښو وينا او د دوی په مقابل کې د مسلمان داعي دريغ داسې په گوته کوي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِمْ أَهْلَ الشُّرْكِ وَالْمُنَافِقِينَ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْحَدِيثِ الْأَعْيُنِيِّ عَمَّنْ دُونِ اللَّهِ كَثِيرٌ بَلْ كَرِهُوا لَكُمْ وَإِنَّهُمْ لَخَائِبُونَ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِمْ أَهْلَ الشُّرْكِ وَالْمُنَافِقِينَ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْحَدِيثِ الْأَعْيُنِيِّ عَمَّنْ دُونِ اللَّهِ كَثِيرٌ بَلْ كَرِهُوا لَكُمْ وَإِنَّهُمْ لَخَائِبُونَ﴾

الكهف: ٢٢

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَذِهِمْ أَهْلَ الشُّرْكِ وَالْمُنَافِقِينَ وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْحَدِيثِ الْأَعْيُنِيِّ عَمَّنْ دُونِ اللَّهِ كَثِيرٌ بَلْ كَرِهُوا لَكُمْ وَإِنَّهُمْ لَخَائِبُونَ﴾

وايي به: درې ول او څلورم ئې د دوی سپی وو او وايي به: پنځه ول او شپږم ئې د دوی سپی وو، دا هسې په تياره کې کاني ويشتل دي او وايي به: اووه ول او اتم ئې د دوی سپی وو!! ووايه: زما رب د دوی له شمېره ښه خبر دی، يوازې لږ کسان پرې پوهېږي، د دوی (د شمېر) په اړه له سر سرې بحثه پرته له چا سره شخړه مه کوه او د دغو خلکو له هېچا نه د دوی په اړه پوښتنه مه کوه.

راشئ وگورو چې قرآن د بني اسرائيلو د وتلو څرنگوالی څنگه بيانوي، د فرعون په اجازه ئې گڼي که له فرعونه د بغاوت په توگه؟ آيا د مصريانو زلمي زامن په سيند کې غرق شوي که په خپلو کورونو کې وژل شوي؟ د شپې لخوا وتل ئې د دې لپاره وو چې فرعون په همغه شپه د وتلو امر ورته کړی وو او که د دې لپاره چې د فرعون له خبرېدو د مخه ډېر مزل ووهي او که د فرعون لښکرې ئې تعقيبوي نو وئې نه شي نيولی!!

قرآن فرمايي چې الله تعالی موسى عليه السلام ته د هجرت امر وکړ، ورته وئې ويل چې د شپې شپې بني اسرائيل مخکې او ته تر شا له مصره ووځئ، فرعون به له خپلو لښکرو سره په تاسو پسې درځي، د نيول کېدو وېره مه کوئ... د قرآن الفاظ

دا دي:

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَئِيَةٌ مِنْهُمْ (قُلْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ) ٢٣-٢٤

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

الدخان: ٢٣-٢٤ قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

زما بندگان د شیپې شیپې روان کړه، یقیناً چې ستاسو تعاقب به کېږي او بحر آرام او ولاړ پرېږده، بې شکه چې دوی غرقېدونکی لښکر دی، خومره باغونه، چینې، فصلونه او د اوسېدو غوره ځایونه ئې پرېښودل او هغه نعمتونه چې چرچې ئې په کې کولې!! همداسې او بل قوم ته مو په میراث ورکړل، نو نه آسمان او ځمکې پرې وژړل او نه مهلت ورکړې شو!! او یقیناً بني اسرائیل مو له هغه سپکوونکي عذابه وژغورل، له فرعونه؛ یقیناً چې هغه د مسرفینو له ډلې نه یو ستر متکبر وو او یقیناً چې په پوهې سره مو (بني اسرائیل) پر ټولو نړیوالو غوره کړل او هغه نښې مو ورکړې چې څرگندې آزمویښې په کې وې.

همدا راز فرمایي:

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

قِيلَ لِقَوْمِهِمْ إِنَّمَا أَعِظُكُمْ بِمَا بَدَأْتُ الْبَشَرَةَ نَسِيتُمْ مَا لِغَيْرِكُمْ أُولَئِكَ يَرْجُونَ الْفِتْنَةَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَكَبِّرُونَ

سید موسیٰ علیہ السلام (دوی ترمخ او ته ئې تر شا)،

یقیناً چې ستاسو تعاقب به کېږي، نو فرعون ښارونو ته اړېکي ولېږل، (او وئې ویل)

الشعراء: ۵۲-۶۸

دا یو لږکی ټولگی دی او دا دوی دي چې زمونږ غصه ئې راپارولې او یقیناً چې
مونږ یو محتاط ټولی یو، نو له باغونو او چینو مو وایستل او له خزانو او غوره
بنگلو، همداسې؛ او بني اسرائیلو ته مو په میراث ورکړل، نو د لمر خاته پر مهال
ورپسې شول او کله چې دواړو ډلو یو بل سره ولیدل د موسیٰ ملگرو وویل: شک نه
شته چې مونږ وموندل شوو (دا دی مونږ ته راوړسېدل)، وئې ویل: داسې نه ده؛
یقیناً چې زما رب راسره دی، هغه به حتماً (د نجات) لار رابښيي، نو موسیٰ ته مو
وحي وکړه چې دا سیند په عصا ووهه، نو وچاود او هره برخه ئې د ستر غره په څېر
(پر ځای ولاړه) وه، هغه ځای ته مو وروستني هم رانږدې کړل او موسیٰ او ټول هغه
کسان مو وژغورل چې له ده سره ول، بیا مو وروستني غرق کړل، یقیناً چې په دې
کې ستره نښه ده او ډېری ئې ایمان راوړونکي نه ول او یقیناً چې ستا رب مهربان
عزتمن دی.

گورئ چې موسیٰ علیه السلام په هغه سخت حالت کې، چې له هرې خوا لار پرې
بنده، د دښمن مجهز فوځ ئې تر شا، مخې ته بحر حایل او ملگري ئې هم وېرې
اخیستي، خو دی په همدې حالت کې ډاډه او مطمئن دی او د الله تعالیٰ مرستې ته
سترگې په لار او د همدغه ډاډ او اطمئنان په وجه الله تعالیٰ ورته وفرمایل: اوس نو
دا بحر په خپلې عصا ووهه، یعنی دا الهي مرسته د هغه ډاډ او اطمئنان نتیجه وه
چې موسیٰ علیه السلام وښوده او خپلو ملگرو ته ئې وویل: گمان مه کوئ چې مونږ
ونیول شوو او د دښمن په لاس کې پرېوتو!! الله تعالیٰ راسره دی؛ هغه زمونږ د
ژغورنې ذمه وار دی!!

نبايي هيڅ هونبنيار او د حساس ضمير خاوند به دا ضرورت احساس نه کړي چې د قرآن دا بليغه، اغېزناکه او عبرتناکه وينا د بايبل له هغې پرېوتې او گډې وډې وينا سره مقايسه شي، دې ته د انسان زړه په رپېدا راشي، د سر وېښتان ئې خيږ شي، دا آيتونه ئې له ځان سره همغې صحنې ته بوځي، داسې احساس ورسره راپيدا شي چې دا هر څه په خپلو سترگو گوري، يوه ډله د سيند په څپو سره وژغورل شي او بله په همدې څپو کې غرقه شي، يوه ته سيند په خپلې سينې لار ورکوي او بل ته خپل کومي پرانېزي، له يوه سره بې وزلي او وېرې اخيستي ملگري دي او له بل سره مغرور او مجهز فوځ، يو د آزادۍ لپاره خوځېدلی او بل د غلامۍ په زنځېرونو کې د يوه مظلوم ولس د ساتلو تکل کوي، يو پر الله تعالى توکل کوي، د هغه په امر خوځېدلی او خپله لار په خپلې عصا پرانېزي او بل د خدايي دعوی کوي، يو د بنگلو، باغونو او خزانو خاوند دی او بل تش لاسی ولس، له هر څه محروم، د وطن پرېښودو ته اړ، ... خو گورئ چې وروستۍ فتح او برياً د چا په برخه کېږي او له ماتې سره څوک مخامخ کېږي؟! پرېکړې له عرشه صادرېږي نه د ځمکې پر سر له قصرونو نه، داسې نه ده چې د زور او ځواک خاوندان به تل برلاسي وي او په هرې نښتې کې به برياً د دوی په برخه!! نه گورئ چې فرعون له کوم برخليک سره مخامخ شو؟! آيا له خپل لښکر سره يو ځای غرق نه شو؟ او شتمنۍ ئې بني اسرائيلو ته په مېراث پاتې نه شوي؟!!!

د فرعون غرقېدا داسې پېښه ده چې انکار ترې ډېر گران دی، د مصر فرد فرد له خپل پلار نيکه نه اورېدلې او سينه په سينه ترننه رارسېدلې، د فرعون په موميایي شوي کالبت باندې؛ وروستيو علمي څېړنو هم ثابته کړه چې هغه په اوبو کې د غرقېدو په وجه مړ شوی، بايبل هم دا قصه رااخيستي ده خو هسې د يوې پېښې په توگه، له قصې مخکې او وروسته به داسې څه په نظر در نه شي چې د قصې د بيانولو موخه او هدف گڼل کېږي، خو وگورئ چې قرآن په دې اړه څومره عبرتناکه وينا لري:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَدْيَ الْفِرْعَوْنَ وَلَا هَدْيَ الْكُفْرِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾

ز ب اسرائيل
7 5E 1P
E u
A 0B 2 B MZar a
M 4A 6 6 7
E u u l l p
E q 6 9 7 6 7 # 0 5 A \$ 2 9 6 2 B # 2 7 x b j r 4 7 # 7 7 y z 0 y l E q a G i 7 7 k y / l

يونس: ۹۰-۹۲

ÇÜE

او بني اسرائيل مو له سينده تهر کرل، نو فرعون او لئسکرې ئې د ظلم او تېري په قصد ورپسې شول، تر هغه چې غرقېدا راگېر کړ، وئې ويل: په دې ايمان راوړم چې له هغه معبود پرته بل معبود نه شته چې بني اسرائيلو پرې ايمان راوړي او زه (نور د الله تعالی په وړاندې) له غاړه اېنښودونکو او تسليم شوو څخه يم!! اوس! او په داسې حال کې چې مخکې دې سرکېني کوله او له مفسدینو څخه وې!! نو نن به دې بدن وژغورو تر څو هغو کسانو ته (د عبرت) نښه وې چې له تا وروسته (راځي او پاتې) دي او د خلکو ډېری زما له آیتونو غافل دي!!

بایبل د دغو اساسي خبرو له کولو عاجز دی، قصه د قصې لپاره راوړي نه د کوم اوچت او سپېڅلي مقصد لپاره!!

د فصیح د عید مقررات

بایبل دا عنوان داسې شروع کوي: بیا خدای موسی او هارون ته د فصیح د عید مقررات داسې وروښودل: هیڅ غیر یهودي به د قربانۍ د وري غوښه نه خوري، خو هغه غلام چې اخیستل شوی او ختنه شوی وي، کولی شي دا غوښه وخوري، خدمتگاران او غیر یهودي مېلمه به ئې هم نه خوري، د وري ټوله غوښه په همغه خونو کې وخورئ چې په کې اوسېږئ، دا غوښه به له کوره بهر نه وړئ، هیڅ هلوکې به ئې نه ماتوئ... په دې مراسمو کې یوازې هغه څوک برخه اخیستی شي چې سنت شوی وي... اووه ورځې به پتیره ډوډۍ خورئ، په دې مودې کې باید ستاسو په کورونو کې حتی ستاسو په سیمې کې خمیره پیدا نه شي... ستاسو مشران زامن او د څارویو لومړي بچیان به زما وي... د خره د لومړي کوټي په ځای به وری ورکوئ... که

وری مو نه ورکاوو نو خر ورکړئ خو غاړه به ئې ورماتوئ...

دلته خو خبرې د ځانگړې توجه وړ دي:

• دلته د څارویو د بچیانو ورکول څلور ځلې تکرار شوي، چېرې هم چې بایبل د قربانۍ په اړه بحث کوي، نو جدي تأکید او ترکیز او ډېر تکرار به مو تر سترگو شي، له دې ترکیز او تأکید نه په واضح توگه معلومېږي چې د بایبل لیکونکی حتماً د معبد مجاور وو او دا د خدای په نامه قرباني د ده د ډلې په واک کې پرېوته!!

• یهودانو ته ویل شوي چې د قربانۍ غوښه به غیر یهودي ته نه ورکوي، که غیر یهودي ته پاتې کېده نو غوره دا ده چې وئې سوځوي، دې ته ورته احکام به په بایبل او تورات کې ډېر په نظر درشي، بایبل د غیر یهودي نسحو سره نکاح نه یوازې ناروا گڼي بلکې هغه د الله تعالی د غصې او غضب باعث بولي، دا بنیي چې بایبل د کوم متعصب یهودي په لاس لیکل شوی، داسې یهودي چې یهودیت ته د مذهب په سترگه نه بلکې د قوم په سترگه گوري، د ده له نظره هر یهودي، که ښه وي که بد، که کافر وي که مؤمن، تر هر بل انسانه غوره دی، که هر څومره ښک او صالح او د اوچتو اخلاقو خاوند وي، حتی که د فرشتې په څېر له گناهونو لرې وي، خو له دې امله چې یهودي نه دی او له یهودي مور او پلاره نه دی پیدا شوی، نه ئې ایمان خدای ته ارزښت لري او نه ئې صالح عملونه!! آیا د یوه دین او مذهب د لرې غورځولو لپاره همدا کافي نه ده چې د انسانانو تر منځ په تبعیض او نابرابرۍ باور لري!! آیا کوم شریف او عاقل انسان به داسې دین ومني چې یوه قوم ته د نړۍ په ټولو انسانانو ترجیح ورکوي؟ آیا داسې دین کولی شي په نړۍ کې صلح، عدالت، برابري او امنیت راولي او د انسانانو تر منځ وروړگلوي او اخوت تأمین کړي!! آیا د تاریخ د اکثر و جگړو لامل همدغه قومي او نژادي تعصب نه وو؟ د الله تعالی دین له دې منزه دی چې د الله تعالی په بندگانو کې د نژادي او قومي توپیر سپارښتنه وکړي، یو قوم د الله تعالی نازولی قوم او ستانه وگڼي او بل ذلیل، سپک او د تحقیر وړ، د الله تعالی له لوري لېږل شوي کتابونه د انجیل او تورات په شمول دا خبره کوي چې ټول انسانان یوه خدای، له خاورو او له یوه پلار او مور نه پیدا کړي،

د هیچا په رگونو کې خاصه او ځانگړې وینه نه خوځېږي، هیڅوک په بل باندې قومي او نژادي فضیلت نه لري، له ایمان او عمل نه پرته د فضیلت بل لامل نه مني، دا د جاهلو قومونو او محرفو مذهبونو خصوصیت شمېري چې یوه قوم او ټبر ته پر نورو لوړتیا او فضیلت ورکوي او د قربانۍ په اړه فرمایي چې دا د الله تعالی بې وزلو او نېستمنو بندگانو ته ورکړئ، څه چې تاسو د خدای حق گنځی هغه د خدای محتاجو بندگانو ته ورکړئ که څه هم کافروي!! قرآن د بایبل د دغې غلطې خبرې په تردید کې مسلمانانو ته لارښوونه کوي چې ستاسو طعام اهل کتابو ته حلال دی او د هغوی طعام تاسو ته:

﴿مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآخَذَ بِمَا آتَيْنَاهُ مِنْ رَبِّهِ فَآخِذْ بِهِ ذَلِكُمْ هُوَ الْحَلَالُ الْحَقُّ لِلرَّبِّ عَالِمِينَ﴾

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يُدْخِلُ فِيهَا مِنْ حَيْثُ شَاءُوا وَلَا يَصْرَفُهُمْ مِنْهَا وَلَا يَكُونُ لَهُمْ فِيهَا حَوْلٌ مُعْتَدٍ أُولَٰئِكَ فِيهَا مُقَدَّمُونَ﴾

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ الْجَنَّةَ يُدْخِلُ فِيهَا مِنْ حَيْثُ شَاءُوا وَلَا يَصْرَفُهُمْ مِنْهَا وَلَا يَكُونُ لَهُمْ فِيهَا حَوْلٌ مُعْتَدٍ أُولَٰئِكَ فِيهَا مُقَدَّمُونَ﴾

المائدة: ٥ ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ مِنَ الْحَالَالِ الْمَحَلَّلِ بِاللَّهِ عَالِمِينَ﴾

نن ټول پاکیزه شیان درته حلال کړی شول او د اهل کتابو طعام تاسو ته حلال دی او ستاسو طعام دوی ته حلال دی او له مؤمنانو څخه په نکاح کېدونکې بنځې هم او له هغو خلکو څخه په نکاح کېدونکې بنځې هم درته حلالې دي چې له تاسو نه مخکې کتاب ورکړی شوی، په دې شرط چې مهر ئې ورکړئ، په داسې حال کې چې نکاح کوونکي به وئ نه زنا کوونکي او نه د پټې معشوقې او محبوبې نیونکي، او څوک چې له ایمانه انکار وکړي نو یقیناً چې عمل ئې حبط او تباه شو او هغه به په آخرت کې له زیانمنو څخه وي.

تر دې آیتونو نه مخکې آیتونو کې د شیانو حل او حرمت یا د دوی د ذاتي مواصفتو له مخې او یا د حلالولو د طریقې له مخې څېړل شوی، خو په دې مبارک آیت کې حل او حرمت ته له یوه بله پلوه اشاره شوې او هغه دا چې دا د مؤمن د لاس دي او که د غیر مؤمن د لاس، په دې اړه څو لارښوونې شوې:

- نن ټول پاکیزه شیان درته حلال شول.
- د اهل کتابو پاکیزه طعام هم درته حلال دی.
- ستاسو طعام دوی ته حلال دی، تاسو ته دا اجازه درکړی شوې چې هغوی ته طعام ورکړئ.
- لکه څنګه چې د مسلمانو بنځو نکاح درته روا ده د اهل کتابو د پاک لمنو بنځو نکاح هم درته روا ده، خو په څو شرطه: ۱- مهر ئې ورکړئ. ۲- په خپلې نکاح کې د دوی د ساتلو په موخه ئې په نکاح کړئ نه د دې لپاره چې څو ورځې خپل جنسي اړتیا رفع کړئ او نه داسې چې دا نکاح مو پتې یارانې ته ورته وي. ۳- دې ته مو پام وي چې دا نکاح تاسو کفر ته متمایل نه کړي، پام کوئ چې د اهل کتابو داسې بنځې په نکاح نه کړئ چې ستاسو ایمان ته تاوان رسوي او ستاسو آخرت تباه کوي.
- دې ته مو باید پام وي چې اهل کتاب یوازې نوم نه دی او په هر هغه چا ئې اطلاق نه شي کېدی چې په قوم یهودي وي او یا له یهودي او مسیحي مور پلار نه پیدا شوی وي، اهل کتاب یعنی هغه کسان چې په کوم الهي کتاب باور لري، د تورات او انجیل متابعت کوي، د داسې اهل کتابو ذبیحه خوړل او بنځې په نکاح کول روا دي، اما هغه چې نوم ئې یهودي یا مسیحي دی خو نه په عقیده کې دوی ته ورته دی او نه په عمل او اخلاق کې، نه په تورات عمل کوي او نه په انجیل، دوی ته د اهل کتابو په سترګه کتل، ذبیحه ئې حلاله ګڼل او بنځې ئې په نکاح کول روا نه دي. که د مسلمان هغه غیر شرعي ذبیحه حلاله نه وي چې د الله نوم ورباندې نه وي یاد شوی او یا له الله نه پرته د بل چا په نامه ذبح شوې وي، نو د مشرک اهل کتاب هغه ذبیحه به څنګه حلاله وي چې د خپل مذهب مطابق ئې نه ده ذبح کړې؟! که اسلام مونږ د بدلمنې مسلمانې بنځې له نکاح کولو منع کوي نو د اهل کتابو د مشرکې او بدلمنې مېرمنې د نکاح اجازه به څنګه راکوي؟! ګورئ چې اسلام عقیدې او عمل ته اعتبار ورکوي او بایبل نسب ته.
- د بایبل دا خبره خو ډېره د حیرت وړ ده چې وايي: که خر مو د قربانۍ لپاره ورکاوو نو غاړه ئې ورماته کړئ!!! بایبلیانو ته وایو: آیا د بایبل دغه خبره کافي نه

ده چې دا کتاب لرې وغورځوئ؟! عاقل انسان خو چې په يوه کتاب کې يوه داسې خرافي او مسخره خبره ومومي نو يوې خوا ته ئې ږدي، بايبل خو له داسې خبرو ډک دی، دغلته وايي: هيڅ غير يهودي به د قربانۍ د وري غوښه نه خوري، خو هغه غلام چې اخیستل شوی او ختنه شوی وي، کولی شي دا غوښه وخورې، خدمتگار او غير يهودي مېلمه به ئې هم نه خوري، د وري ټوله غوښه په همغه خونو کې وخورئ چې په کې او سپړئ، دا غوښه به له کوره بهر نه وړئ، هيڅ هلوکې به ئې نه ماتوئ... په دې مراسمو کې يوازې هغه څوک برخه اخیستی شي چې سنت شوی وي... اووه ورځې به پتیره ډوډۍ خورئ، په دې مودې کې بايد ستاسو په کورونو کې حتی ستاسو په سيمې کې خمېره پيدا نه شي... نه پوهېږو په تاسو څه بلا نازل شوې چې دا کتاب د يوه مقدس او حتی الهي کتاب په توگه منئ؟! آيا د خره غاړه ورماتول قرباني ده؟! آيا الله تعالی خپلو بندگانو ته د داسې کارونو امر کوي?!!

بايبل ورپسې ليکي: په دې سفر کې به خدای د ورځې له لوري په ورېځو سره او د شپې له لوري د اور په ستنې سره د دوی لارښوونه کوله، نو ځکه ئې هم د ورځې سفر کولی شو او هم د شپې، دا د اور او ورېځو ستنې به هيڅکله له دوی څخه نه بېلېدې!! دا خبرې نه له عقله سره اړخ لگوي او نه د الله تعالی له سننو سره، الله تعالی نه په اور سره چا ته لارښيي او نه په ورېځو سره، الله تعالی خو ورېځې د باران ورولو لپاره پيدا کړې، قرآن د بايبل د دې ادعا خلاف فرمايي چې په بني اسرائيلو مو په صحرا کې د ورېځو سيوری جوړ کړ، په همدې سره ئې له سختې تودوخې وژغورل، بارانونه ئې پرې وړول او له تندې ئې ژغورل. تاسو به په ډېرو نورو مواردو کې هم وگورئ چې بايبل د پورتنۍ خبرې په څېر په غير طبيعي، د الهي عامو او مشهودو سننو خلاف او په خارق العاده خبرو ترکيز کوي او قرآن د دې برعکس د عالم طبيعي پېښې او حوادث د الله تعالی د تصرف نښه گڼي، قرآن وايي له ورېځو مو تاسو ته سيوری جوړ کړ او بايبل وايي خدای په ورېځو او د اور په سننو سره بني اسرائيلو ته لارښوده!! بايبل وايي چې دا ورېځې او اور فرشتې وې، خو قرآن وايي چې دا همغه ورېځ وه چې باران ترې وږېږي!! بايبل وايي چې خدای د اور او ورېځو له منځه ځان وښود او قرآن په حيرت او تعجب سره پوښتي:

آيا دوی د دې انتظار لري چې خدای د ورېځو په لوڅو کې دوی ته راشي او فرشتې هم او کار پای ته ورسېږي؟! !!

بایبل د قرآن په رڼا کې

البقرة: ۲۱۰

بایبل د قرآن په رڼا کې

بایبل ورپسې وايي: کله چې فرعون ته اطلاع ورسېده چې بني اسرائيل تنبېدلي نو دی او درباريان يې پنبېمانه شول او وئې ويل: دا څه غلط کار وو چې مونږ وکړ... نو د مصر پاچا خپله گاډۍ تياره کړه... لښکر ته ئې د خوځېدو امر وکړ... نو له خپلو شپږ سوه مخصوصو گاډيو او د مصر له ټولو گاډيو سره وخوځېدل... کله چې اسرائيليانو وليدل نو ووېرېدل، موسى ته ئې وويل: ولې دې مونږ دغې صحرا ته راوستلو؟ مگر په مصر کې قبرونه نه وو چې دې بېديا ته دې راوستلو چې ورو... تا ته مو ويلي وو چې مونږ خپل حال ته پرېږده... په مصر کې د غلامۍ ژوند تر دې غوره وو چې په دې صحرا کې ورو... خدای موسى ته وويل: عصا دې د درياب لوري ته اوږده کړه چې اوبه ئې سره بېلې شي او بني اسرائيل له هغې لارې تېر شي چې په اوبو کې پرانستل کېږي... په دې وخت کې هغه فرشته چې د بني اسرائيلو په مخکې به خوځېده د دوی شا ته منتقل شوه او د ورېځو ستنه هم شا ته منتقل او د مصريانو او بني اسرائيلو تر منځ حایل شوه... چې شپه شوه نو د ورېځو ستنه هم د اور په ستنې بدله شوه، داسې چې بني اسرائيل په رڼا کې او مصريان په تياره کې ول... بيا موسى خپله عصا د اوبو طرف ته اوږده کړه اوبه خپرې شوې او بني اسرائيلو ته لار پرانستل شوه... ټوله شپه له مشرقه تېز باد وچلېدو او لار ئې وچه کړه... بني اسرائيل له اوبو تېر شول... سهار خدای د ورېځو او اور له منځه مصريانو ته وکتل او هغوی ئې پرېشانه کړل، داسې چې د ټولو گاډيو څرخونه له خپله ځايه اوچت شول... حرکت ئې نه شو کولی... مصريانو وويل: راځئ چې وتښتو ځکه خدای د بني اسرائيلو لپاره له مونږ سره جنگ ته حاضر شوی... کله چې بني اسرائيل له سينده تېر شول، سهار خدای موسى ته وويل: عصا دې اوبو ته اوږده کړه چې اوبه بېرته سره ورشي... اوبه سره ورغلې او د فرعون لښکر داسې له منځه

ولار چې يو کس ئې ترې ژوندی پاتې نه شو...

د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: بايبل خو ليکلي چې د بني اسرائيلو د وتلو په شپه خدای په نيمه شپه کې مصر ته ننوت، د ټولو مصريانو مشران زامن ئې د فرعون د زوی په شمول ووژل او د شپې په همدغې نيمایي کې فرعون موسی او هارون وروغوښتل چې ټول له مصره ووځي، که دا خبرې رښتیا وی نو فرعون به څنگه په داسې حال کې موسی عليه السلام تعقيب اوو؟ ده خو د بايبل د خدای زور ليدلی وو څنگه به ئې بيا دا جرأت کاوو؟ آیا ممکنه ده چې يوه قوم ته دې نږدې څلور سوه زره جنازې پرته وي بيا دې هم دومره لوی لښکر برابر کړي او په دوه مليونه تنښتېدونکو پسې دې ووځي؟! له دې خبرو خو په ډاگه معلومېږي چې د بايبل هغه خبره دروغ ده چې خدای مصر ته ننوتی وو او د مصريانو مشران زامن ئې ورته وژلي وو!!

د موسی سرود

دلته بايبل يو سرود رانقلوي او په پای کې ئې ليکي: د دې سرود له ويلو وروسته مريم نبيیه د هارون خور دريا راواخيسته او وهله ئې او نڅا ئې پيل کړه، نورو ښځو هم همدا کار وکړ... او مريم دا سرود ووايو: د خدای سرود ووايئ چې په پرمينه توگه غالب شوی او د دوی آسونه او سواره ئې په اوږو کې وغورځول!!
تاسو به د بايبل په نورو برخو کې هم وگورئ چې چنگ، رباب، دريا، رقص او نڅا د ذکر او عبادت جزء گڼي، دلته د هارون خور د رقص او نڅا او سندرو په حال کې ښيي او په نورو ځايونو کې خپل انبيا داسې معرفي کوي چې د مستی، رقص او وجد په حالت کې به غيبې خبرې ورته معلومېږي!!

من او سلوی

تر دې عنوان لاندې په بايبل کې دا خبرې د غور وړ مومو: (بني اسرائيلو بيا له موسی او هارون نه شکايت وکړ او وئې ويل: کاش چې په مصر کې پاتې وی او هملته خدای وژلي وی، هلته به له غوښو د ډکو دپگونو خوا ته کښېنستو او چې

خومره مو زړه غوښتل خوږه مو، خو اوس به په دغې دښتې کې چې تاسو ورته راوستلو ډېر ژر له لوږې و مرو... خدای موسی ته وویل: اوس به له آسمانه دوی ته ډوډی راولېږم... هرڅوک کولی شي له خپله کوره ووځي او د همغې ورځې لپاره ډوډی جمع کړي... غواړم په دې حکم سره دوی و آزمویم چې زما اطاعت کوي که نه... د جمعې په ورځ کولی شي د دوو ورځو خوراک جمع کړي... دوی ته ووايه چې هر مازديگر به غوښې خوري او هر سهار به په ډوډی مېرېږي... د همغې ورځې په مازديگر ډېر مېرزان راغلل او د دوی شا و خوا سيمه ترې ډکه شوه... او سهار پرځه پرېوته او کله چې پرځه ختمه شوه وړې وړې دانې ترې پاتې شوي چې د واورې دانو ته ورته وې... يوه له بله ئې وپوښتل: دا څه دي؟ موسی ورته وویل: دا همغه ډوډی ده چې خدای درکړې چې وئې خورئ... خدای فرمایلي چې هره کورنۍ د خپلې ورځنۍ اړتيا په اندازه ترې جمع کولی شي... د هر کس لپاره يو عومر (نږدې دوه نیم لیتره)،... نو دوی بهر ووتل او په ټولولو ئې لگيا شول، چا ډېر او چا کم غونډ کړل خو کله چې ئې وتلل نو وئې لیدل چې چا ډېر غونډ کړي وو زیات ونه ختل او چې چا لږ غونډ کړي وو کم ونه ختل... هر چا خپله ټاکلې برخه ترلاسه کړې وه!!! موسی ورته وویل: هیڅ څه به ئې تر سبا پورې نه ساتئ... خو ځینو د موسی خبرې ته اعتناء ونه کړه، څه ئې سبا ته ساتلي ول... خو سهار متوجه شول چې ټول خوسا شوي او چينجي په کې را پیدا شوي... موسی هارون ته وویل: له دې من څخه يو عومر (نږدې دوه نیم کیلو) په يوه لوبښي کې وساته چې راتلونکو نسلونو ته د پند او عبرت لپاره پاتې شي... چې دغه بيا (د عهد صندوق) کې له نورو مقدسو شيانو سره کېښودی شو!!!

دلته د بايبل د وينا ضعيف ټکي دا دي:

- اسرائیليان ئې داسې انځور کړي لکه چې په مصر کې دوی ډېر مرفه ژوند درلود، داسې چې له غوښو د ډکو دېگونو خوا ته به کېښېستل او چې خومره به ئې زړه غوښتل خوږله به ئې!! دا په مصر کې د اسرائیليانو د بد ژوند، فقر، لوږې او د غلامۍ د ژوند يو معکوس او غلط تصوير او د حقایقو خلاف وينا ده، که اسرائیليانو په مصر کې داسې مرفه ژوند درلودی نو هیڅکله به له موسی عليه

السلام سره هجرت ته نه وو تيار شوي!!

• وايي: خدای له دوی سره وعده کړې وه چې مازديگر به غوښه او سهار به ډوډۍ ورکوي، خو سهار ئې د ډوډۍ په ځای سپينې دانې وموندې او موسى ورته وويل چې همدا همغه ډوډۍ ده چې خدای ئې وعده درسره کړې وه!! په دانو باندې د ډوډۍ اطلاق نه شي کېدی، د خوراک، روزي او رزق په نامه يادېدی شي خو هيڅوک دا غلطې نه کوي چې دانو ته د ډوډۍ نوم ورکړي.

• دا خوشې او بې بنسټه خبره ده چې وايي: که چا ډېر غوندې کړي وو يا لږ، چې کور ته ئې يووړل او وئې تلل نو همغه يو (عومر) ترې جوړ شو!! دا هم بې بنسټه خبره ده چې دوی ته ويل شوي وو د ورځني خوراک په اندازه به ئې راټولوي او د سبا لپاره به ئې نه ساتي!! د دوی جرم دا نه وو چې زيات ئې غوندې کړي وو ځکه په خپله بايبل وايي چې زيات غوندې کومه گټه نه وررسوله، په تلولو کې به ډېر هم يو عومر ختل او لږ هم!! ذخيره کول ئې هم دوی ته گټه نه رسوله ځکه دا به تر سهاره خوسا کېدل!! د بايبل ليکونکی دې دا معما حل کړي چې يو ځای وايي: چې چا دا (من) د سبا لپاره ذخيره کړي وو سبا ئې هغه خوسا او گنده شوي وموندل، بل ځای وايي چې د جمعې په ورځ به ئې د شنې د ورځې لپاره هم ټولول، ځکه چې په دې ورځ له کار کولو منع شوي وو او بيا ليکي چې موسى عليه السلام هارون عليه السلام ته وويل چې د (من) يو (عومر) راټول کړه چې د راتلونکو نسلونو لپاره ئې وساتو او دا ئې (د عهد په صندوق) کې کېښودل!!! دا خبره به کوم عقل ومني چې يو شي هم په يوه شپه کې گنده کېږي او هم د راتلونکو نسلونو لپاره په ساتلو نه گنده کېږي!!!

• قرآن د بايبل دا ادعا ردوي او وايي چې اسرئيليانو بې صبري وکړه او موسى عليه السلام ته ئې وويل: تر څو به په دې يو ډول خوراک صبر کوو؟ تر څو به همدا صحراوي او دا من و سلوی!!؟

بایبل د قرآن په رڼا کې

هغه وخت چې تاسو وويل: اي موسى! په يوه رنگ خوراك هيڅكله صبر نه شو

کولی!! نو خپل رب ته دې زمونږ لپاره دعا وکړه چې مونږ ته هغه څه راوباسي چې

ځمکه ئې راشنه کوي: له ساگ سابه ئې، تره او بادرننگ ئې، غنم ئې، نسک ئې او

پياز ئې، وئې ويل: آيا د هغه څه په عوض کې چې غوره دی هغه څه غواړئ چې راتیت او ناغوره دی، کوم ښار ته کوز شی، چې هلته هغه څه ترلاسه کړئ چې تاسو ئې غوښتنه وکړه، نو سپکاوی او خواري ورباندې وتپل شوه او د الله په غضب اخته شول، دا په دې خاطر چې د الله آیتونه ئې تکذیبول او پېغمبران ئې په ناحقه وژل، دا هم په دې سبب چې عصیان ئې وکړ او تېری ئې کاوو.

قرآن له دې وروسته بني اسرائيلو ته هغه نعمتونه ورپه يادوي چې د هجرت په دوران کې الله تعالی ورپه برخه کړل، له مصر نه د شام په لوري د تلو په وخت کې، د سینا په تودې او وچې بېدیا کې او هغه وخت چې د دوی کېږدی هم شړېدلی وې او د صحرا گرمې هوا سخت ځورول، الله تعالی په دوی باندې یو په بل پسې داسې وریځې راوستې چې هم ئې له گرمۍ وساتي او هم ئې د اوبو ضرورت رفع کړي، سیل سیل مرزان به راتلل او دوی به نیول، هر سهار به د بېدیا د بوټو په سر داسې خوندور څه راپیدا کېدل چې دوی به راغونډول او په خوند خوند به ئې خوړل، خو دوی د هجرت په دې ژوند او یو ډول خوړو صبر ونشو کړی، موسی علیه السلام ته ئې په څرگندو الفاظو وویل چې نور نو تر دې زیات صبر نه شو کولی، د دغه بې صبرۍ په وجه له دې نعمتونو نه محروم او په فقر، لوږه او ذلت محکوم شول، د بني اسرائيلو په دې قصې کې هر مسلمان ته د دې سبق ورکړی شوی: که د الله په لار کې هجرت وکړئ، د رزق او روزي ضامن مو الله دی، د بني اسرائيلو د من او سلوی په څېر به تاسو ته روزي درکوي، خو که بې صبري وکړئ او په نیمه لار کې ودرېږئ او

سفر نیمگړی پرېږدئ، د دوی په برخليک به اخته شی. الله په هیچا ظلم نه کوي، د خپلې لارې په مجاهد او مهاجر خو ئې په هېڅ صورت کې نه کوي، څنگه ممکن ده چې دوی یوازې او بې اسرې پرېږدي، بني اسرائيل چې له کومو بدو پایلو سره مخامخ شول، دا د دوی د ظلمونو سزا وه.

خو که دوی په خپل حلال رزق قناعت ونه کړي او د الله په لار کې د جهاد په سنگرونو کې صبر له لاسه ورکړي، نو له ذلت، سپکاوي او خواری سره به ئې مخامخ کوي. په دوی کې به تر ټولو د مخه د عصیان او د دین له حدودو نه تېری او د بل په حقوقو د تجاوز او تعدی بیماری خورېږي، دا بیماری به هغه حد ته رسي چې د پیغمبر او حق پالونکو داعیانو د مخالفت حتی وژلو لپاره به ملا وتړي او د الله له آیتونو نه به انکار وکړي. دې مطلب ته مو باید پام وي چې د آدم علیه السلام په قصې کې هم په جائز رزق عدم اکتفاء او ممنوعه شجرې ته لاس غځول له جنت نه د وتو باعث شو او ورته وویلی شو (اهبطوا) او بني اسرائيلو ته هم په همدې سبب وویلی شو: (اهبطوا)، له دې نه معلومېږي چې د انسان د سقوط او له لوړو پوړو نه د راپرېوتو یوه اساسي وجه همدا بې صبري او په خپل جائز رزق قناعت نه کول دي. د بني اسرائيلو په دې قصې کې هغه مطلب په لازيات تفصیل سره راغلی چې په جنت کې د آدم علیه السلام د ځای په ځای کېدو او بیا له هغه نه د وتو په قصې کې په اختصار سره راغلی. دا قصه د هغې شرحه ده، په دې کې د شجره ممنوعه حقیقت په ډاگه شوی، دا یوه مېوه وه نه بل څه، له شجره ممنوعه نه هر بل تعبیر بې بنسټه او غلط دی او د قرآن د دغې شرحې مخالف. د بایبل د لیکونکي په څېر د شکاک ذهن خاوندان د آدم علیه السلام د پیداينت، په جنت کې ځای په ځای کېدل، شجره ممنوعه او له جنت نه کوزېدل او د دې قصې له ټولو برخو نه داسې څه جوړوي چې غیر طبیعي، خارق العاده او د ده د اولاد له هر څه سره توپیر ولري!! د قرآن له وینا معلومېږي چې د بني اسرائيلو جرم نه دا وو چې زیات (من) ئې راغونډول او نه دا چې سبا ته ئې ذخیره کول، جرم ئې بې صبري وه، جرم ئې د هجرت له ژوند نه ستومانه کېدل وو، په یو ډول خوراک قناعت نه کول وو!! د قرآن له وینا دا هم معلومېږي چې دوی له موسی علیه السلام نه ساگ، سابه، تره،

بادرنگ، پياز او نسك غوښتي او په مصر کې دوی ته همدا شيان په لاس ورتلل نه د بايبل په وينا د غوښو ډك دېگونه!! نو ځكه موسى عليه السلام ورته وايي: كه دا شيان غواړئ نو مصر ته كوز شئ!! د دې شيانو د غوښتلو معنى خو دا ده چې تاسو په مصر کې د ذلت او غلامۍ په هغه ژوند راضي وئ!!

له ډبرې اوبه!

بايبل تر دې عنوان لاندې ليكي: اسرئيليانو په رفيديم کې له موسى اوبه وغوښتې او ورته وئې ويل: ولې دې له مصره راوايستلو؟ آيا دلته دې د دې لپاره راوستلو چې له تندې ومرو؟ موسى خداى ته وويل: زه له دې قوم سره څه وكرم نږدې ده ما سنگسار كړي!! خداى ورته وويل: د بني اسرئيلو ځينې مشران درسره واخله، د حوريب غره ته ولاړ شه، هلته به زه د يوې ډبرې خوا ته ستا په څنگ کې ودرېږم، په خپلې عصا دې ډبره ووهه چې اوبه ترې وبهېږي... موسى همداسې وكرل او اوبه ترې وبهېږدې... دلته اسرئيليانو له خداى سره مجادله وكړه او وئې ويل آيا خداى زموږ په منځ کې شته... نو ځكه موسى دا ځاى مريبه (يعني د شخړې او مجادلې ځاى) ونوماو!!

قرآن د بايبل دا وينا هم تصحيح كوي او فرمايي:

﴿فَرَأَاهُمْ يَمْرُؤًا كَانُوا أَكْثَرَ مِنْكُمْ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَأْمُرُونَ بِالْبِرِّ وَكَانُوا اتَّقُونَ اللَّهَ لَأَلْمَنَّا بِهِمْ أَتَىٰ مِثْلَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ﴾

﴿فَلَمَّا رَأَىٰ عَصَاهُ أَمَّا يَوْمَئِذٍ يَوْمَئِذٍ﴾

البقرة: ٦٠

او كله چې موسى عليه السلام د خپل قوم لپاره د خړوبه كېدو غوښتنه وكړه، نو (ورته) ومو ويل: دا تيربه په خپلې عصا ووهه، نو په دې سره له هغې دوولس چينې راوخوټېدې، هرې ډلې خپل اوبه خوړ وپېژندو، د الله له رزق نه وخورئ او وڅښئ او په ځمكې کې فساد كوونكې مه گرځئ.

په دې آيتونو کې له يوې خوا د بايبل دا خبره رد شوې چې وايي: اسرئيليانو له

خدای سره شخړه وکړه او وئې ویل چې که خدای زمونږ په منځ کې وي نو چپرې دی؟ ولې ئې مونږ په خپلو سترگو نه گورو؟! قرآن فرمایي نه یوازې دوی دلته شخړه نه ده کړې بلکې دلته د دوی تر منځ د راتلونکو شخړو مخه هم نیول شوې، دلته دوولس چینې راو خوټېدې، د هرې قبیلې لپاره بېله چینه، او دا د دې لپاره چې د اوبو په سر ئې لانجه راولاړه نه شي. له بلې خوا د الله د لارې مجاهد او مهاجر ته ډاډ ورکړی شوی چې الله ستا د رزق او روزي ذمه وار دی، که الله وغواړي نو له ډبرې نه تاسو ته چینې را ایستی شي، همغسې لکه چې بني اسرائیلو ته ئې د سینا په لویې وچې صحرا کې له تیرې نه دوولس چینې راو ایستې، الله تعالی هغه ولس ته د ډاډه او پراخ رزق او روزي تضمین ورکوي چې ایمان راوړي، د دین په نسبت التزام ولري او د الله په لار کې جهاد ته ملا وتړي، د روزي په سر د دوی ترمنځ د شخړو راولاړېدو مخه به هم نیسي او الله به عزت او سوکالي ورپه برخه کوي.

دلته د بایبل ادعا دا ده چې خدای د هغې ډبرې خوا ته ولاړ وو، موسی علیه السلام لیدو، خو اسرائیلي مشرانو نه لیدو، د دې خبرې پر سر شخړه راولاړه شوه چې آیا خدای همدا اوس زمونږ په منځ کې شته که نه؟! له خپل خدای او له موسی سره ئې شخړه وه، خدای ته ئې ویل: که ته زمونږ په منځ کې یې نو مونږ ته ځان راوښییه!! موسی ته ئې ویل: که خدای دلته وي نو ولې ئې مونږ نه گورو؟! لانجه حل نه شوه، نو ځکه موسی علیه السلام دا ځای د مریبه په نامه یاد کړ!! سل حیف هغه عقل ته چې داسې مسخره خبرې مني او هغه د الله تعالی د کتاب خبره گڼي!!

له عمالقیانو سره نښته

بایبل تر دې سرلیک لاندې لیکي: عمالقیان له اسرائیلیانو سره د جگړې لپاره رفیدیم ته راغلل، موسی یوشع ته وویل: سبا له ځینو کسانو سره د دوی مقابلې ته ورشه، زه به د خدای عصا په لاس کې لرم او د غره پر سر به ولاړ وم!!! یوشع همدا سې وکړل... موسی، هارون او حور غره ته وختل... موسی خپل لاسونه د آسمان په لوري د دعا لپاره لوړ کړل... تر څو چې به د ده لاسونه لوړ ول نو اسرائیلیان به په جگړې کې برلاسي ول، خو کله چې به ستومانه شو او لاسونه به ئې کوز کړل نو

عمالقييان به برلاسي شول، په پای کې موسى سترې شو او خپل لاسونه ئې نه شو اوچتولی، نو هارون او حور په يوې تيرې کښېناوو او تر لمر لوېدو ئې د ده لاسونه اوچت نيولي وو او په دې سره يوشع او جنگيالو ئې عمالقييان خواره واره کړل!!!

دلته هم د بايبل د ليکونکي هغه بيماري ځان نښي چې مهم قضيا په ډېرو بسيطو او شکلي حرکتو پورې غوټه کوي، شکلياتو ته تر اصلي حقايقو زيات اهميت ورکوي، لکه دلته چې وايي: تر څو چې به د موسى عليه السلام لاسونه لوړ ول نو اسرائيليان به برلاسي ول او چې راکوز به شول نو برلاسي به ئې په ماتې بدله شوه!!! د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو: د بنده د دعاگانو په وخت کې ستاسو خداى د ده لاسونو ته گوري او فيصله کوي که د ده د زړه تمنا او پر ژبې دعا ته؟! آيا د هغه چا دعا نه قبلوي چې له ډېرې ستړيا ئې لاسونه راکوز شوي؟! له دې د مخه خو تا په يوه ځاى کې هم نه دي ليکلي چې د لاسونو لوړ نيولو په سبب موسى عليه السلام ته هغه سترې سترې برياوې او فتوحات ورپه برخه شول!! دا ولې?!!

قرآن د ډېرو پيغمبرانو عليهم السلام هغه دعاگانې رانقل کړې چې الله تعالى قبولې کړې دي، خو په هيڅ ځاى کې ئې د دعاکونکي حالت او د لاسونو لوړولو او ټيټولو ته اشاره نه ده کړې، د دوى د منل شوو دعاگانو هغه خوندور او زړه لېزوونکي الفاظ ئې ذکر کړي چې ډېر ځله د انسان او ښکې ورته بهېږي، طبيعي ده چې د دعاگانو منونکى رب دغو الفاظو ته چې د انسان د زړه ترجماني کوي، اهميت ورکوي، نه د لاسونو حالت ته!!

بني اسرائيل په سينا کې

تر دې سرليک لاندې د بايبل ځينې ويناوې دا دي: ... خداى موسى ته وويل: زه په پرېرو ورېځو کې تا ته راځم... ترڅو چې له تا سره خبرې کوم قوم به زما غږ اوري او له دې وروسته به ستا په خبرې باور کوي... لاندې ولاړ شه او بني اسرائيل د ملاقات لپاره چمتو کړه... ورته ووايه چې خپلې جامې ووينځي، ځکه چې زه غواړم د دوى د سترگو په وړاندې د سينا په غره راکوز شم... هلته څه حدود وټاکه چې څوک ترې تېر نه شي او بر ولاړ نه شي... څوک چې له دې حدودو تېر شو وبه وژل

شي... هغه بايد په غنښو يا ډبرو ووژل شي... کله چې په شپېلۍ کې پوښو نو د غره لمنې ته نږدې شئ... د درېيمې ورځې سهار د لمر ختو پر مهال د تالندې او برېښنا دروند غږ تر غوږ شو او پرېره وړېخ پر غره خوره شوه او بيا د شپېلۍ په څېر غږ واوړيدى شو، ټول قوم له وېرې ولرېږدو.. ټول غره له لوخړو ډک وو... ځکه خداى د اور په لمبو کې هلته کوز شوى وو... نو په دغه وخت کې موسى له خداى سره خبرې وکړې او خداى هم د رعد غږ ته ورته غږ سره ځواب ورکړ... بيا موسى لاندې ولاړ او څه چې خداى ورته ويلي وو خلکو ته ئې وويل!!! دلته څو ځله ليکي چې خداى موسى ته وويل: بني اسرائيلو ته ووايه چې له دې حدودو به هيڅوک بر نه تېرېږي او خداى ته د ورنږدې کېدو هڅه به نه کوي، که نه نو وژل کېږي، له ډېر تاکيد او تکرار نه داسې معلومېږي لکه چې دا ټوله خبره د بايبل د ليکونکي لخوا جوړه شوې ډرامه وي!!

د بايبل له ليکواله پوښتنه کوو: تا په لسهاوو ځله ليکلي چې خداى دې او هغه پيغمبر او نبي ته او حتى عادي انسانانو ته ځان ښودلى، خو نه په داسې هيبتناک کيفيت او هيئت سره او په ورېځو او لوخړو کې، دا ځل څه شوي چې د ورېځو په لوخړو کې راځي او غږ ئې د تالندې په څېر دى، غر لرېږي او په بني اسرائيلو وېره خوره ده؟! تا خپله هغه خبره په ياد ده که نه چې ليکلي دي وو: خداى د انسان په شکل کې د يعقوب خوا ته راغى او له هغه سره ئې ټوله شپه غېږې نيولې خو په راپرځولو ئې بريالى نه شو؟! عادي راغلى وو، نه په ورېځو کې او نه په لوخړو کې او غږ ئې هم داسې وو چې يعقوب عليه السلام د انسان گمان پرې وکړ، ابراهيم عليه السلام ته هم د درېو انسانانو په بڼه کې راغى، هغه د مسافرو گمان پرې وکړ او ورپسې غوښه ئې وراټه راوړه، دا ځل ولې ليکې چې هغه د غره پر سر کوز شو، ټول غره په دود او لوخړو پټ شوى وو او غږ ئې تالندې ته ورته وو!!! اسرائيليان څنگه پوه شول چې دا د خداى غږ دى که د تالندې؟ انسان خو په هغه کلام پوهېږي چې د انسان کلام ته ورته وي، له هغه غږ نه چې تالندې ته ورته وي هيڅ مطلب نه شي اخيستی، موسى عليه السلام له هغه غږ نه څنگه د الله تعالى په مطلب پوه شو؟! قرآن د بايبل دا ادعا ردوي چې الله تعالى په ورېځو کې او د دود په لوخړو

کې نازل شوی، دا د اسرائیلیانو وهم او بې بنسټه انتظار گڼي چې خدای او فرشتې دې په ورېځو او لوڅو کې نازل شي، فرمایي:

﴿لَا يَأْتِي السَّمَاءَ بِشَيْءٍ مِّن سَحَابٍ مِّن دُخَانٍ أَوْ كِبَرٍ أَوْ مَخِطَاتٍ ذَاتِ أَسْفَلٍ﴾

البقرة: ۲۱۰

﴿لَا يَأْتِي السَّمَاءَ بِشَيْءٍ مِّن سَحَابٍ مِّن دُخَانٍ أَوْ كِبَرٍ أَوْ مَخِطَاتٍ ذَاتِ أَسْفَلٍ﴾

آيا له دې پرته د بل څه انتظار کوي چې الله د ورېځو په سيوري کې ورته راشي او ملائکې هم او د کار ترسره کېدو پرېکړه وشي، په داسې حال کې چې کارونه ټول الله ته راجع کېږي.

قرآن د بايبل دغه غلطه وينا هم تصحيح کوي او فرمایي چې موسى عليه السلام هغه وخت د قوم مشران له ځان سره غره ته بوتلل چې الله تعالی د تورات اړوند احکام ورکول، داسې حالت ئې پرې راووست چې غر ئې پر خپل سر د راپرېوتو په حال کې ليدو، په همدې حالت کې له دوی نه د الهي احکامو په نسبت د التزام غوښتنه وشوه، دوی په خوله يو څه درلودل او په زړه کې بل څه، په خوله ئې د التزام ژمنه کوله خو په زړه کې ئې د بغاوت او نه منلو اراده وه، د همدې په وجه تالنده پرې پرېوته او دا مشران ووژل شول، موسى عليه السلام سخت پرېشانه شو، دا وېره ورسره پيدا شوه چې قوم به ئې د خپلو مشرانو په وژلو تورن کړي، دعا ئې وکړه، الله تعالی هغوی بېرته راژوندي کړل.

لس فرمانونه

دلته بايبل ليکي: خدای له موسى سره خبرې وکړې او دا احکام ئې ورکړل: (زه خدای، ستا خدای يم، همغه خدای چې ته ئې له اسارت او غلامۍ وژغورلې. له ما پرته به دې نور خدايان نه وي، د ځان لپاره هيڅ بت د حيوان، مارغه او ماهي په څېر مه جوړوه، د هغه په وړاندې مه په گونډه کېږه او عبادت ئې مه کوه، دا ځکه چې زه خدای ستا خدای يم، غيور خدای يم، څوک چې له ما سره دښمني وکړي سزا ورکوم، دا سزا به د دوی د زمانو تر درېيم او څلورم پوښته پورې ورکول کېږي!! خو څوک چې له ما سره دوستي کوي او زما احکام پر ځای کوي، تر زر پوښته به پرې

رحمت کوم!! ... زما له نومه غلطه استفاده مه کوه، که په بې احترامۍ سره زما نوم یاد کړې یا د درواغو قسم پرې وخورې مجازات کوم دې، ... د سبت ورځ په یاد لره او سپېڅلې ئې گڼه... په دې ورځ به هېڅ کار نه کوی... دا ځکه چې خدای په شپږو ورځو کې آسمان، ځمکه او... راپیدا کړل او په اوومه ورځ ئې له کاره لاس واخیست... نو ده دا ورځ د استراحت ورځ ونوموله... د پلار او مور احترام کوه ترڅو دې عمر اوږد شي... قتل مه کوه، زنا مه کوه، غلامه کوه او درواغ مه وایه، د بل د مال او ناموس طمع مه کوه، د خپل گاونډي د مریي، وینځې، غوايي، خره او مال د لاس ته راوړو هڅه مه کوه). ... کله چې بني اسرائيلو رعد و برق او له غره نه د لوڅرو پورته کېدا و لیده او د شپېلۍ غږ ئې واورېدو و وپېدل او ولېږېدل او له غره نه لرې ودرېدل او موسی ته ئې وویل: ته د خدای خبرې واوره، مونږ ته ئې ووايه مونږ اطاعت کوو، خدای دې مخامخ له مونږ سره خبرې نه کوي ځکه وپېږو چې وبه مرو!!! موسی ورته وویل: مه وپېږئ... خدای د دې لپاره راکوز شوی چې تاسو ته خپل قدرت وښيي ترڅو له دې وروسته ترې وپېږئ او گناه ونه کړئ!!!... نو بیا خدای له موسی وغوښتل چې بني اسرائيلو ته ووايه: تاسو ولیدل چې څنگه مې له آسمانه له تاسو سره خبرې وکړې!!! نو له دې وروسته د سرو او سپینو زرو نه ځان ته بتان مه جوړوئ او عبادت ئې مه کوئ... ما ته چې د قربانۍ کوم ځای جوړوئ باید له خاورې جوړ شوی وي، د خپلو څارویو نه چې کومې سوځېدونکې قربانۍ او د سلامتی هدیې وړاندې کوئ نو دلته ئې قربانۍ کوئ، ... که مو غوښتل چې د قربانۍ ځای له ډبرو جوړ کړئ نو دا ډبرې (د څټک په څېر) وسایلو سره مه ماتوئ او مه ئې تراشئ،... داسې ډبرې زما د قربانۍ له ځای سره نه ښايي!! د قربانۍ د ځای لپاره زینه هم مه جوړوئ، داسې نه چې له دغو زینو د پورته تلو په مهال مو عورت بریند نه شي...)

دلته د بایبل لیکونکي ته څو پوښتنې راجع کېږي:

- په دې کې هېڅ شک نه شته چې په تورات کې به د الله تعالی لومړی لارښوونه دا وه چې له الله جل شأنه پرته بل معبود نه شته، د انسان، حیوان، مارغه او بل څه بت به نه جوړوئ او عبادت به ئې نه کوئ، دا د هر الهي دین اساسي او لومړنۍ خبره

ده، خو د بايبل له منونكو پوښتنه كوو چې تاسو د بايبل د دغې څرگندې او پرېكنده وينا په خلاف ولې عيسى عليه السلام په الوهيت كې شريك كړې؟ ولې د ده او د مريمې عليهما السلام مجسمې مو جوړې كړې، ټولې كليساوې مو په دغو مجسمو ډكې دي؟ دا ولې ستاسو كشيستان د دغو مجسمو په وړاندې په گونډه كېږي، عبادت ئې كوي او مرسته ترې غواړي؟! د بايبل د وينا معنى خو دا ده چې چا له الله تعالى سره څوك يا څه شريك كړ، د هغه مجسمه ئې جوړه او د هغه په وړاندې په گونډه شو له الله تعالى سره ئې دښمني كړې، داسې دښمني چې الله تعالى به ده او د ده درې او څلور پوښته ته سزا وركوي!!

• خو د بايبل دا خبره د دين له بنيادي اساساتو سره ټكر كوي چې خداى تر درې څلور پوښته خپل دښمن ته سزا وركوي او تر زر پوښته خپل دوست په خپل رحمت او پېرزوينو نازوي!! دا باور او نظر هم د ديني اصولو او باورونو خلاف ده او هم د عدل او عقل خلاف، ولې به عادل خداى يو چا ته د پلار او غور نيکه په جرم سزا وركوي؟! او ولې به د غور نيکه په خاطر د ده كړوسيانو ته نيکه بدله وركوي که څه هم د الله تعالى د پېرزوينو او رحمت مستحق نه وي؟! که داسې وي نو د آدم عليه السلام په زر پوښته اولاد به د الهي رحمت سيورى غوړېدلى وو، خو بايبل په خپله اعتراف كوي چې د آدم عليه السلام په تېرو شپېتو پوښته كې ډېر د الله تعالى له رحمته محرومه او په الهي عذاب اخته شوي!!! د بايبل د ادعا په اساس خو بايد د نوح عليه السلام، ابراهيم عليه السلام، موسى عليه السلام او نورو پيغمبرانو عليهم السلام په زر پوښته كې د الله تعالى د لعنت او عذاب مستحق اولاد نه راپيدا كېدو!!

• الله تعالى په اونۍ كې يوه ورځ د دې لپاره د تعطيل او رخصتۍ ورځ نه ده گرځولې چې ده په خپله عالم په شپږو ورځو كې پيدا كړ او اوومه ورځ ترې وزگار شو او آرام ئې وکړ!! الله تعالى عالم پيدا كړى او له پيدا كولو وروسته ئې د دې عالم چارې په خپل واك كې نيولې، د عالم تر پيدا كولو د دې عالم ساتل او پالل که گران كار نه وي نو آسان خو په هيڅ صورت كې نه دى، قرآن فرمايي چې الله تعالى هم خالق دى او هم ئې ټولواك، مالك او حاكم، د آسمانونو او ځمكې له پيدا

کولو وروسته ئې د دې عالم د پاچایی پر عرش استوی وکړه او د مالک الملک په توگه ئې د عالم د ادارې، ساتنې او پالنې واگې په خپل اختیار کې واخیستې او په دې سره د بایبل د دغې غلطې وینا تردید شوی چې الله تعالی په انسان قیاسوي، ستومانه کېږي او استراحت ته ضرورت لري!! د انسان لپاره په اونۍ کې یوه ورځ د عبادت لپاره مختص شوې، د یهودانو لپاره هفته، د مسیحیانو لپاره یکشنبې او د مسلمانانو لپاره جمعه، پر مسلمانانو د جمعې لمونځ فرض شوی، په دې ورځ به ټول په جومات کې راغونډېږي، په جماعت سره به لمونځ کوي او د جمعې د ورځې هغه خطبه به اوري چې د امام او د هغه د نائب له لوري ورکول کېږي او په هغې کې د تېرې اونۍ ټولې مهمې او اساسي مسئلې خپرل کېږي. په دې ورځ به یوازې د لمانځه لپاره خپل کارونه متوقف کوي، له لمانځه وروسته خپل کارونه د نورو ورځو په څېر کولی شي!! د بایبل لیکونکي ته وایو: که د اونۍ آخري ورځ د عبادت لپاره ټاکل شوې وي نو آخري ورځ خو جمعه ده نه هفته!! که دا وروستی ورځ وگڼو نو تاسو ولې د یکشنبې ورځ د تعطیل ورځ منئ؟!! د بایبل کومه خبر د منلو ده؟

• د بایبل لیکونکی له یوې خوا دا ادعا کوي چې خدای د اور لمبو او لوخړو کې د غره پر سر راکوز شو... او له بلې خوا لیکي چې خدای د موسی له لارې بني اسرائیلو ته وویل: تاسو ولیدل چې څنگه مې له آسمانه له تاسو سره خبرې وکړې!!! نو له دې وروسته د سرو او سپینو زرو نه ځان ته بتان مه جوړوئ او عبادت ئې مه کوئ... دې تناقض ته څه ځواب وایي؟ په دې مهال خدای په آسمان کې وو که د غره پر سر ورېځو او لوخړو کې!!

• که الله تعالی تاسو ته دا ویلي وي چې ما ته د قربانۍ کوم ځای جوړوئ باید له خاورې جوړ شوی وي، د خپلو څارویو نه چې کومې سوځېدونکې قربانۍ او د سلامتۍ هدیه وړاندې کوئ نو دلته ئې قربانۍ کوئ، ... که مو غوښتل چې د قربانۍ ځای له ډبرو جوړ کړئ نو دا ډبرې (د څټک په څېر) وسایلو سره مه ماتوئ او مه ئې تراشئ،... داسې ډبرې زما د قربانۍ له ځای سره نه ښایي!! نو تاسو ولې خپل معبد او د عهد صندوق له څو زره کیلو گرامه سرو او سپینو زرو او ... جوړ کړئ!!

الله تعالی خو تاسو ته ویلي چې د قربانۍ ځای له خاورو جوړ کړئ، که له ډبرو ئې

جوړوئ نو ډبرې به نه تراشئ... او دا د ټولو جاهلو قومونو بد عادت دی چې معبدونه ئې له معنوي لحاظه وران وي خو ظاهر ئې ډېر بنايسته او مزین، ډېر قومونه به وگورئ چې له بې وزلو او غريبو دوکه شوو دیندارانو د شکرانو او صدقو په نامه سره او سپین زر راغونډوي او د قبرونو پر سر سترې سترې بنگلې جوړوي او دروازې ئې په سرو او سپینو زرو ورته سینگاروي!! که د الله تعالی د خوښې له معبد سره تراشلې ډبرې هم نه بښايي نو د سرو زرو دروازې او په سرو زرو پوښل شوی د عهد صندوق به څنگه خوښوي؟! زمونږ عظیم الشان قرآن خو فرمایي چې چا سره او سپین زر ذخیره کړل او د الله تعالی په لارې کې ئې خرڅ نه کړل او له مسکینانو او فقيرانو سره ئې له مرستې ډډه وکړه، د قیامت په ورځ به ئې تندې، اړخ او شاد همدغو سرو او سپینو زرو په سکو داغل کېږي!!

• آیا ممکن ده چې الله تعالی خپل بنده په دې مأمور کړي چې څاروي د دې لپاره ذبح کړي چې بیا ئې وسوځوي؟! د دې په ځای چې غوښه ئې د الله تعالی بې وزلو، ورو او نیستمونو بندگانو ته ورکړي د قربانۍ په ځای کې ئې وسوځوي؟! آیا هیڅ عاقل انسان به داسې دین ومني چې خلك په داسې بېهوده او له عقل او انصاف نه لرې امورو باندې مکلفوي؟!

• د بایبل دا خبره هم ډېره مسخره او خندونکې ده چې وایي: خدای وفرمایي: د قربانۍ په ځای کې زینې هم مه جوړوئ، دا ځکه چې کېدی شي پر زینو د ختلو په مهال ستاسو عورت برنډ شي!! بښايي په اصلي انجیل کې ویل شوي وي چې معبد باید پور پور نه وي، ټول باید د الله تعالی په وړاندې یو برابر ودرېږئ، نه دا چې ځینې لوړ او ځینې ټیټه، او دا همغه لارښوونه ده چې اسلام ئې مونږ ته کوي، خود بایبل لیکونکي دا خبره تحریف کړې او له هغې ئې داسې مسخره خبره جوړه کړې!!

بایبل ورپسې لیکي:

(که دې عبرانی غلام وپېرو نو یوازې شپږ کاله به ستا خدمت کوي په اووم کال به ئې وړیا آزادوي... که ارباب ئې ورته واده کړی وي او زامن او لوڼې ولري نو یوازې دی به آزادېږي، مېرمن او اولاد به ئې له ارباب سره پاتې کېږي... خو که ده وویل: زه تر آزادی خپل ارباب، مېرمن او اولاد غوره گنم نو ارباب به ئې د قوم قاضیانو ته

ورولي، د ټولو په وړاندې به د هغه غوږ ورسوری کړي تر څو له دې وروسته د تل لپاره د ده غلام وي!!!

گورئ چې بایبل یو ځل بیا د اوو عدد معتبر گڼلی او ویلي ئې دي چې په اووم کال به مریي آزادېږي!! خو ورپسې ارباب ته نه یوازې د دې اجازه ورکوي چې هغه د تل لپاره د مریي په توگه وساتي بلکې دا حق هم ورکوي چې غوږ ئې ورسوری کړي!! آیا ممکن ده چې د الله تعالی په دین کې داسې ظلم او تېری جائز وگڼلی شي؟ اسلام خو دا هم حرام گڼي چې څوک د حیوان غوږ ورپری کړي یا ئې وداعي!! د حیوان وهل او دروند پېتی پرې بارول هم ناروا او د عدالت او تقوی خلاف کار گڼي!! قرآن د حیوان د غوږونو لنډول او پرې کول او په فطرت او خلقت کې تغیر او بدلون راوستل هغه شیطاني کار گڼي چې د انسان د پیداېښت په لومړۍ ورځې ئې په خپله ذمه اخیستی او لوړه ئې کړې چې انسان به بې لارې کوي او دې کار ته به ئې هڅوي، قرآن په دې اړه فرمایي:

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ ذَاتِ الْفُلُجِ الْوَحْشِ وَالْمَرْءُ عَلَىٰ مَا أَلَّفَ الْبُحْرَ ۚ ۱۲۱

النساء: ۱۱۷- ۱۲۱

دوی خو له الله پرته یوازې د ښځو عبادت کوي او له سرکښ شیطان نه پرته د بل څه عبادت نه کوي. همغه چې الله رتلی او ویلي ئې دي: هر ورو به ستا له بندگانو څخه ټاکلې برخه ترلاسه کوم. او حتماً به ئې تېرباسم او حتماً به هیلې پکې راولاړوم او خامخا به ورته امر کوم نو د څاروو غوږونه به غوڅوي او هر ورو به ئې گمارم نو د الله د مخلوق جوړښت به بدلوي او څوک چې له الله پرته شیطان دوست ونیسي نو په ښکاره تاوان سره ئې تاوان وکړ. وعدې ورسره کوي او هیلې پکې راولاړوي او

شیطان خو له تبرايستو پرته څه وعده نه ورسره کوي. دوی همغه دي چې میشت ځای ئې دوزخ دی او له هغه نه به د خلاصون چاره نه مومي.

په دغو څو لنډو جملو کې د شیطان ټول هغه خبیث کارونه په گوته شوي چې په خپلو ملگرو ئې ترسره کوي. د شیطان ملگرتیا او ټول هغه کارونه کول چې د شیطان د حزب غړي ئې باید ترسره کړي، له سمې لارې انحراف او کړېدل او په کړو لارو کې خپلو موخو ته د رسېدو هڅه کول، شرک، د دروغجن معبود لپاره قرباني، له فطرت سره جنگ او د هغو الهي سننو د بدلولو هڅه چې د ټولو مخلوقاتو په پیدایښت او جوړښت کې مراعات شوي. دا چې گورئ څوک سالم او پاکیزه جنسي تعلقات پرېږدي او ناولې لارې او غیر فطري طریقې غوره کوي، دا د همجنسانو تر منځ غیر فطري جنسي تعلقات، د خپل فطرت خلاف هغه مخدره مواد استعمالول چې بې سده ئې کړي او د خپلو حواسو اداره کول له لاسه ورکړي، دا چې نارینه غواړي ځان د ښځې په څېر کړي او ښځه ځان د نارینه په څېر، په لباس کې هم او په حرکاتو او سکنتو کې هم، دا چې نارینه ږیره خړی، هره ورځ د خپل مخ د پوستکي په ملیونهاوو حجرات ریبي، لنډه موده وروسته ئې مخ گونځې گونځې شي، د زني لاندې غوښه ئې راوڅرېږي، دا همغه له فطرت سره جنگ دی چې شیطان خپل ملگري ورباندې گماري، دا چې گورئ څوک د دروغجنو معبودانو لپاره په انسان، حیوان او حتی په خپل ځان ظلم کوي، څوک د څاروي غوږ غوڅوي، څوک ځان وهي، څوک ریاضتونه په ځان مني، څوک رهبانیت ته مخه کوي او څوک له نکاح نه ډډه کوي، دا هر یو په حقیقت کې د شیطان هغه قسمونه رښتوني کوي.

• د قرآن له دغې وینا نه هم د بایبل د دې حکم حقیقت څرگندېږي چې ارباب ته د غلام د غوږ پرې کولو حق ورکوي او هم دا چې دوی ولې د مریمې علیها السلام مجسمه جوړوي او په کلیسا کې ئې نصبوي. دوی په اصل کې د شیطان عبادت کوي، شیطان غولولي، څوک ئې دې ته هڅولی چې د مریمې علیها السلام مجسمه جوړه کړي او څوک ئې دې ته چې د مناة، نائلة او عزی په څېر ښځپنه بتان معبودان ونیسي او په وړاندې ئې گونډه شي.

زياترو مشرکانو د بنځو په څېره کې ځان ته معبودان جوړ کړي او عبادت ئې کوي، جنسي بې لارېتوب ئې هغه ځای ته ورسوي چې پر زړه او ذهن ئې بې مهاره جنسي تمايلات مسلط شي، ټول ژوند ئې د دې تر اغېز لاندې راشي، هر څه له دغې زاويې گوري، د جنسي هوس بنده شي، هم ئې دوستي د دې لپاره وي او هم ئې د بنمني، له دې نه پرته بله مينه نه پېژني، شراب دا او رلا تيز کړي، د بنځو او نارينه وو آزاد اختلاط او برېښتوب ورباندې مزید تيل توی کړي، مسته موسيقي، رقص او نڅا او د عشق او شهوت په ستاينې کې سندرې لازيات ورته لمن ووهي، هم ئې بتان او هم ئې مجسمې د بنځو انځورونه شي. که تاسو دا اوس غربي ټولنې ته لږ په دقت سره څير شئ نو د قرآن د دغه آيت مصداق به په خپلو سترگو وگورئ، هرې خوا ته به دې د بنځو مجسمې ترسترگو شي، هم په معبد کې او هم په مغازه کې، هم د کشيش په وينا کې او هم د ټلويزيون په تجارتي اعلاناتو کې، هلته د تجارت لپاره بنځه او د دې بنايست استعمالېږي، هلته لوړو مراتبو ته رسېدل د بنځو له لارې وي، هلته مور او پلار هېر شوي، د دې مينې ټغر ټول شوی، ځای ئې جنسي هوس او تعلق ته خالي شوی، له نکاح او د کورنۍ له جوړولو نه ډډه کېږي دا ځکه چې نکاح د آزاد جنسي تعلقاتو مانع کېږي، له اولاد سره د بنځې او مېړه علاقه او مينه نه شته او دا د دې لپاره چې اولاد ساتل او روزل زحمت غواړي او د جنسي تلذذ او خوند اخیستو په وړاندې خنډ کېږي، مېړه او بنځه د دې په ځای چې اولاد ولري، سپی او پشی ساتي، هلته به تاسو له کشيشانو نه هم واورئ چې مريم عليها السلام په زنا تورنه کوي او په دې خبرې خاص تاکيد کوي او وايي چې هغې توبه وکړه او بيا ئې دا مقام ترلاسه کړ او دا د دې لپاره چې د يوه زناکار ولس معبود هم بايد د زنا سمبول وي، هلته به تاسو د فرويد په څېر د دوی له فيلسوفانو نه هم واورئ چې وايي: د انسان د ټولو کړو وړو، اړيکو او روابطو منشأ جنسي تمايل دی، د پلار مينه له لور سره او د مور مينه له زوی سره له دغه تمايل نه راولاړېږي، هم د انسان د وينې ټول فعاليتونه او هم ئې د خوب خوبونه جنسي منشأ لري.

راشئ وگورئ چې بايبل د وينځې په اړه څه وايي؟ د وينځې په هکله وايي چې هغه به د غلام په څېر له شپږ کاله خدمته وروسته نه آزادېږي... که ئې ارباب نه

غواري ځانه ته ئې واده كړي نو په بل دې خرڅه كړي... خو په غير يهودي به ئې نه خرڅوي ځكه چې دا كار له دې سره خيانت دى!!! د بايبل دا حكم د هغې يهودي وينځې په اړه ده چې پلار ئې د فقر او نېستۍ په وجه مجبور شوى وئې پلوري!!! د بايبل منونكو ته وايو: تاسو خو د انسانانو تر منځ د برابرۍ او عدالت خبره كوئ، د آزادۍ شعارونه وركوئ خو سره له دې داسې كتاب منئ چې د دائمي غلامۍ، د وينځې او مريي تر منځ او د يهودي او غير يهودي تر منځ په ژور توپير باور لري او احكام ئې په دغه توپير او تبعيض ولاړ دي!! مونږ ته ووايي چې ستاسو خبره سمه نه ده كه ستاسو د مقدس كتاب خبره؟!!

بايبل د قصاص په اړه وايي: (كه چا كوم انسان داسې وواهو چې ترې مړ شو بايد ووژلى شي!! كه ئې په خطا سره وواژو نو زه به ډېر ژر داسې ځاى ورته وټاكم چې پناه وروړي!! څوك چې پلار يا مور ووهي بايد ووژلى شي، كه چا كوم انسان وتبستاوو، كه ئې د مريي په توگه پلورلى او كه ئې نه وي پلورلى بايد ووژلى شي، چا چې پر خپل مور او پلار لعنت ووايو بايد ووژلى شي... كه څوك خپل مريي يا وينځه داسې په لرگي ووهي چې زخمي شي او ومري بايد مجازات شي!!! خو كه هغه مريي او وينځه له وهلو وروسته ژوندى پاتې شوه، ارباب به ئې نه مجازات كېږي ځكه چې د دوى څښتن دى!!!)

د بايبل منونكي دې د دې بې عدالتۍ، عدم مساوات او ظالمانه احكامو توجيه وړاندې كړي او زمونږ دغو پوښتنو ته دې ځواب ووايي:

- تاسو خو اوس د قصاص قانون له خپلو اساسي قوانينو او جزايي مقرراتو حذف كړى، دا ولې؟ په بايبل ايمان نه لرئ كه هغه قوانين درته غير عادلانه برېښي؟ څوك چې بايبل مني پر اسلام څنگه د قصاص په اړه اعتراض كوي؟!!
- آيا د دې لپاره كومه معقوله توجيه لرئ چې ارباب به د خپل غلام او مريي په وژلو نه قصاص كېږي او يوازې څه مجازات به ورته ټاكل كېږي او دا مجازات هم په هغه صورت كې منتفي كېږي چې په څو ورځو كې وهل شوى مريي او وينځه له خپلو ټپونو ونه مري؟!!
- د عدالت تقاضا خو دا ده چې په قصاص كې هم انسانان برابر وگڼلى شي او هم

قصاص تېري ته ورته وي، وهونكى بايد ووھلى شي او وژونكى ووژلى شي!! باييل ولې د عدالت خلاف هم په انسانانو كې توپير كوي او هم په قصاص كې!!؟

- د خطا قتل په اړه خو عادلانه حكم دا دى چې د مقتول ورته وو ته ديت وركړى شي، په دې ديت سره هم د مقتول د كورنۍ هغه خساره څه ناڅه جبرانېږي چې د خپلې كورنۍ د يوه غړي له وژل كېدو راولاړه شوې، هم قاتل ته مناسب درس دى چې بيا بې احتياطي ونه كړي او هم د قاتل او مقتول د كورنيو تر منځ د روغې جوړې غوره طريقه ده او د هغو فتنو مخه پرې نيول كېږي چې اكثرأ له داسې پېښو راولاړېږي، دا باييل ولې ټول دغه حقايق له پامه غورځولي او د خطا قتل په اړه ئې ويلي چې قاتل بايد داسې ځاى ته پناه يوسي چې د حكومت لخوا به ورته ټاكل كېږي، دا سيمه به د حكومت تر سلطې لاندې وي خو د قصاص قانون به نه په كې عملي كېږي!!؟

- راشئ لږ قرآن ته ځير شئ او وگورئ چې په دې اړه ئې قضاوت څومره عادلانه او د عقل او انصاف له غوښتنو سره سم دى او څومره له باييل سره توپير لري!! قرآن فرمايي:

وَأُولَئِكَ يَكْفُرُونَ لَكُمْ قَتْلَهُمْ لَنْ تَقْتُلَهُمْ لَوْ كُنْتُمْ عَادِلِينَ
 وَإِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهُ لَنَنْزِلْنَاهُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَاتٍ مُّصَدِّقَاتٍ لِّهَا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا
 وَإِن كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهُ لَنَنْزِلْنَاهُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَاتٍ مُّصَدِّقَاتٍ لِّهَا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

البقرة: ۱۷۸-۱۷۹

ای مؤمنانو! د وژل شوو په اړه قصاص درباندي فرض كړى شوى، آزاد په آزاد، مريي په مريي او بنځه په بنځې، خو كه چا ته د خپل ورور له لوري څه وبخښلى شو، نو په ښه توگه ورپسې كېدل دي او په نېكه وجه ئې ده ته ادا كول، دا ستاسو د رب له لوري تخفيف او پېرزوينه ده، نو چا چې له دې وروسته تېرى وكړ، هغه لره دردناك عذاب دى. او اى عقلمنو! په قصاص كې تاسو ته ژوندون دى، د دې لپاره چې ځان ساتنه مو كړې وي.

يعني قصاص درباندي فرض كړی شوی، قاتل به دې ته غاړه ږدي، د آزاد په بدل کې آزاد، د مړيې په بدل کې مړيې او د ښځې په بدلې کې ښځه، همدا راز نارينه د ښځې، ښځه د نارينه، مړيې د آزاد او آزاد د مړيې په مقابل کې. يوازې قاتل به وژل کېږي، که قاتل نارينه وي، يا ښځه، آزاد وي يا مړيې، د قتل بدل به له بل چا نه اخيستل کېږي، داسې نه چې د قاتل خپلوان ووژل شي. د قصاص پرېکړه به د اسلامي حکومت قاضي کوي، داسې نه چې د مقتول ورته په خپل سر دا کار وکړي. حکومت مکلف شوی چې د قصاص حکم به نافذوي، د مقتول ورته ته به دا شرائط برابرې چې قاتل قصاص کړي.

قرآن هم د بايبل دا غلط او له انصافه لرې قوانين مردود وگڼل او هم ئې د جاهليت د دور ټول هغه ناروا او ظالمانه دود دستور ختم کړ چې د قصاص او بدلې په اړه رائج وو. دوی خلک په عزيز او ذليل، شريف او رذيل، حرا او عبد وپشلي وو، د قتلونو په اړه هم د دوی دا ناروا وېش په نظر کې نيول کېدو، شتمن د بې وزلي، شريف د رذيل او بادار د غلام په بدله کې نه وژل کېدو، اسلام راغی د خلکو ترمنځ ئې د مساوات اعلان وکړ، وئې ويل چې ټول انسانان د يوه الله مخلوق او بندگان دي، په رگونو کې ئې يوه وينه خوځېږي، يو په بل له تقوی پرته په څه کې فضيلت او شرف نلري، د بدلې لپاره ئې د قصاص نوم کېښود چې معنا ئې برابري ده. او وئې ويل: نفس د نفس په مقابل کې، (أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ) دا د انسانانو ترمنځ د برابری هغه اعلان وو چې زرکاله وروسته هم د نړۍ د هېڅ هيواد په مدني قوانينو کې ئې بېلگه نه ليدل کېده، په عمل کې خو تر اوسه حتی په هغو هيوادونو کې چې په دروغو ځان د بشري حقوقو مخکښان گڼي او د انسانانو ترمنځ د برابری دعوی کوي، يوه هم دا اصلنه دی مراعات کړی، امريکا خپلو فوځيانو ته په اشغال شوو سيمو کې د هر جنايت اجازه ورکوي، د جنګي جناياتو په نړېوالو محاکمو کې د دوی د محاکمې مخالفت کوي، د بگرام، ابوغريب او گواتانامو په جهنمي زندانونو کې چې دوی له بې وزلو بنديانو سره څه وکړل او عکسونه ئې په ټولې نړۍ کې خواره شول، دې ټولو ثابته کړه چې دا بې رحمه متمدن کافران لا څومره له هغه څه نه لرې دي چې اسلام ئې د انسان د کرامت د ساتنې، مساوات او د قصاص په

اړه وايي، عجيبه لا دا ده چې دغه د تمدن او ترحم دروغجن، مکار او ریاکار مدعیان د قصاص په اړه اسلامي قوانین د اعتراض وړ گڼي او وايي چې د قتل په مقابل کې د قتل حکم باید لغوه شي او د نړۍ د ټولو هیوادونو له اساسي قوانینو او جزائي احکامو نه حذف شي، خو اسلام که له یوې خوا وايي چې قصاص د خلکو ژوند خوندي کوي، په قصاص سره عدالت تأمینېږي، په قصاص سره د قتلونو مخنیوی کېږي، له بلې خوا د دیت په قانون سره قاتل او د مقتول د کورنۍ ترمنځ د روغې جوړې لار پرانیزي او د قصاص واک د مقتول ورته ته ورکوي، خو یوه ته ئې ویلی: قصاص ته به غاړه ږدې، بل ته ئې ویلي: یوازې له قاتل نه به قصاص اخلي نه د ده له خپلوانو نه. یوه ته ئې وویل: که د مقتول ورته د قصاص نه منصرف او په دیت راضي شول نو په ښه توگه به هغه ادا کوي او بل ته ئې وویل: په دیت له رضایت نه وروسته به په ښه توگه د هغه مطالبه کوي، مبادا د دیت ترلاسه کولو وروسته له قاتل نه د غچ او انتقام اخیستو هڅه وکړي.

په قصاص سره د قتلونو مخنیوی کېږي، د خلکو ژوند د هغو قاتلانو له گواښونو خوندي پاتې کېږي چې د قصاص د نشتوالي په صورت کې په هر بې وزلي تېری کوي او د ټولني امنیت او د خلکو ژوند له خطر سره مخامخ کوي. په ټولني کې واقعي امنیت نه په پوليسي او جاسوسي نظام او د پوليسو په زیاتولو راتلی شي او نه د زندانونو په جوړولو او ډکولو سره، له دې لارې راغلی امنیت تل کاذب او موقتي وي، د نیویارک په څېر د امریکا په لویو لویو ښارونو کې چې په هر گام کې پولیس او د استخباراتو غړي ولاړ وي او هرې خوا ته کامرې نصب دي، خو څوک نه په جیب کې له ځان سره پیسې ساتي او نه لاسي بکس گرځوي، له دې وېرې چې بدمعاشان به ئې په چاره تهدید او هر څه به ترې واخلي، که د څو ساعتونو لپاره برېښنا ولاړه شي، هومره جنائي پېښې ترسره شي چې د آسیا په لویو لویو ملکونو کې په یوه کال کې هم دومره پېښې نه کېږي.

بایبل د زخمونو په اړه یو ځل همغه خبره کوي چې قرآن کرې او وايي: نفس د نفس په بدل کې، سترگه د سترگې په بدل کې، غاښ د غاښ په بدل کې، لاس د لاس په بدل کې، پښه د پښې په بدل کې، داغ د داغ په بدل کې، زخم د زخم په بدل

کې او وهل د وهلو په بدل کې، خو ورپسې بېرته تبعيض ته مخه کوي او ليکي: که چا خپل مريې يا وينځه په خپل گوزار سره رنده کړه، نو د دې په بدل کې به ئې آزادي، که ئې غاښ ورمات کړ د غاښ په بدل کې به ئې آزادي!! عجيبه خو لا دا ده چې بايبل د حيواناتو د مجازات په هکله داسې وايي: که کوم غويی سړی يا ښځه په ښکر ووهي او وئې وژني نو دا غويی به رجم (په تېرو ویشتل) کېږي او غوښه به ئې هم نه خوړل کېږي!! او خاوند به ئې بې گناه گڼل کېږي، خو که ئې مخکې هم داسې کار کړی وو او خاوند ئې ترې خبر وو او هغه ئې نه وو تړلی نو په دې صورت کې به غويی رجم کېږي او خاوند به ئې وژل کېږي!! مگر دا چې د مقتول خپلوان په ديت راضي شي!! خو که غويی کوم غلام يا وينځه په ښکر وهلو ووژني نو بايد د دوی ارباب ته دېرش مثقاله سپين زر ورکړی شي او غويی دې ووژل شي!!

د اخلاقي قوانينو تر عنوان لاندې هم د بايبل خبرې د حيرانتيا وړ دي، ليکي: که چا کومه پېغله دوکه کړه او جنسي تېری ئې پرې وکړ بايد په نکاح ئې کړي او مهر ئې ورکړي، خو که د پېغلې پلار په دې واده راضي نه وو نو يوازې مهر به ورکوي!! که ښځه جادوگري وکړي بايد ووژل شي، که انسان له کوم حيوان سره جنسي نږدېکت وکړي بايد ووژل شي، که څوک له خدای پرته بل خدای ته قرباني وکړي بايد ووژل شي، که د خپل قوم کوم کس ته دې پور ورکړ د سودخورو په څېر سود مه ترې اخله، د غلو او د انگورو د عصير لومړی حاصل به په خپله ما ته وړاندې کوي، د لومړي زوی فديه ورکړئ، د غوايو او مېږو لومړي بچيان به زما وي اووه ورځې ئې له مور سره پرېږدئ او په اتمه ورځ ئې ما ته وسپارئ، تاسو زما مقدس او سپېڅلی قوم يئ نو د هغه حيوان غوښه مه خورئ چې ځناورو دارلې وي... دلته څو پوښتنې لرو:

• که څوک له حيوان سره مجامعت کوي هغه د وژلو وړ گڼئ خو که له انسان سره زنا (غير قانوني مجامعت) کوي هغه يوازې د مهر په ورکولو مکلف گڼئ او زنا ته ئې د گناه او جرم په سترگه نه گورئ!! آيا د دې لپاره څه توجيه هم وړاندې کولی شئ!! نن خو د دې غير قانوني مجامعت او جنسي آزادۍ بدې پايلې هم درته څرگندې شوې، د ايډز په څير خطرناکه بيماري له همدې زېږي، بايبل څنگه دې

خطرناک جرم ته داسې په عادي سترگه کتلي؟ د بايبل منونکي دې مونږ ته د دې ځواب هم راکړي چې ولې نن د امريکا او بریتانيا په څېر مسيحي ملکونو کې جنسي روابطو ته بشپړه آزادي ورکړې شوې، دومره چې حتی حکومتونه ئې فاحشو ته د کمیشن په بدل کې رسمي مجوز ورکوي چې د ناموس عرضه کولو دکان پرانېزي!!

- که ښځه جادوگري وکړي بايد ووژل شي خو که نارينه دا کار وکړي نو څنگه؟ ولې نه دي ويل شوي چې جادوگر به وژل کېږي که ښځه وي او که نارينه؟
- بايبل هم سود حرام گڼي خو له وينا ئې داسې معلومېږي چې يوازې به د خپل قوم له پورولو سود نه اخلي، ښايي د دغې وينا په وجه نن په ټولو مسيحي هېوادونو کې سود نه يوازې جايز دی بلکې د دوی اقتصادي نظام پرې ولاړ دی!!
- بايبل د ځمکو او باغونو لومړی حاصل او د څارويو لومړي بچيان د خدای حق گڼي، خو دا نه وايي چې دا به د خدای په نامه د ده بې وزلو او نادارو بندگانو ته ورکوي او د الله تعالی په لار کې به ئې مصرفوي، بلکې دا د معبد د مجاور برخه گڼي. د بايبل له دغې برخې په ډاگه معلومېږي چې دا کتاب د هغه چا له لوري جوړ شوی چې له دين نه دام جوړوي او جاهل عوام پرې غولوي، هر هغه دين او مذهب چې يوه مفت خوره ډله رامنځ ته کوي، د خلکو د قربانيو په اړه ئې د خدای ځای ناستې گڼي او عوامو ته وايي: د خدای برخه دغې مذهبي ډلې ته وسپاري، دا يو غولونکی دين او مذهب دی، دا همغه مذهب دی چې ټول پيغمبران عليهم السلام ئې مقابلې ته لېږل شوي، دا همغه دين دی چې تر ټولو د مخه ئې د الهي دين مقابله کړې، همدا وجه ده چې قرآن فرمايي:

آلله اعلم بالصواب

التوبة: ۳۴

ای مؤمنانو! د احبار (ملايانو) او رهبان (مشايخو) ډېری د خلکو مالونه په ناحقه خوري او د الله له لارې مخنيوی کوي او هغه چې سره او سپين زر ذخيره کوي او د

الله په لار کې ئې نه مصرفوي نو د دردناک عذاب زېری ورکړه.

اووم کال او اوومه ورځ

دا د بایبل بل عنوان دی، چې داسې ئې پیل کړی: (خپله ځمکه (پتی) شپږ کاله وکره او په اووم کال ئې پرېږده چې استراحت وکړي او په دې کال چې څه په خپله په کې راتوکېږي پرې ئې ږدی چې فقیران او د صحرا حیوانات ئې وځوري، دا حکم د انګورو او زیتونو د باغ په اړه هم صدق کوي!!

بایبل دلته هم خپله هغه غلطه عقیده چې د خدای په اړه ئې وړاندې کړې او ویلي ئې دي چې خدای د پیداېښت په پیل کې شپږ ورځې کار وکړ او په اوومه ورځ ئې استراحت وکړ، د ځمکې او د انسان د کار په اړه هم وړاندې کړې، دوی دواړو ته ئې هم شپږ ورځې د کار لپاره او اوومه ورځ د استراحت لپاره ټاکلې!! خو هر عاقل انسان په دې پوهېږي چې نه خدای داسې ذات دی چې ستومانه کېږي او استراحت ته ضرورت لري او نه ځمکه او انسان په خدای قیاس کېدی شي!!

درې عیدونه

تر دې عنوان لاندې هم بایبل عجیبې عجیبې خبرې لري، د بني اسرائیلو لپاره ئې درې عیدونه ټاکلي: یو ئې د پتیرې ډوډۍ عید، بل ئې د حصاد عید (د هغو مېوو او دانو حاصل راټولو عید چې تر ټولو لومړی راتوکېږي) او درېیم ئې د حاصلاتو د راغونډولو عید (هغه وخت چې د فصلونو حاصلات راغونډېږي)، د دې عیدونو مهمه برخه دا گڼي چې قربانۍ، صدقات، د څارویو لومړي بچیان او د دانو او مېوو لومړي حاصلات به د خدای په نامه د معبد مجاور ته سپارئ!! د همدې بحث په ترڅ کې لیکي: وزگړی به د خپلې مور په شیدو کې نه پخوی!! نه پوهېږو چې د دې خبرې ئې له عیدونو سره څه تړاو دی!؟

دا عیدونه د دې په ځای چې د عام ولس لپاره د خونۍ او عید ورځې وي د معبد د مجاورانو لپاره عیدونه دي، د دوی محفلونه به ډېر رنگین وي او عایدات ئې ډېر پراخ، د عام غولېدلي ولس تر ټولو غوره مال به وړیا د دوی په لاس کې

پرېوځي، هم ئې د ځمکو او باغونو له حاصلاتو او هم د رمو له لومړيو بچيانو نه، دا نه د عام ولس عيدونه دي او نه د مسکينانو عيدونه، دا د بايبل عيدونه دي، راشئ هغه د مسلمانانو له عيدونو سره مقایسه کړئ چې يو ئې د قربانۍ عيد دی، په دې ورځ مسلمانان هغه ستره قرباني راياډوي چې ابراهيم او اسمعيل عليهما السلام وړاندې کړه، دا ورځ او دا قرباني لمانځي، شتمن ئې څاروي حلالوي او غوښه ئې درې برخې کوي، يوه ئې عام مسکينانو ته، يوه ئې خپلوانو مسکينانو ته او يوه ئې خپلې کورنۍ ته ورکوي، حاجيان هغه ځای ته ځي او قرباني وړاندې کوي چې ابراهيم عليه السلام خپل زوی اسمعيل عليه السلام هلته د قربانۍ لپاره بوولی وو، دا قرباني په لومړي سر کې پيغمبر عليه السلام يوازې د مسکينانو لپاره ټاکلې وه او ساتل ئې منع کړي وو خو وروسته ئې د يوې برخې ساتلو اجازه هم ورکړه. دوهم عيد ئې د روژې عيد دی، د هغې مياشتې د پای عيد چې قرآن په کې نازل شوی او د همدې لپاره مسلمانان د دغې مياشتې د روژې په نيولو مکلف شوي او په پای کې اختر کوي، په دې کې به هم هر شتمن صدقه ورکوي، د خپلې کورنۍ لخوا مسکينانو ته، د هر تن په مقابل کې نږدې دوه کیلو غنم يا ئې معادل نور شيان، د يوه مسکين د ورځني خوراک معادل. دا نه حکومت ته ورکول کېږي او نه کومې خاصې مذهبي ډلې ته، دا د مسکين حق دی، بايد هغه ته ورکړی شي. په دې دواړو عيدونو کې به مسلمانان په لويې صحرايي غونډې کې د عيد دوه رکعته لمونځ په جمع کوي، د مسلمانانو زعيم يا نائب به ئې هم لمونځ ورکوي او هم خطبه. دا هم په يوې سيمې کې د مسلمانانو کلنۍ غونډه ده او هم د نړۍ د ټولو مسلمانانو لپاره کلنۍ ستره غونډه.

د خداى وعدې

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: (زه به ستاسو د لارښوونې لپاره يوه فرشته درلېږم تر څو ستاسو په مخکې روانه وي او هغې سيمې ته مو هدايت کړي چې ستاسو لپاره مې تياره کړې... د دې سيمې ټول اوسېدونکي به درته هلاک کړم... سرې بمبرې به پرې مسلطې کړم... دوى ووژنئ او بتان ئې ورمات کړئ... له

دوی او د دوی له خدایانو سره هیڅ ژمنه او تعهد مه کوئ، هیڅوک ئې په سیمې کې مه پرېږدئ... ستاسو د دې سیمې حدود به دا وي: له بحیره احمر نه د فلسطین تر ترانگې او د جنوب له صحرا نه د فرات تر سیند پورې!!

گورئ چې د بایبل لیکونکی اسرائیلیان د نورو قومونو په ضد څه څه کولو ته هڅوي، ورته وایي: دوی ووژئ، له خپله ملکه ئې وشړئ، هیڅوک ئې مه پرېږدئ چې ستاسو په منځ کې ژوند وکړي، خدای د فرات تر سیند پورې دا ټوله پراخه ځمکه تاسو ته غوره کړې، قباله ئې د خدای له لوري تاسو ته درکړې شوې، له دې سیمې د اوسېدونکو په ایستلو کې خدای ستاسو مرسته کوي!!! تاسو به د بایبل په ډېرو نورو برخو کې هم وگورئ چې بني اسرائیلو ته دې ته ورته لارښوونې کوي او ورته وایي چې د دې سیمې په اوسېدونکو به هیڅ رحم نه کوئ او هیڅوک به ئې ژوندی نه پرېږدئ!! د بایبل له دغو ویناوو په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې دا کتاب د یوه متعصب او بې رحمه یهودي لخوا لیکل شوی، د الله تعالی له لوري لېږل شوی کتاب له دې ډېر لوړ وي چې یوه قوم ته د نورو قومونو د وژلو او له خپلو سیمو د ایستلو امر وکړي، الله تعالی د حق لپاره د باطل په خلاف او د ظالم، کافر او مشرک په ضد د جنگ امر کوي، د الهي دین جنگ د حق او باطل ترمنځ جنگ وي نه د قومونو ترمنځ جنگ.

د عهد تثبیت

بایبل تر دې سرلیک لاندې لیکي: (موسی د غره لاندي د قربانۍ ځای جوړ کړ... څه زلمیان ئې ولېږل چې د سوځېدو او سلامتۍ قرباني خدای ته وړاندې کړي... موسی د قرباني شوو څارویو نیمايي وینې په خنکو کې واچولې او نیمې نورې ئې د قربانۍ په ځای وشیندلې... بیا ئې د عهد کتاب بني اسرائیلو ته ولوست... قوم ژمنه وکړه... بیا موسی دا د خنکو وینې پر خلکو وشیندلې او وئې ویل: دا وینې هغه ژمنه مېر کوي چې د دغو احکامو په لېږلو سره خدای له تاسو سره وکړه!! موسی، هارون، ناداب او ابیهو د اسرائیلیانو له اویاوو مشرانو سره غره ته وختل او د اسرائیلو خدای ئې ولیدو، داسې معلومېده چې د ده تر پښو لاندې آسمان ته ورته

د شين ياقوت فرش خور وي، که څه هم د بني اسرائيلو مشرانو خدای وليدو خو دوی ته ئې کوم تاوان ونه رساوو... هغوی د خدای په حضور کې خوراک او څښاک وکړ!!!

د عقل او سليم فطرت خاوندانو ته بلنه ورکوم چې د بايبل په دغو مسخره، د عقل او سالم فطرت منافي خبرو باندې لږ غور وکړي، آيا الهي دين به خلکو ته دا وايي چې خپلې قربانۍ وسوځوئ، په وينو ئې د معبد او د قربانۍ د ځای ستنې او دېوالونه ولړئ، پاتې وينې په خلکو وشيندئ او دا له خدای سره د کړې ژمنې مهر وگنئ؟ آيا د آسمانونو او ځمکې پيدا کوونکی خدای د غره پر څوکه راکوز شوی او د بني اسرائيلو مشرانو ليدلی او د ده پر دسترخان ئې ډوډۍ خوړلې؟!! او دا خدای هم يوازې د بني اسرائيلو خدای دی او نور انسانان ورسره شريك نه دي؟ آيا د يوه کتاب د لړۍ غورځولو لپاره دغه بېهوده خبرې کافي نه دي؟!!

د معبد لپاره هديې

دا د بايبل بل عنوان دی، د بايبل د ليکونکي لپاره تر ټولو مهم عنوان، که تاسو په بايبل کې لږ غور وکړئ نو دا به هرو مرو درته جوته شي چې د بايبل د ليکونکي لپاره تر ټولو مهمه موضوع همدا ده، دا برخه د ده ډلې ته سره او سپين زر وړيا په لاس ورکوي، له دوی نه د خدای ځای ناستي جوړوي، خدای ته چې کومې هديې وړاندې کېږي د دوی په لاس کې پرېوځي!! بايبل چې دلته د خپل معبد، د قربانۍ ځای، د عهد صندوق، د عبادت څېمه، د سپېڅلې ډوډۍ مېز... او نورو برخو د شکل، جوړښت او څرنگوالي په اړه کوم تفصيلي بحث کوي، د سرو او سپينو زرو د بې درېغه کارولو امر کوي او په پر له پسې توگه تاکيد کوي چې هر څه به ئې د نقشي مطابق وي، له دې ټولو په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې دا هر څه د ټگمارو مذهبي مشرانو يوه غولونکې لوبه ده، زه ئې دلته يوازې څو لومړنۍ برخې رانقلوم، له دې نه تاسو قياس کولی شئ چې د معبد د جوړښت په اړه د بايبل او امر څنگه دي او له بې عقلو عوامو نه څنگه د معبد په نامه سره او سپين زر او دوی د شتمنيو تر ټولو غوره برخې ترلاسه کوي!! بايبل دا عنوان داسې پيلوي:

خدای موسی ته وویل: بني اسرائيلو ته ووايه چې ما ته هديې راوړي، له هغه چا هديې قبولې کړه چې په شوق او رغبت سره ئې وړاندې کوي، هديې بايد په دې توگه وي: سره زر، سپين زر، مس، شنې، ارغواني او سرې جامې، نرم کتان، د وزو وړې، د پسه سور شوی پوستکی، د دولفين (نهنگ ته ورته ماهي) پوستکی، د اقايا (سرو) لرگي، د زيتون غوړي د څراغونو لپاره، بڼه بوی لرونکي هغه توکي چې د مسح کولو غوړي ترې جوړېږي، عطر او دودونکي خوشبويه لرگي، قيمتي ډبرې د ايفود (د کاهن ځانگړې جامې) او د ده د سينه بند جوړولو لپاره، بني اسرائيل بايد زما لپاره ځانگړې مقدسه خيمه جوړه کړي تر څو د دوی په خوا کې مېشت شم، دا خيمه او لوازم به ئې همغسې جوړوئ چې زه ئې نقشه درکوم!! د عهد صندوق به د سرو له لرگي جوړوئ، اوږدوالی به ئې ۱۲۵ سانتي متره، سور او لوړوالی ئې ۷۵ سانتي متره، منځ او بهر ئې په خالصو سرو زرو وپوښه او په ژي ئې د سرو زرو گاره تېره کړه، د دې صندوق لپاره د سرو زرو څلور حلقې جوړې کړه، د صندوق څلور لاندنيو کونجونو سره ئې ونښلوه، ... د صندوق د وړلو لپاره د سرو د لرگي دوه دستکې په سرو زرو وپوښه او په حلقو کې ئې نښاسه، کله چې د صندوق جوړول بشپړ شي هغه دوه لوحې به درکړم چې قوانين او لارښوونې مې پکې ليکلې دي تر څو ئې په دې صندوق کې کېږدې. د صندوق سرپوښ به له خالص سرو زرو جوړوې، اوږدوالی ئې ۱۲۵ او سور ئې ۷۵ سانتي، دا سرپوښ د (رحمت تخت) دی ستاسو د گناهونو د کفارې لپاره!! د رحمت تخت پر سر د فرشتې د شکل دوه مجسمې له سرو زرو نصب کړه، دا مجسمې داسې جوړې کړه چې د رحمت له تخت سره جوخت او نښتې وي، دواړه يوې بلې ته مخامخ او سترگې ئې د تخت په لوري او وزرونه ئې په تخت خواره وي، د رحمت تخت پر صندوق نصب کړه، بيا به زه هملته ملاقات درسه کوم او د دغو دواړو فرشتو له منځه به خبرې درسه وکړم او بني اسرائيلو ته به اړينې لارښوونې وکړم!!

د سپېڅلې ډوډۍ مېز

دا مېز به د سرو له لرگي جوړوې اوږدوالی ئې يو گز، سور ئې نيم گز، لوړوالی

ئې ۷۵ سانتي، ټوله به په خالصو سرو زرو پوښل شوې وي، پر دواړو خواوو ئې د سرو زرو يو يو قاب نصب كړه، د مېز ژۍ ته د څلورو گوتو په اندازه حاشيه وركړه او د سرو زرو په قاب ئې وپوښه، څلورو كونجونو كې ئې د سرو زرو څلور حلقې نصب كړه، دغې حلقې د هغو دستكو لپاره دي چې د مېز د انتقال په وخت كې به ترې كار اخيستل كېږي، دا دستكې به هم د سرو له ونې څخه وي او په سرو زرو به پوښل شوي وي... همداراز د خالصو سرو زرو قابونه، كاسې، جامونه او پيالې به د هغو هډيو لپاره جوړوي چې څښل كېږي!! (سپېڅلې ډوډۍ) به تل زما په وړاندې د مېز پر سر پرته وي!!... د خراغ ايښودو لپاره يو لوبښی د خالص سرو زرو نه جوړ كړه، پښې او تنه ئې بايد يوه ټوټه او د خالص سرو زرو وي، د دې لوبښي د گل د گېډۍ او پاڼو انځور ئې هم بايد د سرو زرو وي... د دې لوبښي په جوړولو كې به ۳۲-۳۴ كيلو سره زر كارول كېږي... ورپسې د عبادت د خيمې طرح وركوي، په دې كې هم قيمتي رنگارنگ ټوټې، د سرو زرو گروې... په دې كې ۹۶ د سپينو زرو ستنې او څلور د سرو زرو ستنې، اته تختې چې په سرو زرو به پوښل شوې وي، كارول كېږي... دوه برخې لري چې په يوې پردې سره بېلې شوې، يوه د قدس په نامه او بله ئې د قدس الاقداس په نامه!!... د عهد صندوق به په قدس الاقداس كې كېښودل كېږي... د خيمې د پردې لپاره به هم پنځه د لرگي ستنې وي چې په سرو زرو به پوښل شوې وي... د قربانۍ د ځای ټول لوازم او اړوند لوبښي به د مسو وي... د معبد لپاره به حياط جوړوي... له قيمتي او نفيس كتان نه، طول ئې پنځوس گزه او عرض ئې پنځه ويشت گزه، ستنې به ئې مسي او كړۍ، حلقې او هغه زنځيرونه ئې چې ستنې سره وصلوي د سپينو زرو وي... ټول نور لوازم او مېخونه به ئې د مسو وي!!)

د بايبل له منونكو څو پوښتنې لرو:

- بايبل خو مخكې ليكلي وو چې خدای د قربانۍ د ځای په اړه امر كړی وو چې دا به له خاورو جوړوي، ډبرې به هم نه په كې كاروي، كه د ډبرو كارولو ته اړ شوي نو تراشلي ډبرې مه كاروي، له شته ډبرو استفاده وكړئ، د ډبرو د تراشلو او ماتولو لپاره له وسايلو هم كار مه اخلئ!!! دلته څنگه د خپلې مخكنۍ وينا خلاف د معبد

او قربانی د خای لپاره د سرو او سپینو زرو د کارولو امر کوي، دقیقه نقشه ورکوي، اندازه ئې ټاکي، اوږدوالی، سور او لوړوالي ئې ټاکي او تاکید کوي چې هر څه به ئې د نقشی مطابق وي؟ ولې د دومره تذبذیر او اسراف امر کوي، هومره چې یوازې د خراغ د ایښودو په لوبني کې به نږدې ۳۲ کیلو گرامه سره زر کارول شوي وي؟!؟

• دا ولې په ټول بایبل کې د عبادت د څرنگوالي په اړه هیڅ واضح لارښوونه نه تر سترگو کېږي، تفصیلي بحث خو پرېږدئ اجمالي بحث هم نه مومو، خو د معبد د جوړښت په اړه دومره تفصیلي او دقیق بحث شوی، پوښتنه کوو: عبادت مهم دی که د عبادت خای؟!؟ مونږ په ټول قرآن کې د عبادت د خای د څرنگوالي په اړه یو آیت هم نه مومو، خو د عبادت د حرکاتو، الفاظو او څرنگوالي په اړه ډېر تفصیلي او دقیق بحثونه گورو، د دې بحثونو یوه بېلگه هم په ټول بایبل کې نه شته!! دا ولې؟!؟ د بایبل د دې بیان له حرف حرف او جملې جملې معلومېږي چې دا د یوه ټگمار مجاور او مکار مذهبي مشر لیکنه ده.

• آیا الله تعالی د تورات لوحې د دې لپاره لېږلې وې چې د سرو زرو په صندوق کې کېښودی شي که د دې لپاره چې د خلکو د ژوند لارښود وي او عمل پرې وشي؟ څنگه ممکن ده چې موسی علیه السلام به تورات د سرو زرو په صندوق کې ږدي؟!؟ قرآن خو مونږ ته تورات د هغه کتاب په توگه معرفي کوي چې نسخې ترې جوړې شوې او په ولس کې خورې شوې (والطور و کتاب مسطور في رق منشور)، موسی علیه السلام خو د تورات له راوړلو سره سم له بني اسرائيلو په دې کتاب د عمل کولو ژمنه اخیستې وه، قرآن خو مونږ ته وایي چې موسی علیه السلام دا لوحې هغه وخت لرې وغورځولې چې وئې لیدل د ده قوم د سامري په لاس دوکه شوی او د خدای په خای ئې د سخوندر د مجسمې عبادت پیل کړی، تورات هم همدغه خبره کوي، له دې نه خو معلومېږي چې د موسی علیه السلام له نظره دا لوحې نه بلکې په دې لوحو کې لیکل شوي احکام مهم ول!! د ټولو جاهلو قومونو تاریخ په دې شهادت ورکوي چې دوی له خپلو سپېڅلو کتابونو سره همدا معامله کړې ده، هغه کتاب چې په لومړي سر کې د دوی د نېکو او صالحو پلرونو لپاره لارښود کتاب

وو، خو ورو ورو ترې لرې شوي، د کتاب لارښوونې ئې هېرې کړې، په جامو کې ئې نغښتلی، په لوړ طاق کې ئې ایښی او د تبرک وسیله ئې ترې جوړه کړې، هندوانو او سیکانو له خپلو سپېڅلو کتابونو سره همدا سې وکړل، په درمسال کې ئې کېښود، په گڼ شمېر جامو کې ئې پټ کړ، خوا ته ئې عطر شیندي، خوشبویه لرگي دودوي، بوزی ورته وهي، د برکت ترلاسه کولو لپاره ئې تر خوا تېرېږي او تعظیم ئې کوي!! مسلمانانو د جهل او انحطاط په دوران کې له قرآن سره همدا معامله وکړه، هغه کتاب چې د یوه ستر سیاسي، اجتماعي او اقتصادي انقلاب لارښود وو، د ژوند د هرې پېښې په اړه به مسلمانانو هغه ته رجوع کوله، د خپلې هرې پوښتنې ځواب به ئې له قرآن نه غوښت، هره شخړه به ئې په قرآن حلوله، د هرې قضیې په اړه به ئې د قرآن لارښوونه او پرېکړه وروستۍ پرېکړه گڼله، هغه کتاب چې په نړۍ کې ئې ستره او ژوره تبدیلی راوسته، له خورو ورو قومونو نه ئې یو ستر او سرلوری متحد امت جوړ کړ، د ظالمانو په ضد ئې مظلومان پاڅون ته وهڅول، اقتدار ئې له ظالمانو واخیست او مظلومانو ته ئې وسپارو، دوه سترې امپراطورۍ ئې په زوال محکومې کړې، خو آیا پوهېږئ چې څو پېرۍ وروسته، تش په نامه مسلمانانو له دغه لارښود او انقلابي کتاب سره څه وکړل!! هغه ئې هېر کړ، یوازې د تبرک وسیله ئې ترې جوړه کړه، په جامو کې ئې ونغښتو، د تعظیم او احترام په نامه ئې د خپلې خونې په داسې طاق کې کېښود چې تر ټولو لوړ وي او د هیچا لاس نه وررسي، هغه وخت به ئې له لوړ ځایه راکوزاوو چې غوښتل ئې د لوړې کولو لپاره لاس پرې کېږدي!!

• گمان مه کوئ چې د معبد په تزئین او سینگارولو کې تاسو یوازې یئ، د نړۍ د ډېرو ټگمارانو له معبد نه ښایسته او غولونکی دام جوړ کړی، پروڼ ئې د یوه مصلح، داعي او ناجي مقابله کړې، چې هغه تللی یا وژل شوی او په همدې سره ئې په ولس کې محبوبیت زیات شوی، همدغه د ده پروڼي دښمنان راپورته شوي، د ده پر قبر ئې زیارتونه جوړ کړي، د ده په نامه ئې خلك غولولي، شکرانې او صدقې ئې ترلاسه کړې، پنځه ئې پر زیارت مصرف کړې او پنځه نوي ئې په خپل جیب کې اچولې، د زیارت دروازې، قبې او کړۍ ئې له سرو زرو جوړې کړې، ښه زیب او

زينت ئې ورکړې، چې هېيت ئې زيات شي او عوام پرې په آسانۍ وغولوي!! په اسلامي هېوادونو کې هم داسې خلک ډېر زيات دي چې قبر ئې دکان دی او زيارتونه ئې دام، پر قبرونو ئې داسې سترې سترې بنگلې جوړې کړې چې نه ستاسو سپينه مانۍ ورسره مقايسه کيدی شي او نه واتیکان!! او آيا پوهېږئ چې دا زيارتونه ئې د هغه چا پر قبر جوړ کړي چې هغه په خپل ژوند کې تر يوې لوبښتې لوړ قبرونه ړنگول او د قبرونو پر سر جنې ئې نسکورولې!!

• هر عقلمن انسان په دې پوهېږي چې د معبد د سينگارولو لپاره سره او سپين زر کارول او مجاور ته ئې د نفيس ټوکر جامې جوړول او قيمتي ډبرې ئې په سينه بند او ملابند کې کارول يوازې د ټکمارو مذهبي مشرانو کار کېدی شي، په اسلام کې نه خاصه مذهبي طبقه شته، نه ئې خاص امتيازات، نه ئې خاصه تبعیضي او امتیازي جامه، نه ئې په قربانيو او صدقاتو کې خاصه برخه، اسلام مونږ ته وايي ټوله ځمکه مسجد دی، په هر ځای کې د الله تعالی عبادت کولی شئ، امام په خپله غوره کړئ، هغه امام مه نيسئ چې پر امامت اجوره غواړي، مسجد به مو ساده وي او له سينگارولو به ئې ډډه کوئ، د لمانځه پر مهال به امام له مقتديانو نه په لوړ ځای نه ودرېږي.

او دا همغه خبره ده چې د بايبل ليکونکي سهواً ليکلې وه: د قربانۍ ځای له خاورو جوړ کړئ، که ډبره کاروئ نو مه ئې تراشئ، تراشلې ډبرې له ما سره نه ښايي!! په معبد کې زينه هم مه جوړوئ، خو هغه د انجيل په دغې خبرې کې تحريف کړی او دا ئې پرې اضافه کړې: داسې نه چې له دغو زينو د پورته تلو په مهال مو عورت بربنډ نه شي... د بايبل ليکونکی دې ته نه دی تيار چې ووايي: زينې د دې لپاره مه جوړوئ چې د الله تعالی په وړاندې يو برابر ودرېږئ!!

• قرآن مونږ ته وايي چې له سرو او سپينو زرو بُت جوړول د سامري کار دی!! واقعاً چې د سرو زرو معبد او معبود جوړل د هغو ټکمارانو کار دی چې د سامري په څېر وي!! هيڅ واقعي خداي پالونکی به په دې راضي نه شي چې د الله تعالی په نامه دې له غولېدلو عوامو نه سره زر ترلاسه شي او هغه دې په داسې مواردو کې مصرف شي، واقعي الهي دين هغه دی چې خلکو ته وايي: د الله تعالی د بې وزلو

بندگانو مرسته وکړئ، شتمنی مو د خیر په کارونو کې، د وږو په مړولو کې، د بریندو په پټولو کې، د بیمارانو په تداوي کې او د مسکینانو په لاس نیوي کې ولگوئ، سره او سپین زرمه ذخیره کوئ، چا چې ذخیره کړل خای ئې جهنم دی!!

• ای کاش د بایبل منونکي په دې پوه شي چې له هغو تصنعی او بې محتوی حرکاتو نه د انسان څومره کرکه کېږي چې ستاسو په معبد کې ئې ستاسو کاهن او کشیش ترسره کوي، کاش تاسو دغو حرکاتو ته یو ځل زموږ په سترګه هم کتلي وی، کله چې انسان د دوی په معبد کې د کاهن او کشیش هغه حرکات گوري چې د سپېڅلې مېز خوا ته په نخرو نخرو راځي، خاصې جامې ئې چې په ګنډل شوو ګلانو سینګار شوې اغوستې، د مېز مخې ته ودرېږي، د کتاب په وړاندې ګونډه کېږي، د سرو زرو په جام کې سپېڅلې شربت یا شراب څښي، خلك یو یو راځي، د ده په وړاندې ګونډه کېږي، دی د هغه په خوله کې یوه ټوټه سپېڅلې مړۍ ږدي او په همدې سره ګمان کوي چې خپل مراد ئې ترلاسه کړی او خدای ئې لمانځلی!! له دې صحنې نه د انسان څومره کرکه کېږي!! دا څښاک او خوراک له عوامو ترلاسه شوي، کله چې د دوی په لاس کې وو سپېڅلي نه وو، خو چې د معبد د مجاور لاس ته ورغلل مقدس شول!! دا کاهن او کشیش د دغو عوامو لخوا تغذیه کېږي، خو په معبد کې کشیش د دوی په خوله کې یوه مړۍ ږدي او همدا د هغه لویه پېرزوینه او احسان ګڼي!!

• قرآن د الله تعالی د عرش په هکله فرمایي چې وسعت او عظمت ئې هومره دی چې آسمانونه او ځمکه ئې احتوا کړې، خو بایبل وايي چې د خدای د عرش اوږدوالی ۱۲۵ او سور ئې ۷۵ سانتی دی، دا هم د یوه صندوق سربوښ دی، د (رحمت تخت) په نامه ئې یادوي او لیکي چې خدای موسی ته وویل: بیا به زه هملته (د رحمت له تخته او د عبادت د څېمې له منځه) ملاقات درسره کوم او د تخت پر سر د دوو فرشتو د مجسمو له منځه به خبرې درسره وکړم او بني اسرائیلو ته به اړینې لارښوونې وکړم!!

• بایبل له دې وروسته لیکي چې خدای د هر راز مجسمو له جوړولو او د دوی په وړاندې د عبادت له کولو ممانعت کړی او فرمایلي ئې دي: بت مه جوړوئ او بتان

مه لمانحئى، مجسمه، د ډبرو خلي او تراشلي ډبرې د لمانحنې لپاره مه جوړوي...
خو دلته ئې خدای د دوو فرشتو د مجسمو تر منځ پر تخت ناست انځور کړي او د
تثليث او درې گونو خدایانو عقېدې ته ئې عيني تجسم ورکړي.
بايبل د خراغ په اړه امر کوي چې تل به روښانه وي او بني اسرائيل په دې
گماري چې د زيتون غوړي به ورته راوړي، هيڅکله به ئې مړ کېدو ته نه پرېږدي...
د کاهن د جامو په اړه ليکي: خپل ورور هارون او زامن ئې اييهو، العازار او
ايتامار له نورو بني اسرائيلو بېل کړه او د کهانت مقام ورته ورکړه تر څو زما
خدمت وکړي!! مخصوصې جامې ورته تيارې کړه، داسې چې هرڅوک ئې له جامو
وېږني چې دوى زما خدمت کوي، جامه به ئې ښايسته او د ده د مقدس کار سره وړ
وي، هغو خلکو ته وظيفه ورکړه چې د گنډلو په کار کې ځانگړې مهارت لري چې ده
ته دا ښايسته او ځانگړې جامه جوړه کړي، جامه ئې عبارت ده له ايفود، ردا، په
گنډلو گلانو ښايسته شوى کميس، عمامه، ملابند، د هارون زامنو ته به هم دا
جامې جوړېږي تر څو د کاهن په توگه زما خدمت وکړي، بيا د ايفود، سينه بند او
نورو جامو تفصيلات بيانوي، په ټولو کې کافي مقدار سره زر، جواهرات او
قيمتي ډبرې ضروري گڼي... او ورپسې د کاهن په توگه د هارون او د ده د زامنو د
ټاکنې په اړه ليکي: ... د معبد د دروازې په خوله کې هارون او زامنو ته ئې غسل
ورکړه... دا جامې ورواغونده او د سرو زرو تاج ئې پر سر ورکېږده... بيا ئې پر سر د
مسح غوړي ورتوې کړه... په دې توگه هارون او زامن ئې د کهانت د مقام لپاره
سپېڅلي کړه !!! بيا سخوندر حلال کړه، په وينو ئې د قربانۍ د ځای ښکرونه سره
کړه او پاتې ويني ئې پښو ته توې کړه... ځينې برخې ئې هملته او ځينې ئې بهر
وسوځوه، بيا دې هارون او د ده زامن هم يو پسه حلال کړي او له وينو او واژگو او
نورو برخو سره دې همداسې وکړي... دا د سوځولو قرباني د خدای ډېره خوښه ده!!!
بيا يو بل پسه واخله چې هارون او زامن ئې لاس پرې کېږدي او حلال ئې کړي، په
وينو ئې د هارون او د ده د زامنو د بني غوړ پسته او د بني لاس او ښۍ پښې بټه
گوته سره کړه... پاتې ويني د قربانۍ په ځای وشينده... له دغې ويني نه يوه برخه
راواخله او د مسح له غوړو سره ئې گډې کړه او پر هارون او زامنو ئې او د دوى پر

جامو ئې وشينده!!! په دې توگه به دوی او جامې ئې سپېڅلې شي!!! او له ډېرو نورو مسخره خبرو نه وروسته ليکي: بني اسرائيل به تل د قربانۍ د پسه دا برخې يعني سينه او ورنونه خدای ته وړاندې کوي چې د کاهن په برخه شي!!
دلته خو خبرې د غور وړ دي:

• مذهبي مقام موروثي گڼل شوی، د هارون په کورنۍ کې به له يوه نه بل ته په ميراث پاتې کېږي!! او دا هغه څه دي چې په هيڅ عقلي معيار کې د منلو وړ نه دی او هر باشعوره انسان ترې کرکه کوي، مگر مذهبي مقام له عقېدې او عمل نه پرته په بل څه ترلاسه کېدی شي؟! مگر دا د مال، ځمکې او دولت په څېر دی چې له پلاره اولاد ته په ميراث پاتې شي؟! آیا هغه مذهب چې مذهبي مقام يو موروثي توکی گڼي په لته د وهلو وړ نه دی؟! په مسلمانانو کې هم د جهل او د اسلام له روح نه د بې خبرۍ په وجه د ټگمارو مذهبي مشرانو په لاس داسې مذهبي فرقي راپيدا شوې چې مذهبي او روحاني مقام موروثي توکی گڼي!! ځينو خپل پير ته دا حيثيت ورکړ او ځينو خپل امير ته، چا د علي رضي الله عنه اولاد د امامت وارث وگڼو، هغه هم نه ټول بلکې ځينې ئې او حتی په ماشومتوب او حتی په غيابت کې، هڅه ئې وکړه چې شمېر ئې دولسو ته ورسوي، د عيسی عليه السلام د دولسو حواريونو او د بني اسرائيلو د دولسو قبيلو له شمېر سره برابر، په دوولسم ئې امامت ختم کړ، يو وړک شوی ماشوم ئې د غيابت د دوران داسې امام وټاکو چې اوس تر عرش نه څو گزه بر ناست دی او خدای د دوی او هغه تر منځ واسطه ده، په خپلو دعاگانو کې وايي خدايه! امام زمان له مونږ راضي کړې!! خدايه!! د قيامت په ورځ مو د امام زمان په وړاندې شرمنده مه کړې!! همغسې لکه چې بايبل له عيسی عليه السلام نه خدای او د خدای ځای ناستی او د گناهونو بڅبونکی جوړ کړ!! عجيبه لادا ده چې بايبل د موسی عليه السلام په ځای د هارون عليه السلام اولاد د موسی عليه السلام ځای ناستي او د مذهبي مقام وارث گڼي او دوی د علي رضي الله عنه اولاد!! نه د پيغمبر عليه السلام د نورو لونیو او زومانو اولاد په دې حق کې شريکوي او نه هغه چې د علي رضي الله عنه په شمول ټولو صحابه وو د پيغمبر عليه السلام د ځای ناستي په توگه وټاکلو او بيعت ئې ورسره وکړ!!

• بايبل په دې توگه يوه ځانگړې مفت خوره مذهبي فرقه له خاصو امتيازاتو سره رامنځ ته کړه، دا فرقه به له خلکو د الله تعالی په نامه صدقې او شکرانې ترلاسه کوي، د قربانۍ تر ټولو غوره او خوندوره برخه به دوی ته ورکول کېږي، جامې به ئې تر ټولو قيمتي، نفيسي او امتيازي وي، هيڅ کار به نه کوي، دوی او اولاد به ئې سپېڅلې انسانان گڼل کېږي، نه په دې سبب چې عقیده او عمل ئې تر نورو ښه دی بلکې د دې لپاره چې په خاصې کورنۍ کې پيدا شوې او دا هم نه د دې لپاره چې د دې کورنۍ د غړو په رگونو کې ځانگړې وينه بهېږي بلکې د دې لپاره چې موسی عليه السلام د دوی پر اجدادو د قربانۍ ويني شيندلې وې!!

• الله تعالی خو دا خوښوي چې د ده په وړاندې ټول خلک يو برابر اوږه په اوږه، له لوړ ټيټ او مخکې وروسته پرته، په يو رنگ ساده جامو کې ودرېږي، اسلام مونږ ته ويلي چې د لمانځه په وخت کې همداسې يو برابر او اوږه په اوږه ودرېږئ، مونږ ئې په دې گمارلي يو چې په حج کې به يو رنگ جامې اغوندو، هر واقعي الهي دين به همداسې وي او تبعيض به حرام گڼي.

• پوښتنه کوو: ولې به د بايبل دا مفت خوره ډله خاصه جامه لري، په داسې حال کې چې دا جامه نورو ورکړې؟! آیا هغه څوک غوره دی چې صدقه ورکوي او که هغه څوک چې اخلي ئې؟ مونږ ته خو پيغمبر عليه السلام وايي برنی لاس تر لاندني لاس غوره دی!!

• بايبل وايي چې د قربانۍ تر ټولو خوندوره برخه به د خدای په نامه د کاهن وي!! که تاسو په بايبل کې لږ غور وکړئ نو وبه گورئ چې د بايبل د ليکونکي له نظره تر ټولو مهمه او اساسي خبره همدا ده، وبه گورئ چې وايي: د څارويو لومړي بچيان به د کاهن وي، د ځمکې لومړی فصل به د کاهن وي، د باغونو لومړۍ مېوه به د کاهن وي، له انگورو لومړي جوړ شوي شراب به د کاهن وي او...!!

• د هارون عليه السلام او د ده د زامنو په غوږونو وينه موبنل او جامې ئې په وينو ورلږلو سره هغوی سپېڅلې شوي!! حيران يو چې دا خبر د بايبل پلويان څنگه مني؟! څنگه ئې عقل په دې قانع کېږي چې د وينو په لرلو سره څوک د ناپاکېدو په ځای سپېڅلی کېږي؟! قرآن د بايبل د دغې خندوونکې وينا د تردید لپاره په موجز

او قاطع الفاظو سره فرمايي:

﴿لَا يَأْتِيهِمْ فِيهِ مَالٌ كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (سوره بقره، آيت ۲۷)
 ﴿لَا يَأْتِيهِمْ فِيهِ مَالٌ كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (سوره بقره، آيت ۲۷)
 ﴿لَا يَأْتِيهِمْ فِيهِ مَالٌ كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (سوره بقره، آيت ۲۷)
 ﴿لَا يَأْتِيهِمْ فِيهِ مَالٌ كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (سوره بقره، آيت ۲۷)

الحج: ۳۶-۳۷

او د قرباني څاروي مو تاسو ته په شعائر الله کې شامل کړي، په دې کې ستاسو لپاره بنسټګرې دي او د ولاړې په حالت کې ئې (د ذبحه کولو په وخت کې) د الله نوم پرې ياد کړئ، نو کله چې ئې اړخ پر ځمکه ولګېدو په خپله ئې هم وخورئ او پر قانع مسکين او غيرقانع سوال کوونکي ئې هم وخورئ، په دې توګه الله تاسو ته مسخر کړي ترڅو شکر وکړئ، (د دوی په قرباني کولو سره) نه الله ته د دوی غوښې رسي او نه ئې وينې، بلکې ستاسو تقوی وررسي، همداسې ئې ستاسو لپاره مسخر کړل ترڅو الله د هغې لارښوونې په وجه په لويي ياد کړئ چې ستاسو په برخه ئې کړه او نېکانو ته زېرى ورکړه.

ګورئ چې قرآن د قرباني په اړه څومره مهمې لارښوونې کوي او موخه ئې څه ګڼي:

- د الله تعالی په نامه د څاروي حلالول او د ده په لار کې ئې قرباني کول په الله د ايمان او باور نښه ده.
- نه ئې وينې الله تعالی ته رسي او نه ئې غوښه، په خپله ئې وخورئ او پر مسکينانو ئې وخورئ، د الله تعالی برخه مسکين ته ورکړئ. داسې مه ګڼئ چې د قرباني وينې سپېڅلې دي او که څوک پرې ولړلې شو نو سپېڅلی او مقدس شو، د قرباني شوي څاروي نه وينه سپېڅلې ده نه غوښه، موخه ئې د چا تقدیس نه بلکې خپل او پردي مسکين ته طعام ورکول دي.
- په دې قرباني سره په تاسو کې تقوی راپيدا کېږي، له حرص او بخل نه

خوندې کبرې، الله تعالی ستاسو دغه تقوی او ځان ساتنه خوښوي.

بايبل د کلنۍ هديې او د يوه بل هغه طلايي مکان له يادولو وروسته چې خوشبويه بوټي به په کې دودول کېږي، د معبد د هديې يادونه په دې توگه کوي: خدای موسی ته وويل: هر کله چې بني اسرائيل شمېرې نو د شمېرلو په وخت کې دې هر بني اسرائيلي د خپل ځان له لوري هديه ورکړي... تر څو د شمېرلو پر مهال بلا پرې نازل نه شي!! هر کس به نيم مثقال سره زر فديه ورکوي... نه به شتمن تر دې زيات ورکوي او نه غريب تر دې لږ!!

اسلام د بايبل د دغې وينا په خلاف وايي: له شتمن نه واخله غريب ته ئې ورکړه، د اسلام له نظره غريب نه يوازې له هر راز مالي مکلفيت نه معاف دی بلکې د شتمنو په مال کې د ده ځانگړی حق دی، دولت په دې مکلف دی چې له شتمن نه به د غريب دا حق ترلاسه کوي او هغه ته به ئې سپاري!

بايبل په دې پسې د معبد د مسي حوض تفصيلات بيانوي، بيا د مسح کولو د سپېڅلو غوړيو د جوړولو طريقه، مواد او د هر يوه مقدار ټاكي، بيا د دودوونکو معطرو توكيو د جوړولو تفصيلات بيانوي، ورپسې د معبد د ټولو لوبنو د جوړولو لپاره هغه تکره صنعتگران معرفي کوي چې د بايبل خدای د همدې لپاره غوره کړي وو او ورپسې د سبت د ورځې په اړه ليکي چې دا د خدای سپېڅلې ورځ ده، په دې کې به هيڅ کار نه کوئ، د استراحت لپاره به ئې مختص کوئ!! او په همدې لړ کې ليکي چې کله موسی د سينا په غره کې وو خدای ورته هغه لوحې ورکړې چې په خپلو گوتو ئې لس احکام په کې ليکلي وو!! خو د سينا په غره کې ئې ځنډ وکړ... خلك هارون ته راغلل چې پاڅه او مونږ ته خدای جوړ کړه چې زمونږ لارښوونه وکړي... هارون ورته وويل: د سرو زرو هغه گانې ما ته راوړئ چې ستاسو د مېرمنو، لوبو او زامنو په غوږونو کې دي، خلکو دا کار وکړ... هارون ټولې ويلي کړې، په يوه قالب کې ئې واچولې او سخوندر ئې ترې جوړ کړ، کله چې خلکو سخوندر وليد چيغې ئې کړې: اي بني اسرائيلو! دا ستاسو هغه خدای دی چې له مصره ئې راوايستئ!! هارون د دې صحنې په ليدو سره د سخوندر مخې ته د قربانۍ ځای هم جوړ کړ او وئې ويل: سبا د خدای لپاره جشن نيسو!! سبا خلك سهار

وختي پاڅېدل، د سخوندر په وړاندې ئې د سوځولو او سلامتي قرباني وړانده كړه، كنبېنستل... بنه ډېر خوراك څښاك او د بې حيايي كارونه ئې وكړل... خدای موسی ته وويل: په تلوار لاندې ولاړ شه چې ستا قوم فاسد شوی... پرېږده چې د خپلې غصې اور پرې بل كړم... او ټول ووژنم... خو موسی وويل: خدايه! ولې پر خپل قوم دومره غصه يې؟ سوال كوم چې خپله غصه پرېږده او د خپل قوم له مجازاته تېر شه!! ... خپله هغه لوړه را په ياد كړه چې ابراهيم او اسحاق ته دې ويلي وو: په خپل ذات لوړه كوم چې ستاسو اولاد به د آسمان د ستورو په څېر بې شمېره كړم!! ... نو له دې كبله خدای له خپل تصميم نه تېر شو!! ... نو موسی له غره راکوز شو... او هغه دوه ډبرينې لوحې ئې په لاس كې وې چې په دواړو خواوو ئې (خدای په خپل لاس) لس احكام ليكلي وو... كله چې پنډغالي ته رانږدې شو، شور او ځوږ ئې ترغوږ شو... سترگې ئې پر طلايي سخوندر ولگېدې چې خلك ئې مخې ته په نڅا او خندا بوخت دي... داسې غصه شو چې لوحې ئې تر غره!! لاندې وغورځولې او ټوټې ټوټې شوې... بيا ئې طلايي سخوندر په اور كې ويلي كړ، وئې ټكاوو او د هغه دوړې ئې پر اوبو وشيندلې او دا اوبه ئې پر بني اسرائيلو وڅښلې!! ... هارون ته ئې وويل: ولې دې له قوم سره دا جفا وكړه؟.. د پنډغالي په دروازه كې ودرېدو او غږ ئې كړ: څوك چې د خدای پلوي وي زما خوا ته دې راشي... د لاوي ټول ټبر د ده خوا ته راغونډ شو... ورته وئې ويل: خدای امر كوي چې تورې ترملا وتړئ، د پنډغالي له يوه سره تر بل سره ولاړ شئ، خپل ورور، دوست او گاونډی ووژنئ... لاويانو اطاعت وكړ او په دې ورځ درې زره اسرائيليان ووژل شول... موسی لاويانو ته وويل: تاسو ثابته كړه چې د خدای د خدمت وړ ياست... نو خدای به تاسو ته بركت دركړي!!!... موسی خدای ته وويل: دې قوم لويه گناه كړې، خو ته ئې وبخښه او يا خو زما نوم له خپل كتابه محوه كړه!! خدای ورته وويل: ستا نوم به ولې محوه كوم... چا چې گناه كړې هغه ته سزا وركوم... خدای د هغه بت د لمانځنې لامله پر بني اسرائيلو لويه بلا نازله كړه چې هارون جوړ كړی وو!! بيا خدای موسی ته وفرمايل: دا قوم هغې سيمې ته بوځه چې شات او شيدې په كې بهېږي!!! خو زه به په دې سفر كې ستاسو په منځ كې نه وم، ځكه چې سرکښ يئ... ممکن په لارې

کې مو هلاک کړم!! که یوه شېبه ستاسو په منځ کې پاتې شم نو تاسو حتماً وژنم... تر څو چې ستاسو په اړه وروستی پرېکړه کوم هر ډول گانې او جواهرات له ځانه لرې کړئ...

که څه هم د دې وینا جمله جمله غلطه ده او هر عاقل انسان ئې په غلطۍ پوهېږي، خو د بايبل د هغو منونکو لپاره چې دا کتاب ئې له غور نه پرته منلی او هره وینا ئې ورته مقدس برېښي، څو وضاحتونه ضروري گڼو:

• آیا ستاسو عقل دا خبره مني چې الله تعالی به د معبد په جوړولو کې د سرو او سپینو زرو او قیمتي ډبر د کارولو امر کړی وي؟! آیا د خدای له یوه مسکین او فقیر بنده سره چې له لورې او بیماری مري، مرسته به غوره وي که د معبد د تزئین او ښکلا لپاره بې درېغه مصرف؟! که دا تاسو ته پرېښودی شي نو ستاسو پرېکړه به څه وي، کوم ته به ترجیح ورکوی؟!!

• آیا ستاسو عقل دا مني چې خدای ستومانه کېږي او اوومه ورځ ئې د دې لپاره د تعطیل او استراحت ورځ ټاکلې چې په دې ورځ ده هم له کاره لاس اخیستی او استراحت ئې کړی وو؟! مونږ ته خو د اونۍ یوه ورځ د استراحت لپاره نه بلکې د یوه اجتماعي عبادت لپاره ټاکل شوې، له دې نه خو په وضاحت سره معلومېږي چې تاسو ته هم یوه ورځ د اجتماعي عبادت لپاره غوره شوې وه!! انساني ټولنه خو دې ته زیاته اړه ده، د یوه واقعي دین لارښوونه خو به حتماً په دې ارتباط وي، د کار او استراحت په اړه پرېکړه خو باید انسان ته پرېښودی شي چې په خپله او د خپل مصلحت، ظروفو او شرایطو له مخې پرېکړه وکړي!!

• آیا الله تعالی زمونږ په څېر دی چې د څه لیکلو لپاره باید قلم په لاس کې واخلي او په خپلو گوتو څه ولیکي؟! د الله تعالی په اړه داسې وینا خو یوازې هغه څوک کولی شي چې نه ئې پېژني او په یوه کمزوري او محتاج انسان ئې قیاسوي، راشئ د بايبل دا ضعیفه وینا د قرآن له جامع او کاملې وینا سره مقایسه کړئ چې فرمایي:

یقیناً چې د ده کار له دې پرته بل څه نه دی چې کله د کوم څه اراده وکړي نو ورته

وايي: وشه، نو هغه (له ځنډه پرته ترسره) كېږي!!

• كه په رښتيا دا د سرو زرو سخوندر ډوله بت او د هغه مخې ته د قربانۍ ځاى هارون جوړ كړى وي، نو تر ټولو سخته سزا خو بايد ده ته وركړې شوې وي!! دا څنگه موسى عليه السلام د نورو د وژلو امر كوي، هغه هم له پوښتنې او گوډېږنې پرته او د پنډغالي له يوه سره تر بله سره د ټولو د وژلو امر او هارون عليه السلام ته نه يوازې كومه سزا نه وركوي بلكې دى او زامن يې د معبد د ساتونكو او پالونكو په توگه پرېږدي!!! قرآن د بايبل دا وينا ردوي او فرمايي:

﴿لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سُلْطَانًا وَلَا لِلْجَاهِلِينَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

﴿لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سُلْطَانًا وَلَا لِلْجَاهِلِينَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

﴿لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سُلْطَانًا وَلَا لِلْجَاهِلِينَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

﴿لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سُلْطَانًا وَلَا لِلْجَاهِلِينَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

الاعراف: ۱۵۰-۱۵۱

﴿لَا يَجْعَلُ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سُلْطَانًا وَلَا لِلْجَاهِلِينَ عَلَى الْعَالَمِينَ﴾

او كله چې موسى خپل قوم ته غصه ناك او اسفناك راوگرځېدو وئې ويل: له ما وروسته مو زما ډېر بد نيابت كړى، آيا د خپل رب په كار كې مو دومره تلوار وكړې؟ (داسې ژر مو د الله تعالى په ځاى د بت عبادت پيل كړې؟) الواح يې لرې وغورځولې او خپل ورور يې تر سر ونيو او د ځان په لوري يې رابښكود، (ورور يې) وويل: زما د مور بچيه! قوم كمزورى وگنلم، نږدې وو ومې وژني، نو دښمنان مه راباندې ښاده او د ظالم قوم له ډلې مې مه گرځوه! وئې ويل: زما ربه! ما ته بڅښنه وكړې او زما ورور ته هم او په خپل رحمت كې مو داخل كړې او ته خو يقيناً چې تر ټولو رحم كوونكو زيات رحم كوونكى يې.

• آيا ستاسو عقل او ايمان دا مني چې الله تعالى به داسې پرېكړه كړې وي چې يوه ډله به توري له تېكو راباسي او د پنډغالي له يوه پلوه به تر بل پلوه پورې

درومي او چې څوك مخې ته ورځي، كه ئې ورور وي، كه دوست، كه گاونډي، نو وژني به ئې!! پرته له دې چې وگوري د سخوندر عبادت ئې كړى وو كه نه، د وژلو وړ دى كه نه؟ د عقل، عدل او دين تقاضا خو دا ده چې يوازې مجرم ته سزا ورکړی شي او يوازې بت لمانځونكى مجازات شي!! كه دا د پتو سترگو وژنه وي نو ولې به له شپږو لكونه يوازې درې زره وژل كېدل؟! په كار خو دا وه چې په داسې عام قتل كې د وژل شوو شمېر ډېرزيات وي، كه د بايبل دا خبره رښتيا وي چې درې زره وژل شوي نو بيا خو د دې معنى دا ده چې يوازې مجرمان وژل شوي. متأسفانه زمونږ ځينې مفسرين هم د دغو اسرائيلي رواياتو تر اغېز لاندې تللي او د بايبل دا غلطه او بې بنسټه وينا ئې د قرآن د دې مبارك آيت په تفسير كې راخيستې:

۴۱۸۰) وې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې

۴۱۸۱) وې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې

۴۱۸۲) وې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې دې اېښودل چې

البقرة: ۵۳-۵۴

او هغه وخت چې موسى ته مو كتاب او فرقان ورکړ ترڅو هدايت شئ. او کله چې موسى خپل قوم ته وويل: اى زما قومه! بې شکه چې د سخوندر په نيولو سره تاسو پر خپل ځان ظلم کړی، نو د خپل رب لور ته مخه او توبه وکړئ او (مشرک شوي) خپلوان مو ووژئ، دا د خپل رب په نزد کې درته غوره دی، ستاسو توبه به قبوله کړي، بې شکه چې هغه ډېر مهربان توبه منونكى دی.

له مصر نه له وتلو او د آزادۍ له لاس ته راوړلو وروسته، بني اسرائيل يوه داسې لارښود کتاب ته اړ وو چې د دوى فردي او اجتماعي ژوند تنظيم کړي، الله ورته تورات ولېږو، چې هم ضروري احکام او قوانين پکې وو او هم د ښه او بد د پېژندو او د مفيد او مضر تر منځ د فرق کولو او تفکيک روښانه او څرگند معيارونه، د همدغه کتاب په ترڅ کې دوى ته حکم وشو چې د سامري په متابعت او له سخوندر نه ځان ته په معبود جوړولو سره مو ستر ظلم او جفا کړې، د دې لوى

جرم د جبران لپاره بايد په يوه ستر جهاد لاس پورې كړئ. ځينې گناهونه داسې وي چې په يوازې توبې سره ئې الله تعالى نه بخښي، د توبې قبلېدل ئې شرائط او لوازم لري، د بني اسرائيلو دا گناه دومره ستره وه چې د توبې قبلېدا ئې په دې مشروط شوې وه چې وسله به اخلي او د هغو كسانو په خلاف به جهاد اعلانوي چې د شرك لار ئې غوره كړه او سخوندر ئې ځان ته معبود كړ. له دې نه معلومېږي چې په ځينو حالاتو كې يوازې گناه كوونكې نه بلكې د گناه ليدونكې به هم كفاره وركوي. د هغو بني اسرائيلو لپاره چې د سخوندر د لمانځنې مخنيوى ئې نه وو كړى دا كفاره وټاكلې شوه چې د مشركانو په ضد به وسله وال جهاد پيل كوي. د دې مبارك آيت واضح او څرگنده معنى همدا ده، په نورو آيتونو سره هم د دې وضاحت شوى، لكه څنگه چې په بل آيت كې دې ته ورته الفاظ داسې راغلي: ولاتخرجون انفسكم من دياركم (خپل ځانونه (يعني خپلوان مو) له خپلو كورونو مه شړئ) او ورپسې د دې تشرېح داسې شوې: وتخرجون فريقاً منكم من ديارهم (او خپله يوه ډله له خپلو كورونو باسئ)، دا بښي چې له فاقتلوا انفسكم نه مراد دا دى چې د خپل قوم همغه مشرك كسان ووژئ. خو د بايبيل د غلطې وينا تر اغېز لاندې ځينو د انفسكم نه مراد خپل ځان وژل اخيستى!! د بني اسرائيلو دا گناه د هغو افغانانو گناه ته ورته ده چې د روسانو په ضد له جهاد نه وروسته امريكايانو ته تسليم شول او پر خپل هېواد ئې د دوى سلطه او د دوى په لاس تپل شوي حكام ومنل. پرون ئې د خداى پالونكو مجاهدينو د ملگرتيا او د الله تعالى د بندگۍ دعوا كوله خو نن ئې د ډالرو د بت په وړاندې سر ټيټ كړى او د امريكايانو تر قومندې لاندې د خپل ولس په ضد جنگېږي!!

• آيا ستاسو عقل دا خبره مني چې موسى عليه السلام به په بني اسرائيلو له اېرو ډكې اوبه څښلې وي؟! ولې به ئې دا بېهوده او بې معنى كار كاوو او د دې گټه څه وه او څه معنى ئې درلوده؟! قرآن د بايبيل دا وينا ردوي او فرمايي چې بني اسرائيلو د سوځول شوي بت په اېرو لړلې اوبه نه وې څښلې بلكې د دې بت مينه ئې څښلې وه!!

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّىٰ﴾ ﴿١٤﴾ ﴿ذُرِّيَّتِهِ يُكْفِّرُونَ عَنْ أَبِيهِ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ كَمَا كَفَرُوا﴾ ﴿١٥﴾ ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ ﴿١٦﴾ ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ ﴿١٧﴾ ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُم أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ ﴿١٨﴾ ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُم أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ ﴿١٩﴾ ﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَٰئِكَ لَهُم أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ ﴿٢٠﴾

او چې کله مو ستاسو ژمنه درنه واخیسته او د طور غر مو ستاسو له پاسه رااوچت کړ، (او ومو ویل:) په هغه څه منگولې کلکې ولگوئ چې تاسو ته مو درکړې او غوږ شئ، وئې ویل: غوږ شوو خو سرغړونه کوو او د خپل کفر په سبب ئې سخوندر په زړونو کې ننه ایستی شو، ووايه: که تاسو مؤمنان یاست دا ایمان خو مو په ډېرو بدو شیانو گماري!!

یعني دوی په داسې حالت کې له الله سره کړې ژمنې ماتې کړې چې د طور غر ئې د سر له پاسه وو، په همدغه وخت کې ئې په ژبه د مننې او اطاعت الفاظ وو خو په زړونو کې ئې د عصیان هوډ او اراده، له همدې تعهد نه وروسته ئې جعلی معبود غوره کړ، دوی ته ویل شوي: چې د کفر په سبب د سخوندر مینه ستاسو د زړه تل ته کوزه شوه، که ستاسو دا ټول ناوړه اعمال د کوم ایمان په حکم او د کومې عقیدې له مخې وي نو دا خو ډېر کرغېږن ایمان او بده عقیده ده چې په داسې بدو کارونو مو گماري.

- آیا ستاسو ایمان دا اجازه درکوي چې د بایبل دا خبره ومنئ: موسی وویل: خدایه! ولې پر خپل قوم دومره غصه یې؟ سوال کوم چې خپله غصه پرېږده او د خپل قوم له مجازاته تېر شه!! ... خپله هغه لوړه را په یاد کړه چې ابراهیم او اسحاق ته دې ویلي وو: په خپل ذات لوړه کوم چې ستاسو اولاد به د آسمان د ستورو په څېر بې شمېره کړم!! ... نو له دې کبله خدای له خپل تصمیم نه تېر شو!! یعني دا چې خدای غصه وو، پرېکړه ئې دا وه چې بني اسرائیل هلاک کړي، خپله مخکنی ژمنه ئې هېره وه... موسی علیه السلام خپله ژمنه ورپه یاد کړه نو ځکه له خپل تصمیم نه منصرف شو!!

- آیا ستاسو عقل دا خبره مني چې الله تعالی به په خپلې وینا کې دومره مبالغه کړې وي او ویلي به ئې وي: دا قوم هغې سیمې ته بوځه چې شات او شیدې په کې

بهېږي!!! شمېر به ئې د آسمان د ستورو په اندازه كړم!!

- قرآن فرمايي چې دا بت هارون نه بلکې سامري جوړ کړ:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَـٰذَا بَشَرٌ مِّمَّنْ لَمَّ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ بَيْنَ يَدَيْهِ يُرِيتُمُ الظُّلُمَةَ لَأَقْدَمَ الْكُفْرَ مِنْ نَارِ السَّعِيرِ

يَا قَوْمِ إِنَّمَا إِيَّايَ اتَّبَعْتُمْ إِن شَاءَ اللَّهُ فَمَا تَبْتَغُونَ

وَمَا لَكُمْ لِمَا كَفَرْتُمْ إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنْ قَوْلٍ

بِئْسَ الْاِطِّاعَ الْبَشَرِ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرًا كَثِيرًا

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَلَعَنَّا لَهُمْ عَذَابًا وَبِئْسَ الظُّلُمَةُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهَا

أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا كَذَلِكَ نُكَفِّرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ عَذَابًا وَبِئْسَ الظُّلُمَةُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهَا

أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا كَذَلِكَ نُكَفِّرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ عَذَابًا وَبِئْسَ الظُّلُمَةُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهَا

أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا كَذَلِكَ نُكَفِّرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ عَذَابًا وَبِئْسَ الظُّلُمَةُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهَا

أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا كَذَلِكَ نُكَفِّرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ عَذَابًا وَبِئْسَ الظُّلُمَةُ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ جَارِيَةُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ أَسْفَلَ مِنْهَا

أَنْهَارٌ خَالِدِينَ فِيهَا كَذَلِكَ نُكَفِّرُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّالِحِينَ

طه : ۸۵-۹۸

وئي فرمايل: يقيناً چې له تا وروسته مو ستا قوم په آزمېښت كې واچاوو او سامري دوكه او بې لارې كړل، نو موسى خپل قوم ته غصه ناك او افسوس ناك ستون شو،

وئې ويل: اې زما قومه! آيا الله د غوره وعدو ژمنه نه وه درسره كړې، آيا (د وعدې دا) موده درباندي اوږده شوه، يا ومو غوښتل چې د خپل رب غضب درباندي راپرېوځي، نو ځكه مو زما له وعدې تخلف وكړ، وئې ويل: مونږ په خپلې خوښې او واك سره ستا له وعدې څخه نه يو په شا شوي، خو د هغه قوم د گانو پېټي راپه شا شول، نو ومو غورځول او سامري هم وغورځول، نو سخوندر ته ورته مجسمه ئې ورته راوايسته چې رمباره ئې وه او وئې ويل: دا ستاسو او د موسى معبود دى او (حق خبره ئې) هېره شوه، آيا دې ته ئې نه كتل چې هيڅ خبره نه ورگرځوي (د خبرې ځواب نه شي وركولى) او نه دوى ته د كومې گټې واك لري او نه د څه تاوان، او يقيناً چې هارون تر دې د مخه ورته ويلي وو: اې زما قومه! يقيناً چې په دې سره و آزمویل شوى او ستاسو رب خو له شكه پرته هماغه رحمن رب دى، نو زما متابعت وكړئ او زما د امر اطاعت وكړئ، وئې ويل: تر هغه به ئې تل اعتكاف كوو چې موسى راوگرځي، وئې ويل: اې هارونه! څه شي له دې منع كړې چې دوى دې بې لارې وموندل او زما اطاعت دې ونه كړي؟! آيا زما له امره دې سرغړاوى وكړي؟ وئې ويل: اې زما د مور بچيه! تر زيرې او تر سر مې مه نيسه، زه له دې ووېرېدم چې ته به (راته) ووايې: په بني اسرائيلو كې دې تفرقه راولاړه كړه او زما د وينا خيال دې ونه كړ، وئې ويل: اې سامري! ستا څه حال وو؟ وئې ويل: هغه څه مې ترسترگو شول چې د نورو ترسترگو نه شول، نو د پيغمبر له آثارو مې يو موټ ترلاسه كړل، بيا مې وغورځول، نفس مې همدا راته بنايسته كړ، وئې ويل: نو درومه او ستا لپاره به د دنيا په ژوند كې دا ويل وي چې: لاس مه راوړئ او تا ته داسې نېټه ټاكل شوې چې ترې شا ته كېدا دې نه شته او خپل هغه معبود ته دې وگوره چې پرمخې ئې پرې (خواته) پرېوتى وې، خامخا به ئې وسوځوو، بيا به ئې د ايرو په څېر په سيند كې وشيندو، خبره دا ده بله نه ده چې ستاسو معبود هغه الله دى چې له ده پرته بل معبود نه شته، علماً ئې په هرڅه احتوى كړې.

گورئ چې قرآن (طلايي بت) جوړول د (سامري) كار گڼي، مونږ ته د ټولو طلايي معبودانو او معبدونو حقيقت بيانوي او لارښوونه راته كوي چې كه چېرې تاسو ته

داسې معبد او معبود په نظر درشي چې له سرو او سپينو زرو جوړشوی نو پوه شی چې د دې په جوړولو کې حتماً د کوم سامري لاس وو!! قرآن مونږ ته سامري او د هغه ځانگړتياوې داسې معرفي کوي: تر عامو خلکو ئې پوهه او بصيرت نسبتاً زيات دی، يعني شيخ او ملا دی، هم خلك ورته د پوه په سترگه گوري او هم په خپله ځان تر نورو پوه گڼي، د پيغمبر له لارښوونو، شعارونو او علومو نه ئې هم څه برخه ترلاسه کړې، خو په نيمې لارې کې ئې ټول شا ته غورځولي، نفس دوکه کړې او د خلکو غولولو ته ئې هڅولی. يعني د شرک بنسټ د هغو ټگمارو مذهبي مشرانو په لاس ايښودل شوی چې د پيغمبر له آثارو او د دين له ويناوو ئې څه برخه درلوده، خو دا ئې شا ته غورځولي او د خلکو د دوکه کولو لپاره ئې ملا تړلې، د سرو زرو بت ئې ورته جوړ کړی، هغه هم په خپله د دوی له گانو او پيسو او ورته ويلي ئې دي: دا ستاسو رب دی او په دې توگه ئې خلك د الله تعالی په ځای د (سخوندر) عبادت ته چمتو کړي!! بنايي بې مناسبتنه به نه وي چې د مطلب د مزید توضیح لپاره يوه قصه رانقل کړم، له يوه دوست سره له ناگمان نومې سيمې نه پېښور ته راتلم، په لارې کې مې د جونگي بابا په نامه لوحه ترسترگو شوه، پوښتنه مې وکړه چې جونگی بابا څوک وو؟ مونږ خو د اوبښ بچي ته جونگی وايو، هغه راته وويل: خو کاله مخکې دلته د سړک په غاړه يو مړی وموندی شو، ناپېژاندو کسانو وژلی وو، کوچی وو اوښه ورسره وه، خوا ته ئې پر ځمکه چو وه، خلك راغونډ شول اوښه ئې ټومبله خو هغه له خپله ځايه نه خوځېده، په همدې حال کې چې د خلکو گڼه گوڼه زياتېده، يو ملنگ راغی، دا صحنه ئې ولېده او په يوې گوښې کې ئې خپل څادر وغوړاوه او غږ ئې کړ: واچوئ د جونگي بابا په نامه، خدای مو وبخښه واچوئ د جونگي بابا په نامه!! مړی همدلته ښخ او هغه ملنگ ئې مجاور شو او ورو ورو زيارت پرې جوړ شو!! ډېر زيارتونه د جونگي بابا په څېر جوړ شوي!! ځينې ئې د ملنگانو په لاس او ځينې ئې د ملکانو او پاچايانو په لاس!! دواړو د خلکو د غولولو او شکولو لپاره دا کار کړی.

کله چې بني اسرائيل له مصر نه وتل، د لارې په اوږدو کې د داسې قوم خوا ته تېر شول چې بتان ئې درلودل، دوی هم له موسى عليه السلام نه وغوښتل چې

همداسې کوم بت ورته جوړ کړي، موسی علیه السلام سخت ورتل او دا ئې د یوه جاهل او ناپوه قوم غوښتنه وگڼله، سامري د قوم دا تلوسه او د ضعف نقطه درک کړه، منتظر وو چې په کوم مناسب فرصت کې ترې گټه واخلي، پوه شو چې دا خلک تر سترگو کېدونکي خدای غواړي، د ولس جاهلانه تلوسې او د موسی علیه السلام موقت غیابت دا موقع په لاس ورکړه، په بیړه پاڅېدو، خلکو ته ئې وویل: باید د نورو قومونو په څېر د دعا او عبادت پر مهال د خدای انځور زمونږ مخې ته ولاړ وي، سخوندر د قوت نښه ده، د خدای قدرت او ځواکمني باید د سخوندر په بڼه کې انځور کړو، که تاسو خدای منئ نو خپلې گڼې راوړئ، دوی ته ئې د سخوندر داسې مجسمه جوړه کړه چې کله کله به رمباره ترې پورته کېده، قوم ته ئې وویل: دا همغه خدای دی چې تاسو ئې له مصره وایستئ!! د گڼو له غوندولو معلومېږي چې ښايي په دې کار کې د ښځو ونډه تر نارینه وو زیاته وه!!

• قرآن د دې قصې په ترڅ کې مونږ ته وايي: جاهل قومونه ډېر ژر د ټگمارو او دوکه مارو مذهبي مشرانو په لومو کې ښکار شي، دین پلورونکي ئې د دین په نامه دوکه کړي، سامري ئې مذهبي مشر شي او د سرو زرو سخوندر ئې معبود! د خدای په ځای ئې د سخوندر په وړاندې سر ټیټولو ته چمتو کړي، هم ایمان ترې واخلي او هم ئې شتمنی، د سرو زرو بت ورته جوړ کړي خو له دوی د اخیستل شوو سرو زرو له یوې وړې برخې!!

• عجیبه دا ده چې بایبل دلته ویلي چې خدای بني اسرائیلو ته په خپل اخطار کې وویل: که یوه شېبه ستاسو په منځ کې پاتې شم نو تاسو حتماً وژنم، خو له دې نه څو سطره وروسته لیکي: خدای ژمنه وکړه چې له خپل قوم سره به پاتې کېږي!! بایبل تل خپل خدای همداسې معرفي کوي چې نن یوه خبره کوي او سبا بله، اوس یوه ژمنه کوي او څو شېبې وروسته له خپلې ژمنې په شا کېږي او د خپلې مخکنۍ ژمنې خلاف عمل کوي!! او تر دې ئې هم عجیبه خبره دا چې مخکې ئې په لسه اوو ځله لیکلي چې خدای خلکو ته ځان ښودلی خو دلته لیکي: خدای د موسی د دې غوښتنې په ځواب کې چې ما ته خپل ځان وښی، وفرمایل: زه به خپل جلال ستا مخې ته تېر کړم، خپل نوم به هم په جگ غږ یاد کړم... خو نه پرېږدم چې زما څېره

وگورې، ځکه چې انسان نه شي کولی ما وگوري او ژوندی پاتې شي!!! نو پاڅه او پر دې ډبرې زما خوا ته ودرېږه، کله چې زما جلال تېرېږي نو تا به د دې ډبرې په سوري کې کښېنوم او په خپل لاس به دې پټ کړم، ترڅو له دې ځايه تېر شم، بيا به خپل لاس لرې کړم چې شا مې وگورې!!

• سل حيف او افسوس د هغه چا په عقل چې داسې مسخره، متناقضې او يوه د بلې ضد خبرې مني!!! خداى ئې خوا ته ولاړ دى، خداى ئې مخې ته تېرېږي، خداى لاس پرې ايښى، د خداى شا گوري او که ئې وگوري نو مري، خو نه مړ شو او نه ئې د هغه له خولې د هغه نوم واورېدو او قصه تمامه شوه!!

• بايبل له دې وروسته ليکي: خداى موسى ته وفرمايل: زه خداى يم، مهربان خداى، ډېر وروسته غصه کېدونکى خداى، امين خداى چې په زرهاوو کسانو پېرزوينه کوم او خطا، عصيان او گناه بخښم، خو گناه بې سزا نه پرېږدم، د پلرونو د گناه انتقام د دوى له زامنو تر څلورم پوښته اخلم!!! دا ئې هم د بايبل خداى چې هم هره گناه بخښي او هم هېڅ گناه بې سزا نه پرېږدي!! يوازې گناهگار ته سزا نه ورکوي بلکې د ده له څلورم پوښته هم غچ اخلي!! او دا ټول په داسې حال کې چې ژر غصه کېدونکى هم نه دى!! زمونږ سر خو په داسې خبرو نه خلاصېږي!! د گناه د بخښلو معنى خو دا ده چې سزا ئې معاف شي، د عدل، رحمت او پېرزوينې تقاضا خو دا ده چې که سزا ورکول کېږي نو يوازې مجرم ته ورکړى شي!!

بايبل له دې وروسته يو ځل بيا د معبد په هکله ډېر مفصل بحث کوي او ټولې خبرې ئې د مخکښو خبرو تکرار دى، د همدې تکراري بحث په ترڅ کې دا سرليک علاوه کوي:

خومره سره او سپين زر او نور فلزات په معبد مصرف شول؟

تر دې سرليک لاندې بايبل ليکي: (... بني اسرائيلو زر كيلو گرامه سره زر هديه کړل، چې ټول د معبد په جوړولو کې مصرف شول، د مصرف شوو سپينو زرو مقدار نږدې درې زره څلور سوه دېرش كيلو وو، چې له ۶۰۳۵۵۰ نفرو څخه چې عمر ئې له شلو کلونو لوړ وو، راغونډ شوي وو، هر يوه شپږ گرامه هديه کړي وو، بني

اسرائیلو دوه زره څلور سوه شل کیلو مس هدیہ کرل چې د معبد په ستونو او نورو لوازمو مصرف شول!!

او دا بحث په دې وینا پای ته رسوي چې: موسی معبد جوړ کړ... ورپڅو خیمه وپوښله، داسې چې موسی و نتوانېدو خیمې ته ننوځي... له دې وروسته کله چې به ورپڅې د خیمې له سره لوړې شوې نو بني اسرائيلو به خپل سفر پیل کړ او تر څو چې به ورپڅې وې دوی به په خپل ځای تم وو... د ورځې پر مهال به پر خیمې ورپڅې غوړېدلې وې او د شپې به په ورپڅو کې اور راڅرگند شو، داسې چې قوم به هغه لیدلی شو، په دې توگه به ورپڅو د سفر په دوران کې د بني اسرائيلو لارښوونه کوله!!!

د بايبل دوهم کتاب همدلته پای ته رسي!!

لاويان

دا د زور بايبل درېيم کتاب دی، ځينې ئې (د کاهنانو لارښود کتاب) نوموي، د لاويانو د قبيلې او د دوی د مذهبي دندو په اړه بحث کوي، د بني اسرائيلو ټول کاهنان له دغې قبيلې څخه دي، بايبل وايي چې دا کتاب موسی عليه السلام د صحرايي سفر په دوران کې ليکلی... اووه لومړي فصلونه ئې د کاهنانو او خلکو د گناهونو اړوند قربانۍ په هکله ليکل شوي او پاتې ئې د پاک او ناپاک خوراک، د سبت د ورځې درناوی او د سم او ناسم کړو وړو مربوط مقررات څېړي... په دې کتاب کې خدای له خپل قوم سره ژمنه کوي چې تل به د دوی په منع کې وي او له دوی سره به يو ځای په لار درومي، ستاسو خدای به وم او تاسو به زما قوم وئ!!!

دا د دې کتاب په هکله د بايبل مقدمه وه چې په کار ده د ځينو برخو په اړه ئې لږ بحث وکړو:

لاويان د موسی عليه السلام قبيله ده، د بني اسرائيلو نورو قبيلو دوی د موسی عليه السلام د ځای ناستو په توگه منلي او د مذهبي مشرتابه دنده ئې د دوی موروثي حق گڼلی او دا هغه څه دي چې ټول جاهل قومونه ئې له خپلو سياسي، مذهبي او اجتماعي مشرانو سره کوي، هم د پاچا او ملک زوی د ده ځای ناستی گڼي، هم د قائد زوی او هم د پير زوی، ځای ناستی ئې د خپل پلار مقام او منزلت د اهليت او خپلو وړتياوو له مخې نه بلکې د وراثت له مخې ترلاسه کوي، نه يوازې کورنۍ ئې د امتيازاتو مستحق گڼي بلکې قبيله ئې هم د امتيازاتو وړ او تر نورو لوړ گڼي، که بني اسرائيلو دا د مذهبي مشرتابه امتياز لاويانو او د هارون عليه

السلام اولاد ته ورکړ، په مسلمانانو کې یوې مذهبي فرقې دا امتیاز ساداتو او د علي رضي الله عنه اولاد ته ورکړ، هغوی وايي: کاهن باید د لویانو له قبیلې څخه وي او دوی وايي مذهبي مرجع باید له ساداتو څخه وي او امام د علي رضي الله عنه له اولاد څخه، هغوی هم خپلو مذهبي مشرانو ته ځانگړې جامه جوړه کړه چې له نورو توپیر لري او دوی هم، هغوی هم صدقې لویانو ته ورکوي او دوی ئې هم خپلو مراجعو ته!! دا په داسې حال کې چې د پیغمبر علیه السلام له رحلته وروسته د ده په لاس روزل شوو صحابه وو د ده د خپلوانو په ځای د ده یو ډېر خوږ او نږدې ملگری، ابوبکر رضي الله عنه غوره کړ او د ابوبکر رضي الله عنه له وفاته وروسته ئې د ده د زوی یا نورو خپلوانو په ځای د پیغمبر علیه السلام یو بل نږدې ملگری عمر رضي الله عنه انتخاب کړ او په دې توگه ئې وښوده چې د اسلام له نظره نه امارت او قیادت موروثي توکی دی او نه داسې سپېڅلې او تر نورو غوره قبيله مني چې مذهبي مقام به د دوی تر منځ له پلاره زوی ته په میراث رسي، د قیادت انتخاب ئې د خلکو دنده وگڼله او معنوي مقام ئې د انسان په عقیدې او عمل پورې مربوط وگڼو او دې جاهلانه او ظالمانه دود دستور ته ئې لته ورکړه چې سیاسي، مذهبي او معنوي مقام په موروثي توگه له یوه بل ته انتقال شي او یوه قبيله په دې دلیل تر نورو غوره او سپېڅلې وگڼلی شي چې لومړی قاید او زعيم په دوی کې راولاړ شوی!! پیغمبر علیه السلام په خپلې کورنۍ د صدقاتو او زکات اخیستل هم منع کړل او دا ئې د دوی لپاره حرام وگڼل او په دې توگه ئې په مسلمانانو کې د لویانو په څېر د یوې ستانې قبیلې د راپیدا کېدو مخه ونيوله!!

د دې کتاب لومړۍ برخه د قربانۍ څرنګوالي ته ځانگړې شوې، په سر کې د سوځېدونکې قربانۍ په اړه بحث کوي او وايي چې د قربانۍ د څاروي کومې برخې باید وسوځولی شي، کومې ئې کاهن ته ورکړې شي، وينې ئې څنگه د قربانۍ د ځای په ستنو وشیندلی شي، د دې بحث مطالب نه یوازې مخکې څو ځله تکرار شوي بلکې له دې وروسته هم راځي، د بایبل لیکونکي ته دا بحث ډېر په زړه پورې او مهم دی، په دوه درې ځلې ئې زړه نه سرېږي، ورپسې د اوږو قرباني څېرې او لیکي چې د غلو دانو کومې برخې به څومره څومره او په څه بڼې کې کاهن ته

ورکوی، بیا د سلامتی قرباني، د گناه قرباني او د جبران قرباني څېرې، د جبران قرباني هغې قرباني ته وايي چې د اشتباهاتو په عوض کې باید وړاندې شي، د ټولو قربانيو یوه برخه سوځول کېږي او همدا د خدای برخه گڼي، خو دا برخه وازگې، کولمې او دې ته ورته برخې دي، خو خوندوره برخه ئې چې سینه او ورنونه دي، دا د کاهن برخه ده او هغه ته به سپارل کېږي!! او کاهن به د دې په مقابل کې د خدای په وړاندې د ده شفاعت کوي او گناه به ئې بخښل کېږي!! ورپسې د دغو قربانيو عجیب عجیب مقررات بیانوي او یو ځل بیا د هارون او د ده د اولاد د تقدیس د هغو مراسمو تفصیلات مکرراً بیانوي چې مخکې ئې پرې تفصیلي بحث کړی وو!! د دې بحث ټولې خبرې هومره بېهوده او د خدا وړ دي چې که د لوستونکو د بې ځایه سرخوږي وېره راسره نه وی نو ما به له نقد نه پرته ټولې رانقل کړې وې.

حرام او حلال شيان

په دې اړه لیکي: د وچې هغه حیوانات درته حلال دي چې شخوند وهي او نوک ئې یو نه بلکې په منځ کې بېل وي، اوبن، سوی او کوني کبر حرام دي، ځکه شخوند وهي خو نوک ئې په منځ کې بېل نه دی او خوگ حرام دی چې که څه هم نوک ئې بېل دی خو شخوند نه وهي... د اوبو له ژوو هغه درته حلال دي چې پرې او په پوستکي فلس لري (د ماهي په څېر وي) له دې پرته نور ئې درته حرام دي... له مرغانو څخه به دا نه خورئ: کونگ، باز، شاهین، عقاب، باشه، تپوس، کاغ، شترمرغ، دریایي مارغه، لکلك، ماهي خوړونکی مارغه، هدهد، آسمان ځکالی. وزر لرونکې خزندی به نه خوړل کېږي مگر هغه چې ټوپ وهي، یعنی ملخ او مختلف ډولونه ئې،... څوک چې د دغو حیواناتو لاش ته لاس وروړي تر ماښامه به نجس گڼل کېږي... پر ځمکه ښوېدونکي حیوانات که پښې ولري که نه، حرام دي، گورئ چې بایبل هر څه حرام گڼي مگر هغه چې نومونه او ځانگړتیاوې ئې په گوته کوي، خو قرآن هر څه حلال گڼي مگر هغه چې نوم ئې اخلي او ځانگړتیاوې ئې بیانوي، د بایبل له نظره اصل د اشیاءو حرمت دی مگر هغه څه چې بایبل حلال کړي

خود قرآن له نظره اصل د اشیاوو حلال والی دی مگر هغه څه چې الله تعالی حرام کړي، د اشیاوو د حل او حرمت په اړه د دې دواړو دريځونو ترمنځ ډېر ژور او بنيادي توپير شته، بايبل د حرامو شمېر زيات کړی او قرآن د حلالو شمېر، بايبل خپل پلويان له کړاوونو سره مخامخ کړي او بې ځايه بنديزونه پرې لگوي، خو قرآن د انسانانو ستونزه حل کړې، بايبل د حلال او حرام پرېکړه له کوم منطقي او معقول دليل پرته کوي، خو قرآن هغه څه حرام گڼي چې انسان ته تاوان رسوي او هغه څه حلال گڼي چې گټه ئې تر تاوان زياته وي.

قرآن فرمايي:

بسم الله الرحمن الرحيم

المائدة: ١

ای مؤمنانو! په تړونونو وفا وکړئ، څرېدونکي بده درته حلال کړی شوي، مگر هغه چې درياندې ولوستی شي، خو حلال نه گڼونکي د بنکار کله چې په احرام کې وئ، بې شکه چې الله همغسې حکم کوي چې غواړي ئې.

په دې مبارک آيت کې درې اساسي خبرې راغلې:

- په خپلو ژمنو او تړونونو وفا وکړئ، که دا له الله سره وي او که په خپلو منځونو کې، که د مسلمان او مسلمان ترمنځ وي او که د مسلمان او نامسلمان ترمنځ. په لږ دقت سره په دې پوهېدی شو چې ديانت په دوو خبرو کې راخلاصه کېږي: خپلو تعهداتو او ژمنو ته التزام او د حلال او حرام مراعات، دا مبارک آيت دغو دوو اساسي خبرو ته گوته نيسي، په خپلو تعهداتو وفا کول په حقيقت کې د ديانت بل نوم دی، څوک چې خپلو ژمنو ته وفادار نه وي هغه هېڅ دين نلري، لکه چې پينغمبر عليه السلام فرمايي: لا دين لمن لا عهد له.
- ټول څرېدونکي حيوانات، که دا د کور څاروي وي او که د صحرا څرېدونکي حيوانات، درته حلال دي، مگر هغه چې الله تعالی له دې حکمه مستثنی کړي. د آيت دغه برخه څو لارښوونې لري:

۱. یوازې د هغو حیواناتو غوښه انسان ته حلاله کړې شوې چې څارویو ته ورته وي، وایه او دانه خوري. په آیت کې د (صید: ښکار) له ذکر نه معلومېږي چې په بهیمه الانعام کې ټول هغه حیوانات شامل دي چې څارویو ته ورته وي، یعنې د هغو حیواناتو غوښه هم حلاله ده چې صحرائي دي، په کور کې د څارویو په څیر نه ساتل کېږي، خو څارویو ته ورته وي.

۲. له دې نه معلومېږي چې د هغو حیواناتو غوښه حلاله نه ده چې څارویو ته ورته نه وي او د وایو په ځای غوښه خوري.

۳. دغه حکم ته په پام سره پیغمبر علیه السلام د هر داړې لرونکي ځناور او د هر منگولې لرونکي ښکاري مرغه له غوښې نه ممانعت کړې:

عن بن عباس قال نهی رسول الله صلی الله علیه وسلم عن کل ذي ناب وعن کل ذي مخلب من الطير.

• دا الهي احکام دي، الله دا پرېکړه کړې چې په ژمنو به وفا کوئ او د څرېدونکو حیواناتو غوښه خوړلې شی مگر هغه چې الله تعالی ترې مستثنی کړي. دا چې په اسلامي شریعت کې ولې د ځینو حیواناتو غوښه تحریم شوې، آیا دلیل ئې دا دی چې د دغو حیواناتو غوښه انسان ته له صحي پلوه تاوان لري؟ او که په تحریم کې ئې کوم بل غرض او حکمت په پام کې نیول شوی؟ د بقرې د سورې په ۲۱۹ آیت کې تاسو گورئ چې د (اثم: گناه) په مقابل کې د (منفعت: گټې) ذکر شوی، له دې نه په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې د حلال او حرام د ټاکلو په اړه دا اصل په پام کې نیول شوی چې څه انسان ته گټه لري او څه تاوان، هر څه چې انسان ته ئې تاوان تر گټې زیات وي، الله تعالی هغه حرام کړی او هر څه چې گټه ئې تر تاوانه زیاته وي هغه ئې حلال کړي. انسان ته د غوښه خوړونکو حیواناتو او مرغانو د غوښې خوراک چې کوم کوم تاوانونه او ضررونه لري، په دې باندې انسان هلته په دقیقه توگه پوهېدی شي چې هم د دغو غوښو د ترکیب او خاصیت په هکله کامل معلومات ترلاسه کړي او هم ئې په انسان باندې له اغیز نه پوره خبر شي، د علمي تحقیقاتو په ترڅ کې خو تر ډېره حده دا خبره معلومه شوې چې د دغو حیواناتو غوښه له صحي پلوه انسان ته ضررونه لري، یو مثال ئې د بیزو غوښه ده چې وایي د

ایدهز بیماری د دغې غوښې له خوړلو څخه له بیزو نه انسان ته منتقل شوې، اما له روحي پلوه ئې په ټولو اضرارو پوهېدل انسان ته مقدور نه ده، د موضوع دا اړخ په لابراتوار کې نه شي معلومېدی، دا به د تجارېو له مخې معلومېږي، تراوسه انسانانو په دې هکله هېڅنه دي کړي، د دې زحمت ټپنه دی ایستلی چې وگوري کوم څه له روحي پلوه انسان ته تاوان لري او کوم څه گټه، دومره ویلی شو چې هر خوراک د انسان په مزاج او روحيې ځانگړې اغیز لري، ځینې د انسان یوه غریزه پاروي او ځینې ئې بله، ځینې د نشاط او تحرك باعث شي او ځینې د کسالت او خمود، د دارونکو مرغانو او حیواناتو په غوښه کې د دارلو او څیرلو خاصیت شته، د دوی د غوښې په خوراک سره دغه خصلت په انسان کې راپیدا کېږي او وده کوي او دا معلومه ده چې که په انسان کې د دغو ځناورو دا خصلت راپیدا شي څومره خطرناک عواقب ورباندې مرتب کېدی شي، که په وسلو د مجهز انسان له زړه نه ترحم او عاطفه وایستی شي او ځای ئې د دارونکو او درنده ځناورو دغه خصلت ته خالي شي، په ځمکې کې به څومره تباهي خوره کړي؟! ځناور خو یوازې د خپل ضرورت په اندازه دارل او څیرل کوي، چې موږ شي له دارلو او څیرلو لاس واخلي، خو انسان بیا په دې حد کې توقف نه کوي، هغه د غچ، انتقام، قهر او غصې او پر نورو د خپلې لویې او برلاسي تپلو جذبات هم لري، که دا د څیرلو او دارلو خصلت هم له دغو ځناورو نه ترلاسه کړي، پایله به ئې څه وي؟ دغه ستر مصلحت او حکمت ته په پام سره د دغو غوښه تحریم شوې.

لکه څنگه چې بایبل د حرامو حیواناتو شمېر زیات کړی، په زړو ادیانو او مذاهبو کې ځینې داسې دي چې یا د غوښې خوراک ناسم او ناروا کار گڼي او یا خو هغه د روحي او معنوي ارتقاء مانع بولي او اوس داسې ډلې راپیدا شوې چې وایي انسان باید یوازې د حبوباتو، نباتاتو او مېوو په خوړلو اکتفاء وکړي او د غوښې له خوړلو ځان وساتي، له دوی نه ځینې د حیوان ذبح کول د ترحم او عاطفې خلاف کار گڼي او ځینې ئې د غوښې خوراک د انسان روغتیا او سلامتیا ته مضر شمېږي. په دې هکله څو خبرو ته ستاسو پام رااړم:

§ هر هغه مذهب چې حلال شیان تحریم کړي او د انسان روغتیا او سلامتیا ته

ئې مضر او د ده د معنوي ارتقاء په وړاندې ئې خنډ وگڼي، هغه غلط او د اسلام له دائرې وتلی مذهب دی.

§ انسان ته د غوښې د خوراک له جواز نه معلومېږي چې قرآن په دې هکله هم ډېر دقیق او علمي دريغ لري او د انسان فطري جوړښت ئې دقیقاً په پام کې نیولی، د ژورو علمي تحقیقاتو په نتیجه کې ثابته شوې چې د انسان جسمي جوړښت او د هاضمې جهاز ئې نه هغو حیواناتو ته ورته دی چې یوازې وابنه خوړی او هضموی شي او نه هغو ته چې یوازې غوښه خوړی او هضموی شي، بلکې ځینې برخې ئې یوې ډلې او ځینې ئې بلې ته ورته دي، له غابونو او تريخي ئې معلومېږي چې هغه د غوښې خوړلو او هضمولو توان لري، د دې تحقیقاتو له مخې په قاطع توگه دا حکم کولی شو چې هر هغه دین، مذهب او مسلک چې په انسان باندې د غوښې خوراک منع کوي، هغه د انسان د فطرت خلاف غیر علمي خبره کوي. په دې هکله هم د هندو مذهب دريغ غلط دی او هم هغه نظریه چې په اروپا کې نوې راتوکېدلې او یوازې د نباتاتو په خوړلو تأکید کوي او هم د تصوف په نامه هغه عقیده چې وایي: د معنوي ارتقا لپاره باید د غوښې له خوړو ډډه وشي، ځکه د غوښې خوراک زړه سختوي!!

§ که څوک د حیوان ذبح کول د ترحم او عاطفې ضد عمل گڼي، هغه باید د یوه بوټي پرې کول، وربتول او سوزول هم د ترحم خلاف عمل وگڼي، بوټي هم ژوند او احساس لري، په ژوند او احساس کې ئې له حیواناتو سره توپیر ډېر لږ دی.

§ ولې باید یوازې پر انسان باندې دا حکم جاري او نور حیوانات ترې مستثنی کړو، ناچار باید دا پرېکړه ټولو حیواناتو ته وغځوو او ووايو چې یو د بل خوړل ظالمانه عمل دی، خو که دا غلطه او غیرطبیعي نظریه ومنلی شي، د یوه ژوي لپاره د بل قرباني کېدل متوقف شي او د ژوو ترمنځ د ارتباط او تعلق د لویې کړې په کوم ځای کې دا رابطه قطع شي، ټول ژوي به له منځه ځي. هره هغه نظریه چې دا خبره کوي هغه غیر علمي نظریه ده او خبره ئې د طبیعت د عام قانون خلاف خبره ده.

§ خنزیر که څه هم د څارویو په څیر وابنه خوري، خو دوه ډېرې ناولې ځانگړتیاوې لري: ۱- هر گنده شی خوري، د حیواناتو گندگي هم او حتی یو د بل

گندگي هم. ۲- په جنسي عمل کې ډېر افراط کوي، يو د بل له جنسي عمل نه خوند اخلي. په دې کار کې له هېڅ څاروي سره نه شي مقایسه کېدلی، ډېر څاروي داسې دې چې يوازې د القاح په وخت کې د لنډ وخت لپاره جنسي نږدېوالی کوي، د کال په نورو وختونو کې ئې دا تمايل سوړ او ساکت وي او ډېر نور بيا داسې دي چې په خپلې بنځې غيرت کوي او د بل د تيري په مقابل کې شديد عکس العمل بڼي، خو خنزير له دغو دواړو څخه توپير لري، دغو گنده او خطرناکو ځانگړتياوو او هغو تاوانونو ته په پام سره هم چې ورو ورو به انسان ته څرگندېږي، د خنزير غوښه حرامه شوې.

همدا راز قرآن د دې پوښتنې په ځواب کې چې څه انسان ته حلال کړی شوي، فرمايي:

وَاللَّهُ يَتَذَكَّرُ بِهِ نَبِيٌّ مِنْكُمْ وَلَا حَرَجَ عَلَى الْمَنكُوبِ

وَاللَّهُ يَتَذَكَّرُ بِهِ نَبِيٌّ مِنْكُمْ وَلَا حَرَجَ عَلَى الْمَنكُوبِ

المائدة: ۴

وَاللَّهُ يَتَذَكَّرُ بِهِ نَبِيٌّ مِنْكُمْ وَلَا حَرَجَ عَلَى الْمَنكُوبِ

له تا نه پوښتنه کوي چې څه ورته حلال دي؟ ورته ووايه: پاک او ستره شيان درته حلال شوي او د بنکار کوونکو حیواناتو نه چې کوم يو تاسو روزلی وي او په بنکار پسې ئې لېږئ او هغه څه وربښي چې الله تاسو ته درښودلي، نو څه چې درته وساتي هغه خورئ او د الله نوم ورباندې يادوئ او له الله ووېرېږئ، بې شکه چې الله ژر حساب کوونکی دی.

مسلمانانو د حلالو شيانو په هکله مزيد معلومات غوښتو، دلته د يوې جامع لارښوونې په ترڅ کې د دوی پوښتنو ته ځواب ويل شوی، داسې ځواب چې د حلال او حرام په پېژندو کې د دوی لپاره د محک حثيت لري: هر پاکيزه شی درته حلال دی او هر گنده شی حرام، په دې لارښوونې کې څو اساسي خبرې د پوره غور غوښتنه کوي: په ځواب کې د دې په ځای چې د حلالو شيانو کوم تفصيلي لست ورکړی شي په عامه صيغه ورته ويل شوي چې له گنده شيانو نه پرته ټول پاکيزه

شيان درته حلال دي، حرام هغه دي چې الله حرام كړي، بايد په دې ځان پوه كړئ چې الله تعالیٰ څه حرام كړي، له دغو حرام شوو شيانو نه پرته نور ټول پاكيزه شيان حلال دي، د شيانو د حل او حرمت په اړه اصل دا دی چې هر څه حلال دي مگر هغه چې الله حرام كړي وي.

گورئ چې دلته يو ځل بيا ويل شوي چې د شيانو د حل او حرمت او حلال والي او حراموالي په هكله د هغوی پاكې او ناپاكې په پام كې نيول شوې كوم څه چې پاكيزه دي هغه درته حلال شوي او كوم څه چې ناپاك او گنده دي هغه حرام كړي شوي.

قرآن فرمايي چې له هر پيغمبر نه مخكې خلكو په دين كې زيادت راوستی، ډېر څه ئې پر اصل دين ورزيات كړي، ډېر حلال شيان ئې حرام كړي، د دين له لوري ورکړی شوې آزادي ئې محدوده كړې، د خلكو په لاس پنبو كې ئې زنځيرونه اچولي، د پيغمبرانو عليهم السلام د بعثت يو هدف دا وو چې دا اضافي پېټي د خلكو له اوږو راكوز كړي او دا زنځيرونه وشلوي، مذهبي انحراف په اصل كې له بدعت نه پيل كېږي، په دين كې له لاسوهنې نه، نه له څه راكمولو نه بلكې له څه زياتولو نه، د حلال له حرامولو نه، د تقوی په نامه په دين كې له څه زياتولو نه، پر پيغمبر عليه السلام د بني اسرائيلو د ټگمارو مذهبي مشرانو اعتراض دا نه دی چې ولې ئې حلال شيان حرام كړل، بلكې اعتراض ئې دا دی چې ولې حرام شيان حلالوي؟! دا څنگه د يوه پيغمبر او مذهبي مشر په حيث و منو چې تقوی ئې زمونږ په اندازه نه ده، مونږ تر ده نه زيات د حرامو خيال ساتو، دا دی گورئ چې دی ډېر هغه شيان حلال گڼي چې مونږ ئې حرام گڼو، دا تقوی مونږ ته زمونږ له جد ابراهيم عليه السلام او زمونږ له پلار يعقوب عليه السلام نه راپاتې شوې!! قرآن په دې اړه فرمايي: ټول هغه شيان چې په اسلام كې حلال گڼل شوي، بني اسرائيلو ته هم حلال كړی شوي وو:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِسْرَائِیْلُ اِسْرَائِیْلُ اِسْرَائِیْلُ

آل عمران: ۹۳

ټول خوراکي شيان بني اسرائيلو ته حلال وو، مگر هغه چې د تورات له نازلېدو د مخه اسرائیل (يعقوب عليه السلام) په خپله په ځان حرام کړي وو، ورته ووايه: تورات راوړئ او وئې لولئ که رښتوني ياست.

دلته د دوی په ځواب کې ويل شوي: د الله په دين کې ټول دغه خوراکي شيان حلال وو، حرامول ئې ستاسو کار دی نه د الله د کتاب کار، يعقوب عليه السلام چې د کوم څه له خوړلو ډډه کوله، دا اجتناب له يوې خوا د ده شخصي کار وو او له بلې خوا د تورات له راتلو د مخه وو. په دې باندې استناد کول او حلال شيان حرام گڼل غلط او بې بنسټه استدلال او توجيه ده. همدا راز فرمايي:

په دې څېړنه کې داسې دېرې شېزې ليدل کېږي چې د تورات په متن کې نه دي وليکلې. داسې دېرې شېزې ليدل کېږي چې د تورات په متن کې نه دي وليکلې. داسې دېرې شېزې ليدل کېږي چې د تورات په متن کې نه دي وليکلې. داسې دېرې شېزې ليدل کېږي چې د تورات په متن کې نه دي وليکلې.

الاعراف: ۱۵۷

هغه کسان چې د امي رسول او پيغمبر متابعت کوي، هغه چې دوی ئې نوم په تورات او انجيل کې له ځان سره ليکلی مومي، هغه چې دوی په نېکي گماري او له بدې نه ئې منع کوي او پاک شيان ورته حلال او ناولي ورته حرام گرځوي او بارونه ئې د دوي له اوږو راکوزوي او هغه زنجيرونه شلوي چې د دوی په لاسونو او پښو کې لويديلي وو، نو چا چې پر هغه ايمان راوړو، د ده مرسته ئې وکړه او په هغې رڼا پسې ولاړل چې په ده باندې نازله شوې، همدا کسان برلاسي او بريالي دي.

گورئ چې پيغمبر د خلکو بارونه سپکوي، زنجيرونه شلوي، انسانان آزادوي، ټول پاک شيان چې پخوا د دوی ټگمارو مذهبي مشرانو يوه برخه ورته حرام کړي وو حلال گرځوي او ټول ناولي شيان حرام شمېري، خلکو ته داسې نور او څراغ ورکوي چې له تيارو او خرافاتو نه ورباندې ووځي او د حقيقت روښانه دنيا ته لاړ شي. د

قرآن له دې وينا په ډېر صراحت سره معلومېږي چې د مخکنيو امتونو مذهبي مشرانو په دين کې زيادت کړي، له خپل لوري ئې مذهبي مراسم رايستلي، ډېر حلال شيان ئې پر خلکو حرام کړي، د خلکو آزادي ئې محدوده کړې، نوي قيود ئې وضع کړي او دا ئې د الله تعالی د دين برخه معرفي کړې، د بايبل ډېرې خبرې د قرآن د دغې وينا مصداق دي.

حيض او نفاس

بايبل د حيض او نفاس په اړه ليکي: هغه نسخه چې اولاد راوړي تر يوې اونۍ شرعاً ناولې او نجسه ده، داسې لکه د حيض په مهال چې ناولې او نجسه وي، په اتمه ورځ به ئې زوی سنت کېږي، دري دېرش ورځې به انتظار کوي تر څو وينه ودرېږي، په دې مودې که به مقدس شي ته لاس نه وروړي او معبد ته به نه ننوځي. که ئې لور وزېږوله نو تر دوو اونيو به نجسه وي، په دې صورت کې به شپږشپېته ورځې صبر کوي چې پاکه شي او وينه ئې ودرېږي!! کله چې د طهارت موده پوره شوه، که ماشوم زوی وي يا لور، مور به ئې يو کلن سېرلی د سوځېدونکې قربانۍ په توگه او يوه کوتره د گناه د قربانۍ په توگه وړاندې کوي!! دا هديې به د معبد دروازې ته راوړي او کاهن ته به ئې سپاري، چې د خدای لپاره ئې قرباني کړي او دې لپاره د گناه كفاره شي!! دا وخت به هغه له نفاس نه پاکه شي!!

گورئ چې بايبل د حيض او نفاس په حالت کې نسخه نجس او پليده گڼي، خو قرآن حيض او نفاس ته د اذيت او بيمارۍ د يوه طبيعي حالت په سترگه گوري، بايبل د زوی او لور تر منځ په نفاس کې توپير کوي خو قرآن په توپير باور نه لري، د وينې توقف له حيض او نفاس نه د وتلو شرط گڼي، بايبل د حيض په حالت کې د نسخې سره، ناسته، پاسته او ملاسته حرام گڼي خو قرآن يوازې د مجامعت ممانعت کوي، د حيض او نفاس په اړه د بايبل خبرې د عقل او علم خلاف او په خرافاتو مبتني دي خو د قرآن وينا علمي او د حقايقو مطابق، ولې به د حيض او نفاس په مهال د وينې راتگ د نسخې د نجاست سبب وي؟ ولې به د زوی او لور د نفاس موده بېله بېله وي؟ ولې به ثابته نېټه ورته ټاکل کېږي؟ د عقل او علم تقاضا خو دا ده چې

د وینې توقف له حیض او نفاس نه د وتلو نښه وگڼلی شي.

بایبل د جذام مریض ته هم د نجس خطاب کوي، دا پرېکړه کاهن ته سپاري چې د چا له معاینې وروسته ووايي: دی د جذام په مرض اخته دی که نه او که اخته وو ترې روغ شوی که نه، څوک چې د کاهن له معاینې وروسته روغ اعلان شو هغه به هم کاهن ته یو وری وړاندې کوي او که نادار وو نو دوه کوترې به وروړي، کاهن به د ده پر سر او غوږونو سپېڅلې غوړي موبني او په دې توگه به له نجاسته وتلی اعلانېږي!! په دې توگه د بایبل لیکونکي د کاهن لپاره دومره فیس ټاکلی چې نن ئې د کابل ډاکټران هم له اخیستو شرمېږي او له انصافه ئې ډېر لرې گڼي!! د ډاکټر او کاهن تر منځ توپیر دومره دی چې ډاکټر د روغېدو لپاره ناروغ ته د دوا نسخه ورکوي خو کاهن د ناروغ له روغېدو وروسته د ده پر سر او غوږونو سپېڅلې غوړي ورموبني!! له روغېدو مخکې ځکه دا کار نه کوي چې بیا خو په خپله بې اغېزه ثابتېدی شي او د غوړيو سپېڅلتوب ئې تر پوښتنې لاندې راتلی شي!! بیا خو به بیمار وایي چې نه د کاهن په لاس کې څه برکت وو او نه ئې په سپېڅلو غوړيو کې څه اغېز!!

بایبل دا هم لیکي چې د معبد له دروازې پرته په بل ځای کې قرباني کول ستر جرم دی، هومره ستر چې سزا ئې له قوم نه د دې مجرم رټل او شړل دي!! او تاکید کوي چې باید د قربانۍ حیوان د معبد په دروازې کې کاهن ته وسپارلی شي!! تر څو ئې کاهن وینې د قربانۍ په ځای وشیندي او وازگې ئې د داسې عطرو په څېر وسوځوي چې د خدای ډېر خوښېږي!! غوښه ئې د کاهن شي او دی خالي لاس کور ته ستون شي!!

د کفارې روژه

بایبل تر دې عنوان لاندې لیکي: ... هارون به قدس الاقداس ته هغه وخت ننوځي چې غسل ئې کړی وي، خاصې جامې ئې اغوستې وي،... بیا به د اسرائیلو قوم دوه وزان او یوه پسه راوړي... بیا به د خیمې مخې ته یو وز حلال کړي او بل به ژوندی په صحرا کې پرېږدي چې د اسرائیلیانو گناهونه له ځان سره یوسي!! په دې دواړو کې

به يو د قرعې په اساس غوره کوي، ... هارون به د حلال شوي څاروي لږه وینه راواخلي، يو ځل به لږ د رحمت تخت مخکنۍ برخې باندې وشیندي او اووه ځله به ئې د تخت مخې ته پر ځمکه وشیندي... نو بیا به نه مري!!! بیا به د ذبح شوي وز په وینه همدا کار وکړي، په دې توگه به قدس الاقداس له هغو ناولتیاوو پاک شي چې د قوم د گناهونو په سبب ورپه برخه شوی!!

آیا ډېره د حیرانتیا وړ خبره نه ده چې څوک داسې خرافات او مسخره خبرې مني؟ قدس الاقداس (د سپېڅلو سپېڅلی ځای، چېرې چې د بایبل خدای د رحمت پر تخت ناست دی، یعنی عرش) د اسرائیلیانو د گناهونو په سبب ناولی کېږي او د بایبل لیکونکی ئې د سخوندر او وزې په وینو پاکوي او د اسرائیلیانو د گناه پېټې پر وزې باروي او صحرا ته ئې لېږي!! دا وزه به هم د قرعې له مخې ټاکل کېږي، دا په داسې حال کې چې له دې مخکې ئې لیکلي چې خدای هیڅ گناه بې سزا نه پرېږدي او په داسې حال کې چې له دې وروسته وینه داسې ناولی شی گني چې که ئې څوک وڅوري نو باید له قوم نه وشړلی شي!!

زنا او کرکجن کارونه

بایبل تر دې عنوان لاندې څو سمې خبرې هم لري خو په ډېره کچه ژبه ئې کوي: وایي: له محارمو سره جنسي نږدېکت مه کوئ، له مور او د پلار له نورو مېرمنو سره مجامعت مه کوه، ځکه په دې کار سره خپل پلار ته بې احترامې کوي!! له سکه او ناسکه خوښو سره، د خپل زوی او لور له لونیو سره، نږدېکت مه کوه، ځکه په دې سره ځان رسوا کوي، له عمه او خاله سره، د تره له مېرمنې سره، له خپلې نږور سره، له وربندار سره نږدېکت مه کوه، چې ترڅو دې مېرمن ژوندی وي خور به ئې نه په نکاح کوي، د حیض په وخت کې خپلې مېرمنې ته مه نږدې کېږه، د بل له مېرمنې سره نږدېکت مه کوه.

معلومېږي چې د بایبل دا احکام د انجیل دي خو الفاظ ئې د بایبل د لیکونکي، ممکن نه ده چې په اصلي انجیل کې د زنا ستره گناه هسې د پلار او ورور په نسبت بې احترامې گڼل شوې وي، قرآن دا حرام کړي خو په دې صیغه:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ

النساء: ۲۲

او له هغو بنځو نه څوك مه په نكاح كوي چې ستاسو پلرونو په نكاح كړي، مگر هغه څه چې مخكې تېر شوي، يقيناً چې دا څرگنده بې حيايي، د غضب وړ كار او بده طريقه ده.

له مور او ميرې سره نكاح درباندي حرامه ده، كه له اسلام نه مخكې دا گناه درنه شوې وي اوس به ئې پرېږدئ او له دې وروسته به هغه د څرگندي بې حيايي كار، د الله د غضب وړ او ناكاره كركجنه طريقه گڼئ.

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى اٰلِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

وَعَلِّمْ لِقُلُوْبِنَا دِيْنَكَ الْحَقِيْقِي

اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

وَعَلِّمْ لِقُلُوْبِنَا دِيْنَكَ الْحَقِيْقِي

النساء: ۲۳

خپلې ميندې، خپلې لونيې، خپلې خويندې، خپلې تريندې، خپلې تورپانې، ورپرې، خورزې او هغه رضاعي ميندې مو چې تې ئې دركړې او رضاعي خويندې مو او د خپلو مېرمنو ميندې مو او په خپل كور كې له هغو مېرمنو نه ستاسو پركتي چې نږدېوالی مو ورسره كړی، كه مو نږدېوالی نه وي ورسره كړی نو څه گناه به درباندي نه وي او د خپلو اصلي زامنو مېرمنې (ږنندې) مو او دا چې دوه خويندې سره يو ځای په نكاح كړئ، دا پرتاسو حرام كړی شوې، مگر هغه څه چې مخكې تېر شوي، يقيناً چې الله مهربان بخښونكى دى.

نن د علمي تجربو له مخې ثابته شوې چې له محارمو خپلوانو سره نکاح مضره ده او بدې پایلې لري، ضعیف او د بیماریو په مقابل کې کمزوري اولاد ترې پیدا کېږي.

بایبل لواطت او له حیوان سره جنسي نږدېکت قبیح او کرکجن کار گڼي، خو د بایبل پلویان اوس په امریکا او اروپا کې دا دواړه جائز گڼي او په خپلو اساسي قوانینو کې هغه د مجاز عمل په توگه پېژني. احتمالاً د بایبل دا سست الفاظ د دې باعث شوي چې په مسیحي ملکونو کې زنا ته د سترې گناه په سترگه ونه کتلی شي!!

مختلف قوانین

بایبل تردې مبحث لاندې ځینې داسې خبرې لري چې حتماً ئې له اصلي انجیل نه اقتباس کړې خو ځینې ئې خپلې پرې علاوه کړې، لیکي: ... بت مه جوړوئ او بتان مه لمانځئ، مجسمه، د ډبرو څلي او تراشلي ډبرې د لمانځنې لپاره مه جوړوئ... د مور او پلار احترام کوئ، غلامه کوئ، درواغ مه وایئ، څوک مه دوکه کوئ، ... جادوگري مه کوئ، فال مه نیسئ، د بت لمانځونکو په څېر پر خپلو مړو ماتم مه کوئ او خپل مخ او ځان مه زخمی کوئ، د سروېستان مو د ماتم په توگه مه گونځې کوئ او خپل گړپوان مه خیرئ او د دوی په څېر خالونه مه وهئ، کله چې د عبادت څیمې ته درومئ نو هیڅکله شراب او نور مست کوونکي مشروبات مه څښئ... د خنزیر غوښه مه خورئ... زنا او لواطت کونکي باید ووژل شي، جادوگران او د روح احضاروونکي باید ووژل شي... دا هغه خبرې دي چې هر الهي دین ئې کوي خو بایبل د دې تر څنګ لیکي: که د قربانۍ غوښه تر درېیمې ورځې پاتې شوه وئې سوځوئ، ځکه دا نجسه ده... که چا وخوره گناهگار دی، خدای ته ئې بې احترامی کړې باید له قومه وشرلی شي... په خپل پتي کې دوه ډوله دانې مه کړئ، دوه جنسه جامې مه اغوندئ... که چا له وینځې سره زنا وکړه نو کاهن ته دې یو پسه د قربانۍ لپاره وروړي په دې سره به ئې گناه وبخښلی شي... کله چې موعود سیمې ته ورسېدئ او ډول ډول مېوه لرونکې ونې مو وکرلې نو تر دريو کلونو ئې مېوې مه

خوری چې نجسې دي... د څلورم کال ټول حاصل به زما وي... کاهنان به د هارون له نسله وي... دوی به مرو ته د عادي خلکو په څېر لاس نه وروړي چې نجس کېږي... د سر او ږيري وېښتان به نه لندوي... له طلاق شوې ښځې او کونډې سره به نکاح نه کوي، یوازې باکره پېغلې به په نکاح کوي، که نه نو زامن به ئې سپېڅلي نه وي... له کاهنانو پرته به بل څوک د سپېڅلې قربانۍ توکي نه خوري... دا ټولې خبرې بې بنسټه، د عقل او علم خلاف او له الهي حق دین سره متعارضې خبرې دي.

بایبل له دې وروسته یو ځل بیا د عیدونو بحث تکراراً او بیا ئې په ډېر تفصیل سره رااخلي، الفاظ ئې همغه دي چې مونږ تر دې د مخه پرې بحث کړی. خو دلته د یوبیل په نامه یو بل عید هم پرې زیاتوي او لیکي: هر پنځوس کاله وروسته به د اوومې میاشتې په لسمه، ستاسو په ټول هېواد کې د شپېلیو په وهلو سره دا کال لمانځئ، دا مقدس کال د یوبیل کال دی، ... په دې کال به ټول اخیستل شوي شیان، ځمکه، کور او په غلامۍ اخیستل شوی انسان خپل اصلي خاوند ته مسترد کېږي... په دې کال به هیڅ څه نه کړئ، ستاسو خوراک به په خپل سر ټوکېدلي بوټي وي... د ځمکو بیعه به د دغه کال د نږدې والي او لرې والي له مخې ټاکئ، که زیات کالونه ورته پاتې وي نو بیعه به زیاته وي او په بل صورت کې کمه، خو په دې کې دوه استثنا راوړي: د لاویانو ځمکې او د هغو ښارونو ځمکې چې حصار ترې تاو وي...

بایبل د دې کتاب په وروستیو برخو کې د اطاعت او عصیان پاملرې بیانوي او د نذر د اړوند مقرراتو په بحث ئې پای ته رسوي.

اعداد

دا د بايبل د څلورم کتاب نوم دی، په مقدمه کې ئې ليکل شوي: دا کتاب د هغو پېښو په اړه بحث کوي چې اسرئيليان په صحرا کې د خپل سفر په دوران کې ورسره مخامخ شوي، د کتاب په لومړي عنوان کې ليکي چې خدای موسی ته امر وکړ چې اسرئيليان وشمېره، د هرې قبيلې تر شل کلن نه بر او د جنگېدو وړ کسانو شمېر بېل بېل معلوم کړه، د ټولو شمېر ئې معلوم کړ خو د لاويانو شمېرنه په دې خاطر ونه شوه چې دوی له نظامي خدمت نه معاف وو، د دوی کار يوازې د عبادت د څېمې چارې سمبالول دي، د جنگياليو شمېر ۶۰۳۵۵۰ شو، له دې بحث نه وروسته دا بې ربطه عنوان راوړي: هغه مېرمنې چې د خپلو خاوندانو تر بد گمانۍ لاندې راځي او ليکي: خدای موسی ته وفرمايل: د اسرئيل قوم ته ووايه: که څوک پر خپلې مېرمنې بدگمانه شو چې له بل سره ئې يارانې کړې او شهود او دلايل ورسره نه وو نو د حقيقت معلومولو لپاره دې خپله مېرمن کاهن ته راولي، يو کيلو د وربشو اوږه دې هم له ځان سره راوړي، پرته له دې چې غوړي ئې ورسره گډ کړي وي، ځکه چې دا (د بد گمانۍ هديه) ده او د گناه د معلومولو لپاره وړاندې کېږي!! کاهن دې دا نسخه د خدای حضور ته (د رحمت تخت په وړاندې) راولي، لږ سپېڅلې اوبه دې په يوې کوزې کې واچوي، د معبد د صحن لږ دوړې دې ورسره گډې کړي، بيا دې د نسخې کوسۍ پرانېزي، د بدگمانۍ هديه دې په لاس کې ورکړي، تر څو معلومه شي چې د مېره بدگمانې ئې په ځای ده که نه، کاهن دې په داسې حال کې د نسخې په وړاندې ودرېږي چې د ترڅو اوبو کوزه ئې په لاس کې

وي، بيا دې بنځې ته ووايي: لورډه وکړه چې بې گناه يې!! بيا دې ورته ووايي: که له خپل خاوند نه پرته له بل چا سره دې نږدېکت نه وي کړې نو د لعنت د دغو ترخو اوبو له اغېزه خوندي پاتې شې خو که دې زنا کړې وي نو د خدای لعنت دې پر تا وي، نس دې وپرسېږه او شنډه شې او د اولاد له زېږولو ولوېږې!!! او هغه بنځه دې ووايي: هو! همداسې دې وشي، بيا دې کاهن دا لعنتونه په يوه تعويذ کې وليکي او دا تعويذ دې په هغو ترخو اوبو کې ووينځي او اوبه دې بنځې ته ورکړي چې وئې څښي، بيا دې کاهن د بد گمانۍ هديه له بنځې واخلي، د خدای په وړاندې دې وخوځوي او بيا دې د قربانۍ په ځای کېږدي، يو موټ دې هلته وسوځوي، بيا دې بنځې ته ووايي چې دا اوبه وڅښه، که دې له خپل مېړه سره خيانت کړې وي نو اوبه به پرې اغېز وکړي، نس به ئې وپرسېږي او شنډه به شي،... که نه نو تاوان به نه ورسېږي!!!

دلته د بايبل څو مضحکو خبرو ته لږ ځير شئ: خدای د رحمت پر تخت ناست دی، زنا کاره مېرمن ئې مخې ته ودرېږي، خدای کاهن ته نه وايي چې زنا ئې کړې که نه، په متهمې بنځې که پاک لمنه وي او که بد لمنه، ناولې ترخې اوبه چې د معبد د صحن دورې ورسره گډې شوې څښل کېږي، که زنا ئې کړې وه څه وخت وروسته به ئې نس وپرسېږي او اولاد به ئې نه کېږي او که نه نو دا اوبه به پرې اغېز نه کوي، له دې وروسته نو خبره د دې په قسمت پورې تړلې ده، که بې گناه وه او هسې ئې د کومې بيمارۍ په وجه نس وپرسېږدو او يا ئې اولاد ونه شو نو دا به د هغو اوبو اغېز گڼل کېږي!!!

راشئ د بايبل دا مسخره او د خدا وړ خبرې د عظيم الشان قرآن له هغو حکيمانه لارښوونو سره مقايسه کړئ چې په دې هکله ئې کوي. قرآن د زنا کوونکي د مجازات لپاره د ده خپل اعتراف يا د څلورو مسلمانو شاهدانو شهادت ضروري گڼي. له دې شرط نه معلومېږي چې اسلام د يوه انسان د مجازات په اړه څومره احتياط لازم کړی، که څوک بل په زنا تورن کړي خو د خپلې ادعا د اثبات لپاره څلور شاهدان حاضر نه کړي شي، هغه مفتري او فاسق گڼل کېږي، په درو به وهل کېږي او له دې وروسته به ئې هېڅ شهادت د منلو وړ نه وي. که د بنځې خپل خاوند

دا تور ولگوي نو يا به څلور شاهدان راولي او يا به څلور ځله د الله په نامه لوړه کوي چې رښتيا وايي او پنځم ځل به وايي: که دی دروغجن وي نو د الله لعنت دې ورباندې وي، خو که بنسټه اعتراف ونه کړي او د خاوند په څېر په څلور ځله قسم او يو ځل لعنت سره دا اتهام رد کړي د قاضي په وړاندې بری گڼل کېږي. د شاهدانو شهادت هم يوازې په هغه صورت کې اعتبار لري چې دا عمل ئې په خپلو سترگو ليدلی وي، د شک او گمان په بنياد شهادت نه منل کېږي. دا ټول احتياطي تدابير د دې لپاره دي چې هسې د شک او وهم په بنسټ څوک مجازات نه شي او عزت ته ئې تاوان ونه رسېږي، د ناروا او په خپل سر قتلونو مخنيوی وشي، قضايا محکمې ته وړاندې شي او قاضي له پوره غور او دقت نه وروسته په احتياط سره فيصله وکړي.

د بايبل منونکو ته لوړه ورکوم چې آيا د بايبل د لرې غورځولو او پر قرآن باندې د ايمان راوړلو لپاره دغه مقايسه کافي نه ده؟!؟

د نذر مقررات

تر دې عنوان لاندې په دې کتاب کې لولو: ... کله چې يو نارينه يا بنسټه ... په خاصه توگه (د تل لپاره يا تر يوې مودې) ځان د خدای د خدمت لپاره نذر کړي نو له دې وروسته به په دغې مودې کې الکلي مشروبات، شراب، تازه شراب، د انگور اوبه، انگور او ممیز (وڅکي)، خپلې خولې ته نه وروړي، دوی بايد له انگورو چې څه ترلاسه کېږي ونه خوري، له زړو ئې نېولې تر پوستکې پورې ئې!! د سر وېښتان به نه خړي، مړو ته به نه نږدې کېږي، که څه هم د ده د مور، پلار، ورور يا خور جنازه وي، که څوک ناخاپي د ده تر څنگ ومري نو دی نجس شوی او اووه ورځې وروسته به خپل وېښتان و خړي چې پاک شي، بيا به دوه کوترې د خيمې مخې ته کاهن ته ورکړي چې ... د ده د گناه لپاره ئې قرباني کړي!! او د مودې په پای کې به د عبادت د خيمې مخې ته ورځي، يو يو کلن وری او يوه کلنه وری، يوه ټوکری، د اعلی اوړو ډوډۍ چې د زيتون غوړي په کې گډ وي... د څښاک له هديې سره به راوړي او کاهن ته به ئې سپاري!!! له دې وروسته به خپل وېښتان و خړي... نور نو

کولی شي شراب وځنبي...

د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو:

• دا ولې دې شراب يوازې په خدايي خدمتگارانو باندې موقتاً او د خدمت په دوران کې حرام کړي؟ او ولې دې په نورو وختونو کې د څښلو اجازه ورکړې؟ شراب خو گنده شى دى، انسان بې سده کوي او الله تعالى حرام کړي!

• انگور او مميز دې ولې حرام کړي؟ آيا د دې لپاره چې شراب ترې جوړېږي؟ شراب خو له کجورو، وربشو او نورو شيانو هم جوړېږي، آيا ټول هغه شيان په خدايي خدمتگارانو حرام دي چې شراب ترې جوړېږي؟ د دې لپاره به ستا منطق او استدلال څه وي؟

• که د چا په خوا کې څوک ومري ولې به دى نجس کېږي؟ که نجس کېږي نو د غسل په کولو سره به پاکېږي، د وېښتانو په خړيلو ولې له نجاسته وځي، د دې خبرې ئې له نجاست سره تعلق دى؟ او ولې به کاهن ته د داسې خوندورې او اعلى هديې په ورکولو پاکېږي!!

له دې وروسته د دې کتاب ډېرى برخې د مخکنيو کتابونو په څېر دي، موضوعات ئې ورته خو په الفاظو کې ئې ژور توپيرونه شته، د مرزانو په هکله د دې کتاب وينا د مخکني په خلاف داسې ده: خداى سيلی راولپړله، باد د سيند له خوا مرزان د پنډغالي په لوري راوستل، شمېر ئې دومره وو چې د پنډغالي څلورو خواوو ته د يوې ورځې په مزل (يعني نږدې شل كيلومتره) يو پر بل د يوه گز په لوروالي پراته ول، اسرئيليانو ټوله ورځ او سبا ئې راټولول، لږ تر لږه هر اسرئيلي دومره مرزان غوندې کړي وو چې نږدې درې سوه منه وو!! د وچولو لپاره ئې د پنډغالي شا وخوا خواره کړل، خو کله چې دوى د مرزانو خوړل پيل کړل د خداى غضب پرې نازل شو او ډېر ئې هلاک کړل!!

د من او سلوى د څرنگوالي، مقدار او ساتلو په هکله د اعداد او خروج کتابونو په وينا کې ژور تناقض شته، په خروج کې ليکل شوي چې هره ورځ به مرزان راتلل، هر کس ته ويل شوي وو چې يوازې يو عمر به جمع کوي، ساتل ئې ممکن نه وو... خو دلته په داسې له مبالغې ډک او خندوونکې بڼه کې د دوى شمېر او د راغونډولو

دروغجنه قصه کوي چې وايي هر اسرائیلي درې سوه منه راغونډ کړل، هلته وايي چې له خورلو وروسته هيڅ بلا پرې نازل نه شوه خو دلته ليکي چې د خدای غضب پرې نازل شو او ډېر ئې هلاک کړل!! که تاسو دا دواړه برخې له نظره تېرې کړئ او ژور تناقض ته ئې ځير شئ، نو د بايبل يوازې دغه غلطې او متناقضې خبرې به د هغه د لرې غورځولو لپاره کافي وگنئ!!

د کنعان د سيمې څېړنه

بايبل تر دې سرليک لاندې ليکي: ... موسى د خدای له حکم سره سم دوولس کسان ولېږل... دوی ولاړل... د شکول درې ته ورسېدل... د انگورو يو وږی ئې ترلاسه کړ، هومره ستر وو چې د يوه دستک په مرسته به دوو کسانو ووړ، څه انار او زيتون ئې هم له ځان سره راواخيستل، ... څلوېښت ورځې وروسته له سفره راوگرځېدل... قوم ئې د سيمې له حالته خبر کړ او مېوې ئې وروښودې!! دوی وويل: کومې سيمې ته چې تالېرلي وو شيديې او شات په کې بهېرې، دا ئې مېوې دي... خو خلک ئې ډېر زورور او ښارونه ئې ستر ستر دي او حصار لري او پر دې سربېره مو هلته د مخکنۍ زمانې د ديوانو په څېر غټ غټ (عناقيان) هم وليدل!!! خو د دوی له منځه يوه کس چې کاليب نومېدو وويل: راځئ چې برید پرې وکړو، مونږ ئې نيولی شو... خو ملگرو ئې وويل: مونږ د دوی مقابله نه شو کولی... په دوی کې مو داسې دنگ دنگ خلک ولېدل چې مونږ ئې په څنگ کې د ملخانو په څېر معلومېدو!!!

د دې وينا خو ټکيو ته لږ ځير شئ:

- د هغې سيمې حالت ئې داسې انځور کړی چې ځينې خلک ئې د ديوانو په څېر ستر ستر ول او دوی ځان د هغوی په خوا کې د ملخ په څېر ووړ ليدو، (دا به نو حتماً هغه کسان وو چې د پيداېښت په کتاب کې ئې داسې معرفي کړي: د خدای زامنو د انسانانو له پېغلو سره واده وکړ او ديوانو ته د ورته تاريخي پهلوانانو نسل ترې پيدا شو!!)، د انگورو وږی ئې هومره ستر وو چې دوو کسانو د دستک په مرسته وړی شوی!! (که ئې دا هم ويلي وی چې د انگورو دانې ئې د مصر د کدوانو په اندازه وې نو ښايي بيا به هم د بايبل منونکو ته د حيرانتيا وړ خبره نه معلومېده)

او هلته د شیدو او شاتو ویالې بهېدې!! آیا ممکن ده چې د انګور، زیتون او انار په خپر مېوې دې د څلوېښت ورځو مزل کې روغې رمتې پاتې شي او ګنده دې نه شي؟ آیا په دنیا کې د شاتو او شیدو ویالې هم شته؟ په دې سیمې کې خو ابراهیم علیه السلام او د ده زامن، اسحاق علیه السلام او یعقوب علیه السلام او سپدلي، دوی ولې دا دنگ دنگ دیوانو ته ورته کسان ونه لیدل؟ د پیداېښت په کتاب کې خو لیکل شوي چې دا نسل یوازې یو سل شل کاله د ځمکې پر سر پاتې شوی... هلته ئې داسې لیکلي: په دې وخت کې خدای وفرمایل: زما روح به د تل لپاره په انسانانو کې نه پاتې کېږي، ځکه هغه فاني کېدونکی او نفساني مخلوق دی، نو یو سل شل کاله فرصت ورکوم، ترڅو ځان اصلاح کړي" نو کله چې د خدای زامنو د انسانانو له لویو سره نږدیکت وکړ د دیوانو په څېر دنگ دنگ سړي ترې پیدا شول، دا د مخکنۍ زمانې نومیالي او معروف باتوران دي...، آیا له داسې مبالغو ډک کتاب ته د سپېڅلي کتاب په سترګه کتل لوی سفاهت نه دی؟! الله تعالی او د ده پیغمبران علیهم السلام خو پرېږده آیا د یوه عاقل او هوښیار انسان په کتاب کې به داسې مسخره خبرې ومومئ!!

راشئ وګورئ چې قرآن په دې هکله څه وايي؟ قرآن فرمایي:

قَالَ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنَّ هٰذَا صُوْرٌ مِّنْ ذِكْرِ الرَّسُوْلِ اَوْفُوْا بِرِيسَالِهٖ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ
 اَلَّذِيْنَ يَتْلُوْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ فَاَتٰهُ سُوْرًا مِّنْهُ

چې د موسیٰ علیه السلام د وویل: ای زما قوم! دغې مقدسې ځمکې ته چې الله درته

المائدة: ۲۱-۲۶

لیکلې ورننوځی او شا ته شا ته کېږئ مه، که نه نو زیانمن به راوگرځئ. وئې ویل: ای موسی! په دې کې خو یو پیاوړی قوم دی او مونږ به تر هغه هېڅکله ورداخل نه شو چې دوی ترې ووځي، که ترې ووتل بیا به ورننوتونکي شو. له دغو چې وپرېدل، دوو سړیو ئې چې الله پرې پېرزوینه کړې وه، وویل: له دروازې پرې ورننوځئ، نو کله هم چې ورننوتئ تاسو به بریالي وئ او که مؤمنان وئ نو پر الله باید توکل وکړئ. وئې ویل: ای موسی! تر څو چې دوی په کې وي مونږ به هېڅکله ورداخل نه شو، نو ته او رب دې لار شئ او جنگېږئ، مونږ به همدلته ناست وو! وئې ویل: ای زما ربه! زما په واک کې خو له خپل ځان او له خپل وروره پرته نور څه نه شته، نو مونږ او دغه فاسق قوم په خپلو کې سره بېل کړه. وئې فرمایل: نو دا تر څلوېښتو کلونو پرې حرامه شوه، په ځمکې کې به لالهانده گرځي، نو پر دې فاسق قوم تأسف مه کوه.

بايبل له هغه وروسته چې لیکي خدای یو ځل بیا غصه شو، غوښتل ئې اسرائیلیان ووژني خو موسی له خپل تصمیم نه واړاوه او بیا ئې پرېکړه وکړه چې اسرائیلیان به څلوېښت کاله په صحرا کې لالهانده گرځي، بیا د قربانۍ بحث ته راگرځي او د مخکنیو کتابونو خبرې بیا تکراروي.

وتې (ځوندې)

بايبل تر دې نامه لاندې لیکي چې خدای موسی ته وفرمایل: اسرائیلیانو ته ووايه چې د خپلو جامو په لمنو کې له تاره جوړ شوي وتې (ځوندې) په شنه تار وڅړئ او دا به تل او ستاسو د ټولو نسلونو لپاره یو دود وي، دغه وتې به تاسو ته زما احکام دریاډوي!! او ورپسې د موسی علیه السلام په ضد د رؤیین د قبیلې د دریو مشرانو د بغاوت یادونه کوي او لیکي چې په دې کې د لویانو د قوم دوه سوه

پنځوسو منتخبو مشرانو هم برخه اخیستې وه، غوښتل ئې د موسی علیه السلام مشري پای ته ورسوي، ... موسی دوی ته وویل: آیا ستاسو لپاره مخکني امتیازات کافي نه دي، چې اوس د کاهني مقام هم غواړئ؟ ... موسی غصه شو او خدای ته ئې وویل: نور نو د دوی قرباني مه قبلوه... سبا ټول قوم د موسی په وینا د عبادت د خیمې خوا ته راغونډ شو، ... د خدای جلال ټولو اسرائیلیانو ته راڅرگند شو، خدای موسی او هارون ته وویل: د دې قوم له څنگه لرې شی چې فوراً ئې هلاک کړم... خو موسی او هارون په سجده پرېوتل او وئې ویل: ... آیا د یوه کس د گناه لپاره په ټول قوم غصه کېږي؟ ... نو خدای وویل: اسرائیلیانو ته ووايه چې د قورح، دوتان او ایبرام له خیمو لرې شي.... همداسې ئې وکړل... ناڅاپي ځمکه وچاوده او دا درې کسان له خپلو کورنیو سره په کې ښخ شول... بیا د خدای له لوري یو اور راغی او هغه دوه نیم سوه کسان ئې وسوځول (دا دوه نیم سوه کسان چې په توطئې کې ئې برخه اخیستې وه د معبد خادمان وو، سپېلني به ئې دودول، هر یوه ځان ته د سپېلنيو دودولو سامان او لوازم جوړ کړي وو او له قربانیو او هدیو نه به ئې خپله برخه ترلاسه کوله)... یوه ورځ وروسته اسرائیلیانو بیا له موسی نه شکایت وکړ... بیا خدای په ورېځو کې راڅرگند شو... څوارلس زره اووه سوه کسان ئې ترې ووژل شول!!! لیکي چې شخړه د زعامت پر سر وه، خلکو د هارون مشري نه منله... په پای کې دا لانجه داسې پای ته ورسېده چې خدای موسی ته وویل: ټول مشران دې خپلې عصاگانې تا ته راوړي، په هرې عصا د هغه د خاوند نوم ولیکه... د عهد صندوق خوا ته ئې کېږده... هغه څوک چې زه ئې د مشرۍ لپاره غوره کوم عصا به ئې غوتۍ وکړي... همداسې ئې وکړل... سبا چې د عبادت خیمې ته ننوت نو وئې لیدل چې د هارون عصا غوتۍ کړې، گل ترې ټوکېدلی او بادام ئې کړی... موسی ټولې عصاگانې راوایستې او هر چا خپله عصا واخیسته... خو سره له دې اسرائیلیانو خپل شکایتونه تر مخکې نه هم زیات کړل. ښایي ویل به ئې چې موسی (عليه السلام) د هارون د عصا په ځای د بادام د ونې تازه څانگه ودرولې!!

داسې معلومېږي چې د بایبل لیکونکي په تورات یا انجیل کې د قارون د خسف کېدو خبر لوستی او ده ترې دا قصه جوړه کړې، په دې کې هیڅ شک نه شته

چې په تورات او انجيل کې به د قارون قصه په همغه بڼې کې راغلې وي چې په قرآن کې راغلې، قرآن د بايبل دا قصه له بنسټه ردوي او د قورح په ځای د قارون نوم اخلي او فرمايي چې دی له فرعون سره د خپل قوم په ضد ملگری شوی وو، د ډېرو شتمنيو خاوند وو، دا شتمنی ئې هم د دغې ملگریا په وجه ترلاسه کړې وه، د موسى عليه السلام مخالفت ته ئې ملا تړلې وه او له خپلو شتمنيو سره په ځمکه کې بنځ شو. د قرآن الفاظ دا دي:

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

﴿قَالَ لِيُحْيِي الْمَيِّتِينَ وَ لِيُعْطِيَ الْحَبْلَ الْمُنْتَهَى﴾

یقیناً چې قارون د موسی له قومه وو، چې پر دوی ئې تېری وکړ، له خزانو مو دومره ورکړې وې چې کونجیانې به ئې یوې خوا کمښې ډلې ته درنې وې، کله چې خپل قوم ورته وویل: (په دې) مه ویاړېږه، یقیناً چې الله ویاړونکي نه خوښوي، په هغه څه کې چې الله درکړي د آخرت کور ولټوه او خپله دنیوي برخه دې هم مه هېروه او همغسې (له نورو سره) ښېگړه کوه چې الله له تا سره ښېگړه کړې او په ځمکې کې فساد مه لټوه، الله مفسدین نه خوښوي، وئې ویل: له دې پرته بل څه نه دي چې ما ته راکړل شوی (مال او دولت) زما د هغې پوهې او هنر نتیجه ده چې زه ئې لرم، آیا په دې نه پوهېدو چې الله تر ده د مخه ډېر داسې خلك هلاک کړل چې زور ئې تر ده زیات او راټول کړی (مال او دولت) ئې تر ده ډېر وو؟ او له مجرمانو نه د دوی د گناهونو (د څرنګوالي او لاملونو) پوښتنه نه کېږي. نو د خپل قوم په وړاندې له خپل شان او شوکت سره راووت، هغو چې د دنیوي ژوند په لټه کې ول وئې ویل: کاش زمونږ هم دغه حالت وی چې د قارون په برخه شوی! یقیناً چې دی د لویې برخې خاوند دی او هغو چې علم ئې په برخه شوی وو وئې ویل: افسوس ستاسو په حال، الهي ثواب او بدله هغه چا ته چې ایمان ئې راوړی او ښک عمل ئې کړی (تر دې ډېر) غوره دی او دا خو یوازې د صابرانو په برخه کېدی شي، نو دی او د ده کور مو په ځمکه کې ښخ کړ، نو له الله پرته ئې نه کومه ډله وه چې مرسته ئې وکړي او نه ئې انتقام اخیستونکي، او هغه چې پرون ئې د ده د مقام او مرتبې تمنا کوله داسې شول چې ویل ئې: او هو! خبره خو دا وه چې په حقیقت کې دا الله دی چې د خپلو بندګانو نه چې چا ته وغواړي رزق ورته پراخوي او تنګوي، که دا نه وی چې الله پر مونږ احسان وکړ نو مونږ به ئې هم په ځمکې کې ننویستلي وو او هو! حقیقت خو دا دی چې کافران هیڅکله نه شي ژغورل کېدی، دا اخروي کور خو د هغه چا لپاره ټاکو چې په ځمکې کې نه لویې غواړي او نه فساد، او غوره پاېله د متقیانو ده.

گورئ چې قرآن په څومره حکیمانه انداز د قارون او د ده د شان او شوکت تر اغېز لاندې د تللو ضعیف الایمانو کسانو حالت او پاېله بیانوي او د دوی په

وړاندې د واقعي مؤمنانو حالت څنگه انځوروي؟! قرآن فرمایي چې موسی علیه السلام د فرعون، هامان او قارون مقابلې ته لېږل شوی وو، قارون د موسی له قومه او اسرائیلي وو خو د خپل قوم په ضد له فرعون سره ملگری شوی او په ټولو تېریو کې ئې د هغه ملگریا کوله، قارون په خپل کور کې له ټولې کورنۍ سره په ځمکې کې خسف شو او فرعون له خپلو لښکرو سره په سیند کې غرق شو.

د طهارت اوبه

بایبل تر دې عنوان لاندې هم عجیبه خندونکې وینا لري چې خلاصه ئې دا ده: سور غویي ذبح کړئ، څو قطرې وینې ئې د رحمت تخت په اړخ کې وشیندئ... له معبد نه بهر ئې وسوځوئ... ایرې ئې په یو ځای کې کېږدئ... هر څوک کولی شي له دې ایرو لږ واخلي... له اوبو سره ئې گډې کړي... او بیا له گناه نه د ځان پاکولو لپاره په دې اوبو ځان ووینځي!!! او هم ئې په هغه خیمه کې وشیندي چې څوک په کې مړ شوی او هم په هغو لوبسو او نورو لوازمو چې په دې خیمه کې وو او د مړي په سبب نجس شوي!!

د اعداد کتاب د خروج په خلاف له ډبرې د چينو د راخوټېدو قصه د سفر د دغې مرحلې پېشه گني حال دا چې د خروج کتاب ئې تر دې د مخکنۍ مرحلې پېښه، په دې ارتباط د دې دواړو کتابونو په الفاظو کې ډېر تناقضات او توپیرونه شته!!

مسي مار

اعداد په دې ارتباط لیکي: خدای موسی ته وویل: یو مسي مار جوړ کړه، ... د یوه تیر پر سر ئې ځوړند کړه، که مار څوک وچپچلو، د دې مسي مار په کتلو سره به له مرگه ژغورل کېږي!!

څومره چې تاسو او هر عقلمن انسان دې مسخره خبرې ته حیرانېږي، د بایبل منونکو ته همدومره دا خندوونکې قصه اهمیت لري، د بایبل په څو ځایونو کې د عیسی علیه السلام په صلیب څړېدا له دغه مسي مار سره تشبیه شوي!!

د سیحون او عوج ماتې

اعداد په داسې حال کې چې څو صفحې مخکې ئې لیکلي چې د خدای په حکم سره اسرائیلیان څلوېښت کاله په صحرا کې لالهانده ژوند ته اړ شول، دلته لیکي چې دوی د سیحون پاچا ټول هېواد سره له پلازمېنې او نورو ښارونو ونيوو!!

د اعداد یوه بله خندوونکې قصه هم واورئ: ... د بالاق پاچا، بلعام (د باعور زوی) ته د یوه پلاوي په لاس دا پیغام ولېږو: یو لوی قوم له مصره راوتلی او زما سیمې ته راروان دی، هیله کوم چې راشه او دا قوم زما لپاره په خپلې دعا سره د لعنت وړ وگرځوه... پلاوی له نقدو پیسو سره بلعام ته ورغی... بلعام ورته وویل: شپه دلته وکړئ، زه به له خدایه پوښتنه وکړم چې دا کار وکړم که نه؟ په دې شپه خدای د بلعام خوا ته راغی او هغه ته ئې وویل: دا خلك څوك دي؟ ده ورته وویل: دا د موآب د پاچا بالاق لخوا راغلي او زه ئې د لعنت کولو لپاره غوښتی یم... خدای ورته وویل: له دوی سره مه ځه او په دې قوم باندې لعنت مه وایه... بلعام پلاوي ته وویل: خدای ما ته د تلو اجازه رانه کړه... پلاوی بېرته ولاړ... بالاق تر مخکني مهم پلاوی له دې پیغام سره ورولېږو... ښه بدله به درکړم... چې څه غواړې هغه به درکړم... بلعام ورته وویل: که له سرو زرو ډک قصر هم راکړئ نه ځم... د خدای د امر مخالفت نه شم کولی... خو بیا هم نن شپه پاتې شئ زه به له خدایه پوښتنه وکړم چې اجازه راکوي که نه؟... هغه شپه خدای بلعام ته وویل: له دوی سره ولاړ شه خو هغه کار به کوي چې زه ئې در ته وایم... سهار ئې پر خپل خره کتنه و اچوله او له پلاوي سره و خوځېدو... خو خدای د ده په تلو غصه شو... فرشته ئې ولېږله چې لار ئې خنډ کړي... د بلعام خره فرشته ولیده چې دوه تورې ئې په لاس کې او په لار کې ولاړه ده، وترېدو او له لارې پټې ته واوښتو، خو بلعام وواهو او لارې ته ئې سم کړ... بیا د خدای فرشته په یوه تنگ ځای کې چې دواړو خواوو ته ئې دېوالونه وو، ودرېده، خره چې فرشته په لار کې ولاړه ولیده نو دېوال ته داسې نږدې تېر شو چې د بلعام پښه له دېوال سره ولگېده، هغه بیا خړلارې ته سم کړ، بیا فرشته لږ لاندې په داسې ډېر تنگ ځای کې ودرېده چې خړنه شو تېرېدی، نو خړ پرېووت، بلعام پرې غصه شو او په لرگي ئې وواهو، په دې مهال خدای خړ په خبرو راووست او وئې ویل: ما

څه کړي؟ ولې دې درې ځلې ووهلم؟ بلعام ورته وويل: د دې لپاره چې زه دې مسخره کړم، کاش توره راسره وی چې ته مې همدلته وژلی وې!! څره ورته وويل: آیا تر دې د مخه مې کله هم داسې کار کړی؟ بلعام وويل: نه! په دې وخت کې خدای د بلعام سترگې پرانستې او هغه د خدای فرشته وليده چې توره په لاس په لارې کې ولاړه ده! نو د هغې په وړاندې په سجده پرېوت، فرشتې ورته وويل: ولې دې دا څر درې واري وواهو؟ زه راغلې يم چې ستا مانع شم، دا ځکه چې ستا دا سفر د تمرد له وجهې ده، دې څره درې واري زه وليدم او له ما ئې لار چپه کړه، که دا کار ئې نه وی کړی نو ته مې وژلې او هغه مې ژوندی پرېښود!!! بلعام اعتراف وکړ چې ما گناه کړې، متوجه نه شوم چې تا زما لار نيولې، نو اوس که ته زما له تلو سره موافق نه یې بېرته خپل کور ته ستنېږم، فرشتې ورته وويل: له دوی سره ولاړ شه خو همغه کار به کوي چې زه ئې درته وایم،... پاچا ترې وپوښتل: ولې له لومړي پلاوي سره رانه غلې، آیا گمان دې کاوو چې ښه شکرانه به درنه کړم؟ هغه ورته وويل: اوس راغلی يم، خو د څه ويلو توان نه لرم، څه چې خدای زما پر ژبه جاري کړي همغه به وایم!!... پاچا دی له ځان سره د حصورت کلي ته بوت، هلته پاچا پسه او غويي قرباني کړ او له غوښې ئې څه بلعام او د پلاوي غړو ته ورکړه، سهار ئې دی له ځان سره د بموت غره ته وخپړاوو، له هغه ځايه ئې د اسرائيليانو يوه برخه ليدلې شوی، بلعام پاچا ته وويل: دلته د قربانۍ اووه ځايونه جوړ کړه او اووه پسونه او اووه غويي د قربانۍ لپاره حاضر کړه، پاچا همدا سې وکړل، بيا ئې پاچا ته وويل: دلته د خپلو سوځېدونکو قربانيو په خوا کې ودرېږه، زه ځم چې وگورم خدای زما ملاقات ته راځي که نه، نو بلعام د يوې غونډۍ سر ته وخوت، بلعام خدای ته وويل: ما د قربانۍ اووه ځايونه او د هر يوه پر سر اووه پسونه او اووه غويي حاضر کړي، په

دې وخت کې خدای د بلعام په لاس بالاق ته دا پيغام ولېږو:

بالاق پاچا زه له موآب نه دلته راوستم چې د اسرائيل قوم لعنت کړم،

زه څنگه هغه څوک لعنت کړم چې خدای نه دي لعنت کړي؟

زه ئې د ډبرې له سره گورم، د لوڅرو په څېر دي، بې شماره بې حساب

کاش دومره بختور وی چې د يوه اسرائيلي په توگه مړ شوی وی

کاش پای می د اسرائیلیانو په څېر وی

پاچا ورته وویل: دا دې څه کار وکړي؟ تا خود لعنت په ځای دوی ته برکت ورکړي!

ده ورته وویل: زه خو هغه څه وایم چې خدای ئې راباندې وایي!!

بیا ئې بل غره ته بوتلو، هلته ئې هم د قربانۍ اووه ځایونه جوړ کړل ... مخکنی بهیر تکرار شو او د ده له خولې اسرائیلیانو ته بښرا ونه ختله، ... بیا ئې درېیم غره ته بوتلو هلته ئې همغه کارونه وکړل، د اسرائیلیانو ډېره ستاینه ئې وکړه، ... څلورمه وحی پرې نازل شوه... د عمالیقیانو او قینیانو چې له اسرائیلیانو سره جنگېدل، د دوی د ماتې او تباھۍ وړاندوینې ئې وکړې... بیا بلعام او پاچا خپل خپل ځای ته ستانه شول!!

دا خندوونکې قصه په نقد نه ارزي، جمله جمله ئې د خدا وړ ده، ډېر احمق انسان به ئې ومني، هغه څوک به ئې مني چې د بلعام خر ترې هوښیار وي!! څو خبرې ئې چې ټوکو ټکالو ته ورته دي بیا تکراروم:

- بلعام د خدای په اجازه خوځېدلی خو خدای ئې په روانېدو غصه شوی!!

- خر ئې فرشته گوري او دی ئې له لیدو عاجز دی!!

- د فرشتې په لیدو سره خر لار بدلوي خو فرشته له خپله ځایه نه شي خوځېدی او مخه ئې نه شي نیولی!!

- فرشتې غوښتل بلعام ووژني خو خره ترې بچ کړي!!

- بیا ئې له وژلو تېره شوه او له پاچا سره ئې د تلو اجازه په دې شرط ورکړه چې همغه کار به کوي چې فرشته ئې ورته وایي او دا همغه خبره وه چې خدای د اجازې په وخت کې بلعام ته کړې وه!!

- پاچا پر دریو غرونو یوویشت د قربانۍ ځایونه جوړ او یو ویشت غویي او یوویشت پسونه ئې حلال کړل خو بلعام اسرائیلیانو ته د بښرا په ځای دعا کوله!!

- دغه بلعام چې لرې لید ئې تر خپل خره هم لنډ وو او سترگې ئې تر هغه کمزورې، د دریو قومونو د راتلونکې په اړه وړاندوینې وکړې!! او بایبل وروسته لیکي چې دی په خپله لنډه موده وروسته ووژل شو!!

چا چې جهاد کړی وي حتماً به ئې ډېر بلعامان تر سترگو شوي وي، د دښمن

لپاره مجاهدينو ته ښېرا کونکي، خو چې مجاهدين برلاسي شوي همدغو بلعامانو ورته وييلي: مونږ هلته په خوله ښېرا او په زړه کې دعا درته کوله!! د قرآن په الفاظو سره: (اټا کنا معکم: يقيناً چې مونږ د دښمن په خوا کې ستاسو ملگري وو)!!

انگريزانو هم د افغانستان د اشغال په وخت کې ډېر بلعامان د دوو سترو سترو سره افغانستان ته راوستل، يو له عراقه او بل له هند نه، د موسى عليه السلام بلعام د غرونو پر سر د قربانۍ ځايونه جوړول او دوی د غرونو او غونډيو پر سر چل گزي زيارتونه، هغوی هم د قربانۍ له ځايه ترصد کاوو او دوی هم له دې زيارتونو نه د ترصد لپاره کار اخيست!!

له مديانيانو نه انتقام

اعداد تردې سرليک لاندې ليکي: خدای موسى ته وويل: له مديانيانو نه په دې خاطر انتقام واخلي چې قوم ئې بت لمانځلو ته وهڅاوو، بيا به ته مري... موسى له هرې قبيلې زر جنگيالي وغوښتل، دوولس زره جنگيالي ئې جنگ ته ولېږل، ... د مديانيانو ټول سړي ووژل شول، له پنځو پاچايانو او بلعام سره، .. د اسرئيليانو فوځ ټولې ښځې او ماشومان اسيران کړل، رمې او مالونه ئې تالان، ښارونه، کلي او کلاگانې ئې ورانې کړې، اسيران او غنايم ئې د موسى خوا ته راوړل، موسى د فوځ په افسرانو غصه شو چې ولې مو د دوی ښځې ژوندۍ پرېښې، دوی خو همغه خلك دي چې د بلعام نصيحتونه ئې ومنل، چې قوم ئې بت لمانځلو ته تيار کړ او زمونږ خلك ئې په بلا او مصيبت اخته کړل، نو ټول زامن او مېړونې ښځې ووژئ او يوازې پېغلې د ځان لپاره ژوندۍ پرېږدئ!!

دلته خو خبرې په پام کې ولرئ:

- د قرآن له وينا معلومېږي چې اسرئيليانو د موسى عليه السلام په ژوند کې جهاد نه دی کړی، کله چې ده جهاد ته رابللي دوی د رد ځواب ورکړی.
- د بايبيل له نورو برخو هم معلومېږي چې دوی څلوېښت کاله په صحرا کې لالهانده ژوند کړی. بايبيل ليکلي چې خدای لوړه کړې وه چې د اسرئيليانو دا نسل

به پرې نږدې موعود ځمکې ته داخل شي.

• په دې اساس په يقين سره ويلى شو چې د اعداد دا قصه بې بنسټه او سراسر جعلي ده او د بايبل د مخکنيو ويناوو خلاف ده.

• څنگه ممکنه ده چې د موسى عليه السلام په څېر يو ستر پيغمبر به د زرهاوو بنځو او ماشومانو د وژلو فيصله کوي!!

• اعداد څو سطره وروسته ليکي چې ټول افسران موسى عليه السلام ته راغلل او وئې ويل: مونږ خپل ټول جنگيالي وشمېرل، له مونږ نه په دې جنگ کې يو کس هم نه دی وژل شوی!! دا خبره کافي ده چې ووايو دا قصه له ځانه جوړه شوې او حقيقت نه لري.

• د بايبل ليکونکی اسرئيليانو ته دا درس ورکوي چې د جنگ په دوران کې هم او له برلاسي وروسته به هم په هيچا رحم نه کوي، ټول نارينه، ماشومان او بنځې به وژني، يوازې پېغلې به ژوندۍ پرېږدي، بناړونه او کلي به وړانوي... ټول هغه کارونه درته جايز دي چې د موسى عليه السلام په وخت کې ستاسو فوځ له مديانيانو سره وکړل. اسرئيل چې نن له مظلومو فلسطينيانو سره څه کوي د دغې لارښوونې يوه بېلگه ده!!

• کوم بلعام چې د اعداد په وينا ئې نورو ته هره بنسټه او دعا منل کېده او د دريو قومونو د برخليک په اړه ئې وړاندوينې کړې وې، دلته ئې د موسى عليه السلام له قوله مشرک او بت لمانځونکی معرفي کوي!! او بيا وايي چې په خپله په دې جنگ کې ووژل شو!!

د اعداد کتاب په پای کې ټول مخکنی بحث په اختصار سره رااخلي او خلاصه ئې وړاندې کوي او بيا د موعود ځمکې حدود او د اسرئيليانو د هرې قبيلې برخه ټاکي او په همدې سره پای ته رسي.

ما د اعداد کتاب د بايبل په ټولو کتابونو کې تر ټولو مسخره، له تناقضاتو ډک او په خرافاتي خبرو لړلی کتاب وموند، خو بنايي د بايبل منونکو ته تر ټولو جالب او غوره کتاب همدا وي!!

تثنيه

د دې کتاب په مقدمه کې راغلي: دا د مقدس کتاب پنځم کتاب دی، هغه پېښې په کې ليکل شوي چې د اردن سيند غاړې ته د اسرئيليانو له رارسېدو وروسته ئې لړۍ پيل شوې، دا مهال دوی په صحرا کې له څلوېښت کاله لالهانده ژوند وروسته د سيند دې غاړې ته رارسېدلي او موعود سيمه د سيند آغاړې کې وه... د کتاب نوم ئې د دې لپاره تثنيه ښودلی چې مخکني احکام او مقررات دلته بيا تکرار شوي، ... د مقدمې په پای کې ليکي: د کتاب په آخري برخې کې راغلي چې موسی خپل ځای ناستی ټاکي تر څو موعود سيمې ته د اسرئيليانو د تلو لار ښوونه وکړي !!

د حوريب د پرېښودو حکم

تر دې سر ليک لاندې يو ځل بيا د اسرئيليانو د موعود ځمکې حدود په گوته کېږي او ليکي: کله چې مونږ د حوريب په غره کې وو خدای مونږ ته وويل: ... يعني د مديترانې ټوله ژۍ تر فرات پورې د لبنان په شمول ونيسئ... ما د دغې سيمې وعده ستاسو نيکونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب ته ورکړې وه!!... ورپسې د کنعان د سيمې د خېړنې لپاره د پلاوي د لېږلو قصه بيا تکرارېږي، ... او دا خبره کوي چې موسی خپل قوم ته وويل: خدای د اسرئيليانو په وجه پر ما هم غصه شو او راته وئې ويل: ته به موعود سيمې ته داخل نه شې، ستا په ځای به يوشع دا کار وکړي، ... بيا تېرې شوې خبرې په داسې ښې کې تکراروي چې قوم ته د موسی عليه السلام

د وينا او خطاب نوم ورکوي، د همدې خطاب په ترڅ کې قصه بيا تکراروي، هغه لس مخکني احکام بيا بيانوي... د همدې لړۍ په ضمن کې د موسى عليه السلام له قوله اسرئيليانو ته خبرې کوي: کله چې خدای دغې سيمې ته ورسولئ... او هلته مېشت اووه قومونه ستاسو په لاس مغلوب شول، بايد ټول ووژنئ، ... په هيچا ئې رحم مه کوئ، په بشپړه توگه ئې له منځه يوسئ، ... مه پرېږدئ چې ستاسو زامن د دوی لونيې په نکاح کړي... د قربانۍ ځايونه ئې وروړان کړئ، مجسمې ئې ورماتې کړئ، بتان ئې وروسوځوئ!!!

په دې کتاب کې دا هم ويل شوي چې د پلار له ميراثه به مشر زوی ته دوه برخې او کشر ته يوه برخه ورکول کېږي!! خو دا نه وايي چې ولې؟ د څه لپاره او د کوم معقول دليل له مخې بايد دا توپير وشي، د عقل او عدل تقاضا خو دا ده چې د زامنو برخې برابرې وي او که توپير ضروري وي نو په کار خو دا ده چې کشر ته تر مشر زياته توجه وشي، مشر د کشر په نسبت هم د زور او ځواک له مخې او هم د ژوند د تجربو له مخې په خپلو پښو ولاړ او په ځان بسيا وي، کشر لا دغه حد ته نه وي رسېدلی!! اسلام خو د زامنو برخې برابرې گڼي او لور ته په داسې حال کې د زوی نيمه برخه ټاکي چې د پلار په کور کې ئې نفقه د پلار په غاړه او د مېړه په کور کې ئې د مېړه په غاړه وي او پر دې سربېره له خپل مېړه نه د خپلې خونې مهر ترلاسه کوي.

د ازدواج احکام

تشبيه دلته ليکي: که کوم سړی يوه پېغله په نکاح کړي، بيا ئې خوښه نه شي او په دې ئې تورنه کړي چې خپل پېغلتوب ئې نه دی ساتلی او باکره نه وه، په لومړۍ شپه راته معلومه شوه چې دا باکره نه وه، نو د نجلی مور او پلار بايد داسې مدرک وړاندې کړي چې د نجلی پېغلتوب او باکره والی ثابت کړي، د سپين رېږو په مخکې به هغه ټوټه وغوروي... قاضيان به ئې وگوري که ترې ثابته شوه چې سړي دروغ ويلې نو په درو به ئې ووهي او سل مثقاله سپين زر به د جريمې په توگه د نجلی پلار ته ورکړي... او دا به د تل لپاره د ده په نکاح کې پاتې کېږي او د

طلاقولو حق به ئې نه لري!! خو که ادعا ئې سمه وخته نو سپين ږيري دې دا نجلۍ د پلار کره بوځي او د بنار سړي دې دا رجم کړي!! که کوم نارينه د کومې مېړونې بنځې سره د زنا په حالت کې وليدی شو، دواړه بايد ووژل شي!! که کومه مېړونښه نجلۍ د کوم سړي لخوا اختطاف شوه، دواړه بايد له بناره بهر رجم شي، نجلۍ د دې لپاره چې د اختطاف په مهال ئې چيغې نه وې وهلې!! خو که دا کار له بناره بهر وشي بيا نو نجلۍ داسې جرم نه دی کړی چې د وژلو وړ وي، ځکه چا ئې مرسته نه شوی کولی!!

خو پوښتنې لرو:

- کومه ټوټه د نجلۍ پېغلتوب ثابتولی شي؟ او قاضي به څنگه د داسې يوې ټوټې له مخې پرېکړه کوي چې په وينو لرلې ده؟ څنگه به معلوموي چې دا د چا وينې او د کوم وخت دي؟ مېړه ته دا ډېره آسانه ده چې پرې نږدې بنځې ته داسې ټوټه په لاس ورشي.

- ولې به سل مقاله سره زر د نجلۍ پلار ته ورکوي؟ دلته خو د نجلۍ سپکاوی شوی او دا معاوضه بايد دې ته ورکړی شي نه پلار ته ئې؟

- د زنا په اړه د يوه کس ادعا څنگه د منلو وړ گڼل کېدی شي؟ قاضي به د ده کومو الفاظو ته اعتبار ورکوي؟ اصولاً خو بايد له مدعي نه وغوښتلی شی چې د خپلې ادعا د اثبات لپاره شواهد او دلايل وړاندې کړي، نه دا چې مدعی عليه له ځانه د دفاع په خاطر د مدارکو او شواهدو په وړاندې کولو مکلف شي، بايبل ولې له يوې خوا مېړه ته د دې فرصت په لاس ورکوي چې که ئې خپله بنځه خوښه نه شوه نو په نه پېغلتوب ئې تورنه کړي او له بلې خوا د قاضي په وړاندې د دلایلو او مدارکو په وړاندې کولو ئې هم نه مکلف کوي او دا ترې نه غواړي چې خپله ادعا ثابته کړه!!؟

- که په بنار کې اختطاف شوې نجلۍ ووايي چې ما چيغې ووهلې خو څوک مې مرستې ته رانه غی، بيا څنگه؟ او که په صحرا کې اختطاف شوې چيغې نه وي وهلې نو څنگه؟

- مونږ دې ته حيران يو چې د بنځو په حق کې له دومره بې انصافي او ظلم سره

سره د بايبل منونکي په کومه خوله او کومو سترگو د بنځو د حقوقو خبره کوي، بايبل خو په ټولو مواردو کې د بنځې حقوق تر پېښو لاندې کړې او هغې ته ئې په سپکه سترگه کتلي، د بايبل منونکي دې مونږ ته د خپل سپېڅلي کتاب يوه جمله داسې راوښيي چې بنځې ته ئې په درنه سترگه کتلي وي او له نارينه سره ئې برابر حقوق ورکړي وي!! عجيبه ده چې دوی پر اسلام اعتراض کوي په داسې حال کې چې اسلام بنځې ته تر نارينه زيات حقوق ورکړي.

راشئ قرآن ته غورځئ چې په داسې مواردو کې څومره دقيقې لارښوونې لري:

- که چا خپله مېرمن په زنا تورنه کړه يا به څلور شاهدان وړاندې کوي او يا به څلور ځلې لوړه کوي چې رښتيا وايي او په پنځم ځل به وايي: که مې درواغ ويلي وي د الله تعالی لعنت دې پر ما وي، خو که بنځې په همداسې قسمونو او لعنت سره د ده خبره دروغجنه وبلله نو بنځه بری او پاک لمنه گڼل کېږي. خو که له مېرمنه پرته بل څوک کومه بنځه په زنا تورنه کړي نو يا به څلور شاهدان وړاندې کوي او يا به په درو وهل کېږي، درواغجن او فاسق به گڼل کېږي او له دې وروسته به ئې شهادت په هيڅ مورد کې د منلو وړ نه وي.

- که چا په لومړۍ شپه او له مجامعت نه مخکې خپله مېرمن طلاق کړه، که ئې مهر ټاکل شوی وي نو نيمايي مهر به بنځې ته ورکوي او که له مجامعت نه وروسته ئې طلاق کړه بشپړ مهر به ورکوي. که ئې مهر نه وو ټاکل شوی، نو د خپل وس او توان مطابق به مناسبه متاع او جامه ورکوي. قرآن د همدې لپاره د مهر حق بنځې ته ورکړی چې مېرمنه ئې په ناروا او د دې لپاره طلاق نه کړي چې تر دې ئې بله ښايسته موندلې، يا ئې زړه ترې تور شوی په بلې ئې بدلول غواړي، مهر ئې د بنځې په موافقې پورې مربوط کړی، ثابت حد ئې نه دی ورته ټاکلی، دا مهر د دې راتلونکې تضمینوي، د دې ترڅنگ قرآن د زور او تپل شوې نکاح خبره نه کوي او له مېرمنه نه د طلاق حق نه سلبيوي، دا کار د گټې په ځای تاوان لري او کورنۍ له تلپاتې کړاوونو، شخړو او ستونزو سره مخامخ کوي. که کوم مېرمنه خپله مېرمن په زنا تورنه کړي، څنگه به ئې د قاضي په امر له ځان سره ساتي او څنگه به دا مېرمن داسې مېرمنه ته زړه ورکوي او له هغه سره به ښه او ډاډمن ژوند کوي. د بې باورۍ او بې اعتمادۍ

په صورت کې خو تر ټولو مناسبه چاره دا ده چې قاضي د طلاق پر بېکره وکړي نه دا چې د زور ملگرتيا په دواړو وټيې. د قرآن الفاظ دا دي:

Edqar b' 70 f'u Egn q'e i'z f& Edq' y'3 K0 \$B a\$; 194nd U b) Caat y \$Iā ō

çIIE ōi'Ā s' m' \$)m (\$ rēy' s' d'CB 1/2% & 1/2% 1/2% ō' 1/2% & 1/2% ō' 1/2% & 1/2% ō

w) l'ē t' \$ B' A' ō f'u Eln O'ē t' 6% Edq' y'3 b& 2' 6' B Edq' 3) U b) ō

ōr 43 q'6-Ŵ ō' K' p'ē b' r' 4' 8' 1' 9' s' y' d'ā 1/4' ō' ō' " ō' 8' q' p' f' f& c' q' p' f' b&

۲۳۷-۲۳۶ البقرة: çIIE 1·Ā' ō q' p' e' s' y' l' 3' ō' b) ō' ō' ō' 1' 4' 6' ō' y' 3' 1' 3'

په دې کې هم په تاسو څه الزام او گناه نه شته چې بنځې له نږدې والي نه يا دوی ته د کوم مهر له ټاکلو نه د مخه طلاق کړئ، خو څه مال متاع ورکړئ، په توانمن د خپل توان په اندازه او په نادار د خپل وس په اندازه، مناسبه متاع په غوره توگه، دا يو حق دی پر محسنينو. او که مو له نږدې والي د مخه هغه وخت طلاقي کړې چې کوم مهر مو ورته ټاکلی وي نو د دې مهر نيمايي دی، مگر دا چې بنځه ترې تېره شي او يا هغه کس تېر شي چې د نکاح غوټه ئې په لاس کې ده او که عفو وکړئ، دا تقوی ته نږدې ده او په خپلو کې فضل او احسان مه هېرئ، بې شکه چې الله ستاسو د کړنو بڼه ليدونکی دی.

که له نږدې والي او صحيحه خلوت نه د مخه په هغه وخت کې بنځې طلاقي کړئ چې لا مو مېرته دی ورته ټاکلی، نو په دې صورت کې نه کوم مکلفيت درپه غاړه دی او نه دا د گناه کار دی، خو دغو بنځو ته د خپل وس او توان په اندازه څه ورکړئ، په دې سره به د دواړو کورنيو ترمنځ د تاو تريخوالي مخه نيول شوې وي او له بلې خوا به د هغې بنځې تسلي شوې وي، خو که مهر مو ورته ټاکلی وو، نو بيا د دغه ټاکلي مهر نيمايي درباندي لازم ده، مگر دا چې بنځه ترې تېره شي او يا دا چې نارينه پاتې نيمايي هم ورکړي، همدغه يو بل ته عفو، له خپل حق نه بل ته تېرېدل او فضل او احسان کول درته غوره دی.

- قرآن نه د نجلۍ پلار او مور په دې مکلف کوي چې د خپلې لور د پېغلتوب ثابتولو لپاره کومه ټوټه وړاندې کړي او نه مېړه په دې مکلف کوي چې د نجلۍ پلار ته جریمه ورکړي او همدا مېرمن حتماً او په نه زړه له ځان سره وساتي. د تشنې کتاب په هغه سرود پای ته رسي چې موسی علیه السلام ته ئې منسوب کړی او بیا په پای کې د موسی علیه السلام د وفات یادونه کوي

يوشع

د دې کتاب په مقدمه کې لولو: يوشع د موسی مرستیال وو چې د اسرائیلیانو په څلوېښت کلن صحرايي دوران کې ئې د لښکر مشري په غاړه وه او د موسی له مرگه وروسته د اسرائیلو د قوم مشر شو تر څو ئې سپېڅلې سیمې ته لارښوونه وکړي. په دې کتاب کې د اسرائیلیانو په هغو جگړو پورې اړوند مطالب راغلي چې دوي د کنعان له خلکو سره درلودلې او د مفتوحه ځمکو د وېش له څرنګوالي سره اړه لري.

يوشع اريحا ته جاسوسان لېږي

بايبل تر دې عنوان لاندې ليکي: يوشع دوه جاسوسان د اردون سيند آغاړې ته ولېږل تر څو ... د اريحا وضعیت معلوم کړي... کله چې هلته ورسېدل نو د شپې تېرولو لپاره د راحاب په نامه د يوې فاحشې کور ته ولاړل، په همدې شپه د اريحا پاچا ته خبر ورسېدو چې څو اسرائیلي جاسوسان ښار ته راننوتلي، ... راحاب ته ئې پیغام ولېږو چې ستا مېلمانه جاسوسان دي مونږ ته ئې وسپاره... هغې په داسې حال کې چې دوی ئې د بام په سر تر بوټو لاندې پټ کړي وو ځواب ورکړ: زما کره راغلل، ومې نه پېژندل ... ما ښام مخکې له دې چې د ښار دروازې وتړل شي زما له کوره ووتل، نه پوهېږم چېرې ولاړل... راحاب د شپې دواړو ته ورغله او ورته وئې ويل: زه شک نه لرم چې خدای به زمونږ هېواد تاسو ته په لاس درکړي... اوس له تاسو نه

غو اړم چې د خپل خدای په نامه له ما سره ژمنه وکړئ چې که تاسو ښار ونيولو د دې مرستې په بدل کې به ما، زما پلار، مور، خويندې، وروڼه او د دوی کورنۍ له وژلو ساتئ، يوه نښه به هم راکوئ... دوی ورسره ژمنه وکړه... د راحاب کور له حصار سره جوخت وو... دواړه ئې د پري په ذريعه له کړکۍ لاندې کوز کړل او ورته وئې ويل: درې ورځې په غره کې تېري کړئ، بيا په خپله مخه ولاړ شئ... دوی ورته وويل: کله چې مونږ په دې ښار حمله کوله ته دې ټوله کورنۍ په خپل کور کې راغونډه کړه او دا سور پړۍ پر کړکۍ خوړند کړه... دوی د يوشع خوا ته ورغلل... اطمئنان ئې ورکړ چې دا سيمه به زموږ په لاس فتح کېږي ځکه چې خلك ئې سخت له مونږ وېرېږي... سبا د اسرائيليانو لښکر وخوځېدو... ورته امر شوی وو چې کاهنان به ترمخ د عهد صندوق وړي او تاسو به يو کيلومتر تر دوی وروسته وئ، يوشع د خدای له حکمه سره سم دوی ته وويل: د اردون سيند په غاړه تم شئ... نن به وگورئ چې ژوندی خدای ستاسو په منځ کې دی... ټوله سيمه به ستاسو په لاس کې پرېوځي... کله چې د کاهنانو پښې اوبو ته ورسېدې اوبه به ودرېږي... همداسې وشول... اسرائيليان له روده تېر شول... کاهنان تر هغه د رود په منځ کې ولاړ وو چې ټول اسرائيليان تېر شول... کله چې کاهنان له سينده ووتل د اوبو بهير بېرته د مخکې په څېر پيل شو... په دې وخت کې خدای يوشع ته وويل: د اسرائيليانو ټول سړي او هلکان دې ختنه (سنت) شي... د دې کار وجه دا وه چې په مصر کې ختنه شوي اسرائيليان مړه شوي وو او په دې څلورپښتو کلونو کې زېږېدلي اسرائيليان نه وو ختنه شوي، نو ځکه دا حکم ورته وشو!!!... همدلته يوشع يو کس وليد چې توره ئې په لاس کې وه، پوښتنه ئې ترې وکړه: دوست يې که دښمن؟ هغه ورته وويل: خپلۍ دې وباسه چې دا ځای سپېڅلی دی!! هغه همداسې وکړل... خدای يوشع ته وفرمايل: ټول لښکر به شپږ ورځې او هره ورځ تر ښار راگرځي، اووه کاهنان چې اووه شپېلۍ به ورسره وي، د عهد صندوق به د دوی مخې ته وړي... په اوومه ورځ دې اووه ځلې راوخرځي، په داسې حال کې چې کاهنان به شپېلۍ وهي... کله چې تاسو د شپېلۍ اوچت غږ واورېدو، ټول په لوړ غږ نارې کړئ تر څو د حصار دېوال رانسکور شي، بيا نو پر ښار له څلورو

خواوو برید وکړئ... همداسې وشول... یوشع لښکر ته وویل: دا ښار او هر څه چې په کې دي حرام دي... په بشپړه توګه ئې وران کړئ... یوازې راحاب فاحشه او څوک چې د دې په کور کې وي ژوندي پرېږدئ... نو همداسې ئې وکړل... نر، ښځه، زور، ځوان او څاروي ئې ووژل... یوازې راحاب او خپلوان ئې ژوندي پاتې شول... دلته څو پوښتنې لرو:

- آیا هغه دین ته د یوه الهي دین په سترګه کتلی شو چې ختنه نه کول ورته ستره ګناه برېښي خو د زرهاوو انسانانو، ښځو، ماشومانو، بوډاګانو او د دوی د څارویو وژل ورته د ثواب کار برېښي؟
- آیا ختنه نه کول ستره ګناه ده که د یوې فاحشې په کور کې شپه تېرول؟
- آیا خدای په دې راضي کېږي چې د یوه لوی ښار ټول انسانان او څاروي دې ووژل شي خو یوه فاحشه او د دې کورنۍ دې ژوندۍ پرېښودی شي؟
- له دې نه خو معلومېږي چې اسرائیلیانو په تېرو څلوېښتو کلونو کې خپل زامن نه سنتول، موسی او هارون علیهما السلام دا حالت څنګه زغملو او د دې سترې ګناه په مقابل کې ئې څنګه سکوت کاوو؟!
- که ختنه نه کول هومره ستره ګناه وي چې د هغه په وجه اسرائیلیان په څلوېښتو کلونو کې د خدای له تائید نه محروم وو، نو څنګه دغو ناسنت شوو ته د اردون سیند پرانیستی شو؟!
- که د عهد په صندوق کې دومره کمال وو چې سیند ورته پرانستل کېدو او د دښمن حصارونه ئې ړنګول نو دا ولې د دې صندوق په شته والي کې دوی څلوېښت کاله د ذلت او سپکاوي ژوند تېراوو؟ دا صندوق اوس هم د اسرائیلیانو په لاس کې دی، ولې ئې د هغه لوی اسرائیل د جوړولو لپاره نه کاروي چې بایبل ئې وعده ورکړې؟ کوم صندوق چې په خپله او د بل له مرستې پرته یو سانتي متر له خپله ځایه نه شي خوځېدی، نور ئې په شا وړي، څنګه کولی شي داسې ستر ستر کارونه وکړي؟!
- که له سیند نه تېرېدل یوازې په هغه صورت کې ممکن وو چې اوبه ئې ودرېږي نو هغه دوه جاسوسان څنګه توانېدلي وو چې تېر راتېر شي؟ له دې نه خو

معلومېږي چې له سيند نه تېرېدل نه محال او نه گران کار وو او نه ئې د اوبو ودرولو لپاره د عهد صندوق اعجاز ته اړتيا وه!! بايبل وروسته خو ځله ليکي چې دا او هغه لښکر له دې سينده واوښت، د جدعون درې سوه ملگري هم او د اسرائيليانو د دښمن؛ مديانيانو فوځ هم له دې سيند نه د عهد صندوق له مرستې پرته تېر شوي.

• د سپېڅلو توکيو په نامه داسې جعلي صندوقونه او هغوی ته په درواغو کرامات منسوبول په ټولو جاهلو قومونو کې شته، له چا سره سپېڅلې ډبرې، له چا سره سپېڅلې جنډې، له چا سره سپېڅلې جامې، له چا سره سپېڅلې مجسمې او ... هر يو دښمن پرې ماتوي او خپل مراد پرې تر لاسه کوي!! د احد په جنگ کې د قريشو فوځ درې زره او د مسلمانانو شمېر اووه سوه وو، خو دوی خپله بريا د هبل او عزا په طفيل گڼله او د هبل او عزا مجاورانو دا بريا د دغو بتانو کرامت ته منسوبوله!!

د عخان گناه

بايبل تر دې سرليک لاندې ليکي: ... خو اسرائيليانو گناه وکړه... يوه کس د عخان په نامه د غنيمت له اموالو څه پټ کړي وو... او خدای د دغه کار په سبب پر ټولو اسرائيليانو غصه شو... يوشع د عای ښار د نيولو لپاره درې زره کسان ولېږل... خو دوی ماتې وخوړه او شپږ دېرش کسان ئې ووژل شوو... د اسرائيليانو لښکر له دې پېښې سخت ووېرېدل او خپله روحیه ئې له لاسه ورکړه... يوشع او نورو مشرانو له ويره خپلې جامې څيري کړې،... يوشع خدای ته شکايت وکړ چې ولې دې مونږ دلته راوستو تر څو د اموريانو په لاس ووژل شو؟... خدای ورته وويل: پاڅه، ولې داسې په خاورو پروت يې؟!... اسرائيليانو خيانت کړی... د غنيمت مال ئې پټ کړی... که دا له منځه يو نه سي نو زه به نور له تاسو سره نه وم... سبا ټول زما په وړاندې حاضر شئ چې زه گناهگار در معرفي کړم... قوم قوم، قبيله قبيله او کورنۍ کورنۍ دې زما مخ ته تېرې شي تر څو هغه کس دروښيم چې غنيمت ئې پټ کړی... خدای هغه قوم، قبيله او کورنۍ او په دوی پورې مربوط هغه مجرم معرفي کړ، د

ده له خيمې د غنيمت پټ کړی مال ترلاسه شو... اسرائیلیانو دی او کورنۍ ئې رجم کړل او بیا ئې وسوځول... او د ډبرو خلی ئې پرې جوړ کړ!!!
خو پوښتنې لرو:

- آیا ستاسو خدای د یوه کس په خاطر ټول قوم ته سزا ورکوي؟ هغه قوم ته چې نه په گناه کې ورسره شریک دی او نه ترې خبر؟ آیا دا لوی ظلم نه دی؟
- آیا هغه قوم او مشر ئې ډېر بې غیرته او جبون قوم او مشر نه دی چې د شپږ دېرش کسانو په مرگ دومره وارخطا کېږي، خپل گروانونه خیري او له خپل خدایه شکایت کوي؟ مگر کېدی شي یو پیغمبر داسې وي؟
- آیا عقل او عدل د دې اجازه ورکوي چې د غنیمت له مال نه څه پټول داسې لوی جرم وگڼلی شي چې په سبب ئې مجرم او د ده کورنۍ رجم او وسوځول شي؟!!! د بایبل پلویان خو نن په دې اعتراض کوي چې اسلام ولې د غله لاس قطع کول جائز کړي، خو په خپله د معمولي غنیمت پټولو په وجه د یوه جنگیالي سوځول او رجم کول جائز گڼي!!
- دا خو عجیب خدای دی چې د غله د معرفي کولو لپاره به ټول خلک، صف صف، قبيله قبيله د ده تر مخ تېرېږي چې غل وپېژني او ترې راوټي باسي!!

د عای بنار فتح

بایبل دلته لیکي: خدای یوشع ته وویل: وېره پرېږده، پاڅه، ټول لښکر د عای په لوري درسره روان کړه... زه به د عای پاچا درته تسلیم کړم... له دوی سره همغه څه وکړه چې د اریحا له پاچا او خلکو سره دې وکړل... یوشع دېرش زره زره ورنجگيالي غوره کړل او ورته وئې ویل: په شپه کې ځان بنار ته نږدې ورسوئ، هملته کمین ونیسئ... او د حملې لپاره چمتو اوسئ... زه به له خپلو جنگیالیو سره بنار ته نږدې ورشم... د دښمن جنگیالي به د مخکې په څېر زمونږ د مقابلې لپاره راو وځي... مونږ به تر شا شو... دوی به گمان وکړي چې د مخکې په څېر تښتو... مونږ به تعقیب کړي... له بناره به لرې شي... په دې وخت کې تاسو پر بنار حمله وکړئ... او بنار وسوځوئ... دا د خدای امر دی!! همداسې وشول... په کمین کې ناست اسرائیلیان

بنار ته ننوتل... اور ئې ورواچاوو... د عاى پاچا چې له ټول فوځ سره د يوشع په تعقيب پسې وتلى وو... تر شا ئې وکتل وئې ليدل چې بنار د اور په لمبو کې سوځي... او له دواړو خواوو تر برید لاندې راغلل او ټول ووژل شول... د بنار د اوسېدونکو شمېر دوولس زره وو او ټول ووژل شول... د عاى پاچا ژوندی په لاس ورغلى وو او يوشع په دار کې، مازديگر ئې له داره راکوز کړ او د بنار په دروازه کې ئې واچاوو او د ډبرو ډېران ئې پرې جوړ کړ!!
خو خبرو ته پام وکړئ:

• د بايبل له نظره هم د اسير وژل جائز دي او هم د مفتوحه سيمې د ماشومانو، بنځو او بوډاگانو وژل او هم د بنارونو وړانول او سوځول، هغه هم له فتح کولو وروسته!! خو اسلام نه د اسير وژل جائز گڼي او نه د ماشومانو، بنځو او بوډاگانو وژل، نه د ونو قطع کول او د فصلونو سوځول او نه د عبادت ځايونو وړانول او ړنگول او نه د دښمن د مړو سپکول...

• بايبل ولې دا ځل دا لويه بريا د عهد د صندوق کرامت او د کاهنانو د دعا نتيجه نه گڼي او د يوشع د جنگي تدبير نتيجه ئې گڼي؟! له دې نه خو معلومېږي چې يوشع يو مدبر نظامي مشر او زيرک قائد او د جنگ په تکتیکونو پوه وو، په خپله ئې عملاً په جنگ کې برخه اخيستله!! فتوحات ئې د صندوق په طفيل نه بلکې د خپل ايمان او تورې په برکت په برخه کېدل!!

• له ماتې خورلې دښمن سره له مروت او مېړانې لرې چلند او د هغه بنځې او ماشومان وژل، د اتلانو کار نه بلکې د ذليلو او رذيلو فاتحانو کار وي!! څنگه ومنو چې يوشع عليه السلام به داسې سپک کار ته ملا تړلې وي?!!

لمر له حرکته ودرېږي

بايبل تردې سرليک لاندې ليکي: د اورشليم پاچا ادوني صدق د عاى او اريحا د سقوط او د دوى د پاچايانو له وژل کېدو خبر شو... دى او خلك ئې ډېر ووېرېدل... نو د شا او خوا پاچايانو ته ئې احوال ولېږو چې زما مرسته وکړئ چې جبعون ونيسم... ځکه چې خلکو ئې له اسرئيليانو سره روغه جوړه کړې... پنځو

پاچایانو د ده مرسته وکړه... د جبعون مشران یوشع ته ورغلل او له ده ئې وغوښتل چې د دښمن په مقابل کې ئې مرسته وکړي... یوشع خپل فوځ هغې سیمې ته وخوځاوه... په شپه کې ئې ځان دښمن ته ورساوه... دښمن وارخطا شو... اسرائیلیانو د دوی ډېر کسان ووژل... او نور ئې پسې واخیستل... کله چې دښمن د بیت حورون څوړې ته ورسېدو خدای له آسمانه درنه ژلې پرې ووروله... دومره خلک دلته ووژل شول چې د اسرائیلیانو په لاس تر وژل شوو ئې شمېر زیات وو... په همدې مهال یوشع خدای ته دعا وکړه او وئې ویل: ای لمره! د جبعون پر سر او اې سپوږمۍ د ایلون پر سر له خوځېدو ودرېږه!!... لمر سپوږمۍ له حرکت ودرېدل تر څو اسرائیلیان دښمن تباه کړي!! نو لمر ټوله ورځ د آسمان په نیمایي کې ولاړ وو... د دې پېښې نظیر نه مخکې لیدل شوی او نه به وروسته ولیدل شي!!... پنځه پاچایان په یوه غار کې پټ شول... یوشع خبر شو، امر ئې وکړ چې د غار خوله په لویې ډبرې بنده کړئ او څو ساتونکي پرې وگماری... تاسو دښمن تعقیب کړئ... له لږ کسانو پرته ټول ئې ووژل... بیا ئې دا پاچایان له غاره راوايستل... یوشع ټول اسرائیلیان راغونډ کړل... بیا ئې د قوم مشرانو ته وویل: د دغو پاچایانو پر څټ پښه کېږدئ او پرې تېر شئ... بیا ئې په خپلې تورې ټول ووژل... او بیا ئې تر مازدیگره پر دار څوړند پرېښودل... او بیا ئې په هماغه غار کې کېښودل او خوله ئې وربنده کړه... او دا غار تراوسه هماغسې پاتې دی!!

د دې وینا څو برخو ته لږ ځیر شئ:

- په ژلې دومره خلک ووژل شول چې په جنگ کې نه وو وژل شوي!! بایبل نه دي لیکلي چې په دې ژلې کې له اسرائیلیانو نه څومره کسان ووژل شول، دوی خو ورنږدې او ورپسې ول، که ئې لیکلي وی چې ژلې به یوازې پر دښمن راپرېوته او اسرائیلیان به ترې خوندي وو نو د بایبل منونکو ته به ئې قصه لا ډېره خونده وه او حیرانونکې وه!!

- یوشع لمر او سپوږمۍ ته وویل چې ځای په ځای ودرېږئ او همداسې وشول او دا کار نه تر دې د مخه شوی او نه به وروسته وشي!! بایبل خپله دا خبره څو صفحې وروسته بېرته اخلي او د یوه بل نبی الیشع په اړه لیکي چې هغه هم د پاچا لپاره نه

یوازې لمر ودرولو بلکې لس ساعته ئې شا ته بوت!! پوښتنه کوو چې د بایبل کومه خبره رښتیا ده؟ حقیقت دا دی چې په دې دواړو کې ئې یوه هم رښتیا نه ده، نه په دې ورځ لمر ودریدلی نه تر دې د مخه او نه تر دې وروسته!! خدای د لمر او سپوږمۍ واگې چا ته نه سپاري او د داسې وړو خبرو لپاره د ستر عالم په نظم کې تبدیلی نه راولي، د بایبل لیکونکی په دې نه پوهېږي چې که لمر او سپوږمۍ یوه ثانیه توقف وکړي نو د عالم ټول موجود نظم متلاشي کېږي!! د بایبل لیکونکی دې ته هم نه دی متوجه چې سپوږمۍ په ټکنده غرمه کې په آسمان کې څه کول او ودرېدل ئې اسرائیلیانو ته څه گټه رسوله!!؟

• دا پاچایان څنگه ټول په یوه غار کې یوازې راغونډ شوي وو، نه ورسره خپل فوځ وو او نه ساتونکي!! او څنگه ئې په ږډو ږډو سترگو د یوشع جنگیالیو ته کتل چې د غار خوله بندوي!! آیا له بایبل نه پرته بل چا او د تاریخ کوم بل کتاب هم دا خبره کړې؟ کوم بې عقله انسان به دا خبره ومني چې د پنځو ملکونو پاچایان له خپلو لښکرو لرې په یوه غره کې راغونډ او په یوه غار کې پټ شي، پاچایان خو اکثراً په جنگونو کې له برخې اخیستلو ډډه کوي، که برخه اخلي نو د فوځ تر شا په داسې خوندي ځای کې ولاړ او د جنگ تماشا کوي چې د ماتې په صورت کې په آسانی ځان وباسي!!

• څنگه و منو چې یوشع علیه السلام به له اسیرانو سره داسې له مروت او مېړانې لرې سلوک کړی وي!!؟

له دې وروسته بایبل د گڼ شمېر ښارونو نومونه اخلي (مقیده، لښه، لاکیش، جازر، عجلون، حبرون، دبیر،) او لیکي چې دا ټول فتح شول، ټول اوسېدونکي ئې د اریحا په څېر له تېغه تېر شول او هیڅوک ئې ژوندی پرې نه ښود!! له قادش برنیغ نه تر غزه پورې او له جوشن نه تر جبعون پورې ئې عام وژنه وکړه!! ... بیا د شمال ټول پاچایان د دوی په ضد متحد شول... خپل فوځونه ئې د دوی مقابلې ته راوایستل ... ټولو ماتې وخوړه او ټول ووژل شول... داسې چې یو نفر هم ترې ژوندی پاتې نه شو... خدای دوی ته ویلي وو چې د آسونو پلې ئې ورپرې کړئ نو دوی هم دښمن ته له ماتې ورکولو وروسته د ټولو آسونو پلې قطع کړې او جنگي گاډۍ ئې

وسوځولې!! بيا ئې پر حاصور او له هغه وروسته د ماتې خوړلو پاچايانو په ښارونو حمله وکړه او د هغوی ټول اوسېدونکي ئې ووژل... د حاصور ښار ئې وسوځاوو خو نور ښارونه ئې ونه سوځول... يوشع دا ټوله پراخه سيمه د اسرائيليانو په مختلفو قبيلو ووېشله..

دلته څو پوښتنې راولاړېږي:

- که څوک په جنگونو کې اتم بم استعمال کړي بيا هم داسې نه وايي چې د دښمن ټول خلک ووژل شول او يو کس هم ژوندي پاتې نه شو، په پلې جنگونو کې چې د دواړو خواوو په لاس کې يوازې تورې او نېزې وي څنگه دا خبره د منلو ده چې ټول ووژل شول او يو کس ترې ژوندي پاتې نه شو؟! آيا ممکن ده چې يو سپېڅلی کتاب داسې له مبالغې ډکه او غلطه خبره وکړي؟!

- آيا ممکنه ده چې يو هوښيار جنگي سالار داسې لويه غلطې وکړي چې په لاس ورغلي جنگي وسايل له منځه يوسي او د آسونو پلې قطع کړي؟

- د بايبل ليکونکي ته وايو که اسرائيليان په جنگ کې ماتې وخوري او همدا کار ورسره وشي، دښمن د دوی ټول نر ښځه او ماشومان ووژني، دا درته جائز ښکاري که ناجائز، د لوی ظلم په سترگه ورته گوري که د جنگ طبيعت او تقاضا؟!؟

- ما ته د بايبل له لوستلو وروسته معلومه شوه چې پيغمبر عليه السلام ولې د مدينې له يهودانو سره هغه معامله وکړه، اوس پوهېږم چې دوی تر دې د لازيات سزا مستحق ول، څوک چې د خپل دښمن د نر، ښځې، وور، زور، په عام وژنې د يوې ديني او مذهبي عقيدې په توگه باور لري او تل ئې له خپلو دښمنانو سره همدا سې کړي وي، له دوی سره بالمشله معامله کول د عقل او عدل تقاضا ده، خو پيغمبر عليه السلام هغه ورسره ونه کړل چې د دوی بايبل ئې جائز گڼي، اوس د جرمني نازيان راته ډېر بې رحمه او سخت زړې نه معلومېږي او د اسرائيليانو عام وژنه ئې راته تر هغو عام وژنو لږ معلومېږي چې د اسرائيليانو په لاس تر سره شوې او بايبل ئې په ډېر افتخار سره يادوي او هغه د الله تعالی د حکم او رضا مطابق گڼي!!

قاضيان

د دې کتاب په مقدمه کې لولو: دا کتاب د اسراییليانو د هغه ۳۵۰ کلن تاریخ پېښې بیانوي چې د شائل له پاچایي مخکې رامنځ ته شوې، په دې مودې کې چې کومو مشرانو د اسراییليانو مشري کوله د قاضي په نامه به یادېدو نو ځکه د دې کتاب نوم قاضیان دی... کله چې به اسراییليان د دښمنانو تر برید لاندې راغلل له خدای نه به ئې مرسته وغوښتله او هغه به یو مشر ورته وټاکو... ترڅو د دوی لارښوونه وکړي او دښمن ته ئې ماتې ورکړي... د مشر له مرگه وروسته به دوی بیا د گناه لوري ته مخه کړه... کله چې به دوی د خدای له عبادت لاس واخیست نو سخت ظالمان به ترې جوړ شول او د نورو قومونو په څېر به ئې شرارتونه کول،... په خپلو منځونو کې به جنگېدل... خو خدای هیڅ گناه به سزا نه پرېږدي...!!!

د مقدمې په اړه څو پوښتنې لرو: له عبادت نه ستا مراد څه دی؟ چا ته ظالم وایي؟ او کوم کار شرارت گڼي؟ مونږ خو په تېرو پنځو کتابونو کې د عبادت په نامه له یوې ورځې روژې پرته بل څه ونه موندل، دا روژه هم د هغه ورځې په یاد نیول ضروري گڼي چې اسراییليان له مصره په وتلو موفق شول!! مونږ ته خو له دې پرته د عبادت په نامه بل څه په نظر نه دي راغلي!! ستا د دې خبرو معنی خو دا ده چې خدای بني اسرائیل د دوی د دینداری او عبادت په وجه نازولي او د عصیان او گناه په سبب ئې رټلي، په یوه صورت کې ئې د دوی مرسته کړې او په بل صورت کې ئې عذابونه پرې نازل کړي!! که داسې وي نو ته ولې اسراییليان د خدای زامن، تر ټولو غوره او د ده خاص قوم گڼي؟! الله تعالی خو دا معامله له خپلو ټولو بندگانو سره کوي، پرته له دې چې د دوی قوم او نسب ته وگوري، هم ئې تر

اسرائیلیانو مخکې له ډېرو سره همداسې کړې او هم ئې تر دوی وروسته!! له نورو قومونو نه د اسرائیلیانو امتیاز په څه کې دی چې ته دوی ته د خدای د زامنو او د ده د غوره او محبوبو بندگانو لقب ورکوي!! ستا له مخکینو کتابونو خو معلومېږي چې اسرائیلیانو هغه وخت ظلمونه او شرارتونه پیل کړي او په سلهاوو زره ماشومان، ښځې او بوډاگان ئې وژلي، ښارونه ئې سوځولي، کلي ئې وړان کړي، څاروي ئې وژلي او فصلونو ته ئې اور اچولی چې ځان ئې دیندار گڼلی او دې کار ته ئې د عبادت په سترگه کتلي، نور قومونه هغه وخت د دوی له شرارتونو خوندي پاتې شوي چې د اسرائیلیانو مذهبي جنگونه متوقف شوي!! داسې معلومېږي چې د بایبل له نظره د اسرائیلیانو خپل منځي جنگونه شرارت او ظلم دی خو له نورو قومونو سره جنگ د خدای عبادت او دینداری.

د کنعانیانو له پاتې شونو سره جنگ

تر دې سرلیک لاندې راغلي: (د یوشع له مرگه وروسته اسرائیلیانو له خدای نه پوښتنه وکړه: زمونږ کومه قبيله باید تر نورو مخکې له کنعانیانو سره وجنگېږي؟ خدای ورته وویل: د یهودا قبيله او زه به د کنعانیانو سیمه دوی ته ورکوم!!... دوی کنعانیانو ته ماتې ورکړه او لس زره ئې ترې ووژل... د دوی پاچا ادوني بازق ئې ونیولو او د لاس او پښو گوتې ئې ورپرې کړې... ادوني بازق وویل: اویا داسې پاچایانو زما په دسترخان پاتې مړی خوړله چې د لاسونو او پښو گوتې مې ورپرې کړې وې، دا دی نن ما ته د خپلو عملونو سزا راکړی شوه!! د یهودا قبیلې د یورشليم ښار ونیولو او ټول او سېدونکي ئې ووژل!! او ښار ته ئې اور واچاوه!!... ورپسې د گڼ شمېر نورو سیمو یادونه کوي چې اسرائیلیانو فتح کړې، او سېدونکي ئې قتل عام کړل او ښارونه ئې وسوځول!!)

دلته هم دا خبرې د غور وړ دي:

- بایبل خو مخکې لیکلي وو چې په کنعان کې ئې ټول خلک له تېغه تېر کړل، دا پاتې شونې څوک وو، دا لس زره څنگه پاتې شوي وو چې اسرائیلیان بیا د دوی په ضد جنگ ته اړ شول، ستا هغه خبره رښتیا وه که دا!؟

- ادونی بازق ډېر ظالم وو که ستاسو قاضي؟ هغه هم د پاچایانو د لاس پښو گوتې پرې کولې او تاسو هم، هغه بې دینه وو او تاسو دینداره، د دیندارۍ او بې دینۍ په منځ کې فرق څه دی؟!
- آیا دا د منلو خبره ده چې ادوني بازق او یا پاچایانو ته ماتې ورکړې وه، ټول ئې نیولي وو او د لاسونو او پښو گوتې ئې ورپرې کړې وې، که د کلي پر سر یو پاچا هم وو نو دومره پاچایان په هغې ورې سیمې کې نه پیدا کېدل!!

شمجر

تر دې سرلیک لاندې د بایبل دې خندوونکې وینا ته غوږ شی: له ایهود نه وروسته شمجر د اسرائیلیانو لارښود شو، ده یو ځل د غوښي په لرگي باندې شپږ سوه فلسطینیان ووژل!!... او اسرائیلیان ئې ترې وژغورل...

جدعون

تر دې عنوان لاندې د بایبل څو مسخره خبرو ته ځیر شی: ... یوه ورځ د خدای فرشته... د بلوط ونې لاندې کښېنسته... جدعون ته ئې وویل: اې زړه وه! پاڅه خدای له تا سره دی... جدعون وویل: که ته په رښتیا خدای یې او له ما سره به وې نو په یوې نښې دا خبره راته څرگنده کړه... هیله کوم دلته تم شه... زه ځم او یوه هدیه درته راوړم!!... کور ته ولاړ... سپرلی ئې حلال کړ... غوښه ئې پخه کړه... له لس کیلو گرامه اوږو ئې څو پتیرې ډوډۍ پخې کړې... غوښه او شوروا ئې فرشتې ته راوړه او مخې ته ئې ورته کېښوده... فرشتې ورته وویل: غوښه او ډوډۍ په هغې ډبرې کېږده، شوروا پرې توی کړه... جدعون دا کار وکړ... فرشتې د خپلې عصا سر پرې وموښو، له ډبرې د اور لمبه پورته شوه او هغه ئې وسوځول... او فرشته له نظره غایبه شوه... بیا جدعون خدای ته وویل: که په رښتیا اسرائیلیان زما په لاس ژغورې نو ما ته ئې په دې توگه ثابت کړه: زه به د درمند په ځای لږ وړۍ کېږدم، که سبا په دې وړیو پرځه ناسته وه او ځمکه وچه وه نو زه به مطمئن شم چې ته اسرائیلیان زما په لاس ژغورې... همداسې وشول... سهار وختي کله چې له خوبه

پاڅېدو وړی ئې لمدې او ځمکه ئې وچه ومونده، له وړی یوه کاسه اوبه وبهبډې...
بیا ئې خدای ته وویل: پر ما مه غصه کېږه... اجازه راکړه یو بل امتحان هم وکړم... دا
ځل پرېږده چې وړی و چې پاتې شي او ځمکه لمده شي... هغه شپه شاوخوا ځمکه
لمده او وړی و چې پاتې شوې وي!!... جدعون د مديانيانو په ضد جگړې ته ووت...
خدای ورته وویل: ستاسو شمېر زیات دی... نه غواړم چې دا ټول له مديانيانو سره
وجنگېږي... دوی ته ووايه چې څوک وېرېږي هغوی دې خپل کور ته ولاړ شي... دوه
ويشت زره تر شا شول او لس زره پاتې شول... خدای جدعون ته وویل او س هم شمېر
زیات دی، د چينې خوا ته ئې راوله... تر څو تا ته وښيم چې څوک بايد له تا سره ولاړ
شي او څوک نه... چا چې اوبه په رغوي کې واخيستې، خولې ته ئې نږدې کړې او د
سپي په څېر ئې وڅښلې دا به له هغو کسانو بېل کړې چې په اوبو پرېوځي او څښي
ئې... لومړی ډله درې سوه شول... خدای جدعون ته وویل: زه په دغو دريو سوو،
مديانيانو ته ماتې ورکوم... همدا درې سوه ئې له ځان سره روان کړل او نور ئې خپلو
کورونو ته ولېږل... د شپې خدای جدعون ته وویل: پاڅه او پر دښمن برید وکړه... که
وېرېږي نو لومړی له خپل نوکر سره پټ د دښمن خوا ته ولاړ شه او واوره چې دوی
څه وايي... جدعون همداسې وکړل... مديانيان په يوې درې کې راغونډ شوي وو،
شمېر ئې د ملخانو په څېر زیات وو... اوبان ئې د بيابان د شگو په څېر له شمېره
وتلي وو... جدعون د يوې څمبې خوا ته وښوېدو... په دې وخت کې يو کس له خوبه
راوینس شو او خپل ملگري ته ئې وویل: خوب مې ليدو چې د اورېشو يوه ډوډۍ
زمونږ په پنډغالي کې راپرېوته، له يوې څمبې سره ولگېده او هغه ئې نسکوره
کړه... ملگري ئې ورته وویل: ستا د خوب تعبير دا دی چې خدای به مونږ د جدعون
په لاس له ماتې سره مخامخ کړي... او دی به ټول مديانيان او متحدین ئې له تبغه
تېر کړي!!! جدعون چې دا خوب واورېدو شکر ئې وکړ... لښکر ته راستون شو او
نارې ئې کړې: پاڅئ چې خدای به مديانيان تاسو ته تسليم کړي!! څراغونه او
شپيلۍ درسره واخلي... چې لښکر ته ورنږدې شوی نو هغه څه وکړئ چې ما کول...
هلته ئې څراغونه روښانه کړل او په شپيليو کې ئې پو کول پيل کړل... دښمن
وارخطا شو... په تېښته شو... او د اردن له سينده واوښتل!!!

د دې قصې څو برخو ته لږ پام وکړئ:

• خدای د جدعون خوا ته راغی، عصا ورسره وه، د څپرې لاندې کښېناست... جدعون ورته وویل: که ته خدای یې نو لږ تم شه زه یوه هدیه در ته راوړم... لاړ د سپرلي په حلالولو، پخولو، د لس کیلو اوږو په لمدولو او د ډوډۍ په پخولو کې ښه ډېر وخت تېر کړ... خدای ورته منتظر وو... شورو او ډوډۍ کې ورته راوړه... په دې وخت کې همدا کس چې ده د خدای گمان پرې کړی وو، د خدای د فرشتې په نامه کې یادوي... څو شېبې وروسته بیا د خدای خطاب ورته کوي... همداسې کې کله خدای گڼي او کله د خدای فرشته... او بایبل په حاشیه کې لیکي چې خدای د فرشتې په څېره کې ورته راغلی وو!!! خو دا نه وایي چې فرشته په کومه څېره کې وه... جدعون خو د انسان گمان پرې کړی وو او شورو کې ورته تیاره کړه... شورو کې د خدای په امر د ډبرې پر سر په غوښې او ډوډۍ توی کړه... د خدای فرشتې د عصا سر ورنږدې کړ... غوښه او ډوډۍ د اور په لمبو کې وسوځېده... جدعون بیا هم ډاډه نه شو چې دا خدای دی... په وړیو کې دوه ځله امتحان کړ... په درېیم ځل او په دې سره مطمئن شو چې د شپې پرځه وړېدلې وه، ځمکه کې لمده کړې وه خو وړې وچۍ پاتې وې، ډاډه شو چې دا حقیقتاً خدای دی، له خدایه پرته بل څوک دا کار نه شي کولی، دا کې په زړه کې تېره نه شوه چې کېدی شي زما وړې چا اخیستې وي، له ځان سره کې ساتلې وي او سهار کې زما له راتلو لږ د مخه هلته ایښې وي!! خدای دوه شپې هملته له جدعون سره تېرې کړې... له دريو امتحانونو وروسته جدعون مطمئن شو چې دا خدای دی!!!

• د دښمن شمېر د ملخانو په څېر زیات وو او د اوبانو شمېر کې د صحرا د شگو په اندازه!!! جدعون د خدای په امر د خپل فوځ له منځه چې دوه دېرش زره وو، یوازې درې سوه کسان غوره کړل او دا درې سوه کسان هغه وو چې د چینې اوبه کې د سپو په څېر څښلې وې!!!

• جدعون د دښمن د یوې څیمې خوا ته پټ پروت دی... غوږ کې نیولی... په همدې نیمه شپه کې یو کس راوینښ شو او بل ته کې خپل خوب تېر کړ... او هغه د اوریشو ډوډۍ د جدعون په معنی او پر څیمې راپرېوتل او د هغې نسکورېدلې د

خپل فوځ د ماتې او د ټولو د وژل کېدو په معنی تعبیر کړل!!! او جدعون د دغه تعبیر په اورېدو سره مطمئن شو چې بريا د ده په برخه ده... د خراغونو په بلولو او په شپېليو کې پو کولو سره ئې د دشمن فوځ داسې خور وور کړ چې د اردن له سیند نه په تېښته واوښت!! ... يو لک شل زره ترې مړه شوي وو او يوازې پنځلس زره ترې ژوندي پاتې وو!!!

• نه پوهېږم هغه به څنگه انسان وي چې د داسې احمقانه خبرو کولو جسارت کوي او څوک به داسې مسخره خبرې د يوه مقدس کتاب خبرې گڼي!!!
قرآن د بايبل دا خبرې ردوي او د دغې چينې اړوند قصه په هغه لښکر پورې مربوط گڼي چې طالوت ئې مشر او داؤد عليه السلام د يوه جنگيالي په توگه په کې برخه اخيستې وه، فرمايي:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا بَدَّلْنَاکُمْ مِنْ اِنۡسَانَ لۡسَانَ وَکُنَّاکُمْ اِنۡسَانَ سَوِیًّا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا بَدَّلْنَاکُمْ مِنْ اِنۡسَانَ لۡسَانَ وَکُنَّاکُمْ اِنۡسَانَ سَوِیًّا

اِنَّا بَدَّلْنَاکُمْ مِنْ اِنۡسَانَ لۡسَانَ وَکُنَّاکُمْ اِنۡسَانَ سَوِیًّا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا بَدَّلْنَاکُمْ مِنْ اِنۡسَانَ لۡسَانَ وَکُنَّاکُمْ اِنۡسَانَ سَوِیًّا

البقرة: ۲۴۹

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اِنَّا بَدَّلْنَاکُمْ مِنْ اِنۡسَانَ لۡسَانَ وَکُنَّاکُمْ اِنۡسَانَ سَوِیًّا

نو کله چې طالوت لښکرې راوايستې، وئې ويل: الله تاسو په يوې ويالې آزمويي، نو چا چې ترې اوبه وڅښلې زما له ډلې څخه نه دی او چا چې (ئې خوند) ونه څکو، نو هغه زما (ملگري) دی، مگر دا چې د خپل يوه لاس يوه لپه (اوبه) غورپ کړي، خو د دوی له لږو کسانو پرته نورو هغه وڅښلې، نو چې کله دی او د ده مؤمن ملگري ترې واوښتل، وئې ويل: نن خو مونږ د جالوت او د ده د لښکرو (د مقابلې) توان نه لرو، خو هغو کسانو چې په دې ئې باور وو چې له الله سره مخامخ کېدونکي دي وويل: څومره لږه کي ټولگي د الله په حکم سره په ډېره کي ټولگيو غالب شوي، الله خو له صابرانو سره دی.

گورئ چې د قرآن په دې حکیمانه وینا کې خومره ژورې لارښوونې دي او د بایبل له کمزورې او خرافاتي وینا سره ئې خومره ژور توپيرونه دي؟

قرآن د دې قصې په ترڅ کې مونږ ته دا لارښوونې لري:

- جهاد د صابرانو کار دی، بې صبره، بې همته، بې عزمه، بې ارادې او ضعیف النفسه کسان چې د کړاوونو د ګاللو همت او حوصله نه لري، جهاد نه شي کولی.
- د جهاد مشران باید خپل مجاهدین و آزمویي او وگوري چې په دوی کې څوک د ستونزو او کړاوونو ګاللو ته تیار دی، پیاوړې متې، غښتلی زړه، لوړ همت، کلک عزم لري او د صبر او زغم خاوند دی او د دښمن د شمېر له زیاتوالي او د وسلو له ډېرښته نه وېرېږي.

- یوازې په دغو کسانو حساب وکړئ او د همدوی په ملګرتیا بسنه وکړئ، بې همته او بې صبره کسان د نیمې لارې ملګري وي او په سختو شېبو کې له خپل صف نه بېلېږي او خپل سنگر دښمن ته پرېږدي، د داسې کسانو ملګرتیا د ګټې په ځای تاوان کوي، د همدې لپاره طالوت خپلو ملګرو ته وویل: له ما سره هغه څوک ملګرتیا کولی شي چې د دې راتلونکي نهر اوبه ونه څښي، په تنده کې صبر وکړي، هغه هم راسره تلی شي چې په یوه غوړپ اکتفاء وکړي، خو هغه چې ډک نس اوبه څښي، زما د ملګرتیا وړ نه دی. (د طالوت دا آزموینه داسې ده لکه مونږ چې په روژې مکلف شوي یو، دا په اصل کې د روژې لپاره یو مثال او بېلګه ده، په روژې سره په انسان کې د صبر او ځان ساتنې خصلت وده کوي) د ده له لوی لښکر نه یو وړوکی ټولګی په دې آزموینه کې بریالی وختل او همدغو ته الله پر هغه مغرور او ظالم دښمن بری ورکړ.

- بری د صابرانو په برخه کېږي، هغه چې پر الله ئې باور وي، د هغه نصرت ته سترګې په لار وي، له الله نه په سنگر کې او د دښمن په وړاندې د صبر او استقامت غوښتنه کوي، نه د هغه چا په برخه چې د جنگیالیو شمېر ئې زیات وي.

- دا په وار وار لیدل شوې چې یوه وړوکی ټولګی ته الله تعالی په لوی لښکر فتح او بری ورکړی، دا ځکه چې الله د صابرانو مل دی.

- په دې نښتې کې د دښمن د فوځ سالار د داؤد علیه السلام په لاس ووژل شو او د

همدغه زړه وړې اتلولۍ په وجه الله تعالى داؤد عليه السلام ته د دغه ملك پاچايي او اقتدار وسپارو، علم او حكمت ئې وركړې او د پېغمبرۍ مقام ته ئې ورساوو، د الله تعالى سنت دا دی او په دې راضي كېږي چې د مؤمنانو قيادت د دغسې مجاهدو مشرانو په لاس كې وي.

• د قرآن د دغو آيتونو په رڼا كې دوه خبرې په ډېر وضاحت سره معلومېږي:

۱- لومړۍ دا چې له تباھۍ نه د ځمكې د ساتلو يوازنی لار دا ده چې د مؤمنانو د صالح ډلې په لاس د كافرانو د فاسدې ډلې مخنيوی وشي، الله تعالى د دوی په ذريعه د هغوی شر دفع كوي او په دې سره ځمكه له تباھۍ نه ژغوري.

۲- د دغه الهي سنت مطابق به تل د مؤمنانو يوه مجاهده ډله راپيدا كېږي، د مفسدو ځواكونو مقابله به كوي او الله تعالى به هغوی ته د شر او فساد پر ځواكونو غلبه وركوي.

قرآن دا قصه د دغه مطلب د اثبات لپاره وړاندې كړې. د همدې لپاره قرآن دلته وايي چې د پېغمبرانو او د دوی د جهادونو په هكله چې څه په دې كتاب كې ويل شوي، دا الهي ارشادات دي، ټول ئې حقايق دي، پېغمبران او د دوی مأموريت همداسې وي، تل د شر او فساد له ځواكونو سره جنگېدلي، ته هم يو له دغو پېغمبرانو څخه يې، ستا مأموريت هم دوی ته ورته دی.

که يو باشعوره او با انصافه انسان د بايبل دغه قصه د قرآن له دغې وينا سره مقايسه كړي، نو همدا ورته كافي ده چې ووايي: قرآن د الله تعالى كتاب دی او بايبل د يوه كم عقله او ناپوه انسان ليكنه.

بايبل وروسته د جدعون په اړه ليكي: ... د دنمن د تعقيب په وخت كې د سوکوت او فنوئيل خلکو ده ته د ډوډۍ له وركولو ډډه وكړه او ورته وئې ويل: تاسو لا تراوسه زيح او صلومنع نه دي نيولي چې مونږ ډوډۍ دركړو.. ده ورته وويل: كله چې دا سيمې ونيسم راگرځم او تاسو ته به سزا دركوم... د يوه قوم ئې ټول نارينه ووژل او بل ته ئې دا سزا وركړه چې د صحرا په اغزيو ئې د دوی د بدن غوښې ترې وشكولې!!!

ورپسې د اسرئيليانو د گڼ شمېر مشرانو نومونه اخلي چې د اقتدار لپاره په

خپلو کې سره جنگېدلي او يوه بل وژلی... او بيا د سامسون په نامه د يوه داسې کس يادونه کوي چې قصه ئې ډېره ډېره د خدا وړ ده. ليکي: اسرائيليانو بيا گناه ته مخه کړه... نو خدای څلوېښت کاله د فلسطينيانو لاس ته ورکړل... يوه ورځ د خدای فرشتې د مانوح مېرمنې ته ځان وښود... او ورته وئې ويل: که څه هم تراوسه شنډه وې خو ډېر ژر به د زوی خاونده شې... پام کوه چې شراب او مست کونکي څښاک ونه څښې او حرام او ناپاک شيان ونه خورې!!! د زوی د سر وېښتان به دې هيڅکله نه خرييل کېږي، دا ځکه چې دې د زېږېدو له پيله نذر شوی، دی به له فلسطينيانو نه د اسرائيليانو د آزادولو غورځنگ پيل کوي!!! ماشوم پيدا شو او دې ئې نوم سامسون کېښود!!! ستر شو... خدای برکت ورکړ... يوه ورځ ئې يوه فلسطينی-نجلی وليده، زړه ئې پرې بايلو... مور او پلار ته ئې قصه وکړه او ترې وئې غوښتل چې دا نجلی ورته وکړي... دوی مخالفت وکړ او ورته وئې ويل: ولې د دغو بت لمانځونکو فلسطينيانو نه ښځه کوې؟ ولې له خپلې کورنۍ او قوم نه څوک نه غوره کوې؟... سامسون په خپلې خبرې ټينگار وکړ... او مور او پلار ئې نه پوهېدل چې په دې خبرې کې د خدای لاس دی او غواړي له دې نه فلسطينيانو ته يوه لومه جوړه کړي... سامسون له خپلې مور او پلار سره تمنې ته روان شو... په لارې کې د انگورو په باغ کې يوه ځوان زمري په سامسون بريد وکړ... که څه هم له ده سره وسله نه وه خو بيا ئې هم زمري د يوه سپرلي په څېر خيري کړ!!! خو په دې اړه ئې مور او پلار ته څه ونه ويل... کله چې تمنه ته ورسېدو، له هغې نجلی سره ئې خبرې وکړې او خوښه ئې شوه... له څه مودې وروسته بيا له مور او پلار سره د واده لپاره تمنې ته روان شو... په لارې کې د هغه مړ زمري خوا ته ورغی... د موچيو په گڼه گڼه ئې سترگې ولگېدې او د مړ زمري په کالبوت کې ئې د موچيو په ځالې کې شات وموندل... څه مقدار ئې له ځان سره واخيستل چې په لار کې ئې وخوري... مور او پلار ته ئې هم لږ ورکړل خو دا ئې ورته ونه ويل چې شات ئې له کومه ترلاسه کړل... پلار ئې د واده په کار بوخت وو... ده د هغه ځای د دود دستور مطابق د کلي ځوانانو ته مېلمستيا وکړه، دېرشو زلميانو په کې برخه واخيسته، سامسون دوی ته وويل: يوه معمارم، که تاسو په اووه ورځو کې د هغې ځواب راکړ، نو دېرش کتاني څادرونه له دېرشو

جوړو جامو سره به درکوم که نه نو تاسو به دا جامې راکوئ، دوی وویل: ډېره بڼه!
خپله معما ووايه! هغه وویل: له خوړونکي خوراک راووت او له زوروره خواږه!! ...
درې ورځې تېرې شوي خو ځواب ئې ونه موندو، په څلورمه ورځ د سامسون
مېرمنې ته راغلل او ورته وئې ويل: له خپل مېړه نه د معما ځواب معلوم کړه او
مونږ ته ئې ووايه، که نه نو ستا د پلار کور سوځوو، ... نو د سامسون مېرمن ده ته
ورغله، وئې ژړل او ورته وئې ويل: زه درباندي گرانه نه يم، له ما کرکه لرې، ... د
هغې معما ځواب ما ته نه وايي... هغه ورته وویل: ما مور او پلار ته د هغې ځواب نه
دی ویلی نو ته څنگه د دې انتظار لرې؟ خو هغې نه پرېښود... او هره ورځ به ئې ورته
ژړل... بلآخره ئې په اوومه ورځ ورته ووايو... او دې هم ځوانان پرې خبر کړل... نو
زلميانو هم له لمر لوېدو د مخه د معما ځواب سامسون ته داسې ورکړ: تر شاتو به
څه شی خوږ وي او تر زمري څه شی زورور!! سامسون ورته وویل: که زما په غوا مو
يوې نه وی کړې نو د معما ځواب مو نه شو موندلی!! نو د خدای روح پرې
کښېناسته، د اشقلون ښار ته ولاړ، دېرش کسان ئې ووژل او د هغوی جامې ئې دغو
زلميانو ته راوړي، په غصه خپل کور ته ولاړ او د ده مېرمن بل چا ته په نکاح
ورکړی شوه!!

دا ئې د سامسون معما او هغه ئې د ځوانانو ځواب او دا شوه د بايبل د
سپېڅلي کتاب قصه!!! آیا د غریبانو پر عقل ژړا نه ده په کار چې داسې مسخره
قصې د سپېڅلي کتاب قصې گڼي؟ داسې خبرې هم مني چې سامسون له مور او
پلار سره روان وو، د انگورو په تاکنونو کې لږ ترې لرې شو، ناڅاپي ځوان زمري
پرې برید وکړ، که څه هم له ده سره نه توره او نه چاره وه خو دا ځوان زمري ئې له
دواړو ژامو نیولی او په منځ کې ئې خیرلی، نه ئې جامې خیرې شوې، نه ئې ځان
زخمي شوی، نه ئې جامې په خپلو وینو یا د زمري په وینو سرې شوې او نه ئې په
خېره کې څه بدلون راغلی، نه ده مور او پلار ته د دې نښتې په اړه څه ویلي او نه
مور او پلار د ده په خېرې کې تغیر موندلی چې پوښتنه ترې وکړي!! څه موده
وروسته ئې د همدې زمري په کالبوت کې د شاتو د موچيو ځاله موندلې او شات
ئې ترې رااخيستي او له دې ئې دا معما جوړه کړې: له خوړونکي خوراک راووت او

له زوروره خواږه!! نه پوهېږو په کوم قاموس کې دې ته معما ويل کېدی شي!! او دا څنگه خدای دی چې روح ئې پر سامسون کښېناسته او دی ئې د دېرشو بې گناه کسانو وژلو ته وهڅاوو!!

بله ئې واورئ: سامسون څه موده وروسته يو سپرلی د هدیې په توگه له ځان سره واخیست او د خپلې مېرمنې کور ته ورغی، خو سخر ئې کور ته د ننوتلو اجازه ور نه کړه او ورته وئې ويل: ما گمان وکړ چې ته ترې کرکه لرې نو ځکه مې بل چا ته په نکاح ورکړه... د هغې خور ترې ښاېسته ده، کولی شې هغه په نکاح کړې!! سامسون نارې کړې!! اوس چې په فلسطینیانو کومه بلا راوړم ملامت به نه وم!! بهر ولاړ، درې سوه گېډران ئې ونيول، جوړه جوړه ئې له لکيو سره وتړل، د هرې جوړې منع کې ئې يو مشعل کېښود، بیا ئې اور ورواچاوو او د فلسطینیانو په فصلونو او پتيو کې ئې پرېښودل او په دې کار سره د فلسطینیانو ټول فصلونه او د زيتون باغونه وسوځېدل... فلسطینیانو له يوه بل نه پوښتل: دا کار چا کړی؟ ... ورته معلومه شوه چې سامسون کړی... نو دوی هغه ښځه او پلار ئې ژوندي وسوځول!! کله چې سامسون له دې پېښې خبر شو، لوړه ئې وکړه چې هرو مرو به د دې غیج اخلم... پر فلسطینیانو ئې برید وکړ او دېرشو وژل... بیا په سوري کې پټ شو... فلسطینیانو سیمه محاصره کړه... د سیمې خلک مجبور شول چې سامسون ونیسي او فلسطینیانو ته ئې لاس تړلی و سپاري... سامسون ورته وويل: صحیح ده خو تاسو مې مه وژنئ... نو په دوو پرو ئې وتړلو او له ځانه سره ئې روان کړ... کله چې لحي ته ورسېدو، فلسطینیانو د ده په لیدو سره چېغې وهل پیل کړل... په دې وخت کې د خدای روح پر سامسون کښېنستله او پري داسې وشړېدل لکه نري تارونه چې وسوځي او سره بېل شي... نو په دې وخت کې ئې د يوه مړه خره د ژامې هډوکي راواخیست او په دې سره ئې زر تنه فلسطینیان وژل!!! بیا ئې دا سرود ووايو: د خره د ژامې په هډوکي مې، له مړو دېرانونه جوړ کړل، د خره د ژامې په هډوکي مې، يو زر سړي وژل.. بیا ئې هډوکي لرې واچاوو... تېرې وو... له خدای نه ئې اوبه وغوښتې او خدای له يوې ژورې کندي د ځمکې په سر اوبه ورته روانې کړې!! څه وخت وروسته د فلسطینیانو ښار، غزې ته ولاړ، شپه ئې له يوې بدلمنې ښځې سره

تېره کړه... فلسطينيان خبر شول، کور ئې محاصره کړ... او تر سهاره منتظر پاتې شول... سامسون تر نيمې شپې ویده شو، بيا پاڅېدو، له بناړه د وتلو په مهال ئې د بناړ لويه دروازه له بيخه وايستله او له ځان سره ئې غره ته يووړه!!

څه وخت وروسته سامسون په يوې فلسطينۍ چې دليله نومېده، مين شو،... د فلسطينيانو پنځو مشرانو دې نجلۍ ته وويل: هڅه وکړه چې د ده د ځواکمنۍ په رمز ځان پوه کړې... او په دې چې څنگه کولی شو دی په بند کې واچوو، که دا کار وکړې مونږ هر يو به يولس سوه مثقاله سپين زرانعام درکړو... نو دليلې سامسون ته وويل: هيله کوم راته ووايې چې ستا د قوت رمز په څه کې دی؟ څنگه کېدی شي څوک تا وتړي او کمزوری دې کړي؟ سامسون ورته وويل: که د اوو لينديو په تارونو وتړلی شم نو د نورو خلکو په څېر به ناتوانه شم!! د فلسطينيانو مشرانو دا تارونه ورته راوړل... دليلې دی په خوب کې پرې وتاړو... څو فلسطينيان ئې په خونې کې کښنولي وو... بيا ئې سامسون ته غږ کړ: سامسونه! فلسطينيان ستا د نيولو لپاره راغلي!! سامسون په ځان خوځولو سره د لېندۍ تارونه داسې وشلول لکه نري تارونه چې اور ته ورنږدې شي او وسوځي!! نو د سامسون د ځواکمنۍ راز څرگند نه شو!! دليلې ورته وويل: سامسونه!! پر ما دې ملنډۍ ووهلې، هيله کوم ما ته ووايې چې څنگه به څوک تا کمزوری کوي؟ ده ورته وويل: که په اوو داسې پرو و تړلی شم چې هيڅ کار نه وي ترې اخیستل شوی، نو بې ځواکه کېږم!!... خودا پرې ئې هم وشلول او دی په دام کې ونه نښت،... بيا ئې ترې پوښتنه وکړه... هغه بيا ورته وويل: که زما د سر اووه وېښتان له نورو تارونو سره يو ځای تاو شي او زه پرې وتړلی شم، ځواک مې له منځه ځي... دليلې دا کار هم وکړ خو تجربه ناکامه وه... دليلې نه پرېښود... تر هغه چې ده د خپلې ځواکمنۍ راز ورته څرگند کړ او وئې ويل: زما د سر وېښتان هيڅکله نه دي خړيل شوي، ځکه چې زه د زېږېدو له نېټې نذر شوی يم، که مې د سر وېښتان و خړيلی شي، ځواک مې له منځه ځي!!! دا ځل دليله پوه شوه چې رښتيا ئې ورته ويلي، نو هغو پنځو مشرانو ته ئې اطلاع ورکړه چې راشئ راز مې پيدا کړی... دوی له پيسو سره راغلل... دليلې د سامسون سر په خپلې لمنې کېښود او ویده ئې کړ او د دې په وينا ئې د سامسون سر و خړيلو او په

دې توگه ئې سامسون بې وسه كړ... بيا ئې چينغې كړې: سامسونه! فلسطينيان راغلي چې تا ونيسي، هغه راويښ شو، گمان ئې وكړ چې دا ځل به هم ځان و خوځوم او پرې به وشلېږي، خو له دې غافل وو چې خدای يوازې پرېښی!! په دې وخت كې فلسطينيان راغلل او دى ئې د مسو په زنځيرونو وتاړو، سترگې ئې ترې وايستې او غزې ته ئې بوت او په زندان كې ئې واچاوه او غنم به ئې پرې مېچن كول، خو زيات وخت لانه وو تېر شوى چې د ده وېښتان ورسېدل... د فلسطينيانو مشران راغونډ شول چې خپل بت داجون ته لويه قرباني وړاندې كړي... پنځه مشران ئې له درې زرو كسانو سره په معبد كې راغونډ شوي وو... سامسون ئې راوست، سامسون هغه ځوان ته چې دى ئې راوستلو وويل: زما دواړه لاسونه په هغو دوو ستونو كېږده چې د معبد چت پرې ولاړدى... بيا ئې دا دعا وكړه: خدايه! هيله كوم ما درپه ياد كړې، يو ځل بيا زما ځواك راپه برخه كړه چې له فلسطينيانو د خپلو سترگو غچ واخلم!... په دې وخت كې ئې پر دواړو ستونو زور وكړ... د معبد چت رانسكور شو... په دې ورځ ئې دومره فلسطينيان ووژل چې په خپل ټول عمر كې ئې نه وو وژلي!!!

په دې خندوونكې قصې كې د بايبل څو خبرو ته لږ ځير شئ: د خدای روح د داسې چا پر سر په وار وار كښېښتلي چې شپه ئې د يوې بدلمنې بنځې په كور كې تېره كړې!! ده ته ئې له ژورې كندې د ځمكې پر سر اوبه روانې كړې!! د خدای روح دومره ځواك وركړ چې د خره د ژامې په هډوكي سره زر فلسطينيان ووژني!! دا د خدای روح تر هغه پرده نازلېده چې د سر وېښتان ئې نه وو خړيلي، بل په خوب كې وروخړيل او هغه هم د ده د هغې مېرمنې په وينا چې ده دا چم ورنښودلى وو، دى د سر د وېښتانو د خړيلو په وخت كې راويښ نه شو او په همدې سره د خدای روح ترې ولاړه او دى ئې يوازې پرېښود... خپلې مېرمنې ته ئې دا چم ورنښودلى وو چې څنگه به ئې د ده دښمنان په دام كې اچوي،... درې زره كسان په داسې معبد كې راغونډ شوي وو چې چت ئې په دوو ستونو ولاړ وو!! (درې زره كسان چې د څښتو په څېر يو له بل سره وښللي نو اووه سوه پنځوس متره مربع ځاى ته ضرورت لري او داسې چت د بايبل له ليكونكي پرته بل چا تر شلمې پېړۍ پورې نه دى جوړ كړى).

دا چت په داسې دوو ستنو ولاړ وو چې ډېرې سره نږدې وې، دومره چې سامسون دواړه لاسونه پرې ايښي وو او دومره کمزورې وې چې کله سامسون په خپلو تړلو لاسونو زور پرې وکړ دواړه ئې رانسکورې کړې او چت ئې رارنگ کړ او دومره فلسطينيان ئې په دې ورځ ووژل چې په خپل ټول عمر کې ئې نه وو وژلي!!! دا ئې د غربيانو سپېڅلی بايبل او دا ئې د هغه قصې!!

روت

دا د بايبل د بل کتاب نوم دی، د نعومي او روت په نامه د دوو کونډو قصه په کې راغلې، نعومي کونډه شوه، دوه زامن ئې هم مړه شول، د زامنو کونډې ورته پاتې شوې، غوښتل ئې دواړه د خپلو پلرونو کره ولېږي خو روت ورسره پاتې شوه، روت د خپلې خوانبې په وينا بل مېړه وکړ، له هغه ئې زوی پيدا شو، نوم ئې عوبيد پرې کېښود او ليکي چې همدا عوبيد د داؤد عليه السلام نيکه وو!! د بايبل د دې وينا معنا دا ده چې د داؤد عليه السلام مور يهودي نه وه او يهودان هغه څوک له خپلې قبيلې نه شمېري چې مور ئې يهودي نه وي، په دې اساس خو بايد دوی داؤد عليه السلام يهودي نه گڼلی او هغه ئې د يهودانو د پاچايانو له ډلې نه شمېرلی!! دا کتاب له دې پرته چې د شجرې مختصر کتاب وي نور څه نه لري.

لومړی او دوهم سموئیل

بايبل د لومړي سموئیل په مقدمه کې ليکي: دا کتاب د سموئیل نبي نه پيل کېږي او په شائول پای ته رسي، سموئیل په سمه توگه د اسرئيليانو لارښوونه کوله، خو سره له دې هغوی ترې وغوښتل چې يو پاچا ورته وټاکي او هغه شائول د اسرئيليانو د لومړي پاچا په توگه غوره کړي. شائول په سر کې ښه وو خو ورو ورو له خدایه لرې شو، خدای له سموئیل نه وغوښتل چې داؤد د شائول په ځای غوره کړي.

د سموئیل زېږېدا

بايبل دلته د سموئیل شجره او د ده د زېږېدو تفصيلات بيانوي او ليکي چې پلار ئې القانه نومېدو، دوه ښځې ئې وې، يوه ئې حنا نومېده چې اولاد ئې نه وو، ... دې په معبد کې دعا وکړه چې خدای ورته زوی ورکړي او دا ژمنه ئې وکړه چې خپل زوی به د معبد د خدمت لپاره نذر کوي، خدای زوی ورکړ، د سموئیل نوم ئې ورته غوره کړ، له دوه کلنۍ وروسته ئې معبد ته وسپارو... دلته د حنا د دعا په نامه داسې ښکلې دعا رانقلوي چې د بايبل په ټول کتاب کې دې ته د ورته مطالبو اړوند صفحې له پنځو شپږو تجاوز نه کوي، وايي چې حنا داسې دعا وکړه:

هيشوك د خدای په خبر سپېڅلی نه دی، له هغه پرته بل خدای نه شته، زموږ د خدای تر پنا غوره پنا ځای نه شته، له کبرجنو خبرو او کړو وړو لاس واخلي، دا ځکه چې خدای په هر څه پوهېږي، دا خدای دی چې د خلکو د کارونو په اړه قضاوت کوي، د جنگيالو لېندۍ ماتې شوې، خو پرېوتې ځواکمن شول، چې ماږه

ول د یوې مړې لپاره مزدوری ته تیار شول، او چې وژې ول ډک نس او سوکاله خملاستل، شنډې مېرمنې اووه زامن وزېږول، او چا چې زیات زامن درلودل بې اولاده شوه، خدای وژني او ژوندي کوي، گور ته ئې لېږي او بیا ئې راپاخوي، فقیروي ئې او غني کوي ئې، تیتوي ئې او لوړوي ئې، فقیر له خاورو لوړوي، او محتاج له بدبختۍ ژغوري، او د پاچیانو په څېر ئې د عزت پر تخت کېښوي، خدای خپل پاک بندگان ساتي، او بدکاران په تیارو کې ورکېږي، داسې نه ده چې انسان په خپل قدرت بریالی کېږي، څوک چې له خدای سره مخالفت کوي له منځه ځي، خدای به له آسمانه تندر پرې راوړي ...

فلسطینیان د عهد صندوق ترلاسه کوي

بایبل تر دې سرلیک لاندې لیکي: ... د فلسطینیانو او اسرائیلیانو تر منځ جگړې پیل شوې وې... فلسطینیانو اسرائیلیانو ته ماتې ورکړه... بیا اسرائیلیانو د عهد صندوق له ځان سره د جگړې میدان ته یووړ... خو په دې جگړې کې د اسرائیلیانو دېرش زره کسان ووژل شول او د عهد صندوق هم د فلسطینیانو لاس ته ورغی... (دا همغه صندوق دی چې د بایبل د ادعا له مخې اسرائیلیانو سیندونه پرې ودرول او حصارونه ئې پرې نسکورول او دلته هم ادعا کوي چې)، فلسطینیانو دا صندوق په خپل معبد کې د خپل بت مخې ته کېښود، سبا ئې ولیدل چې بت د صندوق په وړاندې په سجده پروت دی!! ... بېرته ئې په خپل ځای ودراوو... بل سهار ئې بیا ولیدل چې د دوی بت پرمخې د صندوق په وړاندې پروت او سر او لاسونه ئې پرې شوي،... خدای د دې سیمې خلکو ته سخته سزا ورکړه... مشوره ئې وکړه چې دا صندوق بلې سیمې ته وړو... هلته هم خدای مصیبتونه نازل کړل... په پای کې مجبور شول چې له اوو میاشتو وروسته صندوق له ډېرو هدیو سره اسرائیلیانو ته مسترد کړي!!! په یوې گاډۍ کې ئې چې دوو غواوو کښوله، له هدایاوو سره کېښود او غواوې ئې خپلې مخې ته پرېښودې او هغوی هم مخامخ د اسرائیلیانو سیمې بیت شمس ته ورسېدې... خدای د دې سیمې او یا کسان ځکه ووژل چې د صندوق منځ ئې کتلی وو... سموئیل خلک د توبې او دعا لپاره په مصفحه

کې راغونډ کړل... فلسطينيان خبر شول، د برید لپاره و خو ځېدل... سموئیل یو وری قرباني کړ او خدای ته ئې دعا وکړه... اسرائیلیان وارخطا شول... له سموئیل نه ئې وغوښتل چې تر هغه له دعا لاس وانه خلي چې خدای فلسطینیانو ته ماتې ورکړي... فلسطینیانو برید وکړ، په دې وخت کې خدای د تالندې په څېر چينغې کړې، فلسطینيان وارخطا شول او ماتې ئې وخوړه!! اسرائیلیانو تعقيب کړل او ټول ئې ووژل!!... اسرائیلیانو له سموئیل نه وغوښتل چې دوی ته یو پاچا وټاکي... سموئیل له خدای نه وپوښتل چې څه وکړي؟ خدای ورته وویل: دوی چې څه وایي همغسې وکړه، ځکه دوی ته نه ئې رد کړی، زه ئې رد کړی يم، نه غواړي چې زه ئې پاچا وم، ... خو پوه ئې کړه چې د پاچا درلودل څومره بدې پایلې لري!! سموئیل ورته وویل: که پاچا غواړئ نو هغه به ستاسو زامن د ځان نوکران کړي، ځینې به په گاډیو، ځینې پر آسونو د ده خدمت کوي او ځینې به د گاډیو مخې ته ځغلي، ځینې به په فوځ کې او ځینې په پټیو کې وگماري، تر څو ځمکې یوې او حاصلات ورته راغونډ کړي... ستاسو لونیې به هم په کار وگماري، ځینې به ډوډۍ ورته پخوي او ځینې به ښه عطرونه ورته جوړوي، ستاسو ښې ځمکې او باغونه به درنه واخلي او خپلو خلکو ته به ئې ورکړي... له تاسو به عشر اخلي او په خپلو درباریانو به ئې مصرفوي، ... ستاسو هر څه به د ځان کړي او تاسو به خپل غلامان، .. خلکو د ده نصیحت ونه منلو... ناڅاپي یو کس چې د خپلو خرو په لټه کې له کوره وتلی وو، له خپل ملگري سره د سموئیل لیدو ته په دې نیت ورغلل چې د خرو په اړه ئې لارښوونه وکړي، د ده ملگري اورېدلي وو چې دا کس هر څه ووايي رښتیا خپلې... شاتول ورته وویل: د شکرانې لپاره څه نه لرو، ملگري ئې وویل له ما سره یوه سیکه شته دا به ورکړو... ناڅاپي له سموئیل سره په لار کې مخامخ شول، یوه ورځ مخکې خدای سموئیل ته ویلي وو چې په دغه ځای کې به سبا د بنیامین له قومو یو څوک درسره مخامخ شي، همدا زما د قوم د مشر په توگه غوره کړه او سپېڅلې غوړي ئې پر سر ورموښه... دی به زما قوم له فلسطینیانو وژغوري!! کله چې سموئیل له شاتول سره مخامخ شو خدای ورته وویل: دا همغه کس دی چې زما پر قوم به حکومت کوي!!... سموئیل دوی دواړو ته وویل: تر ما د مخه هغې غونډۍ

ته ولاړ شئ... د خپلو خړو اندېښنه مه کوئ... ځکه هغه موندل شوي... او پوه شه چې د خدای او ټول قوم امېد تا ته دی...ده وویل: زما قوم د اسرائیلیانو په ټولو قبیلو کې ووړ او زما کورنۍ په ټولو کورنیو کې وړه ده، څنگه دا خبره ما ته کوې؟ ... بیا سموئیل په یوه لوبښي کې د زیتون غوړي راواخیستل او د شاتول پر سر ئې توی کړل، ښکل ئې کړ او ورته وئې ویل: خدای ته غوره کړې ئې چې د قوم پاچا وې... کور ته د تلو په لار کې به د راحیل له قبر سره دوه سړي مخې ته درشي او تا ته به ووايي چې پلار دې خره پیدا کړې... بیا به درې سړي مخې ته درشي چې تا ته به دوه ډوډۍ درکړي... بیا به د انبیاوو یوه ډله وگورې چې له غره راکوزېږي او له چنگ، دریا او نۍ سره سرود وایي او نبوت (نخا او مستي) کوي، په دې وخت کې به د خدای روح پر تا کښېښي او له دوی سره به نبوت پیل کړې او له دې وروسته به ته نوی سړی شې... همداسې وشول، دا وړاندوینې ټولې تر سره شوې... سموئیل خلك د خدای په وړاندې راغونډ کړل... او د خدای دا پیغام ئې ورواړاوو: ... تاسو پاچا غوښتی وو، نو اوس زما په وړاندې له خپلو قبیلو سره راغونډ شئ، سموئیل قبیلې خدای ته وړاندې کړې، پچه واچولې شوه چې بنیامین د قبیلې په نامه وخته، په دوی کې د پچې په ذریعه د مطري کورنۍ غوره شوه او په دې کورنۍ کې پچه د شاتول په نامه وخته!! خو کله چې د شاتول نوم واخیستی شو دی حاضر نه وو، خدای وفرمایل: هغه ځان د سفر په بارونو او سامانونو کې پټ کړی، ورمندې ئې کړې او هغه ئې راوست!! کله چې د خلکو په منځ کې ودرېدو نو تر ټولو لوړ وو، په دې وخت کې سموئیل وویل: دا دی هغه پاچا چې خدای درته غوره کړی، په اسرائیلیانو کې تر ده غوره نه شته!! ټولو نارې کړې: ژوندی دې وي پاچا!! راشئ وگورو چې قرآن د بائبل د دې ویناوو په اړه څه وایي، قرآن هم دا قصه رااخیستې، خو په داسې انداز سره چې د بائبل د ویناوو د تائید په ځای د هغې جمله جمله ردوي، د قرآن له وینا داسې معلومېږي چې د بائبل د خبرو د تردید لپاره دا قصه رااخیستل شوې. قرآن فرمایي:

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ﴿۱﴾ اِنَّا کَرَّمْنَا بَنۡیَ اِسْرَآءِیْلَ ﴿۲﴾

﴿قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً﴾ **۱۰۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۲۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۲۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۲۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۲۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۲۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۲۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۳۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۳۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۳۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۳۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۳۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۳۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۴۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۴۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۴۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۴۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۴۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۴۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۵۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۵۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۵۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۵۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۵۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۵۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۶۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۶۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۶۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۶۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۶۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۶۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۷۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۷۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۷۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۷۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۷۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۷۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۸۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۸۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۸۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۸۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۸۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۸۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۹۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۹۲ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹۳** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۹۴ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹۵** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۹۶ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹۷** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۹۸ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۹۹** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**
۱۰۰ **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ** **۱۰۱** **بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ**

البقرة: ۲۴۶-۲۴۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیا د بني اسرائیلو هغه ډله دې ونه لیده چې له موسی نه وروسته وه، کله چې ئې خپل پېغمبر ته وویل: مونږ ته یو پاچا وټاکه، ترڅو د الله په لار کې وجنگېږو، ورته وئې ویل: آیا داسې خو به نه وي چې جنگېدل درباندي فرض شي نو ونه جنگېږئ؟ وئې ویل: نو په مونږ به څه شوي وي چې د الله په لار کې به نه جنگېږو، په داسې حال کې چې له خپل کور کلي او ټبر نه ایستل شوي یو؟ خو چې کله جنگېدل ورباندي فرض کړی شو نو ټول په شا شول غیر له لږ شمېر نه ئې او الله خو د ظالمانو په حال بڼه پوه دی. او پېغمبر ئې ورته وویل: الله خو طالوت درته پاچا ټاکلی، وئې ویل: څنگه به پر مونږ باندي ده لره پاچايي وي، حال دا چې مونږ په پاچايۍ کې تر ده ډېر وړ او مستحق یو او ده ته د مال پراخوالی هم نه دی ورکړی شوی؟ وئې ویل: بې شکه چې هغه الله پرتاسو غوره کړی او په علم او جسم کې ئې پراخوالی او زیاتوالی ورکړی او الله چې چاته وغواړي پاچايي ورکوي او الله بڼه پوه و اسع دی. او پېغمبر ئې ورته وویل: د ده د پاچايۍ نښه دا ده چې تاسو ته به هغه صندوق راشي چې په هغه کې ستاسو د رب له لوري یوه ډاډینه او د موسی او هارون د

اولادې پاتې شوني دي، هغه چې ملائکې به ئې حمل کوي، په دې کې تاسو ته څرگنده نښه ده که مؤمنان ياست.

د قرآن له دې وينا څو اساسي خبرې معلومېږي:

- له موسى عليه السلام نه وروسته بني اسرائيل په شرك او فساد اخته او له سمې لارې منحرف شول، د جالوت په نامه يو ظالم او بې رحمه پاچا ورباندې مسلط شوی، ډېر ئې وژلي، د دوی کورونه ئې لوټ او تاراج کړي او دوی ئې له خپل کور کلي نه شړلي، خپل لارښود پيغمبر ته راغلي، له خپلو مخکنيو کړو وړو او د الله په لار کې د جهاد له نه کولو نه ئې ندامت ښودلی او له هغه نه ئې د الله په لار کې د جهاد اجازه غوښتې، هغه د دوی مخکني حالت ته په پام سره ورته ويلي: مبادا جهاد درباندي فرض شي او بيا تاسو له هغه نه ډډه وکړئ، دوی ورته ويلي په داسې حال کې چې پر مونږ ظلمونه شوي، له خپل کلي کور نه شړل شوي يو، هيڅ داسې دليل نه گورو چې د الله په لار کې ونه جنگېږو، خو چې ورته وويلی شو چې اوس نو وسله واخلي او له دښمن سره و جنگېږئ، يوازي محدودو کسانو تياری وښود، نور ټول له خپلې ژمنې او د الله په لار کې له جنگېدو په ډډه شول.

- دوی له خپل پيغمبر څخه د يوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې، پيغمبر ورته ويلي: تاسو د يوه پاچا د ټاکلو غوښتنه کړې وه، دا دی الله تعالی طالوت درته غوره کړی، د الله له دين نه اوښتي قوم ورته وويل: دی خو پر مونږ د مشرۍ وړ نه دی، نه د نسب له مخې او نه د مال او شتمنۍ له مخې، د ټول ولس قيادت او زعامت خو بايد داسې چا ته وسپارل شي چې قيادت او زعامت له پلار نيکه نه ورته په ميراث پاتې شوی وي، د کومې درنې او معتبرې کورنۍ غړی وي، ښه ډېر مال او دولت ولري!! پيغمبر د دوی په ځواب کې وايي: دی خو الله غوره کړی، د زعامت او قيادت وړتيا هغه ورکړې، ښه پوه دی او د ښه صحت او قوي بدن خاوند دی، د مشرتابه غوره مواصفات خو همدا دي، خو دوی دې ته تيار نه وو چې د طالوت قيادت ومني، د دوی معيارونه بدل شوي وو، د زعامت د مواصفتو په اړه ئې همغسې انگېرله چې بې دينه او لارورکي قومونه ئې انگېري، د پيغمبر دا وينا

ئې نه منله چې الله تعالى د دوی په څېر نه دی چې نسب او مال د قیادت لپاره ضروري وگڼي او د طالوت په څېر یو نادار او بې نوم نښانه څوک دې د دوی د مشرۍ لپاره مناسب ونه گڼي.

• قرآن د بایبل دا وینا هم ردوي چې پیغمبر د پچې او قرعې په ذریعه پاچا ورته ټاکلی او دا هم چې نومول شوی کس شاتول وو، د دې په خلاف وایي چې دا کس طالوت وو، د دوی پیغمبر د هغو وړتیاوو له مخې ټاکلی چې الله تعالی ورکړې وې، هغه (علم) او (روغتیا او ځواکمنتیا) ته گوته نيسي چې طالوت ترې برخمن وو او همدا د قیادت لپاره د ضروري مواصفتو په توگه معرفي کوي.

• قرآن فرمایي چې د دوی پیغمبر د وړک شوي صندوق بېرته راتگ د طالوت د قیادت او له ده نه د الهي تائید نښه گڼلې او دا صندوق د ملائکو په ذریعه تر دوی رارسول شوی نه د غواوو د گډای په ذریعه.

• قرآن دا صندوق هسې د دوی د زړونو د تسکین وسیله گڼلې، نه هغسې چې بایبل ادعا کړې چې لوی لوی کرامتونه ئې درلودل، که داسې وی نو د همدې صندوق په شته والي کې به په یوه جنگ کې د اسرائیلیانو دېرش زره جنگیالي نه وژل کېدل، دا صندوق به د دښمن په لاس کې نه پرېوت، که په صندوق کې دا کمال وی نو فلسطینیانو ته به ئې هم همدومره برکتونه ورپه برخه کول چې اسرائیلیانو ترې طمع درلوده، دا د منلو نه ده چې یو شی دې یوه ته د برکتونو باعث او بل ته د مصیبتونو سبب وي.

• بني اسرائیلو ته له پلار نیکه نه داسې یو صندوق په میراث پاتې شوی وو چې په هغه کې څه مبارک شیان لکه د تورات لوحې او د موسی او هارون علیهما السلام د لاس څه نښې وې، دوی داسې گڼله چې تر څو دا صندوق زمونږ په واک کې وي نو تل به بریالي وو او دښمن به پر مونږ غلبه نه شي موندلی، ناڅاپي د دوی په سیمو د برید په ترڅ کې دا صندوق د دښمن په لاس کې پرېوت، په دې سره د دوی پاتې مېړانه او همت هم ختم شو، د دښمن له مقابلې ئې لاس واخیست او وتښتېدل، پیغمبر ئې ورته وویل: دا صندوق به الله تعالی بېرته تاسو ته مسترد کړي، ملائکې به ئې تاسو ته راوړي او دا به د دې نښه گڼي چې طالوت د الله له لوري تاسو ته

غوره شوی، همداسې وشول.

- د دې قصې په ترڅ کې الله تعالی مؤمنانو ته دا لارښوونه کوي چې پام کوئ د جهاد له فرض کېدو وروسته ترشا نه شی، داسې نه چې د قیادت لپاره هغه معیارونه وکاروئ چې جاهلو قومونو کارولي، داسې نه چې له علمي استعداد او جسمي پیاوړتیا نه پرته د نورو مواصفتو له مخې ځانته قیادت غوره کړئ، له هغه چا سره د مخالفت لار مه غوره کوئ چې الله تعالی د قیادت دغه غوره صفات ورکړي وي.

- قرآن د پاچایانو په اړه همغه خبره کوي چې بایبل کړې خو په ډېرو مختصرو او جامع الفاظو سره او د سبا د ملکې د وینا د تائید په توګه، فرمایي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادٍ أَصْحَابَ الْأَنْبِيَاءِ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾

النمل: ۳۴

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّبِعُوا هَادٍ أَصْحَابَ الْأَنْبِيَاءِ لَوْ أَنَّهُمْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾

وئې ويل: پاچيان خو چې كوم هېواد ته ننوځي، تباھ ئې كړي، عزتمن خلك ئې سپك كړي او همداسې كوي.

خدای شاتول رد کړ

بایبل تر دغه عنوان لاندې لیکي: سموئیل شاتول ته وویل: ما د پاچایی لپاره ستا په سر غوړې وموښل اوس د خدای پیغام ته غوږ شه! زه غواړم عمالیقیانو ته سزا ورکړم، ځکه دوی اسرائیلیانو ته له مصر نه د وتلو پر مهال اجازه ورنه کړه چې د دوی له سیمې تېر شي!! پاڅه او دوی قتل عام کړه، رحم مه پرې کوه، ښځې، نارینه، تي خور ماشومان، غوايي، پسونه، اوبنان، خره او ټول څاروي ئې ووژنه، ... شاتول همداسې وکړل... ټول قوم ئې ووژلو، خو ده او جنگیالیو ئې د خدای له حکم نه سرغړاوی وکړ، د عمالقیانو پاچا او مزي غوايي او پسونه... ئې ژوندي پرېښودل... نو د همدې په وجه خدای سموئیل ته وویل: زه متأسف یم چې شاتول مې د پاچایی لپاره غوره کړ!! دا دی له ما ئې سرغړاوی وکړ!! سموئیل شاتول ته دا خبره وکړه،... په پای کې ئې ورته وویل: نن خدای د اسرائیلیانو پاچایی له تا

اخيستي ده، ... او داسې چا ته ئې سپارلې چې تر تا غوره دي!! سموئيل ورسره ولاړ او هغه پاچا ئې ووژلو او بيا ئې ټوټې ټوټې كړې... خو سره له دې د شائلول توبه قبوله نه شوه!!! گورئ چې د بايبل ليكوال خپلو پلويانو ته څه درسونه وركوي؟ خدای څنگه معرفي كوي او پيغمبرانو ته د خدای اوامر او لارښوونې څنگه گڼي؟ د بايبل خدای په دې راضي كېږي چې عمالقيانو ته د دوی د پلرونو د يوې وړې گناه په سبب داسې ستره سزا وركړي، ټول بايد ووژل شي، د يوه كس د ژوندي پاتې كېدو په سبب په هغه چا هم غصه شو چې په خپله ئې غوره كړې وو!! او دا خو لا څه كوي په خپل انتخاب هم پښېمانه شو!!

داؤد د پاچا په توگه انتخاب شو

دلته به تاسو د بايبل له ښكرورو درواغو او تناقضاتو څخه خو نورې بېلگې هم وگورئ، بايبل ليكي: (خدای سموئيل ته وويل: تردې زيات د شائلول په غم كې مه اوسه، ما دی له پاچايي گوښه كړی اوس نو د غوړيو لوبښی درسره واخله، د يسي كورنۍ ته ورشه، ما د ده يو زوی غوره كړی چې پاچا شي... سموئيل خدای ته وويل: دا كار به څنگه كوم؟ كه شائلول خبر شو ما وژني!! خدای په ځواب كې وويل: يو سخوندر درسره روان كړه، ووايه چې د قربانۍ لپاره راغلی يې، بيا يسي د قربانۍ ځای ته دروبله، هلته به زه درته ووايم چې كوم زوی به ئې تدھين كړي (د زيتون غوړي به ئې پر سر ورموښي او په همدې سره به دی پاچا شي)، (يعني دا چې د بايبل خدای چل وروښود او ورته وئې ويل: د دې لپاره چې شائلول پوه نه شي نو د قربانۍ په نامه هغه ځای ته ولاړ شه او په پټه دا كار وكړه)... سموئيل همداسې وكړل... د قربانۍ په ځای كې ده د يسي په اوو زامنو يو په بل پسې سترگې خښې كړې او گمان ئې وكړ چې خدای به دا يا دا يا دا د پاچايي لپاره غوره كړي وي، خو خدای قبول نه كړل، په پای كې ئې يسي ته وويل: ستا دا زامن خو خدای قبول نه كړل آیا بل زوی هم لرې؟ هغه وويل: هو؛ هغه تر ټولو وور دی، څاروي پيايي، هغه ئې راوست او خدای وويل: دا همغه كس دی چې ما غوره كړی!! نو سموئيل د هغه پر سر غوړي توی كړل، د خدای روح پرې كښېښسته او له همغې ورځې وروسته تل

ورسره وه!!! ورپسې بايبل ليکي چې د خدای روح له شاتول نه لرې شوه او داسې روح پرې کنبښسته چې دی به ئې خوراوو... درباريانو ورته وويل: پرېږده چې يوه تکړه سندرغاړی او موسيقي پوه درته راولو چې کله دا پليته روح تا خوروي نو موسيقي به درته غږوي... ده موافقه وکړه... يوه درباري وويل: د يسي زوی په دې کې ډېر ماهر دی... شاتول قاصدان ولېږل او داؤد شپون ئې ورته راووست... خوښ ئې شو... پلار ئې موافقه وکړه چې ورسره پاتې شي... کله چې به هغه پليتي روح خورولو نو داؤد به په خپل ساز او سرود سره دا روح ترې شړله او دی به آرام شو... په همدې مودې کې فلسطينيانو د حملې لپاره تياری نيولو... د فوځ مشر ئې جليات نومېدو... قد ئې درې گزه وو... زره ئې اووه پنځوس کيلو وه... د مسو خود ئې وو، پښې ئې سره له زنگونو په بېلو مسي تختو پتې وې، تر شا ئې هم د مسو تخته څرېدلې... (يعني ټول په مسو کې پټ وو او بڼايي د دې ټولو وزن لږ تر لږه سل کيلو وو)، د نېزې لرگي ئې د نساجانو د لرگي په څېر ستر او پرېر وو او د نيزې سر ئې اووه کيلو وزن درلود... ډال به ئې بل چا ورسره وور!!! جليات ميدان ته راووت او سيال ئې وغوښت... څوک حاضر نه شو... څلوېښت ورځې ئې همداسې سيال غوښتو خو څوک ئې مقابلې ته نه راووت... (دلته بايبل د خپلې مخکنۍ خبرې خلاف داؤد د پاچا له درباره بېرته شپنۍ ته بيايي او ليکي): د جنگ په دغو ورځو کې يسي خپل کشر زوی ته وويل: دا لس ډوډۍ، لس کيلو غله او لس ټوټې پوڅه (پنير) در سره واخله او سنگر ته ئې يوسه او خپلو وروڼو ته ئې ورکړه،... ده خپله رمه بل شپون ته وسپارله او روان شو... جليات بيا سيال وغوښت... داؤد پوښتنه وکړه، دا څه وايي؟... که ئې څوک ووژني پاچا به څه جائزه ورکوي؟ ورته وويل شو چې پاچا به خپله لور ورکوي... وروڼو ئې دی وراتو چې ته دلته څه کوي؟ رمه دې چا ته پرېښې؟... شاتول د ده خبرې واورېدې... ده ورته وويل: هيڅ اندېښنه مه کوه، ستا دا غلام به ولاړ شي او له دې فلسطيني سره به مقابله وکړي... پاچا وويل: ته ځوان ئې او جنگي تجربه نه لرې... خو ده ورته وويل: کله چې زه رمه پيايم او کوم يږ او زمري کوم وری وتښتوي نو زه ورپسې ځم، ترې خلاصوم ئې او که راباندې بريد وکړي نو له ستونې ئې نيسم او وژنم ئې !!! ستا دې غلام هم زمريان وژلي او هم

خرسان، دا مشرك فلسطينی به هم وژنم!! شائول راضي شو، خپل جنگي وسايل، زره او خود ئې هم ورکړې... خو چې څو گامه ئې واخيستل وئې وويل: زه په دغو کې نه شم تلی... له ځانه ئې لرې کړې... خپل لرگی او مچلوغه ئې ورسره واخيسته او مقابله ته ورغی... جلیات راوړاندې شو... پرې وئې خندل... داؤد ورمخکې شو... ډبره ئې په مچلوغې کې کېښوده... د جلیات تندې ئې په نښه کړې... ډبره مخامخ د هغه په تندي ولگېده او په ځمکه رانسکور شو... ورمندې ئې کړې، د هغه توره ئې راواخيسته او غاړه ئې ورپرې او سر ئې ترې بېل کړ... فلسطينيانو چې خپل پهلوان له لاسه ورکړ په تېښته شول... دلته بايبل په جگړې کې د داؤد د برخې اخيستلو په اړه د مخکنیو دوو خبرو خلاف درېيمه خبره کوي او ليکي: کله چې داؤد د جلیات مقابله ته وړاندې کېدو نو شائول د خپل فوځ له مشر ابنير نه پوښتنه وکړه: دا ځوان څوک دی؟ هغه ورته وويل: ستا په سر قسم چې نه ئې پېژنم! شائول ورته وويل: ولاړ شه پوښتنه وکړه چې دا څوک دی، هغه ولاړ او داؤد ئې په داسې حال کې ورته راوست چې د جلیات سر ئې په لاس کې وو، شائول ترې وپوښتل: ځوانه ته څوک ئې؟ هغه ورته وويل: ستا د غلام يسي زوی!!

د بايبل ډېری خبرې دغسې يوه د بلې متناقضې دي، لکه دلته چې گورئ يو ځل داؤد د يوه وړوکي ماشوم شپون په توگه معرفي کوي چې پلار د دې لپاره سنگر ته لېږلی چې خپلو مشرانو جنگياليو وروڼو ته ډوډۍ وروړي، بيا ئې د پاچا سندر غاړې گڼي او بيا ئې د پاچا له لوري د جلیات مقابله ته لېږلی داسې جنگيالی ښيي چې پاچا خپل جنگي وسايل، خود او زره هم ده ته ورکړي وو، خو په پای کې ئې داسې معرفي کوي چې نه پاچا پېژاندو او نه د ده د فوځ مشر!! دې ته حيران يم چې د بايبل منونکي له داسې ښکرورو درواغو او تناقضاتو ډک کتاب څنگه د يوه سپېڅلي کتاب په توگه مني!!؟

بايبل په دې پسې د شائول په دربار کې د داؤد عليه السلام په اړه ډېرې نورې ناپرتې خبرې لري، ... ليکي داؤد به هره ورځ ده ته ساز غږاوو... دوه ځلې شائول د ده د وژلو لپاره د نېزې گوزار پرې وکړ خو نېزه خطا ولاړه... شائول خپله لور ميکال په دې شرط ورکړه چې د سلو وژل شوو فلسطينيانو غلغه (د نارينه تناسلي غړي)

ورته راوړي... شائول غوښتل چې په دې توگه دی د فلسطینیانو په لاس ووژل شي... مجبور شو خپله لور ورکړي... خو بیا هم د ده د وژلو په فکر کې وو... ډېرې نورې هڅې ئې وکړې خو ټولې ناکامې شوې... داؤد ترې وتښتېدو... سموئیل ته ورغی... شائول یوه ډله عسکر ورپسې ولېږل... کله چې د سموئیل خوا ته ورغلل هغه ئې د نبوت (جذبې او وجد په حالت کې وموند)، دوی هم ورسره نڅا پیل کړه... شائول دویمه او درېیمه ډله ولېږله... هغوی هم د لومړۍ ډلې په څېر جذبې واخیستل... په پای کې داؤد تښتي او د جت پاچا اخیش خوا ته پنا وړي... او هلته ځان په لېونتوب وهي... داسې چې په دېوالونو به ئې گاري ایستلې او خپله ږیره به ئې په لانیو لړله... پاچا وویل: زمونږ لېونیان لږ وو چې دا ئې هم راووست؟! داؤد له دې ځایه وتښتېدو... په یوه غره کې تم شو... ډله ئې جوړه کړه... له فلسطینیانو سره ئې څو نښتې درلودې... خو شائول ورپسې وو... یو ځل شائول د فلسطینیانو له جگړې د راستنېدو په مهال له خپلو ساتونکو بېل شو او قضای حاجت لپاره یوه سوري ته ننوت... د دې سوري په آخر کې داؤد له خپلو ملگرو سره پټه وو... شائول ئې په همدې حالت کې ولید... ملگرو ئې ورته وویل: دا ئې وخت دی، خپل غچ ترې واخله... سوکه سوکه ورنږدې شو... د وژلو په ځای ئې د څادر یوه څوکه ترې غوڅه کړه او په دې کار هم پښیمانه شو او وئې ویل: بد کار مې وکړ، وای زما په حال کې مې خپل پاچا ته څه تاوان ورساوو... ځکه چې دی د خدای له لوري غوره شوی!!! کله چې پاچا له غاره ووت، داؤد ورپسې راووت او غږ ئې کړ: ولې د خلکو خبرو ته غوږ نیسې او زما د وژلو تکل کوې، نن درته ثابت شوه چې زه بد نیت نه درته لرم، دا دی خدای زما په لاس کې راکړې، خو ما ونه وژلې، دا ئې ستا د څادر پیڅه، ... کله چې داؤد خپلې خبرې پای ته ورسولې، شائول غږ کړ: داؤده زویه! دا ته یې؟ او په ژړا شو... ته تر ما غوره یې... ته به د اسرائیلیانو پاچا وې... لوږه وکړه چې کله پاچا شوې زما کورنۍ ته به تاوان نه رسوې!! داؤد په خپله مخه ولاړ او شائول په خپله مخه!!

دې ته ورته ډېرې نورې بېهوده خبرې کوي... د شائول او د یوې جادوگرې ښځې قصه رااخلي چې شائول ترې وغوښتل: د سموئیل روح راته حاضره کړه... هغې

راحضره کړه... او ده ته ئې وویل: ولې دې احضار کړم؟ هغه ورته وویل: د دې لپاره چې وضعیت مې ډېر خراب دی، فلسطینیانو حمله پیل کړې، خدای پرېښی یم، نه په خوب کې زما د دعاگانو ځواب راکوي او نه د انبیاوو په واسطه!! ... هغه ورته وویل: چې خدای پرېښی یې نو له ما نه څه غواړې؟ دا ټول مصیبتونه د دې لپاره درباندي راغلل چې تا د عماليقيانو د ټول قوم د وژلو په اړه همغه څه ونه کړل چې خدای درته ويلي وو!! سبا به ته له خپلو زمانو سره زما په څنگ کې وئ (يعني وبه مړئ او زما خوا ته به راشئ!!)... فلسطینیان له یوې خوا او اسرائیلیان له بلې خوا د جنگ لپاره راروان ول...

بایبل د خپلو نورو تناقضاتو په څېر دلته هم لیکي چې داؤد د اخیش په فوځ کې د جگړې لپاره راروان وو، دا همغه اخیش دی چې بایبل څو سطره مخکې لیکلي وو: داؤد د ده په خوا کې ځان په لېونتوب وهلی وو، که دا کار ئې نه وی کړی نو دی ئې حتماً وژلو او ترې وتبنتېدو!! خو وروسته ئې لیکلي چې اخیش یوه سیمه ورکړه، ده به له هغه ځایه په فلسطینیانو بریدونه کول خو اخیش ته به ئې ویل چې ما په اسرائیلیانو برید کړی او اخیش په دې دلیل نه ترې خبرېدو چې داؤد به د سیمې یو کس هم ژوندی نه پرېښودو او داسې څوک به نه پاتې کېدو چې اخیش د ده له حملې خبر کړي، جگړه ونښته، لومړی د شاتول زمان او ورپسې دی ووژل شو... او ټول جنګیالي ئې هم د فلسطینیانو په لاس قتل شول..

په دوهم سموئیل کې دا قصه داسې مخکې بیايي: داؤد خبر شو، له ویره ئې خپلې جامې خیرې کړې، ډېر ئې وژل او هغه ورځ ئې روژه ونیوله... او بیا داؤد له خدای نه وپوښتل: آیا د اسرائیلیانو کوم ښار ته ولاړ شم؟ خدای ورته وویل: هو؛ بیا ئې وپوښتل: کوم ښار ته ولاړ شم؟ خدای ورته وویل: حبرون ته، هلته ولاړ... هلته د یهودانو مشرانو دی پاچا کړ او پر سر ئې غوړي ورتوی کړل!!

دا د داؤد علیه السلام د پاچا کېدو په اړه د بایبل قصه وه، په دې کې به څو خبرو حتماً ستاسو پام ځان ته جلب کړی وي:

- د بایبل له نظره پیغمبر او نبي هغه دی چې څو کارونه کوي: پاچا تدهین کوي او پر سر ئې غوړي تویوي، یوه ته ښېرا او بل ته دعا کوي، وړاند وینې کوي،

پاچایانو ته وایي چې کوم جنگ ته ولاړ شي او کوم ته نه، په کوم قوم برید وکړي او څنگه ئې نر، بنځې او ماشومان ووژني، په وجد راځي، جذبه ئې نیسي، دریا، چنگ او نی ته ناڅي، کله کله د انبیاوو لویه ډله د جذبې او وجد په حالت کې په لارې روان وي او نڅا کوي!! داسې لکه نن چې تاسو د چرسي ملنگانو یوه ډله گورئ چې د بري امام، داتا گنج بخش او فلاني بابا د عرس مراسمو ته روان وي، د ځینو په پښو کې گرنجی، د ځینو په لاسونو کې بگني، د ځینو په لاسونو کې اوږده اوږده سوتي، رنگ رنگ تراړې ترې راتاو، د چرسو کرکجن بوی او د سپېلنيو لوخړې ترې اوچت، په نڅا نڅا او په داسې حال کې چې څنې غورځوي، مستي کوي او له گرنجو ډکې پښې په زور زور په ځمکه وهي، د بایبل انبیاوو به هم همداسې کول، دوی نه خلکو ته وعظ، نصیحت او لارښوونه کوي او نه د دوی د ژوند د تنظیم لپاره احکام او مقررات بیانوي، یوازې د قربانۍ مربوط احکام وربښي!! د دې په مقابل کې قرآن هر پیغمبر او نبی د داسې شخصیت په توگه معرفي کوي چې د ژوند په ټولو چارو کې د قوم مشر دی، د خلکو لپاره قدوه او لارښود دی، د مظلومانو ملگری او د ظالمانو دښمن دی، نه د پاچایانو پر سر غوړي تویوي او نه ماشومان د پاچایانو په توگه غوره کوي، د ښېرا په ځای خلکو ته د هدایت دعا کوي. په جنگونو کې د خپلو ملگرو قومندان، په جومات کې امام او په محکمه کې قاضي وي، د مصلح، مجاهد، داعي، مبلغ، ناصح او واعظ په توگه ئې معرفي کوي.

- د بایبل له نظره د خلکو پاچایان او مشران د یوه کس لخوا غوره کېږي، عام ولس د هغه په انتخاب کې د څه ویلو حق نه لري. د دې کس لخوا کېدی شي یو وور ماشوم د پاچایۍ لپاره غوره شي، خلك به ئې مني او اعتراض به نه کوي. او دا همغه څه دي چې ټول شیطاني مذاهب او لارورکي جاهلانه ادیان له بایبل سره په کې شریک دي او دا هغه څه دي چې پیغمبران علیهم السلام د هغه په خلاف مبارزې ته لېږل شوي.

- بایبل وایي چې کله داؤد یورشليم ونيولو او د عهد صندوق ئې وراستقالولو نو په ټول زور ځواک سره ئې نبوت وکړ (يعني د وجد په حالت کې ئې نڅا وکړه)، د

ده مېرمنې ميكا دې کار ته په سپکه سترگه وکتل او دا ئې د ده له حيثيت او شأنه لرې وگانه، اعتراض ئې پرې وکړ او ورته وئې ويل: نن دې د خلکو په وړاندې ځان سپک کړ، هغه پرې غصه شو او د دغه اعتراض په وجه تر پايه بې اولاده پاتې شوه!!

- بايبل وايي چې جادوگران (چې د بايبل له نظره بنځې وي) کولی شي د پيغمبرانو روح حاضر کړي او له هغوی نه د راتلونکو پېښو په اړه معلومات ترلاسه کړي!! دا په داسې حال کې چې بايبل تر دې د مخه ليکلي: جادوگران او د روح احضاروونکي بايد ووژل شي،... خو دلته وايي چې شاول د جادوگرې بنځې په واسطه د يوه نبي روح حاضره کړه.

- قرآن داؤد عليه السلام ته د يوه جليل القدره پيغمبر په سترگه گوري خو بايبل ئې پاچا گڼي!! قرآن وايي چې داؤد عليه السلام د طالوت د لښکر په هغې ډلې کې وو چې په آزموينې کې بريالي شول، د صبر خاوندان ول، په آخرت ئې ايمان درلود او په دې باور وو چې الله تعالى ډېر ځله د صابرانو واره ټولگي ته په لوی لښکر بری ورکړی، د طالوت تر قومندې لاندې ئې په جگړې کې برخه واخيسته، د دښمن د فوځ سالار د ده په لاس ووژل شو او د همدغه زړه ورې اتلولی. په وجه الله تعالى ده ته د دغه ملک پاچايي او اقتدار وسپارو، علم او حکمت ئې ورکړ او د پيغمبرۍ مقام ته ئې ورساوو، قرآن په دې سره مونږ ته دا درس راکوي چې همدا د الله تعالى سنت دی او الله تعالى په دې راضي کېږي چې د مؤمنانو قيادت د دغسې مجاهدو مشرانو په لاس کې وي.

داؤد او بتشبع

راشئ وگورئ چې بايبل تر دې عنوان لاندې د داؤد عليه السلام په هکله څه ليکي، هغه د يوه دروند پيغمبر په توگه نه بلکې (نعوذ بالله) د يوه عياش پاچا په څېر انځوروي او ليکي: يوه ورځ مازديگر داؤد په خپل قصر کې د بام سر ته وخت چې آزاده هوا تنفس کړي، قدم ئې واهو چې ناڅاپه ئې سترگې په يوې ښکلې بنځې ولگېدې چې لمبېده، داؤد يو څوک ولېږو چې پوښتنه وکړي دا بنځه څوک ده، معلومه شوه چې نوم ئې بتشبع او د اوريا مېرمن ده، نو داؤد څو کسان وروولېږل او

دا بنځه ئې د ده قصر ته راوسته او داؤد ورسره ځملاست... بتشيع ولمبېده... او کور ته ولاړه... څه وخت وروسته پوه شوه چې حامله ده، نو داؤد ته ئې د دې خبرې اطلاع ورکړه... داؤد د بنځې مېړه اوريا راوغوښت، (دی د جنگ له ميدانه راستون شوی وو)، داؤد د جنگ د وضعيت په اړه څه پوښتنې ترې وکړې... بيا ئې رخصت کړ او د ده له تلو وروسته ئې څه تحفې هم کور ته ورولېږلې... اوريا شپه د قصر په خوله کې له ساتونکو سره تېره کړه... داؤد خبر شو او دی ئې راوغوښت او ترې وئې پوښتل: ولې دې شپه په کور کې تېره نه کړه؟ ... ده ورته وويل: فوځ د عهد له صندوق سره په بېديا کې دي زه څنگه کور ته ولاړ شم او شپه له خپلې مېرمنې سره تېره کړم!! داؤد ورته وويل: ډېر ښه! نن شپه دلته پاتې شه او سبا بېرته د جنگ ميدان ته ولاړ شه، داؤد دی ماښامني ته راوبالو، په شرابو ئې مست کړ، خو سره له دې کور ته د تلو په ځای هملته پاتې شو... سهار داؤد د يوآب په نامه خط وليکو او د اوريا په لاس ئې ورولېږو... په خط کې ئې ليکلي وو: کله چې جگړه تنده شي اوريا لومړي خط ته ولېږه او يوازې ئې پرېږده چې ووژل شي!!! يوآب همداسې وکړل او اوريا ووژل شو!! ... يوآب اطلاع ورکړه او ده په ځواب کې خبر ورولېږو چې ستا له کاره راضي يم!! بتشيع د ماتم ورځې تېرې کړې، بيا داؤد قصر ته راوسته او په نکاح ئې کړه... خدای په دې کار ناراضه شو او ناتان نبی ئې داؤد ته له دې پيغام سره ولېږو: په يوه ښار کې دوو کسانو ژوند کاوو، يو فقير وو او بل غني، شتمن ډېر څاروي درلودل او نېستمن يوازې يوه سپرلی درلوده... يوه ورځ د شتمن کور ته مېلمه راغی خو ده د دې په ځای چې خپل کوم څاروی ورته حلال کړي د فقير سپرلی ئې ورته حلاله کړه... داؤد وويل: په خدای قسم چا چې دا کار کړی وي بايد ووژل شي!! په دې وخت کې ناتان نبی ورته وويل: هغه شتمن ته يې!! ... تا اوريا وواژو او د ده مېرمن دې ځان ته نکاح کړه... نو زه به هم ستا په مېرمنو همداسې حالت راولم، د گاونډيو په لاس کې به پرېوځې او هغوی به په رڼا ورځ ورسره ځملي... داؤد اعتراف وکړ... ناتان ورته وويل: خدای هم ته وبخښلې او د دې گناه په سبب به تا نه هلاکوي خو ستا دا ځوی به ومري!! همداسې وشول... ماشوم مړ شو، خو بتشيع بيا حامله شوه، زوی ئې وزېږاوه او نوم ئې سليمان پرې کېښود...

د پیغمبرانو علیهم السلام په هکله د بائبل له دې تورو او د هر یوه په ضد د داسې کرکجنې ژبې له کارولو نه معلومېږي چې دا کار عمداً او په دې خاطر کوي چې د نورو پیغمبرانو علیهم السلام شخصیت داغجن کړي، د خلکو پام او توجه له هغوی راوگرځوي او په دې ئې قانع کړي چې یوازنی د منلو وړ شخصیت مسیح علیه السلام دی!! له دې پرته د بائبل د دې عمدي تورو او الزاماتو لپاره بله معقوله توجیه نه شو موندلی. دا نن چې په مسلمانانو کې یوه ډله د پیغمبر علیه السلام له نږدې یارانو او د ده په مبارکو لاسونو روزل شوو صحابه وو نه یوازې علي رضي الله عنه او د ده درې څلور ملگري تائیدوي او د نورو په اړه حتی د دې خبرې له کولو ډډه نه کوي چې وایي: هغوی ټول له اسلامه واوښتل او منافق شول!! دوی هم د بائبل د لیکونکي په بيماری اخته شوي

دلته د بائبل له لیکوال نه څو پوښتنې لرو:

- د داؤد علیه السلام له قصر نه د اوریا کور په څومره واټن کې وو؟ طبیعي ده چې د یوه عادي عسکر کور باید د پاچا له قصر نه ډېر لرې وي، که دا کور نږدې وی نو داؤد علیه السلام به حتماً پیژانده او له نورو به ئې دا پوښتنه نه کوله چې دا څوک ده؟ نو داؤد څنگه وتوانېدو چې د خپل قصر له بامه د اوریا د کور په حمام کې د ده بنځه د لمبېدو په حال کې داسې وگوري چې ښکلا ئې هم ورته معلومه شي؟ د یوه انسان ښکلا خو په سل گزه واټن کې هم نه شي تشخیصېدی، سل گزه خو به یوازې د قصر د بوالونه له دې بامه لرې وو!!

- د کوم پاچا چې عسکر دومره مذهبي جذبه لري چې د جنگ له میدان نه راغلی خو خپل کور ته له تلو او له خپلې مېرمنې سره د شپې له تېرولو په دې خاطر ډډه کوي چې د عهد صندوق د جنگ په میدان کې او د ده ملگري په سنگر کې د دښمن مقابله کوي!! نو د پاچا دیني او مذهبي جذبه به څنگه او څومره لوړه او قوي وي؟ په کار خو دا ده چې پاچا ئې لږ تر لږه د دغه عسکر په څېر وي!! مونږ ته خو قرآن داؤد علیه السلام د یوه ستر عابد، ذاکر، مجاهد، خدای پالونکي، له الله تعالی وېرېدونکي او د بصیرت او کمال خاوند په توگه معرفي کوي او پیغمبر علیه السلام ته فرمایي چې د دښمنانو د ناروا تبلیغاتو په مقابل کې د داؤد علیه السلام

په خبر صبر وکړه:

AS7%&SR: y' SRJ ÇIE ë #r&YQR) (%fE #NE \$1/af SR%Zn cãEB bqñjy SB 4E 4E \$
 SR\$%&or ÇIE ð #r& YP@a (m qatã ïd9# ÇIE É#ôD/ # ÆÄy2# ï éhnc/ypB
 #r&çj #fj MÄy 2\$67R y7 93& &pr * ÇIE É \$Uj&EÄ Æur pyl ðÄ 2\$67-9#ur 1/3 ã
 silèyè öny È\$yÄy (èy 3 W k93%(kãB f hyu \$1/af 4E kqz \$ fj ÇIE > #éU2\$
 # »pl b) ÇIE A' 2\$9#huy' 4j SR%&# ÆÜöèWur Ès 2# \$1V4 /ãn# U èl 4E
 ÇIE É \$Uj&# ï ' P'ar \$ZTj&AS) è o%h'r pyf èR t f r p'f èR bqäp'è Öpè/3 ÖÄ&
 kãZèy ' èn9 è\$Uj&# B #ZVx b)ur (3/4Ä\$èk 4j y7 èf èR Ä#Y0 y7 y7 3 699 AS%
 n'p'Gü \$yR& È/af ÈBr 3èè \$B @<èr M'ç ÈÄ 9#kqèèr kZB# Uir%#fj Çj èl 4E
 4\$29 SR%ZÈ 1/3 b)ur (y7 9E 1/3 SRöybü ÇIE) > SRèr \$M' #i \$zr 1/3 4 t'y&èB#
 Èp&# Ä \$Z9#Uir lãn# Çj èf #' ïpy <èz y7 »kpy_ SRj È/afy&f ÇIE U \$tB ï p'ènr
 è #è È kqè k #èè <èy' ` è bq-Öj Uir%#b)4 #èè <èy' ` è y7 -èè 3 qgè\$4èè W'r
 4ÄÜ/ \$yè-4 \$Br U èf # è\$y; 9#èèz \$Br ÇIE É \$; èèp'q kYè \$y' %f%è

ص: ۱۷-۲۷ ÇIE f \$Z9# B #r èyx Uir%# @faj 4r èyx Uir%# È y7 9E

په هغه څه صبر وکړه چې دوی ئې وایي او زمونږ بنده داود در په یاد کړه چې د
 (پیاوړو او هنرمندو) لاسونو خاوند وو، یقیناً چې هغه (خدای ته ډېر ډېر او بیا بیا)
 ورگرځېدونکی وو، یقیناً چې مونږ غرونه ورسره رام کړي وو چې سهار او ماښام به
 ئې تسبیح ویله او مرغان ورته راغونډ کړی شوي، ټول ورته راگرځېدونکي، د ده
 پاچایي مو ورته مضبوطه کړه، حکمت او پرېکنده وینا مو ورپه برخه کړه او آیا د
 هغو شخړه کوونکو خبر در رسېدلی چې له دېواله محراب (د عبادت ځای) ته

واوبنتل، کله چې د داؤد محضر ته داخل شول، دی ترې ووېرېدو، وئې ويل: مه وېرېره! مونږ دوه مدعيان يو چې يوه پر بل تېرى کړې، نو زموږ تر منځ په حقه سره پرېکړه وکړه، ظلم مه کوه او د سمې لارې لارښوونه راته وکړه، دا زما ورور دی چې نه نوي مېرې لري او زما يوه مېره ده، نو ما ته ئې وويل: دا هم ما ته وسپاره او په خبرو کې ئې زور زياتی راسره وکړ، وئې ويل: يقيناً چې په خپلو مېرو سربېره ستا د مېرې په غوښتلو سره ئې ظلم درباندي کړی او يقيناً چې ډېری شريکان يو په بل تېرى کوي پرته له هغو چې ايمان ئې راوړی او نېک عمله دي او دوی څومره لږ دي او داؤد گمان وکړ چې مونږ آزمویلی نو له خپل رب نه ئې بخښنه وغوښته، په سجده پرېوت او خدای ته ئې مخه کړه، نو مونږ دا ورته وبخښله او يقيناً چې ده ته زموږ تقرب حاصل وو او غوره پايله، اې داؤده! يقيناً چې ته مو په ځمکې کې خليفه گمارلی يې، نو د خلکو ترمنځ په حقه پرېکړه کوه، د هوی او هوس متابعت مه کوه چې د الله له لارې به دې بې لارې کړي، يقيناً هغه چې د الله له لارې بې لارې کېږي په دې سبب دوی ته سخت عذاب (ټاکل شوی) دی چې د حساب ورځ ئې هېره کړي او مونږ آسمان او ځمکه او څه چې په دوی کې دي خوشې او بېهوده نه دي پيدا کړي، دا هسې د هغو کسانو گمان دی چې کافران شوي، نو دغو کافرانو ته د اور لويه کنده ده.

له دغو مبارکو آيتونو نه څو اساسي خبرې معلومېږي:

- د داؤد عليه السلام په ضد ناروا او ظالمانه تبليغات شوي، د بايبل تبليغات ئې يوه بېلگه ده، خو ده صبر پرې کړی.
- پيغمبر عليه السلام ته ويل شوي چې ته هم د دنمنانو د تبليغاتو پروا مه کوه او د خپل ديني ورور داؤد عليه السلام په څېر صبر وکړه.
- داؤد عليه السلام د کمال خاوند وو، د زغرو جوړولو په صنعت کې پر ټولو برلاسی وو او د دې ترڅنگ د الله تعالیٰ منقاد او مطيع بنده وو.
- سبا او ماښام به د خدای په ذکر او د زبور په تلاوت مشغول وو او په خوږ غږ کې ئې دومره ستر اغېز وو چې غرونو او مارغانو ورسره زمزمه کاوو.

- مضبوط حکومت ئې وو، الله تعالى ورته پوهه او حکمت ورکړې وو او د پېچلو شخړو او منازعاتو د عادلانه او حکیمانه حل و فصل استعداد ئې ورپه برخه کړې وو.

- د دې عادلانه قضاوت یوه بېلگه ئې دا ده چې الله تعالى دوه فرشتې د دوو مدعیانو په بڼه کې ورولېږلې، له دېواله هغه ځای ته ورواوبستلې چې داؤد علیه السلام به په تلاوت او عبادت مصروف وو، دی ووپرېدو، هغوی ورته وویل: مه وپرېږه، مونږ د یوې شخړې د حل و فصل لپاره درته راغلي یو، یوه ئې وویل: دا نه نوي مېرې لري او زه یوه، په زور سره غواړي دا هم را نه واخلي، ته زمونږ تر منځ عادلانه او سمه پرېکړه وکړه او مونږ ته سمه لار وښییه، هغه له دې مخکې چې د دوهم کس دلایل واورې او بیا فیصله وکړې، د مدعي د دعوا له مخې ئې پرېکړه وکړه او وئې ویل: ده درباندي تیری کړې، خو د دغې خبرې له کولو سره سم او متصل متوجه شو چې غلطې ئې وکړه، د عادلانه قضاوت تقاضا دا وه چې د مدعی علیه دلایل مې هم اورېدلي وی او بیا مې قضاوت کړی وی، له الله تعالى ئې بخښنه وغوښته او په سجده پرېووت!! قرآن په دې وینا سره نه یوازې د داؤد علیه السلام ستر شخصیت مونږ ته معرفي کوي او د بایبل غلطه وینا ردوي، بلکې مونږ ته د دې لارښوونه هم کوي چې عادل او له الله تعالى نه وېرېدونکی قاضي باید هغه وخت هم یوازې د مدعي د وینا له مخې پرېکړه ونه کړي چې په سلو کې نه نوي ځان په حقه گڼي او بل ملامت او پر ثابتوي، باید په سره سینه د بل دلایل هم واورې او په پای کې قضاوت وکړي.

- د قرآن له دې وینا معلومېږي چې د داؤد علیه السلام په اړه په اصلي انجیل کې همدا مطلب راغلی خو د بایبل ظالم او دروغجن لیکوال داسې ناروا او غلطه قصه ترې جوړه کړې.

متأسفانه زمونږ ځینې مفسرین هم د اسرائیلي روایاتو تر اغېز لاندې تللي او د قرآن د دغو مبارکو آیتونو په تفسیر کې ئې د بایبل دا دروغجنه او بې بنسټه قصه رانقل کړې، په داسې حال کې چې دلته په قضاوت کې د (عدالت) موضوع خپرل کېږي، فرشتې هم داؤد علیه السلام ته وایي چې زمونږ تر منځ سم او عادلانه

قضاوت وکړه او الله تعالی هم ورته فرمایي چې د قضاوت په دوران کې د خپل هوس متابعت مه کوه، د خپلو احساساتو په حکم قضاوت مه کوه، د مدعي او مدعي عليه تر منځ عدالت مراعات کړه، د يوه خبره دې واورېده بل ته هم موقع ورکړه چې خپله خبره وکړي، داسې نه چې عدالت تر پښو لاندې کړي، په قضاوت کې عجله وکړي او د شخړې د يوه لوري د وينا له مخې پرېکړه وکړي، دوی دا ټول صراحتونه له پامه غورځولي او د بايبل قصې ته ئې اعتبار ورکړی!! دا مفسرين هغه دي چې بايبل ئې په دقت سره نه دی لوستلی او دې ته ئې توجه نه ده کړې چې قرآن د بايبل تائيد او تصديق نه بلکې ترديد او تصحيح کوي، بايبل هغه انجيل او تورات نه دی چې قرآن ئې تصديق کوي!! بايبل په تورات او انجيل کې ژور او نه بڅبونکی تحريف کړی، په بايبل کې د دې الهي کتابونو ډېره لږه برخه هغه هم په کچه الفاظو کې تر سترگو کېږي، قرآن راغلی چې د دې محرف کتاب ټولې دروغجنې خبرې بربنډې او حقايق خلکو ته څرگند کړي، په بايبل استناد او د قرآن د آيتونو په تفسير کې د هغه مطالب رانقلول لويه اشتباه ده!!

د داؤد سرود

بايبل تر دې سر ليک لاندې يو سرود داؤد عليه السلام ته منسوبوي چې ځينې برخې ئې دا دي:

خدای زما حصار او پنا ځای دی
د ډال په څېر مې ساتي
ما ته پنا راکوي او په خپل قدرت سره مې ژغوري
زما ژغورونکي له ظالمانو وژغورلم
بيا بيا به ئې مرستې ته رابللم او هغه به مې له دښمنانو ژغوري
ای خدایه! ته د عبادت وړ يې....

د داؤد په دې او ځينو نورو سرودونو کې چې بايبل هغه ته منسوب کړي او همدې ته د داؤد مزامير (زبور) نوم ورکوي، دې ته ورته بنسکلې جملې هم تر سترگو کېږي او ډېرې غلطې او کرکجنې هم چې بېلگې ئې دا دي:

زما ناره د خدای غور ته ورسېده
هغه په خپلې سپېڅلې خونې کې زما غږ واورېدو!
نو دا مهال ځمکه و خوځېده او په لږزېدو شوه!
د آسمان ستنې ولږزېدې!
ځکه چې خدای غصه شوی وو!
له پزې ئې دود ختو!
د سوځوونکي اور لمبې ئې له خولې وتې!
آسمان ئې سوری کړ او راکوز شو!
تر پنبو لاندې ئې تیارې وربخې وې!
په خپلې آسماني گاډۍ سور شو او د باد په څېر والوت!
په تیارو کې ئې ځان ونغښت!
له اوبو ډکو پرېرو وربخو احاطه کړ! ....

داؤد جنگيالي شماری

بايبل په دې ارتباط ليکي: يو ځل بيا خدای اسرائيليانو ته په قهر شو، د دوی د تنبیه لپاره ئې داؤد دې ته وهڅاوو چې اسرائيل او يهودا وشماری!! داؤد د جنگياليو د شمېرلو لپاره پلاوی وټاکو... پلاوي دا راپور وړاندې کړ: د اسرائيليانو د جنگياليو شمېر اته سوه زره او د يهودا پنځه سوه زره دی،... (په بل ځای کې دا شمېر دومره گڼي چې تر دې څو لکه فرق لري)، داؤد په خپل کار پېښمانه شو، خدای ته ئې وويل: ..لويه گناه مې وکړه، هيله کوم زما له حماقته راتېر شې!! سبا مخکې له دې چې داؤد راوينس شي، خدای جاد نبي ته وويل: داؤد ته ووايه: له دې دريو نه يو غوره کړه: درې کاله قحطي، درې مياشتې له خپلو دښمنانو تېښته او ستا په ملک کې درې ورځې وژونکې ناروغي!! داؤد بيماري غوره کړه، سبا خدای پر اسرائيليانو باندې د دريو ورځو طاعون مسلط کړ چې اويا زره په کې ووژل شول... خو کله چې د مرگ فرشته پلازمېنې ته راوړسېده، خدای په دې پرېکړې او دې کار متأسف شو او فرشتې ته ئې وويل: کافي ده، نور لاس درتم

کړه!! داؤد فرشته لیدلې وه او خدای ته ئې وویل: زه مقصر او گناهگار یم، ما او زما کورنۍ ته سزا را، دغو خلکو څه گناه کړې؟ بیا داؤد د قربانۍ ځای جوړ کړ، سوځېدونکې قربانۍ ئې وړاندې کړه او خدای د ده دعا قبوله او مرض ئې دفع کړ!!
د بایبل له لیکونکي څو پوښتنې لرو:

• د داؤد د اعتراض ځواب ورکړه، گناه ده کړې ولې باید د ده په گناه عام ولس په طاعون اخته او او یا زره ترې ووژل شي!!؟

• د جنگیالیو شمېر ولې گناه گڼل شوې؟ او ولې ستا خدای پرې غصه شوی؟ که دا گناه وي نو ولې په داسې وړې گناه دومره ستره سزا ورکوي؟ کوم عقل او عدل دې ته گناه ویلی شي او دا ئې سزا منلی شي؟

• دا اوس مسیحیان او د بایبل منونکي خپل فوځونه شمېرې، ولې خدای داسې سزا نه ورکوي؟

• بایبل څو ځلې د اسرائیلیانو شمېر په گوته کړی، طبیعي ده چې دا به له شمېرنې وروسته وو نه د تخمین له مخې، ولې په هغه وخت کې ستا خدای د اسرائیلیانو مخکنیو مشرانو ته داسې سزا نه ورکوله؟ بایبل لیکي چې خدای موسی ته وویل: هر کله چې بني اسرائیل شمېرې نو د شمېرلو په وخت کې دې هر بني اسرائیلي د خپل ځان له لوري هدیه ورکړي... تر څو د شمېرلو پر مهال بلا پرې نازل نه شي!! دا څنگه د داؤد شمېرنه گناه گڼي خو موسی علیه السلام په شمېرلو مکلف کوي!! که دا گناه دومره لویه وي، نو په هر ځای او مستوی او د هر چا لخوا چې وي باید جرم وگڼلی شي، پلار باید خپله کورنۍ ونه شمېري او افسر باید خپل عسکر ونه شمېري...

• په خپلو پرېکړو هغه څوک پښېمانه کېږي او تأسف کوي چې علم ئې محدود وي، د خپلو پرېکړو له پابلو خبر نه وي، انتظار ئې یو څه او نتیجه بل څه راووځي، نو ځکه پښېمانه او متأسف شي، آیا ته خپل خدای ته په همدې سترگه گوري!!؟

لومړي پاچايان

دا د بايبل د بل کتاب نوم دی چې په دې مقدمه پيل شوی: داؤد ډېر زوړ شوی وو... چې په برستن به ئې هم پټه کړه نه تودېدو... درباريانو ورته وويل: ستا علاج په دې کې دی چې يوه بنکلې پېغله دې پرستاري وکړي او په غېږ کې دې پرېوځي چې تود شي... نو د اسرئيليانو په ټول هېواد کې وگرځېدل او د اييشک په نامه يوه بنکلې پېغله ئې غوره کړه، د ده قصر ته ئې راوستله او په پرستاري ئې لگيا شوه، خو ده ورسره نږدېکت ونه کړ!!

بايبل له دې وروسته د داؤد عليه السلام د ځای ناستي په توگه د سليمان عليه السلام ټاکنې باندې بحث کوي او ليکي چې ده خپل ورور ادونيا چې د سلطنت مدعي وو ووژلو... او بيا د ده لخوا د يوه ستر معبد د جوړېدو په اړه ډېر تفصيلي بحث کوي، خو الفاظ ئې د مخکنيو بحثونو تکرار او همغه دي چې موسی عليه السلام لخوا د معبد جوړولو په اړه ئې کارولي، دلته هم ليکي چې په دې معبد بڼه ډېر سره او سپين زر، مس، قيمتي ډبرې او اعلى لږگي مصرف شول. بيا د ده د لوی او مجلل قصر په اړه معلومات ورکوي او ليکي چې سليمان د سرو زرو دوه سوه ډالونه چې د هر يوه وزن څلوېښت کېلو وو او درې سوه ډالونه چې د هر يوه وزن دوه کيلو وو، جوړ کړي وو او دا ئې د قصر په لوی تالار کې چې (د لبنان جنگل) نومېدو، ايښي وو، د قصر ټول لوبښي د خالصو سرو زرو وو، سليمان اووه سوه مېرمنې او درې سوه وينځې درلودې، دغو مېرمنو ورو ورو سليمان له خدايه لرې

کړ او د دې په ځای چې د عمر په پای کې د خپل پلار په څېر د خدای عبادت ته تر مخکې زیات توجه وکړي د بتانو عبادت ته ئې مخه کړه!!! د یورشليم په غره ئې د موآب او مولک بتانو لپاره دوه معبدونه جوړ کړل!! مېرمنې ئې اکثرأ مشرکانې وې او ده هرې یوې ته خپله خپله د بت خونه جوړه کړه!!! که څه هم خدای دوه ځلې ده ته ځان وروښود او دی ئې د بتانو له لمانځنې منع کړ خو ده د خدای له امره سرغړونه وکړه، نو خدای په سلیمان غصه شو او ورته وئې ویل: له دې کبله چې زما له اوامرو دې سرغړاوی وکړ سلطنت درنه اخلم او ستا ترلاس لاندې یوه کس ته ئې سپارم، خو ستا د پلار داؤد په خاطر دا کار ستا په ژوند کې نه بلکې ستا د زوی په سلطنت کې کوم!!! سلیمان څلوېښت کاله پاچایي وکړه کله چې وفات شو نو زوی ئې رحبعام پاچا شو!! بایبل له دې وروسته د گڼ شمېر پاچایانو او د هر یوه په وخت کې د هغو نبیانو یادونه کوي چې وړاند وینې به ئې کولې... د دوی تر منځ جگړو او نښتو ته گوته نیسي، ارقام او شمېرې ورکوي او دا ټول داسې لکه چې څوک تاریخ لیکي، خو د فاتحانو په گټه او د فاتحانو له ستاینو ډک او یا څوک د نکلونو او قصو داسې کتاب لیکي چې غواړي د لوستونکي تعجب او حیرت راوپاروي!! په دې ټولو قصو کې به نه کومه گټه وړه خبر په نظر درشي او نه کومه لارښوونه!! ښه به وي چې له دغو قصو څخه یوه د بېلگې په توگه ستاسو مخې ته کېږدو چې نورې پرې قیاس کړئ:

د اخاب له مرگه وروسته د موآب خلکو بغاوت وکړ او اسرائیلیانو ته د باج او جزیې له ورکولو ئې ډډه وکړه، په دې ورځو کې اخزیا پاچا د قصر له پورتنې پوړ نه لاندې راپرېوتی او سخت ټپي شوی وو، ده د عقرون د خلکو بت بعل زبوب ته څوک ولېږو ترڅو وپوښتي چې دی به روغ شي که نه!! خو د خدای فرشتې ایلیا نبي ته وویل: ځان د پاچا پلاوي ته ورسوه او ورته ووايه: آیا په اسرائیلیانو کې خدای نه شته چې د پاچا د روغېدو په اړه پوښتنه ترې وکړئ؟ لار شئ خپل پاچا ته ووايئ: دغه کار په سبب به روغ نه شي او وبه مړې!! پلاوي دا خبره پاچا ته ورسوله... پاچا وپوښتل: د دې کس ظاهر او جامه څنگه وه؟ هغوی وویل: پوستین ئې اغوستی وو او د څرمنې ملابند ئې تړلی وو، پاچا وویل: دا ایلیا نبي دی! نو یو سردار ئې له

پنځوسو عسکرو سره ولېږو چې هغه راوړي... دوی هغه د یوې غونډې پر سر ناست وموند او ورته وئې ویل: ای د خدای نازولیه! پاچا امر کړی چې له مونږ سره یو ځای ولاړ شي! هغه په ځواب کې وویل: که زه د خدای نازولی بنده یم نو له آسمانه دې اور راشي او تا او ستا پنځوس عسکر دې وسوځوي، همداسې وشول، له آسمانه اور نازل شو، سردار او عسکر ئې وسوځول، پاچا بیا پنځوس عسکر ولېږل، هغوی هم د مخکنیو په برخلیک اخته شول!! درېیم سردار ئې ولېږو خو هغه ایلیا ته وویل: په ما او دغو عسکرو رحم وکړه، د مخکنیو په برخلیک مو مه اخته کوه!! فرشته راغله او ایلیا ته ئې وویل: مه وېرېږه، ورسره ولاړ شه... پاچا ته ورغی او د ده د مرگ خبر ئې ورکړ او هغه د ایلیا له وړاند وینې سره سم مړ شو!!! او بیا آسمان ته د ایلیا د ختلو خبره کوي او لیکي: الیشع له ایلیا سره یو ځای د بیت ئیل په لوري وخوځېدو، په لارې کې د انبیاوو له یوې ډلې سره مخامخ شو او هغوی الیشع ته وویل: آیا خبر یې چې نن به خدای ستا مولا درنه اخلي، هغه ورته وویل: هو؛ خاموش اوسئ، بیا د اریحا په لوري وخوځېدل، هلته هم د انبیاوو بلې ډلې الیشع ته همدا خبره وکړه او ده همغه ځواب ورکړ، بیا د اردون د سیند په لوري روان شول، د رود په غاړه ودرېدل، پنځوسو انبیاوو له لري د دوی تماشا کوله، په دې وخت کې ایلیا خپل څادر ونغاښت او اوبه ئې پرې ووهلې اوبه په منځ کې بېلې شوې او دوی دواړه په وچه لار تېر شول، د سیند آخوا ته ایلیا الیشع ته وویل: مخکې له دې چې آسمان ته ولاړ شم، ووايه څه رانه غواړې؟ ده ورته وویل: د خپل ځواک دوه برابره روحي ځواک درنه غواړم، ده ورته وویل: ډېر گران شی دې رانه وغوښت، که آسمان ته د تلو په وخت کې دې ولیدم نو ستا تمنا به تر سره شي که نه نو غوښتنه به دې ترسره نه شي!! کله چې دوی دواړو هلته قدم واهو ناڅاپي د اور گاډۍ چې د اور آسونو کښوله راڅرگنده شوه، دوی دواړه ئې سره بېل کړل او ایلیا په لوڅرو کې آسمان ته وخوت،... الیشع خپل څادر خیري کړ او د ده څادر ئې له ځان سره واخیست، بېرته راروان شو، د سیند غاړې ته راوړسېدو، په څادر ئې سیند وواهو، لار ورته پرانیستی شوه!! بیا لیکي چې الیشع دا او هغه معجزه خلکو ته وښوده، تروې اوبه ئې خوږې کړې، څلوېښتو تنکیو زلمیانو دی توهین کړ

ناڅاپي له ځنگله يې راووت او دوی ئې وخوړل، په وچ نهر کې ئې اوبه وبهولې، مړی ئې راژوندی کړ، د اسرائیلیانو په لاس د موآب د ماتې وړاند وینه ئې وکړه او همداسې وشول، د یوې کونډې له یوې کوزې زيتون غوړیو ئې د ټول کلي کوزې له غوړیو ډکې کړې او د سوریې د فوځ مشر نعمان ئې د جذام له مرضه روغ کړ، داسې چې ورته وئې ویل: د اردون سیند په اوبو کې اووه ځله غوټه شه مرض به دې ختم شي، ده زړه نازړه دا خبره ومنله اوومې غوټې سره روغ شو!!! هغه غوښتل چې تحفه ورکړي خو ده قبوله نه کړه... روان شو، د الیشع خدمتگار جیحزي له ځان سره وویل: په خدای قسم چې پسې ځم او هدیې ترې اخلم... کله چې جیحزي ورنږدې شو هغه ئې مخې ته راوپاندې شو او وئې پوښتل: څه شوي؟ ده ورته وویل: ستا له روانېدو وروسته دوه ځوان انبیا راغلل او له الیشع ئې درې زره مثقاله سپین زر او دوې جوړې جامې وغوښتې، نعمان ورته وویل: هیله کوم شپږ زره مثقاله درسره واخلي، په کڅوړو کې ئې ورواچول، کله چې د الیشع خوا ته ورغی هغه ورنه پوښتل: جیحزي چېرې تللی وي؟ هغه وویل: چېرې نه وم تللی!! الیشع وویل: آیا گمان کوي کله چې نعمان له خپلې گاډۍ راکوز شو او ستا استقبال ته راوپاندې شو زما روح پرې خبره نه شوه؟... د دې کار په سبب به د نعمان جذام پر تا راشي او ستا نسل به تر ابده پرې مبتلا وي!! جیحزي د ده لخوا ووت او پوستکی ئې د اوړې په څېر له جذامه سپین شوی وو!! یو ځل له یوه نبي نه امانتي تېر له لاستي ووت او د سیند په اوبو کې ولوېد، له الیشع نه ئې مرسته وغوښته، هغه ورغی، یو لرگی ئې په هغه ځای کې په اوبو کې داخل کړ، تېر له اوبو راووت او د اوبو په سر روان شو او هغه ئې راوايست!! دې ته ورته گڼ شمېر نورې معجزې یادوي!!

په دې هکله څو خبرې د پام وړ دي:

- دغه قصې د بایبل ماهیت څرگندوي او ښيي چې دا کتاب د الله تعالی له کوم سپیڅلي کتاب نه ماخوژ نه بلکې د درباري وقایع لیکونکو د لیکنو مجموعه ده.
- بایبل د ایلیا او الیشع معجزې بیانوي خو دا نه وایي چې دوی په خپله د ځنگه شخصیت خاوندان وو او خلکو ته ئې څه ویل؟ پیغام ئې څه وو؟ د چا عبادت ته ئې رابلل او د چا له عبادت نه ئې د ځان ساتلو توصیه ورته کوله؟ او د دغو معجزو له

ښودلو ئې هدف څه وو؟

- د دې په مقابل کې قرآن لومړی د ده د اصلي نوم په هکله د بايبل اشتباه تصحيح کوي او هغه د ايليا په ځای د الياس په نامه يادوي، پيغمبر ئې گڼي او د ده په شأن کې داسې فرمايي:

وَأَيُّ بَقَاءٍ لِّكَ فِي بَقَائِهِمْ وَأَيُّ مَدِينَةٍ كَانَتْ إِذِ انبَسَجْتُمْ فِيهَا مِنَ الْبِلَادِ الْمَكِينَةِ

وَأَيُّ مَدِينَةٍ كَانَتْ إِذِ انبَسَجْتُمْ فِيهَا مِنَ الْبِلَادِ الْمَكِينَةِ

وَأَيُّ مَدِينَةٍ كَانَتْ إِذِ انبَسَجْتُمْ فِيهَا مِنَ الْبِلَادِ الْمَكِينَةِ

وَأَيُّ مَدِينَةٍ كَانَتْ إِذِ انبَسَجْتُمْ فِيهَا مِنَ الْبِلَادِ الْمَكِينَةِ

الصفت: ۱۲۳-۱۳۲

وَأَيُّ مَدِينَةٍ كَانَتْ إِذِ انبَسَجْتُمْ فِيهَا مِنَ الْبِلَادِ الْمَكِينَةِ

او يقيناً چې الياس د پيغمبرانو له ډلې څخه وو، خپل قوم ته ئې وويل: آيا ځان (له گناهونو، فساد او ظلم نه) نه ساتئ؟ آيا د بعل عبادت كوي او تر ټولو غوره خالق پرېږدئ؟ همغه ستاسو رب او ستاسو د مخکنيو پلرنو رب!! نو دروغجن ئې وگانو نو خامخا به (زمونږ په وړاندې) حاضر کړي شي، د الله له مخلصو بندگانو نه پرته او په وروستنيو کې مو د ده په اړه دا وينا پرېښوده چې په الياسين دې سلامونه وي، مونږ همدا سې نېکانو ته بدله ورکوو، يقيناً چې دی زمونږ له بايمانانه بندگانو څخه وو.

قرآن په دغو موجزو الفاظو سره د الياس عليه السلام د شخصيت مهم ابعاد او د ده د دعوت او رسالت ټول اساسي برخې بيانوي او فرمايي چې دی يو پيغمبر وو، د الله تعالی مخلص او مؤمن بنده وو، قوم ئې تقوی او پرهېزگاری ته رابلو، د بتانو له عبادت نه ئې منع کول، ورته ويل ئې چې تر ټولو د غوره خالق عبادت وکړئ نه د هغه څه چې تاسو په خپل لاس جوړ کړی، هم ئې وجود ستاسو د لاس محصول او هم ئې کرامتونه ستاسو د وهم زېږنده، له پلار نيکه درپاتې بتان پرېږدئ، د هغه الله عبادت وکړئ چې هم ئې تاسو پيدا کړي يئ او هم ئې ستاسو پلرونه، قوم د ده

مخالفت ته ملا ترلې، دی ئې دروغجن گنلې، قرآن له هغو معجزو نه چې بايبل ئې ايليا ته منسوبوي يوه هم نه يادوي، په حقيقت کې دا معجزې د ده له وفاته وروسته بايبل ليکونکي جوړې کړې او ده ته ئې منسوب کړې او دا معامله د الله تعالی له ډېرو مخلصو بندگانو سره شوې، په ژوند کې خلکو له دوی سره دښمنۍ ته ملا ترلې، دوی ئې دروغجن او دعوت ئې کاذب گنلې، خو همدغو کسانو چې په ژوند کې ئې د دوی مخالفت کولو، له وفاته وروسته ئې دوی ته کرامات او معجزې منسوب کړې او د دوی په قبرونو ئې زيارتونه جوړ کړي.

- قرآن فرمايي چې په ځمکې او آسمان کې له الله تعالی پرته هيڅوک په غيب نه پوهېږي، نه فرشتې، نه انبياء، نه اولياء او نه پيريان، څوک چې په غيب د پوهېدو ادعا کوي دروغ وايي، څوک چې له الله تعالی پرته بل ته د غيب علم ثابتوي دروغجن دی، په غيب د پوهېدو ادعا هغه ټگمار مذهبي مشران کوي چې خلک غولوي او شکرانې ترلاسه کوي، الله تعالی هيچا ته د غيب علم نه دی ورکړی، هيڅوک نه پوهېږي چې کله او چېرې به مري، نه د خپل مرگ له نېټې او ځای نه خبر دی او نه د بل، کوم مريدان چې د خپلو پيرانو په هکله تبليغات کوي او دوی ته علم غيب ثابتوي يا جاهل او له دينه بې خبره دي او يا ټگماران او له جاهلو خلکو د خپل پير په نامه د شکرانو د شکولو په لټه کې. له الله تعالی پرته هيڅوک د مړې د راژوندي کولو توان نه لري، په پيغمبرانو عليهم السلام کې يوازې عيسى عليه السلام ته دا معجزه ورکړې شوې وه چې خلکو ته د قيامت او بياژوندون د اثبات لپاره ئې له خټو د مارغه څېره جوړه کړه او د ده په پو سره ژوندی مارغه ترې جوړ شو!!

- قرآن فرمايي چې د عالم د چارو په سمبالولو کې الله تعالی شريك نه لري، داسې څوک ئې نه دی پيدا کړی چې د عالم ځينې چارې ئې هغه ته سپارلې وي، ترڅو د خلکو غوښتنو ته ځواب ووايي او حاجتونه ئې ترسره کړي، الله تعالی هم خالق دی، هم مالک دی، هم ټولواک دی، هم د عالم چارې سمبالوي، هم د مخلوق غوښتنې پوره کوي او هم ئې حاجتونه ترسره کوي. کوم مذهب او دين چې خپل مذهبي مشر، پيغمبر، امام، پير او شيخ ته د غيب علم منسوبوي او د دعاگانو د

اجابت مرجع ئې گڼي، جعلي مذهب او خرافي دين دى.

- په قرآن کې د ځينو پيغمبرانو عليهم السلام معجزې ذکر شوي: لکه ابراهيم عليه السلام چې د نمرود په اور کې ونه سوځېدو، د موسى عليه السلام عصا او يد بيضاء او عيسى عليه السلام چې پيس د ده په دعا روغېدو، له ختې جوړ شوى مارغه د ده په پو سره په ژوندي مارغه بدلېدو او د راتلونکې ورځې د خوراک په هکله ئې خلک خبرولى شو، خو دا معجزې داسې نه وې چې د نوموړو پيغمبرانو عليهم السلام ذاتي کار وي او يا نور پيغمبران د دوى په ځانگړو معجزو کې ورسره شريك وي او دا کارونه د هر يوه په وس کې وي او داسې هم نه وې چې وخت ناوخت ئې هر چا ته وښيي، دا په خاص خاص وختونو کې او د الله تعالى په اذن او امر سره د يوه لوى مصلحت لپاره بنودل شوي!! په قرآن کې زمونږ پيغمبر عليه السلام ته هېڅ داسې معجزه نه ده منسوب، په خپله (قرآن) د ده معجزه گڼل شوې. او دا د مرو تراژوندي کولو هم ستره او تلپاتې معجزه ده!!

- دا يوازې مسيحيان او يهودان نه دي چې خپل مذهبي مشران ئې له مرگه وروسته آسمان ته خپږولي، تر دوى د مخه هم ډېرو جاهلو قومونو دا کار کړى او تر دوى وروسته هم، ايليا يوازنى کس نه دى چې د بايبل ليکوال د اور په گاډۍ کې آسمان ته لېږلى، ډېرو نورو هم ورك پيران، شيخان او امامان آسمان ته لېږلي او د عرش په شاوخوا کې ئې کښېنولي، ډېر نور تر خاورو لاندې باباگان او امامان په آسمان کې لټوي.

- دا يوازې بايبل نه دى چې مذهبي مقام موروثي گڼي او روحي مقام له يوه نه بل ته د انتقال وړ متاع، ټول جاهلي مذاهب په دې کې له بايبل سره ملگري دي او د بايبل خبره کوي!! د خان خاني او پاچايي نظامونو په څېر زوى د پلار ځاى ناستى وي، له ايليا نه خپل شاگرد اليشع ته د روحي مقام انتقال خو لا څه ناڅه توجيه کېدى شي، داسې مذهب هم شته چې له پنځه کلن ورك ماشوم نه ئې امام زمان جوړ کړى!! په خپل لاس جوړ کړى بت اور، لمر، غويى،... ئې د خداى ځاى ناستى گرځولى!!

دوهم پاچايان

بايبل تر دې عنوان لاندې د څو نورو پاچايانو شجرې او د دوی جنگونه بيانوي او په ضمن کې ئې د اشعيا نبي يادونه کوي او ليکي: په دې ورځو کې حزقيا پاچا بيمار وو، اشعيا نبي عيادت ته ورغی او د خدای له لوري ئې دا پيغام ورووړ: وصيت دې وکړه، عمر دې پای ته رسېدلی او له بيماری څخه نه روغېږې! حزقيا خپل مخ دېوال ته واړوو او دا دعاء ئې وکړه: خدایه! څومره ستا لپاره وفادار او امين وم او څنگه مې هڅه کړې چې ستا د خونبې سره سم عمل وکړم! ستونی ئې ونښت او ډېر ئې وژړل، مخکې له دې چې اشعيا له قصره ووځي خدای يو ځل بيا ورسره خبرې وکړې او وئې فرمايل: حزقيا ته ورستون شه او ورته ووايه: ستا خدای، ستا د جد داؤد خدای، ستا دعا واورېده، ستا اوښکې ئې ولېدې، هغه به شفا درکړي، درې ورځې وروسته به له بستره پاڅې... او پنځلس کاله به ستا عمر دراوړد کړي!! بيا اشعيا نبي وويل: لږ انځر درواخلی، وئې ټکوی او د پاچا په دانو ئې کېږدئ، همداسې ئې وکړل او هغه روغ شو!! خو حزقيا اشعيا ته وويل: يوه نښه راته وښيه چې ډاډه شم خدای روغتيا راکوي! هغه ورته وويل: دې ساعت ته چې د سيوري له مخې وخت ټاکي وگوره، آيا غواړې سيوری ئې لس درجې مخکې ولاړ شي که وروسته؟ (يعني لمر مخکې ولاړ شي که وروسته)، حزقيا ورته وويل: غوره به دا وي چې سيوری وروسته راشي، اشعيا له خدایه وغوښتل چې سيوری شا ته کړي او همداسې وشول!!

بايبل له دې د مخه د اليشع په اړه ليکلي وو چې لمر او سپوږمۍ د ده لپاره

و در بدل او دا کار نه تر دي د مخه شوی او نه به وروسته وشي، خو خپله هغه خبره ئې هېره کړې او دلته ئې وييلي چې لمر د اشعيا په امر لس ساعته شاته ولاړ!!
 د بايبل د دې خبرې معنا دا ده چې د خدای پرېکړې د انسانو په څېر بدلېږي رابدلېږي، حتی پرېکنده او قاطع پرېکړي ئې هم، پاچا ته ئې پيغام ولېږو چې مري، خو څو شېبې وروسته ئې بل پيغام ولېږو او ورته وئې ويل: نه يوازې دا چې روغ به شې بلکې پنځلس کاله نور هم ستا عمر زياتوم!! او د ده د اندېښنې ختمولو لپاره ئې لس ساعته لمر شاته بوت، که د مازديگر څلور بجې وې نو د سهار شپږ بجې ئې کړې!!! نو حرقيا ډاډه شو!!

د بايبل ليکوال په دې نه پوهېږي چې د الله تعالى پرېکړې قاطع او نه بدلېدونکې دي او سنن ئې تغير نه منونکي، نه اجل مخکې وروسته کېږي او نه لمر او سپوږمۍ!! بايبل خدای په داسې انسان قياس کړی چې هره شېبه ئې افکار او عزائم بدلېږي، په دې نه پوهېږي چې په انسان کې دا عيب د کم علمۍ په وجه دی، دا شېبه يو کار ورته ښه معلوم شي او د هغې له مخې پرېکړه وکړي، خو څو شېبې وروسته يا په خپلې غلطۍ پوه شي، يا تر مخکنۍ پرېکړې غوره په نظر ورشي نو ځکه خپل تصميم بدل کړي او له مخکنۍ پرېکړې په شا شي، دا يو نقص دی، دا د علم د کم والي او د هوډ او عزم د سست والي ښه ده، الله تعالى له دې نقص او عيبه مبراء دی، هغه خدای خدای نه دی چې علم ئې ناقص وي او پرېکړې ئې بدلېږي رابدلېږي، قرآن په دې هکله فرمايي:

خو الله لا يهدي القوم الظالمين ﴿٤٩﴾

يونس: ٤٩

﴿٤٩﴾

ووايه: خپل ځان ته نه د ضرر (دفع کولو) واک لرم او نه د گټې (رسولو واک)، پرته له هغه څه چې الله غوښتي، د هر امت لپاره ثابته نېټه ټاکل شوې، کله چې د دوی اجل راوړسېږي نه يوه شېبه وروسته کېږي او نه مخکې کېږي.

گورئ چې قرآن پيغمبر عليه السلام ته وايي: په خپله خوله خلکو ته ووايه چې

د تاوان او گټې پرېکړه زما په واک کې نه ده، نېټې نه شم بدلولی، د گټې او تاوان پرېکړه الله تعالی کوي او د هر چا نه بدلېدونکي اجل هغه ټاکلی!!

دا مطلب په قرآن کې څو ځله تکرار شوی او دا د دې لپاره چې د بایبل د لیکونکي په څېر د هغو ټگمارانو مخه ونیسي چې خلکو ته وايي: راشئ په یوه دم او دعا سره ستاسو تقدیر بدلولی شو، مرگ مو ځنډولی شو، عمر مو زیاتولی شو، تاوانونه دفع کولی شو، مرادونو ته د رسېدلو لارې درته پرانیستلی شو!!

قرآن همدا راز فرمایي: الهي سنن ثابت او نه بدلېدونکي دي، هيڅوک نه شي کولی د الله تعالی هغه ثابت سنن بدل کړي چې په دې عالم کې ئې وضع کړي او هر څه د هغوی مطابق تر سره کېږي:

۶۲ الاحزاب: **قُلِ اللَّهُ لَا يَبْدِلُ أَوَّلِيَّتَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ**

دا د الله هغه سنت دی چې په مخکنيو کې تېر شوی او هيڅکله به د الله د سننو لپاره تغیر او تبديلي ونه مومي.

قُلِ اللَّهُ لَا يَبْدِلُ أَوَّلِيَّتَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

فاطر: ۴۳

قُلِ اللَّهُ لَا يَبْدِلُ أَوَّلِيَّتَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

آيا دوی د مخکنيو له سنت نه پرته بل څه ته انتظار لري؟ په داسې حال کې چې هيڅکله به د الله د سننو لپاره هيڅ تبديلي ونه مومي او هيڅکله به د الله د سننو لپاره هيڅ بدلون ونه مومي.

د بایبل لیکونکی په دې نه پوهېږي چې الله تعالی د دې عالم نظم هومره دقیق جوړ کړی او هر څه ئې په خپل خپل ځای کې داسې مناسب پیدا کړي چې که په دې نظم کې معمولي تبديلي راشي هر څه ئې یو له بل سره تصادم کوي، که لمر لس ساعته په شا کېدل خو پرېږده که لس ثانيې په خپل ځای ودرېږي دا عالم له منځه ځي!! قرآن په المؤمنون: ۷۱ کې په دې هکله فرمایي:

قُلِ اللَّهُ لَا يَبْدِلُ أَوَّلِيَّتَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

که حق د دوی د هوس تابع شي، نو آسمانونه او ځمکه او هر هغه څه چې په دوی کې

دي، تباہ کبري، ...

يعني که د عالم دا حقيقي نظام د انسان د هوس تابع کړی شي او ده ته د خپل هوس مطابق د تصرف موقع ورکړی شي، د دې عالم هر څه له تباهي سره مخامخ کېږي. د دې عالم نظم داسې وگڼئ لکه په يوه ډبر ستر هوايي ميدان کې چې هره شېبه گڼ شمېر جهازونه ترې الوزي او په کې کښيني او دا ټول د يوه حساس کمپيوټر په واسطه اداره کېږي، که د دې کمپيوټر سرانجنير خپل نازولی ماشوم زوی د کمپيوټر خونې ته له ځان سره بوځي او اجازه ورکړي چې د کمپيوټر په هرې بټنې چې زړه ئې غواړي گوته کېږدي، د دې پاېله به څه وي؟! همدا راز که د دې عالم په نظم او اداره کې د انسان هوس دخالت وکړي، د تودوخې کم والی زیاتوالی، د ورځې او شپې اوږدوالی او لنډوالی، د لمر او سپوږمۍ د راختو او لوېدو اوقات د ده د خوښې مطابق بدل رابدل شي، دا عالم تباہ کېږي!!

دا وضاحت هم ضروري دی چې دغو اسرائیلي روایاتو پر مسلمانانو هم خپل اغېز کړی، په مسلمانانو کې هم داسې روایات خواره شوي چې ځينې ئې وايي: پیغمبر علیه السلام ته لمر ودرېدو، سليمان علیه السلام ته لمر په شا راغی، علي رضي الله عنه ته لمر ودرېدو او يو روایت هم د ابوهريرة رضي الله عنه دی چې وايي: پیغمبر علیه السلام وفرمايل: إن الشمس لم تحبس لبشر إلا ليوشع ... لمر له يوشع نه پرته هيچا ته نه دی ودرېدلی... د دې روایاتو په اړه څو خبرو ته پام په کار دی:

- ځينې محدثين د دې وروستي روایت اسناد صحيح گڼي، خو نور ضعيف او حتی موضوعي گڼي.
- دا روایت ټول هغه روایات ردوي چې د بل چا لپاره د لمر د ودرېدو خبره په کې راغلې، يوازې يوشع ته د لمر د ودرېدو معنی دا ده چې دا نور روایات چې وايي د سليمان علیه السلام، پیغمبر علیه السلام، علي رضي الله عنه... لپاره لمر ودرېدلی حقيقت نه لري، ډېره عجيبه ده چې څوك دا حديث هم مني او نور روایات هم!! زه هغه چا ته حيران يم چې د قرآن دا صريح او واضح آیت د دغو اسرائیلي روایاتو تر اغېز لاندې غلط تفسیروي:

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ﴾

چې مازديگر تېز ځغاستي بڼه آسونه ور وړاندې کړې شول، نو (سليمان عليه السلام) وويل: د خپل رب د ذکر په سبب مې د آسونو مينه غوره کړې، تر څو چې (د دوړو) په حجاب کې پټ شول، (وئې ويل) بېرته ئې راوگرځوئ، نو (د دوی) په پښو او غاړو ئې لاس راکاږو.

ص: ۳۱-۳۳

کله چې مازديگر تېز ځغاستي بڼه آسونه ور وړاندې کړې شول، نو (سليمان عليه السلام) وويل: د خپل رب د ذکر په سبب مې د آسونو مينه غوره کړې، تر څو چې (د دوړو) په حجاب کې پټ شول، (وئې ويل) بېرته ئې راوگرځوئ، نو (د دوی) په پښو او غاړو ئې لاس راکاږو.

آيا ډېره عجيبه نه ده چې څوک په دې آيت کې (توارت بالحجاب) د لمر لوېدل گڼي او (رُدُّوَهَا عَلَيَّ) د لمر بېرته راگرځول!! او (فَطْفَقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ) د آسونو پښې او غاړې قطع کول؟! په داسې حال کې چې دلته نه په خپله آيت کې او نه له هغه نه مخکې يا وروسته د لمر هيڅ ذکر نه دی شوی او هر عادي انسان هم پوهېږي چې دا د (صافنات الجياد) په هکله دي، همدا آسونه له سترگو پټ شوي، د دوی د بېرته راگرځولو امر ئې کړی او د دوی په غاړو او پونډيو ئې لاس راکښ کړی، آيا هغه روايت او تفسير د منلو وړ دی چې د قرآن د دغه صريح آيت داسې غلط تفسير او تعبير په کې راغلی وي؟

- او دا وروستی حديث يوازې له ابوهريرة رضي الله عنه نه روايت شوی.
- په قرآن کې نه يوازې د دې لپاره هيڅ تائيد نه شو موندلی بلکې له قرآن سره ئې متعارض مومو.
- که پيغمبر عليه السلام دا خبره کړې وي نو حتماً به ډېرو صحابه وو اورېدلې وه، ډېرو نورو به هم ويلې وو چې مونږ له رسول الله صلى الله عليه و سلم څخه دا خبره واورېده.
- د لمر د ودرېدو په څېر يوه عجيبه او نادره خبره خو حتماً بايد ډېرو يوه بل ته کړې وي، ولې له ابوهريرة رضي الله عنه نه پرته بل چا دا خبره نه ده کړې؟
- د دې روايت په اړه غالب گمان دا دی چې ابوهريرة رضي الله عنه د پيغمبر عليه السلام دا خبره کړې چې ان الشمس لم تحبس لبشر: لمر د هيڅ انسان لپاره نه دی ودرول شوی، وروسته ئې د اهل کتابو دا خبره کړې چې هغوی وايي يوازې د

یوشع لپاره ودرول شوی اورېدونکي دا گمان کړی چې دا هم د پیغمبر علیه السلام د قول ضمیمه ده!! والله اعلم.

بایبل د الیشع د معجزاتو په لړ کې لیکي: د سوریې پاچا له اسرائیلیانو سره په جگړو کې ښکېل شو... خپل فوځ ئې د برید لپاره په یوې سیمې کې ځای په ځای کړ، خو الیشع د اسرائیلیانو پاچا ترې خبر کړ چې ورنږدې نه شي، همداسې څو ځلې نور ئې هم پاچا ته د سوریې د لښکر د ځای په اړه اطلاع ورکړه... د سوریې پاچا غصه شو او خپل افسران ئې راوغوښتل چې په تاسو کې حتماً داسې څوک شته چې له ما سره خیانت کوي او زما له نقشبې نه اسرائیلیان خبروي.. یوه افسر ورته وویل: قربان! په مونږ کې ځانن نه شته، دا د الیشع نبي کار دی چې حتی ستا هغه خبرې هم د اسرائیلیانو پاچا ته رسوي چې ته ئې په خپل پالنگ کې کوي!!... د سوریې پاچا زیات شمېر فوځ له گاډیو او آسونو سره ولېږو چې هغه ونیسي... د دوټان ښار ئې محاصره کړ... سهار د الیشع خدمتگار متوجه شو چې محاصره شوي، په منډه الیشع ته ورغی او ورته وئې ویل: باداره! مونږ محاصره شوي یو، څه وکړو؟ هغه وویل: مه وپېرېه، زموږ فوځ تر دوی زیات دی، الیشع دعا وکړه، خدایه! د ده سترگې پرانېزه چې وويني، د الیشع د خدمتگار سترگې پرانیستل شوې او وئې لیدل چې د شاوخوا غرونه د اور له گاډیو او آسونو ډک دي، کله چې د سوریې لښکر د دوی خوا ته راروان شو الیشع دعا وکړه: خدایه! د دوی سترگې پندې کړې، ټول رانده شول، الیشع ورووت او وئې ویل: تاسو لار غلطه کړې... په ما پسې راشئ تر څو مو هغه ښار ته ورسوم چې ستاسو مطلوب سړی په کې اوسېږي... (نو دوی ئې سامرې ته چې د فلسطینیانو پلازمېنه وو ورسول)، هلته ئې دعا وکړه: خدایه د دوی سترگې روغې کړې! او دوی ولیدل چې د اسرائیلو په پلازمېنې کې دي... پاچا غوښتل دوی ووژني خو الیشع پرې نه ښود او له مېلمستیا وروسته ئې رخصت کړل... او له دې وروسته سوریې په اسرائیلیانو له حملې ډډه کوله!!!

د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: آیا ستاسو عقل دا بې منطقه او دروغجنه قصه مني؟ آیا کېدی شي یو لوی فوځ په ړندو سترگو له سوریې نه د اسرائیلیانو

پلازمېنې سامرې ته رسول شوی وي؟ او په دې څو ورځني مزل کې هيڅوک دې ته نه وي متوجه شوی چې چېرې ئې بيابې؟ او د لارې په اوږدو کې ئې د سوريې له کوم چا نه پوښتنه هم نه وي کړې چې مونږ چېرې روان يو؟ او اسرائيليانو هم د دوی مخه نه وي نيولې چې دا د دښمن فوځ ولې زمونږ د پلازمېنې په لور روان دی؟

که و منو چې دا کار شوی او د سوريې د فوځ يوه مسلح ډله له اليشع سره د اسرائيليانو پلازمېنې ته تللې، نو د دې لپاره يوازې يوه توجیه کېدی شي او هغه دا چې اليشع د اسرائيليانو او سوريې ترمنځ منځگړيتوب کړی، له ده سره د سوريې يو پلاوی د اسرائيليانو پلازمېنې ته تللی، د دوی ترمنځ روغه جوړه شوې او د جگړې حالت پای ته رسېدلی. خو د بايبل ليکونکي له دې نه د اليشع معجزه جوړه کړې!! ما ته د بايبل له دې قصې نه د دوو افغاني ډلو د مشرانو قصه مخې ته ودرېده، له روسانو او پرچميانو سره ئې د يوه ائتلافي حکومت د جوړولو په اړه خبرې آترې روانې وې، د وروستي توافق لپاره بايد پنجشیر ته ورغلي وي، دواړو بېل بېل داخل ته سفر وکړ، خو په جهاد کې د برخې اخيستو او د مجاهدينو د ضعيت د ليدو په نامه، له توافق نه وروسته يو ئې د روسانو د يوې پوستې خوا ته تېرېدو، چا ورته وويل: استاده! دلته خو د روسانو پوسته ده، داسې نه چې ډزې راباندې وکړي!! هغه ورته وويل: بې غمه اوسه، روسان اوس بگېل شوي او له ډزو لوېدلي!! له دې سفره وروسته د دوی ترمنځ اوربند، يو په بل ډزې نه کول، ملگرتيا او د نورو په ضد گډ عمليات پيل شول او دا کټ مټ د بايبل د ليکونکي خبرې ته ورته ده چې وايي: د سوريې د فوځ لويه ډله د اسرائيلو پلازمېنې ته روانه وه چا پرې ډزې نه کولې او مخه ئې نه نيوله!! په ښار سترگو د اسرائيل پلازمېنې ته ورسېدل، پاچا ورته مجلله مېلمستيا برابره کړه، په عزت سره ئې رخصت کړل او له دې وروسته سوريې په اسرائيليانو له حملې ډډه کوله!! او دا ټول د اليشع معجزه وه!!

د لومړيو ورځو تاريخ

دا د بايبل د بل کتاب نوم دی، په مقدمه کې ئې ليکي: دا کتاب هم د اسرائيليانو د تاريخي کتابونو له جملې څخه دی، په دې کې ځينې هغه مطالب راغلي چې د دوهم سموئيل په کتاب کې هم راغلي، خو دا کتاب د اسرائيليانو په ځای د يهودا په قبيلې پورې اړوند پېښو ته اشاره کوي، دا کتاب د مذهبي چارو او د معبد په اړه بحث کوي، خو د پاچايانو د تاريخ کتابونو د سياسي پېښو او د دربارونو اړوند قضايوو باندې بحث کړی، دا کتاب احتمالاً د عزرا په لاس چې کاهن او ليکوال وو ليکل شوی، په ۵۸۶ مخکې له مېلاده، د يهودا خلک د هغه يرغل په نتيجه کې چې د بابليانو لخوا د دوی پر سيمه وشو، په اسارت ونيول شول او بابل ته انتقال شول، څو لسيزې وروسته کله چې اسرائيليان د کورش کبير په حکم خپل وطن ته ستانه شول، عزرا په همدې وخت کې دا کتاب وليکلو، تر څو دوی له خپل تاريخ او د داؤد او سليمان د حکومتونو له اهميته خبر کړي، مذهبي مراسم او په معبد کې د خدای د عبادت قواعد ئې دوی ته وروښودل، نه لومړي فصلونه ئې له آدم نه تر شاول پورې د لومړنيو انسانانو د نومونو فهرستونه دي، له لسم نه تر شلم فصله پورې د داؤد پاچا د ژوند په اړه دي، ...

گمان کوم په دې کتاب باندې بحث کولو ته ضرورت نه وي، همدا مقدمه کافي ده چې پوه شو دا د شجرو کتاب دی او د نومونو يو لوی فهرست، د عزرا په لاس ليکل شوي، نه له انجيل نه مأخوذ دی او نه له تورات نه او اهميت ئې تر يوه تاريخي کتاب زيات نه دی، دا چې د بايبل ليکونکي ولې دا کتاب د سپېڅلو

کتابونو په ضمن کې نیولی، په ځواب ئې یوازې دی ښه پوهېږي!! د شجرو په اړه د دې کتاب دروغجنې ادعاگانې له دې معلومولی شئ چې د شائول د مرگ په اړه دلته یو څه او تر دې د مخه ئې بل څه لیکلي، دلته وايي: چې شائول په جگړې کې ژوبل شو، خپل ساتونکي ته ئې وویل چې وئې وژني تر څو د دښمن په لاس کې اسیر نه شي،... خو هغه ډډه وکړه، نو په خپلې ولاړې تورې ئې ځان واچاوه او مړ شو، ساتونکي ئې هم په خپلې تورې ځان وواژه!! خو بایبل په دوهم سموئیل کې د دې وینا خلاف داسې لیکلي دي: د شائول له لښکره یوه کس ځان داؤد ته ورساوه... داؤد د شائول د لښکر په اړه ترې وپوښتل، هغه وویل، لښکر ماتې وخوړه، شائول او زوی ئې یوناتان ووژل شوو، داؤد ترې وپوښتل: څنگه پوه شوې چې شائول وژل شوی؟ هغه وویل: تصادفاً زه د جلبوع په غره کې وم، شائول مې ولید چې په خپلې نېزې ئې تکیه کړې، د دښمن لښکرو محاصره کړې وو او شېبه په شېبه ورته رانږدې کېدل، کله چې د شائول سترگې راباندې ولگېدې ما ته ئې غږ کړ او پوښتنه ئې رانه وکړه چې څوک یې؟ ما ورته وویل: یو عمالیکي یم، بیا ئې راته وویل: راشه ما ووژنه چې سخت ټپي شوی یم، غواړم ژر له دردونو بې غمه شم، زه هم ورغلم او هغه مې وواژه!! داؤد ورته وویل: څنگه دې دا جسارت وکړ چې د خدای غوره پاچا ووژنې، نو یوه ځوان ته ئې امر وکړ چې دی ووژنه او هغه وواژه!!

همدا راز بایبل مخکې لیکلي وو چې (یو ځل بیا خدای اسرائیلیانو ته په قهر شو، د دوی د تنبیه لپاره ئې داؤد دې ته وهڅاوه چې اسرائیل او یهودا وشماري!!) خو دلته لیکي: شیطان و غوښتل چې اسرائیلیان په مصیبت اخته کړي، نو داؤد ئې دوکه کړ او هغه ئې د اسرائیلیانو شمېرلو ته وهڅاوه!! او دا لومړی ځل دی چې د بایبل له پیل نه تر دې کتاب پورې د (شیطان) نوم اخیستل کېږي، تر دې د مخه د بایبل په هیڅ ځای کې د شیطان نوم نه دی اخیستل شوی!!!

د دې کتاب نورې قصې هم دې ته ورته د مخکنیو کتابونو له قصو سره ژور توپيرونه لري! په دې کتاب کې د داؤد له قوله خپل زوی سلیمان ته دا خبره راغلې: ما غوښتل چې د خدای لپاره کور په خپل لاس جوړ کړم، خو خدای راته وویل: تا

دېر جنګونه کړي او لاسونه دې د ډېرو انسانانو په وینو سره دي، نو دا کار به نه کوي، خو له ما سره ئې وعده وکړه چې تا ته به داسې زوی درکړم چې نوم به ئې سلیمان يعني صلح غوښتونکی وي، ... هغه به زما لپاره کور جوړ کړي، دی به زما زوی او زه به د ده پلاروم... او د ده زامن او نسل به تر ابدې د اسرائیلیانو د پاچایۍ پر تخت کښېنوم...

د بایبل له لیکونکي پوښتنه کوم: آیا ستا د خدای دا ژمنه تر سره شوې؟ آیا تر نن پورې د اسرائیلیانو ټول پاچایان د سلیمان اولاده دي؟ که دا ژمنه نه وي تر سره شوې او په اسرائیلیانو کې ګڼ شمېر چارواکي او پاچایان له نورو قبیلو قدرت ته رسیدلي وي، نو تا دروغ ویلي که ستا خدای؟

د ارقامو په اړه د تل په څېر دلته هم څرګند اختلاف مخې ته راځي، چې یوه بېلګه ئې دا ده: یو ځای لیکي چې له شمېرنې وروسته معلومه شوه چې د اسرائیلیانو د جنګالیو شمېر اته لکه او د یهودا د قبیلې پنځه لکه وو، خو بل ځای لیکي: چې د اسرائیلیانو شمېر یولس لکه او د یهودا څلور لکه او یا زره وو!! یو ئې درې لکه زیات کړی او بل ئې دېرش زره راکم کړی او دې ته ئې هم پام نه دی کړی چې یو ځل ئې شمېرنه داسې جرم ګڼلې چې په سبب ئې اسرائیلیان په طاعون اخته شول او په دريو ورځو او یا زره ترې مړه شول، خو په بل ځل کې هېڅ ونه شول!!

دوهم تاريخ

دا د بايبل دولسم کتاب دی، په سريزه کې ئې لولو: دا د مخکني کتاب ادامه ده، په اصل کې دواړه سره يو وو او ليکونکی ئې هم همغه عزرا دی، په دې کتاب کې راغلي چې سليمان د اسرئيليانو بې رقيبې پاچا وو، د خدای کور ئې په اوو کلونو کې جوړ کړ، د سبا ملکه د ده له پوهې او حکمته خبره شوه او د ده ملاقات ته راغله، ... ډېر نور مشران هم راغلل چې د ده له حکمته برخه من شي، ... دی د خپل پلار په څېر له خدایه نه وپرېدو، مشرکې بنځې ئې په نکاح کړې، د خدای د اطاعت په ځای ئې د دغو مېرمنو خبرو ته غوږ نيولو، د دوی په څېر مشرک او بت لمانځونکی شو او خلک به ئې په زور په خپلو کارونو گمارل، په پای کې له څلوېښتو کلونو حکومت نه وروسته پرته له دې چې توبه وکړي له دنيا ولاړ، په داسې حال کې چې د نړۍ له ډېرو شتمنو پاچايانو څخه وو!! خو له مرگه وروسته ئې د سلطنت هغه شان او شوکت هم له منځه ولاړ!! ورپسې ليکي: له لسم نه تر شپږ دېرشمه فصله پورې د يهودا د قبيلې تاريخ بيانوي، په دې برخې کې د مذهبي اصلاحاتو او نظامي برياوو په اړه بحث شوی، کومو پاچايانو چې په دې دوران کې ئې حکومت کړی ټول ئې له خدایه وپرېدونکي نه وو، شرور او گناهگار وو، پاچايانو خلک د گناه او شرارت په لوري بېول او نېکو پاچايانو به د خدای او ښه ژوند په لوري هدايت کول... دا کتاب د يهودا د حکومت په سقوط، بابل ته د يهودا د قبيلې تبعيد او د خدای د کور په وړاندې پای ته رسي!!!

د بايبل له ليكونكي څو پوښتنې لرو:

• تا خو څو پانې مخکې ليکلي وو چې سليمان د خداى له لوري د زوى په توگه غوره شوى وو او خداى د خپل کور د جوړولو لپاره هم دى تر خپل پلار غوره او مناسب گڼلى وو، خو اوس څنگه ليکې چې دى د خپل پلار په څېر له خدايه نه وپرېدو، مشرکې ښځې ئې په نکاح کړې، د خداى د اطاعت په ځاى ئې د دغو مېرمنو خبرو ته غوږ نيولو، د دوى په څېر مشرک او بت لمانځونکى شو؟! ستا کومه خبره رښتيا ده؟

• تا خو ليکلي وو چې خداى له داؤد سره ژمنه کړې وه چې د سليمان نسل به تر ابده د اسرائيليانو پاچايان وي!! دلته ولې ليکې چې اقتدار د سليمان له خپل نسل نه خو پرېږده حتى د ده له قبيلې اسرائيليانو هم يهودا ته انتقال شو!!؟

• خداى څنگه په دې راضي شو چې د ده کور وران شي؟ د عهد صندوق په شته والي کې دا کور څنگه او ولې وران شو؟! تا خو په دې صندوق سره سيندونه څيرلي او حصارونه دې نسکور کړي، د خداى د کور د وړاندېدو په وخت کې ئې ولې کرامات راڅرگند نه شول؟؟

• ستا په خبرې کې قبيح تناقض گورو، له يوې خوا وايې چې سليمان د خداى له لوري غوره شوى او له بلې خوا وايې چې دى د خپل پلار په څېر له خدايه نه وپرېدو، مشرکې ښځې ئې په نکاح کړې وې، د خداى د اطاعت په ځاى ئې د دغو مېرمنو خبرو ته غوږ نيولو، د دوى په څېر مشرک او بت لمانځونکى شو!! آيا دا ممکن ده چې د عليم او خبير الله له لوري غوره شوى کس داسې وڅېږي؟ ستا د خبرې معنى خو يا دا ده چې ستا خداى په خپل انتخاب کې اشتباه کړې وه، د سليمان په هکله ئې چې څه وړاندوينې کړې وې او څه انتظار ئې ترې درلود صحيح نه وو!! او يا دا چې د سليمان په هکله ستا ټولې خبرې غلطې دي، څوک چې يو کس د کوم کار لپاره غوره کوي او هغه په خپل کار کې پاتې راځي او د خپل مأموريت خلاف عمل کوي، نو په دې کې نه يوازې همدا کس ملامت دى بلکې هغه څوک هم ملامت دى چې دى ئې انتخاب کړې او په دې کار ئې گمارلى، د ده ناکامي د ده د غوره کوونکي د ضعيف تشخيص او بې خبرۍ نښه ده، مونږ خو د پيغمبرانو عليهم

السلام په اړه دا باور لرو چې هغوی له گناه معصوم او خوندي دي، دوی تر ټولو غوره انسانان دي، د رشد او کمال هغې او چټې څوکې ته رسېدلي چې له دوی پرته بل څوک هلته نه شي رسېدلی، الله تعالی هغوی ته په معنوي، اخلاقي او عملي لحاظ داسې ورو ورو وده ورکړې او د کمال وروستي پور ته ئې رسولي چې د دوی د ژوند د لومړي او وروستي پړاو تر منځ د ځمکې او آسمان په اندازه توپیر وو، عجیبه ده چې ته ئې په سر کې ښه گڼې او په پای کې خراب!! په سر کې د الله تعالی له لوري غوره شوی ښک بنده او په پای کې بې لارې او د بت بنده!!

راشئ وگوره چې قرآن د سلیمان علیه السلام په هکله څه وایي؟ قرآن فرمایي:

﴿إِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ذَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾ (سورة اعراف، آیه ۴۷)

ص: ۳۰-۴۰ ﴿وَإِن مِّن مِّنكُمْ أُمَّةٍ لَّا نُرِيَنَّهَا لَكُمْ فِي ضَلَالٍ مَّا يَدْعُونَ وَلَٰكِن تَقُولُونَ إِنَّا نَرَاهُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينَةٍ﴾

او داؤد ته مو سلیمان ورپه برخه کړ، (د خدای) څومره غوره بنده!! یقیناً چې هغه (خپل رب ته) ډېر ورگرځېدونکی وو، کله چې ده ته (یو) مازدیگری ځغاستې ته چمتو ښه او گړندي آسونه وړاندې کړې شول، نو وئې ویل: د خپل رب د ذکر په سبب مې د آسونو مینه غوره کړې، تر څو چې (د دوړو) په حجاب کې پټ شول، (وئې ویل) بېرته ئې راوگرځوئ، نو (د دوی) په پښو او غاړو ئې لاس راکاږو. او یقیناً چې سلیمان مو آزمویو او د ده په کرسی مو یوه (هسې) جسته واچوله، بیا ئې

انابت وکړ، وئې ويل: اې زما ربه! ما ته بخښنه وکړه، داسې پاچايي راپه برخه کړه چې له ما وروسته له هيچا سره نه ښايي، بې شکه چې ته ډېر لورونکى يې، نو هغه باد مو ورته مسخر کړ چې د ده په امر به آرام آرام هغه لوري ته خوځېدو چې ده غوښتو او هغه پېريان چې مانې جوړوونکي او غوټه وهونکي وو او نور ئې ترلي په زنځيرونو کې، دا زمونږ پېرزوينه ده، نو احسان کوه يا لاس راتموه، له (کوم) حساب پرته او يقيناً چې ده لره زمونږ خوا کې تقرب او نږدېوالى دى او غوره پاېله.

گورئ چې قرآن عظيم الشان سليمان عليه السلام داسې معرفي کوي:

- هغه د الله تعالى غوره او نېک بنده وو، تل ئې خداى ته مخه وه، مجاهد وو او د الله تعالى لپاره ئې له ښو او گړنديو آسونو سره مينه وه، د دوى د خغاستې تماشا به ئې کوله، بيا بيا به ئې غوښتل چې د ده مخې ته تېر شي، د دوى په پښو او غاړو به ئې لاس راکاږو.

- داسې زوى ئې په برخه او د ده خاى ناستى شو چې هسې (تش کالبوت او له اوچتو انساني ارزښتونو خالي) جسد وو، د ده په سبب ئې هم خپل رب ته په وار وار رجوع کوله. او ښايي د همدې لپاره ئې ويلى چې ما ته داسې پاچايي راپه برخه کړه چې له ما نه وروسته له هيچا سره نه ښايي!! په يوه آيت کې او يوه په بلې پسې د دې دواړو خبرو ذکر همدا مطلب په گوته کوي. بايبل هم د ده زوى همداسې نااهله گڼي.

- بادونه ورته مسخر شوي وو، ښايي مراد ئې دا وي چې د لومړي ځل لپاره بادي کښتۍ د ده له لوري جوړې شوې.

- پېريان ورته مسخر وو، بنا ئې کارونه ئې پرې کول او له سيندونو ئې مرجان او مرغلرې پرې راايستلې.

- د الله تعالى په خوا کې ئې لوړ مقام وو او د غوره پاېلې خاوند.

همدا راز قرآن فرمايي:

وَمَا يَدْرِي أَيُّكُمْ يَرْجُو أَجْرًا مِّنْهُ يَوْمَ يُنْفَخُ أَصْفَادُكُمْ وَيَكْفَىٰ سَبِيحًا مِّنْهُم مَّن يَبُغِي إِلَىٰ رَبِّهِ أَجْرًا كَبِيرًا

﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾

﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾

﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾

﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾ ﴿أَمْ لَمْ يَلْمِزْهُمْ أَمْ لَا﴾ ﴿٧٨﴾

او داؤد او سليمان چې کله ئې د هغه کښت په اړه پرېکړه کوله چې د بل چا رمه په کې ننوته (او هغه ئې تباہ کړي)، مونږ ئې د پرېکړې شاهد وو، نو سليمان مو پرې پوه کړ او دواړو ته مو حکمت او علم ورپه برخه کړی وو، داؤد ته مو غرونه داسې مسخر کړي وو چې تسبیح به ئې ویله او مارغان او کوونکي ئې مونږ وو او هغه ته مو د پوښاک (زغري) جوړول ورزده کړل چې تاسو د جگړو (پرمهال) ساتي، نو آیا شکر کوونکي یئ؟ او سليمان ته مو باد مسخر کړ د ده په امر به هغې سيمې ته خوځېدو چې برکت مو ورکړی او مونږ په هر څه پوه یو.

دلته هم گورئ چې د داؤد او سليمان عليهما السلام څو ځانگړتياوې بيان شوي:

- د خلکو د شخړو د حل و فصل ښه بصيرت او حکمت ئې په برخه شوی وو. په دې کې سليمان عليه السلام تر خپل پلار هم مخکې وو. بېلگه ئې د هغې نزاع او شخړې حل و فصل ده چې د يوه کس رمه د بل د انگورو تاكونو ته د شپې لخوا ننوتله، ټول تاكونه ئې له پايو، مېوو او ځانگو سره وخوړل، د منازعې د حل لپاره داؤد عليه السلام ته راغلل، هغه پرېکړه وکړه چې د تاكونو د تاوان په مقابل کې دې د رمې د خاوند مېرې د باغ خاوند ته ورکړی شي، سليمان عليه السلام دا پرېکړه عادلانه ونه گڼله او خپل پلار ته ئې وويل: په کار ده د رمې خاوند په دې مکلف شي چې په باغ کې کار وکړي او بېرته ئې خپل مخکني حالت ته ورسوي، تر هغه دې د ده رمه د باغ د خاوند په واک کې وي چې له شيدو او نورو محصولاتو ئې استفاده کوي، بيا دې رمه او باغ خپل خپل خاوند ته وسپارلی شي. داؤد عليه

السلام د ده پرېکړه غوره وگڼله او شخړه په دې توگه حل شوه.

• له مسو نه د زغرې جوړول د دوی لخوا پيل شوي.

• د لومړي ځل لپاره بادي کشتۍ د سليمان عليه السلام لخوا جوړه شوې.

• له يمن نه تر شام پورې د ده ملک غزېدلی وو، د فلسطين او لبنان خوا ته د مديترانې اوبه هم د دوی په ملک پورې مربوطې وي او همدلته به د دوی بادي کشتۍ تلې راتلې.

• همدا راز قرآن فرمايي چې د نظامي موخو او د خطونو وړو راوړو لپاره له مارغانو د استفادې لړۍ د ده په دور کې پيل شوې. د سبا ملکې ته د ده ليک د هدهد په واسطه لېږل شوی.

• د بايبل د وينا خلاف قرآن فرمايي چې سليمان عليه السلام يو مجاهد پيغمبر وو، د سبا ملکه ئې په دې وگواښله چې که تسليم نه شي نو د داسې ستر فوځ مقابله ته دې چمتو شي چې مخې ته ئې نه شي تم کېدی.

• قرآن نه يوازې د بايبل دا خبره بې بنسټه گڼي او د سليمان عليه السلام په اړه ئې يو دروغجن تور چې ده د ژوند په پای کې د بتانو عبادت پيل کړ او مېرمنې ئې هم مشرکې وې، بلکې فرمايي چې ده د سبا ملکه هم له شرک نه لاس اخیستو او د يوازيني رب عبادت ته چمتو کړه:

النمل: ٤٣ ﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ يَتْلُو آيَاتٍ لَّكُم مِّنْهُنَّ حِكْمَةٌ وَبُحْرَانٌ ۚ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ يَتْلُو آيَاتٍ لَّكُم مِّنْهُنَّ حِكْمَةٌ وَبُحْرَانٌ ۚ لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ يَتْلُو آيَاتٍ لَّكُم مِّنْهُنَّ حِكْمَةٌ وَبُحْرَانٌ ۚ﴾

او (د سبا ملکه ئې) له هغه څه راوگرځوله چې دې ئې له الله پرته عبادت کاوو، هغه له يوه کافر قوم څخه وه.

حقيقت دا دی چې سليمان عليه السلام يو موحد او مجاهد شخصيت وو، د ده لوی او مضبوط حکومت د ده او د ده د پلار د جهادونو نتيجه وه، د دوی دواړو په هکله د بايبل خبرې پوچې او بې بنسټه دي، عياش خلك نه لوی لوی دولتونه جوړولی شي او نه ئې ساتلی شي، د چا چې توره د سرو زرو شوه جنگ ئې بايللی او د چا په معبد کې چې سره زر وکارول شول خدای ئې هېر کړی او دين ئې له لاسه ورکړی.

عزرا

د دې کتاب په مقدمه کې لولو: ... د دې کتاب لیکونکی په غالب گمان عزرا دی، دی کاهن هم وو او کاتب هم... دی له نورو یهودانو سره بابل ته تبعید شوی وو... او کله چې کورش یهودان له اسارت آزادي، دی هم له نورو سره یو ځای خپل ملک ته ستونږي... او له څلورو میاشتو خطرناک سفر نه وروسته یورشليم ته رسېږي... هلته د یهودانو مشران ده ته اطلاع ورکوي چې ځینو یهودانو له غیر یهودي بنځو سره واده کړی، په دې خبرې سخت خفه شو او د خپل قوم لپاره ئې په ژړا او اوبنکو دعا وکړه... په پای کې خلک په خپلې غلطۍ پوهېږي او ځان اصلاح کوي (غیر یهودي مېرمنې طلاقوي!!).. په دې هکله د بايبل الفاظ دا دي: ... نو کاهن عزرا پاڅېدو او دوی ته ئې وویل: تاسو گناه کړې ده چې غیر یهودي مېرمنې مو په نکاح کړې دي، ... اوس د خپل خدای، د خپلو نیکونو خدای په وړاندې اعتراف وکړئ او د ده غوښتنه ترسره کړئ، له دغو قومونو چې ستاسو شاوخوا کې دي لرې شئ او له دغو پرديو بنځو بېل شئ!!

گورئ چې بايبل په خپله اعتراف کوي چې دا کتاب عزرا لیکلی، هغه په اسارت نیول شوی او بابل ته انتقال شوی وو، د ده یو غیر مستند تاریخ په داسې حال کې د بايبل برخه گرځول شوی چې مطالب ئې مخکې او وروسته تکرار شوي!! گورئ چې د بايبل خدای یهودانو ته د الله تعالی له نورو بندگانو نه د بېلېدو او د غیر یهودي مېرمنو د طلاق امر کوي!! آیا کېدی شي دا د هغه الله تعالی امر وي چې د ټولو انسانانو رب دی؟! آیا که کوم انسان داسې قانون وضع کړي چې د دوو

انسانانو تر منخ په دې خاطر د بېلتون حکم کوي چې يو د يوې قبيلې او بل د بلې قبيلې دی، دا قانون به کوم عاقل او عادل انسان عادلانه او معقول وگڼي؟ هغه به کوم بې عقله انسان وي چې دې ته په درنه سترگه وگوري او هغه د الله تعالی له لوري وگڼي!!

نحميا

دا د بايبل بل کتاب دی، نحميا نومې ليکلی، دا د ده د خاطراتو کتاب دی، خو بايبل د سپېڅلو کتابونو په ضمن کې نيولی، د ده ځينو خبرو ته لږ ځير شئ:

(د شوش په سلطنتي قصر کې وم، يو يهودي ورور مې ليدو ته راغی، نوم ئې حناني وو، د بېرته ستانه شوو خلکو او د اورشلیم د وضعې پوښتنه مې ترې وکړه، هغه راته وويل: دوی په ډېرې خواری کې ژوند کوي... د ښار حصار لا همغسې وران دی او دروازې لا نه دې جوړې شوې، ... ډېر مې وژړل، خو ورځې مې هيڅ ونه خوړل او خدای ته مې دعا وکړه... څلور مياشتې وروسته کله چې مې د شرابو جام پاچا ته ورکاوو، له ما ئې وپوښتل: ولې داسې غمجن يې؟... تر دې مهاله زه هيڅکله پاچا غمجن نه وم ليدلی!! له پوښتنې ئې ووبرېدم، ځواب مې ورکړ: پاچا دې تر اېده ژوندی وي!! چې زما هغه ښار وران وي چې نیکونه مې په کې ښخ دي او دروازې ئې سوځېدلې، نو زه به ولې غمجن نه وم، پاچا وويل: غوښتنه دې څه ده؟ ومې ويل: که د پاچا خوبه وي او په ما ئې د لطف نظر وي نو ما دې خپل وطن ته ولېږي ترڅو د خپلو نیکونو ښار آباد کړم!! پاچا موافقه وکړه...

گورئ چې نحميا د شوش د هغه پاچا د شرابو ساقی دی چې دوی ئې له خپل هېواده تبعید کړي وو، له خپل يهودي وروره ئې د هېواد غمجن احوال واورېدو، دومره خفه شو چې څو ورځې ئې هېڅ ونه خوړل!! خو سره له دې په هغو ورځو کې هم او تر څلورو مياشتو پورې پاچا د ده په څېرې کې هيڅکله د غم نښې ونه ليدې، خو

څلور مياشتې وروسته ئې د ده په څېره کې هغه مهال د خفگان نښې وليدلې چې د شرابو جام ئې ورکاوو!! نه پوهېږو چې دا خبرې په کوم منطق د منلو وړ گڼلې شو!!
دی له دې وروسته د اورشلیم د حصار په جوړولو او په هغه کې د خپلې مهمې ونډې په هکله په ډېر تفصیل سره بحث کوي، له دې وروسته د هغو کسانو د نومونو يو اوږد فهرست وړاندې کوي چې له تبعیده راستانه شوي وو، د حصار په جوړولو کې ئې برخه اخیستې وه، له عزرا سره ئې ژمن ليک امضا کړی وو او د هغو قبيلو نومونه چې په اورشلیم کې ځای په ځای شوې او گڼ شمېر نور نومونه،...
نه پوهېږم د بايبل ليکوال د خاطراتو په دې بې محتوی کتاب کې څه ليدلي چې هغه ئې د سپېڅلو کتابونو په فهرست کې شامل او د بايبل برخه ئې گرځولی.

استر

بايبل ليکي چې استر د يوې يهودي يتيمې نوم دی، دا کتاب د دې په هکله بحث کوي، په مقدمه کې ئې راغلي: د پارس پاچا خشايار په خپلې مېرمنې په دې سبب غصه شوی وو چې په يوې مېلمستيا کې ئې برخه نه وه اخیستې... په دې سبب ئې هغه له ملکه والي خلع کړه او په ځای ئې استر ځان ته په نکاح کړه!! د استر تره مردخای ورته وويل چې خپل يهودي والی مه څرگندوه، د خشايار صدراعظم هامان نومېدو، چې ډېر متکبر وو او له ټولو ئې د احترام هيله درلوده، يو ځل مردخای د ده درناوی ونه کړ، نو دی ډېر غصه شو، پاچا ته ئې د ټولو يهودانو د وژلو مشوره ورکړه، پاچا له دې خبر نه وو چې استر د ده ملکه هم يهودی ده، د يهودانو د وژلو امر ئې وکړ، مردخای استر ته د دې حکم په اړه خبر ورکړ، هغې پاچا ته وويل: زه هم له هغو خلکو څخه يم چې تا ئې د وژلو امر کړی، پاچا دومره غصه کېږي چې فوراً حکم کوي چې هامان بايد په همغه دار وځړول شي چې د

يهودانو لپاره ئې جوړ کړی وو!! او د ده په ځای ئې مردخای د صدر اعظم په توگه وټاکو!! يهودان دغه ورځ د پوريم د جشن په نامه لمانځي!!

له دې مقدمې قياس کولی شئ چې دا څنگه کتاب دی؟ د بودی انا تر نکل هم خندوونکی نکل، بودی انا چې د ژمې په اوږدو اوږدو شپو کې خپلو وړو وړو لمسیانو ته کوم نکل کوي نو د ورځې ئې له ځان سره جوړ کړي او دې ته ئې پام وي چې داسې نه کوم شوخ لمسی ئې ورته ووايي: انا انا!! نه منو نه منو، دا کیسه دې له ځانه جوړه کړې، نن مونږ ته رښتونې کیسه وکړه!! خو د بايبل لیکوال د دې پروا هم نه کوي، خپلو لوستونکو او منونکو ته د هغو وړو وړو لمسیانو په سترگه هم نه گوري، د دې پروا نه کوي چې د درواغو داسې مجموعه یو ماشوم هم نه مني!! څنگه به پاچا خپله مېرمن په دې سبب طلاقوي چې په یوې مېلمستیا کې ئې برخه نه وه اخیستې او د دې په ځای به داسې بنځه کوي چې نه ئې پلار ورته معلوم دی او نه نسب او قبيله!! څنگه به ئې صدر اعظم د یوه کس د عدم احترام په سبب د ټولو يهودانو د وژلو پرېکړه کوي او پاچا به هم ورسره موافقه کوي، بیا به د قصر مخې ته دار جوړوي او په دې وخت کې به استر ځان پاچا ته معرفي کوي او بیا به پاچا پر خپل همغه صدر اعظم غصه کېږي او د ده د وژلو او په دار ځړولو امر به کوي!! او په ځای به ئې يهودي مردخای صدر اعظم کوي!! پوښتنه کوو: هاما څنگه پوه شو چې د استر تره مردخای يهودي دی، تا خو لیکلي چې استر خپل يهودي والی پټ ساتلی وو؟! که تا لیکلي وی چې پاچا د يهودانو مذهب قبول کړی وو، د همدې لپاره ئې یوه يهودي بنځه وکړه، د همدې لپاره ئې یو يهودي صدر اعظم کړ او د همدې لپاره ئې يهودانو ته اجازه ورکړه چې په دریو ورځو کې ۷۵۰۰۰ خلك ووژني، نو د بودی انا کوم شوخ لمسی به هم له کومې پوښتنې پرته ستا نکل منلو، خو تا خپل نکل داسې جوړ کړی چې هیچا ته د منلو نه برېښي!!

داسې معلومېږي چې د بايبل لیکونکي دا قصه د دې لپاره له ځانه جوړه کړې چې د يهودانو پېغلې د استر په څېر کارونو ته چمتو کړي او ورته ووايي چې یوه ښایسته يهودي پېغله کولی شي خپل قوم ته له داسې لارو دومره ستر ستر خدمتونه وکړي!!

ایوب

د بایبل د دې کتاب په مقدمه کې لولو: د ایوب کتاب د رنځ او ستونزې او د هغې د عواملو په اړه بحث کوي،... ایوب یو نېک، پوه او شتمن سړی وو، ناڅاپه له کړاوونو سره مخامخ شو، لس زامن ئې په یوه طوفان کې مړه شول، شتمني ئې له لاسه ووته او په سختې ناروغۍ اخته شو، درې دوستان ئې پوښتنې ته ورغلل، ... ایوب ته ئې وویل: د گناهونو په سبب له بدې ورځې سره مخامخ شوی یې!! ایوب ټینگار کوي چې داسې نه ده، خو خلك د ده خبره نه مني... پرېشانه دی خو په دې باور دی چې خپل خدای نه دی هېر کړی، که څه هم د مصیبتونو په علت او سبب نه پوهېږي، بالآخره خدای د لوڅو له منځه ورباندې غږ کوي او ورته وايي: انسان هیڅکله د خدای په عظمت نه شي پوهېدی!! د خدای د خبرو له اورېدو وروسته ایوب وویل: تر دې د مخه زما غوږونو ستا په اړه نور څه اورېدلي وو، خو نن زما سترگې تا گوري!! نو ځکه له ځانه بې زاره یم او ستا په وړاندې په خاورو او ایزو کې توبه کوم!! ایوب په دې پوه شو چې په خدای باندې د ده باور باید له هغو پېښو سره ونه تړل شي چې دی ورسره مخامخ کېږي!! خدای د ایوب شتمني دوه برابره بېرته ورکوي او لس زامن وربخښي... د ایوب له کتابه دا نتیجه ترلاسه کوو: (کوم څه چې مونږ په خپل ژوند کې ورسره مخامخ کېږو، دا د خدای له اقتداره بهر نه دي، د شیطان قدرت او اختیار په هغې محدودې کې دی چې خدای ئې اجازه ورکړې...)

مخکې له دې چې د دې کتاب د موضوع په اړه بحث ته داخل شم څو خبرې

ضروري گڻم: ما په ټول بايبل کې يوازې دا کتاب داسې وموندو چې څه نا څه د الهي کتاب نښې او آثار په کې ترسترگو کېږي، که څه هم د کتاب ليکونکي موضوعات سره خلط کړي او د مطلب له سمې او روغې افادې عاجز پاتې شوی. سره له دې چې د ايوب کتاب د بايبل د نورو کتابونو په څېر له بې بنسټو او بې محتوي خبرو ډک دی خو له نورو څخه ئې توپير په دې کې دی چې دلته څه ناڅه د انسان يوې اساسي پوښتنې ته د ځواب ورکولو هڅه شوې، خو په ډېره ناقصه او کمزورې توگه!! بايبل هڅه کړې د مصيبتونو په اړه پنځه توجيهاټ وړاندې کړي او په پنځو کې ئې يوه غوره او معقوله ثابته کړي!! د ايوب په څېره کې د مصيبتونو د لاملونو په اړه يوه انگېرنه انځوروي او د ده د څلورو دوستانو په څېرو کې څلور نورې انگېرنې تمثيلوي. دا يوه له هغو اساسي مسايلو څخه ده چې هر دين او مذهب بايد ځواب ورته ولري او دا توضيح کړي چې د مصيبتونو اسباب څه دي؟ انسان ولې له مصيبتونو سره مخامخ کېږي؟ څوک ئې ورسره مخامخ کوي؟ خدای که شيطان؟ ولې ئې مخامخ کوي؟ د ده د گناه په سبب ئې خدای له مصيبتونو سره مخامخ کوي که شيطان ئې د خپلې دښمنۍ په سبب ورسره مخامخ کوي؟

بايبل ليکي: (د عوص په سيمې کې يو کس اوسېدو چې نوم ئې ايوب وو، له خدای څخه وېرېدونکی، نېک او له گناهونو ځان ساتونکی وو، اووه زامن او درې لوني ئې وې اووه زره مېږې، درې زره اوبنان، پنځه سوه جوړې غوايي، پنځه سوه خرې او ډېر نوکران ئې درلودل!!)

د بايبل دغو ارقامو ته هم ځير شئ: اووه زامن، اووه زره مېږې، درې لوني، درې زره اوبنان، پنځه سوه جوړې غوايي او پنځه سوه خرې!! دا هماغه اووه دي چې بايبل ئې ډېر ډېر راوړي او په هر ځای کې ئې کاروي!!

د ايوب د ايمان آزموينه

بايبل تر دې سرليک لاندې يوه مهمه اعتقادي مسئله د پنځو څېرو د ويناوو په ترڅ کې څېړي، دا بحث په ټول بايبل کې ځانگړې او استثنايي حيثيت لري، د بحث موضوع او د څېړنې څرنگوالي دې عنوان ته د بايبل په ټولو نورو عنوانو غوره

والی ورکړی، په دې هکله ئې بحث کړی چې انسان ولې له کړاوونو او مصیبتونو سره مخامخ کېږي، څوک او څه ئې مخامخ کوي؟ او د مصیبتونو په وړاندې د چا غیرگون مثبت او صحیح دی او د چا ناسم او غلط؟ څوک د صبر او قناعت لار غوره کوي او څوک د شکایت او اعتراض لار؟ د پنځو کسانو په ویناوو کې ئې دې ته پنځه ځوابونه ورکړي، خو متأسفانه په دې نه دی توانېدلی چې دې پوښتنې ته واضح او معقول ځواب ووايي، تاسو به وگورئ چې بېل بېل نظریات ئې سره خلط کړي، په داسې حال کې چې غواړي یو کس د صابر او قانع په توگه معرفي کړي او د هغه په وینا او عمل کې صبر او قناعت انځور کړي، هغه ته ئې شکایت او اعتراض هم منسوب کړی، له دې بحث نه لوستونکی دا نتیجه نه شي ترلاسه کولی چې د چا وینا سمه ده او د چا ناسمه؟ او په الله تعالی د ایمان او باور تقاضا څه ده؟ ...

بایبل لیکي: یوه ورځ چې فرشتې د خدای په وړاندې حاضرې شوې وې، شیطان هم ورسره وو، خدای له شیطان وپوښتل: چېرې وې؟ شیطان ورته وویل: د ځمکې چارچاپېر گرځېدم، خدای وویل: آیا زما بنده ایوب دې ولید؟ د ځمکې پر سر د ده په څېر انسان نه شته، نېک، له خدایه وپېرېدونکی، له گناه نه ځان ساتونکی، شیطان وویل: که له خدایه وپېرې ده ته گټه نه رسولی نو دا کار ئې نه کاوو!! هرڅه دې ورکړي... شتمني ئې ترې واخله بیا وگوره چې په څرگنده به له تا انکار کوي!! خدای شیطان ته وویل: لاږ شه، د شتمنیو په اړه ئې چې څه غواړې هغه وکړه خو ده ته تاوان مه رسوه، شیطان ووت... یوه ورځ چې د ایوب زامن د ده د مشر زوی په کور کې مېلمانه وو، یو کس ایوب ته راغی او وئې ویل: مونږ یوې کوله، خره څرېدل چې سایانو ناڅاپي برید وکړ، کارگران ئې ووژل او څاروي ئې له ځان سره یوړل، یوازې زه ژوندی پاتې شوم، د ده خبرې لا پای ته نه وې رسېدلې چې بل قاصد راغی او وئې ویل: له آسمانه اور راپرېوت، ټول شپانه او رمې ئې وسوځول، یوازې زه ژوندی پاتې شوم... د ده خبره لانه وه ختمه شوې چې بل کس راغی او وئې ویل: کلدانیانو پر مونږ برید وکړ، ستا اوښان ئې یوړل او نوکران ئې ووژل، یوازې زه ترې ژوندی پاتې شوم، په همدې کې بل کس راورسېدو او وئې ویل: ستا ټول زامن او لونیې د مشر زوی په کور کې مېلمانه وو، چې ناڅاپي تنده سیلی راغله او

کور ئې وران کړې، ټول تر چتونو لاندې شول، یوازې زه ترې ژوندی پاتې شوم، په دې وخت کې ایوب پاڅېدو، له ډېره ویره ئې خپلې جامې خیرې کړې، د سر وېښتان ئې وخریيل او د خدای په وړاندې په خاورو کې پرېووت او وئې ویل: د مور له رحمې لوڅ دنیا ته راغلم او لوڅ به ځم، خدای راکړي وو او خدای واخیستل، د خدای نوم دې مبارک وي!! له دې ټولو سره سره ایوب گناه ونه کړه او خدای ته ئې نامناسبه خبره ونه کړه!! بیا ملائکې د خدای په وړاندې حاضرې شوې، شیطان هم ورسره وو، د شیطان او خدای ترمنځ همغه مخکنۍ خبرې تکرار شوې او دا ځل خدای ورته وویل: څه د ده د بدن په اړه چې څه غواړې ورسره وئې کړه خو وژنه ئې مه!! نو شیطان د خدای له حضوره ووت او ایوب ئې په دردوونکو دانو اخته کړ، ایوب په ایرو کې کښېناست او یو کودړی ئې راواخیست او ځان ئې پرې گراوو، مېرمنې ئې ورته وویل: آیا سره له دې چې خدای دا ټول مصیبتونه درباندي راوستل بیا هم ورته وفادار یې، په خدای لعنت ووايه او ومړه!! ایوب ورته وویل: ته د یوې بې عقلې ښځې په څېر خبرې کوي، آیا یوازې ښه شیان به له خدایه مونږ ته رسېږي او بد نه؟! د دغو ټولو مصیبتونو سره سره ایوب د خدای په اړه بده خبره ونه کړه.

د بایبل په دې وینا کې څو خبرې د پام وړ دي:

- شیطان داسې معرفي کوي چې کولی شي د ملائکو په څنګ کې د الله تعالی په حضور کې په وار وار ودرېږي، د خبرو کولو مجال او د الله تعالی د مخلصو بندگانو د ځورولو او په مصیبتونو د دوی د اخته کولو اجازه ترلاسه کړي!! دا خبرې نه له الهي کتابونو سره اړخ لګوي او نه د الله تعالی له شأن سره، له مقربو فرشتو سره یو ځای د الله تعالی په حضور کې د شیطان په وار وار حاضرېدل او د الله تعالی د یوه مخلص او صالح بنده د ځورولو اجازه ترلاسه کول، له دیني ارشاداتو سره متصادمه رایه ده، الله تعالی له دې ډېر لوړ دی چې شیطان په خپل حضور کې ومني او هغه ته د مصیبتونو د نازلولو واک ورکړي، قرآن، شیطان داسې معرفي کوي چې الله تعالی رټلی، لعنت ئې پرې ویلی او آسمان ته د ختلو لار ئې پرې تړلې. همدا راز قرآن فرمایي چې په آسمان او ځمکې کې الله تعالی داسې څوک نه دی پیدا کړی چې د گټې او تاوان رسولو واک ئې هغه ته سپارلی وي، شیطان خو

پرېږده مقربو فرشتو او پيغمبرانو عليهم السلام ته هم دا واك نه دی وركړی شوی. په الهي دين كې د شرك او توحيد ترمنځ توپير په دې كې دی چې يو ئې الله تعالى ټولواك گڼي او بل ئې د الله تعالى ترڅنگ نور ذوات د واك خاوند او د الله تعالى شريك.

• له يوې خوا ايوب عليه السلام د يوه شاكر او صابر بنده په توگه معرفي كوي خو له بلې خوا ئې د يوه شاكې، ناراضه او د الله تعالى په پرېكړو د اعتراض لرونكي په توگه!! له يوې خوا ده ته دا خبره منسوبوي چې مېرمنې ته ئې وويل: آيا له خدايه به يوازې بنه شيان رارسي او بد شيان نه؟ خو له بلې خوا ئې داسې معرفي كوي چې په الله تعالى باندې سخت اعتراض لري چې ولې ئې له كړاوونو سره مخامخ كړی!! خو قرآن د ايوب عليه السلام په هكله فرمايي:

وَقَدْ آتَيْنَا إِيوَابَ مِائَتًا مِّنْ ذُرِّيَّتِهِ مُنْتَصِفِينَ إِذْ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ بِالسَّيِّئَةِ الْمُتَعَطِّلِينَ

وَقَدْ آتَيْنَا إِيوَابَ مِائَتًا مِّنْ ذُرِّيَّتِهِ مُنْتَصِفِينَ إِذْ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ بِالسَّيِّئَةِ الْمُتَعَطِّلِينَ

الانبياء: ۸۳-۸۴

وَقَدْ آتَيْنَا إِيوَابَ مِائَتًا مِّنْ ذُرِّيَّتِهِ مُنْتَصِفِينَ إِذْ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ بِالسَّيِّئَةِ الْمُتَعَطِّلِينَ

او ايوب درياد كړه چې كله ئې خپل رب ته داسې دعا وكړه: ما ته تكليفونه رارسېدلي او ته تر هر رحم كوونكي ډېر مهربان يې! نو د ده دعا مو قبوله كړه او هغه كړ او مو ترې دفع كړ چې پرې اخته شوی وو، د ده كورنۍ مو وركړه او له مثل سره ئې، زمونږ له لورې د يوې پېرزوينې په توگه او عابدانو ته د يوه تذكار او يادونې په توگه.

گورئ چې دلته ايوب عليه السلام د الله تعالى د واقعي بندگانو لپاره د يوې بېلگې په توگه معرفي شوی خو بايبل له يوې خوا ده ته دا خبره منسوبوي چې وئې ويل: د مور له رحمه لوخ دنيا ته راغلم او لوخ به ځم، خدای راکړي وو او خدای واخيستل، د خدای نوم دې مبارك وي!! خو له بلې خوا ليکي چې په دې وخت كې ايوب پاڅېدو، له ډېره ويره ئې خپلې جامې خپرې كړې، د سر وېنستان ئې وخرېيل او د خدای په وړاندې په خاورو كې ورغښت!!! يوه كس ته په يوه وخت كې دا دواړه

خبرې منسوبول صريح تناقض دی.

قرآن د ده د مېرمنې په هکله فرمايي چې هغه هم نېک انسان، صبرناکه مېرمن او الله تعالی ته ډېره مخه کوونکې بنځه وه:

ص: ۴۱-۴۴

... ﴿سُرَّتْ لَهَا وَالْهَيْبَةُ سَرَّتْ لَهَا﴾

خو بایبل وايي چې هغې ایوب علیه السلام ته وویل: :آیا سره له دې چې خدای د اټول مصیبتونه در باندې راوستل بیا هم ورته وفادار یې، په خدای لعنت ووايه او و مره!!

په یقین سره ویلی شو چې په اصلي انجیل کې به د ایوب علیه السلام یادونه په همغه توگه شوې وي چې په قرآن کې راغلې، خو د بایبل کمزوري لیکوال له هغه داسې بې محتوی قصه جوړه کړې، که د بایبل لیکوال په دې قصې کې د قرآن اسلوب غوره کړی وی، ایوب علیه السلام ئې د صبر او قناعت بېلگه، مېرمن ئې د وفادار دوست په توگه، زامن او خپلوان ئې د بې وفا خپلوانو او دوستانو په توگه او دا څلور کسان ئې داسې انځور کړي وی چې یو ئې د مصیبتونو او کړاوونو په وخت کې په مصیبتونو اخته دوست ملامتوي او مصیبتونه د ده د اشتباهاتو او گناهونو نتیجه گڼي، بل ئې له کړاوونو د وتلو لپاره د غلطو لارو چارو غوره کولو ته هڅوي او بل ئې په خپلو کړنلارو کې تجدید نظر ته تشویقوي، د قصې په ترڅ کې ئې د شیطان ونډه بنه تمثیل کړې وی او الله تعالی ئې هغسې معرفي کړی وی چې له هغه سره ښايي، نو دا کتاب به د بایبل تر ټولو غوره او مفید کتاب وو، خو متأسفانه هغه اشتباه کړې او قصه ئې په ناسم لوري غزولې ده.

- د بایبل د نظر په خلاف قرآن شیطان داسې معرفي کوي چې کار ئې یوازې د انسان وسوسه کول، گناه او بد کار ته هڅول، بد عزایم او غلط افکار ئې په سینه کې راپیدا کول دي، نه پر انسان څه تسلط لري او نه د تاوان او ضرر رسولو توان.
- د حوادثو، مصیبتونو او پېښو په هکله څلور نظریې وړاندې کېږي:
- ۱. یوه د بایبل دغه نظریه چې وايي: په انسان باندې چې کوم مصیبتونه راځي، دا د شیطان کار دی، خدای شیطان ته دا اجازه ورکوي چې انسان له کړاوونو او مصیبتونو سره مخامخ کړي.

۲. بله دا چې انسان د خپلو گناهونو په سبب له مصیبتونو سره مخامخ کېږي، هر په مصیبت اخته انسان په حقیقت کې یو گناهگار انسان دی!! دا ځکه چې مصیبتونه یوازې یو لامل لري او هغه د انسان گناه ده او بس.

۳. درېیمه نظریه هغه ده چې وايي: ټولې پېښې تصادفي حوادث دي، که دا ستر ستر طوفانونه دي، که سیلابونه، که زلزلې او وچ کالي او که وږې وږې پېښې، د یوه انسان له عادي بیماری نیولې تر هغو لویو لویو پېښو چې په میلیونونو خلک ترې متاثره شي، دا ټول طبیعي اسباب او عوامل لري، د خلکو له کړو وړو او گناهونو سره ئې هېڅ تعلق نه شته، هم گناهگار نیسي او هم بې گناه، نه ئې د انسان بد عمل په راتلو کې څه ونډه لري او نه ئې ښه عملونه په مخنیوي کې.

۴. خو قرآن فرمایي چې د ښه او بد، راحت او مصیبت، نعمت او نعمت پرېکړه د الله تعالی له لوري کېږي، نه شیطان په دې کې څه تصرف او مداخله کولی شي او نه په ځمکې او آسمان کې له الله تعالی پرته بل څوک. د هرې پېښې پرېکړه د الله له لوري کېږي، هره حادثه د هغه په اراده رامنځته کېږي، الله نه په چا ظلم کوي او نه د عدالت خلاف پرېکړه، له هر فرد او ټولني سره همغه څه کوي چې د عدالت له مخې ئې مستحق وي، نه ستر ستر حوادث تصادفي پېښې دي او نه واړه واړه مصیبتونه، کله د انسان بد عملونه د دې مصیبتونو د راتلو لامل وي او نېک عملونه ئې د تم کیدو باعث او کله الله تعالی غواړي د مصیبتونو په ترڅ کې انسان وروزي، کمال ته ئې ورسوي او هغه استعدادونه په کې راویني او ځلانده کړي چې یوازې له کړاوونو سره د مخامخ کېدو په صورت کې په انسان کې وده کوي، لکه هغه ماشوم چې د لومړي ځل لپاره په خپلو پښو تگ زده کوي نو په وار وار لوېږي او لټېږي او په همدغو لوېدلو او لټېدلو کې د ده روزنه کېږي، ډېر څه وربښودل کېږي، هډوکي ئې مضبوطېږي او په لوړو ژورو کې د تلو هنر زده کوي.

قرآن فرمایي:

وَأَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ سُبُلًا بَاطِنًا فِي الْأَرْضِ فَلْيَسِّرُوا بَاطِنًا فِي السَّمَاءِ ۚ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الشورى: ۳۰

او په کوم مصیبت چې تاسو اخته کېږئ نو دا ستاسو د خپلو لاس ته راوړنو په وجه دی او له ډېرو ئې (الله) تېرېږي.

دا آیت په ډېر صراحت او قاطعیت سره وایي چې مصیبتونه ستاسو د کړو وړو په سبب راځي او دا چې دا ستاسو د گناهونو یوازې د یوې برخې سزا ده، که الله عفو ونه کړي او له تاسو سره د فضل او عفوې په ځای د عدل له مخې معامله وکړي نو تر دې به ئې ستر ستر مصیبتونه درباندي نازل کړي وو.

همدا راز فرمایي:

وَأَلَمْ يَجْعَلْ لَكُمْ رَسُولًا لَأَمَّا إِذْ يَتَذَكَّرُ فِيكُمْ مَرْسَلًا فَغَارَ عَلَيْهِمْ يَوْتَ بَدَّوْا وَجْهَهُمْ لَدُنْ رُسُلِهِمْ فَأَنزَلْنَا السَّمَاءَ سَحَابًا مِّنْ ذُرِّ عَذَابٍ مُّطَهَّرٍ

التغابن: ۱۱

ق٤٤

هیڅ مصیبت نه راځي مگر د الله په إذن سره او څوک چې پر خدای ایمان لري، زړه ئې ورهدایت کړي او الله په هر څه ښه پوه دی.

دا آیت هم په ډېر تأکید او قاطعیت سره وایي چې هیڅ مصیبت په خپل سر او تصادفي نه راځي، د الله په حکم او إذن راځي، د ایمان خاوندان ئې په وجه او حقیقت پوهېږي او په دې هکله ئې الله زړونه روښانه کوي او له شک او اعتراض نه ئې خوندې ساتي.

مسلمانانو ته په دې هکله داسې لارښوونه کوي:

وَمَا يَكْفُرُ لَكَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

وَمَا يَكْفُرُ لَكَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

وَمَا يَكْفُرُ لَكَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

التوبة: ۵۱-۵۲

ووايه: له هغه څه پرته چې الله راته ليکلي هيڅکله څه نه رارسي ، هغه مو مولا دی او مؤمنان خو بايد پر الله توکل وکړي، ورته ووايه: آيا مونږ ته له دوو نه د يوې ښيگړي پرته د بل څه انتظار لری او مونږ خو ستاسو لپاره يا دې ته سترگې په لاره يو چې الله مو له خپل لوري په کوم عذاب اخته کړي او يا زمونږ په لاس، نو انتظار وکړئ چې مونږ هم درسره انتظار کوونکي يو.

دا مبارک آیتونه هم په پرېکنده ډول وایي چې هیڅکله کوم داسې مصیبت نه دررسېږي چې الله تعالی له مخکې نه وي درته لیکلی، که دا مرگ ژوبله وي، په جگړې کې ماتې وي، یا کوم بل مصیبت، مؤمنان به په خدای توکل کوي، د مصیبتونو په اړه به هیڅکله دا شک نه کوي چې دا په خپل سر او د الله تعالی له عادلانه پرېکړې پرته نازل شوي. قرآن د یوې داسې ډلې یادونه کوي چې ورته وویلی شو: لاسونه مو راتم کړئ، لمونځ وکړئ او زکات ورکړئ، خو کله چې پر دوی جهاد فرض کړی شو نو ځینې ئې له خلکو نه داسې وپرېدل لکه له الله نه او یا تر دې هم سخته وېره او ویل ئې: ای زموږ ربه! ولې دې پر مونږ جنگېدل فرض کړل؟ ولې دې تر یوې نږدې نبتې ونه ځنډولو؟ الله تعالی وفرمایل: دوی ته ووايه چې د دنیا متاع خو وړوکی شی دی او آخرت غوره دی، د هغه لپاره چې تقوائې غوره کړه او د بخرکي په اندازه به پر تاسو تېری ونه شي، چې چېرې وئ مرگ به مو بیا مومي، که څه هم په دنگو کلکو مانیو کې وئ، او ورپسې د مصیبت په اړه فرمایي:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا زِينَتَكُمْ لِكُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلِّ مَكَاتٍ يُرْتَدُّ فِيهَا لِيَذَرَ حِينًا يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ يَرْتَدُّونَ عَلَىٰ أَعْقَابِهِمْ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ حَذْرًا مِنْكُمْ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ حَذْرًا مِنْكُمْ﴾

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ حَذْرًا مِنْكُمْ﴾

النساء: ۷۸-۷۹

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾

او چې کومه نېټه په برخه شي نو وایي: دا خو د الله له لوري ده، خو که کړاو ئې په برخه شي نو وایي: دا خو له تا څخه دی، ورته ووايه: ټول د الله له لوري دي، په دې خلکو څه شوي چې په هېڅ خبرې نه پوهېږي. له نېټې چې څه ستا په برخه شي نو د الله له لوري ده او چې کړاو او ستونزه درورسېږي نو هغه په خپله ستا لخوا ده، ته خو مو خلکو لره یو استاځی لېږلی یې او الله د شاهد په حیث کافي دی.

گورئ چې قرآن مصيبتونه د الله تعالى له لوري گڼي، د گټې او تاوان پرېکړه هغه ته منسوبوي، بښکړه د ده پېرزوينه او کړاو د انسان د عمل سزا بولي، کله ئې د مرگ په خبر يو فطري بهير گڼي چې پرېکړه ئې الله تعالى کوي او د انسان ښه يا بد عمل هيڅ اغېز پرې نه لري او کله ئې د انسان د عملونو پايله او سزا.

بايبل له دې وروسته د هغو څلورو کسانو خبرې رااخلي چې ايوب عليه السلام ته راغلي، د ده دردناکه وضعه ئې ليدلې، د ده شکايتونه ئې اورېدلي او ده د شکايتونو په اړه ئې خپل نظر وړاندې کړی، ليکي:

درې دوستان ئې خوا ته راغلل، اليغاز تيماني، بلدد شوحې او سوفر نعماتي،... د ده دردونو ته په پام سره ئې اووه ورځې (بيا هم اووه!!) له څه ويلو پرته د ده په خوا کې تېرې کړې... ايوب په شکايت کولو پيل وکړ، وئې ويل: په هغې ورځې هم لعنت چې زه په کې دنيا ته راغلم او په هغې شپې هم چې زه د مور په رحم کې پيدا شوم، کاش دا ورځ د تل لپاره هېره شي، د خدای له ياده هم ووځي!! ... محوه شي او نور نو د مياشتې په ورځو کې حساب نه شي!! ... په دې شپې لعنت ووايئ چې زما د زېږېدو سبب شوه او له دغو مصيبتونو سره مخامخ شوم، ولې په دې ورځ مې نه شوم؟! ... کاش مې پيدا شوی وی... ځکه د مرگ په دنيا کې انسان آرامه وي او د شريرو خلکو له ځورونو خوندي، زنداني د زندان د ساتونکي چيغې نه ځوروي، غني او فقير يو شانې وي، غلام د ارباب له لاسه آزاد وي، ... ولې بايد پر هغو خلکو د ژوند رڼا ولگېږي چې په بدبختۍ کې ژوند کوي؟ ولې هغو خلکو ته مرگ نه راځي چې د مرگ په انتظار کې دي، داسې لکه څوک چې د گنج په لټه کې وي؟...

گورئ چې دلته ايوب عليه السلام داسې ښودل شوی: له خپل پيداېښته بې زار، مرگ تر ژوند غوره گڼي او تمنائې کوي، د هغو خلکو په پيدا کولو اعتراض لري چې بدمرغيو کې ژوند کوي!! دا خبرې نه له يوه پيغمبر سره ښايي او نه له يوه صابر بنده سره، دا يوازې د يوه شاکي او بې صبره بنده خبرې کېدې شي.

بايبل د هغو شکايتونو په اړه چې ايوب عليه السلام ته ئې منسوب کړي، د ده د يوه دوست غبرگون داسې انځوروي: اليغاز تيماني وويل: ايوبه! اجازه راکوې چې

خو خبرې وکړم، ځکه نور نو چوپ نه شم پاتې کېدی، تا مخکې خلکو ته ویل: چې پر خدای توکل وکړئ، کمزورو ته دې ډاډ ورکاوو او د دوی زړونه دې مضبوطول، ستا په څېر نېک سړی باید په داسې حالت کې خپل اعتماد له لاسه ورنه کړي او نامېده نه شي... لږ فکر وکړه آیا تراوسه دې لیدلې چې کوم نېک او بې گناه سړی هلاک شوی وي؟ تجربې بنودلې: چې څه کړې هغه به رېبې!! ... یوه شپه چې په ژور خوب ویده وم، ناڅاپه مې یو غږ تر غوږ شو او یو حقیقت راته څرگند شو، د روح حضور مې احساساوو خو نه مې لیدله، وپرې اخیستی وم... په هغه وحشتناک سکوت کې مې دا زمزمه واورېده: آیا خاورین انسان کولی شي د خالق خدای په نظر کې بې گناه وي، حتی د آسمان فرشتې هم د خدای له نظره پاکې نه دي!!!.... انسان بې موجه او بې علت په بلا او بدبختۍ نه اخته کېږي، د بدبختۍ چینه په خپله له انسانه راخوټېږي، که زه ستا په ځای وی خپل مشکلات به مې خدای ته وړاندې کړي وو، ځکه خدای عجیب عجیب کارونه او خارق العاده معجزې ترسره کوي... هغه باران وروي، فقیران او مظلومان ژغوري او ظالمان او بدکاران له بدو پاپلو سره مخامخ کوي... هغه څوک نېک مرغه دی چې خدای ئې تنبیه کړي، د هغه په تنبیه مه غمجنه کېږه، که تا ټپي کړي نو د ټپونو علاج دې هم کوي او له هرې بلا دې ژغوري!! ... حیوانات به ضرر نه شي دررسولی، له قحطی او جگړو به وېره نه لرې، کور به دې خوندي وي او څه به دې نه غلا کېږي، نسل به دې د وېشو په څېر زیات شي، بریالی به له دنیا ولاړ شي... تجربې ما ته ثابتې کړې چې دا خبرې حقیقت لري، نو زما نصیحت واوره!!

که لږ ځیر شو نو د ایوب علیه السلام د دې دوست ډېرې خبرې به هغسې ومومو چې له دیني ارشاداتو سره سمون خوري، خو څو اساسي اشتباهات په کې لیدل کېږي: د مصیبتونو یوازنی لامل د انسان گناه گني او گناه ته هومره عمومیت ورکوي چې فرشتې هم نه ترې مستثنی کوي، د ده د خبرې معنی دا ده چې هر په مصیبت اخته انسان گناهگار دی او دا خبره حقیقت نه لري، ډېر بڼه خلک هم په مصیبتونو اخته شوي او ډېر بد خلک هم په دنیا کې د خپلو گناهونو له سزا نه خوندي پاتې شوي.

بايبل دې کس ته د ايوب عليه السلام ځواب داسې گڼي: (که تاسو توانېدی شوی چې زما غمونه وتلئ نو درته معلومه شوې به وه چې د ساحل تر شگومهم درانه دي، د همدې لپاره مې خبرې تندې او ترخې دي، قادر خدای زه په خپلو غشو ويشتلی او پر ځمکې غورځولی يم، د ده زهرجن غشي زما په زړه کې ننوتې، ... حيوان هغه مهال چيغې وهي چې وږې وي.... کاش خدای زما هيله ترسره کړي او ومړم!! که پوهېدی چې دا کار کوي نو له دې ټولو دردونو سره سره به خوښ وم، ما هيڅکله د خدای له اوامرو سرغړاوی نه دی کړی، څنگه کولی شم دا حالت وزغمم، ... انسان بايد د خپل عاجز دوست په اړه مهربان وي... زه ستاسو په دوستۍ باور نه لرم، ځکه تاسو د هغه ويالې په څېر یی چې په دوبي کې اوبه په کې بهېږي او په ژمي کې وچه وي، کاروانيان د خپلې تندې د رفع کولو لپاره ورشي خو اوبه په کې ونه مومي او له تندې ومري...زه هم له تاسو نامېده شوی يم، تاسو زما د وضعې له ليدو وېرېږئ، دې ته تيار نه یی چې زما مرسته وکړئ...آيا له تاسو مې غوښتي چې له دښمنانو مې وژغورئ؟ يوازې يو منطقي ځواب درنه غواړم: ما ته ووايئ چې څه غلطي او گناه مې کړې؟ آيا په دې دليل مې ملامتوئ چې له دېرې نامېدی مې بې ارادې چيغې وهلې دي؟ ما مه محکوموئ ځکه بې گناه يم!!... زما بدن له پرهارونو او چينجو ډک دی،... پرېږدئ چې خپل غمونه بيان کړم، اې خدايه! آيا زه يو وحشي ځناور يم چې په بند کې دې اچولی يم؟! حتی هغه وخت هم چې په خپل پالنگ سر ږدم چې په خوب سره څو شېبې غمونه هېر کړم، ته مې د تورې شپې په هولناکې تيارې سره وېرې!! ... زه له ژونده بې زاره يم، په دغو څو ورځو کې چې زما له ژونده پاتې دي ما خپلې مخې ته پرېږده!!... اې خدايه چې د بندگانو د عملونو شاهد یی! آيا زما گناه تا ته کوم تاوان دررسولی؟ ولې دې زه په خپلو غشو په نښه کړی يم؟... ولې زما گناه نه بڅبې؟...)

دلته ايوب عليه السلام ته داسې خبرې منسوب شوې چې د شکوې او شکايت انتها ورته ويلی شو، ځان بې گناه گڼي، د الله تعالی په پرېکړې او پر هغه مصيبت چې دی ئې پرې اخته کړی سخت اعتراض لري، د مرگ تمنا کوي، له خپلو دوستانو دا ځواب غواړي چې الله تعالی په کومې گناه نيولی؟!..

بلدد ځواب ورکوي:

اې ايوبه! تر کله به دا خبرې کوي؟ ستا خبرې هسې بابوزې دي، آيا قادر خداى عدالت تر پېښو لاندې کوي؟ زامنو دې گناه وکړه او خداى په حقه سزا ورکړه، خداى ته دعا وکړه، که پاك او ښه سړى يې نو خداى به ستا دعا قبوله کړي، برکت به ستا د کورنۍ په برخه کړي، دومره څه به درکړي چې ستا مخکنى ژوند به د هغه په پرتله هيڅ وي، له سپين ږيرو وپوښته چې له خپلو تجربو دې خبر کړي، مونږ هومره ژوند نه دى کړى چې په هرڅه پوه شو، د مخکښو له پوهې او حکمت نه څه زده کړه، هغوى به درته ووايي: څوک چې خداى هېر کړي ناامېده شي، بې خدايه خلک داسې وي لکه څوک چې د غنې ځالې ته پناه وړي، که تکيه پرې وکړي لوېږي او که ځان ترې راځوړند کړي نه ئې شي ساتلى، ... پوه شه چې خداى خپل ښک بندگان يوازې نه پرېږدي او بدکاران نه بريالي کوي...

د بلدد د ځواب اساسي ټکي دا دي: زامنو دې گناه کړې وه او خداى مناسبه او عادلانه سزا ورکړه، که ته پاك يې نو خداى ته دعا وکړه خداى د پاکانو دعا قبلوي، له کړاوونو به دې وژغوري،
ايوب ځواب ورکړ:

په دې خبرو پوهېږم، .. خو ما ته ووايئ چې انسان څنگه کولى شي د خداى له لوري ښه وگڼلى شي؟ که وغواړي له هغه سره بحث وکړي نه شي کولى چې له زرهاوو پوښتنو نه ئې يوې ته ځواب ووايي!! ځکه چې خداى پوه او ځواکمن دى او هېڅوک ئې مقابله نه شي کولى!! ناڅاپه غرونه خوځوي او په غصې سره ئې رانسکوروي او د ځمکې ستنې لړزوي، ... عجيب کارونه کوي... زما تر څنگ تېرېږي خو زه ئې نه وينم، هر څه چې وغواړي له ځان سره ئې وړي، څوک پرې دا اعتراض نه شي کولى چې دا څه کوي؟... زه څوک يم چې مجادله ورسره وکړم... حتى که هغه مرستې ته راوبلم او راشي، پوهېږم چې زما خبرې نه اوري، لوخړې به راولېږي، ما به وځپي او هسې به زما پرهارونه رازيات کړي، څوک کولى شي عادل خداى محکمې ته احضار کړي!! که څه هم زه بې گناه يم، دا ما ته اهميت نه لري، خداى هم گناهگار له منځه وړي او هم بې گناه!! کله چې يو بې گناه په کوم مصيبت

اخته شي او وټې وژني، خدای پرې خاندې!! خدای دنیا د گناهگارانو لاس ته ورکړې!! هغه د قاضیانو سترگې پندې کړې دي ترڅو عدالت ونه شي کړی!! که دا د خدای کار نه وي نو د چا کار دی؟! غواړم بناد اوسم او خپل غمونه هېر کړم خو نه شم کولی، وپرېرم چې خدای به مې په بل غم اخته کړي، ځکه پوهېرم چې ته ما بې گناه نه شمېرې، نو که په هر صورت کې زه گناهگار یم زما هڅې به څه گټه ولري؟! ته د انسان په څېر نه یې چې ځواب درکړم یا محکمې ته درسره ولاړ شم، کاش زمونږ تر منځ کوم شفیع وی چې سره پخلا کړي ئې وی، هغه مهال به تا زما له تنبیه کولو لاس اخیست او ما به له تا وېره نه درلوده!! ای خدایه! ما مه محکوموه، فقط راته ووايه چې ما څه کړي چې داسې چلند راسره کوي؟! آیا ستا له نظره دا سم کار دی چې پر ما ظلم وکړې او هغه انسان سپک او ذلیل کړې چې تا په خپله پیدا کړې او بدکارانو ته خوښي او سوکالي ورپه برخه کړې!!... تا پیدا کړم، تا ژوند راکړ، تا ستر کړم، تا وروزلم،... خو له دې ټولو سره سره له اوله ستا په اړه دې فکر کې وم چې که زه گناه وکړم نو ته به مې نه بڅېښې او له منځه به مې وړې!! څومره بې وزلی انسان یم، که سم کار وکړم مهم نه گڼل کېږي، خو که وړوکې گناه وکړم سملاسي تنبیه کېږم، که وغواړم له ځمکې پاڅم نو د زمري په څېر راباندې برید کوي او خپل قدرت نیسي،... نو ولې دې زه پیدا کړم!!...

دلته هم ډېرې ناسمې او د ایوب له شأن نه ډېرې لرې خبرې هغه ته منسوب شوې، له خدایه کاملاً نامېده بنودل شوی، غواړي محکمې ته ئې بوځي، ځان بې گناه گڼي خو وايي چې دا هیڅ اهمیت نه لري ځکه خدای هم بې گناه وژني او هم گناهگار نو بې گناهي څه گټه لري!! وايي خدای هغه وخت خاندې چې یو بې گناه انسان په مصیبت اخته کړي او وټې وژني، خدای دنیا د گناهگارانو په لاس کې ورکړې، په دې اعتراض لري چې خدای ولې هغه انسان سپکوي چې ده په خپله پیدا کړی، ولې بدکارانو ته سوکالي ورپه برخه کوي؟ که د بایبل لیکونکي دا خبرې بل چا ته منسوب کړې وی او ځواب ئې د ایوب لخوا ورکړی وی، نو د منلو وړ وو، خو داسې خبرې یوه پیغمبر ته منسوبول چې الهي ادیان ئې د کافرانو ناسمې انگېرنې او غلطې خبرې گڼي او ځواب ئې وايي، د بایبل د لیکوال مشوش

ذهن په گوته کوي، که تاسو قرآن ته مراجعه وکړئ نو وبه گورئ چې داسې ويناوې کافرانو ته منسوبوي او ځواب ئې وايي، قرآن مرگ ته د سزا په سترگه نه گوري بلکې يو فطري بهير ئې گڼي، هم ښه انسان مري او هم بد، قرآن فرمايي چې الله تعالی د ځمکې اقتدار صالحانو ته سپاري نه گناهکارانو ته، که چيرې گناهکاران اقتدار ترلاسه کړي نو دا د الله تعالی د مرضي خلاف حالت دی، دا حالت د انسانانو د خپلو غلطو تصرفاتو او گناهونو نتيجه ده، الله تعالی انسان آزاد او د اختيار خاوند پيدا کړی، ده له خپل اختيار نه غلطه استفاده کړې او دا حالت ئې راپيدا کړی، يوه د ظلم لار غوره کړې او بل ظلم ته تسليم شوی، الله تعالی نه په دې راضي کېږي چې څوک ظلم وکړي او نه په دې چې څوک ظلم ته تسليم شي او د ظالم ملگرتيا وکړي. الله تعالی په دې نه راضي کېږي چې څوک په مصيبتونو اخته شي، برعکس له مصيبتونو نه د انسان ژغورل خوښوي او خپلو صالح بندگانو ته امر کوي چې په مصيبتونو د اخته انسانانو مرسته وکړي، دوی ته فرمايي: وږې، تږې او لوڅ ته خوراک، څښاک او جامه ورکول داسې وگڼئ لکه چې ما ته مو راکړي وي، د مظلوم ملگرتيا داسې وشمېرئ لکه چې زما مرسته مو کړې وي، قاضي ته د عدالت کولو امر کوي، د ده بې عدالتي د دې لپاره نه ده چې خدای غواړي همداسې وشي، يوه مظلوم ته د ظالم قاضي په لاس سزا ورکړي او په دې سزا خوشحاله کېږي، ظالم قاضي د الله تعالی د حکم او رضا خلاف عمل کړی، له هغه اختياره ئې غلطه استفاده کړې چې الله تعالی هغه ته د نورو انسانانو په څېر ورکړی، که له ظالم او مظلوم نه دا اختيار سلب شي بيا خو انسان د تيرې او ونې په څېر په يوه محکوم او مجبور مخلوق بدلېږي!! څوک چې د انسان د بدو کارونو په وجه په هغه خدای اعتراض کوي چې انسان ئې پيدا کړی!! او هغه ته اختيار او د ښه او بد له منځه د يوه د غوره کولو واک ورکړی، هغه د سطحي نظر خاوند دی، د قضیې يوه اړخ ته ئې کتلي، د انسان ښېگړي ئې له پامه غورځولې، دې ته ئې پام نه دی کړی چې دا د انسان د هغه اختيار نتيجه ده چې په سبب ئې انسان ته پر ټولو مخلوقاتو شرف او غوره والی ورپه برخه شوی، د همدې اختيار په سبب هغه ترملائکو هم غوره گڼل شوی. چا چې يو ډېر حساس کمپيوټر جوړ کړی، داسې چې

بېلگه ئې نه موندل کېږي، اتيا په سلو کې خلك ترې د نېكو مقاصدو لپاره استفاده كوي او شل په سلو کې ئې د غلطو مقاصد لپاره كاروي، آيا سمه ده چې د كمپيوټر جوړوونكې ملامت كړو او د اعتراض وړ ئې وگڼو!!!

سوفر نعماتي ځواب ورکوي:

آيا دغو بې معنى خبرو ته بايد ځواب ونه وايو؟ آيا څوك كولى شي په ډېرو خبرو سره ځان تېرته كړي؟ آيا ته دا گمان كوي چې مونږ ځواب نه شو دركولى؟ كله چې ته پر خداى ملنډې وهې مونږ به خاموش پاتې كېږو؟ ته ادعا كوي چې خبرې دې سمې دي او هيڅ گناه دې نه ده كړې، خو كاش چې خداى خبرې كولى او ويلى ئې وى چې ستا په اړه ئې نظر څه دى؟ كاش خداى داسې څه وكړي چې ته خپل ځان هغسې وگورې چې يې، دى په ټولو هغو كارونو پوه دى چې تا كړي، په دې پوه شه چې خداى تر هغه څه لږ سزا دركړې چې ته ئې مستحق يې!! آيا ته د خداى له ارادو خبر يې؟ ... ته په خپل عقل سره د هغه په وړاندې څه كولى شي؟ كله چې خداى غواړي تا محاكمه كړي نو بايد مخالفت ونه كړې، هغه پوهېږي چې څوك گناهگار دى... نو خپل زړه پاك كړه، خداى ته لاسونه اوچت كړه، گناهونه له ځانه لرې كړه او له بدو كارونو لاس واخله، ترڅو وتوانېږي چې خپل سر له شرمه رااوچت كړي او په جرأت او اطمنان سره ودرېږي!!! خو پوه شه چې د گناهگار لپاره له مرگه پرته د تېښتې بله لار نه شته!!

ايوب ځواب ورکوي:

آيا دا گمان كوي چې عقل كل يئ، كه ومړئ نو حكمت به هم له تاسو سره يو ځاى مري؟ زه هم ستاسو په څېر د فكر او عقل خاوند يم.... هغه به څوك وي چې په دې خبرو نه پوهېږي؟ زه هغه يم چې يو وخت به مې دعا كوله او خداى به قبلوله، خو اوس د خپلو دوستانو د خندا يم، هو يو رښتونى او صادق انسان د خندا وړ گرځېدلى!! خو هغه چې سوکاله ژوند لري، بې وزلي سپکوي، ځورېدلي سپک گڼي، غله، خداى نه پېژندونکي ځواکمنان، چې په خپل ځواک متکي دي نه پر خداى، خوندي دي او سوکاله ژوند لري!! ستاسو په دې خبرو خو نه يوازې هر انسان بلکې حيوانات او مارغان، ځمکه او سيندونه هم پوهېږي!! که له هر يوه

پوښتنه وکړئ نو درته وبه وايي چې دا هر څه خدای پيدا کړي او د هر ژوي ژوند د ده په واک کې دی، لکه څنگه چې زما خوله د خوندور خوراک په خوند پوهېږي، همداراز کله چې حقيقت اورم زما غوږ ئې تشخيصوي. تاسو وايئ چې مشران او عمر خوړلي د حکمت او تجربې خاوند وي او په هر څه پوهېږي، خو حقيقي حکمت او قدرت له خدای سره دی يوازې هغه پوهېږي چې څه بايد وکړو. د پوه مشاورانو پوهه ترې واخلي او احمق ترې جوړ کړي، پاچايان غلامان کړي، کاهنان ذليل کړي، ځواکمن رانسکور کړي، له سپين ږيرو بصيرت واخلي او له خوله ورو بلاغت او فصاحت، رڼا په تياره بدله کړي، ... کاش ما په خپله مخامخ له خدای سره خبرې کولی شوی، ځکه چې تاسو حقيقت په درواغو پټوئ، تاسو دروغجن طبيبان يئ، که مو حکمت درلودی نو دا خبرې به مو نه کولې!!

اوس زما دلایلو ته غوږ شئ: آیا دې ته اړ يئ چې د خدای په عوض خبرې وکړئ او هغه څه ده ته منسوب کړئ چې هغه نه دي ويلي؟ غواړئ د ده په پلوي حق تحريف کړئ؟ ... آیا گمان کوئ چې خدای هم د انسانانو په څېر غولولی شئ؟ آیا له خدايه نه وېرېږئ؟ ستاسو ويناوې د يوه توت په اندازه هم ارزښت نه لري، ستاسو استدلال د زور دېوال په څېر سست دی، ... زما خبرو ته ځير شئ: زما دعوا دا ده چې زه هيڅ تقصير نه لرم، څوک کولی شي په دې هکله له ما سره بحث وکړي؟ که تاسو ثابته کړه چې زه گناهگار يم نو له ځانه به دفاع نه کوم، پرېږدئ چې ومړم!! ... خدايه! ما ته ووايه: څه خطا مې کړې؟! زما گناه راوښييه، ولې له ما مخ اړوې؟ زه څه يم چې ما خپل دښمن گڼې؟ يوه پاڼه، يو خس، ما تورنوې او زما دځوانۍ حماقتونه زما مخې ته ږدې، ... اې خدايه! آیا له ضعيفو انسانانو سره بايد داسې سخت چلند وکړي او له دوی وغواړي حساب درکړي، څنگه دا انتظار لرې چې له يوه ناولي شي نه پاک شی راووځي؟ د ده عمر دې له مخکې ټاکلی او دی نه شي کولی بدل ئې کړي، نو خپلې قهرجنې سترگې ترې واړوه او پرېږده چې څو ورځې آرامه او سوکاله تېرې کړي!! ... ای کاش زه دې تر هغه د مرو په څنگ کې پټ کړی وی چې ته غصه يې او له هغه وروسته دې درپه ياد کړی وی!! ... ته د انسان هيلې شنډې کړې، ناتوانه ئې کړې، زور او عمر خوړلی ئې کړې او د مرگ کومي ته ئې ولېږې، که ئې

زامن عزت او سرلورې ته ورسې نه ترې خبرېږي او که له خواری سره مخامخ شي هم نه ترې خبرېږي، يوازې غمونه د انسان په برخه شوي!!!...
الیفاز تیماني ځواب ورکوي:

ای ایوبه! مونږ گمان کاوو چې ته یو هوښیار انسان یې، خو احمقانه خبرې دې له خولې وځي... هیڅ هوښیار انسان په داسې پوڅو خبرو له ځانه دفاع نه کوي، آیا له خدایه نه وېرېږي؟ ستا خبرې ستا گناهونه څرگندوي، ... په کار نه ده چې زه دې ملامت کړم ستا خبرې په خپله تا ملامتوي!!!... مونږ د خدای له لوري په نرمۍ درسره خبرې کوو خو ته له غصې سور اوښتی یې، ... ته د خدای په ضد خبرې کوي!! ته ځان هومره پاک گڼې چې د ځمکې پر سر ستا سیال نه موندل کېږي، خو خدای حتی په فرشتو هم اعتماد نه لري، د ده له نظره فرشتې هم پاکې نه دي، انسان خو لري پرېږده چې گناه د اوبو په څېر په سر اړوي! له ما واوره چې خبرې مې د هوښیارو مشرانو خبرې دي: شیر سړی به په ټول عمر کې له کړاوونو سره مخامخ وي، هیبتناک غږونه به ئې ترغور کېږي، هغه وخت چې د امنیت گمان به کوي ناڅاپي به د یرغلگرو تر برید لاندې راشي، د وژل کېدو له وېرې به په تیاره کې له خپله کوره د وتلو جرأت نه شي کولی، د ډوډۍ لپاره به دا او هغه دروازه ټکوي، راتلونکې ته به ئې امېد نه وي، مصیبتونه او بدمرغۍ به ئې تر برید لاندې نیسي، دا ځکه چې دی له خدای سره جنگېږي... شیر انسان که شتمن هم وي په پای کې به په ورانو او ویجاړو ښارونو او کورونو کې ژوند کوي او ټوله شتمني به ئې له منځه ځي، ...

ایوب ځواب ورکوي:

ما دا خبرې ډېرې اورېدلې دي، تاسو ټول مزاحم تسلي ورکونکي یئ، آیا ستاسو دا بېهوده خبرې پای لري؟ چا مجبور کړي یې چې دا خبرې وکړي؟ که ستاسو په ځای وی نو د تمسخر په ځای به مې داسې څه درته ویل چې مرسته مې درسره کړې وی او ستاسو غمونه مې راکم کړي وی ... ای خدایه! زه دې په داسې کړاوونو کې اچولی يم چې له پوستکي او هډوکو پرته څه نه دي راته پاتې او زما دوستان زما دا حالت زما د گناهونو نتیجه گڼي، خدای د دښمن په سترگه راته

گوري، خلك ملنډې راباندې وهي، خدای زه د گناهگارانو په لاس کې ورکړی يم، دومره مې ژړلي چې سترگې مې سرې شوې، خو زه خپلې اوبنکې د خدای په وړاندې تويوم، هغه ته زاري کوم چې د يوه دوست په توگه زما خبرې واوري، هيڅوک ما بې گناه نه گڼي، ځکه تا دا پوهه نه ده ورکړې چې زما مرسته وکړي، صالح خلك زما په ليدلو حيران شي، خو نېکان به په پای کې په بدکارانو بريالي شي، که ومړم نو قبر به لکه خپل پلار او چينجي به لکه مور او خور ومومم، زما هيلې به چېرې وي؟ آيا څوک ئې موندلی شي؟! نه، زه او زما هيلې به په قبر کې ښخ شو. بلدد شوحې ځواب ورکوي: ... آيا دا انتظار لرې چې ځمکه ستا لپاره ولېږېږي او ډبرې راوړغړي؟ د بدکار انسان څراغ مري، په هر کور کې چې شرارت وي تياره به پرې حکومت کوي، د شير انسان قدمونه سستېږي، په خپلې لومې کې ئې پښې ونښلي، وېره قدم قدم ورپسې وي، مصيبتونه خپل کومې ورته پرانېزي، مهلك مرضونه پرې بريد کوي، جرړې ئې وچې شي، له منځه ولاړ او د هر چا هېر شي، دا مصيبتونه پر گناهگارانو راځي پر هغو چې خدای نه پېژني!!

ايوب ځواب ورکوي: ولې ما نه پرېږدئ؟... که ما خطا کړې زما خطا تاسو ته څه تاوان دررسولی؟ تاسو ځان تر ما ښه گڼئ او زما دا ضعيت زما د گناهونو نتيجه بولئ، حال دا چې زه خدای په دې مصيبتونو اخته کړی يم، ... زما خپلوان او دوستان ئې رانه لرې کړل، مېرمن مې رانه تښتي، وروڼه مې زما وجود نه شي زغملی، اې دوستانو په ما رحم وکړئ، ولې تاسو هم د خدای په څېر ما ځوروئ، ... خو زه پوهېږم چې زما ژغورونکی ژوندی دی، په پای کې به پر ځمکه ودرېږي، که مې بدن وروست هم شي خدای به وگورم، زه به ئې په خپلو دغو سترگو وگورم، څومره ښاېسته هيله!!...

سوفر ځواب ورکوي: تر دې زيات ستا خبرې نه شم زغملی، مجبور يم ځواب درکړم، ما په دې خاطر رتې چې تا ته مې گناهگار وي، خو زه پوهېږم چې څنگه ځواب درکړم، آيا په دې نه پوهېږي چې له مخکې نه تراوسه تل د شيرانو نېک مرغي لنډه وي، که څه هم بدکار انسان سرلوری او شمله ئې آسمان ته ورسي، ډېر ژر د خوشايو په څېر لرې وغورځولی شي، ... داسې چې خلك به ورته حيران شي

چې دا څه پرې وشول، ... زامن به ئې فقيرانو ته د سوال لاس اوږدوي او په زحمت سره به د خپل پلار پورونه ادا کوي، له زړښته مخکې به ومري، له شرارت نه به خوند اخلي، خو په گېډه کې به ئې گنده شي، له کومې تېر کړې ثروت به بېرته استفراغ کړي، نه به ئې هڅې شمره لري او نه به ثروت خوښي ورپه برخه کړي، دا ځکه چې په فقيرانو ئې ظلم کړي او له خپل کور او ژوند نه ئې محروم کړي، کله چې د برياوو اوج او لوړو څوکو ته ورسې بدمرغي به ئې په برخه شي، خدای به خپل غضب پرې نازل کړي، ...يو په بل پسې به د عذابونو غشي او تورې پرې راپربوځي، شتمني به ئې تباه شي، آسمان به ئې گناهونه برېښي او ځمکه به پرې شهادت ورکوي، دا د بدکارانو هغه برخليک دی چې خدای ورته ټاکلی!!

ايوب ځواب ورکوي: ما ته غورځئ، ... زه له خدايه شکايت لرم نه له انسان نه، زما د بې تابې وجه همدا ده، ما ته وگورئ او له حيرته گوته په غاښن کړئ، واقعيت دا دی چې بدکاران تر زړښته ژوندي وي او بريالي شي، زامن او لمسي ئې ستر شي او په خوا کې ئې راغونډ وي، کورونه ئې له هر خطر نه خوندي وي او خدای ئې نه مجازات کوي، رمې ئې ډېرېږي او زامن ئې خوشحاله او ساز او سرود ته نڅېږي، خپلې ورځې په راحت او سوکالۍ کې تېروي او آرام مري! په داسې حال کې چې نه د خدای په لټه کې وو او نه د هغه د لارې د پېژندو په لټه کې، شروان وايي: قادر مطلق څوک دی چې مونږ ئې عبادت وکړو؟! څه گټه لري چې د دعا لاس ورته او چت کړو؟ گناهگاران چې هر کار ته لاس کوي موفق وي، خو زه ما ورسره کار نه شته، تر اوسه څو ځلې داسې شوي چې د بدکارانو څراغ ومري او په بدمرغۍ اخته شي؟! او څو ځله داسې شوي چې خدای سزا ورکړې وي؟! ... تاسو وايئ چې خدای د شيرانو زامن مجازات کوي! خو زه وایم چې خدای بايد په خپله شيران مجازات کړي، پرېږده چې د شرارت خوند په خپله وڅکي او د خپلو اعمالو سزا وگوري، کله چې انسان ومري نو د خپلې کورنۍ کوم حالت احساسولی شي؟ څوک کولی شي خدای دا ستر قاضي ملامت کړي؟ هغه هم بډايان او ځواکمنان هلاکوي او هم هغه چې په فقر کې ژوند کوي او هيڅکله ئې په خپل ژوند کې د خوښيو خوند نه دی ځکللی، دواړه مري او ترخاورو لاندې کېږي او چينجي ئې خوري!! هيڅوک شير

خلك نه ملامتوي، له مرگه وروسته هم په درناوي سره بنځ كړي شي، پر قبر ئې ساتونكي وگمارل شي، د بنځېدو په مراسمو كې ئې ډېر خلك برخه واخلي، تاسو څنگه كولى شئ په خپلو پوځو او دروغجنو خبرو ما ته تسلي راکړئ؟! اليفاز تيماني ځواب ورکوي:

آيا له انسانه خداى ته کومه گټه رسېږي،... که ته عادل او صادق وي آيا گټه ئې خداى ته رسېږي؟ آيا که ته له خدايه وپرېدونکى وي خداى به تا مجازات کړي؟ هيڅکله نه؛ ستا مجازات د هغو بې شمېره گناهونو په سبب ده چې تا په خپل ژوند کې کړي، تا به له خپل هغه پوروي خپلې ټولې جامې په گرو کې اخیستې وي چې محتاج وو، ترې ته دې اوبه نه دي ورکړي، وژى دې نه دی موږ کړى، که څه هم شتمن وي او ډېر ثروت دې درلود، کونډې دې تش لاس له ځانه لرې شلې او په يتيمانو دې رحم نه دی کړى، د همدې لپاره له دې کړاوونو او تيارې ورځ سره مخامخ شوى يې!! خداى له آسمان او ستورو هم لوړ دی او ته وايي چې خداى څنگه کولى شي د تيارو پرېرو ورېځو له شا زما عملونه وگوري او قضاوت وکړي!! ورېځو احاطه کړى او مونږ نه شي ليدلى، دى هملته د آسمان د گنبدو د پاسه خوځي!! آيا غواړې د هغو خلکو په لار ولاړ شي چې مخکني گناهگاران پرې تللي، چې تباه شول او په مرگ محکوم، ځکه مطلق قادر خداى ته ئې ويلي وو: اي خدايه! له مونږ لرې شه، ته زمونږ لپاره څه کولى شي؟ په داسې حال کې چې خداى د دوى کورونه له برکتونو ډک کړي وو، نېکان به د بدکارانو هلاکت په خپلو سترگو گوري خوشحاليږي به او خاندي به او وايي به: زمونږ د بنمنان له منځه ولاړل او په شتمنيو ئې اورگډ شو، اي ايوبه! د خداى له مخالفته لاس واخله او روغه جوړه ورسره وکړه چې خپل لطف ستا په برخه کړي، ... که د خداى په لوري بېرته ستون شي او ټولې بدې کړنې پرېږدې، ژوند به دې د مخکې په څېر رغنده او نېرازه شي، ... ته به دعا ورته کوي او هغه به ئې قبلوي، هر کار ته چې ملا وتړې بريالى به وي، ... ايوب ځواب ورکوي:

زه اوس هم له خدايه شکايت لرم... نه پوهېږم خداى چېرې ومومم چې د تخت خوا ته ئې ودرېږم او خپل دلايل ورته ووايم او د ده ځوابونه واورم!! او په دې به پوه

شوی وم چې له ما څه غواړي، ... خو زما لتون بې فايدي دي، نه ئې په شرق کې موندلی شم، نه په غرب کې، نه په شمال او نه په جنوب کې، په هر لوري چې ځم د ده نښه نه مومم، که څه هم زه پاک يم، هيڅ قصور نه لرم، خو دی هيڅکله نه بدلېږي، هيڅوک ئې له خپل هوډ نه نه شي اړولی، څه چې غواړي هغه کوي، نو څه چې ئې زما لپاره غوښتي هغه به راباندې راولي، هغه د خپلو منصوبو مطابق کار کوي، کله چې زه د دغو خبرو په اړه فکر کوم نو ترې وېرېږم، قادر خدای له ما نه جرأت سلب کړی او په تيارو کې ئې پرېښی يم... خدای ولې د قضاوت لپاره يوه نېټه نه ده ټاکلې، تر کله به خدای نه منونکو ته مهلت ورکول کېږي، د ظلم څپو محاصره کړي يو، خدای نه منونکي ځمکې غصبوي، رمې غلا کوي، حتی د يتيمانو له خرو هم نه تېرېږي، د کونډو هر څه ترې گرو کړي، د فقيرانو حق تر پښو لاندې کوي، فقيران د دوی له وېرې ځان پټوي، د صحرايي خرو په څېر د ځان او خپل اولاد مړولو لپاره په بېديا کې ژوند کوي او واښه او د شريانو د باغونو هغه انگور خوري چې پر ځمکه پرېوتې، نه پوښک لري او نه د سرپټولو سيوری، په سړو شپو کې لوڅ ځملي، د کور نه درلودو په سبب غارونو ته پناه وړي او غرونو کې له بارانه لوند خيشت شي، ظالمان ماشوم يتيمان له خپلو مېندو تښتوي او د فقيرانو بچيان په گرو ترې بيایي، فقيران مجبور دي لوڅ لپږ وگرځي او په لوڅ بدن د بدکارانو پېټي په شا يوسي، په ژړندو کې د دوی لپاره د زيتون غوړي وباسي پرته له دې چې خوند ئې وڅکي او په داسې حال کې چې له تندې مري په انگورو خېژي چې زبېښ ئې ترلاسه او ظالمانو ته شراب ترې جوړ کړي، د مظلومانو او دردمندانو د مرگ چيغې له ښاره اورېدل کېږي او مرسته غواړي خو خدای د دوی چيغې نه اورې،!! بد کاران د نور او رڼا په ضد پاڅېدلي، ... انسان وژونکي دي، سهار وختې د دې لپاره پاڅېږي چې فقيران او محتاجان ووژني او د شپې راتلو ته انتظار کوي چې غلا او زنا وکړي، وايي: په تياره کې به مونږ څوک نه گوري، خپل مخونه پټ کړي تر څو ونه پېژندل شي، د شپې تالان کوي او د ورځې ځان پټوي، ... د شپې تياره دوی ته د ورځې د رڼا په څېر ده... خو دوی به ډېر ژر د ځمکې له مخه ورک شي، پر ملک ئې لعنت ويل شوی او ځمکه ئې حاصل نه لري، مرگ به ئې تر

خپل کومې تېر کړي، ... د گناهگارانو جرړې به غوڅې شي، ... نو که ظالمان هر څومره په ظاهر کې موفق او بريالي وي، خو په خپل ژوند کې هيڅ هيله او امېد نه لري، د لږې مودې لپاره به بريالي شي خو له لنډې شېبې وروسته به د نورو په څېر له منځه ولاړ شي... آيا څوک کولی شي ووايي چې حقيقت له دې پرته بل څه دی؟! دلته که څه هم بايبل د ايوب عليه السلام په وينا کې د ده د ټولني د هغه مهال بد وضعيت، د بې وزلو او نېستمنو خلکو دردوونکي حالت ډېر ښکلی انځور کړی، له مظلومانو سره د ظالمانو معامله ئې ډېره ښه او دقيقه توضيح کړې، سره له دې چې دوه سترې نقيصې په کې ترسترگو کېږي: د حاکمانو د ظلم په اړه څه نه دي ويل شوي او د دوی د ملگرو ټکمارو مذهبي مشرانو په اړه څه نه وايي، خو لوی عيب ئې دا چې د دې خبرو تر څنگ له يوې خوا ئې بيا هم ايوب عليه السلام د شاکي او د الله تعالی په پرېکړو د معترض په توگه معرفي کړی، د دې په ځای چې ظلم د ظالمانو کار او د الله تعالی د رضا خلاف وگڼي د الله تعالی کار ئې گڼي او له بلې خوا ئې هغه خبرې ايوب ته منسوب کړې چې له دې د مخه نورو کولې او ده ورسره مخالفت کاوو!!

بلد د شوحې ځواب ورکوي:

(خدای ځواکمن او هيبتناک دی، پاچايي ئې په آسمان کې مضبوطه ده، څوک کولی شي د ده آسماني لښکرې وشمېري؟!... څوک د ده په وړاندې پاک او سپېڅلی گڼل کېدی شي؟ حتی سپوږمۍ او ستوري د ده په وړاندې پاک او نوراني نه دي، انسان خو تر يوه چينجي زيات نه دی!!

ايوب ځواب ورکوي:

... څنگه مو داسې عالي خبرې فکر ته راغلې؟! د مړو ارواح د خدای په وړاندې پرېږي او د مړو په نړۍ کې هيڅ څه له ده پټ نه دي، خدای آسمان پر خالي فضا غوړولی او ځمکه ئې پر نيستی ځوړنده کړې، خدای خپل تخت پر ورېځو پټ کړی... په هغه قادر او ژوندي خدای لورپه کوم چې زما حق ئې ترپښو لاندې کړی او زما ژوند ئې راتريخ کړی، ترڅو چې ژوندی وم ناسمه خبره به له خولې ونه باسم او په ژبې به درواغ ونه وایم، ستاسې خبرې به رښتيا ونه گڼم، تر هغې ورځې چې مرم

په خپلې بې گناهی. به لوړه کوم ... تاسو ولې د خدای په اړه دا پوچ او بې بنسټه خبرې کوئ؟ دا دی د گناهگارانو برخليک چې خدای ورته ټاکلی: که گناهگار هر څومره زامن ولري، دوی به یا په جنگونو کې مري، یا به له لوړې تلف کېږي، څوک چې له جنگ او لوړې روغ رمت وځي نو په بيماريو او مصيبتونو سره به مري او مېرمنې به ئې هم پر دوی ویر نه کوي، که د شگو په اندازه ثروت جمع کړي او خپل صندوقونه له جامو ډک کړي خو په پای کې به نېکان د دوی جامې اغوندي او د دوی پیسې به په خپل منځ کې وېشي، ... خلک به په دې خوښي کوي چې پر دوی مصيبتونه نازل شوي، خلک د ځمکې له زړه نه د سرو او سپینو زرو معادن راباسي، غرونه سوري کوي، کمرونه ماتوي چې قيمتي ډبرې ترې راوباسي، ... خو نه پوهېږي چې حکمت څنگه ترلاسه کړي، حکمت تر دغو ټولو قيمتي متاع ده، خو هيڅوک نه پوهېږي چې حکمت له کوم ځای نه ترلاسه کړي، ... يوازې خدای پوهېږي چې حکمت له کومه ترلاسه کېدی شي، ... هغه خلکو ته وايي: په دې پوه شئ چې واقعي حکمت له خدای نه وېره ده او حقيقي پوهه له شرارت نه لرې والی دی!! ای کاش مخکنی ورځې بیا راشي، هغه ورځې چې خدای زما ساتونکی وو، زما لارښوونه ئې کوله، بريالی وم او د خدای ترسيوري لاندې وم، زامن مې په خوا کې، هر چا مې درناوی کاوو... ځوانان به زما په لیدو سره یوې خوا ته کېدل او مشران به زما لپاره ودرېدل، ... هر چا زما خبرو ته غوږ نیولو، زما خبرې به ئې وروستی خبرې گڼلې، خو نن هغه کسان پر ما ملنډې وهي چې تر ما کشران دي، له ما کرکه لري، زما په مخ د لارو له توکلو هم ډډه نه کوي، ... ای خدايه! تا ته استغاثه کوم خو ته مې چيغې نه اورې، ستا په وړاندې ودرېږم خو ما ته نظر نه کوې، زما په اړه بې رحمه شوی یې او په ټول توان سره ما ځوروي، ... ما ښه کړي خو بده بدله ئې راکول کېږي، ما خپلې سترگې پردی ښځې ته د شهوت په نظر نه دي اړولې، درواغ مې نه دي ویلي، پرېږده چې خدای په خپله ما د عدل په تلې کې وتلي، که مې پښه کړه ایښې وي نو سزا راکړي، زما د گناه مطابق، (خپل ټول نېک کارونه شمېري او ځان له بدو او گناهونو تېرته کوي)...

بايبل ورپسې ليکي: د ايوب دريو دوستانو نور ځواب ورنه کړ، ځکه هغه په

خپلې بې گناهی تینگار کاوو، نو د الیهو په نامه یوه کس چې تراوسه ئې څه نه وو ویلي او د دوی خبرو ته ئې غوږ نیولی وو، په دې هم غصه وو چې ایوب ځان بې گناه گڼي او دا نه مني چې خدای د عدالت له مخې ده ته سزا ورکړې او په دې دريو کسانو هم غصه وو چې ایوب ته د کوم قانع کوونکي ځواب له ورکولو پرته هغه ملامتوي، ده په دې خاطر تراوسه صبر کړی وو چې دا نور تر ده مشران ول خو چې وئې لیدل هغوی ځواب ور نه کړی شو غصه شو او وئې ویل: زه ځوان یم او تاسو زاړه، ویلي ئې دي چې مشران تر کشرانو پوه وي، خو حکمت په عمر پورې نه دی تړلی، هغه د خدای روح ده چې د انسان په برخه کېږي، ... تاسو یو هم ونه توانېدئ چې د ایوب ځواب ورکړئ یا ثابتته کړئ چې هغه گناهگار دی، .. ما ته داسې مه وایئ چې فقط خدای کولی شي انسان په خپلې گناه ملزم کړي (یوازې هغه د ده په گناه پوهېږي او ملامتولی ئې شي) که ایوب له ما سره مباحثه کړې وی نو ما به هیڅکله داسې ځواب نه وو ورکړی!!... ایوبه! زما خبره واوړه: تا وویل: زه بې تقصیره یم او هیڅ گناه نه لرم، خدای هسې بهانې لټوي، ... خو ایوبه ته اشتباه کوې، واوړه:...د څه لپاره دا شکایت کوې چې خدای ولې د هغو کارونو په اړه وضاحت نه کوي چې ترسره کوي ئې؟! خدای له مختلفو لارو له انسان سره خبرې کوي (او دا وضاحت ورته کوي)، ... د خوبونو او رؤیاوو له لارې ئې خبروي، تنبیه کوي ئې او له گناه او تکبر نه ئې منع کوي، په درد او مرض سره ئې تأدیبوي، ... له سختې ناروغۍ د قبر ژۍ ته ورسېږي، خو که د آسمان له لوري کوم لېږل شوی استاځی (فرشته) هلته حاضر شي او د ده لپاره شفاعت وکړي او هغه څه وروښيي چې سم دي، نو هغه وخت خدای پرې رحم وکړي او وفرمایي: آزاد ئې کړئ مه پرېږدئ چې ومري!! دا ځکه چې د ده لپاره مې فدیة ترلاسه کړه!!... نوروغ، قوي او ځواکمن شي، که دعا وکړي خدای ئې دعا قبلوي،... خلکو ته به ووايي: ما گناه وکړه، سم ونه چلېدم، خو خدای زما له تقصیره راتېر شو او وئې نه غوښتو چې ومرم!! ... اې حکیمانو! ایوب وایي: ما گناه نه ده کړې خو خدای مې گناهگار شمېږي، ... سره له دې چې هیڅ تقصیر نه لرم هغه سخت تنبیه کړی یم... وگورئ هغه څومره سپکې سپورې خبرې کوي، ځکه وایي: څه گټه لري چې څوک د خدای د

راضي کولو هڅه وکړي؟! نو اې هونبیارانو! ما ته غوږ شی: څنگه ممکنه ده چې قادر خدای به ظلم او بدې کوي، هغه هر چا ته د خپل عمل مطابق سزا ورکوي، ... خدای بې انصافي نه کوي، ... که خدای له عدالت او انصاف نه متنفر وی نو آیا دا عالم ئې اداره کولی شو؟ آیا غواړې دا ستر قاضي محکوم کړې؟ هغه پاچایان او اشراف په بې انصافي او بدې متهموي، هیڅکله د ځواکمنو پلوي نه کوي او شتمن ته پر فقیر ترجیح نه ورکوي، ځکه ټول ده پیدا کړي، خدای د ټولو انسانانو کارونه گوري، هیڅ تیاره نه شي کولی بدکاران ترې پټ کړي، نو خدای دې ته اړ نه دی چې د قضاوت لپاره صبر وکړي، پرته له دې چې څېړنې او تحقیق ته څه ضرورت وي واکمنان څپي او نور د دوی پر ځای کنبښوي، ځکه خدای د دوی له عملونو خبر دی، ... دوی په مظلومانو دومره ظلم کړی چې چیغې ئې تر خدای پورې رسېدلې، هو! خدای د مظلومانو چیغې اوري، نه پرېږدي چې بدکاران پر خلکو حکومت وکړي، اې ایوبه! آیا د خپلو گناهونو په اړه دې د خدای په وړاندې اعتراف کړی؟ آیا له هغه سره دې ژمنه کړې چې بیا به گناه نه کوي؟ ... ترڅو چې له مخالفته لاس وانه خلې دا انتظار نه شي کولی چې خدای به همغسې درسره کوي چې ته ئې غواړې، اوس تصمیم ستا په لاس کې دی... هر انسان پوهېږي چې ته د یوه احمق په څېر خبرې کوي!! د دې وړ یې چې د دغو کفرې خبرو په سبب په کلکه مجازات شي، ځکه اوس دې د نورو گناهونو په څنگ کې سرغړاوی، کفر او اهانت هم ورزیات کړی، آیا دا سمه ده چې وایې: بې گناه یم او له بې گناهی مې هیڅ گټه نه ده ترلاسه کړې؟! زه ئې تا ته او ستا امثالو ته ځواب درکوم: آسمان ته وگوره، که ته گناه وکړې نو خدای ته څه تاوان رسولی شي، ... او که گناه ونه کړې څه گټه ور رسولی شي؟! د دواړو اغېز یوازې پر انسانانو پرېوځي، ... اې ایوبه! ته وایې چې خدای نه شي لیدلی، انتظار وکړه، هغه به ستا دې دعوا ته ځواب درکړي، ... وایې: خدای گناهگاران نه مجازات کوي، خو ستا دا خبرې پوچې او باطل دي، ... هغه بدکاران بې مجازاته نه پرېږدي او د مظلومانو پوښتنه کوي، له نېکانو حمایت کوي او ابدي عزت ورکوي، ... که دوی د خپل تکبر او گناه په سبب له کړاوونو سره مخامخ شي نو گناه ئې د دوی مخې ته نه ږدي، مرسته ورسره کوي چې له گناه لاس واخلي... خو

بدکاران له فسادہ لاس نه اخلي، نو په ځوانۍ کې ومري، خدای د کړاوونو او مصیبتونو په ژبه له انسان سره خبرې کوي او له ستونزو ئې باسي، ... خدای په خپلو ټولو کارونو کې د ستاینې وړ دی، خلک د ده کارونه گوري خو له بشپړ درک کولو ئې عاجز دي، ځکه خدای هومره ستر دی چې په بشپړه توگه ئې پېژندل ممکن نه دی، آیا څوک کولی شي په آسمان کې د ورېځو د خورېدو او د برېښنا او تالندې په حقیقت پوه شي؟ په تالندې سره د طوفان د راتلو خبر ورکوي، ... هغه ورېځې یا د خلکو د مجازات لپاره، یا د ځمکې د خړوبولو او یا د خپل رحمت د بنودلو لپاره رالېږي، آیا ته پوهېږې چې له خدای سره څنگه مخامخ شو؟! څنگه ورسره خبرې وکړو؟ په کوم جرأت له هغه سره وغږېږو؟ لکه چې په یوې تودې او بې ورېځو ورځ کې نه شو کولی د لمر په لوري وگورو، همدا راز نه شو کولی د خدای پرتمین جلال ته چې له آسمانه مونږ ته راڅرگند شي نظر وکړو، ...)

د الیهو د وینا څو برخې د غور وړ دي:

- دی له یوې خوا د ایوب د دريو دوستانو خبرې ناقصې گڼي او د ایوب د پوښتنو مناسب او سم ځواب ئې نه شمېري، خو له بلې خوا د ایوب وینا هم پوچه او بې بنسټه گڼي، په حقیقت کې د دواړو خواوو د اظهاراتو په هکله دا قضاوت کول چې د مصیبتونو د لاملونو په اړه ئې استدلال ضعیف دی او څوک نه شي قانع کولی، صحیح قضاوت دی او هر څوک به له دغو خبرو همدا انتباه اخلي چې الیهو اخیستې، خو آیا د ده استدلال څه وزن او وقعت لري؟! آیا دی کولی شي په دې استدلال سره څوک قانع کړي؟! د دې ځواب په خپله بایبل هم ویلی، بایبل له دې وروسته د خدای د وینا په نامه څه مطالب رااخلي چې په هغې که د الیهو په شمول د ټولو ځوابونه غلط گڼل شوي.

- الیهو هم مصیبت د گناه مناسبه او عادلانه سزا گڼي او وایي چې خدای له ځنډه پرته سزا ورکوي او د ایوب له دې وینا سره مخالفت کوي چې خدای باید د محاسبې او مجازات لپاره حتماً یوه نېټه وټاکي، د ایوب وینا د قیامت او مکافات او مجازات ضرورت په گوته کوي، خو د الیهو وینا ئې تردید کوي.

- الیهو د هغو دريو کسانو پر خبرو د (شفاعت) او (فدیې) خبره علاوه کوي او

وايي: خدای له مختلفو لارو له انسان سره خبرې کوي ... د خوبونو او رؤياوو له لارې ئې خبروي، تنبيه کوي ئې او له گناه او تکبر نه ئې منع کوي، په درد او مرض سره ئې تادیبوي، ... له سختې ناروغۍ د قبر ژۍ ته ورسېږي، خو که د آسمان له لوري کوم لېږل شوی استاخی (فرشته، دا د شارح خبره ده) هلته حاضر شي او د ده لپاره (شفاعت) وکړي او هغه څه وروښيي چې سم دي، نو هغه وخت خدای پرې رحم وکړي او وفرمايي: آزاد ئې کړئ مه پرېږدئ چې ومري!! دا ځکه چې د ده لپاره مې فديه ترلاسه کړه!! ... نو روغ، قوي او ځواکمن شي!!! يعني خدای انسان په خپلې گناه نيولی، عادلانه سزا ئې ورکړې، په مصيبت ئې اخته کړی، خو که په دې وخت کې د ده (شفاعت) وشي او خدای کومه (فديه) ترلاسه کړي، نو له وژلو ئې لاس واخلي!! او دا داسې وگنئ لکه يو قاضي چې يو مجرم محاکمه کړي، د ده سزا اعلان کړي، زندان ته ئې ولېږي، د اعدام پرېکړه ئې ورواوري، خو په دې منع کې څوک واسطه شي، سفارش وکړي، رشوت ورکړي، نو هم ئې له زندانه وباسي او هم ئې د اعدام پرېکړه باطله کړي!! که کوم قاضي دا کار وکړي آیا حق نه لرو ووايو چې دا ظالم او بې انصافه قاضي دی؟ آیا د بايبل منونکي د خپل هېواد داسې قاضي ته په کومه سترگه گوري؟! عادل ئې گنېي که ظالم؟! که بايبل همدا کار خپل خدای ته منسوبوي نو د بايبل او د بايبل د خدای په هکله ستاسو قضاوت څه دی؟ آیا الله تعالی ته داسې څه منسوبول ډېره بې باکي نه ده؟!

• بايبل له دغسې خبرو د (شفاعت) او (فديې) بې بنسټه او د الهي عدالت خلاف عقیده راايستلې ده.

خو راشئ وگورو چې بايبل د اليهو او د دغو ټولو ويناوو په اړه چې بايبل نوموړو کسانو ته منسوب کړې د خپل خدای غبرگون څنگه انځوروي!!؟ بايبل ليکي: په دې وخت کې خدای د لوڅرو له منځه ايوب ته ځواب ورکړ: دا ته څوک بې چې په خپلو پوڅو او بې معنی خبرو زما حکمت ردوي؟ نو اوس د يوه مېرني په څېر ودرېږه او زما پوښتنو ته ځواب راکړه؛

کله چې مې د ځمکې بنسټ کېښودو ته چېرې وې؟! آیا پوهېږې چې د ځمکې اندازې څنگه وټاکل شوې، ... کله چې د سباوون د ستورو او د آسمان د فرشتو په

خوښيو كې د ځمكې بنسټ اېښودل كېدو ستنې ئې پر څه باندې ودرول شوې؟ !!
چا د سيند لپاره حدود وټاكل، دا زه وم چې سمندر ته مې ساحل او حدود وضع كړل
او ورته ومې ويل چې له دې نه به تېرى نه كوي، ... آيا دا ته يې چې لمر ته د راختو
امر كوي، ورځې ته وايې چې ځمكه رڼا كړه، تر څو د شپې د شرارت تغر ټول شي،
آيا ته د سباوون شفق ته سور رنګ وركوي چې د ورځې راتګ اعلان كړي او
بدكاران له شرارت او ظلم نه منع كړي؟! آيا د دريابونو سرچينې دې كشف كړې؟ د
سيند تل ته رسېدلې يې؟ آيا د مړو د تيارې دنيا دروازې دې ليدلې؟ آيا پوهېږې
چې د ځمكې پراخوالى څومره دى؟ كه پوهېږې ما ته ووايه، آيا پوهېږې چې رڼا او
تياره له كومه راځي؟ (دلته څو داسې خبرې كوي چې له مخكنيو سره هېڅ اړخ نه
لگوي، ليكي) البته ته په دې ټولو پوهېږې ځكه چې ته د دنيا د پيداېښت په وخت
كې موجود وې!! (يعنې څه؟) آيا د واورو له مخزنه خبر يې؟ آيا پوهېږې چې څلى-
چېرې جوړېږي او ذخيره كېږي؟ ما هغه د جنگ او بلا د ورځو لپاره ذخيره كړې، آيا
پوهېږې چې رڼا له كومه راځي او شرقي بادونه له كوم ځاى نه؟ چا ناوونه د
سېلابونو لپاره ژور كړي او د آسمان د بربښنا لورې ئې ټاكلې؟ څوك په وچو
بېدياوو بارانونه وروي تر څو تازه واښه راوتوكوي؟ آيا باران او پرځه پلار لري؟
څوك يخ رامنځ ته كوي او پرځه راپيدا كوي، اوبه كنگل كړي او د درياب مخ د
دېرې په څېر كلك كړي؟ آيا كولى شې چې د پېروتي د ستورو مجموعه سره وتړې؟
او د جبار د منظومې تړاو وشلوې؟ آيا د فصلونو منظم تگ راتگ اداره كولى شې؟
او ضب اكبر له خپلو ستورو سره په آسمان كې هدايت كولى شې؟ (دلته د بايبل
ليكوال غواړي وښيي چې فصلونه په ضب اكبر پورې تړل شوي)، آيا د آسمان له
قوانينو خبر يې چې اغېز ئې پر ځمكې څنگه دى؟ آيا كولى شې ورپځو ته غږ كړې
چې وورېږئ؟ آيا د آسمان بربښنا ته ويلي شې چې په دې استقامت وځوځېږه؟ آيا
هغه ستا امر مني؟ انسان ته فهم او شعور څوك وركوي؟ هغه څوك دى چې په خپل
حكمت سره د آسمان ورپځې شماري او د آسمان د اوبو ژي پر ځمكې تشوي او
خاوره د خټو د لوټو په څېر گرځوي؟ دې ته ورته دېرې نورې داسې خبرې كوي چې:
حيواناتو او مرغانو ته څوك روزي وركوي؟ د حيواناتو زېږېدا څنگه تر سره كېږي؟

دا ولې ځينې حيوانات وحشي دي چې انسان ته نه رام کېږي؟ ځينې مرغان الوتې شي او ځينې نه؟ د شتر مرغ په هکله د حقيقت خلاف خبره کوي او وايي: هغه خپلې هگۍ پر ځمکې ږدي چې خاوره ئې تودې وساتي، دې ته ئې پام نه کوي چې بنايي څوک به ئې ترپنسو لاندې کړي يا به ئې وځوري، د خپلو چوڅنو په اړه هومره بې اعتنا وي چې گواکې بچيان ئې نه دي، ... دا ځکه چې ما ورته شعور او فهم نه دی ورکړی، (حال دا چې شتر مرغ هم د نورو مارغانو په څېر پر خپلو هگيو کښېني او د خپلو بچيانو پالنه او ساتنه کوي)، خو چې خپل وزرونه پرانېزي او ځغاسته پيل کړي نو نه کوم آس پسې رسېدی شي او نه کوم سور، (دا هم د حقيقت خلاف دی، آس تر شتر مرغ تېز دی، د شتر مرغ اعظمي سرعت نږدې شپېته کيلو متره په ساعت کې دی)، آیا آس ته د ده ځواک تا ورکړی؟ غاړه ئې تا په څينو پوښلې؟ آیا تا دا ځواک ورکړی چې د ملخ په څېر تپ ووهي او په خپل شنهار سره په زړونو کې وېره اچوي؟ (د آس تپ قطعاً له ملخ سره ورته نه دی، دا ډېره کمزورې تشبيه ده) وگوره څنگه خپله پونده په ځمکې وهي او له خپل ځواک نه خوند اخلي، چې کله جگړې ته ځي نه وېرېږي، د تورو څوکې او د غشو باران ئې نه شي په شا کولی، د جنگ له اعلان سره سم ميدان ته دانگي، .. د جنگ بوی له لرې احساسوي، د جنگ له شور ماشور او د افسرانو له چيغو خوند اخلي، (دا ډېر بنسکلی تعبير دی خو کاش په خپل ځای کې شوې وی، قرآن د آسونو په اړه دې ته ورته خبرې لري خو په ډېرې بنسکې بڼې او په مناسب ځای کې، هلته چې د آس وفاداري او د خپل سور په وړاندې د ده اطاعت د الله تعالی په وړاندې د انسان له اطاعت سره پرتله کوي او فرمايي: وگورئ، انسان د خپل رب په وړاندې څومره بې وفا او ناشکره دی، آس يوازې د خوراک، څښاک او د ده په غاړې د لاس رابښکلو په سبب خپل خاوند ته دومره مطيع وي، د ده د لاس په يوې اشارې د جنگ ميدان ته دانگي، نه د ايستلو تورو پروا کوي او نه د غشو د باران، خو انسان د هغو ټولو نعمتونو په مقابل کې د خپل پالونکي رب نه سرغړاوی او ناشکري کوي چې پر ده ئې پېرزو کړي او دی ئې ښه پېژني!!!) آیا تا شاهين ته وربښودلي چې څنگه والوزي او خپل وزر د جنوب په لوري پرانېزي؟ (د جنوب په لوري د وزر پرانيستل بې معنا خبره ده)، آیا عقاب ستا

په امر د غرونو پر سر الوزي او په څو کو کې ئې ځاله جوړوي ... له لوړو نه خپل
بنکار تر نظر لاندې نیسي... آیا سره له دې غواړې له ما سره چې قادر مطلق خدای یم
مباحثه وکړې؟ ته چې پر ما انتقاد کوې آیا کولی شې زما ځواب راکړې؟
دلته څو ټکو ته اشاره کول ضروري برېښي:

- په دې ځواب کې الله تعالی ته هغه خبرې منسوب شوې دي چې د ده له شأن او
عظمت نه ډېرې ټیټې دي، لکه دا خبره چې د ایوب په څېر یوه وړو کې مخلوق، په
مصیبتونو اخته یوه عاجز بنده ته وایي: که مېرني یې نو اوس تم شه او زما د خبرو
ځواب راکړه!!

- دا خبرې له اصلي موضوع سره هیڅ ربط نه لري، نه ایوب له دغو خبرو انکار
کړی نه ئې دوستانو، ټول په دغو خبرو باور لري او د خپلو ویناوو په ترڅ کې ئې
دې ته ورته خبرې کړې دي، اصل موضوع دا ده چې آیا هر مصیبت د گناه مناسبه او
عادلانه سزا ده؟ آیا هر په مصیبت اخته انسان ته د گناهگار په سترگه کتلی شو؟
بایبل نه دی توانېدلی چې دې پوښتنو ته ځواب ووايي، د خپل خدای په خبرو کې
ئې دا پوښتنه بې ځوابه پرېښي.

- د ایوب د پوښتنو ځواب باید داسې وی: مصیبتونه د الله تعالی له لوري دي،
همداراز لکه چې نعمتونه د ده له لوري دي، خو مصیبتونه کله فطري پېښې وي
لکه د هغه ماشوم پر له پسې پر مخ لوېدل چې د لومړي ځل لپاره په خپلو پښو تگ
زده کوي او یا هغه تنکی ځوان چې باپسکل او په آس سورېدل زده کوي، لکه کله
چې شپه وي او کله ورځ، کله یخني وي او کله گرمي، په گرمي کې خولې درنه
بهرې او په یخني کې دې ژامې رېي، او کله د انسان د گناه په سبب وي او دا یا په
دې معنی چې گناهگار ته د گناه بشپړه سزا او یا د گناه د یوې برخې سزا ورکول
کېږي او یا دا کس د بل د ظلم او گناه بنکار شوی، د ده بل همنوع انسان پرې ظلم
کړی، الله تعالی انسان داسې پیدا کړی چې گناه هم کولی شي، د ده له احکامو
سرغړوی هم کولی شي او پر خپل همنوع انسان ظلم هم کولی شي، د آدم علیه
السلام د دوو زامنو په هغې قصې کې چې قایبل خپل بې گناه ورور هابیل وژني،
قایبل ظالم او قاتل دی او هابیل مظلوم، مونږ ته همدا حقیقت راښيي، عجیبه ده

چې بايبل د دې قصې له راورلو سره سره په دې نه پوهېږي چې هر مصيبت د گناه سزا نه ده او هر په مصيبت اخته انسان گناهگار نه دی!!

بايبل د خدای د دغو پوښتنو په وړاندې د ايوب ځواب داسې گڼي:

زه تر دې ډېر ووريم چې ستا ځواب درکړم، لاس پر خوله ږدم او نور نو خبرې نه کوم؟ (دا هم مناسب ځواب نه دی، د ايوب ځواب بايد دا وي: اعتراف کوم چې دا ټول کارونه زما رب کوي، په دې مې باور او ايمان دی).

بايبل بيا ليکي: دا وخت خدای بيا د دوږو له منځه پر ايوب غږ کړ: د مېرني په څېر ودرېږه او زما پوښتنو ته ځواب راکړه، آيا ما په بې عدالتۍ تورنوې او ما محکوموې تر څو ثابته کړې چې ته په حقه يې؟ آيا ته زما په څېر ځواکمن يې؟ آيا ستا غږ کولی شي زما د غږ په څېر تالندې ته ورته شي، که داسې وي نو له خپل شان او جلال سره پاڅه او متکبرو او مغرورو انسانو ته وگوره او په خپل غضبناک کتلو سره ئې پر ځمکې رانسکور کړه؟ ... که دا کار دې وکولی شو نو بيا منم چې ته کولی شي په خپل قوت سره وژغورلی شي!! ... بيا د بهيموت په نامه د يوه حيوان نوم اخلي او په ځانگړتياوو کې ئې وايي: لکۍ ئې د سروې د ونې په څېر سيده ولاړه وي، هډوکې ئې د مسو په څېر او پوښتۍ ئې د اوسپنو په څېر کلکې، عجيب مخلوق دی، يوازې زه ئې له پښو غورځولی شم، ... او بيا د نهنګ يادونه کوي او وايي: ... هيڅوک ئې نه شي رامولی، څوک په پوزې کې پری نه شي وراچولی، پوستکى ئې په نېزه نه شي سورى کولى، خوله ئې څوک نه شي پرانيستلى (دا ټول کارونه کېدى شي او نن خو د غربي نړۍ تلویزيونونه نږدې هره ورځ د هغه د نيول کېدو، په خوله کې ئې د پرې اچولو او د ده د خولې پرانيستل بڼي) سترگې ئې د لمر په څېر ځلېږي، له خولې ئې اور وځي!!! هغه دود چې د ده له پوزې وځي هغه بخار ته ورته وي چې له خوټېدونکي دېگه پورته کېږي، سا ئې په لرگيو اور گډوي، سوځوونکې لمبې ئې له خولې وځي!!! ... زړه ئې د ژرندې تر لاندنۍ ډېرې هم سخت دی!!! چې پاڅي نو ځواکمن کسان ئې له ليدو بې سده شي، توره، غشى او نېزه پرې اغېز نه کوي، اوسپنه ورته د خس په څېر او مس ورته د وروست لرگي په څېر دی، غشى ئې تېښتې ته نه شي اړ کولى، د مچلوغې ډېرې ورته داسې

برېښي لکه د پروړې ډکي، هغو ډېرو ته خاندي چې د ده په لوري وپشتل کېږي!!! د بايبل له منونکو پوښتنه کوم: آیا داسې نهنګ مو ليدلی؟ آیا ستاسو په دائره المعارف کې د داسې حيوان يادونه شوې؟! آیا د نړۍ کوم مست او توکي شاعر به هم داسې مبالغه وکړي؟؟ آیا هغه کتاب د خدای کتاب گڼي چې داسې خندوونکې او مسخره خبرې په کې راغلې وي!!! آیا دا خبرې د هغه چا نه دي چې نهنګ ئې په خپلو سترگو نه دی ليدلی، په عوامي قصو کې ئې د هغه نوم اورېدلی؟

بايبل د دې ويناوو په ځواب کې د ايوب خبرې داسې گڼي:

زه پوهېږم چې ته هر څه وغواړې هغه کولی شي، ته پوښتي: هغه څوک دی چې په خپلو پوڅو او بې معنی خبرو زما د حکمت منکر شي؟ هغه کس زه يم، زه نه پوهېدم چې څه وایم، د هغه څه په هکله مې خبرې کولې چې زما له عقله اوچتې وي!! تال له ما وغوښتل چې خبرو ته دې غورځم او ستا پوښتنو ته ځواب ووايم، تر دې د مخه زما غوږونو ستا په اړه څه اورېدلي وو خو اوس زما سترگې تا گوري، نو له همدې کبله پر خاورو او ابرو توبه کوم!!

تاسو د بايبل هغه خبرې وليدې چې ايوب او خپل خدای ته ئې منسوب کړې، ما ته ووايئ: آیا په دې خبرو کې تاسو د ايوب ځواب وموندو؟ آیا ايوب داسې څه له خدای نه واورېدل چې نه پرې پوهېدو، په خپله ئې نه وې کړې او يا ئې له خپلو دوستانو نه وې اورېدلي؟ هغه خبره کومه وه چې ايوب پرې قانع شو او پوښتنه ئې ځواب شوه؟! ما ته راوښيئ چې د ايوب د دې پوښتنې ځواب څه دی چې وايي: زه گناهگار نه يم نو خدای ولي په مصيبتونو اخته کړی يم؟! خدای ده ته په کومې وينا سره ځواب ويلي؟! بايبل ورپسې ليکي:

کله چې خدای خپلې خبرې له ايوب سره خلاصې کړې، نو اليفاز تيماني ته ئې وويل: له تا او ستا له دوو ملگرو خفه يم، ځکه زما په هکله ستاسو خبرې زما د بنده ايوب په څېر سمې نه وې، نو اوس اووه سخوندران او اووه پسونه (هماغه د بايبل تلني اووه) درسره بوځئ او زما د بنده ايوب خوا ته ورشئ او د خپلې گناه لپاره ئې قرباني کړئ، هغه به تاسو ته دعا وکړي او زه به ستاسو له مجازاته تېر شم!! ... همدا سې ئې وکړل، ... او ايوب ته هم خپل ثروت او شتمني بېرته ورکړی

شوه، وروڼه، خوښې او مخکني دوستان ئې کور ته راغلل ... او هديې ئې ورته راوړې... بيا ايوب يو سل څلوېښت کاله (يعني شل واره اووه) عمر وکړ او تر څلورم پوښت ئې خپل اولادونه وليدل...

که ايوب ته منسوب شوو ويناوو ته لږ ځير شو نو په آسانۍ راته جوتېږي چې د ده ټول اظهارات د بايبل په هغې نظريې د شديد او مضبوط اعتراض بڼه لري چې د مصيبتونو د لاملونو په اړه ئې وړاندې کړې، هغه وايي: زه گناهگار نه يم، که يم خدای او تاسو ئې ما ته راوښيئ، هيڅوک دا نه شي ثابتولی چې ما غلطي کړې، نو ولې خدای په دغو مصيبتونو اخته کړی يم؟! د ده د دوستانو ځوابونه په حقيقت کې د بايبل د مختلفو نورو کتابونو ځوابونه دي، خو په دې نه توانېږي چې ايوب قانع کړي او اعتراضونو ته ئې قانع کونکي ځواب ووايي، هغوی فقط دا ورته وايي: ته حتماً گناهگار يې، هسې ځان پاک گڼې، يوازې خدای پاک دی، فرشتې هم د خدای له نظره پاکې نه دي، انسان خو په خپل ځای پرېږده چې له سره گناهگار پيدا شوی، مصيبتونه د گناه نتيجه ده، يوازې مجرمان له مصيبتونو سره مخامخ کېږي، ستا کړاوونه شهادت ورکوي چې گناهگار يې، هغه څوک اعدام او په دار څړول کېږي چې ملعون وي او خدای پرې لعنت ويلى وي!!

خو د ايوب پوښتنه بې ځوابه پرېږدي، نه ئې د دوستانو په ويناوو کې د ده ځواب ويلى او نه خدای ته په منسوب وينا کې!!

د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ستاسو خدای ولې د ايوب درې دوستان ورتل؟ دوی خو ايوب ته همغه خبرې کولې چې خدای هم ورته وکړې، دوی هم پر خدای د ايوب نيوکو ته ځواب وايو، د خدای عظمت ئې ثابتولو، ايوب ته ئې توصيه کوله چې توبه وکړي!! دوی ولې د (فديې) په ورکولو مکلف شول؟ ولې ئې د بخښنې لپاره (شفيع) ته ضرورت پيدا شو؟! دا ولې سره له دې چې خدای د ايوب خبرې هم د ده د دوستانو په څېر غلطي خبرې وگڼلې او سخت پرې غصه وو او په داسې سختو الفاظو ئې وگواښو خو په پای کې ئې نه يوازې هغه په (فديې) مکلف نه کړ بلکې (شفيع) ئې ترې جوړ کړ؟! ولې ستا خدای د هغه څلورم کس د وينا په هکله هيڅ ونه ويل؟! نه د فديې په ورکولو مکلف شو او نه ئې خبره تائيد يا ترديد

شوه؟ په دې معما خو زمونږ سر خلاص نه شو، باور وکړئ چې دا خود سامسون تر معما هم پېچلې ده!!

قرآن د مصیبتونو څو لاملونه او اسباب په گوته کوي:

- طبعي او فطري بهير ئې گڼي، داسې چې هر انسان په يوې او بلې بڼې کې ورسره مخامخ کېږي او فرمايي:

البلد: ۴

﴿وَلَا يَخْتَصِمُونَ﴾

بې شکه چې انسان مو پيدا کړی په سختۍ کې.

دا د بايبل او د هر هغه دين او مذهب د دې غلطې وينا لپاره قاطع دليل دی چې وايي: هر په مصيبت اخته انسان گناهگار دی!! دلته هغو خلکو ته ځواب ورکړی شوی چې د پيغمبر عليه السلام او د ده له دعوت سره ئې مخالفت ته ملاتړلې وه او هغه څه ئې ده ته ويل چې د ايوب عليه السلام دوستانو ورته ويل، خو دوی د دې وينا تر څنګ خپل ټول وسايل او امکانات د الهي نهضت د مقابله لپاره کارول او د پيغمبر عليه السلام ياران ئې ځورول او ويل به ئې: په دې خبرې څنګه باور وکړو چې محمد عليه السلام د خدای پيغمبر دی، د ټولو ملائکو مطاع جبرئيل د الله له لوري ده ته د الهي وحي قاصد دی، دا ادعا کوي چې لار ئې حقه او الله ئې مل دی!! په داسې حال کې چې دی او ياران ئې له دغو سختو کړاوونو او ستونزو سره مخامخ دي، په هرگام کې مصيبتونه او ابتلاءات ورته منتظر، تعذيب کېږي، له ملک نه شړل کېږي او وژل کېږي!! دا ولې د ده خدای د ده مرسته نه کوي؟ ولې ملائکې د ده مرستې ته نه راځي؟ ولې د ده مخالفين د الله په عذاب نه اخته کېږي؟ قرآن په دغه مبارک آيت کې ځواب ورکوي چې: له کړاوونو او ستونزو سره مخامخېدل يو ثابت الهي سنت دی، خدای جل شأنه انسان داسې پيدا کړی چې خامخا به د راز راز محنتونو او مشقتونو له کړلېچونو نه تېرېږي، لوړې ژورې به گوري، کړاوونه به گالي، له مصيبتونو سره د چا د مخامخ کېدو معنی دا نه ده چې هغه د الله له تائيد نه محروم او لاره ئې ناسمه ده!! تاسو سخته اشتباه کړې چې دا انگېرنه مو د خپلو قضاوتونو لپاره ملاک او معيار گرځولی، مگر خبر نه ياست چې

څنگه ستاسو جد ابراهيم عليه السلام د خدای خلیل، خپله ناتوانه مېرمن، هاجر رضي الله عنها او خپل وړوکی ماشوم زوی، اسمعيل عليه السلام په دغې سوځنده وادي کې هغه وخت يوازې پرېښودل چې نه په کې د څښاک اوبه وي، نه ونه او بوټي، نه سيوری، نه حيوان او انسان، وېرونکې وچه دره او سپېره ډاگ، دواړه ئې د الله تعالی په حکم دلته يوازې پرېښودل، څومره ستره ابتلاء، هم پلار ته او هم مور او زوی ته!! څومره سختې ورځې ورباندې راغلې؟ که ابراهيم عليه السلام دا د کعبې معمار او زوی ئې اسمعيل ذبيح الله، هغه دوه ستر شخصیتونه چې تاسو اې قريشو! اې اسرائيليانو، ځان ورته منسوبوئ او په دې انتساب فخر کوئ، که دوی له داسې ابتلاءاتو سره مخامخ شوي او تاسو دا نه وایاست چې ولې ستاسو جد له داسې سختو ورځو سره مخامخ شوی نو د محمد عليه السلام په اړه ولې دا خبره کوئ؟ د پيغمبرانو د ابتلاءاتو قصې خو دا حقيقت ثابتوي چې دا يو ثابت الهي سنت دی.

د هر انسان د ژوند بهير ته پام وکړئ، که پلار وي او که زوی، د هر چا ژوند له لوړو ژورو ډک، کمزوری، ضعيف او محتاج دنيا ته راشي، بل ته په هرڅه کې اړ، لاس پښې وهي، له يوه نه بل اړخ ته نه شي اوښتی، بل څوک بايد د ده مرسته وکړي، خپله غذا په اوښکو، ژړا او چپغو ترلاسه کوي، چې له ځمکې د پورته کېدو شي نو هرگام په ډېر زحمت پورته کوي، په هر قدم کې پر مخ لوېږي، له راز راز بيماريو سره د دوامدارې مقابلې لړۍ ئې په مخ کې، دردونه او رنځونه، تر څو ځوان شي، د ژوند بهير ئې نوی پړاو پيل کړي او ستونزې ئې نوې بڼه او پېچلي ابعاد، له يوې نزاع لاندې وي فارغ شوی چې په بلې سر شي، يو مشکل ئې لاندې وي حل چې له بل سره مخامخ شي، له يوې بيمارۍ روغ شي په بلې اخته، دغه دی د انسان د ژوند حقيقي انځور، له ستونزو سره مخامخ کېدل ئې د ژوند طبيعي بهير، د الهي سننو مطابق او د ژوند لازمه. خدای جل شأنه انسان داسې نه دی پيدا کړی چې تل به د گلانو د پانو په بستر ځملي، الله د گلانو ترڅنگ اغزي پيدا کړي، د خدا تر څنگ ژړا، د خوشحالی ترڅنگ غم، د سوکالی ترڅنگ ستونزې. څوک روند، گوډ او کونې پيدا شي، دا نه ده د جرم او گناه په سبب ده او نه ده د مور او

پلار د گناه په سبب، الله تعالى له خاورو نبات هم پيدا کوي او حيوان او انسان هم، هيڅوک دا نه شي ويلى چې الله تعالى په نبات او حيوان ظلم کړي چې دوى ئې د انسان په څېر نه دي پيدا کړي او دا هم نه شي ويلى چې د انسان په پيدا کولو سره ئې د نورو په اړه بې عدالتي کړې، ظلم او بې عدالتي دې ته وايي چې د چا حق تلف شي، د ځمکې په سر هم د نبات پيداېښت ضروري وو او هم د حيوان، تر څو د انسان د پيداېښت لپاره شرايط برابر شي، هر يو په خپل خپل ځاى کې غوره او مفيد دى، که ړوند او کون نه وي څوک به د غوړونو او سترگو په اهميت نه پوهېدو، که بيمارى نه وي مرگ به هم نه وو او خلک به له ډېره زړښته ځورېدل، څوک به د روغتيا او صحت په اهميت نه پوهېدو.

• قرآن کله مصيبتونه د گناه سزا گڼي، خو په څنگ کې ئې وايي چې دا د ټولو گناهونو د يوې برخې سزا ده، له ډېرو ئې الله تعالى انسان ته تېرېږي. بايبل يوازې دا برخه يادوي خو هغه هم په ډېره ناقصه بڼه.

• قرآن د دې تر څنگ فرمايي چې په دنيا کې د مکافات او مجازات لړۍ نسبي ده، ډېرو ته د خپلو عملونو د يوې برخې بدله او سزا ورکړې شي او ځينو ته يا لږ او يا هيڅ، خو د بشپړ او مکمل مجازات او مکافات لپاره الله تعالى د قيامت ورځ ټاکلې، هلته به د هر نېک عمل لس برابره بدله او د هر بد عمل عادلانه سزا ورکول کېږي او دا هغه خبره ده چې هر الهي دين او هر پيغمبر خپل امت ته کړې او په همدې سره ټولې هغه پوښتنې ځواب کېږي چې بايبل ئې له ځواب ويلو عاجز دى او د ايوب په دې قصې کې ئې ځواب ونه شو ويلى، که بايبل د دې په ځاى چې ليکلي ئې دي: ايوب عليه السلام وويل: ولې خداى د محاکمې لپاره يوه نېټه نه ټاکي!!! داسې ويلى وي: ايوب دا ځواب ورکړ چې الله تعالى د بشپړې محاکمې لپاره يوه ثابته نېټه ټاکلې، په دنيا کې ئې هم د ځينو مجازاتو لپاره نېټه ټاکلې، انسان ته مهلت ورکوي، له گناه سره سم ئې فوراً نه نيسي، د مهلت په پاى کې سزا ورکوي، ځکه فوري مجازات د اختيار او آزادۍ منافي ده او له انسان څخه يو محکوم او مجبور مخلوق جوړوي، د بشپړې او مکملې محاکمې لپاره ئې د قيامت ورځ ټاکلې، نو هم به ئې خبره سمه او هم ځواب قانع کوونکى وو.

• د مصیبتونو د لاملونو په اړه د بایبل ناقص او غلط تصور د دې باعث شوی چې ووايي: څوک چې په دار شو هغه لعنتي دی (خدای د خپل لعنت وړ گنډلی وو چې په دار کړی شو) او دا څومره بې بنسټه او غلطه عقیده ده؟ آیا ټول اعدام شوي او په دار ځړول شوي، مجرمان او د الله تعالی د لعنت وړ کسان دي؟ آیا دا قضاوت ډېر ظالمانه او د حقایقو او واقعیتونو خلاف نه دی؟ آیا دا د ټولو سرکاري ملایانو فتوی نه ده؟ آیا تل د ظالمو واکمنانو په خدمت کې دین پلورونکو ملایانو د مصلحتینو او عدالت غوښتونکو په اړه همدا خبره نه ده کړې؟ آیا مونږ حق نه لرو چې ووايو د بایبل لیکونکي دا خبره د روم د هغه امپراطور په گټه کړې ده چې د عیسی علیه السلام د اعدام پرېکړه ئې وکړه؟! عجیبه دا ده چې د همدغې غلطې انګېرنې په څنګ کې دوی دا هم وایي چې مسیح علیه السلام په صلیب وځړولی شو!! او بیا د دې لپاره توجیحات وړاندې کوي چې ثابته کړي دی د لعنتیانو په ضمن کې نه راځي!!

د مصیبتونو په هکله د الله تعالی یو سنت دا هم دی چې کله ئې مصیبت یوازې ظالمان نه نیسي بلکې عام وي او د ظالمانو تر څنګ نور هم نیسي، قرآن فرمایي:

﴿لَا يَجْرُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يُكْفِرَ آبَاؤُهُمْ وَلَا بُنْيَانُهُمْ وَلَا امْرَأَاتُهُمْ وَلَا صِبْيَانُهُمْ إِنْ كَانُوا عَادِلِينَ﴾

الانفال: ۲۵

او له هغې فتنې او مصیبت نه وو پرېږئ چې یوازې ستاسو ظالمان نه نیسي (بلکې عام وي) او په دې پوه شئ چې الله سخت عذاب ورکوونکی دی.

دا هغه مصیبتونه دي چې مختص د ظالمانو په سر نه راپرېوځي، بلکې عام وي او نور خلک هم پرې اخته کېږي، خو باید په دې پوه شو چې دا نور خلک څوک دي چې د ظالمانو تر څنګ دوی هم په دې الهي مصیبتونو اخته کېږي. دا یا هغه خلک دي چې د ظالمانو ملګرتیا ئې کړې، د دوی په څنګ کې ودرېدلي، دوی ته تسلیم شوي، د دوی واکمني ئې منلې، د عسکر، پولیس، مأمور او مستخدم په حیث ئې د دغو ظالمانو خدمت کړی، مالیه ئې ورکړې او یا پر ظلم راضي شوي او د ظالمانو په مقابل کې ساکت پاتې شوي. له عام مصیبت نه مقصد دا نه دی چې

گناهگار او بې گناه دواړه نيسي، دا ځکه چې قرآن د لوط عليه السلام د قوم د هلاکت په اړه په ډېر صراحت سره فرمايي چې هلته له يوې مسلماني کورنۍ پرته بل داسې څوک نه وو چې د ژغورلو مستحق وو او الله تعالی همدغې يوې کورنۍ ته نجات ورکړ او نور ټول ئې هلاک کړل، فرمايي:

الذاريات: ۳۷

قوله لئن لم يكن له نصيبنا من النور لكاننا من الغايبين

نو مونږ په هغه (کلي) کې د مسلمانانو له يوې کورنۍ پرته (بله) ونه موندله.

د مصيبتونو او پېښو په هکله د قرآن ټول آيتونه په دې تاکيد لري چې دا تصادفي پېښې نه دي او په خپل سر او د الله له حکم او ارادې پرته نه واقع کېږي، قرآن دا يو کافرانه تصور او انگېرنه گڼي چې څوک پېښې او حوادث يوازې طبيعي عواملو ته منسوب کړي او په هغه کې د الله تعالی تصرف نفي کړي.

قرآن ټول هغه مصيبتونه چې د فرعون د اقتدار په وخت کې په مصريانو راغلي دا د فرعون او فرعونيانو د کفر، ظلم، طغيان او فساد په وجه گڼي، د نوح عليه السلام په قوم طوفان د دوی د عملونو سزا بولي، همداراز نور ټول هغه عذابونه چې په بېلو بېلو قومونو راغلي. همداراز د الاعراف د سورې ۹۶ آيت کې فرمايي:

قوله لئن لم يكن له نصيبنا من النور لكاننا من الغايبين

قوله لئن لم يكن له نصيبنا من النور لكاننا من الغايبين

که کليوالو ايمان راوړی وی او تقوا ئې درلودی نو مونږ به حتماً د آسمانونو او د ځمکې د برکاتو (دروازې د دوی پر مخ) پرانيستي وې، خو دوی دروغ وگڼلو، نو په هغه څه مو ونيول چې دوی کول.

قوله لئن لم يكن له نصيبنا من النور لكاننا من الغايبين

قوله لئن لم يكن له نصيبنا من النور لكاننا من الغايبين

النحل: ۱۱۲

قوله

او الله د يوه داسې کلي مثال بيانوي چې خوندي او ډاډمن وو، له هرې سيمې تازه

او پرېمانه رزق ورته راتلو، نو دوى د الله د نعمتونو كفران وكړ، نو الله هم د لورې او وېرې د لباس خوند وروڅاكو، د هغه څه په سبب چې دوى كول.

٤٥: الحج

او څومره كلي چې ظالمان وو او تباه مو كړل، نو دا ئې په خپلو چتونو راپريوتې او وزگار پاتې څاگان او تينگې مانې.

٤٨: الحج

او څومره كلي چې فرصت مو وركړ سره له دې چې ظالم ول، بيا مو ونيول او بېرته گرجېدل خو زما په لوري دي

په لاندې مبارك آيت كې الله تعالى د هغو مغرورو ځواكونو په هكله چې خپل زور ځواك مغرور كړي او په نورو ئې تيرى كړى او ملكونه ئې ترې نيولي خو الله تعالى هلاك كړي، داسې فرمايي:

٣٧: ق

او لدوى نه مخكې مو څومره داسې نسلونه هلاك كړل چې تر دوى ځواكمن او (د خلكو په نيولو او تعذيبولو كې) شديد ول، نو بنارونو ته (د اشغال لپاره) ننوتل، خو آيا كوم پناه ځى ئې وو.

خلك دا واوري چې په فلاني ملك كې زلزله وشوه، طوفان راغى، وچ كالي ده او وبا خوره شوې او په زرگونو او لكونو خلك په كې مړه شوي، طبيعي ده چې

عواطف ئې تحريك شي، د زړه له تل نه خواخوږي وښيي او دا پوښتنه ورسره راولاړه شي چې دا ولې او د څه لپاره او د کومې گناه په وجه دومره خلك په يو ځای مري؟ دلته به خامخا ډېر بې گناه خلك هم وو، ولې الله تعالى د دومره بې گناه خلكو په مرگ راضي کېږي؟! د دغو کسانو قضاوت يو اړخيز او پر عاطفې ولاړ قضاوت وي، د قضيې له ټولو ابعادو او اړخونو خبر نه وي، په دې نه پوهېږي چې په هغه ځای کې څه تېرېدل، د خلكو عملونه څنگه وو، که په قرآن کې د هغو ولسونو چې ستر ستر عام عذابونه ورباندې راغلي، يوازې د عذاب څرنگوالی راغلی وی او عوامل او د خلكو گناهونو ته گوته نه وی نيول شوي نو خلكو به همدا ويل چې دا دومره خلك ولې په يو ځای او په يو وخت وژل شوي، د خلكو گناه څه وه؟! خو الله تعالى د دغو عذابونو لاملونه هم په گوته کړي، د همدې لپاره نن مونږ قانع يو چې په عاد، ثمود، د نوح او لوط عليهم السلام په قومونو او په فرعونيانو مسلط شوي عذابونه د الله تعالى له لوري د عادلانه پرېکړې او د خلكو د عملونو په وجه وو، که همداسې هره هغه سيمه وڅېړو چې داسې الهي عذابونه پرې مسلط شوي نو عوامل به ئې هر ورو تر لاسه کړو او په دې به پوه شو چې دا عذابونه نه خو د ږندو او پټو سترگو پرېکړو نتيجه ده او نه غير عادلانه، که دا پېښې په دقت سره وڅېړئ نو حتماً به په ټولو کې هغه عوامل بيا مومئ چې د هغه په وجه مخکني قومونه په الهي عذابونو اخته شوي.

مزامير

د دې کتاب په مقدمه کې لولو: د مزامير کتاب چې د زبور په نامه هم يادېږي، د سپېڅلي کتاب له خوندورو کتابونو څخه دی، دا د هغو شعرونو او سرودونو مجموعه ده چې د اسرئيليانو روحیه او تاريخي پېښې په کې بيان شوي، ډېری برخې ئې د داؤد په وخت کې او څه تر هغه وروسته ليکل شوي!! دوه اويا سرودونه ئې داؤد ليکلي، دوه ئې سلیمان، دوولس ئې آساف، نه ئې د قورح کورنۍ او په پای کې يو ئې موسی ليکلی...

دا جملې ښيي چې بايبل هم په دې اعتراف کوي چې دا کتاب د الله تعالی له لوري لېږل شوی کتاب نه دی، په بېلو بېلو وختونو کې د بېلابېلو خلکو لخوا ليکل شوي سرودونه او اشعار په کې راغونډ شوي، نه ئې راغونډوونکی معلوم دی او نه ئې راوي، د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو: په سپېڅلي کتاب کې خو بايد يوازې تورات او انجيل راغونډ شوي وي، د انسانانو په لاس ليکل شوي کتابونه، په ځانگړې توگه د دوی اشعار او سرودونه ولې په دې کتاب کې رااخيستل شوي؟ ته خو د شجرو په راوړلو کې ډېر مهارت لري او نيمايي کتاب دې له شجرو ډک کړی، دلته ولې نه ليکې چې د اشعارو او سرودونو دا مجموعه چا راغونډه کړې؟ څنگه درته ثابته شوې چې دا اشعار د نوموړو شخصيتونو دي؟ ولې د راوي او سند يادونه نه کوې؟ هغه بې معنا شجرې مهمې دي که د راويانو او سند يادونه!! مونږ خو خپل پيغمبر عليه السلام ته منسوب هغه حديث هم نه منو چې له قرآن سره مطابقت ونه لري او راويان ئې موثق نه وي، ته څنگه له خپلو منونکو

غواړې هغه خبره ومني چې نه ئې راوي معلوم دی او نه ئې سند؟! په داسې حال کې چې ستا نوموړي شخصيونه زمونږ تر گران پیغمبر علیه السلام نه ډېرې پېړۍ مخکې تېر شوي!!

چې د کوم کتاب په نشر کې هومره مبالغې وي، هغه هم په داسې نشر کې چې د خدای د کلام نوم ورکوي، نو په اشعارو کې به ئې د مبالغې کچه څومره وي؟ که تاسو د دغو سرودونو الفاظو او محتوی ته څیر شئ نو وبه گورئ چې د ډېرو بنسکلو او سمو خبرو په څنگ کې ډېرې ناسمې او غلطې خبرې هم په کې شته. زه د دې کتاب په اړه بحث مفید نه گڼم، په مخکینو بحثونو اکتفاء کوم، دلته اکثراً مخکني مطالب د شعر په ژبه تکرار شوي، هسې مختصر پرې څو خبرې کوم: د دې کتاب په سر کې دا جملې گورو:

هغه څوک بختور دی چې له بدکارانو سره مشوره نه کوي، د گناهگارانو لار نه غوره کوي، له هغو سره نه کښیني چې په خدای ملنډې وهي، هغه څوک چې په شوق سره د خدای د اوامرو اطاعت کوي او شپه ورځ په هغوی کې فکر کوي، هغه د داسې ونې په څېر دی چې د اوبو د نهر په ژۍ کرل شوې، په خپل وخت مېوه ورکوي، پانې ئې هیڅکله نه مړ اوې کېږي، د ده کارونه تل خپل نتایج ورکوي. خو بد کاران داسې نه دي، د دوی هڅې هغې پروړې ته ورته وي چې د باد په وړاندې خورې شي، دوی به د خدای د عدالت په وړاندې محکوم شي او د خدای پالونکو ډلې ته به لار ونه مومي، نېکان د خدای له لوري ساتل کېږي او لارښوونه ئې کېږي خو بدکاران د نابودۍ په لور خوځي.

دا ئې د سمو خبرو بېلگې دي، چې قرآن ئې تائید کوي او تر دې ئې په ډېرو بنسکلو او اغیزمنو الفاظو سره رااخلي، هلته چې فرمایي:

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ إِلَى الْكُفْرِ وَالْعَدْوِيِّ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُم بِمَا لَمْ يَحْزَنُوا عَلَيْهِمْ وَمَا كَانُوا يَسْتَعْجِلُونَ

ابراهيم: ۱۸
د هغو خلکو عملونه چې کافران شوي، هغو شگو ته ورته دي چې د سختې سيلۍ په ورځ تند باند پرې ولگېږي، د خپلو لاس ته راوړنو په هېڅ څه نه شي برلاسي

کېدلی، دا هماغه ژور ضلالت دی.

او د مؤمنانو د نیکې وینا او نېک عمل مثال داسې بیانوي:

’ ī \$gācūr Mī\$D \$gāc & pākū ot f t x pākū pākū x MB ? \$ > ĩkū y # c t 3 kōk

ōgā 9 Ä st-9 VASBE #? #U İÖm \$gñ ĩĕĭl oum @ä\$gāz episeçİE ĩ\$y j %\$

\$B Ć Ć \$Éqñ ` B İVİÖ \$p v t x p w t x p w t x @VBr ÇĒ ĩ rēz x Gf

T ĩr \$ur%0\$ēqñ \$ ĩ Mİ\$V\$É qñ kZB ĩ ĩ İY%? \$B İVİÖÇİE 9% ` B \$g9

ابراهيم: ۲۷-۲۴ ÇĒE at f \$B ? #ēyñ r k u ũ ũ İÖ9#? #@Öñ (t Ä f \$

آیا نه گورې چې الله د سپېڅلې کلمې مثال څنگه بیانوي، د هغې پاکې ونې په څېر چې جرړې ئې مضبوطې او څانگې ئې د آسمان (په غېږ) کې، د خپل رب په حکم هر وخت خپله مېوه ورکوي، الله خلکو ته دا مثالونه بیانوي چې پند واخلي، او ناپاکه کلمه هغه پلټتې بوتي ته ورته ده چې د ځمکې له سر نه ایستل شوی (جرړې ئې په ځمکې کې نه وي بنځې او څانگې ئې د ځمکې له سره نه وي لورې شوې) هیڅ ټیکاو ئې نه شته، (نه ئې ځمکه جرړې په خپلې سینې کې قبلوي او نه ئې آسمان څانگې په خپلې غېږ کې نیسي)، الله مؤمنان په مضبوطې وینا سره هم په دنيوي ژوند کې او هم په آخرت کې مضبوطوي او ظالمان یې لارې کوي او همغه څه کوي چې وئې غواړي.

د مزامیر څو کچه خبرې هم وگورئ:

... ای پاچایانو! غورځئ، ای پېشوايانو ځیر شئ، په وېرې او درناوي سره د خدای عبادت وکړئ، مخکې له دې چې د ده زوی غصه شي او تاسو تباه کړي!! په پښو کې ئې ولوېږئ او هغه ښکل کړئ، ځکه کېدی شي د هغه غصه هره شېبه راوپاري، هغه خلک بختور دي چې ده ته پناه یوسي!!!

د بايبل له لیکونکي پوښتنه کوو:

- دا د خدای زوی څوک دی؟ داؤد که مسیح؟ دا شعر موسی، داؤد یا سلیمان د ځان په هکله ویلی که د مسیح په هکله؟
- آیا د خدای عبادت د دې لپاره وکړو چې د خدای زوی غصه نه شي؟ یعنی د سزا پرېکړه د زوی له لوري کېږي؟ خدای یوازې د عبادت لپاره دی، سرکښو انسانانو ته سزا د ده د زوی له لوري ورکول کېږي؟
- په انساني قاموس کې خو د زوی اصطلاح د هغه چا لپاره کارول کېږي چې پلار او مور ولري، له مورهِ پیدا شوی وي او د پیدایښت ټاکلې نېټه ولري، د دې زوی مور څوک ده؟ کله پیدا شوی؟ د ده له پیدایښته مخکې سرکښانو ته چا سزا ورکوله؟
- د هر انسان، حیوان او مارغه زوی او بچی پلار ته ورته وي، مونږ ته ووايه: خدای د خپل کوم زوی په څېر دی؟ آیا د ځمکې او آسمانونو پیدایښت کونکی خدای د خپل زوی په څېر ووړ دی؟ ټول هغه انساني عیبونه لري چې زامن ئې لري؟ نه وو، پیدا شوی، ووړ وو، ستر شوی، وړی شوی، تړی شوی، بیمار شوی، مړ شوی؟ مونږ خو اورېدلي چې د ده زامنو د خپل وزن دوه برابره پېټې نه شو پورته کولی، څنگه ومنو چې دوی د هغه خدای زامن دي چې یو سل شل ملیارده ستور لیکي اداره کوي، د دې ستر او پراخ عالم دا بې شماره ستوري په خپل خپل ځای کې ساتي!! آیا په هغه عقل ژړا نه ده په کار چې دا ضعیف او کمزوری انسان د هغه ځواکمن او قدیر خدای زوی گڼي!! او هغه باعظمته خدای د دغه ناتوان او وړوکی انسان په څېر گڼي!!
- د سرودونو په ضمن کې د بایبل دا خبره هم واورئ: بالآخره خدای د هغه چا په څېر چې له خوبه راویښ شي او د هغه پیاوړي انسان په څېر چې د شرابو له څښلو مست شوی وي، د اسرائیلیانو مرستې ته راوړاندې شو، د خپل قوم دښمنانو ته ئې ماتې ورکړه او د تل لپاره ئې سپک او رسوا کړل، هغه د یوسف زامن او د افرایم قبیله ورتله، خو د یهودا قبیله او د صهیون غرنې غوره کړ ځکه چې له مخکې ئې خوبښدل!! او هلته ئې خپل سپېڅلی او تلپاتې کور د نړۍ د مضبوطو غرونو په څېر جوړ کړ!!

په دې کتاب کې به تاسو د بېلابېلو مناسبتونو په اړه د دعاگانو يو اوږد فهرست ومومئ، ما ته دې اوږد فهرست د هغې مذهبې فرقې دعاگانې مخې ته ودرولې چې د هرې ورځې لپاره ئې يوه خاصه دعا جوړه کړې او گمان کوي چې که په دغه ورځ په دغو الفاظو خدای ته دعا وکړي نو خدای ئې هرو مرو مني!!! احساس مې دا دی چې دې فرقې خپلې دا دعاگانې له بايبل نه نقل کړې او په معمولي تصرف سره ئې اسلامي رنگ ورکړی، په داسې حال کې چې نه په قرآن کې د دعاگانو د وختونو داسې فهرست شته او نه په احاديثو کې، الله تعالی د اخلاص دعا قبلوي، هغه دعا قبلوي چې د انسان له زړه راولاړه شي، د الله تعالی بڼه پېژندا، د ده په عظمت اعتراف او د ده په وړاندې د انسان عجز او اړتيا ئې محرک وي، که په هرې ژبې او په هرو الفاظو وي.

امثال

لکه څنگه چې د دې کتاب له نامه نه معلومېږي دا د متلونو مجموعه ده، مواظ او نصائح د متلونو په ژبه وړاندې کوي، په مقدمه کې ئې راغلي: د امثال د کتاب ډېری برخې د سلیمان، د نړۍ تر ټولو باحکمته انسان، لخوا لیکل شوې، د کتاب اصلي موضوع کولی شو په خلاصه توګه په اووم، اتم او نهم آیتونو کې ومومو چې وایي: د حکمت او پوهې د ترلاسه کولو لپاره لومړی ګام له خدای نه وپره ده، څوک چې حکمت او ادب خوار ګڼي احمق دی، اې ځوانه! د پلار نصیحت واوره او د مور له لارښوونو مخ مه اړوه، ځکه د دوی خبرې به د ملغلو په څېر ستا تاج ښاپسته کړي... د امثال کتاب ډېری برخې د حکیمانو او پوهانو د کارونو په اړه بحث کوي او د ناپوهانو له کړو وړو سره ئې مقایسه کوي، لکه دا: ناپوه انسان داسې فکر کوي چې د ده هر کار سم دی، د چا نصیحت ته ضرورت نه لري، خو پوه انسان د نورو نصیحت ته غوږ نیسي، د امین او چغلګر په هکله وایي: چغلګر انسان چې هر چېرې ولاړ شي د نورو اسرار افشاء کوي او امین انسان اسرار په خپل زړه کې ساتي، ... دا کتاب دوه ډوله انسانان مونږ ته معرفي کوي: هغه چې د خپل نفس د ارضاء په لټه کې وي او هغه چې د خدای رضاء لټوي...

د دې کتاب په اړه دومره ویلی شو چې د بایبل تر نورو کتابونو ئې ګټه وړې برخې ډېرې دي، خو اهمیت ئې ښایي دومره وي لکه د پښتو د متلونو یوه مجموعه!!

ښه به دا وي چې دلته د حکمت په اړه د قرآن خبرې هم واورو او وګورو چې د بایبل په ځواب کې قرآن څه ته د (حکمت) نوم ورکړی او کوم کوم کارونه د حکمت

بایبیل د قرآن په رڼا کې

الاسراء: ۲۲-۳۹

د الله تر څنګ بل څوک معبود مه ګرځوه که نه نو سپېره ګڼل شوی او یوازې پاتې شوی به شې، او ستا رب دا پرېکړه کړې چې له ده پرته د بل چا عبادت مه کوه، او له مور پلار سره بنسټګر وکړه، که د دوی یو یا دواړه ستا په ژوند کې زړښت ته ورسېدو نو اف قدرې هم مه ورته وایه، مه ئې رټه او په غوره وینا ورته خبره کوه، د پېرزوینې له مخې د ټیټوالي وزر ورته پرانېزه او دا دعا کوه چې: ای زما ربه! داسې پېرزوینه پرې وکړه لکه چې دوی په ماشومتوب کې وروزلم، ستاسو رب په هغه څه ښه پوه دی چې ستاسو په زړونو کې دي، که دوی ښکاري وي نو الله د توبه کوونکو لپاره بڅښونکی دی، او خپلوانو ته هم د هغوی (د خپلوی) حق ورکړه او مسکینانو او مسافرانو ته هم، او اسراف مه کوه، یقیناً چې اسراف کوونکي د شیطانانو وروڼه دي او شیطان د خپل رب په وړاندې ډېر ناشکره دی، او که دې له دوی اعراض کاوو (له کومې غلطۍ ئې تېرېدئ) د خپل رب د یوې پېرزوینې په لټه کې چې هیله ئې کوي، نو دوی ته پسته خبره وکړه، مه دې لاسونه تر خپلې غاړې تړلي ساته (له ورکړې لاس مه راتموه) او مه ئې په بشپړ پرانستو سره پرانېزه، داسې چې (سبا ته) (خان) ملامتوې او حسرت کوي، یقیناً چې ستا رب چا ته وغواړي رزق پراخوي او تنګوي ئې، یقیناً چې هغه د خپلو بندګانو په حال ښه خبر او ښه لیدونکی دی، او خپل زامن د لوړې له وېرې مه وژنئ، مونږ دوی ته هم روزي ورکو او تاسو ته هم، بې شکه چې د دوی وژل لویه ګناه او خطا ده، زنا ته مه نږدې کېږئ چې دا یوه بې حیايي او کرکجن کار دی، او هغه څوک مه وژنئ چې الله ئې وژل حرام کړي مګر په حقه سره، او څوک چې په مظلومیت سره ووژل شو نو مونږ د ده خپلوانو ته (د قصاص) واک ورکړی، نو هغه دې په وژلو کې تېری نه کوي، ځکه (د الله له لوري ئې) مرسته شوې، او د یتیم مال ته مه نږدې کېږئ، مګر په هغه توګه چې ترټولو غوره وي، تر څو خپل پوځوالي ته ورسېږي، او په ژمنو وفا وکړئ، دا ځکه چې د ژمنو خامخا پوښتنه کېږي، او کله چې څه پیمانې کوئ نو پیمانې بشپړه

کړئ او په سمې تلې تلل وکړئ، دا غوره دی او د پاېلې له مخې ډېر ښه، او په هغه څه پسې مه ځه چې پرې نه پوهېږې، دا ځکه چې غوږ، سترگې او زړه داسې دي چې د هر یوه پوښتنه کېږي (چې څنگه دې کارولی)، او په ځمکې کې په کبر او نخرو مه درومه، ځکه ته خو نه ځمکه سورۍ کولی شي او نه په خپل لوړوالي کې د غرونو څوکو ته رسېدی شي، د دې هر یوه بدوالی ستا د رب په نزد کې کرکجن دی، دا د حکمت هغه برخې دي چې ستا رب درته وحی کړې، نو له الله سره بل معبود مه گرځوه که نه نو په دوزخ کې به ملامت شوی او رټل شوی وغورځولی شي.

د حکمت په اړه د بایبل انګېرنه داسې ده لکه هوا مګز کول، لکه د باد په سر مانی جوړول، لکه له هغه چا د ښېگړې او نېکۍ طمعه درلودل چې نه ئې زړه ورته چمتو دی او نه ذهن، له ښوره ځمکې د ښېرازه فصل طمع، څوک چې خدای نه پېژني له هغه نه دا انتظار درلودل چې له خدای نه ووېرېږي او له گناه ځان وساتي، بې ځایه توقع ده، بایبل د خدای په اړه واضح تصور نه لري، د قیامت او حساب و کتاب، مکافات او مجازات په اړه واضح خبره نه کوي، د بیا ژوندون د اثبات لپاره هیڅ دلیل نه وړاندې کوي، برعکس وایي چې مسیح زموږ د گناهونو فدیې ورکړې، نو د بایبل منونکي ته دا خبره کول چې له خدای نه وېره د حکمت سرچینه ده، یوه بایزه خبره ده، خو د بایبل په مقابل کې د قرآن وینا نه یوازې داسې ده چې د انسان له عملي ژوند سره ژور ارتباط لري، انسان ته لارښوونه کوي چې خپل ژوند او له نورو سره خپلې اړیکې څنگه تنظیم کړي، چې هم په دنیا کې له حسرت او ندامت نه خوندي وي او هم په آخرت کې، بلکې لومړی خدای ورمعرفي کوي، داسې معرفي چې هم د انسان ژور محبت ورسره راپیدا شي او هم ژوره وېره، رحمت ته ئې امېدوار او له مواخډې ئې په وېرې کې، د اثبات لپاره ئې مضبوط دلایل مخې ته ږدي، بیاژوندون او مکافات او مجازات ورته ثابتوي، ... له دې وروسته ورته وایي چې څه به کوي او له څه به ځان ساتي.

جامعه (ټولنه)

د دې کتاب په سر لیک کې راغلي: کولی شو دې کتاب ته یو فلسفي کتاب ووايو، په عربي نسخې کې ئې لیکل شوي چې ښايي له مېلاد نه لس پېړۍ مخکې لیکل شوی وي او په انگریزي نسخې کې ئې لیکل شوي چې لیکونکی ئې په قوي احتمال سلیمان دی، یو پوه او فیلسوف انسان چې د ایمان او شک، امید او یأس، خوند او ځور، ژوند بامفهومه یا پوچ گڼلو، تر منځ لالهانده دی، هغه پوهېږي چې خاورین انسان باید حال ته شا کړي او د مستقبل په لوري مخکې ولاړ شي، انسان د امید تږی دی خو له راتلونکې بې خبره، نو دا ورته غوره ده چې له حاضرې زمانې خوند واخلي، د کتاب لیکونکی په دې لټه کې شوی چې د ژوند مفهوم په لذت، ثروت او حکمت کې ومومي خو څه نتیجه ئې نه ده ترلاسه کړې، دا ټول ئې آزمویلي خو هغه پوچ او بې ارزښته گڼي، ځکه شر او بدې په هرې هغې هڅې سیوری غورولې چې د ژوند په معنا د پوهېدو لپاره ترسره کېږي، خو تر ټولو بد ئې مرگ دی چې د سیند د څپو په څېر د ژوند له ساحل سره تصادم کوي او ښگمنه مانی ئې ورورانوي، انسان د حیوان په څېر، حکیم د احمق په څېر او عادل د شریر په څېر مري!! په دې دنیا کې عدالت تل بريالی نه وي، په بلې دنیا کې عدالت ته امید درلودل هم یو بېهوده کار دی، له مرگه وروسته ژوند ئې هم نه شي هیله من کولی!! د ده وروستی نصیحت دا دی: انسان باید له خدایه ووېرېږي او احکام ئې په ځای کړي، دا ځکه چې د ده ټوله دنده همدا ده!!

که د دې کتاب مطالبو ته ځیر شو او دا خبره په پام کې ولرو چې د کتاب په مقدمه کې هم ویل شوي چې (احتمالاً) دا کتاب به د سلیمان لخوا لیکل شوی وي،

نو په يقين سره ویلی شو چې دا کتاب له سلیمان علیه السلام نه ډېر وروسته او هغه وخت لیکل شوی چې د یونان الحادي فلسفه خپل اوج ته رسېدلې او کلیسا ئې دې ته اړ کړې وه چې د دې فلسفې د بحثونو په اړه خپلو پلویانو ته څه په لاس ورکړي او دا تشه ډکه کړي چې د دوی سپېڅلی کتاب د فلسفې بحثونو لپاره څه نه لري، دا نه ده معلومه چې دا کتاب چا له خپلې خوا لیکلی او هغه ئې سلیمان علیه السلام ته منسوب کړی او د بایبل لیکونکی هم په دې هکله څه نه وایي چې دا کتاب کله د بایبل د سپېڅلو کتابونو په فهرست کې علاوه شوی، خو په يقين سره ویلی شو چې دا کتاب په همدې مرحله کې لیکل شوی!! که د مذهبي کتابونو په هکله غور وکړو ډېر به داسې ومومو چې یوه ټګمار لیکلی او یوه معروف او منلي مذهبي شخصیت ته ئې منسوب کړی، پیغمبر علیه السلام ته په لکهاوو جعلی احادیث منسوب شول، محدثین په ډېر زحمت او زیار سره وتوانېدل چې د لکهاوو جعلی، ضعیف او له قرآن سره متصادم روایاتو له منځ نه یوازې خو زره راوباسي، په سلو کې یو ئې ترې غوره کړی او په سلو کې نه نوي ئې لرې ایښي!! الله تعالی دې دوی ته ډېر ډېر اجر ورکړي، که د دوی دا مبارک زیار نه وی نو نږدې وه چې اسرائیلي روایات مونږ ته هومره ستونزې راولاړې کړي چې مسیحیت ئې ورسره مخامخ کړ، د عظیم الشان قرآن شته والي هم د داسې جعلی احادیثو د عام کېدو مخه نیوله، مسیحیت داسې مطمئننه او ډاډمنه مرجع نه درلوده او دې تشې ټګمارو مذهبي مشرانو ته دا موقع په لاس ورکړه چې خپلې غرضناکې خبرې د الله تعالی او د هغه پیغمبرانو ته منسوب کړي!! د علي رضي الله عنه له شهادت نه نږدې څلور سوه کاله وروسته یو څوک راولاړ شو، کتاب ئې ولیکو، ده ته ئې منسوب کړ او ډېر داسې څه ئې په کې ولیکل چې د ده له شأن نه ډېر ډېر لرې او د قرآن او عقل خلاف، خو همدا کتاب د یوې مذهبي فرقي د رامنځ ته کېدو باعث شو، داسې کتاب هم ولیکل شو چې په هغه کې له خره او چنگاښې هم احادیث روایت شوي!! ښایي بې مناسبته به نه وي که دې مطلب ته اشاره وکړم چې یوه ورځ مې د ایران په ټلويزيون کې یو آخوند تر سترگو شو چې وایي: کله چې د آدم علیه السلام په کالبوت کې روح پو شوه او راژوندی شو نو لومړۍ خبره ئې دا وه: یا علي! کله چې نوح علیه

السلام په کښتۍ کې سورېدو وئې ويل: يا علي! کله چې ابراهيم عليه السلام اور ته لوېدو وئې ويل يا علي!! او... او... او کله چې پيغمبر عليه السلام د معراج په شپه له اوومه آسمانه تېر او عرش ته نږدې ورسېدو يو غږئې واورېدو او وئې ويل: يا الله دا ته يې که دا علي؟ له هغې خوا ورته وويل شو: دا زه يم خو ما د ځمکې پر سر تر علي غوره انسان پيدا نه کړ چې د هغه په غږ له تا سره خبرې وکړم!!!! دا نن چې تاسو ايران ته ولاړ شئ نو وبه گورئ چې څوک کومې خونې ته ننوځي نو وايي: يا علي! چې له ځايه پاڅېږي وايي: يا علي!! له علي رضي الله عنه نه مرسته غواړي، له هغه چا نه چې جومات ته په داسې حال کې روان وو چې يو قسي القلب دښمن ورته په کمين کې ناست وو، دى ترې خبر نه وو، تر بريد لاندې راغى، په زهرجنې تورې زخمي شو او په شهادت ورسېدو، لمسيان ئې په کربلا کې د يزيد د بې رحمه لښکر په لاس شهيدان شول، نه هغوى ځان وژغورلى شو او نه علي رضي الله عنه د دوى مرسته وکړې شوه!! څوک چې په خپل ژوند کې د ځان مرسته ونه کړې شي له مرگ نه وروسته به څنگه د بل مرسته وکړې شي!! په خداى قسم چې که د علي رضي الله عنه په وړاندې چا دا خبرې کړې وى نو په خپلې تورې به ئې د هغه سر ترې غوڅاوو!! که داسې کتاب ئې ليدلى وى نو تنور ته به ئې غورځاوو، ده ته منسوب دروغجنې او جعلې خبرې خو پرېږده د خپلو اصلي خبرو په هکله به ئې ويل: دا زه څوک يم چې د قرآن په شته والي کې او د پيغمبر عليه السلام د احاديثو په موجوديت کې زما اقوال راغونډوئ، په هغه استدلال کوئ او هغه د خپل مذهب بنسټ گرځوئ، ما له قرآن نه پرته او د پيغمبر عليه السلام له قول نه پرته بله خبره نه ده کړې!! ما له ابوبکر، عمر او عثمان رضي الله عنهم سره صادقانه بيعت کړى، تل مې په دوى پسې لمونځ کاوو او په صداقت سره مې د دوى اطاعت کړى!! ما هيڅکله نه دي ويلې چې د مخکښو خلفاوو په ټاکنې خفه وم، ما نه دي ويلې چې (تقيه) مې کوله، په ستونې کې مې هډوکی نښتى وو، څه مې نه شو ويلی او خپلې خبرې مې په زړه کې ساتلې، ما منافقت نه دى کړى، ما ځان ته امارت نه دى غوښتى، زه د عثمان رضي الله عنه په شهادت د خپل زوى تر شهادت زيات خفه شوى يم، زه د مسلمانانو وحدت غواړم، څوک چې زما په نامه د مسلمانانو تر منځ

د اختلاف او تفرقي باعث کېږي، هم زما دښمن دی او هم د اسلام دښمن، زه د الله تعالی په وړاندې له هغه چا نه خپل براءت اعلانوم چې زما او زما د اولاد په قبرونو قصرونه جوړوي، له هغوی مرستې غواړي، د دعاگانو د اجابت وسیله ئې گڼي، له دې قبرونو نه ئې د جاهلو خلکو د غولو دام جوړ کړی، امامت زما د اولاد منصوصي حق گڼي او په دې سره په اسلامي امت کې اختلاف راولاړوي!! خو ما لیدل چې د دغه جاهل آخوند همدغو مسخره خبرو ته ځینو جاهلو او غولېدلو اوبښکې تویولې!! راشئ وگورو چې بایبل د جامعې په کتاب کې سلیمان علیه السلام ته کوم له شرك او کفر نه ډکې خبرې منسوب کړې دي، لیکي:

(دا د داؤد د زوی خبرې دي چې په اورشلیم کې ئې حکومت کاوو او په حکیم مشهور وو: بېهوده دی، بېهوده دی، ژوند له سره تر پایه بېهوده دی!! انسان ته له خپل ټول هغه زیار او زحمت نه چې تر آسمان لاندې ئې باسي څه گټه ورسېږي؟ نسلونه یو په بل پسې راځي او ځي خو دنیا همغسې پاتې وي، لمر خېژي او لوېږي او بیا په تلوار هغه ځای ته ځان رسوي چې ترې راخېژي، سیلی د جنوب په لور خوځي او له هغه ځایه د شمال په لوري راوړي او بیا خپل لومړي ځای ته ځان رسوي (دا د سیلی په اړه ډېر ضعیف او د حقیقت خلاف تعبیر دی)، د ویالو اوبه په بحر کې توښېږي خو هیڅکله نه ډکېږي، دا اوبه بېرته ویالو ته راوگرځي او بیا د بحر په لوري وخوځېږي، هر څه ستونزمن او ستومانه کوونکي دي، داسې چې ژبه ئې له بیانولو عاجزه ده، نه سترگې له لیدو مړېږي او نه غوږونه له اورېدو!! څه چې وو بیا به هم وي او څه چې شوي بیا به هم وشي، تر آسمان لاندې داسې څه نه شته چې ووايو: دا خو تازه او نوی دی!!)

د بایبل دا وینا غلطه او بې بنسټه ده، هره شېبه او هره ورځ نوې نوې شیان پیدا کېږي، د تکرار عقیده بې بنسټه ده، مونږ په دې عالم کې د (تکرار) په ځای د (ابتکار) شاهد یو، نه زړې پېښې تکرارېږي او نه زاړه شیان په خپلې زړې بڼې کې بیا راپیدا کېږي، هره پېښه نوې وي او هر توکی نوی، د انسانانو له پیداېښته تر نن پورې دوه انسانان په یو رنگ نه دي پیدا شوي!! د عالم له پیداېښته تر نن پورې دوه ورته ورځې نه دي راغلې، قرآن دې حقیقت ته په دغو الفاظو اشاره کړې:

د تکرار عقیده هغه څوک وړاندې کولی شي چې قضاوت ئې سطحې وي او د پېښو ظاهري شباهتونو ته په پام سره قضاوت کوي. نه تللی دور بیا تکرار پرې او نه تللی پېښې.

دلته بایبل د گڼ شمېر شیانو نومونه اخلي او ټول بېهوده شمېرې، وايي حکمت بېهوده دی، داسې لکه په باد پسې منډې وهل، د حکمت او حماقت، او د پوهې او جهالت ترمنځ په توپیر د پوهېدو هڅه هم خوشې او بېهوده ده، ... عیش او عشرت ته مخه کول، شراب څښل، ځان ته بنگلې او باغونه جوړول، غلامان او وینځې درلودل، رمې او سره او سپین زر راغونډول،... هم خوشې او بېهوده کار دی، د هر کار بدلې یوازې هغه خوند دی چې د کولو په وخت کې ئې انسان ترې اخلي!! ما ستر ستر کارونه وکړل خو چې په پای کې ورته څیر شوم ټول خوشې او بېهوده ول... د احمق انسان او حکیم انسان ترمنځ هیڅ توپیر نه شته، ځکه دواړه په پای کې مري!! زه له هر څه بې زاره شوم، له خپلو ټولو هغو هڅو هم چې تر اوسه مې کړې... دا ځکه چې انسان د هغه څه لپاره زیار باسي چې بل ته ئې پرېږدي... هر زیار بېهوده دی که د ښه کار لپاره وي او که د بد کار لپاره، د هر څه لپاره یوه نېټه ټاکل شوې: د پیدایښت لپاره، د مرگ لپاره، د کرلو او رېښو لپاره، د جوړولو او وړاندولو لپاره... نو د انسان د ټولو هڅو گټه څه ده؟ خدای تللی دور او تللی پېښې تکراروي.. بیا مې فکر وکړ چې خدای انسان آزمویي تر څو وروښيي چې تر حیواناتو غوره نه دي!! (یوازې یو بې عقله انسان دا خبره کولی شي چې انسان تر حیواناتو غوره نه دی!!)... د حیوان او انسان ترمنځ توپیر نه شته ځکه دواړه مري.. نو هر څه بېهوده دي، مخکې تگ بېهوده دی، ثروت بېهوده دی... نو ښه دا ده چې وخوره، وڅښه، خوند واخله او حاضر غنیمت وگڼه، خو دا هم بېهوده دی...

که دې خبرو ته څیر شی نو ستاسو قضاوت به هم دا وي چې دا ټولې خبرې خوشې، بې بنسټه او بېهوده دي، څنګه ممکنه ده چې د الله تعالی یو جلیل القدره پیغمبر داسې خوشې او بې بنسټه خبرې وکړي او هر څه ته د بېهوده، بې مقصده،

بې گټې او باطل په سترگه وگوري!! څوك چې الله تعالى پېژني او په دې ئې باور وي چې دا عالم او د هغه هر څه ده پيدا كړي، په دې ئې ايمان وي چې خداى عليم او حكيم دى، دا ايمان او باور اجازه نه ورکوي چې د عالم په اړه دا غلطه انگېرنه ولري او هر څه ئې باطل وگڼي!! قرآن فرمايي:

وَيَوْمَ نَبْذِي الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْيَمِّ مَغْرَجًا ؕ أُولَٰئِكَ هُمُ السَّجَّادُونَ ۝۲۷

ص: ۲۷

وَيَوْمَ نَبْذِي الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْيَمِّ مَغْرَجًا ؕ

او آسمان او ځمکه او څه چې په دوى کې دي، دا مې خوشې او بېهوده نه دي پيدا کړي، دا خو هسې د هغو کسانو (غلط) گمان دى چې کافران شوي، نو د کافرانو په حال چې اور (ئې په برخه کېږي) افسوس دى.

که په ټول عالم کې يو عيب او نقص ترسترگو شي او څوك په دې و توانېږي چې په دې پراخ عالم کې کومه تشه او خلا او کوم اضافي يا بېهوده شى په گوته کړي او دا ثابته کړى شي چې واقعي دا شى بېهوده دى نو له الله تعالى نه د انکار لپاره همدا کافي ده!! خو بايبل سليمان عليه السلام ته داسې اقوال منسوبوي چې د عالم هر څه خوشې او بېهوده گڼي، د داسې ناپرتو خبرو د کولو جسارت خو يوازې هغه څوك کولى شي چې نه په الله تعالى باور لري او نه دا عالم او په هغه کې بدلونونه د يوه عليم او حكيم خداى د تصرف نتيجه گڼي!! چا چې د يونان هغه فلسفي افکار وړاندې کړل چې عالم بېهوده او بې هدفه گڼي، هغه ملحد او د الله تعالى له شته والي منکر وو. خو دا دى د بايبل بې عقله ليکونکى همدا الحادي افکار يوه پيغمبر ته منسوبوي او مذهبي رنگ ورکوي!! د عالم په اړه دغه انگېرنه چې بايبل ئې سليمان عليه السلام ته منسوبوي يوازې د هغه چا انگېرنه کېدى شي چې يا خداى نه مني، يا دا عالم د ده ملک او دى ئې ټولواک نه گڼي، يا په دې باور وي چې د عالم هر څه په خپل سر او له کومې خاصې منصوبې پرته د تصادف له مخې رامنځ ته شوي او ټولې پېښې ئې تصادفي دي!! او دا نه يوازې په الله تعالى باندې له ايمان سره سخت تصادم کوي بلکې د حقيقت خلاف او دروغجنې خبرې دي،

هيڅوڅه نه شي کولی په دې پراخ عالم کې يو بېهوده، بې مقصده او خوشې شي په گوته کړي!!

خدای منونکی انسان ټول موجودات د خپل رب د صفاتو او افعالو مظهر گڼي او په دې عقیده وي چې هيڅ څه بېهوده او عبث نه دی پيدا شوی، په دې خور عالم کې نه څه خلا او تشه شته، نه څه کموالی او زیاتوالی، نه داسې کوم څه پاتې دی چې کموالی ئی احساس شي او نه داسې څه چې اضافي او غیر ضروري وگڼلی شي، هر څه پوره او په خپله اندازه پيدا شوي. موحد ته د دې عالم هر څه بنایسته او بشپړ برېښي او هيڅ عیب په کې نه گوري او که ئې کوم عیب تر سترگو شي نو دا یا د خپل لنډ او محدود فکر او نظر عیب گڼي او یا ئې د خپلې نامناسبې معاملې او ناسمو کړو محصول عیب. تل د خدای ستاینه کوي، په هر حالت او هر صورت کې، د دی خور عالم په غېږ کې هره ښکلا، کمال او جمال دی د همدې ښکلا، کمال او جمال د خالق ستاینې ته هڅوي، د هر بدلون او تحول تر شا حکمتونه او مصلحتونه گوري، که له کوم نعمت نه برخمن شي هغه د خپل مهربان او منعم خدای ورکړه او عنایت گڼي او که له کوم نقيمت، کړاو او ستونزې سره مخ شي هغه د خپلو کړو عادلانه بدله او جزا بولي. د ملحد او کافر انسان عیب دا دی چې خپله غلطي او د ده له غلطو تصرفاتو نه راوړې شوې ستونزې خدای ته راجع کوي، د دې په ځای چې د ظلم او بې عدالتۍ په لیدو سره ظالم محکوم کړي خدای محکوموي، د دې په ځای چې ووايي الله تعالی انسان ته د واک او اختیار په ورکولو سره خپله ستره پېرزوینه په انسان کړې او په دې سره ئې انسان ته پر ټولو مخلوقاتو شرف او فضیلت ورکړی، خو انسان له دې واک او اختیار نه چې پر ټولو مخلوقاتو د ده د فضیلت نښه او امتیاز دی، غلظه استفاده کوي، برعکس خدای په هغه څه ملامتوي چې په کار ده د هغه په سبب ئې د الله تعالی ستاینه او مننه کولی!!

د بایبل له لیکونکي پوښتنه کوم: ستا د بدن کوم غړی بېهوده او بې فایدې دی، سترگې، غوږونه، خوله، ژبه، غاښونه، لاس، پښه، گوتې، نوکان...؟ نور خو پرېږده دا د سترگو څو بانوگان، چې ښايي تا ته بې فایدې وښتان معلوم شي، پرې کړه او بیا په هېندارې کې خپل مخ ته وگوره او قضاوت وکړه، وروځې دې بېهوده

وگڼه او وټې خريبه ... که ستا په وجود کې خو وېنستان هم ضروري وي او هر يو ئې خاصه دنده لري او نشتوالی ئې هم ستا وجود او هم ستا بڼاپست ته تاوان رسوي، نو ته څنگه په ټول عالم د بېهوده حکم کوې؟ تا ته خو په کار وه چې سليمان عليه السلام ته دې داسې وينا منسوب کړې وي چې دا عالم مونږ ته په جگ غږ وايي: دا هر څه يوه عليم او خبير ذات پيدا کړي، دلته هر څه سم پيدا شوي، دلته بېهوده شی نه شته، هغه ذات چې دا عالم ئې پيدا کړی، د هغه ساتنه او پالنه کوي، په هر څه او ټولو برخو کې ئې د رب (پالونکي) په حيث تصرف کوي او د ربوبيت او پالنې او روزنې دا آثار او مظاهر هرې خوا ته په هرگام کې تر سترگو کېږي، بې شکه چې دا ذات د ټولو ستاينو وړ دی، له هر عيب نه منزّه، د ده په هکله دا خبره کول چې بېهوده او عبث شيان ئې پيدا کړي لوی ظلم او ستر جهالت دی، دا عالم او په هغه کې دا بې شمېره توکي مونږ دغه حقيقت ته هدايت کوي او په دغه اعتراف مو مجبوروي، دا هرې خوا ته تر سترگو کېدونکې بڼکلا او بڼاپست، کمال او جمال، نظم او دقت او دا چې گورئ هر څه سم پيدا شوي، هر څه د خاص مقصد لپاره پيدا شوي، سمه پالنه او روزنه ئې کېږي، هر يو ئې په ډېر دقت او ظرافت سره، په ډېره غوره او بڼاپسته بڼه کې پيدا شوی، هر يو ئې د يوه مشخص هدف او ځانگړې غايې د تحقق لپاره په کار گمارل شوی، چې په منظم او پرله پسې توگه او په کامل انهماک سره په خپل خاص کار او د خپل ځانگړي مأموريت په ترسره کولو کې شپه ورځ لگيا دی، په خپله او په خپل وجود سره ئې هم يوه تشه ډکه کړې او په هغه څه هم چې د ده په کار او هلو ځلو مرتب کېږي هم يوه تشه ډکوي او يوې اړتيا ته ځواب وايي. په ټول خور وور عالم کې، خوشی، بې هدفه، له اړتياوو زيات او له ضرورت نه کم څه نه شی موندلی، هغه ذات چې دا بې انتهاء پراخ عالم ئې له ټولو دغو بڼکلاوو او بڼېگرو او له دې ژور او دقيق نظم سره پيدا کړی، د عالم پالنه او روزنه ئې په واک کې ده، هره ذره ئې ساتي او پالي، رشد ورکوي، کمال ته ئې رسوي، د کمال په لوري د خوځېدو توفيق ورکوي او له مخکې نه ټاکلې نتيجې ورباندې مرتب کوي، بې له شکه چې دا ذات د ټولو بڼېگرو و اجد او د ټولو ستاينو وړ دی. د دې هستۍ هرې خوا ته چې مخ واړوم، گورم چې هر څه له هيڅ نه پيل شي، ورو ورو

ستر شي، د کمال په لوري وده ورکړې شي، د خپلې ارتقاء او کمال آخري پورې ته ورسولی شي، يو ضروري او لازم کار ورباندې ترسره شي، يو ضرورت ورباندې رفع کړی شي، يوه خلا ورباندې ډکه کړی شي، بيايې زوال پيل شي، په زړښت او مرگ محکوم شي او ځای ئې بل نوې، ځواکمن او وده موندونکي توکي ته خالي کړی شي، هرڅه ښه پيدا شوي او د واضح هدف او مقصد لپاره پيدا شوي، په پيداښت کې ئې د "علم"، "حکمت" او "قدرت" څرگند آثار گورو. د دې مظاهرو تر شا، ما ته د ربوبيت او پالنې يو نامرئي او ناڅرگند لاس په نظر راځي، هماغه زما الله دی او هماغه د دې هستي الله دی. زه نه يوازې په دې عالم کې د روزنې او پالنې يو نامرئي لاس احساسوم، بلکې گورم چې د هرڅه پيداښت، پالنه، روزنه او ساتنه په ډېر دقت سره ترسره کېږي. د دې عالم په هر جزء او د هر جزء په حرکت او خوځښت کې زه ښايست، ښکلا، کمال او هدفمندي گورم. خوشی، بې مقصده، اضافي او غير ضروري شی مې په نظر نه راځي. زما هرې خوا ته خواره شيان، هر يو بېل بېل هم او ټول په گډه هم، د خاص مقصد لپاره په کار لگيا دي، د ټولو ترمنځ د نظم، يووالي او ژور تنسيق شاهد يم. د دې عالم همدا ملموس او مشهود کیفیت، زما په ژبه د دې الفاظو د جاري کېدو لامل دی چې: ټولې ستاينې د عالمونو رب الله لره دي. مونږ د دې خور عالم په پراخې غېږ کې داسې شی نه شو موندلی چې پيداښت ئې بې مقصده او بې هدفه وي، داسې شی نه شو په گوته کولی چې ځای ئې خالي وي، د دې عالم هرڅه د الله په شته والي شهادت ورکوي، په الله له ايمان نه پرته نه د دې ستر او خور عالم عظمت او په ډېر دقت سره د هغه ساتنه او پالنه تعبيرولی شو او نه په دې عالم کې نظم، ښايست او هدفمندي تفسيرولی شو.

الله تعالی همغه ذات دی چې ته ئې په دې عالم کې د رحمت او پېرزوينې څرگندې ښې او واضح مظاهرو گوري: ماشوم لا دنيا ته نه وي راغلی او د خپلې مور په گېډې کې وي خو د ده ټول حياتي ضروريات، د خوندورو شېدو په شکل کې د مور په تې کې، مخکې له مخکې ورته تيار کړی شوي وي او د مور، پلار په زړه کې بې هومره مينه ورته ځای په ځای شوې وي چې د ده لپاره هر کړاو زغمي!! هغه ماشوم ته د ده له احتياج نه د مخه، څوک روزي برابر وي؟ د ده د مور، پلار په زړه

کې دا مينه چا اچولې؟ چا ده خېره، حرکات او غږ داسې جوړ کړي چې نه يوازې د مور پلار بلکې د هر چا مينه ورباندې راځي او دا هغه څه دي چې دا ماشوم ورته تر هرڅه زيات ضرورت لري! دا څوک دی چې د انسان، حيوان او نبات هر ضرورت ته ځواب وايي؟ د رڼا، تودوخې اوبو او هوا انتظام ورته کوي؟ د څښاک اوبه يې له استعمال نه وروسته، يا د نهرونو له لارې د لويو لويو بحرونو په لور وخوځېږي، تروې او تېزابي شي او يا په ځمکه کې ننوځي او انسان ته يې هم له ځمکې نه رايستل گران شي او هم يې له بحرونو نه بېرته راوړل محال شي، خو گورو چې د لمر د وړانگو په ذريعه د بحرونو همدا تروې او تېزابي اوبه تبخیر او تصفيه شي، دا بخارات د بادونو په ذريعه د آسمان په لوري اوچت کړي شي، هلته د سرې هوا په وجه په ورېځو بدل شي، مؤظف بادونه دا ورېځې په سر واخلي، ناڅاپي ووبشلی شي، هر يو، خپله برخه، په خپل خاص سمت، خاصې منطقي ته د رسولو لپاره وخوځوي، په بېديا او د آوارې په محتاجو او باران ته سترگې په لاره خلکو باندې باران ووروي او په غرونو باندې واورې. ترڅو د دنگو دنگو غرونو په ژورو او پراخو لمنو کې، د واورې کافي ذخيره، د دوبي لپاره خوندي وساتي او بيا د دوبي په سختې گرمۍ کې چې انسان، حيوان او نبات اوبو ته سخت اړ وي، همدا ذخيره شوې واوره ورو ورو ويلې شي او په نهرونو، کارپزونو او چينو کې د دوی د خړوبولو لپاره راوخوځېږي او د هر يوه ضرورت رفع کړي. بې شکه چې ټولې ستاينې هغه رب لره دي چې په دې عالم کې د ده د بې انتهاء رحمت او پېرزوينې وسيع آثار او نښې هرې خوا ته خورې گورو.

مونږ په دې عالم کې د "رحمت" او "پېرزوينې" څرگندې نښې گورو او د نښو تر شا د داسې ذات نامرئي لاسونه احساسوو چې په پوره زړه سوي او خواخوږۍ د هرڅه پالنه او روزنه کوي. "انسان" لا د ځمکې په سر قدم نه وي ايښی چې د مور په تې کې ده ته داسې شپدې برابرې شوې وي چې ټولو اړتياوو ته ئې ځواب وايي، دا کار څوک کوي، د چا په اراده د راتلونکو پېښو لپاره تياری نيول شوی، کوم مهربان ذات د انسان اړتياوې په پام کې نيولې او د ده له پيداېښت نه مخکې ئې د مهربانې مور په تې کې ورته تيارې کړې؟ چې کله انسان، حيوان او نبات باران ته اړ

شي دا څوك دى چې د هغه په اراده باران ورېږي، چې كله رڼا او حرارت ته اړ شي دا څوك دى چې لمر راخېژوي چې د دوى مېشت ځاى روڼ او تود كړي، چا په انسان او حيوان كې د هرې بيمارۍ او د هر مكروب د مقابلې استعداد ايښى؟!

مونږ په دې عالم كې منظم او هدفمند بدلونونه گورو چې د خاصو ضوابطو او سننو مطابق تر سره كېږي، د دې بدلونونو تر شا د يوه داسې ذات نامرئي لاسونه په خپل عقل او شعور سره لمس كوو چې په ډېر دقت او انتهايي ظرافت سره چارې سنبالوي، د هر شي پيداېښت له هېڅ نه پيل كړي، له يوه حالت نه ئې بل ته واړوي، ورو ورو وده وركړي، كمال ته ئې ورسوي، ځانگړى له مخكې نه ټاكللى كار ورباندې ترسره كړي، خاصې اړتياوې ورباندې رفع كړي، زړښت ته ئې ورسوي او په پاى كې ئې په مرگ محكوم كړي.

د دې عالم له ښكلا، نظم او بامقصده بدلونونو نه هر باشعوره او باحساسه انسان دې نتيجې ته په آسانۍ رسي چې دا هر څه هرو مرو د هغه حكيم رب او علیم پالونكي د تصرف مظاهر دي چې په ټولو غورو صفاتو متصف او د ټولو ستاينو مستحق دى. مونږ ته د پلاستيك يوه ټوټه، د مات شوي چيني لوبښي يوه برخه، په سپين كاغذ څو كرنښې په نظر راشي، ورته څير شو، په هغه كې د يوه رسام، انجنير، خطاط او ليكوال د لاس اثر گورو او ډېر ژر دې نتيجې ته رسو چې په دې كې دا رسم د هغه چا د لاس نښه ده چې ښه رسام دى، د پلاستيك دا ټوټه درته وايي چې زه يوه داسې كس جوړه كړې يم چې د پلاستيك له خصوصياتو خبر او له هغه نه د راز راز شيانو په جوړولو قادر دى، د چيني لوبښي دا ټوټه هم خپل صانع درته معرفي كوي او ته په هغه كې د چيني جوړوونكي د مهارت، علم او هنر نښې گوري، دا ليكنه هم تا د خپل ليكونكي په وړتياوو او استعدادونو خبروي، څنگه ممكن ده چې انسان دې د عالم دا بې شمېره ښاېسته، ښكلي او غوره مخلوقات؛ انسانان، رنگ رنگ ښكلي مرغان، واړه او ستر حيوانات، گټور او مفيد نباتات، ښاېسته گلان، خوندورې مېوې، زړه راښكونكې منظرې او ... گوري، خو د هغه پلاستيك د ټوټې، د مات شوي چيني لوبښي هغه برخې او پر سپين كاغذ د هغو څو كرنښو په اندازه دې هم اهميت ورنه كړي، له خالق او صانع دې انكار وكړي او هغه

دې بېهوده وگني؟ نبيي څوك په ژبه انكار وكړي خو گرانه ده چې د چا زړه او دماغ
دې له داسې دروغجنې ژبې سره ملگرتيا وكړي. قرآن د هغه چا وينا د آسمانونو او
ځمكې د پيداېښت په اړه داسې بيانوي چې تل خپل رب يادوي:

قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأُذُنٍ مُّسْمِعَةٍ مِّنْ رَبِّي يُخَرِّجُ فِيهَا دُورَةً لِّمَن يَّشَاءُ ۚ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۖ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ۚ

آل عمران: ۱۹۱-۱۹۴

قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأُذُنٍ مُّسْمِعَةٍ مِّنْ رَبِّي يُخَرِّجُ فِيهَا دُورَةً لِّمَن يَّشَاءُ ۚ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۖ الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَأَنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ ۚ

هغه چې الله په ولاړه، ناسته او په خپل اړخ ملاسته باندې يادوي او د آسمانونو او
ځمكې په پيداېښت كې فكر كوي، (وايي:) اى زمونږ ربه! دا دې خوشې نه دي پيدا
كړي، پاكې تالره ده، مونږ د اور له عذابه وساته. اى زمونږ ربه! بې شكه څوك چې
اور ته داخل كړې نو هغه دې رسوا كړ او ظالمان خو هېڅ مرستندوى نه لري. اى
زمونږ ربه! يو بلونكى مو واورېدو چې د ايمان په لوري ئې دا بلنه وركوله چې په
خپل رب ايمان راوړئ، نو ايمان مو راوړ، اى زمونږ ربه! نو زمونږ گناهونه راته
وبخښه او زمونږ بدې او سيئات رانه وړېږوه او له نېكانو سره مو وفات كړه. اى
زمونږ ربه! هغه څه راپه برخه كړه چې وعده دې د پېغمبرانو په واسطه راسره كړې ده
او د قيامت په ورځ مو مه رسوا كوه، بې شكه چې ته له وعدي نه نه په شا كېږې.

په دې مباركو آيتونو كې څو مهمې لارښوونې زمونږ مخې ته اېښودل شوې:

- څوك چې د سالم عقل خاوند وي، د آسمانونو او ځمكې په پيداېښت كې او د شپې ورځې په تلو راتلو كې د ډېرو حقايقو په لوري څرگندې نښې گوري. خو هغه د

عقل خاوندان چې الله ئې تل او په هر حالت کې په یاد وي، له الله نه غافل زړه په دغو حقایقو د پوهېدو وړتیا او اهلیت نه لري.

• دوی نه یوازې په الله باور لري او تل ئې په یاد وي، بلکې د آسمانونو او ځمکې په پیدایښت کې فکر کوي، هم ئې پر الله باور له دغه فکر کولو راولاړ شوی او هم د الله یاد او ذکر، د ځمکې او آسمانونو هر څه الله ورپه یادوي، دوی په هر څه کې د الله د قدرت نسبې گوري.

• د ځمکې او آسمانونو په پیدایښت کې د دوی د غور او تفکر حاصل او نتیجه دا وي چې: الله هېڅ څه خوشې او عبث نه دي پیدا کړي، هر څه ئې حکیمانه پیدا کړي، الله له دې عیب نه منزله او لوړ گڼي چې څه ئې عبث او بې فایده پیدا کړي وي. دا احساس او د غور او تفکر دا نتیجه، دوی په دې باور کولو ته اړ کوي چې الله تعالی به له خپلو بندگانو سره هرو مرو محاسبه کوي او حتماً به تېري کوونکو ته سزا ورکوي، دا ځکه چې عدم محاسبه او د مجرم عدم مجازات په دې معنی ده چې دا ځمکه او آسمان خوشې او عبث پیدا شوي. د همدې لپاره د عقلمنو لومړۍ دعا دا وي چې: مونږ د اور له عذاب نه وساته. عقلمن په دې پوهېږي چې له الله نه انکار کوونکي ظالمان د الله له عذاب نه هېڅوک او هېڅ څه نه شي ژغورلی.

• عقلمن د هغه منادي نداء اوري چې دوی په الله باندې ایمان راوړو ته بلي، دا منادي څوک دی؟ دوی د کوم منادي غږ ته لیبیک ویلی او په الله ئې ایمان راوړی؟ پیغمبر، کوم داعي، خپل عقل او ضمیر، که کوم بل منادي؟! دا هر یو کېدی شي د دوی منادي وي خو د آیت له سیاق او سباق نه معلومېږي چې دا همغه منادي دی چې د مضمون په سر کې ورته اشاره شوې: د آسمانونو او ځمکې په پیدایښت او د شپې ورځې په تگ راتگ کې پرتې نسبې، دغه منادي دوی په خپل رب باندې ایمان ته رابللي، د دغه منادي دعوت ته ئې لیبیک ویلی او په خپل رب ئې ایمان راوړی.

• له ایمان نه وروسته دوی له خپل رب نه پنځه اساسي غوښتنې لري: زموږ گناهونه راوبخښه، زموږ بد عادات او اخلاق رااصلاح کړه، دا توفیق راپه برخه کړه چې مرگ مو د ابرارو او نېکانو مرگ وي، تا چې د پیغمبرانو په لاس کومې وعدې له مونږ سره کړې دي هغه ترسره کړه او د قیامت د ورځې له رسوایي او

د سليمان غزلونه

د بايبل د دې کتاب په سرريزه کې لولو: دا د هغو عاشقانه شعرونو مجموعه ده چې د عاشق او معشوق تر منځ د يوه بل په ستاينې کې ويل شوي،... باور کېږي چې دا کتاب سليمان ليکلی، يهودان دا اشعار د خدای او دوی تر منځ د مينې او محبت انځور گڼي او مسيحيان ئې هغه روحاني رابطه بولي چې د مسيح او کليساو تر منځ شته!!

که تاسو د دغو شعرونو متن، محتوی او الفاظو ته په لږ دقت سره څير شئ نو حيران به شئ چې له داسې گنده الفاظو ډک اشعار څنگه الله تعالی ته منسوب شوي، څنگه د يوه مذهبي کتاب په پاڼو کې ليکل شوي او څنگه ئې د خدای او بنده او يا د مسيح او کليسا تر منځ د مينې او محبت انځور گڼي؟! د بايبل په دې کتاب کې د اخلاق، عفت او معنويت ټولې ټولې نړول شوې او ټول اخلاقي حدود ترپنسو لاندې شوي، هغه الفاظ په کې کارول شوي چې د جيمز باند په څېر گنده او د اخلاق ضد کتابونو کې کارول شوي، هغه څه په کې ويل شوي چې د خرابات په محفلونو او له چټې وتلو بدکارو ځلميانو او په شرابو مستو ځوانانو او پېغلو په گډو مجلسونو کې ويل کېږي، عجيبه ده چې له داسې گنده کلماتو ډک کتاب ته څنگه د يوه سپېڅلي کتاب په سترگه کتل کېږي. خدای پال انسان خو پرېږده يو عادي شريف انسان هم د هغه له اورېدو کرکه کوي، خو دا يو عام مصيبت دی، اکثراً دين او مذهب د داسې کړيو په لاس کې ولوېږي چې نه ئې افکار او عقايد له واقعي دين نه خړوبه کېږي، نه ئې اخلاق هغه وي چې دين ئې غوښتنه کوي او نه ئې سليقه او مزاج د دين په رنگ رنگ شوي، که په مسيحيانو او يهودانو کې داسې

ډله راپيدا شوه چې له داسې گنده الفاظو ډك كتاب ته د سپېڅلي كتاب په سترگه گوري نو په مسلمانانو كې هم د داسې ډلې په راپيدا كېدو حيرت او تعجب نه دی په كار چې د عمر خيام يا حافظ عاشقانه اشعارو ته صوفيانه توجیه لټوي!! ځكه چې پيغمبر عليه السلام فرمايي:

عن أبي سعيد الخدري قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لتتبعن سنن الذين من قبلكم شبرا بشبر و ذراعا بذراع حتى لو دخلوا في جحر ضب لاتبعتموهم قلنا يا رسول الله آليهود والنصارى؟ قال فمن؟
رواه مسلم

له ابو سعيد خدري رضي الله عنه روايت دی چې رسول الله صلى الله عليه وسلم وفرمايل: د هغو خلکو کړنلارې به خپلې کړئ او لوېشت لوېشت او گام گام به د دوی په پل پل ږدئ چې تر تاسو مخکې وو، حتی که د سمسارې سوري ته ننوتلي وي، تاسو به هم ننوځئ، مونږ وويل: يا رسول الله!! يهود او نصاری نښي؟ وئې فرمايل: نو څوک؟

که هغوی دا کتاب سپېڅلی وگایو نو زمونږ صوفیان هم ملامت نه دي چې د حافظ شیرازی کتاب ته د تصوف د کتاب په سترگه گوري!!!

ما ته د بایبل دې کتاب هغه مناقشه او شخړه راپه یاد کړه چې د حافظ شیرازی د کتاب په اړه په ایران کې پیل شوه، خراباتي کړیو د حافظ کتاب د خپلو احساساتو بنکلی انځور گانو، په داسې بڼې کې چې چاپ کړ چې د هر غزل په خوا کې ئې ښاېسته پېغله، له اوږدو کوڅیو، سرو شونډو، تورو سترگو سره د ساقی په توگه د شرابو صراحی او جام په لاس، د یوه مخمور مخې ته ولاړه ښوده او ترڅنګ ئې د موسیقي ډله له رباب، چنگ او دریا سره، هر لوستونکي به د حافظ له اشعارو نه یوازې هغه معنی اخیستله چې په دغو انځورونو کې ئې تر سترگو کېده، خو د دې په مقابل کې د صوفیانو داسې ډله راوولاره شوه چې هڅه ئې کوله حافظ ته برائت ورکړي، اشعار ئې توجیه کړي، شراب، ساقی، بت، بتخانه، می کده، پیرمغان، مست، مخمور، دوه کلن شراب، څوارلس کلن محبوب، سپینې او بریندې لېچې، تورې زلفې، چاک گربوان او نور هغه الفاظ چې کتاب ئې ترې ډک دی او داسې شعر په ندرت سره تر سترگو کېږي چې له دغو الفاظو تش وي، ...

داسې تعبیر او توجیه کړې چې هم حافظ د خپلې ډلې غړی ثابت کړي او هم ئې اشعار د تصوف په خدمت کې، مرتضی مطهری د ایران معروف مذهبي مشر د خراباتي حلقو د گڼ شمېر کتابونو په ځواب کې یوه وړه رساله ولیکله او دا هڅه ئې وکړه چې له حافظ نه دفاع وکړي او هغه ته براءت ورکړي!! خو نه د هغو کتابونو په ځوابولو موفق شو او نه حافظ ته په براءت ورکولو!!

د غزلونو کتاب خپل (یار) ته د (معشوقې) په دې وینا پیل شوی:

ما په خپلو شونډو بڼکل کړه، ځکه ستا محبت تر شرابو هم ډېر خوندور دی، ته بڼه بوی لرې، ستا نوم د خوندورو عطرونو بڼاپسته وړمې رایادوي او نجونې په تا مینې کېږي، ... ای زما محبوبه! ما ته ووايه چې نن خپله رمه چېرې پیايې او غرمه ئې چېرې تم کوي تر څو دې په پیدا کولو کې ستا د ملگرو شپڼو له منځ نه تېرېدو ته اړه نه شم!

محبوب ځواب ورکوي:

ای د نړۍ تر ټولو بڼکلي! ... که ځای درته معلوم نه وي نو د رمو په پلونو پسې هغه ځای ته خپل سپرلي د څرولو لپاره راوله چې د شپڼو خېمې ولاړې دي، ای زما محبوبې! ته د فرعون د گادۍ د اسپو په څېر بڼکلي یې، ستا اوبدلو کوڅیو ستا منځ ته بڼاپست ورکړی او د مرغلو د هار په څېر ستا غاړې ته بڼکلا ورکوي...

محبوبه ورته وايي:

زما بادار، زما له بڼکلي بوی نه مست، په خپل پالنگ ځملاست (!!!)، زما محبوب چې زما په غېږ کې پروت دی د بڼکلي عطر بوی لري، د هغه بڼاپسته وحشي گل په څېر دی چې په (عين جدي) کې راټوکېږي...

محبوب ځواب ورکوي:

ته څومره بڼاپسته یې، ستا سترگې د بڼکلو کوټرو په څېر دي!!

محبوبه ورته وايي:

...کين لاس ئې زما تر سر لاندې، په بني لاس سره ئې په خپلې غېږ کې ټينگه نيولې يم، ای د اورشليم پېغلو! تاسو ته د صحرا په هوسيو لوړه درکوم چې زمونږ مه مزاحم کېږئ،

همدا هوس پاروونکو له شهوت نه ډکو خبرو ته تر هغه پورې دوام ورکوي چې

وايي:

محبوب وويل:

... ستا ورنونه داسې دي لکه هنرمندو مجسمه جوړوونکو چې له جواهراتو جوړ کړي وي، ستا نو (نوم) هغه جام ته ورته دی چې له شرابو ډک وي، ستا ملا د غنمو د هغې گڼېدې په خېر ده چې گلان ترې راتاو وي، ستا تي د هوسۍ يوې جوړې بچيانو ته ورته دي... ستا د زلفو کړې پاچايان په خپلو لومو کې ترې... ستا قد د خرما د ونې په خېر او ستا سينې د هغې د وړو په خېر...

او محبوه ورته وايي:

اې کاش ته مې ورور وي، چې چېرې مې ليدلی نو پرته له دې چې رسوا شم ته مې بنکلولى، ته مې د خپلې مور کورته راوستی وی او عشق دې را بنودلی وی، هلته به مې خپل خوندور شراب او د خپلو انارونو شربت تا ته درکړي وو چې خنبلي دې وی، ...

بايبل دا گنده شعر، دا د يوه بد اخلاق او له معنويت نه د محروم شاعر د گنده جذباتو انځور، سليمان عليه السلام ته منسوب کړی، د عربي نسخې په مقدمه کې ئې ليکل شوي چې دا د سليمان د هغې پاکې او صفا مينې بنودنه کوي چې د شموليت په نامه له يوې پېغلې سره ئې درلوده!!

پوښتنه کوو: که پاکه او صفا مينه دا وي نو ناپاکه او گنده مينه څه ته وايي؟ مونږ خو د دې غزل په هيڅ بيت او هيڅ لفظ کې د صفا او پاکې مينې هيڅ نښه ونه لیده، صفا او پاکه مينه خو هغه ده چې مور ئې له خپل اولاد سره لري، هر څه ئې ورته ښايسته ښکاري، له هر څه ئې خوند اخلي، خپل راحت د هغه د راحت لپاره قرباني کوي، د ماشوم غږ، ژړا، خدا، د شونډو، سترگو، لاس پښو حرکات ئې په زړه چونډی (سکونداري) ورلگوي، صفا مينه خو هغه ده چې پلار ئې له خپل اولاد سره لري، نېک اولاد ئې له مور او پلار سره لري، هغه چې د خور او ورور تر منځ وي، هغه چې د پاک لمنې مېړه او وفادارې مېرمن تر منځ وي، هغه مېړه او مېرمن چې غواړي تل يو ځای وي، د خپل اولاد لپاره د وفادارۍ، پېرزوينې، قربانۍ او

اخلاص بېلگې وي.

د چا چې مزاج او سليقه گنده شي نو گنده او بوى ناك شيان هم ورته بڼكې او بڼابښته بڼكاري، په اخلاقي گندگيو لړلي ټگمار مذهبي مشران داسې گنده اشعارو ته هم د سپېڅلو اشعارو نوم ورکوي!!

په يقين سره ويلی شو چې د غربي نړۍ په اوسني بې مهاره اخلاقي انحراف او انحطاط کې د بايبل لويه ونډه ده، بايبل نه يوازې د غربي نړۍ عام ولس ته د بداخلاقی په ډنډه کې د لوېدو لار آواره کړه، بلکې کليسا ئې هغه ځای ته ورسوله چې ډېر ئې د فحش او بداخلاقی د سپېڅلي ځای په نامه ياده کړي. بڼايي د گريگوري هغه وينا د دې حقيقت د بيانولو لپاره کافي وي چې د ليونز په هغې غونډې کې ئې برخه والو مهمو پادريانو ته وويل: تاسو د نړۍ د اخلاقي تباھۍ باعث يئ!!

تر دې د مخه تاسو ته د بايبل د اخلاقي لارښوونو معيار په هغو څرگندونو کې څرگند شو چې د پيغمبرانو عليهم السلام په هکله ئې کړې، يو ئې په زنا، بل په درواغو، دوکې، قتل، شرك، ...تورن کړي او دا دی دلته ئې يوه ستر پيغمبر عليه السلام ته داسې گنده شعر منسوب کړی!!

راشئ وگورو چې قرآن د شعر او شاعرانو په اړه څومره په زړه پورې او دقيقه وينا لري: هلته چې فرمايي:

لَا يَجْرِي فِيهَا سُرٌّ وَنَجْوَىٰ ۚ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَا ۚ فَذُنُّهُنَّ عَنَّا ۚ

الشعراء: ۲۲۴-۲۲۷

او دا شاعران خو (هغه دي چې) لار ورکي ئې متابعت کوي، آيا نه گوري چې په هر ناو کې لالهانده وي او دوی هغه څه وايي چې نه ئې کوي.

قرآن په دې لارښوونې کې مونږ ته بد شعر او خراب شاعر راعرفي کوي او دا ئې ځانگړتياوې گڼي:

- لار ورکي او بدکاران به دی او د ده شعر خوښوي، د ده شعر به د دوی په

محفلونو کې زمزمه کېږي، دی به د هغوی ملگری ومومي او هغوی به د ده ملاتړي.

• د ده د اشعارو له مخې به په دې پوه نه شي چې د ده هدف څه دی؟ خپل مخاطب څه ته رابلي؟ بس هغه چوتکي ته ورته دی چې کله په یوې خانگې کښېني او کله په بلې، لالهانده، کله په یوې درې سر شي او کله په بل ناو، د ده په شعرونو کې به واضح او سپېڅلی پیغام ونه مومي، بس غواړي خپل مخاطب راضي کړي، له هغه څه ترلاسه کړي، که نور هېڅ نه وي نو یو شاباش خو ئې په برخه شي!!

• هسې د بې مقصده ویناوو او خوشو خبرو گوډۍ وي، په رگونو کې ئې د عمل کولو جوهر نه وي، د خبرو د میدان اتل وي خو د عمل د میدان ملا ماتی او شل، هغه څه وايي چې نه ئې د کولو اراده لري او نه ئې همت!

خو قرآن له دې ډلې هغه شاعر مستثنی کوي چې ځانگړتیاوې ئې دا وي:

• د ایمان خاوند وي، شعر ئې له ایمان نه راخوتېدلی او د ایمان په خدمت کې، د ایمان نښې به د ده د هر شعر په هرې مصرع کې وگورې.

• د عمل د مېدان مېړنی دی، عمل ئې نېک وي، تر دې د مخه چې شاعر وي یو صالح انسان دی، داسې نه دی چې په عمل پانې کې ئې له شعره پرته بل څه نه شته، د ژوند ټوله پانگه ئې یوازې څو اشعار دي، ټول عمر، وختونه او استعدادونه ئې د دغې پانگې په ترلاسه کولو کې ضایع کړي، بلکې هغه یوازې د فراغت وختونه د شعر لیکلو او ویلو ته مختص کړي.

• تل ئې الله تعالی په یاد وي، ژبه ئې د الله په یاد لمده، زړه ئې د الله په یاد درېږي، شعر ئې له ذاکر زړه راخوتېدلی، په خپلو اشعارو کې خدای ډېر یادوي، که څوک ستایي نو هغه خدای دی، که له چا سره د مینې اظهار کوي هغه خدای دی، که له چا طمع یا وېره لري نو هغه یوازې خدای دی، خدای پالي، خدای لمانځي، له خدایه مرسته غواړي، د الله په لوري بلنه ورکوي.

• مبارز او مجاهد شاعر دی، له مظلومانو دفاع کوي، له ظالمانو نه د غچ اخیستلو لپاره ملاتړي او په خپلو انقلابي او ظالم ځپونکو اشعارو سره د ظالمانو پر سر کلک کلک مرگوني گوزارونه کوي، د ظالمانو په ضد پاڅون ته بلنه ورکوي، د مظلومانو دردونه منعکس کوي.

الشعراء: ۲۷

بایبل د قرآن په رڼا کې

په استثنا د هغو چې ایمان ئې راوړی، نېک عملونه ئې کړي، الله ئې ډېر یاد کړی او وروسته له هغه چې ظلم پرې شوی غچ ئې اخیستی، ظالمان به ډېر ژر پوه شي چې په کومې کندې کې به نسکور کړی شي!!

ډېره عجیبه ده چې څوک په قرآن د ایمان دعوی هم کوي او د حافظ او عمر خیام په څېر اشعارو ته د صوفیانه او سپېڅلو اشعارو په سترګه هم گوري!! د حافظ ټول کلیات د اقبال په دې څلورو مصرعو نه ارزي چې وايي:

جهان اگر چه دگرگون هے ، قم باذن الله
وهی زمين وهی گردون هے ، قم باذن الله
کيا نوای انالحدق کو آتشين جس نى
تيرى رگوں ميں وهی خون هے ، قم باذن الله

د شعر په ژبه ئې ترجمه داسې ده:

که جهان درته بدل برېښي زلميه! قم باذن الله
نه آسمان دی بدل شوی نه هم ځمکه! قم باذن الله
چا چې نعره د انالحدق کړه شررناکه پرون
ستا په رگ رگ کې ده دا وينه! قم باذن الله

اشعيا

بايبل دا کتاب داسې معرفي کوي: د عهد جديد په کتاب کې چې له دغه کتاب نه څومره يادونه شوې او مطالب ترې رانقل شوي د عهد قديم تر ټولو نورو کتابونو زيات دي، ... اشعيا تر مسيح نه اووه سوه (همغه د بايبل اووه سوه) کاله مخکې اوسېدو، تر هر نبي ئې د مسيح راتلو ته زياته توجه درلوده، ... بنايي تر ټولو مهم فصل ئې دري پنځوسم فصل وي چې په هغه کې د مسيح د زحماتو يادونه شوې!!

که تاسو بايبل ته په دقت سره څير شئ نو دا حقيقت به درته جوت شي چې د بايبل په مخکنيو کتابونو کې د مسيح منتظر په هکله هيڅ نه دي ويل شوي، د دې بحث لړۍ له دغه کتابه پيل شوې، په يهودانو کې د (انتظار) عقیده هغه وخت راپيدا شوه چې دوی د ذلت او اسارت په ډېر دردناک حالت کې ژوند کاوو، هېواد ئې د پلازمېنې په شمول د دښمنانو په لاس کې پرېوتی وو، دوی له خپل کور کلي شړل شوي وو، ځينې ئې په اسارت ونيول شول او ځينې ئې تبعيد شول، د غلامۍ او خواری په دې بد حالت کې او د دې حالت د فطري غوښتنې په توگه، په دوی کې يوه ناجي او ژغورونکي ته د (انتظار) عقیده راولاړه شوه، په ظلم خپلو او جهل وهلو قومونو کې د داسې يوې عقېدې راپيدا کېدل او يوه داسې چاته انتظار کول چې راشي، د يوې گوتې په خوځولو سره او د سترگو په رپ کې، د دوی حالت بدل کړي، له ذلت او سپکاوي ئې وژغوري او د عزت لوړو څوکو ته ئې ورسوي، يوه فطري طمع او انتظار دی، د انتظار عقیده د دې په ځای چې مذهبي بنسټ ولري، ذهني بنسټ لري، د دې په ځای چې بې وزلو قومونو دا عقیده له خپلو مذهبي کتابونو نه اخيستي وي، برعکس همدا د مظلوميت او بې وزلۍ حالت د هغو

کتابونو د رامنځ ته کېدو سبب شوی چې د (انتظار) عقیده ئې وړاندې کړې!! هیڅ الهي کتاب چا ته نه وایي چې د یوه ناجي راتلو ته انتظار وکړه، برعکس ورته وایي: ستا نجات په دې کې دی چې په الله ایمان راوړې، له الله پرته بل ته سر تیت نه کړې، له الله پرته نه له بل نه طمع و لرې او نه وېره، ظلم ته تسلیم نه شې، د ظالمانو په ضد جهاد ته ملا وتړې، د مظلومانو ملگرتیا وکړې، قرآن پیغمبران علیهم السلام داسې معرفي کوي چې هر یوه ئې له ځان نه د مخکني پیغمبر تصدیق کړی او تر ځان نه د وروستني تائید، خو دا تائید هیڅکله د انتظار په معنی نه ده، قرآن په خپل دې بیان سره د پیغمبرانو علیهم السلام یوه مهمه ځانگړتیا او له نورو مشرانو نه د دوی یو اساسي توپیر په گوته کوي، نور زعماء او مشران داسې وي چې مخکني محکوموي او په خپل څنگ کې د بل قیادت او زعامت د راولاړېدا ټول امکانات له منځه وړي، د چا په هکله چې گمان وکړي د دوی ځای به ونیسي او د دوی قیادت به له گواښ سره مخامخ کړي، د هغوی د ورکولو او وژلو لپاره له هیڅ جنایت نه دریغ نه کوي، هغوی هر د استعداد خاوند ځان ته رقیب او حریف گڼي او د ختمولو هڅه ئې کوي، خو پیغمبرانو او د دوی له لارې د دوی امتونو ته ویل شوي چې تاسو به د هر هغه چا ملا تر کوی چې له تاسو وروسته راځي او په هغه لار درومي چې تاسو پرې روان یئ، قرآن په دې هکله فرمایي:

وَأُولَئِكَ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ وَمَا يُحْيِي الصُّلُوفَ لِلْإِسْلَامِ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

وَأُولَئِكَ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ وَمَا يُحْيِي الصُّلُوفَ لِلْإِسْلَامِ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

آل عمران: ۸۱

او کله چې الله د پیغمبرانو ژمنه واخیسته چې دا دی تاسو ته مې کتاب او حکمت درکړې، نو که بیا تاسو ته داسې کوم پیغمبر راغی چې تاسو ته د درکړې شوي کتاب تصدیق وونکی وي نو حتماً به ایمان پرې راوړئ او مرسته به ئې کوئ، وئې فرمایل: آیا په دې اقرار کوئ او پر دې باندې زما دا پیتی (پر اوږو) اخلئ؟ وئې ویل: اقرار کوو، وئې فرمایل: نو شاهد اوسئ چې زه هم له شاهدانو څخه یم.

گورئ چې الله تعالی له پیغمبرانو نه دا ژمنه اخیستې ده چې یو به د بل ملاتړ او

مرسته کوي، په دې ژمنې کې د دوی امتیان هم شامل دي، دوی به هم د خپلو پېغمبرانو پر پله گام ږدي او د هر مؤمن او د کتاب تصدیقوونکي ملگرتیا او ملاتړ به کوي. څوک چې دا کار ونه کړي په حقیقت کې ئې له الله سره کړې ژمنه ماته کړې او د پېغمبرانو له لارې منحرف شوی. دا د انتظار د عقیدې درس نه ورکوي، بلکې د عدم تعصب درس ورکوي، د هر حق پال د ملاتړ او تائید درس ورکوي!!

په تورات او انجیل کې حتماً دې ته ورته خبره شوې خو یهودانو او مسیحیانو له دې نه یوه ناجي ته د انتظار عقیده را ایستلې!!

په مسلمانانو کې هم یوه فرقه راپیدا شوه او له مسیحیانو او یهودانو نه ئې د انتظار عقیده کاپي کړه او له یوه وړک شوي ماشوم نه ئې (منتظر امام) جوړ کړ، داسې چې نن په خپلو دعا گانو کې وايي: عجل الله فرجه الشريف: الله دې د ده را خلاصېدل رانږدي کړي!! يعني دا چې دا منتظر امام چېرې په زولنو تړل شوی، خدای ته سوال کوي چې راخوشې ئې کړي او راشي د دوی آرمانونه تر سره کړي!! د اشعيا د کتاب څو برخې د پام وړ دي:

• د اسرائیلیانو وضعیت داسې انځوروي چې د انتظار عقیده ئې طبیعي زېږنده وي.

• د خدای په هکله وايي چې اسرائیلیانو ته ئې وویل: چا تاسو ته ویلي چې ما ته د راتلو په وخت کې د قربانۍ پسونه له ځان سره راوړئ، نور دا باطلې هدیه ما ته مه راوړئ، ستاسو له مذهبي مراسمو بې زاره یم ...

یقیناً چې د حقیقي الهي دین له نظره دا خبرې رښتیا دي، هر الهي دین د داسې قربانیو او مراسمو په هکله همدا پرېکړه کوي. د اشعيا د کتاب دې خبرو ته څیر شئ:

... اې اسرائیلیانو! آیا په کافي اندازه مجازات نه شوی؟ له سر تر پښو ټپي ټپي بې، روغ ځای دې په بدن کې نه دی پاتې، زخمونه دې ناسور شوي، هېواد مو وران شوی، ښارونه مو سوځېدلي، پردې هر څه ستاسو په مخ کې غارت کوي، اورشلیم داسې دی لکه په پتیو کې ویجاړه خونه، ... بې دفاع او یوازې پاتې دی، که قادر خدای زمونږ چيغې نه وی اورېدلې نو زمونږ دا لږ پاتې شمېر به هم نه وو پاتې ... دا

الفاظ په ډېر وضاحت سره نښي چې د انتظار عقیده په دغسې حالت کې زېږېدلې!!
د همدې لپاره ده چې د اشعيا کتاب په دې پسې ليکي: ... په راتلونکو ورځو کې به
خلک هغه غره ته ځي چې د خدای کور پرې جوړ شوی او وايي به: راشئ د خدای هغه
غره ته ولاړ شو چې د اسرائيليانو د خدای کور پرې جوړ شوی، د خدای او امر
واورو او اطاعت ئې وکړو، خدای به د قومونو تر منځ جگړې پای ته ورسوي، دوی
به له خپلو تورو يوې او له خپلو نېزو ارې جوړې کړي...

يهودانو له خپلو ملايانو دې ته ورته خبرې اورېدلې او دا ئې د يوه ناجي د
راتلو په اړه وړاندوينې گڼلې، خو کله چې عيسی عليه السلام مبعوث شو نو تر هر
چا زيات دوی د هغه مخالفت ته ملا وتړله او د دې مخالفت اساسي وجوهات دا
وو:

- د (موعود مسيح) په اړه چې دوی له خپلو ټگمارو مذهبي مشرانو څه اورېدلي
وو، په ده کې ئې هغه ونه موندل، دوی ته ويل شوي وو چې ناجي مسيح به د يوې
گوتې په خوځولو سره غرونه له ځايه خوځوي، د فرشتو لښکرې به ورسره وي، د
اسرائيليانو ټول آرمانونه به ترسره کړي، د دوی ټول دښمنان به مجازات کړي، د
ټولې نړۍ پاچايي به دوی ته وسپاري... خو د عيسی عليه السلام له راتلو وروسته
دا هيلې ترسره نه شوې، دی ئې د هغه موعود مسيح په څېر ونه موندو چې مذهبي
مشرانو ئې د راتلو زېری ورکاوو!! په ده کې ئې هغې نښې ونه موندلې چې مذهبي
مشرانو په درواغو پيغمبرانو ته منسوبولې.

- دوی گمان کاوو چې موعود مسيح به د دوی د اوسنيو مذهبي مشرانو په څېر
وي، خو عيسی عليه السلام ئې داسې وموندو چې تر هر چا د مخه د اسرائيليانو په
مذهبي مشرانو سخت گوزارونه کوي، دوی ټگمار او مذهب ئې غلط او محرف
گڼي، د ده هره وينا د هغوی د ويناوو خلاف، د ده هر عمل د دوی د کړو وړو خلاف،
د ټگمارو مذهبي مشرانو ډېر حلال ئې حرام او ډېر حرام ئې حلال کړل، د ده د
دعوت په هېندارې کې دغو مذهبي مشرانو ته خپله څېره ډېره کرکجنه معلومېده،
په دې پوهېدل چې که خلک د عيسی عليه السلام دعوت قبول کړي نو د دوی
دکانونه تړل کېږي، نور نو نه شي کولی د دين په نامه خلک وغولوي او د خدای په

نامه خلك وشكوي او شکراني ترلاسه کړي...

د قرآن له ويناوو معلومېږي چې له ټولو پيغمبرانو عليهم السلام سره همدا معامله شوې، چا چې تر ټولو زيات د دوی مخالفت ته ملا تړلې، هغه دين پلورونکي ټنگمار مذهبي مشران وو چې تر ټولو مخکې ئې بايد په هغوی ايمان راوړی وی، خو دوی له دين نه دکان جوړ کړی وو او له مذهب نه دام!! پيغمبرانو حقيقي دين ته بللي، له الله تعالی وېرې ته، حق او عدالت ته، له حرامو ځان ساتلو ته، صداقت او رښتيا ته او دا هغه څه وو چې دوی ئې منلو ته تيار نه وو، دوی د هر نوي پيغمبر مقابله په دې سره کوله چې خلکو ته به ئې ويل: په ده کې هغه ځانگړتياوې نه شته چې په مخکنیو پيغمبرانو کې وې، عوامو له دوی نه د مخکنیو پيغمبرانو په اړه هغه څه اورېدلي وو او هغه څه ئې هغوی ته منسوب کړي او په هغو الفاظو ئې ستايلي وو چې يوازې له الله تعالی سره ښايي، دوی پيغمبران د خدايي او الوهيت مقام ته رسولي، عوام د دوی د غلطو تبليغاتو تر اغېز لاندې له پيغمبرانو نه د هغه څه انتظار کاوو چې په وس کې ئې نه وو، قرآن دا حالت خومره ښکلی او دقيق انځوروي، هلته چې فرمايي:

بقره ۱۷۳-۱۷۴
سوره مائده ۵۱
انعام ۱۱۰
سوره اعراف ۱۸۱-۱۸۲
سوره انفال ۲۵-۲۶
سوره احزاب ۵۷-۵۸
سوره ممتحنه ۱۰۱-۱۰۲
سوره قلم ۱-۲

الاسراء: ۹۰-۹۴

او وئې ويل: تر هغه به هيڅکله درباندي باور ونه کړو چې له ځمکې يوه چينه راته جاري نه کړې، يا د کجورو او انگورو داسې باغ دې وي چې هرې خوا ته ويالې په کې وبهوې او يا لکه څنگه چې گمان کوي د آسمان يوه تکړه پر مونږ راپرې باسې،

يا خدای او فرشتې مخامخ راولې، يا د سرو سپينو زرو کورولرې، يا آسمان ته لور
ولاړ شي او پورته تگ دې هم تر هغه نه منو چې داسې کتاب درسه راوړې چې مونږ
ئې ولولو، ورته ووايه: پاکي زما رب لره ده، آيا زه له يوه داسې انسان نه پرته بل
خه يم چې د پيغمبر په توگه لېږل شوی؟ او خلکو ته د هدايت له راتلو وروسته
يوازې دې خبرې دوی له ايمان راوړو منع کړل چې ويل ئې: آيا خدای يو انسان د
پيغمبر په توگه رالېږلی؟!!

گورئ چې (خلک) دغې خبرې له ايمان راوړلو منع کړي چې پيغمبر ئې د نورو
انسانانو په څېر يو انسان موندلی، داسې چې حيرتناک او خارق العاده کارونه نه
شي کولی، د ده په خوا کې نه څوک خدای په څرگنده گوري او نه د فرشتو لښکرې،
آسمان ته نه شي ختلی، له ځمکې چينې نه شي راخوتولی، سره او سپين زر ئې په
لاس کې نه شته، د باغونو او بنگلو خاوند نه دی!!

د يهودانو مذهبي مشرانو د خپلو پيغمبرانو په هکله خلکو ته همدا ويلي وو
چې دوی دغه ټول کارونه کولی شو، نو ځکه ئې د عيسی عليه السلام په څېر په
هغه پيغمبر هم ايمان رانه ووړ چې معجزې ئې تر ټولو پيغمبرانو زياتې وې!!

که واقعاً د اسرئيليانو په کتابونو کې د موعود مسيح په اړه وړاندوينې شوې
وی، نو دوی ولې په عيسی عليه السلام د ايمان راوړلو په ځای د ده د وژلو لپاره
ملا وتړله؟ ولې مسيحيانو دا وړاندوينې د عيسی عليه السلام په هکله وگڼلې او
يهودانو ورسره توافق ونه کړ او اوس هم د بل چا په انتظار کې دي!!

بايبل د اشعيا د يوې مراقبې يادونه کوي او د ده له خولې ليکي: (وامې وربدل
چې خدای وايي: څوک ولېرم چې زما پيغام زما قوم ته ورسوي؟ ما وويل: خدايه! زه
حاضر يم چې ولاړ شم، ما ولېږه!! وئې فرمايل: ولاړ شه او زما دا پيغام ورکړه: هر
څومره چې زيات واورئ همدومره به لږ پوه شئ!! هر څومر چې زيات ووينئ لږ به ئې
درک کړئ!! بيا ئې وفرمايل: د دې قوم زړه سخت کړه، غوږونه ئې درانه کړه او
سترگې ئې وروتره، داسې نه چې وويني، واورې او پوه شي او زما په لور راوگرځي
او شفا ئې په برخه شي!!

زه له هر خدای پال انسان نه پوښتنه كوم: آیا په دې ټولو خبرو کې تاسو ته د الله تعالی او د هغه د یوه پیغمبر کومه وینا په نظر درځي؟! آیا دا د الله تعالی له شأن سره ښایي چې ووايي: زه خپل قوم ته یو پیغام لرم، هغه به څوک وي چې دا پیغام ورسوي!! او بیا داسې پیغام: هر څومره چې زیات او وړی همدومره به لږ پوه شی!! هر څومره چې زیات وویښی لږ به ئې درک کړئ!! یعنې څه؟! د دې وینا کومه برخه پیغام ته ورته ده؟ خدای به څنگه یوه انسان ته وایي چې د دې قوم زړه سخت کړه، غوږونه ئې درانه کړه او سترگې ئې وروتړه، داسې نه چې وویښي، او وري او پوه شي او زما په لور راوگرځي او شفا ئې په برخه شي!! آیا دا پیغام دی که پیغام وړونکي ته داسې دنده ورکول چې د ده په وس پوره نه ده؟

بیا لیکي: ما وویل: خدایه! تر کله به دا حالت روان وي؟ ځواب ئې راکړ: تر هغه چې ښارونه ئې وران شي، څوک په کې پاتې نه شي او ټول هېواد ئې وران شي او زه دوی ټول نورو ملکونو ته ولېږم او د دوی هېواد تش پاتې شي، په دې وخت کې که څه هم لسمه برخه ئې پاتې وي دا به هم له منځه ولاړ شي، خو له دې سره سره د اسرائیل قوم د چنار او بلوط د ونې په څېر دی چې غوڅ شي نو سټه ئې بیا راشنه شي!!

که څه هم دا بیان له ډېرو تناقضاتو ډک دی، یو ځای وایي ټول ښارونه به وران او هیڅوک به په کې پاتې نه شي، بیا وایي که لسمه برخه هم پاتې شي، بیا وایي دا به هم له منځه ولاړ شي، بیا وایي چې سټه به ئې پاتې شي او هغه به راشنه شي!! د یوه عادي انسان په کلام کې هم دومره تناقضات نه وي، د الله تعالی په کلام کې به څنگه دومره ضد او نقیض خبرې راځي؟! خو یوه خبره ترې معلومېږي او هغه دا چې اسرائیلیان په دې وخت کې په ډېر بد او دردناک حالت کې وو او یوه ناجي ته د انتظار عقیده دغه حالت په دوی کې راولاړه کړې!!

د بایبل لاندې وینا دا حقیقت ښه په گوته کوي:

(اشعیا وویل): خو دا تیاره به چې د خدای قوم په تنگسې کې دی تر ډېرو پاتې نه شي، خدای د زبولون او نفتالیانو د قومونو سیمه له ذلت سره مخامخ کړې وه خو په راتلونکې کې به دا سیمه له مدیترانې نیولې د اردن تر آخوا حتی تر جلیل پورې

چې اوس پردي په کې او سپړي، دې ټولې سيمې ته به درناوی ورپه برخه شي، هغه قوم چې په تياره کې خوځېدل، ستره رڼا به وگوري، په هغو به رڼا وځلېږي چې په تيارو کې ئې ژوند کاوو!! ... خدای به ئې د غلامۍ جغ مات کړي... ټولې هغه وسلې او جنگي جامې به وسوځي چې په وينو سرې دي... ځکه زمونږ لپاره يو زوی دنيا ته راغلی، ... هغه به پر مونږ حکومت کوي... نوم به ئې (عجيب)، (مشير)، (قدير خدای)، (تلپاتی پلار) او (د خوښۍ سرود) وي، هغه به د داؤد پر تخت کښېني او د ده پر هېواد به د تل لپاره پاچايي کوي!!... د ده د سلطنت پراخېدا به پای نه لري... قادر او متعال خدای همدا اراده کړې... په هغه وخت کې به لېوه او وری يو ځای اوسي، پړانگ او سپړلی به يو ځای سره ځملي، سخوندر به له زمري سره يو ځای درومي او يو ماشوم به ئې هرې خوا ته چې زړه ئې غواړي بيایي!! غویي به د يږ خوا ته څري، د يږ بچی به له سخوندر سره يو ځای ځملي او زمري به د غوايي په څېر وابنه خوري!! تی خور ماشوم به له مارانو سره پرته له وېرې او خطر لوبې کوي!!! له تي نيول شوی ماشوم به د افعي ځالې ته لاس نښاسي خو هيڅ تاوان به نه وررسپړي، ... په دې ورځ به د داؤد د کورنۍ دا نوی راولاړ شوی پاچا د ټولو قومونو لپاره د نجات بيرغ وي، خلک به د ده خوا ته راځي او د ده هېواد به له جلال او عظمت نه ډک وي، په دې وخت کې به خدای بيا خپل لاس راوړد کړي او د خپل قوم پاتې شونې به له مصر، سودان... راغونډ کړي، اسرائيليان به متحد شي... په فلسطينيانو به بريد وکړي... ادوم او موآب به ونيسي، عمون به ځان ته تابع کړي!!! خدای به د مصر خليج وچ کړي، فرات به په اوو نهرونو وويشي... لار به په بابل کې د خپل قوم پاتې شونو ته پرانېزي چې خپل هېواد ته راستانه شي!!! ... په دې پسې گن شمېر وړاندوينې کوي، له تبعيد نه د اسرائيليانو راستنېدا، د بابل د پاچايي نسکورېدا، د فلسطين، موآب، دمشق، حبشه، بابل، ادوم د سقوط وړاند وينې کوي، د مصر، سعودي اورشليم، فينيقيه، د وړانېدو او ضعيفېدو خبر ورکوي... او په پای کې ليکي چې ټوله ځمکه به وړانه شي... خدای به په دې ورځ هغه ځواکونه هم مجازات کړي چې په آسمانونو کې دي او هغه هم چې پر ځمکې حکومت کوي، نه به سپوږمۍ رڼا لري او نه لمر، دا ځکه چې متعال او قادر خدای به حکومت

کوي، د صهيون په غره به کښېني، په اورشليم کې به حکومت کوي او د نړۍ واکمنان او مشران به د ده عظمت وگوري!! په دې ورځ به خدای په اورشليم کې، د صهيون د غره پر سر ټولو قومونو ته لويه مېلمستيا برابره کړي، پر دسترخان به رنځگارنگ خوندور خوراکونه او خوندور زاړه شراب پراته وي، هغه توره وربخ به ختمه کړي چې پر خلکو ئې خپل وزر خور کړی وو او مرگ به له منځه يوسي... د خدای لاس به د صهيون غر خوندي وساتي خو د موآب قوم به د ده ترپښو لاندې شي، ... د موآب کلاگانې او دنگ دنگ دېوالونه به ئې نسکور او له خاورو سره برابر کړي...

دلته څو خبرې د پام وړ دي:

- اسرائيليانو ته ويل شوي چې د يوه ځواکمن پاچا راتلو ته انتظار وکړئ، دا پاچا به د يهودانو ټول دښمنان ورته وځپي او ملکونه به ئې ترې ونيسي. نه يوازې فلسطينيان به مجازات کړي بلکې د موآب قوم چې دوی ئې د ځان حريف او رقيب گڼي، هم کلک مجازات او د دوی کلاگانې به نسکورې کړي.

- د بايبل ليکوال د قيامت د ورځې الهي محاسبه، حساب و کتاب، مکافات او مجازات او د جنت او دوزخ هغه خبرې چې ټولو پيغمبرانو عليهم السلام خپلو امتونو ته کړې او هر الهي دين ورباندې ټينگار کوي، تحريف کړې او هغه ئې په ډېر کرکجن او غلط رنگ کې په اورشليم کې، د صهيون د غره پر سر د خدای د مېلمستيا په توگه وړاندې کړې!!

- بايبل دا وضاحت نه کوي چې له خدای نه ئې مراد څوک دی، د ځمکې او آسمانونو پيدا کوونکی خدای، که هغه خدای چې د مسيح په بڼې کې به راڅرگند شي، خو له وينا ئې هر عادي لوستونکی دا انتباه اخلي چې مراد ئې موعود مسيح دی.

- بايبل د اسرائيليانو دا ناجي يو پيغمبر نه بلکې يو پاچا گڼي او ليکي: په دې ورځ به د داؤد د کورنۍ دا نوی راولاړ شوی پاچا د ټولو قومونو لپاره د نجات بيرغ وي، خلک به د ده خوا ته راځي او د ده هېواد به له جلال او عظمت نه ډک وي او د ده په پاچايۍ کې د سولې او امنيت دا انځور وړاندې کوي: په هغه وخت کې به لېوه

او وری یو ځای اوسې، پرانگ او سپرلی به یو ځای سره څملي، سخوندر به له زمري سره یو ځای درومي او یو ماشوم به ئې هرې خوا ته چې زړه ئې وغواړي بیایي!! غویي به د یر خوا ته څري، د یر بچی به له سخوندر سره یو ځای څملي او زمري به د غوايي په څېر وابنه خوري!! تی خور ماشوم به له مارانو سره پرته له وېرې او خطر لوبې کوي!!! له تی نیول شوی ماشوم به د افعي ځالې ته لاس ننباسي خو هیڅ تاوان به نه ورسېږي، ...

• دوی ته خپلو مذهبي مشرانو د (ناجي مسیح) په اړه داسې دروغجنې او له مبالغو ډکې وړاندوینې کولې، ځکه ئې عیسی علیه السلام د منتظر ناجي په توگه قبول نه کړ او ایمان ئې پرې رانه ووړ.

• د بایبل له مخکنیو ویناوو هم معلومېږي او له دې وروسته چې څه وایي له هغوی هم چې دا وړاندوینې د قیامت په اړه نه دي، ځکه په دې پسې (د ستاینې سرود) تر سر لیک لاندې لیکي: په دې ورځ به د یهودا په سیمې کې دا سرود ویل کېږي: زمونږ ښار قوي او محکم دی، خدای ئې په ژغورونکي حصار زمونږ ساتنه کوي، ... خدای مغرور کسان سپک او ذلیل کړل او د دوی مضبوط ښارونه ئې له خاورو سره برابر کړل، څوک چې تر ظلم لاندې وو نن په لوړ سر د دوی په وړانو ښارونو کې گرځي او تر پښو ئې لاندې کوي...

که تاسو د دې کتاب وروستیو برخو ته لږ څیر شئ نو دا حقیقت به درته جوت شي چې دا کتاب تر هغو تاریخي پېښو ډېر وروسته لیکل شوی چې د کتاب په سر کې د وړاندوینو په توگه راغلې، د مثال په توگه د کتاب په سر کې وړاندوینه شوې چې د یهودانو ښارونه به د دښمن په لاس کې پرېوځي، خو د کتاب په وروستیو برخو کې لیکي چې د آشوریانو پاچا سنجاریب د یهودانو پر سیمو برید وکړ او ټول ښارونه ئې ونيول. خو دا کتاب ئې په داسې ځای کې نیمگړی پرېښی چې اورشلیم د آشوریانو لخوا محاصره دی او په دې گواښل کېږي چې تسلیم شي، ... له دې مخکې نه ځي او دا نه وایي چې څه وشول... زما انتباه دا ده چې د کتاب پاتې برخه عمداً حذف شوې... د دې لپاره چې د وړاندوینو اهمیت ئې له منځه ووړ!!

ارميا

دا کتاب د اشعيا د کتاب د تتمې حیثیت لري، د بابليانو په لاس د اورشلیم د سقوط خبره کوي او لیکي چې د يهودانو د پاچا صدقيا د پاچايۍ د نهم کال د نهمې میاشتي په نهمه کې نبوکدنصر (بخت نصر) د بابل پاچا پر اورشلیم برید وکړ... حصار ئې مات کړ ... ښار ته ننوتل... صدقيا له خپلو لښکرو سره اردن ته وتښتېدو... خو بابليانو تعقيب کړل.. د اريحا په دشتې کې ئې ونيولو او بنوکدنصر ته ئې وروستل، ... هغه امر وکړ چې د ده زامن او درباريان د ده په وړاندې ووژني... بيا ئې د ده سترگې ترې وايستلې او په زنځيرونو کې ئې تړلې بابل ته ولېږو... بابليانو ښار او شاهي ماڼۍ وسوځول او حصار ئې وران کړ... ډېر ئې ووژل... پاتې ئې بابل ته د اسيرانو په توگه ولېږدول... ارميا لیکي چې زه په دې وخت کې په زندان کې وم... د بابل پاچا د خپل فوځ مشر ته امر کړی وو چې ما پيدا کړي او په پوره درناوي سره زما مواظبت وکړي... نو د عسکرو يو ټولگي راغی او زه ئې جدليا ته وسپارلم او په دې توگه زه د خپل قوم له پاتې شونو سره يو ځای شوم!!! جدليا د بابليانو لخوا د مصفې حاکم وټاکل شو...

له دې بحث نه معلومېږي چې ارميا او جدليا په هغې ډلې کې ول چې د اسرائيليانو د حکومت مخالفت ئې کاوو او بابليانو د دوی مرسته او ملا تر کاوو، د همدې لپاره بابليانو د اورشلیم له نيولو وروسته جدليا د مصفې حاکم وټاکو او ارميا ئې له زندانه وايست.

له دې وروسته بايبل د ارميا ډېرې هغه وړاندوينې رانقلوي چې گواکې ده ته د

خدای له لوري ويل شوې، دا وړاندوينې د اشعيا د کتاب وړاندوينو ته ورته دي، د مصر، په مصر باندې د نبوکدنصر د بريد، د فلسطينيانو، موآب، عمونيانو، ادوميانو، دمشق، قیدار، حاصور، عیلام او بابل د مستقبل او برخليک په هکله د ده وړاندوينې رانقلوي، په يقين سره ویلی شو چې دا وړاندوينې نه بلکې له پېښو نه ډېر وروسته ليکل شوي مطالب دي.

د اورشلیم د سقوط په اړه د دې کتاب دوې متناقضې خبرې تاسو ته د کتاب څرنگوالی او د وړاندوينو ماهيت ښه واضح کولی شي: په اورشلیم د بريد په هکله دوه تاريخونه ورکوي: مخکې ئې ليکلي چې د يهودانو د پاچا صدقيا د پاچايۍ (د نهم کال د نهمې مياشتې په نهمه) کې نبوکدنصر د بابل پاچا پر اورشلیم بريد وکړ... حصار ئې مات کړ... ښار ته ننوتل... صدقيا له خپلو لښکرو سره اردن ته وتښتېدو... خو څو صفحې وروسته ليکي: د صدقيا د پاچايۍ د نهم کال د لسمې مياشتې په لسمې (مخکې د نهمې مياشتې نهمه او دلته د لسمې مياشتې لسمه!!) د بابل پاچا نبوکدنصر په اورشلیم بريد وکړ، دوه کاله ئې ښار محاصره کړ... خلك له لوړې تنگ شول، د حصار په يوې برخې کې ئې سوری جوړ کړ او فوځيان ترې ووتل او د اردون په لوري وتښتېدل!!!

همداراز له دې وروسته بايبل ارميا ته منسوب يو بل کتاب رااخلي چې د ده لخوا ليکل شوي مرثيه ئې گڼي، په دې کې هغه دردناک حالات انځور شوي چې اسرئيليان ورسره مخامخ او ده په خپلو سترگو ليدلي، په سر کې ئې د اورشلیم هغه دردوونکي وضعيت انځوروي چې د بابليانو په لاس له وړاندېدو وروسته ترسترگو کېدو!!!

پوښتنه دا ده چې بايبل به څنگه ثابته کړي چې د ارميا هغه مخکنی کتاب چې د اورشلیم د سقوط وړاندوينه په کې شوې، د دې کتاب په څېر نه دی او له دغو پېښو وروسته نه دی ليکل شوی؟

د دې کتاب څو جملې چې اورشلیم ته په خطاب کې ويل شوې، ډېرې په زړه پورې دي او ډېر حقايق په گوته کوي:

ای اورشلیمه! ستا غم د چا له غم سره مقایسه کولی شم؟ څه ووايم او څنگه تا

ته تسلي درکړم؟ ستا پرهار د سیند په خېر ژور دی، څوک شفا درکولی شي؟ انبیاوو دې په درواغو نبوت کاوو (وړاندوینې ئې کولې) او ستا گناهونه ئې نه درښودل، د دروغجنو پیغامونو په درکولو سره ئې ته وغولولې او ستا د اسارت باعث شول!!! اوس چې څوک ستا لخوا تېرېږي وايي: آیا دا همغه ښار دی چې د نړۍ تر ټولو ښکلې او محبوب ښار گڼل کېدو؟!!

دا جملې د بایبل د انبیاوو د وړاندوینو حقیقت په گوته کوي!! مونږ د ارمیا دغه خبره د بایبل د ټولو هغو ویناوو په هکله یو قاطع او دقیق قضاوت گڼو چې انبیاوو او پیغمبرانو ته ئې منسوب کړې او وایو: انبیاوو دې په درواغو نبوت کاوو، ستا اصلي غلطې ئې نه ده درپه گوته کړې، دوی ته دې دروغجن پیغامونه منسوب کړي، په خپله هم غولېدلی یې او یهودان او مسیحیان دې هم غولولي!!!

حزقیال نبی

بایبل د دې کتاب په مقدمه کې لیکي: حزقیال د اسرائیلیانو یو نبی وو چې د یهودا له خلکو سره ئې یو ځای په بابل کې د تبعید ژوند تېراوو، دی په دې کتاب کې وړاندوینه کوي چې یهودان به ډېر ژر خپل وطن ته ستانه شي او اورشلیم به بیا ودان کړي، دا وړاندوینه پنځوس کاله وروسته د عزرا او نحمیا په وخت کې ترسره شوه، ... د کتاب په پای کې راغلي چې خدای حزقیال ته په خوب کې وویل چې اسرائیل او یهودا به بیا سره متحد شي او د داؤد له نسله به یو پاچا پر دوی حکومت کوي!! ... ورپسې د حزقیال یو خوب داسې رااخلي: په یوه خوب کې مې یو طوفان ولیدو چې له شماله زما په لور راروان دی، په مخکې ئې د اور لوخړې خوځېدې، د نور یوه کړۍ ترې راتاو وه او په منځ کې ئې د ځلانده فلز په څېر یو شی ځلېدو، بیا د لوخړو له منځه څلور عجیب موجودات چې انسان ته ورته ول راڅرگند شول، خو هر یوه څلور مخونه او دوه جوړې وزرونه درلودل، پښې ئې هم د انسان پښو ته ورته وې، خو ګوتې ئې د سخوندر نوك ته ورته وې او د ځلانده فلز په څېر ځلېدلې، د هر وزر لاندې مې انسان ته ورته لاسونه لیدل، د وزرونو پای ئې سره وصل وو، مخامخ به ئې تگ کاوو پرته له دې چې راوگرځي!! هر یوه څلور مخونه درلودل: مخکنی ئې د انسان د مخ په څېر، ښی ئې د زمري په څېر، کیني ئې د غوايي په څېر او شاتنی ئې د عقاب په څېر!! هر یوه دوه جوړې وزرونه درلودل، چې یوه جوړه ئې پرانستلې وه او د بل موجود د وزرونو څوکو ته به رسېدل او بلې جوړې د دوی بدن پوښلې وو، کوم ځای ته چې به د دوی روح تله په همغه لوري به

تلل، له دې پرته چې بل لوري ته کاره شي!! د دغو موجوداتو په منځ کې د بلو سکروټو په څېر شیان خوځېدل، چې له منځه ئې برېښنا راوته، دا ژوندي موجودات هم د برق په څېر تېز تېز مخکې شا ته خوځېدل، ... څلور څرخونه مې ولیدل، تر هر یوه لاندې یو څرخ، د زبرجدو په څېر ځلېدل او یوه بل ته ورته ول، د هر څرخ منځ کې بل څرخ وو، د همدې لپاره په دې توانېدل چې په هر لوري وخوځېږي، پرته له دې چې راوڅرخي، څرخونو داسې پرې درلودې چې له سترگو ډکې وې، ... کله چې به دغه موجودات خوځېدل نو څرخونه به هم ورسره خوځېدل، چې له ځمکې به پورته کېدل نو څرخونه به ورسره پورته کېدل او چې ودرېدل به نو څرخونه به هم ودرېدل، دا ځکه چې د دغو څلورو موجوداتو روح په څرخونو کې هم وه، نو دا موجودات او څرخونه د خپلې روح تر حکم لاندې ول، ... د هر یوه د سر له پاسه صفحې ته ورته څه خور وو چې د شیشې په څېر به ځلېدو او انسان به ئې وپراوو، د دغې صفحې لاندې د دوی وزرونه داسې پرانیستي وو چې د یوه وزر به د بل وزر ته رسېدو، ... کله چې به الوتل نو غږ به ئې داسې وو لکه د ساحل د څپو غږ، یا د خدای غږ یا د یوه لوی لښکر چیغې، کله چې به ودرېدل نو وزرونه به ئې راټیټ کړل، له هر ودرېدو سره به د صفحې له سر نه یو غږ اورېدل کېدو، د صفحې په سر د یوه ښکلې پاچایۍ تخت په څېر یو شی تر سترگو کېدو، داسې لکه چې له شنو یاقوتو جوړ شوی وي او د دې تخت له پاسه داسې ذات ناست وو چې انسان ته ورته وو، له ملا پورته داسې برېښېدو لکه په اور کې سور شوی فلز او له ملا لاندې لکه د اور ځلاندي لمبې، شاوخوا ئې نور راتا وو او په دې نور کې د بوډۍ د ټال (قوس قزح) ټول رنگونه تر سترگو کېدل، د خدای پرتمین حضور داسې ما ته راڅرگند شو، کله چې ما دا صحنه ولیده، په سجده پرېوتم، په دې وخت کې مې یو غږ واورېدو چې ما ته ئې وویل: ای خاورین انسانه! پاڅه چې خبرې درسره وکړم، کله چې ئې له ما سره خبرې کولې د خدای روح په ما کې وچلېده او زه ئې پاڅولم، هغه غږ مې واورېدو چې راته ویل ئې: ای خاورین انسانه! زه تا د اسرائیل قوم ته لېږم، هغه یاغي قوم چې زما په ضد ئې پاڅون کړی... تا ورلېږم چې زما کلام ورواړوي... که څه هم دوی ډېر سخت زړي او سخت سړي دي... نو تا به هم سخت

سری کرم... د الماس او ډبرې په څېر د دوی په وړاندې ودرېږه... نو له یاغیانو مه وېرېږه!! بیا خدای زه له ځمکې پورته کړم، زه ئې لوړ کړم او تل اییب ته ئې د تبعید شوو یهودانو خوا ته ورسولم، ... هلته مې اوه ورځې (د بایبل اوه ورځې) تېرې شوې...

دلته څو خبرې د پام وړ دي:

- دا په اصل کې خوب نه دی، بلکې د خدای، عرش او فرشتو په اړه د بایبل عقیده ده چې د خوب بڼه ئې ورکړې او دا بنایي د دې لپاره چې له یوې خوا عوام د وینې تر خبرو د خوب په خبرو ژر باور کوي او له بلې خوا که څوک اعتراض کوي نو بایبل په آسانۍ ځواب ورکوي او ورته ووايي: دا خود حزقیال رؤیا او خوب دی!! نه بحث ته ضرورت لري او نه ځواب ویلو ته!!

- دلته بایبل د تل په څېر خدای له انسان سره تشبیه کړی، له انسان سره ئې توپیر یوازې په دې کې دی چې (له ملا پورته داسې برېښېدو لکه په اور کې سور شوی فلز او له ملا لاندې لکه د اور ځلاندي لمبې، شاوخوا ئې نور راتا و و...)، عرش ئې د پاچایانو ښکلې تخت ته ورته، د عرش حمله ئې داسې څلور فرشتې چې هر یو ئې څلور سرونه او څلور وزرونه لري، یو سر ئې انسان ته، بل ئې زمري ته، بل ئې غوايي ته او بل ئې عقاب ته ورته دی!!!

- یو پیغمبر خو پرېږده هیڅ مؤمن انسان به د الله تعالی په هکله نه داسې خوب وگوري او نه به په خپل ذهن کې داسې غلط او ناقص انځور جوړ کړي!!

- ما ته د بایبل دا وینا داسې برېښي لکه چې د انسان د سر په یوه وېښته باندې ناست یو ویروس بل ته ووايي: خدای زمونږ په څېر دی، همداسې گرد مرد، نه سر لري نه پښې، ځان ته ئې کتلي او مونږ ئې د خپل ځان په څېر جوړ کړي یو، تر مونږ ښایسته او ښکلی مخلوق به چېرې وي چې خدای به هغه د ځان په څېر جوړ کړي وي؟! آیا خدای به د دغه لوی او بې عقله ځناور (انسان) په څېر وي چې مونږ ئې د وېښته په سر ناست یو، یوې خوا بلې خوا ته ځغلو او هغه پرې خبرېږي هم نه؟! سترگې ئې دومره کمزورې دي چې مونږ نه ویني، غوږونه ئې دومره درانه دي چې زمونږ غږ نه اوري!! دا به د ډایناصور په څېر له منځه ځي!! بې شکه چې خدای به

زمونږ په څېر وي او تخت به ئې هم زمونږ د پاچا تخت ته ورته، چې وزر لرونکي بکتريا به ئې له يوه ځايه بل ځای ته په خپلو اوږو وړي!!! له مونږ نه د خدای توپير يوازې په دې کې دی چې هغه خدای دی او مونږ ويروس، د هغه بدن ځلېږي او زمونږ نه ځلېږي!!!

• د کوم احمق انسان عقل به په دې قانع شي چې ستر خدای، د دې ستر عالم خالق، ټولواک، ساتونکی او پالونکی رب، د وړوکي انسان په څېر دی، د پاچايانو په څېر تخت باندې ناست دی، دا تخت ئې څلور، څلور سرې فرشتې په اوږو وړي؟!!!

• د بايبل ليکونکي اورېدلي چې خدای اورېدونکی او ليدونکی دی، هر څه ويني او هر څه گوري، خپلو پيغمبرانو ته ئې وحی لېږلې، دوی ته ئې لارښوونې کړې، خپل احکام ئې ورته بيان کړي،... د تورات او انجيل له دغو اظهاراتو ئې دا انتباه اخیستې چې خدای حتماً د انسان په څېر دی، همداسې دوه سترگې، دوه غوږونه، دوه لاسونه او دوه پښې لري، نو ځکه ئې مخکې هم ويلي چې خدای انسان د ځان په څېر پيدا کړ او دلته د حزقيال په رؤيا کې هم خدای انسان ته ورته گڼي!!! ده اورېدلي چې خدای د عرش خاوند دی، نو ځکه ئې دلته د خدای عرش د ځمکې د پاچايانو له تخت سره تشبيه کړی!!! هغه په دې نه پوهېږي چې په اصلي تورات او انجيل کې د الله تعالی د عرش يادونه د دې مطلب د افادې او بيانولو لپاره شوې چې الله تعالی د عالم ټولواک دی او هر څه د ده په حکم تر سره کېږي!!! ده د تورات او انجيل دا خبره اورېدلې چې الله تعالی فرمايي: که تاسو ايمان او تقوی ولرئ زه به مو يوازې نه پرېږدم، له تاسوه سره به وم او ستاسو مرسته او ملاتړ به کوم، هغه له دې وينا دا نظريه رايستلې چې خدای له اسرائيليانو سره دی، په دوی کې اوسېږي، چې چېرې دوی ځي خدای ورسره ځي، نو کله چې دوی په بېديا کې په څېمې کې اوسېدل خدای ته ئې هم د ځان په څېر خو ډېره ښکلې او قيمتي څېمه او په څېمې کې خاص ځای د قدس الاقداس په نامه جوړ کړ او کله چې په فلسطين کې ځای په ځای شول نو مجلل کور ئې، د پرېمانه سرو او سپينو زرو په کارولو سره ورته جوړ کړ، له دې وروسته خدای له آسمان نه راکوز شو او پرېکړه ئې وکړه

چې د تل لپاره به په دغه کور کې د اسرائیلیانو خوا ته اوسېږي!!! په مجازي توګه کارول شوي الفاظ ئې په اصلي معنی ونيول او د الهي کتابونو آیتونه ئې غلط تعبیر او تفسیر کړل!!

• د تورات او انجیل په شمول په ټولو الهي کتابونو کې د الله تعالی د صفاتو او د عرش په څېر د داسې شیانو په اړه هم بحث شوی چې د انسان له نظره پټ دي او انسان په خپل قاموس کې د هغه لپاره نوم نه لري، دا ځکه چې انسان په خپل قاموس کې یوازې د هغو شیانو لپاره نوم لري چې دی ئې پېژني او په خپلو سترګو ئې ګوري او د غیبی شیانو لپاره نومونه نه لري، که څوک وغواړي د انسان په ژبه دا غیبی شیان معرفي کړي نو له دې پرته بله لار نه لري چې د تشبیه له فن نه کار واخلي او د انسان د قاموس موجود الفاظ وکاروي، په الهي کتابونو کې دغه تشبیه او مجاز کارول شوي او په دې سره انسان ته د عالم غیب په اړه نسبي پوهه ورکړې شوې، کم عقلو او عرضي خلکو دغه تشبیه او په هغه کې کارول شوي الفاظ په اصلي معنا اخیستي!! داسې لکه چې د بایبل لیکونکي د الله تعالی له عرش نه د پاچا بنګلی تخت جوړ کړی، خپل خدای ئې د یوه پاچا په څېر ورباندې کښېنولی او له فرشتو ئې څلور سرې موجودات جوړ کړي، چې دا تخت پر اوږو وږي او خدای له یوه ځای بل ځای ته لېږدوي!! د بایبل لیکونکي هڅه کړې چې په دې بیان سره د مسیحیانو او یهودانو دې پوښتنې ته ځواب ووايي چې خدای څنګه له یوه ځای بل ځای ته ځان رسوي!! دا دی هغه پیاوړې فرشتې ئې له یوه ځای بل ځای ته رسوي چې هم د انسان هونبیاړتیا لري، هم د عقاب وزرونه، هم د غوايي زور، هم د زمري مضبوطې پښې او هم خدایي روح!! له انسان سره د الله تعالی په اړه یوه پوښتنه دا ده چې خدای چېرې دی؟ څه کوي؟ له دې عالم سره ئې تعلق څنګه دی؟ که څوک وغواړي چې دغه پوښتنه ځواب کړي او په دې ئې پوه کړي چې الله تعالی دا عالم اداره کوي، ساتنه او حفاظت ئې کوي، دلته هر څه د ده په حکم تر سره کېږي... د دغه مطلب د افادې تر ټولو غوره او یوازنی طریقه دا ده چې هغه ته وویلی شي: خدای د دې عالم ټولواک، پاچا او حاکم دی، لکه څنګه چې د یوه چا د پاچا کېدو په اړه وایي: د پاچایی په تخت کښېناستو، یعنی د دې ملک او هېواد

ټولواک او پاچا شو او له دې وروسته به ټول کارونه د ده په امر ترسره کېږي، په الهي کتابونو کې دغه استعاره (پر عرش استوی) د دغه مطلب د افادې لپاره کارول شوې، چې الله تعالی د دې عالم ټولواک دی، امور ئې د ده په واک کې دي او د دې عالم د پاچايي پر عرش ئې استوی کېږي!! عرش او پر عرش استوی هغه الفاظ دي چې انسان ئې د یوه پاچا د واکمنۍ او قدرت ته د رسېدو لپاره کاروي، په کومو آیتونو کې چې د الله تعالی لپاره داسې الفاظ راځي، دا متشابه آیتونه دي چې په هغه کې د تشبیه فن کارول شوی، د الله تعالی عرش چې د انسان له درک او فهمه او وخت، فوق مشهود او غائب مفهوم دی او انسان په خپل قاموس کې بل ځانگړی او خاص لفظ او نوم ورته نه لري، په داسې لفظ معرفي شوی چې په اصل کې د یوه مشهود او ملموس شي لپاره وضع شوی، د تشبیه له لارې د انسان ذهن او فهم ته نږدې کړی شوی، په دا ډول آیتونو کې راغلي الفاظ په متبادره او متداوله معنا نه شو اخیستی، داسې نه چې د الله تعالی له عرش نه هغه تصور او انګېرنه ولرو چې د ځمکې پر سر د کوم تخت او عرش په هکله ئې لرو!! الله تعالی د مخلوق په څېر مکان ته اړ او محتاج نه دی، د عالم هیڅ څه په ذات او افعالو کې الله تعالی ته ورته نه دی، نه ئې عرش د ځمکې د کوم عرش او تخت په څېر دی او نه په عرش استوی ئې داسې لکه په کوم تخت د کوم مخلوق ناسته!! کله چې د عرش او په عرش باندې د الله تعالی د استوی خبره کوو باید دا مطلب مو په پام کې وي چې نه د عالم کوم څه الله تعالی ته ورته دي او نه الله تعالی په کوم څه کې له مخلوق سره شباهت لري. پام کوه چې د فرشتو په ذریعه د الله تعالی د عرش حمل کېدا داسې ونه گڼئ لکه چې په دنیا کې څوک کوم تخت پر اوږو وړي، که داسې تصور دې په ذهن کې راولاړ شو، اشتباه دې کړې او الله تعالی دې له خپل مخلوق سره تشبیه کړی. دا هغه غلطی ده چې د بایبل لیکونکي او منونکو وکړه!!

پیغمبر علیه السلام دا مطلب د یوه حدیث په ترڅ کې څومره بنایسته او دقیق انځور کړی هلته چې فرمایي:

إِنَّ اللَّهَ أَذُنٌ لِي أَنْ أُحَدِّثَكُمْ عَنْ مَلِكٍ قَدْ مَرَّقَتْ رِجْلَاهُ الْأَرْضَ السَّابِعَةَ السُّفْلَى وَالْعَرْشَ عَلَى مَنْكِبِهِ وَهُوَ يَقُولُ سُبْحَانَكَ أَنْتَ أَيْنَ كُنْتُ وَأَيْنَ تَكُونُ. مسند ابو يعلى

یقیناً چې الله (جل جلاله) اجازه راکړه چې له داسې یوې فرشتې مو خبر کړم چې پښې ئې له اوومې ښکتنې ځمکې تېرې شوې او عرش ئې پر اوږو دی او هغه وایي: پاکي تالره ده اې ربه! چې چېرې وې او چېرته یې!!

گورئ چې هغه باعظمته فرشته چې قامت ئې له اوو آسمانونو او ځمکې تېر شوی او د عرش حامل ده د الله تعالی د ذات له درکه عاجزه او په عرش ئې د استوی له څرنگوالي بې خبره ده!! او په دې هکله خپل کامل عجز په دې الفاظو بیانوي: پاکي تالره ده چې هر ځای وې!!

که د عرش په هکله د پیغمبر علیه السلام دا وینا د بایبل له وینا سره مقایسه کړو همدا کافي ده چې ووايو: د الله تعالی او د هغه د عرش په اړه د بایبل وینا د هغه چا وینا ده چې خدای نه پېژني او د هغه له عظمته خبر نه دی او د ځمکې پر سر له یوه پاچا سره ئې ورته گڼلی!!

متأسفانه په مسلمانانو کې هم یوه داسې کم عقله ډله راپیدا شوه چې د الله تعالی، عرش، د عرش حمله او پر عرش د الله تعالی د استوی په هکله بایبل ته ورته انگېرنه لري، هغوی هم وایي چې خدای انسان د ځان په څېر پیدا کړ، دوه سترگې، دوه غوږونه، دوه لاسونه، هر لاس ئې پنځه گوتې، دوه پښې، پنډۍ، ردا او پرتوگ لري!!! خو وایي: خدای دوه سترگې لري بلا تشبیه، دوه (ښی او کین) لاسونه لري بلا تشبیه، هر لاس ئې پنځه گوتې لري بلا تشبیه، دوه پښې او پنډۍ لري بلا تشبیه، پر عرش ناست دی بلا تشبیه، د قیامت په ورځ به خپلې پنډۍ لوڅې کړي بلا تشبیه... یعنی مُتَشَبِهًا وَ غَيْرَ مُتَشَبِهٍ!! هم سره ورته او هم نه ورته!! دوی هم له الله تعالی نه کټ مټ یو انسان جوړوي، د الله تعالی عرش همغسې گڼي لکه د کوم پاچا تخت او پر عرش د الله تعالی استوی همغسې لکه پر تخت د یوه پاچا ناسته، له دې څرگندې او قبیح تشبیه وروسته د بلا تشبیه او بلا تکییف لفظ راوړل هېڅ گټه او معنا نه لري، خو دوی دا لفظ د یوه مجبوریت په سبب علاوه کوي او هغه دا چې په قرآن کې راغلي:

الشوری: ۱۱

﴿لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ﴾

الله تعالی ته ورته شی نه شته او هغه اوریدونکی پوه ذات دی

النحل: ۷۴

© The Quranic Arabic Corpus, CC BY 4.0

الله تعالی ته مثالونه مه بیانوی، یقیناً چې الله پوهېږي او تاسو نه پوهېږئ.

دا آیتونه په ډېر قاطعیت سره وایي چې په ټول عالم کې الله تعالی ته ورته شی نه شته، نه کوم څه په خپل ذات کې الله تعالی ته ورته دی، نه په صفاتو او افعالو کې، نه انسان په ذات، صورت، افعالو او صفاتو کې الله تعالی ته ورته دی او نه الله تعالی انسان یا کوم بل مخلوق ته. الله تعالی اوري خو د دې اورېدو معنا دا نه ده چې خدای زموږ په څېر دوه غوږونه لري او په دغو غوږونو سره زموږ خبرې اوري، الله تعالی علیم دی خو د الله تعالی علم د انسان د علم په څېر نه دی چې د زده کړې او تعلیم او تعلم له لارې ئې ترلاسه کوي، الله تعالی بصیر دی، هر څه ویني، هیڅ حجاب د ده د لیدو مانع کېدی نه شي، په مخلوقاتو کې هم لیدونکي شته، خو الله تعالی په دې صفت کې هم هیڅ مخلوق ته ورته نه دی، که انسان او ځینې حیوانات داسې دي چې دوی سترگې لري نو داسې هم شته چې یوه سترگه یا ډېرې سترگې لري او داسې هم شته چې د خپل بدن په ټول پوستکې سره هره خوا لیدی شي!! خو بصیر او لیدونکی خدای په خپل دغه صفت کې له هیڅ مخلوق سره ورته نه دی ...

- په قرآن کې د الله تعالی په اړه د لاس او سترگې ذکر شوی، هم د مفرد، هم د تشبیه او هم د جمع په صیغه، خو دا په داسې ځای کې نه چې گواکې د الله تعالی ذات څرنگوالی بیانوي، بلکې په هغه ځای کې چې الله تعالی ته یا داسې یو فعلي صفت منسوبوي چې انسان ئې په خپلو جوارحو ترسره کوي، او یا د الله تعالی فعلي صفت په هغې استعارې سره بیانوي چې انسانان ئې د همدې لپاره کاروي، د مثال په توگه وایي چې د ټول عالم واگې د الله تعالی په لاس کې دي، تاسو پوهېږئ چې د عالم واگې په خپل واك کې درلودل، د لاس په نامه کوم غړی، عضو او جارحه نه ایجابوي، نه عالم (د آس په څېر) واگې لري او نه واك داسې شی دی چې

په لاس کې نیول کېږي، له دې بیان نه به ډېر ناپوه انسان دا انتباه اخلي چې خدای یو لاس لري او دا واگې ئې په لاس کې دي، د هر عاقل انسان انتباه به یوازې دا وي چې الله تعالی مالک الملک دی، همدا راز چېرې چې په قرآن کې د استوی علی العرش ذکر راغلی، ورپسې متصل ویل شوي چې د چارو واگې د الله تعالی په واک کې دي، یدبر الامر، یغشی الليل النهار، له الخلق و الامر او دې ته ورته مطالب راغلي او دا نښي چې په استوی علی العرش سره قرآن مونږ ته دا لارښوونه کوي چې الله تعالی د دې عالم ټولواک دی، ډېر بې عقله انسان به له دې نه هغه انتباه اخلي چې د بایبل لیکونکي اخیستې او خپل خدای ئې د یوه داسې تخت په سر کښېنولی چې څلور سرې فرشتې ئې حمل کوي!! د قرآن له نظره څوک چې له عرش نه د پاچایانو د تخت په څېر تخت جوړوي او له استوی نه په تخت کښېناستل، د ده په زړه کې کوږوالی دی، مؤمن انسان به وایي: استوی علی العرش یوه استعاره ده چې انسانان ئې د چا د پاچایي لپاره کاروي، الله تعالی مونږ ته په دغو الفاظو سره نښي چې دی د عالم ټولواک دی او ټولی واگې ئې د ده په واک کې دي، نه ئې عرش کوم تخت ته ورته شی دی او نه ئې استوی د انسان استوی ته ورته کوم فعل!! د عرش او استوی په تاویل له الله تعالی پرته هیڅوک نه پوهېږي.

په یقین او پوره ډاډ سره ویلی شو چې په اصلي تورات او انجیل کې به د قرآن په څېر د الله تعالی د ذات د څرنگوالي په اړه هېڅ نه وي ویل شوي، دا ځکه چې له یوې خوا په ټول قرآن کې د الله تعالی د ذات د څرنگوالي په اړه هېڅ بحث نه دی شوی، پیغمبر علیه السلام مونږ د الله تعالی د ذات په هکله له بحث او فکر کولو منع کړي یو او له بلې خوا په دې پوهېږو چې د انسان عقل او فکر محدود دی، له یوه خاص حد نه آخوا نه شي تلی، آخوا ته د الوت لپاره وزرونه نه لري، همدا سې لکه چې د ده غوږونه د معینو څپو غږونه اوري او له معین فریکانس نه لوړ او ټیټ غږ نه شي اورېدی، لکه څنګه چې معین شیان په معینې فاصلې کې ویني او له هغه آخوا د ده سترګې د لیدو توان نه لري، همدا راز د ده د عقل وزرونه هم تر یوه ځانګړې پړاو الوت کولی شي، له هغې لیکي آخوا تېرېدل ورته ممکن نه دی.

صحابه وو د الله تعالی د ذات په اړه له فکر کولو او څه ویلو ډډه کوله، د سلف

صالح منهج همداسې وو، معتبرو مفسرينو د قرطبي په شمول له دې سره مخالفت كړی چې خوك الله تعالى ته د انسان په څېر او شمېر غړي او جوارح منسوب كړي، دا بحث ډېر وروسته يوې بدعتي ډلې د مسلمانانو منځ ته راواچاوه، دوی په همغې بيمارى اخته دي چې مسيحيان پرې اخته شول، د استعارې او مجاز په توگه راغلي الفاظ ئې په حقيقي معنا ونيول او الله تعالى ئې له مخلوق سره تشبيه كړ!!

تاسو د بايبل دغې ادعا ته هم لږ ځير شئ چې حزقيال ته د خداى وينا داسې گڼي: اې خاورين انسانه! يوه خښته درواخله، خپلې مخې ته ئې كېږده، د فلسطين نقشه پرې جوړه كړه، شاوخوا ئې برجونه، مورچلې، منجنيق او د دښمن اډې انځور كړه، چې وښيي ښار تر محاصرې لاندې دى، يوه اوسپنيزه تيغنه درواخله او د ځان او انځور تر منځ ئې ودرره چې وښيي دښمن به دا ښار په فولادې هوډ سره محاصره كړي، بيا درې سوه نوي ورځې په چپ اړخ پرېوځه، زه د اسرئيليانو گناه پر تا باندې ږدم، په دې مودې كې به د دوى د گناه په سبب ډېر وځورېږي، د اسرئيليانو د هر كال مجازات لپاره به ته يوه ورځ پر اړخ پروت وي، بيا په بل اړخ راواوړه، څلوېښت ورځې په ښي اړخ پرېوځه، د يهودانو د گناه لپاره به وځورېږي، د يهود د هر كال مجازات لپاره به يوه ورځ په اړخ پروت وي!!... په دې درې سوه نوي ورځو كې به ستا خوراك هغه ډوډۍ وي چې د غنمو اوربشو، باقلي، نسك او ږدنو (ارزن) له اوږو جوړه شوې... او په هغه اور پخه شوې وي چې د انسان وچ فضله مواد به په كې سوځوي، دا كار به د خلكو په وړاندې كوي!!... همداسې به اسرئيليان د تبعيد په وخت كې گنده او حرامه ډوډۍ خوري!!... ما وويل: خدايه زه به څنگه دا كار كوم؟ زه په خپل ټول عمر كې نه يم پليت شوى، له ماشومتوب نه تراوسه مې هېڅكله حرامه غوښه نه ده خوړلې... خداى وويل: ډېر ښه، كولى شې د انسان په ځاى د حيواناتو له خوشايو استفاده وكړي!!!

دا ئې د بايبل خداى، دا ئې د هغه پرېكړه او دا ئې د سزا وركولو كيفيت!! د اسرئيليانو سزا حزقيال ته وركوي، د هر كال په مقابل كې يوه ورځ په اړخ پرېوتا، د حرام خوراك په مقابل كې د انسان په خوشايو پخه شوې ډوډۍ او چې حزقيال اعتراض وكړ نو فوراً له خپلې پرېكړې په شا شو او ورته وئې ويل: ډېر ښه، كولى

شي د انسان په ځای د حیواناتو له خوشایو استفاده وکړي!!!

د بایبل منونکو ته وایم: تاسو او خدای مو، ما ته ووايئ: که دا خبره په کوم کاغذ وليکئ او یوه داسې متعصب یهودي یا مسیحي ته ئې ورکړئ چې بایبل ئې نه وي لوستلی او ورته ووايئ چې دا خبرې د مسلمانانو په یوه مذهبي کتاب کې لیکل شوي، هغه به د دغو خبرو په لوستلو سره څه عکس العمل ښيي؟ څه قضاوت به کوي؟ او له دې پانې سره به څه کوي؟ آیا دا به پرې نه کړي؟ تر پښو به ئې لاندې نه کړي؟ اور ته به ئې وانه چوي؟ معلومه ده چې غبرگون به ئې څه وي؟ خو وروسته ورو په غوږ کې ورته ووايئ چې دا په سپیڅلي بایبل کې راغلي!!

د دې کتاب یوه بله برخه هم په زړه پورې ده او ډېر حقایق په گوته کوي، هلته چې لیکي: ای خاورین انسانه! دا څه متل دی چې اسرائیلیان ئې وایي: عمر مو پای ته ورسېدو خو وړاندوینې رښتونې نه شوې!!! دوی ته ووايه: ... له دې وروسته به په اسرائیلیانو کې هیڅ دروغجنه وړاندوینه نه وي!!! دا ځکه چې زه خدای یم، چې څه وایم له ځنډه پرته به ئې سر ته رسوم... ورپسې لیکي: .. ای خاورین انسانه! زما کلام د اسرائیلیانو د دروغجنو انبیاوو په اړه اعلام کړه، هغه انبیاء چې خپل افکار زما د پیغام په نامه بیانوي!!! افسوس په هغو ناپوه انبیاوو چې خپل خیالات زما د کلام په ځای بیانوي، په داسې حال کې چې زما لخوا هیڅ کلام په دوی نه دی نازل شوی!!!

د بایبل دا وینا له یوې خوا د ټولو هغو دروغجنو وړاندوینو ماهیت بیانوي چې بایبل ترې ډک دی او ښيي چې دا د الله تعالی له لوري نه بلکې د تګمارو مذهبي مشرانو لخوا جوړې شوې وې، ځکه چې د الله تعالی له لوري وړاندوینې رښتونې وي، هیڅ ځنډ په کې نه راځي، خو د بایبل یوه وړاندوینه هم رښتیا نه ده ختلې او په خپل وخت نه ده ترسره شوې، یوازې د هغو پېښو په هکله ئې وړاندوینې رښتیا ختلې چې له پېښې وروسته ئې د هغې په هکله وړاندوینه!!! کړې، لومړی پېښه واقع شوې، چا په خپلو سترگو لیدلې، بیا د بایبل لیکونکي د دغې پېښې په هکله د یوه مجهول راوي په حواله له پېښې نه مخکې تېر شوي کوم شخصیت ته یوه جعلی وړاندوینه منسوب کړې!!

له بلې خوا نبيي چې په دوی کې ډېر د نبوت کذاب او دروغجن مدعیان راولاړ شوي، هغه د نبوت مدعیان چې خپل خیالات به ئې الله تعالی ته منسوبول، خپل کلام به ئې د الله تعالی کلام گڼلو!! قرآن د بایبل د دغې خبرې تصدیق کوي او فرمایي:

﴿عَبَسَ وَتَأْتَبَسَ ۖ رَأَىٰ أَعْيُنًا عَابَسًا ۖ لَوْلَا رَأَىٰ الظُّلُمَاتِ لَمَا كَانَتْ كَأَنفُسٍ كَالْإِبْهَامَاتِ ۗ﴾
﴿عَبَسَ وَتَأْتَبَسَ ۖ رَأَىٰ أَعْيُنًا عَابَسًا ۗ لَوْلَا رَأَىٰ الظُّلُمَاتِ لَمَا كَانَتْ كَأَنفُسٍ كَالْإِبْهَامَاتِ ۗ﴾

آل عمران: ۷۷-۷۸

﴿عَبَسَ وَتَأْتَبَسَ ۖ رَأَىٰ أَعْيُنًا عَابَسًا ۗ لَوْلَا رَأَىٰ الظُّلُمَاتِ لَمَا كَانَتْ كَأَنفُسٍ كَالْإِبْهَامَاتِ ۗ﴾

او له دوی نه یوه ډله داسې ده چې په خپلې لیکنې او کتاب خپلې ژبې داسې اړوي چې ته هغه د الله د کتاب یوه برخه وبولې، په داسې حال کې چې هغه د الله د کتاب برخه نه ده، دوی وايي: دا خبرې ټولې د الله له لوري دي په داسې حال کې چې د الله لخوا نه دي، په الله پورې دروغ تړي سره له دې چې ښه پوهېږي.

گورئ چې دا مکاره او ټگماره ډله خپلې لیکنې او خپلې خبرې د الله تعالی کتاب ته منسوبوي، خپل غلط او مغرضانه تفسیر او تعبیر ته الهي تعبیر وايي، دوی دا غلطی قصداً او په لوی لاس کوي، ښه پوهېږي چې دا خبرې نه د الله تعالی په کتاب کې شته او نه د الهي کتاب معنا هغه ده چې دوی ئې وايي. په دې آیت پسې له راغلو نورو آیتونو نه دا په ډاگه معلومېږي چې په دې رنځ اخته کسان یا هغه خلک دي چې له دین نه ناوړه گټه پورته کول ورته په میراث رسېدلې، یا هغه واکمنان دي چې له دین نه د خپل زعامت او واکمنۍ د اثبات لپاره وسیله جوړوي او دین د خلکو د غلامۍ آله گرځوي او یا هغه کسان دي چې غواړي پېغمبرانو علیهم السلام او دیني مشرانو ته د انتساب له لارې امتیازات لاسته راوړي، همدا کسان دي چې ځینې شخصیتونه د الوهیت تر مقامه پورته کوي، د الله شریکان ئې جوړوي، د علم غیب خاوند او د عالم په امورو کې د تصرف حق ورته ثابتوي، له دوی نه مرسته او پردوی توسل لازمي گڼي او ادعا کوي چې یوازې د دوی له لارې د الله تعالی دربار ته لار موندل ممکن ده!! دوی دا ادعاگانې له دغو درنو

شخصیتونو سره د محبت او هغوی ته د درناوي له امله نه کوي، بلکې له دې نه ئې هدف خپلې گټې وي، غواړي په همدې سره خپل مقام او پت کړي، ځکه دوی ځان د دغو شخصیتونو د مادي او معنوي مقام وارث گڼي، هر کرامت چې د هغوی لپاره ثابت کړي گټه ئې دوی ته راگرځي، له همدې نه د امتیازاتو د لاسته راوړلو وسیله جوړوي، قرآنکریم په دې هکله فرمایي:

لَا يَخْتَصِمُونَ لَهُمْ فِي مَا تَلَا مِنْ آيَاتِهِ لِيُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ لِيَتَذَكَّرُوا وَأَلْفَا لَهُمْ قَوْلًا مِّمَّا تُلَىٰ لَهُمْ عَلَيْهِمْ لِيَخْلَعُوا مِنْهَا الذُّكْرَ ﴿١٠٧﴾
لَا يَخْتَصِمُونَ لَهُمْ فِي مَا تَلَا مِنْ آيَاتِهِ لِيُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ لِيَتَذَكَّرُوا وَأَلْفَا لَهُمْ قَوْلًا مِّمَّا تُلَىٰ لَهُمْ عَلَيْهِمْ لِيَخْلَعُوا مِنْهَا الذُّكْرَ ﴿١٠٧﴾
لَا يَخْتَصِمُونَ لَهُمْ فِي مَا تَلَا مِنْ آيَاتِهِ لِيُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ لِيَتَذَكَّرُوا وَأَلْفَا لَهُمْ قَوْلًا مِّمَّا تُلَىٰ لَهُمْ عَلَيْهِمْ لِيَخْلَعُوا مِنْهَا الذُّكْرَ ﴿١٠٧﴾

آل عمران: ۷۹-۸۰ بقره ۱۰۷

هېڅ انسان ته نه ښايي چې الله تعالی ورته کتاب، حکم او نبوت ورکړي او بیا هغه "له دې الهي پېرزوینې وروسته" خلکو ته ووايي: له الله تعالی نه علاوه زما بندگان شی! بلکې "د دې برعکس هغه ته دا ښايي چې" ووايي: د دې لپاره باید خدای پالونکي شی چې تاسو خو نورو ته دا کتاب ورزده کوئ او په خپله ئې لولئ. او هغه تاسو ته دا امر نه کوي چې ملائکې او پېغمبران خپل اربابان ونیسئ، آیا تاسې ته به د کفر امر وکړي، وروسته له هغې چې د دوی په دعوت سره په اسلام مشرف شوي یاست!؟

یعني تاسو ډېرې خبرې پېغمبرانو ته منسوبوئ، د خپل شرك، فساد، گناه او خیانت د توجیه لپاره داسې روایات راپیدا کوئ چې پېغمبرانو ته مو منسوب کړي، خو د الله یو پېغمبر به څنگه خلکو ته وایي چې الله پرېږدئ زما عبادت وکړئ، ما په خدایۍ ونیسئ، ما ته دعا وکړئ، له ما نه د خپلو حاجتونو د ترسره کېدو طمع وکړئ، ما د ضرر او گټې رسولو واکمن وگڼئ، د پېغمبر خبره خو له دې پرته بل څه نه شي کېدی چې خدای پالونکی شی. تاسو اې د اهل کتابو مذهبي مشرانو! څنگه په دې خبره نه پوهېږئ چې د الله پېغمبران هېڅکله داسې خبرې نه

کوي، تاسو خو د الله د کتاب د تعليم او تدريس دعوی کوي او د الله د کتاب بنيادي او اساسي خبره خو دا ده چې يوازې د يوه خدای عبادت وکړئ. څنگه به ستاسو دا خبره د منلو وي چې د الله کوم پېغمبر خلکو ته ويلي چې ملائکې او يا پېغمبران په ربوبيت کې شريک کړئ، تاسو خو د پېغمبر په لاس هدايت شوي، څنگه به هغه تاسو ته د کافر کېدو بلنه درکړې وي، تاسو چې خپل پېغمبر ته څه منسوبوي دا خو د کفر طرف ته بلنه ده.

د قرآن له دې او ډېرو نورو آيتونو نه معلومېږي چې پېغمبرانو ته منسوب جعلي روايات د الله له کتاب نه د مخالفت ستره وجه ده، ټگمار مذهبي مشران په دې نه توانېدل چې مخامخ د الله کتاب تحريف کړي، په جعلي رواياتو د استناد او استدلال له لارې توانېدلي چې د الله کتاب تحريف کړي. که تاسو دا اوس اوس په اسلامي امت کې د اختلاف او انحراف عوامل ولټوي نو جعلي، موضوعي او ضعيف روايات به د ستر او اساسي عامل په څېر مخې ته درشي.

د بايبل دې وينا ته هم لږ غور شئ: اې اسرائيليانو! ستاسو انبياء هغه گيدرې دي چې وړانو ويجاړو کنډوالو کې اوسېږي، هيڅ گټه ئې تاسو ته نه ده رسولې، هغوی هيڅکله د ښار د حصار ويجاړې نه ده رغولې، تر څو هغه ورځ د دښمن په وړاندې ودرېږي چې خدای مقرره کړې!! خوبونه ئې باطل او وړاندوينې ئې دروغجنې دي، وايي چې پيغام ئې زما له لوري دی په داسې حال کې چې ما دوی نه دي لېږلي!! ما هيڅکله له دوی سره خبرې نه دي کړې!!! د دغو جعلي خوبونو او درواغو په سبب زه ستاسو په ضد يم او تاسو به مجارات کړم، دغو شريرو کسانو زما قوم وغولولو، دوی ته ئې وويل: هر څه سم دي، خو داسې نه وه، زما قوم سست دېوال جوړوي او دا دروغجن پيغمبران دوی تشويقوي او په گټې سره دا سست دېوال سپينوي، ... زه به دا دېوال نسکور کړم او دوی به ترې لاندې کړم، اې خاورين انسانه! هغو ښځو ته هم زما پيغام واوروه چې خپل افکار زما د پيغام په توگه وړاندې کوي، وای په تاسو چې زما قوم دوکه کوي، په مټ ئې د جادو او طلسم تعويذونه ترې او د کوډو تراړې پرې خرڅوي... تر څو خپل جېبونه ډک کړي، مړ کېدونکي ته په دروغو وايي چې ژوندی به پاتې شي او ژوندی پاتې کېدونکي

ته وایئ چې مږ به شی، خلك غولوی او هغوی په تاسو باور کوي!! زه ستاسو د سحر او جادو په ضد یم، خلك به ستاسو له شر نه ژغورم!!!

هر څوك چې بايبل په دقت سره مطالعه كړي نو د بايبل د كوډگرو بنځو او د بايبل د انبياوو د وړاندوينو او ويناوو په اړه به همدا انتباه لري، دوی د گيډپرو په څېر وړانو ويجاړو ځايونو کې اوسېږي، دروغجنې وړاندوينې کوي، د خلکو لپاره د خیر خبره، لارښوونه او واضح پیغام نه لري، د خلکو له ژوند سره ئې هېڅ کار نه وي، هېڅ ويجاړ حصار د دوی په لاس نه رغول کېږي، د پاچایانو د سر دعا کوي، د خلکو د غولولو لپاره د پاچایانو سر په زیتون غوړوي او دا د خدای له لوري د ده د انتخاب نښه گڼي. زه حیران یم چې د بايبل منونکي ولې د داسې خبرو په رڼا کې د خپلو دروغجنو انبياوو په اړه همدا قضاوت نه لري!!!

دلته د بايبل یوه بله وینا هم داسې ده چې د هغه بې شمېره مخکنۍ خبرې ردوي، ليکي: اې خاورين انسانه! کله چې د دې سيمې خلك له ما مخ واړوي، گناه ته مخه کړي او د دې په سبب زه روزي پرې بنده کړم او داسې قحطي ورباندې راولم چې انسان او حيوان له منځه یوسي، نو هغه وخت که د دوی په منځ کې نوح، دانيال او ايوب هم وي، د دوی تقوی او صالح عمل به يوازې د دوی د ژغورنې سبب شي نه د نورو!! او که د وحشي ځناورو تر برید لاندې ئې راولم،... یا ئې له جنگ سره مخامخ کړم او د دښمن فوځ ته دا موقع ورکړم چې هر څه له منځه یوسي... یا وبا پرې مسلطه کړم... په خپل ذات لوړه کوم چې دوی (دا درې پیغمبران عليهم السلام) به خپل اولاد هم ونه شي ژغورلی، يوازې په خپله به ژغورل کېږي!!!

بيا ليکي: اې خاورين انسانه! ولې اسرائيليان دا متل تېروي چې: (تريو انگور پلرونو وخور او غاښونه ئې د زامنو پخ شول)، په خپل حیات لوړه کوم چې له دې وروسته به په اسرائيل کې دا متل نه تېرېږي،... زما قانون د قضاوت په اړه داسې دی: څوك چې گناه وکړي يوازې دی به مري ... نېك انسان به ژوندى پاتې کېږي او بد زوی به ئې مري!!! او د بدکار انسان نېك زوی به ژوندى پاتې کېږي!!!

که تاسو په بايبل کې غور وکړئ نو دا څو مخکنۍ خبرې به په ټول بايبل يو سخت گوزار وگڼئ، د بايبل په سلهاوو مخکنۍ خبرې به د دې خلاف ومومئ،

بايبل له دې مخکې په وار وار ويلي چې خدای نېک او بد انسان ته تر څو څو پوښته بدله او سزا ورکوي، د يوه کس د گناه په سبب د ده کورنۍ او قوم مجازات کوي، خو دلته وايي چې خدای له هر چا سره د ده د خپلو کړو وړو له مخې معامله کوي، نه نېک پلار د بد اولاد په گناه نيول کېږي او نه بد اولاد د نېک پلار په سبب ژغورل کېږي او دا هغه څه دي چې قرآن ئې په ډېر تاکيد سره او په مکرره توگه وايي.

د بايبل د نورو کتابونو په څېر د دې کتاب په وروستيو برخو کې ډېرې وړاندوينې شوې او د خدای د کور يوه تفصيلي نقشه په کې راغلې، چې په هغې کې د قربانۍ ځای او څرنگوالی ئې، د حصار اوږدوالی، دروازې او نومونه ئې... ذکر شوي، له نورو سره ئې توپير په دې کې دی چې دا نقشه حزقيال ته د خوب او رؤيا په ترڅ کې ورکړل شوې، هر څوک په لږ دقت سره په دې پوهېدی شي چې په خوب کې دومره ارقام، تاريخي پېښې، تفصيلي نقشه هېڅوک نه شي حفظ کولی، دا له مخکنيو کتابونو نه نقل شوې نقشه او ارقام دي چې د خوب نوم ورکړی شوی!! خپل آراء او افکار د خوب او رؤيا په توگه وړاندې کول داسې وگڼئ لکه څوک چې يو خيالي ناول ليکي، د بايبل دغو کتابونو ته د داسې ناولونو په سترگه وگورئ چې مذهبي شخصيتونو ليکلي او يا د هغو صوفيانو تصوفي خيالاتو په توگه چې ادعا کوي د مراقبې له لارې ئې ترلاسه کړي، د بايبل د دې ناولونو لړۍ د ارميا له کتابه پيل شوې او ورو ورو ئې شمېر زيات شوی.

سره له ټولو هغو اساسي نواقصو او اشتباهاتو چې د حزقيال په کتاب کې ترسترگو کېږي، هغه نواقص چې د بايبل د ليکونکي خونېږي او د همدې په وجه ئې دا کتاب د سپېڅلو کتابونو په ضمن کې نيولی، خو ما دا کتاب داسې وموندلو چې د بايبل د مخکنيو کتابونو په سلو کې نږدې د اويا غلطو او بې بنسټو خبرو ترديد کوي او په ځينو برخو کې د قرآن له ويناوو سره اړخ لگوي.

دانیال

دا کتاب هم د خوبونو ناول دی، په مقدمه کې ئې لولو: ... شپږ لومړي فصلونه ئې د دانیال ژوند او هغو خوبونو ته ځانگړي شوي چې ده تعبیر کړي، دوهمه نیمایي د ده خپلو خوبونو ته مختص شوې... دانیال د هغو یهودي اسیرانو په ډله کې وو چې بابل ته انتقال شوي وو او هلته د پاچا په دربار کې د خدمت لپاره غوره شوي وو، دلته ئې د هغه وخت ټول علوم او حکمت زده کړل او د خوبونو د تعبیر فهم ئې په برخه شو... نبوکد نصر (نوخد نصر او بخت نصر هم ورته ویل شوي) د بابل پاچا خوب ولید چې ډېر ئې پرېشانه کړ... نجومیان، فال لیدونکي، جادوگران او رمالان ئې راوغوښتل او ورته وئې ویل: راته ووايئ: ما څه خوب لیدلی او تعبیر ئې څه دی؟ که دا کار ونه کړئ د ټولو د وژلو امر صادروم... هغوی ئې ورته وویل: دا کار له خدای نه پرته بل څوک نه شي کولی... پاچا د ټولو د وژلو امر وکړ، دانیال هم د دغو وژل کېدونکو خلکو په ډله کې وو... دی اریا د جلادانو رئیس ته ورغی چې پاچا ولې زمونږ د وژلو امر کړی؟ هغه پوه کړ... دانیال د پاچا حضور ته ورغی او مهلت ئې ترې وغوښت، بیا کور ته ولاړ او له خپلو ملگرو سره ئې خبره شریکه کړه او ورته وئې ویل چې راشئ د آسمانونو له خدای نه وغواړو چې پر مونږ رحم وکړي او دا خوب او تعبیر ئې مونږ ته راوښيي، همغه شپه دغه راز دانیال ته څرگند شو... نو دانیال د جلادانو رئیس ته ورغی او ورته وئې ویل: حکیمان مه وژنه، ما پاچا ته وروله چې خوب او تعبیر ئې ورته ووايم... هغه دانیال له ځان سره روان کړ او په تلوار سره پاچا ته ورغی او ورته وئې ویل: ما یو یهودي اسیر موندلی چې

کولی شي ستا خوب تعبیر کړي، پاچا دانیال ته وویل: آیا ته کولی شې چې راته ووايي: څه خوب مې لیدلی او تعبیر ئې څه دی؟ هغه ځواب ورکړ: هیڅ منجم، حکیم او ... نه شي کولی د پاچا دا غوښتنه ترسره کړي، خو په آسمان کې داسې خدای شته چې په رازونو پوهېږي، هغه پاچا ته خبر ورکړی چې په مستقبل کې به څه وشي، پاچا چې کوم خوب لیدلی داسې دی: ... تا په خوب کې یوه ستره مجسمه ولیدله چې ډېره ځلانده او وېروونکې وه، د دې مجسمې سر د خالصو سرو زرو، سینه او مړوندونه ئې د سپینو زرو، نس او ورنونه ئې د مسو، پونډۍ ئې د اوسپنې، پښې ئې داسې چې یوه برخه ئې د اوسپنې او بله ئې له خټې، په هماغه حال کې چې ته ورته څیر وي، ودې لیدل چې یوه ډېره د کوم انسان د لاس له مداخلې پرته له غره راوړغړېده او د مجسمې په اوسپنیزې او خټینې پښو ولگېده او هغه ئې توتې توتې کړې، ... مجسمه ورژېده او سیلی د هغې دورې د پرورې په څېر خورې کړې، داسې چې هیڅ نښه ئې پاتې نه شوه، خو هغه ډېره چې مجسمه ئې توتې توتې کړه، لوی غر ترې جوړ شو. خوب دا وو او تعبیر ئې دا دی: ای پاچا! ته د پاچایانو پاچا یې، ځکه د آسمانونو خدای تا ته سلطنت، قدرت، ځواک او جلال دربخښلی، هغه تا ته د نړۍ پر ټولو خلکو، حیواناتو او مارغانو واکمني درکړې، د هغې مجسمې د سرو زرو سر ته یې، کله چې ستا پاچایي پای ته ورسېږي داسې سلطنت به راشي چې ستا تر سلطنت به کمزوری وي، بیا به درېیم سلطنت راشي چې دا به د مجسمې د درېیمې برخې تعبیر وي او په ټولې نړۍ به حکومت وکړي، بیا به څلورم سلطنت راشي چې د اوسپنې په څېر به مضبوط وي او هر څه به وڅپي، خو لکه تا چې په خوب کې لیدلي چې یوه برخه ئې د اوسپنې او بله ئې د خټې ده، دا سلطنت به ووبشل شي، یوه برخه به ئې د اوسپنې په څېر مضبوطه او بله ئې د خټې په څېر کمزورې وي، د اوسپنې او خټې گډوالی ښيي چې سلطنتي کورنۍ به هڅه کوي چې د وصلت له لارې سره متحد شي خو ... دوی به متحد نه شي، لکه څنګه چې اوسپنه او خټه سره متحد کېدی نه شي، د دغو پاچایانو د واکمنۍ په دوران کې به د آسمانونو خدای داسې یوه پاچایي جوړه کړي چې هیڅکله به له منځه نه ځي او هیڅوک به پرې برلاسی نه شي، بلکې ټول سلطنتونه به مغلوب کړي او په

خپله به تر ابده پاتې وي!! دا د هغې ډېرې تعبیر دی چې د انسان له مداخلې پرته له غره راوړغړېده او اوسپنه، مس، خټه، سپین زر او سره زر ئې وځپل، په دې سره خدای پاچا له هغه څه خبر کړ چې له دې وروسته به راشي، د خوب تعبیر همدا دی!!! راشئ د دې خوب او تعبیر خوا ته لږ ودرېږو او څو برخو ته ئې لږ ځیر شو:

- بايبل له دې مخکې د فرعون په اړه همدا خبره کړې وه چې نجومیان، فال لیدونکي او جادوگران ئې سهار وختي خپل دربار ته راغونډ کړل چې د ده د تېرې شپې خوب ورته تعبیر کړي، دلته ئې د نبوکدنصر په اړه هماغه خبره تکرار کړې!!

- آیا په تاریخ کې به داسې لیونی پاچا هم تېر شوی وي چې له نجومیانو نه هم خپل خوب پوښتي او هم ئې تعبیر او کله چې هغوی ورته وایي: ته خپل خوب راته ووايه چې بیا ئې مونږ تعبیر کړو، دا کار خو نه مونږ کولی شو او نه بل څوک چې د خوب له اورېدو پرته هغه تعبیر کړي!! پاچا غصه کېږي او جلاد ته امر کوي چې وئې وژني؟! آیا دا خبره به د بايبل له لیکونکي پرته بل څوک په خوله راوړي؟

- همدا راز بايبل مخکې داسې نښي چې دانیال هره شېبه کولی شو د پاچا حضور ته ورشي، د جلادانو د رئیس له مرستې پرته پاچا ته ورغی او مهلت ئې ترې وغوښت او هغه مهلت ورکړ، خو وروسته لیکي چې اریا له ځان سره د پاچا حضور ته وروست!! او پاچا دانیال ته وویل: آیا ته کولی شې چې راته ووايي: څه خوب مې لیدلی او تعبیر ئې څه دی؟ چې د یوه کتاب په یوې صفحې کې داسې تناقضات وي د هغه خوب به څوک د اعتبار وړ وگڼي؟! کوم بې عقله انسان به د ده دا خبره ومني چې دانیال هم پاچا ته د ده خوب بیان کړی او هم ئې تعبیر؟!

- د دانیال د وینا دې له مبالغو ډکو خبرو ته هم ځیر شی: ته د پاچایانو پاچا یې!! ځکه د آسمانونو خدای تا ته سلطنت، قدرت، ځواک او جلال درېځنلی!! هغه تا ته د نړۍ پر ټولو خلکو، حیواناتو او مارغانو واکمني درکړې!! په داسې حال کې چې نه هغه د پاچایانو پاچا وو، نه ئې د نړۍ په ټولو خلکو، حیواناتو او مرغانو حکومت کاوو!! او نه اسیر دانیال د اور لمانځونکي پاچا په وړاندې د آسمان د خدای نوم اخیستی شو!! دا پاچا خو همغه دی چې په اسرائیلیانو ئې د دوی له خدای سره د دښمنۍ په سبب برید وکړ، د دوی د خدای کور ئې وران او د دې کور

ټول سپېڅلي شيان ئې تالان کړل، دانيال ئې له نورو سره يو ځای د اسيرانو په توگه بابل ته راوستل!!

• پوښتنه کوو: دانيال د دې خوب له کومې برخې دا انتباه او تعبير واخيست چې څلور سلطنتونه به يو په بل پسې راشي؟ په خوب کې خو داسې کومه صحنه نه تر سترگو کېږي چې يو شی خپل ځای بل ته پرېږدي، نوی شی راشي او د زور شي ځای ونيسي، دانيال به په کوم دليل د يوې مجسمې څلور برخې د څلورو سلطنتونو په معنی تعبيروي؟ که احياناً دا څلور سلطنتونه تعبير کړي د مجسمې لاندې برخه خو بايد د زور سلطنت په معنی تعبير کړي او د مجسمې سر هغه سلطنت چې د نورو د پاسه جوړ شوی!! آیا دا پاچا دومره بې عقله وو چې داسې کمزوری تعبير ئې قبول کړ؟

• ما ته ووايئ: که تاسو د يوه هنرمند په لاس داسې جوړه شوې رمزي مجسمه وگورئ چې پورتنۍ مجسمې ته ورته وي، څه انتباه به ترې اخلي؟ سر، سينه، ورنونه او پښې به ئې څنگه تعبيروي؟ آیا له دې پرته بله انتباه به ولري چې دې هنرمند په دې مجسمې سره هغه ټولنه انځور کړې چې په څلورو طبقو وېشل شوې: پاچا او کورنۍ ئې، شتمنه طبقه، فوځ او عام ولس چې يا کارگران دي يا بزگران، شتمنۍ د دوو لومړنيو په لاس کې ده، دوی او فوځ ئې د ولس په اوږو سپاره دي، مخصوصاً که تاسو په هغې زمانې کې اوسېدئ چې د فوځيانو خود او زړه به له مسو جوړې شوې وې، په دې مجسمې باندې د يوې ډبرې رارغړېدل به يقيناً داسې تعبيروي چې يو مضبوط ځواک به له غرنيو سيمو راکوز شي او دا نظام به درې وړې کړي او هغه به په يوه ډبر ځواکمن او مضبوط قدرت بدل شي، ډبر ناپوه او کم عقله انسان به هم له داسې يوه خوب او منظري نه هغه انتباه او تعبير ونه لري چې بايبل دانيال ته منسوب کړي.

• يوه بل تناقض ته هم پام وکړئ: وايي: کله چې پاچا دا تعبير واورېدو، د دانيال په وړاندې ئې د هغه د تعظيم او درناوي لپاره رکوع وکړه، د قربانۍ او د عطرناکو بوټو د دودولو امر ئې وکړ او دانيال ته ئې وويل: په رښتيا چې ستاسو خدای د خدايانو خدای، د پاچايانو خدای او د اسرارو څرگندونکی خدای دی، ... او دانيال

ئې د ټول بابل واکمن وټاکو!! او د ده درې ملگري ئې هم په مهمو دندو وگمارل، خو ورپسې ليکي: نبوکدنصر د بابل د دورا په دشتې کې د سرو زرو يوه داسې مجسمه جوړه کړه چې لوړوالی ئې دېرش گزه او سور ئې درې گزه وو... ټول لوړرتبه حکام او عام خلک ئې راغونډ کړل... اعلان ئې وکړ چې کله مو د موسيقي غږ واورېدو ټول به د مجسمې په وړاندې سجده کوئ، چا چې سرغړاوی وکړ له ځنډه پرته به په اور کې واچول شي!!!

د دې معنی دا ده چې نبوکدنصر د دانيال په خدای ايمان نه وو راوړی او هغه ته ئې دا خبره نه وه کړې چې په رښتيا ستاسو خدای د خدايانو خدای، د پاچايانو خدای او د اسرارو څرگندونکی خدای دی!!

دا خو لا څه کوئ له دې وروسته ليکي: ... پاچا ته اطلاع ورکړی شوه چې د دانيال دريو ملگرو سجده ونه کړه، هغوی ئې راوغوښتل... اعتراف ئې وکړ او له سجده کولو ئې انکار وکړ... لاس پښې تړلي ئې اور ته واچول... ناڅاپه ئې پام شو چې په اور کې د دريو په ځای څلور کسان روغ رمټ چکر وهي... څلورم ئې خدايانو ته ورته وموندو... نو اور ته ورنږدې شو... هغه درې کسان ئې په نامه ياد کړل او ورته وئې ويل: له اوره راووخئ!! ... نو امر ئې وکړ چې له دې وروسته که چا د دوی د خدای په ضد څه وويل دی به وژل کېږي او کور به ئې وړانږې!!

يعني د دانيال د تعبير په اورېدو سره ئې ايمان راوړ، خو بيا بېرته مشرک شو او د سرو زرو مجسمه ئې جوړه کړه، د دانيال ملگري ئې په اور کې واچول، د اور په لمبو کې ئې د دوی تر څنگ خدای ته ورته څلورم کس وليد چې له دوی سره يو ځای د اور په لمبو کې چکر وهي، نو بيا ئې ايمان راوړ او دا ځل داسې کلک يهودي شو چې وئې ويل: که له دې وروسته چا د دوی د خدای په ضد څه وويل دی به وژل کېږي او کور به ئې وړانږې!!! او دا هغه خبره ده چې نه ئې عقل مني او نه له بايبل نه پرته بل چا کړې، په خپله بايبل څو سطره وروسته بيا ليکي چې پاچا خپل بتان لمانځل!!!

• د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: د دانيال تعبير به کله رښتيا کېږي؟ او هغه درېيم سلطنت چې په ټولې نړۍ به حکومت کوي ولې تراوسه جوړ نه شو؟ په دې

نږدې درې زرو کلونو کې خو درې نه بلکې په لسهاوو سلطنتونه راغلل، هغه سلطنت چېرې دی چې په ټولې نړۍ به حکومت کوي؟! د بایبل په حاشیه کې لیکل شوي چې له دوهم سلطنت نه مراد د ماد او فارس سلطنت، له درېیم نه د یونان سلطنت او له څلورم نه احتمالاً د روم سلطنت دی!! تاسو ووايئ: په دې سلطنتونو کې کوم یوه په ټولۍ نړۍ حکومت وکړ؟! دانیال خو ویلي وو: د دغو پاچایانو د واکمنۍ په دوران کې به د آسمانونو خدای داسې یوه پاچایي جوړه کړي چې هیڅکله به له منځه نه ځي او هیڅوک به پرې برلاسی نه شي، بلکې ټول سلطنتونه به مغلوب کړي او په خپله به تر ابدې پاتې وي!! د هغو پاچایانو په دوران کې دا تر ابدې پاتې کېدونکې پاچایي ولې جوړه نه شوه؟! په کوم کتاب کې چې دومره دروغجنې، له مبالغو ډکې، ضد او نقیض خبرې وي آیا هغه ته د یوه سپېڅلې کتاب په سترگه کتل سفاهت نه دی؟!!

بایبل مخکې وویل چې پاچا له نجومیانو وغوښتل چې هم د ده خوب ورته ووايي او هم ئې تعبیر، خو څو سطره وروسته د پاچا له خولې او د ده د دوهم خوب تر نامه لاندې لیکي چې ما خوب ولیدو، نجومیانو ته مې تېر کړ، هغوی تعبیر نه کړی شو، دانیال ته مې خپل خوب تېر کړ او هغه راته تعبیر کړ!! پوښتنه کوو: دا څل خو په کار وه چې پاچا له دانیال نه پرته له بل چا پوښتنه نه کولی، خپل خوب ئې هم هغه ته نه وی تېر کړی، د مخکې په څېر ئې یوازې دا ورته ویلي وی: خوب مې لیدلی، تعبیر ئې څه دی؟! او دانیال هم خوب ورته بیان کړی وی او هم ئې تعبیر!! آیا د یوه تکړه، مجرب او پوه معبر په شته والي کې څوک بل معبر او منجم ته خپل خوب تېروي؟

بایبل له دې وروسته د پاچا د لمسي یو خوب رااخلي، د ده د نیکه خوب ته ورته، خو په دې کې د مجسمې په ځای یوه ونه گوري... حکیمان او منجمان ئې نه شي تعبیرولی، دانیال ئې ورته تعبیر کړي، ورپسې د ده د لمسي د سلطنت په دوران کې د یوه محفل قصه وړاندې کوي او لیکي چې په دې شاهي محفل کې خلک د شرابو په څښلو لگیا وو چې ناڅاپي یو لاس راڅرگند شو او په دېوال باندې ئې دا درې الفاظ ولیکل: منا، منا، ثقیل، فرسین. منجمان ونه توانېدل چې دا خط

ولولي او معنی ئې ووايي، دانیال خط ولوست او داسې ئې وژباړو: منا يعني شمېرل شوي، ثقیل يعني تلل شوي او فرسین يعني تقسیم شوي او معنی ئې دا ده چې ستا د سلطنت ورځې لنډې دي او څو شمېرل شوې ورځې ئې پاتې دي، خدای په خپلې تلې کې تللی یې او سپک ختلی یې، ستا ملک به ووپشل شي او ماديانو او فارسینانو ته به ورکړی شي!! ... نو پاچا دانیال د هېواد د درېیم لور پورې شخصیت په توگه وټاکو او په همدغه شپه، د بابل پاچا ووژل شو او داریوش قدرت ته ورسېدو!! دانیال په لور دولتي مقام پاتې شو... څه وخت وروسته په داسې کوهي کې وغورځول شو چې زمريان په کې اوسېدل... خو دی روغ رمت پاتې شو... پاچا له پاسه پرې غږ کړ، ده ځواب ورکړ چې روغ یم او له کوهي ئې راوایست او هغه خلك ئې له خپلو کورنیو سره په دې کوهي کې وغورځول چې د ده په وژلو ئې ټینگار کړی وو... او له داریوش نه وروسته د کورش په حکومت کې هم بريالی وو...

د دې ادعا معنی دا ده چې دانیال، د نبوکدنصر، د ده د لمسي بلشصر، داریوش او کورش په سلطنت کې د وزارت او صدارت په څېر په لوړو مقامونو پاتې شوی، هر پاچا راغلی، مخکنی ئې له منځه وړی خو دانیال ئې په خپل مخکني مقام پرېښی او حتی ترفیع ئې ورکړې!!! کاش بايبل دا هم ويلي وی چې د دغو څلورو سلطنتونو د اقتدار موده څو کاله وه او د دانیال عمر څو کاله او ولې هر پاچا مخکنی پاچا له خپلو ټولو اعیانو او اعواتو سره له منځه وړل او دانیال ته ئې په کره سترگه هم نه کتل؟! دا هم د سامسون تر معما زیاته پېچلې ده، ځواب ئې یوازې د بايبل لیکونکی ویلی شي!!

بايبل له دې وروسته د دانیال څو خوبونه رااخلي چې د محتوی او ماهیت له مخې مخکنيو خوبونو ته ورته دي، په لومړي کې د څلورو سلطنتونو راتگ او زوال او د یوه ابدي او تل پاتې سلطنت ادعا کوي، خو د څلورو سلطنتونو په ځای یې شمېره سلطنتونه راغلل ولاړل او د هغه تلپاتې سلطنت په اړه د دانیال خوب رښتیا نه شو، بل خوب ئې هم دې ته ورته دی، چې یو ئې هم رښتیا نه شو... د یوې رڼیا په اړه دې ناپرتو خبرو ته ئې هم غور شئ: د دجلې خوا ته ولاړ وم، کله چې مې

پورته وکتل یو سړی مې ولیدو چې کتاني جامې ئې اغوستې وې او د سرو زرو ملابند ئې ترلی وو، بدن ئې ځلېدو، مخ ئې روښانه وو، سترگې ئې د اور د لمبو په څېر وې، .... غږ ئې داسې وو لکه د ډېرو خلکو یو ځایي چیغې، د رود په غاړه نور خلك هم ولاړ وو خو یوازې ما دا د وېښي خوب ولید، خو سره له دې زما ملگرې داسې وو پرېدل چې ټول وتښتېدل (پرته له دې چې څه ئې لیدلي وي)، دې سړي ما ته وویل: ... اې دانیاله! مه وپرېره، ستا دعا منل شوې، ... همغه ورځ زه مأمور شوم چې تا ته راشم خو په فارس گمارل شوې فرشتې یو وبشت ورځې (درې واړه اووه) زما مقابله وکړه او زما د راتلو مانع شوه!!! په پای کې میکائیل زما مرستې ته راوړاندې شو او زه وتوانېدم چې تا ته ځان راوړسوم او درته ووايم چې ستا په قوم به څه راځي!!! .... کله چې له تا ولاړ شم نو د هغې فرشتې په ضد به جگړه کوم چې په فارس حکومت کوي، بیا به له هغې فرشتې سره جنګېږم چې پر یونان حکومت کوي، په دې مودې کې به میکائیل چې د اسرائیلیانو حامی دی زما مرسته کوي!!

ښایي د هر عاقل لوستونکي لپاره دا څو جملې کافي وي او د دې خوبونو ماهیت ورته څرگند کړي، د بايبل د ادعا معنی دا ده چې د نړۍ بېلې بېلې برخې د مختلفو فرشتو په واک کې دي، هره یوه ئې د یوه خاص قوم او قبیلې حامی ده، په خپلو منځونو کې ئې جگړې وي، هغه برلاسې شي چې کومه زوروره او خدای ته مقربه فرشته ئې ملا تر وکړي، میکائیل د اسرائیلیانو حامی ده، کومه فرشته چې خدای دانیال ته لېږلې وه، یو وبشت ورځې ئې د بابلیانو حامی فرشتې مخنیوی وکړ او په دې ونه توانېده چې د خدای پیغام په خپل وخت دانیال ته ورسوي، د میکائیل په مرسته وتوانېده چې مقاومت وڅپي، خنډ له لارې لرې کړي او ځان دانیال ته ورسوي!!! د بايبل کم عقله لیکونکی په دې نه پوهېږي چې که د نړۍ په یوه وړوکی هېواد کې د پاچا او د ده د والیانو، وزیرانو او درباریانو ترمنځ دغه حالت وي چې دی ئې د خپل خدای د پاچایۍ او د فرشتو ترمنځ د رقابت او جگړو په اړه وړاندې کوي نو دا هېواد څو ورځې هم دوام نه شي کولی.

قرآن د فرشتو په هکله فرمایي:

psfB \$tne on \$f lon ā \$Z%\$dāqā #6R ca telr ca; pRā qhā qZBā Uiv. \$S\$B7

التحریم: ۶

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأَعْيُنِي وَمَا أَنَا بِمُخَوِّعٌ﴾

ای مؤمنانو! خان او خپله کورنۍ له هغه اوره وساتئ چې سوند به ئې خلك او ډبرې (له ډبرو جوړ شوي بتان) وي، داسې فرشتې پرې گمارل شوې چې سختې (سخت زړې) او شديدې (كلك نيونكې) دي او په هغه څه كې سرغړاوى نه كوي چې الله ئې پرې گماري او همغه څه كوي چې پرې گمارل كېږي.

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأَعْيُنِي وَمَا أَنَا بِمُخَوِّعٌ﴾

النحل: ۴۹-۵۰

﴿قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأَعْيُنِي وَمَا أَنَا بِمُخَوِّعٌ﴾

او الله ته هم د آسمانونو او ځمكې هر څه سجده كوي او هم فرشتې، په داسې حال كې چې دوى تكبر نه كوي، له خپل سر لوړ خپل رب نه وېرېږي او همغه څه كوي چې پرې گمارل كېږي.

دا خرافي عقیده له يهودانو نه مسلمانانو ته هم راانتقال شوه، په مسلمانانو كې هم ځينې په دې گنده ويروس اخته شول، له الله تعالى ئې داسې واكمن جوړ كړ چې د خپل ملك د اداره كولو لپاره دې ته اړ دى چې هغه په بېلابېلو برخو ووېشي او د هرې برخې اداره يوه نائب ته وسپاري، بايبل د الله تعالى ملك په فرشتو وېشلى، هره فرشته د يوه قوم حامي او زموږ صوفيانو په نقيبانو، ابدالو، اقطابو، سلطان او غوث وېشلى، ټول عالم د غوث په واك كې او تر هغه لاندې دا نور هر يو په يوې يوې برخې حكومت كوي، دوى چې چا ته وغواړي اقتدار سپاري، د دوى تر منځ هم كله كله د فرشتو جگړو ته ورته جگړې رامنځ ته شي، هغه برلاسى شي چې د غوث ملاتړ ترلاسه كړي!! يوه له عبدالقادر جيلاني څخه غوث الاعظم دستگير جوړ كړى او بل له امام زمان څخه، دا بې عقلان په دې نه پوهېږي چې داسې وېش د كمزورۍ نښه ده، هر څومره چې يو واكمن كمزورى وي نائبان، وزيران او واليان به ئې ډېر وي، انسان د كمزورۍ او ضعف په وجه دې ته اړ كېږي چې د نورو په مرسته خپل كارونه ترسره كړي او خپل وظائف له نورو سره ووېشي،

الله تعالی له دې عیب نه ډېر لوړ دی، هغه صمد دی، په هیڅ څه کې بل ته اړ نه دی، هغه له شریک نه مستغنی دی، هغه ذات به څنګه شریک نیسي چې شأن ئې دا وي:

﴿لَا يَلْبِسُ كُفْرًا مِّنْ عِبَادَتِهِ﴾ (٢٠٠:١٠٠)

البقرة: ١١٧

(الله) د آسمانونو او ځمکې د پیدایښت پیل کوونکی دی او چې کله د کوم کار پرېکړه وکړي نو فقط ورته وایي: وشه، نو هغه وشي.

دلته قرآن د بایبل د هغې کفرې عقیدې په رد کې فرمایي: د چا په واک کې چې د ځمکې او آسمانونو هر څه وي او هر څه ده ته منقاد او تابع وي، ځمکه او آسمانونه ئې پیدا کړي وي او چې د هر کار اراده وکړي نو په محض امر سره ئې ترسره کېږي، هغه به ولې ځانته شریک، ځای ناستی او زوی غوره کوي، د څه لپاره به د خپل ملک د ځینو چارو واک بل ته سپاري؟ دا کار خو هغه څوک کوي چې ټولو چارو ته په خپله او یوازې او د بل له مرستې پرته نه شي رسېدی. په دې ژور او دقیق ځواب سره نه یوازې د ټګمارو مذهبي مشرانو ادعا رد شوې، بلکې د هر هغه باور او عقیدې جرړې ایستل شوې چې وایي: الله تعالی داسې خاص نازولي بندگان لري چې هغوی ته ئې خاص خاص اختیارات سپارلي او د عامو بندگانو عبادت او دعا دغو نازولو له لارې او د دوی په سپارښتنه او وساطت قبلوي!!

تل مشرک او لارورکي مذهبي مشران خلکو ته وایي: الله خاص نازولي بندگان لري، هغوی ته ئې خاص خاص اختیارات سپارلي، د عامو بندگانو عبادت او دعا دغو نازولو له لارې او د دوی په سپارښتنه او وساطت قبلوي، که څوک غواړي الله ته ورسېږي، حاجتونه ئې ترسره او دعاګانې ئې قبولې شي، باید د دغو نازولو لاس او لمن ونیسي، دا خبره دغه ټګمار مذهبي مشران په دې خاطر نه کوي چې د اولیاوو د مقام درناوی وکړي او خلک پرې قانع کړي، برعکس هدف ئې دا وي چې له دې لارې ځانته په عوامو کې خاص مقام ترلاسه کړي، دوی ځانونه د دغو شخصیتونو وارثان ګڼي او په دې سره په عوامو کې دا باور راپیدا کوي چې اوس د هغوی مقام دوی ته راانتقال شوی، که څوک غواړي دعاګانې ئې قبولې او

حاجتونه ئې ترسره شي بايد دوى ته رجوع وكړي، د دوى لمن ونيسي او د شكرانو په وركولو سره د دوى رضا حاصل كړي، د دوى په رضا كې د الله رضا نغښتې ده. د هر انحرافي مذهب بې لارې او ټنگمار مذهبي مشران همداسې شي، همداسې د پېغمبر اولاده د الله ځاى ناستي او ځانونه د هغوى ځاى ناستي وگڼي او له دې لارې له مذهب نه دكان او د عوامو د غولولو دام جوړ كړي.

دانيال له دې وروسته د مخكښو وړاندوينو په څېر د مصر او سوريې په اړه وړاندوينې كوي او په پاى كې ليكي: دغه آسماني استازې راته وويل: ... په دې وخت كې به ميكائيل ستا د قوم مرستې ته راپاڅي، داسې سخت حالت به راشي چې د بشر په تاريخ كې ئې بېلگه نه ده ليدل شوې، خو ستا د قوم هر هغه څوك به وژغورل شي چې نوم ئې له خداى سره ثبت شوى!! ټول مړي به راژوندي شي، ځينې د تلپاتې ژوند لپاره او ځينې د تلپاتې شرم او سپكاوي لپاره!! خو ته اې دانياله! دا وړاندوينه له ځان سره وساته او چا ته ئې مه وايه، مهر پرې ووهه، تر هغه چې آخري زمانه راوړسېږي!! ... په دې وخت كې متوجه شوم چې يو سړى د رود يوې غاړې ته او بل ئې بلې غاړې ته ولاړ دى، يوه له هغه آسماني استازې وپوښتل: څومره وخت به ونيسي چې دا عجيبې پېښې پاى ته ورسېږي؟ هغه په ځواب كې لاسونه د آسمان په لوري لوړ كړل او په تل پاتې خداى ئې لورې وكړه او وئې ويل: دا وضعيت به تر درې نيمو كلونو دوام وكړي، كله چې د خداى پر قوم ظلمونه ختم شي دا پېښې به هم پاى ته ورسېږي، ... زه ئې په مطلب پوه نه شوم، ورته ومې ويل: باداره! د دې پېښو په پاى كې به څه وشي؟ هغه ځواب راكړ: دانياله! ته خپل كار ته دوام وركړه، دوه سوه نوي ورځې به تېرې شي!! هغه څوك بختور دى چې تر هغه صبر وكړي چې يوزر درې سوه پنځه دېرش ورځنۍ دوره پاى ته ورسېږي!!

د بايبل له منونكو پوښتنه كوم: دا تاريخونه خو تېر شول، نه قيامت راغى، نه خلك بېرته راژوندي شول او نه هغه تلپاتې او ابدي پاچايي جوړه شوه!! چا دروغ ويلي؟ بايبل، دانيال، كه هغې فرشتې چې بايبل ئې آسماني استازى گڼي!!
د بايبل له دغو خبرو معلومېږي چې (دانيال) او په ده پورې تړل شوې خبرې جعلي نوم او له ځانه جوړې شوې خبرې او له سره تر پايه غلطې او بې بنسټې دي،

خو عجيبه ده چې دانيال ته منسوب دغه قصې، خوبونه او تعبيرونه ئې په مسلمانانو كې خورې شوې، دانيال د يوه معروف معبر په نامه پېژني او حتی ځينو مفسرينو په خپلو تفسيرونو كې د ده خبرې نقل كړي، دا په داسې حال كې چې عمر رضي الله عنه يو كس د دې لپاره سخت تنبيه كړ چې دانيال ته دغه منسوب خبرې ئې تبليغ كړې وې او ورته وئې ويل چې زه پيغمبر عليه السلام د اهل كتابو د آثارو له لوستلو په كلکه منعه كړی وم.

هوشع

دا د بايبل بل کتاب دی چې داسې پیل شوی: لومړی پیغام چې خدای هوشع ته ورکړ دا وو: ولاړ شه او یوه فاحشه بنځه په نکاح کړه چې له نورو سره ویاړنه زامن وزېږوي!!! نو هوشع گومر په نکاح کړه، ... زوی ئې وزېږاوه، خدای ورته وویل: نوم ئې یزرعیل کېږده، ځکه چې زه غواړم اسرائیلیان د یزرعیل په درې کې مجازات کړم، ... انتقام ترې اخلم... خپلواکۍ ئې پای ته رسوم!!! ... لا ډېره موده نه وه تېره شوې چې گومر بیا حامله شوه، لور ئې وزېږوله، خدای هوشع ته وویل: لوروحامه (یعني نور رحمت بس دی) ئې ونوموه، دا ځکه چې نور پر اسرائیلیانو رحم نه کوم او نه ئې بڅنم، خو د یهودا پر خلکو به رحمت کوم او زه به ئې په خپله او د دوی له فوځ او وسلې پرته له دښمنانو ژغورم!!! گومر بیا حامله شوه، زوی ئې وزېږاوه، خدای د لوعمي (زما قوم نه دی) نوم ورته غوره کړ، ځکه اسرائیلیان زما قوم نه دي او زه ئې خدای نه یم، خو له دې سره سره به د اسرائیلیانو شمېر زیات شي او داسې وخت به راوړسېږي چې خدای به ورته ووايي: تاسو د ژوندي خدای زامن یاست!! اسرائیل او یهودا به متحد شي، یو مشر به لري، له تبعید نه به بېرته راستانه شي!!

پوښتنه کوو: الله تعالی ولې هوشع ته وویل چې یوه فاحشه بنځه ځان ته په نکاح کړه؟ آیا د دې لپاره چې ډېر اولاد وزېږوي؟ آیا د مېړونو زیاتوالی د اولاد د زیاتوالي سبب کېږي؟ الله تعالی خو په تورات، زبور، انجیل، قرآن او په ټولو کتابونو کې زنا حرام کړې، ټولو پیغمبرانو علیهم السلام زنا حرام کړې، الله تعالی د انسان، حیوان او مارغه په فطرت او ختې کې دا احساس ایښی چې له خپلې

مېرمنې سره د بل له نږدېکت نه کرکه لري او نه ئې زغمي، انسان خو پرېږده دا بې شمېره حیوانات او مارغان گورو چې دوه دوه سره جوړه کېږي، ځان ته بېله کورنۍ او ځاله جوړوي، په خپلو کې ئې مینه وي، یو له بله دفاع کوي، مېړه په خپلې مېرمنې غیرت کوي، بل نږدې نه ورپرېږدي، چرگ پر خپلو مېرمنو هومره غیرت کوي چې پرې زخمي زخمي شي، دا فطري احساس د ژوو د بقا لپاره ضروري دی، د همدې لپاره الله تعالی د دوی په ختې او فطرت کې ایښی، د بایبل خدای دلته ولې د دائمي الهي سنت او د هغه فطرت خلاف امر کوي چې الله تعالی په خپله په بې شمېره ژوو کې ایښی؟! (محدود شمېر ئې ترې مستثنی دی، چې دا یا هغه ژوي دي چې انسان اهلي کړي او د دوی طبیعي ژوند ئې وربدل کړی او یا هغه چې د دوی جنسي غریزه په ټول کال کې یو ځل فعاله کېږي).

• که د بایبل دا خبرې رښتیا وي چې خدای وویل: زه غواړم اسرائیلیان د یزرعیل په درې کې مجازات کړم، ... انتقام ترې اخلم... خپلواکۍ ئې پای ته رسوم!!! نور پر اسرائیلیانو رحم نه کوم او نه ئې بڅښم، اسرائیلیان زما قوم نه دی او زه ئې خدای نه یم، نو د خدای پرېکړه خو نه بدلېدونکې وي، بیا داسې پرېکړې چې د هوشع په اولاد ئې د خپلې هرې پرېکړې نوم کېښود!! خو بایبل په دې پسې متصل لیکي چې خدای خپلې خبرې بېرته واخیستې او له خپلو قاطع پرېکړو په شا شو او وئې ویل: له دې سره سره به د اسرائیلیانو شمېر زیات شي او داسې وخت به راورسېږي چې خدای به ورته ووايي: تاسو د ژوندي خدای زامن یاست!! او بیا به یزرعیل ته ووايي: د خپلې خور او ورور نومونه دې بدل کړه!! د ورو نوم دې عمي (زما قوم یې) او د خور نوم دې روحامه (رحم کړی شوی) کېږده!!

له دغو خبرو د دې کتاب د نورو خبرو ماهیت درک کولی شئ.

يوئيل

د دې کتاب په مقدمه کې راغلي: يوئيل دا کتاب د يهودانو لپاره وليکو، هغه وړاندوينه کوي چې خدای به د اسرائيليانو د تنبيه لپاره د ملخانو په بڼې کې لوی مصيبت راولېږي، ځکه چې دوی خدای ته وفادار نه وو... او د کتاب تر ټولو مهمه برخه دا گڼي چې په کې راغلي: خپله روح به په ټولو خلکو توی کړم، ستا لونيې او زامن به نبوت کوي، ستاسو زاړه به خوبونه او ستاسو ځوانان به رؤياگانې گوري. کتاب د ملخانو د راتلو په وړاندوينې سره پيل کېږي، د ملخانو د لښکر، بريد او د هغې تباهي په اړه چې دوی ئې ترشا پرېږدي، تفصيلي بحث کوي، ولس توبې ته رابلي او ډاډ ورکوي چې د توبې په نتيجه کې به بلا او مصيبت رد شي او خدای به ستاسو په هر څه کې برکت واچوي، خو بيا پرته له دې چې ووايي دا مصيبت راغی که نه، د خدای د قضاوت د ورځې په اړه بحث کوي او وايي: د خدای د لويې او هولناکې ورځې په رارسېدو سره به لمر تګ تور او سپوږمۍ تکه سره شي، خو هر څوک چې د خدای په ياد وي وبه ژغورل شي، لکه څنگه چې خدای وعده کړې په اورشليم کې به ځينې روغ پاتې شي، دا ځکه چې خدای ځينې له مخکې نه غوره کړي چې پاتې شي.

يعني د ده له نظره قيامت هغې ورځې ته ويل کېږي چې نور خلک به ټول له منځه ولاړ شي، يوازې ځينې اسرائيليان به په اورشليم کې روغ رمټ پاتې شي او دا ځکه چې خدای يوازې دوی د پاتې کېدو لپاره غوره کړي!!! ټول خلک به د الهي قضاوت په درې کې راغونډ کړي شي، محاکمه به شي او پر اسرائيليانو د ظلم کولو په سبب به مجازات شي او اسرائيليانو ته به خدای ووايي: له دې وروسته به پردي فوځونه

اورشليم ته داخل نه شي، له غرونو نه به تازه شراب رابهېږي او له لوړو شيدې، د يهودا وچ نهرونه به ډك شي، د خداى له كوره به يوه چينه راوخوټېږي او د شكيم دره به خړوبه كړي، مصر او اډوم به د هغو ظلمونو په سبب له منځه ولاړ شي چې د يهودا له هېواد سره تې كړي او بې گناه خلك تې وژلي!! خو يهودا او اورشليم به تر ابده تلپاتې وي، زه به د خپل قوم د وينو انتقام واخلم او د هغه چا گناه به ونه بخښم چې په دوى تې ظلم كړى، زه به په اورشليم كې له خپل قوم سره يو ځاى مېشت شم!! دا تې د قيامت، مكافات، مجازات، جنت او دوزخ په هكله د بايبيل عقیده!! او دا په داسې حال كې چې بايبيل په ټولو مخكنيو كتابونو كې د قيامت، الهي محاسبې، مكافات، مجازات، دوزخ او جنت په اړه دومره څه هم نه دي ويلي، دا لومړى ځل دى چې په گونگو او لنډو الفاظو سره په دې اړه د څه ويلو جسارت كوي!!

قرآن د قيامت، بيا ژوندون او الهي محاسبې په اړه هومره ژور او مفصل بحث كوي چې د انسان هېڅ پوښتنه بې ځوابه نه پرېږدي او ټول شكوك او شبهات تې له منځه وړي او دا د دې لپاره چې خلكو ته د دې خبرې منل تر بلې هرې خبرې گران وو چې انسان به له مرگه وروسته بيا راژوندى كېږي، د الله تعالى په وړاندې به ودرېږي او د خپلو عملونو سزا او جزا به گوري، په قرآن كې د قيامت ورځ په گڼ شمېر نومونو ياده شوې چې هر نوم د دې ورځې يو اړخ انځوروي، لكه يوم القيامة، يوم الآخرة، يوم البعث، يوم الدين، يوم الحساب، الساعة، الطامة، الصاخة، القارعة، ... كه هغه آيتونه وشمېرو چې قيامت او په دې ورځې پورې اړوند مسايل په كې خپرل شوي نو دومره به تې ومومو چې د ټول قرآن نږدې لسمه برخه جوړوي، په دې آيتونو كې نه يوازې د دې ورځې كيفيت او څرنگوالى خپرل شوى بلكې د اثبات لپاره تې ډېر مضبوط او قانع كوونكي دلايل ويل شوي، په يقين سره ويلي شو چې په اصلي تورات او انجيل كې به هم د قرآن په څېر په دې هكله تفصيلي بحث شوى وي خو يهودي ملايانو دا برخې عمداً او داسې حذف كړې چې اوس د دوى په سپېڅلې كتاب كې په دې هكله اجمالي اشارې هم نه ترسترگو كېږي!!

عاموس

د دې کتاب په مقدمه کې راغلي: عاموس، د دې کتاب لیکونکی شپون وو، ...
خدای وروبالو او یو رسالت ئې ورکړ... هغه په وعظ او وړاندوینو پیل وکړ... خلکو
ته ئې ویل: ستاسو په دې قربانیو او مذهبي جشنونو خدای لازیات غصه کېږي، د
دې په ځای له مسکینانو سره مرسته وکړئ...

د اسرائیلیانو د مذهبي مراسمو او قربانیو په هکله به د هر خدای پال او دیندار
انسان قضاوت همدا وي چې عاموس درلودو، مونږ هم تر دې د مخه د دې مراسمو
په هکله همدا د عاموس خبره کړې ده، په دې مراسمو زموږ اعتراض همدا وو چې
د اسرائیلیانو قربانی د مسکینانو په ځای ټگمارو مذهبي مشرانو ته ورکول
کېدې.

بایبل لیکي: ...خدای عاموس ته د اسرائیلیانو د مستقبل په هکله دا رؤیا
وروښوده: ...خدای د صهیون له غره نه د زمري په څېر وغرېدو، د کرم د غره ښېرازه
او سمسور څرخایونه وچ شي او شپانه ویر کوي... او خدای د اسرائیلیانو د گاونډیو
په هکله فرمایي: زه به سوریه مجازات کړم، د سوریې د خلکو له گناه څخه نه
تېرېږم، زما په قوم ئې تېری وکړ... د غزې د خلکو ظلمونه هم نه هېږوم، دوی زما
قوم تبعید کړ... د صور او سپدونکو ته هم عفو نه کوم، سزا ورکوم... په اسرائیلیانو
ئې برید وکړ... د ادوم خلکو هم په وار وار گناه وکړه... زه نه ترې تېرېږم... دوی په وار
وار په خپلو اسرائیلي وروڼو تېری کړی... عمون او موآب هم همداسې وکړل... سزا
ورکوم... یهودا بتان ولمانحل... اسرائیل هم گناهونه وکړل... سزا ورکوم... او بیا د
دې سزا ورکولو دلایل په گوته کوي... او د دوی د پرېشانه او دردونکي وضعیت په

اره يوه مرثيه وړاندې کوي او توبې ته ئې رابلې... بيا وايي چې خدای ما ته په رويآ کې د هغو ملخانو سيلونه راوښودل چې د اسرائيليانو لپاره ئې تيار کړي وو خو ما خدای ته زاري وکړه او هغه ومنله او دا ملخان ئې ونه لېږل، بيا ئې اور راوښود... ما زاري ورته وکړه، خدای ومنله او د اور له لېږلو تېر شو، ... خو په پای کې ئې د اسرائيليانو د مجازات داسې پرېکنده فيصله وکړه او عاموس ته ئې وويل: نور نو دا پرېکړه نه بدلېږي، ... د خدای کور به رانسکور او چت به ئې پر خلکو راپرېوځي، هيڅوک به ترې ژوندی ونه وځي، څوک چې په تېښې بريالی شي په لار کې به ووژل شي... خو خدای به اسرائيليان د نورو قومونو په واسطه تصفيه کړي، بدکاران به ترې لرې کړي... بيا به د داؤد سلطنت بېرته احيا کړي،... بيا به سوکالي او پرېماني وي!! اسرائيليان به په هغې سيمې کې مېشت کړم چې ما ورکړې او دوی به بيا له منځه نه ځي!!

که دې مذهبي ناول ته ځير شئ او له مخکنيو سره ئې مقايسه کړئ نو په آسانی به درته جوته شي چې د محتوی له پلوه له مخکنيو سره خاص توپير نه لري، په دې ټولو کې يوه اساسي خبره شريکه ده او هغه دا چې يوازې له اسرائيليانو او د دوی له گاونډيو بحث کوي، نوره نړۍ او قومونه ئې هېر کړي، په ټولو کې په دې خبرې تاکيد شوی چې د اسرائيليانو بد او سخت حالت به پای ته ورسېږي، خدای به ئې له گناهونو تېر شي، د داؤد سلطنت به بيا احيا کړي او خدای به د اسرائيليانو له دښمنانو خامخا انتقام واخلي، د خدای دا پرېکړه بدلېدونکې نه ده، فلسطينيان، مصريان، د سوريې خلک او د خدای د نازولي قوم داخلي دښمنان به وځپي او اسرائيليانو ته به تلپاتې پاچايي ورپه برخه کړي!!

عوبديا

د دې کتاب په سريزه کې راغلي: دا د عهد قديم د کتاب تر ټولو وور کتاب دی، لیکونکی ئې عوبديا دی خو د ده په اړه ډېر لږ معلومات ترلاسه شوي، د دې کتاب يو وېشت آيتونه د اډوم د قوم په اړه خبرې کوي، د اډوم قوم د عيسو له نسله دی، ... د اسرئيليانو او اډوميانو تر منځ به اکثراً نښتې کېدې او کله کله به اډوميانو له اسرئيليانو سره په جگړو کې له فلسطينانو نه مرسته غوښته، د عوبديا کتاب وايي چې خدای به د اډوم قوم له منځه يو سي، ځکه چې دوی د نورو قومونو په مرسته غواړي د خدای قوم له منځه يو سي، نو خدای د عوبديا له لارې د اډوم قوم ته وويل: که د عقاب په څېر د آسمان لوړو ته ولاړ شې او خپله ځاله په ستورو کې جوړه کړې، تا به له هغه ځايه ځمکې ته راګوز کړم....

د دې کتاب په اړه بايد ووايو چې په بايبل کې د اډوم د قوم او د دوی د جد عيسو په هکله چې څه ويل شوي، که دا د رؤيا او خوب په بڼې کې دي او که د وړاندوينو په بڼې کې، ټول له قومي تعصب نه نشأت کوي، په کوم خوب، رؤيا او وړاندوينې کې چې تاسو د اډوميانو په ضد څه واورئ نو پوه شئ چې دا خوب، رؤيا او وړاندوينه دروغجنه او جعلی ده او له قومي تعصب نه راولاړه شوې، عيسو د يعقوب عليه السلام مشر ورور دی او اډوميان د اسرئيليانو تر بورونه دي، دوی ټول عمر له دغو تر بورونو سره په نښتو کې تېر کړي، ځان د خدای ځامن گڼي او اډوميان د خدای د نازولو زامنو دښمنان!! داسې دښمنان چې خدای ئې له گناه هيڅکله نه تېرېږي او عفو ورته نه کوي، په داسې حال کې چې دواړه د يوه پلار اسحاق عليه السلام زامن دي او د بايبل په وينا اسحاق عليه السلام غوښتل چې

عیسو ئې ځای ناستی وي، خو یعقوب په چل سره خپل پلار دوکه کړ او په داسې حال کې ئې له پلاره برکت ترلاسه کړ چې هغه د عیسو گمان پرې کاوو!! خو دا دی گورئ چې د اسرائیلیانو انبیا د دوی په ضد وړاندوینې کوي، کاهنان ئې خوبونه گوري، شاعران ئې شعرونه وايي، شجره لیکونکي ئې دا هڅه کوي چې له عیسو نه مشروالی په یو نس وږوی. یعقوب ته ترلاسه کړي،... او لیکوالان ئې قیامت داسې انځور کړي چې اډومیان به د نورو قومونو په څېر له منځه ځي او په ټولې نړۍ به یوازې د اسرائیلیانو تلپاتې پاچایي قائمېږي!!!

همداراز کله چې تاسو د بایبل په کوم کتاب کې د فلسطین، مصر، سوریې، بابل او د اسرائیلیانو د نورو گاونډیو په اړه کومه وړاندوینه، رؤیا او خوب گورئ، داسې چې په قومي او نژادي بنسټ د یوه د نابودی او ورکې خبر ورکوي او د بل د بریا زېږی، نو پوه شئ چې دا حقیقت نه لري، جعلی دي او منشأ ئې قومي تعصب دی، الله تعالی هیڅکله یوه قوم ته په بل ترجیح نه ورکوي، ټول قومونه ورته برابر دي، ټول د یوه پلار زامن دي، خدای ته هغه انسان نږدې دی چې ایمان لري او عمل ئې صالح دی، کوم خوب چې وايي: اسرائیلیان تر اډومیانو ښه دي، خدای یهودان تر نورو قومونو خوښوي، دا رحمانی نه بلکې شیطاني خوبونه دي!! دا د اولیاء الرحمان رؤیاگانې نه بلکې د اولیاء الشیطان رؤیاگانې دي.

یونس

د دې کتاب په مقدمه کې راغلي: یونس نبي د خدای له لوري په دې وگمارلی شو چې د آشور پلازمېنې نینوا ته ولاړ شي، ... او خلك خدای ته راوبلي، خو یونس له دې نه ډډه کوي، دا ځکه چې د هغه ځای اوسېدونکي د اسرائیليانو د بنسټانو و و او د یونس هيله دا وه چې خدای دوی مجازات کړي!!! نو ځکه یونس نینوا ته د تلو په ځای ترشیش ته روان شو، ... خو د دې سفر په دوران کې خدای داسې څه وکړل چې دی نینوا ته په تلو مجبور شو!! د نینوا خلکو د خدای د کلام په اورېدو سره توبه وکړه او خدای ته ئې رجوع وکړه، یونس له دې کار نه خفه شو او خدای ته ئې شکایت وکړ، خو خدای ده ته وویل: باید هغو خلکو ته ارزښت ورکړې چې ما پیدا کړي، ځکه خدای په خلکو کې توپیر نه کوي!!!

دغه مقدمه کافي ده چې د دې کتاب په ماهیت پوه شو او ووايو چې له ځانه جوړ شوی جعلی کتاب دی، څنگه ممکن ده چې الله تعالی یو څوک د پیغمبر په توگه غوره کړي او یوه قوم ته ئې په تلو مأمور کړي، دی انکار وکړي او په بل لوري روان شي؟! د بایبل د وینا معنی دا ده چې د ده خدای په خپل انتخاب کې کمزوری دی، نه پوهېږي څوک د رسالت لپاره غوره کړي!! په داسې چا لاس ږدي چې د ده خبره نه مني او د رسالت وړتیا او اهلیت په کې نه شته!! د بایبل له منونکو نه پوښتنه کوم: تاسو نن او د موسی او عیسی علیهما السلام له بعثت نه څو زره کاله وروسته د تورات او انجیل له احکامو په دې خاطر سرغړاوی نه کوئ چې دا احکام د خدای له لوري دی، نو هغه پیغمبر به څنگه د خدای له حکم نه سرغړاوی کوي چې خدای په خپله غوره کړی او وحی ئې ورته کړې!!؟

بايبل ليکي: خدای یونس ته دا پیغام ولېږو: د نینوا لوی ښار ته ولاړ شه او اوسېدونکو ته ئې ووايه چې خدای داسې فرمایي: زه ستاسو له شرارتونو غافل نه یم، ډېر ژر به مو هلاک کړم!!

که پر الله تعالی د ایمان په رڼا کې دې خبرو ته څېر شو نو پوهېږو چې دا نه الهي پیغام کېدی شي او نه د یوه پیغمبر رسالت، داسې پیغامونه یوازې هغه څوک لېږي چې له یوه قوم سره د جنگ اراده لري، داسې پیغامونه د هیتلر او موسولیني په څېر جلادانو ته منسوبول صحیح دي خو الله تعالی ته ئې انتساب لوی ظلم او ستر جسارت دی، الله تعالی د خپل رحمت او پېرزوینې په سبب او د خلکو د هدایت لپاره پیغمبران لېږي، د عذاب پرېکړه هغه وخت کوي چې د خلکو د هدایت ټولې هڅې ناکامې شي، ولس خپل پیغمبر ته د رد ځواب ورکړي، اتمام حجت وشي، نه د زړه سواندو پیغمبرانو عليهم السلام مسلسل دعوت څه نتیجه ورکړي او نه ئې معجزې، په دې وخت کې خلك په الهي عذاب گواښل هم معقول کار دی او هم عادلانه، خو له دې د مخه گواښل له مهربان رب سره نه ښایي!! قرآن فرمایي:

\$Br 4\$Z1r # 1b1te qaf v/q1\$u \$qB&pa 7 7 7 01n 3 13067 1ga y7 At b% \$Br

القصص: ۵۹

ÇIÈ 6 qB4S \$pela w) # 13067 1ga \$Z2

او ستا رب تر هغه د کلیو هلاکونکی نه دی چې په مرکزي برخې کې ئې یو پیغمبر ونه لېږي، چې زما آیتونه پرې ولولي او مونږ د کلیو هلاکونکي نه یو مگر دا چې اوسېدونکي ئې ظالمان وي.

ÇIÈ bräy0p0När NG/Fp0! #6 % \$Br 4WZi MRär NG/Fp0! #6 %2 \$Br

الانفال: ۳۳

او الله داسې نه دی چې دوی تعذیب کړي په داسې حال کې چې ته (اې پیغمبره!) لا په دوی کې یې او الله ئې په داسې حال کې تعذیبوونکی نه دی چې دوی د بڅښنې غوښتونکي وي.

الله تعالی دا خواب هغه چا ته ورکړی چې په خپله خوله د عذاب نازلېدل غواړي او وايي: ولې په مونږ باندې له آسمانه دېرې نه ورېږي؟ الله تعالی فرمايي: زما سنت دا دی چې د پیغمبر په شته والي کې او تر هغه چې په خلکو کې د توبې او استغفار امکان وي زه خپل عذاب نه نازلوم!!

تاسو گورئ چې یهودان حتی دا نه خوښوي چې د دوی خدای نورو قومونو ته پیغمبران ولېږي، یونس علیه السلام داسې معرفي کوي چې بل قوم ته ئې د هدایت په ځای د هلاکت تلوسه درلوده، د خپل خدای له امره ئې په دې خاطر سرغړاوی وکړ چې غوښتل ئې بابل وران شي او په اوسېدونکو ئې د خدای عذاب نازل شي، د خدای دا خبره ئې هم ونه منله چې زه د ټولو انسانانو خدای یم، په دوی کې توپیر نه کوم، زما بندگانو ته ارزښت ورکړه!!

بایبل ورپسې لیکي: یونس چې نه ئې غوښتل نینوا ته ولاړ شي، فیصله ئې وکړه چې له خدای نه ترشیش ته وتښتي!!... په کشتۍ کې سور شو... طوفان راغی، نږدې وه کشتۍ غرقه شي... د دې لپاره پچه واچول شوه چې معلومه شي چا خدای غصه کړی... پچه د یونس په نامه وختله، یونس ئې سیند ته وغورځاوو... ماهي له کومې تېر کړ، درې ورځې د ماهي په نس کې پاتې شو، یونس اوږده دعا وکړه، خدای ماهي ته امر وکړ چې یونس په ساحل کې وغورځوه او ماهي همداسې وکړل!! خدای بیا یونس ته وویل: نینوا ته ولاړ شه او هغوی ته ووايه چې بد برخلیک درته منتظر دی!! یونس اطاعت وکړ، نینوا ته ولاړ، چې لوی ښار وو، له یوه ستر بل سر ئې رسېدل درې ورځې مزل غوښت، موعظه ئې پیل کړه، وئې ویل چې له څلوېښتو ورځو وروسته به ښار وران شي!! پاچا او ټول خلک ووېرېدل، توبه ئې وکړه... خدای هم پر دوی رحم وکړ او هغه بلا ئې دفعه کړه!! خو یونس په دې کار سخت ناراضه او غصه شو!!... خدای ته ئې وویل: ما ووژنه! تر دې ژوند مرگ راته غوره دی!! خدای ورته وویل: آیا دا سم کار دی چې ته د دې خلکو په ژغورنې غصه شوی یې؟ یونس له ښاره ووت چې وگوري څه پرې راځي، ناست وو چې ناڅاپي خدای یو بوتی راشین کړ، په ده ئې خپلې پانې وغورولې، له سیوري ئې خوښ شو، خو سبا دا بوتی وچ شو، یونس په دې کار ډېر خفه شو... خدای ورته وویل: آیا د دې بوتی په

وچېدو خفه شوې؟ ده خواب ورکړ: هو!... خدای ورته وویل: ته د هغه بوتې لپاره خفه کېږي چې په یوه شپه کې راپیدا شو او په بله شپه کې له منځه ولاړ، سره له دې چې تائې په راپیدا کېدو کې هیڅ زحمت نه وو ایستلی، نو آیا زما زړه دې د نینوا لپاره ونه سوځېږي چې په هغه کې یوسل شل زره بې گناه ماشومان او ډېر حیوانات اوسېږي!!؟

په دې هکله څو خبرو ته پام وکړي:

- د بایبل له لیکونکي پوښتنه کوم: دلته چې تا خدای ته کومه وینا منسوب کړې، یونس ته ئې خواب ورکړی او هغه ته ئې ویلي: ته د هغه بوتې لپاره خفه کېږي چې په یوه شپه کې راپیدا شو او په بله شپه کې له منځه ولاړ، سره له دې چې تائې په راپیدا کېدو کې هیڅ زحمت نه وو ایستلی، نو آیا زما زړه دې د نینوا لپاره ونه سوځېږي چې په هغه کې یوسل شل زره بې گناه ماشومان او ډېر حیوانات اوسېږي!!؟ دا ولې دلته خدای د یونس غوښتنه نه مني، د بابل خلکو ته د سزا په ورکولو کې تلوار نه کوي، د دوی توبه ئې قبوله کړه او عذاب ئې تم کړ؟ سره له دې چې دوی اسرائیلیان نه دي او ستا په وینا د خدای زامن نه دي!! دا وینا ستا د ټولو مخکنیو ویناوو خلاف ده او په ټولو تېرو کتابونو کې دا لومړی او یوازنی وار دی چې ته خپل خدای ته دا صفت منسوبوې، تر دې د مخه خو تا خپل خدای داسې انځور کړی چې د عذابونو له نازلولو خوند اخلي، له اسرائیلیانو پرته د نورو قومونو په وژلو، شړلو او د دوی د کورونو په وړاندو خوشحاله کېږي، هغه پاچایان ئې نه دي بڅنلي چې پر نورو قومونو ئې رحم کړی او د دوی د اسیرانو په وژلو کې ئې لټي کړې!!؟ د الله تعالی په اړه ستا دا وینا سمه ده که مخکنۍ؟ دا ولې دلته خدای د یوه مهربان ذات په توګه معرفي کوي او نبی د یوه سخت زړې انسان په توګه، خو تر دې د مخه دې خدای سخت زړی او غضبناک معرفي کاوو او نبی زړه سواند؟ فقط یوه وجه په نظر راځي او هغه دا چې نبی باید داسې انځور شي چې د خپل قوم په اړه تعصب لري، که خدای د اسرائیلیانو په ضد د عذاب پرېکړه وکړي نو نبی ئې باید مخنیوی وکړي او که د اسرائیلیانو د دښمنانو په اړه د کومې پېرزوینې پرېکړه کوي نو نبی باید داسې شدید اعتراض وکړي چې خدای ته

وایي: د دې حالت تر لیدو خو دا راته غوره دی چې زه مړ شم!!

• که د بايبل دا کتاب د پیغمبر علیه السلام له بعثت نه وروسته لیکل شوی وي نو په یقین سره ویلی شو چې دا قصه ئې له قرآن نه اخستې او په هغې کې ئې کرکجن تصرف او تحریف کړی او که تر دې د مخه لیکل شوی وي نو قرآن د هغې تصحیح کوي او حقیقت ئې په گوته کوي. د بايبل د تدوین او په اوسنۍ بڼې کې د هغه د خپرولو واضح او یقیني تاریخ نه دی معلوم، محققین وایي چې احتمالاً له شپږمې تر لسمې میلادي پېړۍ کې دا کار شوی.

• قرآن فرمایي چې یونس علیه السلام په داسې سیمې کې مبعوث شوی وو چې د اوسېدونکو شمېر ئې سل زره یا څه زیات وو. دا یوازنی مورد دی چې قرآن د یوه قوم د شمېر خبره کوي او هغه هم په دې توگه چې سل زره او یا څه ترې زیات او دا د دې لپاره چې قرآن د تاریخ او احصایې کتاب نه دی، قانون او لارښود دی او ښایي دا هم د دې لپاره وي چې د بايبل د ادعا پوچ والی په گوته کړي، د بايبل خبره له مبالغې ډکه ده، دومره ښار چې اوږدوالی یا سور ئې د دریو ورځو مزل په اندازه وي، یعنې نږدې پنځوس کیلومتره، دا باید د اوسني بغداد، تهران او حتی د کراچۍ په اندازه پراخ وي او نفوس به ئې هم نږدې لس ملیونه او د ماشومانو شمېر به ئې یو سل شل زره نه بلکې نږدې څلور ملیونه وو، په داسې ښار کې به د یوه مسافر خبره څنگه په یوه ورځ کې د ټولو ښاریانو حتی د پاچا غورځ ته رسېږي؟ هلته خو نه راډیو وه او نه تلویزیون!! څنگه به خلک د یوه ناآشنا مسافر دا خبره مني چې په څلورښتو ورځو کې به دا ښار وران شي او بیا به ټول د پاچا په شمول توبه کوي!! عجیبه ده چې ځینو درنو مفسرینو د قرآن اسلوب او په دې هکله وضاحتونو ته پام نه دی کړی او د قوم د شمېر په اړه ئې ارقام ورکړي، چا یو لک شل زره، چا یو لک دېرش زره او چا تر دې څه کم یا څه زیات ښودلی!! او ځینې بیا د بايبل تر اغېز لاندې تللي او نینوا ئې د یونس علیه السلام د دعوت سیمه ښودلې!! حال دا چې په کار ده د قرآن په الفاظو اکتفاء وکړو او داسې څه له خپل لوري ونه وایو چې قرآن نه دي ویلي او نه ئې خوښوي. قرآن دا نه خوښوي چې مخاطب ئې د شمېرو او ارقامو په بې گټې بحثونو کې مصروف شي.

• قرآن فرمايي چې يونس عليه السلام په قوم کې مېشت وو، ډيره موده ئې خلك د الله تعالى لوري ته وبلل، هغوى پرې ايمان رانه ووړ، ستومانه او غصه شو، خپل مأموريت ئې نيمگړى پرېښود او له وخته مخكې له سنگر نه راکوز شو او د فرار لار ئې غوره كړه، الله تعالى د دغې تېښتې په سبب د سيند خپو ته وسپارو او د كب نس ته تېر شو، خو سيند ته د لوېدو په مهال ئې په خپلې غلطۍ اعتراف وكړ او په دې الفاظو سره ئې ندامت وښود:

﴿لَمَّا جَاءَهُ الْحَمِيمُ أَنْذَرْتَهُ بِرَبِّهِ فَكَفَرْتَهُ فَاخْتَارَ آلَ ثَمُودَ عَلَىٰ مَا يَحْكُمُونَ﴾

﴿لَمَّا جَاءَهُ الْحَمِيمُ أَنْذَرْتَهُ بِرَبِّهِ فَكَفَرْتَهُ فَاخْتَارَ آلَ ثَمُودَ عَلَىٰ مَا يَحْكُمُونَ﴾

الانبیاء: ۸۷-۸۸

﴿لَمَّا جَاءَهُ الْحَمِيمُ أَنْذَرْتَهُ بِرَبِّهِ فَكَفَرْتَهُ فَاخْتَارَ آلَ ثَمُودَ عَلَىٰ مَا يَحْكُمُونَ﴾

او هغه كب وال در په ياد كړه چې كله په غصې روان شو او گمان ئې وكړ چې مونږ به هيڅكله پرې ونه توانېږو، نو په تيارو كې ئې غږ كړ: له تا پرته بل معبود نه شته، پاكي تالره ده، يقيناً چې زه له ظالمانو څخه يم!! نو دده دعا مو قبوله كړه او له غمه مو وژغورو او مؤمنان همدا سې ژغورو.

يعني يوازنى معبود ته يې، زما په اړه ستا پرېكړه عادلانه ده، زه پرې قانع يم او اعتراض نه لرم، اعتراف كوم چې له ما نه تېرى شوى!!

الله تعالى ورته عفو وكړه، د كب له نسه روغ رمت ووت، خپل قوم ته ستون شو، هغوى الهي عذاب د نازلېدو په حال كې ليدلى وو، ايمان ئې راوړ او الله تعالى هغه عذاب تم كړ او قرآن فرمايي چې دا يوازنى قوم دى چې د عذاب پرېكړه ئې معطل او مسترده شوه او دا ځكه چې پيغمبر خپل مأموريت نه وو بشپړ كړى او اتمام حجت نه وو شوى، كه نه نو د الله تعالى پرېكړې نه بدلېږي، دا پرېكړې هغسې نه دي لكه چې بايبل ئې د ژر ژر بدلېدو ادعا كوي!!

﴿لَمَّا جَاءَهُ الْحَمِيمُ أَنْذَرْتَهُ بِرَبِّهِ فَكَفَرْتَهُ فَاخْتَارَ آلَ ثَمُودَ عَلَىٰ مَا يَحْكُمُونَ﴾

يونس: ۹۸

﴿لَمَّا جَاءَهُ الْحَمِيمُ أَنْذَرْتَهُ بِرَبِّهِ فَكَفَرْتَهُ فَاخْتَارَ آلَ ثَمُودَ عَلَىٰ مَا يَحْكُمُونَ﴾

د يونس له قوم نه پرته بل داسې كلې نه دى ليدل شوى چې د عذاب له پرېكړې

وروسته ئې ایمان راوړلو گټه ورسولې وي، خو کله چې دې قوم ایمان راوړ نو د سپکاوي عذاب مو په دنیوي ژوند کې ترې لرې کړي او تر یوه وخته مو له خپلو پېرزوینو برخمن کړل.

وېرې دې لاس ته راوړل چې دې قوم ایمان راوړل او تر یوه وخته مو له خپلو پېرزوینو برخمن کړل. خو کله چې دې قوم ایمان راوړ نو د سپکاوي عذاب مو په دنیوي ژوند کې ترې لرې کړي او تر یوه وخته مو له خپلو پېرزوینو برخمن کړل.

الصفت: ۱۳۹-۱۴۸

او یقیناً چې یونس هم له پیغمبرانو څخه وو. کله چې د ډکې کشتۍ په لور وتښتېدو. پچه ئې سره واچوله او دی پر وخوت. نو کب په داسې حال کې تېر کړ چې ځان ئې پر گانو. که له تسبیح ویونکو څخه نه وی، نو تر هغې ورځې به د هغه په نس کې پاتې وو چې خلک بیا راژوندي کېږي. نو په داسې حال کې مو په لوڅ ډاگ و غورځاوو چې ناروغ وو، او د کدو بوتی مو پرې راشین کړ. او سلو زرو یا تر دې څه زیاتو (خلکو) ته مو استازی لېږلی وو. نو ایمان ئې پرې راوړ او تر یوه وخته مو مهلت ورکړ.

گورئ چې د یونس علیه السلام په قصې کې د الله د لارې مجاهدینو او دعوتگرانو ته یو ستر درس او لارښوونه پرته ده، دوی ته وايي: پام کوئ چې له ستونزو او کړاوونو سره د مخامخېدو په سبب خپله مبارزه نیمگړې پرې نه ږدئ، د خلکو مخالفتونه باید تاسو مایوس نه کړي، د خپل دعوت له پایلو او نتایجو مه نامېده کېږئ، سنگر مه پرېږدئ، دا گمان مه کوئ چې د سنگر په پرېښودو سره ستاسو ستونزې حل کېدی شي!! وگورئ یونس علیه السلام مخکې له وخته خپل سنگر پرېښود، له ولس نه مایوس شو، بلې سیمې ته ئې د تلو پرېکړه وکړه، نتیجه

ئې دا شوه چې د کب په کومې کې پرېوځي!! خو کله چې ده په خپلې اشتباه اعتراف وکړ، له هغه سخت مصيبت نه مو وژغورو، له مؤمنانو سره زموږ معامله همداسې وي!!

ښايي بې مناسبته به نه وي که په قرآن کې د يونس عليه السلام د قصې اغېز د خپل ژوند په يوه ډېر نازک او حساس پړاو کې ستاسو مخې ته کېږدو: دا هغه پړاو وو چې د کابل په جنوب کې په چهار آسياب کې او له هغو جگړو سره مخامخ وو چې د شمال ائتلافي جبهې پيل کړې وې، د روسانو د وتلو پر مهال مسکو او واشنگټن په دې توافق وکړ چې روسي فوځونه دې ووځي، د مجاهدينو د حکومت د جوړېدو مخه په گډه ونيسي، د نجيب حکومت پاتې شي، د امريکا پلوي ډلې له کمونستانو سره ائتلافي حکومت جوړ کړي، پاکستان او ايران د دې ائتلافي حکومت ملاتړ وکړي، ايران موافقه وکړه، شورای نظار او شيعه ډلې ئې له نجيب سره روغې جوړې او ملگرتيا ته تيار کړل، په مشهد کې ئې نجيب ته ښه راغلاست ووايو، شيعه ډلو په باميان کې او شورای نظار په پنجشير کې د مجاهدينو د تلو راتلو لارې بندې کړې او د دوی په کاروانونو ئې بريدونه پيل کړل، کله چې د نجيب حکومت په نسکورېدو شو، نو د ايران په وساطت د جبل السراج ائتلاف جوړ شو، دا ائتلافي جبهه د پرچم له مسکو پلوه ډلې، ايران پلوه شيعه ډلو او شورای نظار نه جوړه شوې وه، غوښتل ئې نجيب لرې کړي او په ځای ئې ائتلافي حکومت جوړ کړي، د دې ائتلافي حکومت د صدارت لپاره عبدالعلي مزاری غوره شوی وو، نجيب دې نتيجه ته رسېدلې وو چې قدرت يوه داسې موقت حکومت ته پرېږدي چې د ملگرو ملتونو په وساطت جوړ شي او د دولت مخالفينو ته هم د منلو وړ وي، خو د پرچم د ډلې نظامي اړخ چې د ببرک کارمل پلويان او د حکومت ټول مهم نظامي مناصب ئې په لاس کې وو، له دې طرحې سره موافق نه وو، د يوې سپينې کودتا په ترڅ کې ئې نجيب لرې کړ او قدرت ئې په خپل لاس کې ونيولو، د شورای نظار او شيعه ډلو مسلح کسان ئې کابل ته راانتقال کړل او زموږ په خلاف ئې جگړه پيل کړه، پاکستان د امريکا تر فشار لاندې له دې بدلون سره توافق وکړ، داسې موقت حکومت ئې په پېښور کې جوړ کړ چې ترکيب ئې دغې ائتلافي جبهې او د

دوی بهرنیو حامیانو ته د منلو وړ وو، د آی اس آی جنرال د افغاني ډلو مشرانو ته ویل: که دا کار ونه کړو په کابل مسلط جنرالان مخالفت کوي!! مونږ یوازې پاتې وو، په یوازې سر مو د بریدونو په وړاندې مقاومت کاوو، پاکستان زمونږ دفترونه وترل، ایران په خلاص او په پراخه پیماننه دې ائتلافي جبهې ته وسایل او مهمات لېږل، داسې وخت هم راورسېدو چې هره ورځ به له مشهد نه له شپږو تر لسو طیارو مهمات او وسایل بگرام او تخار ته انتقالېدل، مسکو ورته پیسې چاپولې او هره اونۍ به له پیسو ډک کانتیرونه له مسکو نه بگرام ته رارسېدل... که څه هم زمونږ مجاهدینو په مېړانه مقاومت کاوو او د دوی ټول بریدونه ئې په شا تمبول خو ما غوښتل له دې جگړې د وتلو کومه مناسبه لار پیدا کړو، په یوه موقت حکومت توافق وشي او بیا انتخابات ترسره شي، د جگړو دوام مې مضر گانو، خو مقابل لوري او د دوی بهرنیو حامیانو خپلې گټې د جگړو په دوام کې لټولې، زمونږ هره هڅه ئې له ناکامۍ سره مخامخ کوله، په دغه سخت دوران کې مې څو ځلې په فکر کې گرځېدلې چې په یوه طرفه توگه د جگړې پای اعلان کړم، مجاهدینو ته ووايم چې له سنگرونو په شا شئ او څه موده د انتظار حالت غوره کړئ!! بنايي دا به د ډېرو له نظره یو غوره او مناسب تصمیم وو، خو زه هر ځل دوو خبرو له دې تصمیم نه په شا کړی يم:

- یو دا چې گمان مې کاوو ائتلافي جبهه به له دې اعلان سره سره زمونږ په ضد خپله جگړه متوقف نه کړي، زمونږ سیاسي شته والی به هم ونه زغمي او له کابل نه لرې په ولایاتو کې به هم مونږ آرام پرې نه ږدي او د چهارآسیاب روانه جگړه به د هېواد نورو سیمو ته انتقال کړي.

- بل دا چې هر ځل مې د یونس علیه السلام دغه قصه مخې ته درېدلې او زه ئې له خپل تصمیم نه په شا کړی يم، احساس مې دا وو چې د ستړیا یا ستونزو په سبب خپل سنگرونه کمونستو جنرالانو ته پرېښودل ستره گناه ده. که داسې څوک پیدا شوی وی چې دا سنگرونه ئې ساتلي وی او د کمونستانو په لاس کې ئې پرېوتو ته نه وی پرېښي نو ما به همغه وخت خپل هر څه هغه ته سپارلي وو.

میکاه

د دې کتاب په سرېزې کې لولو: دا کتاب تر هغه لږ د مخه لیکل شوی چې په ۷۲۲ مخکې له میلاد نه د اسرائیليانو شمالي حکومت نسکور شو، میکاه په دې کتاب کې د نورو انبیاوو په څېر د اسرائیليانو د گناهونو په ضد خبرې کوي خو په عین وخت کې د داسې راتلونکې په هکله زېری ورکوي چې په هغې کې به د خدای برکت د ده د قوم په برخه شي!! هغه گناهونه چې خدای پرې غصه کېدو دا وو: شرک، د بتانو لمانځنه، د فقيرانو استثمار او د خدای له اوامرو سرغړونه، میکاه وړاندوینه کوله چې د اسرائیليانو او يهودانو پلازمېنې سامره او اورشلیم به د دوی د دښمنانو په لاس وران شي،... بیا به موعود مسیح راشي او هغه منصوبه به عملي کړي چې خدای د انسانانو د ژغورنې لپاره جوړه کړې، میکاه یوازنی نبي دی چې د مسیح د زېږېدو ځای په گوته کوي!! کتاب داسې پیل شوی: د یوتا، آجاز او حزقیاء... د پاچایۍ په دوران کې خدای میکاه ته د سامره او اورشلیم په اړه دا پیغام په یوې رؤیا کې ورکړ: اې ټولو قومونو! واورئ، خدای له خپل سپېڅلي کور څخه ستاسو په ضد شهادت ورکوي، خدای په آسمانونو کې خپل تخت پرېږدي او د غرونو له لوړو ځمکې ته راکوزېږي، غرونه به د ده ترپښو لاندې د مومو په څېر ویلي شي او د سېل په څېر به له لوړو نه درو ته راوبهېږي!! دا ټول به د اسرائیليانو او يهودانو د گناهونو په سبب ترسره شي!! بیا د يهودانو او اسرائیليانو د مختلفو سیمو، ښارونو او قبیلو نومونه اخلي او لیکي چې څه به ورسره وشي، څنگه به دا سیمې وړانې شي او خلک به له کوم برخليک سره مخامخ شي!! بیا د اسرائیليانو انبیاء او د قوم مشران ملامتوي او ورته وايي: ...تاسو له ښو کرکه لرئ او بد

خوبسوئ، تاسو زما قوم له پوسته کوئ، غوښه ئې په هډوکو نه پرېږدئ، هډوکي ئې ورماتوئ... نو خدای ستاسو دعا نه قبلوي او مخ درنه اړوي... خدای وایي: اې دروغجنو انبیاوو چې زما قوم بې لارې کوئ! څوک چې اجوره درکوي په جگ غږد هغه د سلامتی دعاگانې کوئ او څوک چې شکرانې نه درکوي گواښئ ئې.. اې ظالمانو، اې رشوت خورو، اې اجیرو واعظانو! چې اجوره درنه کړي موعظه نه کوئ او په درواغو وایئ چې خدای له مونږ سره او سپړي نو ځکه به مونږ ته هیڅکله زیان نه رسېږي... ستاسو په سبب به اورشلیم وران شي!! او په پای کې همغه وړاندوینې کوي چې الفاظ ئې د اشعیا له کتاب نه رانقل کړي: په راتلونکو ورځو کې به خلک هغه غره ته ځي چې د خدای کور پرې جوړ شوی او وایي به: راشئ د خدای هغه غره ته ولاړ شو چې د اسرائیلیانو د خدای کور پرې جوړ شوی، د خدای او امر واورو او اطاعت ئې وکړو، خدای به د قومونو تر منځ جگړې پای ته ورسوي، دوی به له خپلو تورو یوې او له خپلو نېزو اړې جوړې کړي...

د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: خدای کله په آسمانونو کې خپل تخت پرېښود او د غرونو له لوړو ځمکې ته راکوز شو؟ کله غرونه د ده ترپښو لاندې د مومو په څېر ویلي شول او د سېل په څېر له لوړو نه درو ته راوبهېدل؟! تاسو ولې بیا هم د هغو انبیاوو وړاندوینې منئ چې میکاه ئې په دغو الفاظو محکوموي: اې دروغجنو انبیاوو چې زما قوم بې لارې کوئ! څوک چې اجوره درکوي په جگ غږد هغه د سلامتی دعاگانې کوئ او څوک چې شکرانې نه درکوي گواښئ ئې.. اې ظالمانو، اې رشوت خورو، اې اجیرو واعظانو! چې اجوره درنه کړي موعظه نه کوئ او په درواغو وایئ چې خدای له مونږ سره او سپړي نو ځکه به مونږ ته هیڅکله زیان نه رسېږي... ستاسو په سبب به اورشلیم وران شي!!!

له بیت لحم نه د یوه پېشوا د ظهور وعده

د میکاه لیکونکی تر دې سرلیک لاندې لیکي: اې بیت لحم افراته! که څه هم په یهودا کې وړوکی کلی یې، خو له تا به داسې څوک ظهور وکړي چې له ازله وو او هغه به زما د قوم اسرائیل لارښوونه وکړي، خدای به خپل قوم تر هغه دښمن ته

تسليم نه کړي چې حامله بنځه خپل زوی وزېږوي، په دې وخت کې به د اسرائیليانو پاتې شونې چې په اسارت کې ژوند کوي بېرته راستانه شي او له خپلو وروڼو سره به یوځای شي... کله چې هغه د خدای، خپل خدای له قوت او جلال سره راشي، خپله رڼه به وپیايي، د ده قوم به په امنیت کې ژوند کوي، دا ځکه چې د نړۍ ټول خلک به د ده په عظمت پوه شي!! کله چې آشوریان زمونږ په سیمې برید وکړي او زمونږ کلاگانو ته داخل شي، مونږ به خپل ځواکمن مشران مقابلې ته ورولېږو او دوی به آشور، دا د نمرود هېواد په خپلو ایستلو تورو فتح کړي!! او کله چې آشوریان پر مونږ برید وکړي، دی به مو له هغوی ژغوري!! په دې وخت کې به اسرائیليان نورو خلکو ته د خدای له لوري د پرځې او باران په څېر وي، دوی به د نورو قومونو په منځ کې داسې وي لکه زمري د مېړو په رمو کې، چې د دوی له منځه د تېرېدو په وخت کې به ئې تر پښو لاندې کوي او څیرې به ئې خو څوک به ئې مخنیوی نه شي کولی... دښمنان به نابود کړي..

څو اساسي خبرو ته ستاسو پام رااړوم:

- د بایبل د وینا له مخې دا لومړی ځل دی چې د یوه ناجي د راتلو او د هغه د زېږېدو په اړه وړاندوینه کېږي، پوښتنه دا ده چې تر دې مخکې د بایبل په ټولو مهمو کتابونو کې ولې دا وړاندوینه نه ترسترگو کېږي؟ دا خو د مسیحیانو د مذهب تر ټولو ستره او اساسي خبره ده، له دې پرته خو مسیحیت هېڅ معنی نه لري، ولې دا موضوع د کتاب په پای کې، په لنډو او مجملو الفاظو راغلې؟! د یوه مذهب اساسي موضوع خو د کتاب په سر کې، په واضح الفاظو او په مکرره توګه راځي!!

- بایبل له یوې خوا وایي چې دا ناجي به له حاملې بنځې دنیا ته راشي او له بلې خوا ادعا کوي چې دی په ازل کې وو!! آیا کوم عاقل انسان به دا خبره ومني چې یو څوک هم ازلي وي او هم له مور پیدا شوی، ازلي خو هغه چا ته وایي چې د پیدا کېدو نېټه ونه لري او له حاملې بنځې پیدا شوی هغه چا ته وایي چې له زېږېدو مخکې نه وو!! دا معما هم د سامسون معما ته ورته ده، یوازې د بایبل لیکونکی پرې پوهېږي!!

• تبعید شوي اسرائیلیان خو له بابل نه هم او له نورو سیمو هم خپل هېواد ته ستانه او له خپلو وروڼو سره یو ځای شول، خو مخکې له دې چې هغه ناجي راشي، دا ولې؟! که دا وړاندوینه رښتیا وي نو هغه ماشوم خو به د دوی له ستندېدو مخکې پیدا شوی وي، تاسو ولې بل ته انتظار کوئ؟

• اوس خو نه د آشور په نامه کوم هېواد شته او نه آشوریان داسې ځواکمن قوم چې تاسو وگواښي، ستاسو په هېواد حمله وکړي او کلاگانو ته مو داخل شي، د دغې وړاندوینې معنی څه ده؟ له دې الفاظو خو معلومېږي چې دا د هغه وخت خبرې دي چې آشوریان ځواکمن وو او تاسو ئې گواښلئ اوس به دا وړاندوینه څنگه تعبیروئ.

• آیا د هغه ناجي له راتلو وروسته به ستاسو معامله له نورو قومونو سره داسې وي لکه له رمو سره د هغو زمريانو معامله چې مېرې تر پښو لاندې کوي او څيري ئې خو څوک ئې مخنیوی نه شي کولی؟!

• که تاسو موعود ناجي ته د انتظار د عقیدې جرړې ولټوئ درته ثابت به شي چې دا تر مسیحیت نه ډېر زوړ تاریخ لري، مسیحیانو او تر دوی وروسته نورو جاهلي او مشرکو مذاهبو له هغوی نه اقتباس کړې، د بودا په اړه د بودایانو عقیده دا ده چې: بودا د خدای زوی دی، له کړاوونو نه د خلکو ژغورونکی دی، د دوی د گناهونو پېټی ئې په خپلو اوږو واخیست، روح القدس د (مایا) په جسد کې حلول وکړ او بودا دنیا ته راغی، کله چې وزېږېدو د آسمان لښکرو خوشحالي وکړه او فرشتو سندرې وویلې، حکیمانو بودا وپېژاندو چې په ده کې الهي روح ده، بودا یو ځل د بتانو ځای ته ننوت، ټول بتان ورته سجده شول، د ژوند په وروستیو کې یو نور پرې راکوز شو او د ده سر ئې احاطه کړ، له ده نه ستر نور خور شو، لیدونکو ئې وویل: دا انسان نه دی، حتماً ستر خدای دی، کله چې مړ شو پلویانو ئې وویل: له خپل جسد سره آسمان ته وخت، له هغه وروسته چې خپل کار ئې په ځمکې کې بشپړ کړ، بېرته به ځمکې ته راگرځي چې صلح او برکت ورپه برخه کړي، بودا ازلي دی، له نوره جوړ شوی...

• د روم د بحیرې شاوخوا مېشت قومونو کې تر مسیحیت نه د مخه داسې

مذاهب راولاړ شول چې په يوه سري معبود ئې باور وو او دا گمان ئې کاوو چې هغه د انسان په بڼې کې ژوند کړی، مړ شوی او بېرته راژوندی شوی، په دغو مذاهبو کې د متراس مذهب تر ټولو مشهور وو، پلویان ئې په دې عقیده وو چې متراس یو اتل ځوان او یو معبود وو، د بې وزلو خلکو مرسته به ئې کوله، آسمان ته لوړ کړی شو، اوس په هغه ځای کې د خپلو پلویانو گټو ته پاملرنه کوي، له آسمانه به بیا ځمکې ته راشي!!

• بودایان، د متراس پلویان او مسیحیان سره ورته دي، د دوی منتظر ناجي اول دنیا ته راغلی، ستر ستر کارونه ئې کړي، مړ شوی، بېرته ژوندی شوی، آسمان ته ختلی، بیا به راځي، د يهودانو منتظر ناجي لا نه دی پیدا شوی، په مناسب وخت کې به پیدا شي او يهودانو ته به ستر ستر کارونه وکړي، د شيعه گانو منتظر ناجي پنځه کلن وو چې غائب شو، تر اوسه ژوندی دی، خدای د ټول عالم چارې ورسپارلې دي، د شيعه وو دعاگانې د ده له لارې او د ده په شفاعت او وساطت قبلوي، په مناسب وخت کې به راشي او د شيعه وو ټول دښمنان به ووژني!! تاسو په خپله قضاوت وکړئ چې په دغو ډلو کې د کومې ډلې عقیده تر ټولو زیاته د عقل خلاف ده!!؟

قرآن فرمایي چې مسیحیانو او يهودانو د منتظر ناجي په اړه خپل شرکي عقاید له مخکنیو کافرانو ترلاسه کړي:

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ فَقُلْنَا لَا يَخْتَصِمُونَ لَكَ يَوْمَئِذٍ حُكْمٌ

التوبة: ۳۰
او يهودانو وويل: عزيز د خدای زوی دی او مسیحیانو وويل: مسیح د خدای زوی دی، دا هسې د دوی د خولو خبرې دي، له هغو کافرانو سره خپله خبره ورته کوي چې (تر دوی) مخکې وو، الله دې دوی هلاک کړي، څنگه دوکه کېږي!!؟

د زمانې په هر پړاو کې چې خلکو د انسان په بڼې کې ځان ته معبود جوړ کړی،

دا کاذب او دروغجن معبودان يا ټگمارو مذهبي مشرانو جوړ کړي، يا مکارو سياسي مشرانو؟! کاذب معبود هم د مذهبي مشر په لاس کې دام وي او هم د مکار سياسي مشر په لاس کې د خپل حريف د ماتولو توره او ډال، او دا دواړه د انساني نړۍ عجيبې او حيرانوونکې کرشمې دي. يو داعي او مصلح به د ظلم خلاف قيام وکړي، د محکومو او مظلومو انسانانو لپاره به آزادي او عدالت وغواړي او په اوچت غږ به ووايي: انسانان ټول برابر پيدا شوي، ظلم او جهل دوی په خپلو کې ويشلي، له يوه ئې بادار او له بل نه مریي جوړ کړی، دا د ظلم نظام ړنگ کړئ، دا د مظلومانو په لاس پنبو کې پراته زنځيرونه مات کړئ، انسان بايد له خپل رب نه پرته بل ته سر ټيټ نه کړي... مظلومان به ده او د ده دعوت ته د شک په سترگه وگوري، ظالمان به ئې خطرناک وگني، د امپراطور له نظام، دين او مذهب نه د بغاوت په جرم به متهم شي، مذهبي مشران به ئې د وژلو فتوی ورکړي، قاضي به ئې په قتل محکوم کړي، په دار به شي، جسد به ئې په اور کې واچولی شي، په صليب به وځړولی شي، خو همدا باغي، مطرود، محکوم او په صليب خپڅول شوی به پس له لنډې مودې د يوه نوي امپراطور لپاره د خپل مخکني رقيب په ضد يوه مؤثره وسيله شي، هغه به د ظلم قرباني وگني، مجسمې به ئې جوړې کړي، هماغه مخکني مذهبي مشران به ئې يوه سپيڅلې هستي وگني، د ده د لمانځنې فتوی به ورکړي، له ده سره به هر مخالفت او د ده په ضد هره وينا او له عظمت نه ئې هر انکار به له خدای او له نوې نظام او له نوې دين او مذهب نه بغاوت وگني، هومره تبليغات به ورته وکړي چې عوام به ئې خدای وگني، د هغه مجسمې به جوړې کړي، يو به ئې د مجسمو دکان جوړ کړي، دا به ئې حرفه شي، په خرڅولو به ئې ډبر څه ترلاسه کړي، بل به ئې د څه ترلاسه کولو لپاره مجسمې ته په سجده شي، هغه ته به خپل حاجتونه وړاندې کوي، مرستې ته به ئې رابولي، د خدای ځای ناستی به ئې کړي، په دې ترتيب به د نوې سياسي نظام په څنگ کې نوی مذهب رامنځته شي، د زور نظام باغي به د نوي نظام (اله) شي، ټگمار مذهبي مشر به هم د (باغي) گڅولو په فتوی سره خپله اجوره ترلاسه کړي او هم له هغه (باغي) نه د (اله) جوړولو په فتوی سره!! پرون د مخکني نظام د معبد مجاور وو او نن د هغه (باغي) د قبر

مجاور او متولي، دا د طاغوت په لاس د هر محرف مذهب د رامنځ ته کېدو قصه ده او دا د شخصیتونو، قبرونو او بتانو د لمانځونکو قصه ده. له بودا سره همداسې وشول، له عیسی علیه السلام سره همداسې وشول او له ډېرو نورو سره همداسې!!

آیا دې ته مو توجه کړې چې څنگه نن د هرې کلیسا په هر دېوال د عیسی علیه السلام هغه مجسمه ترسترگو کېږي چې په صلیب ئې ځوړند نښي، په لاسونو او پښو ئې مېخونه ټک وهل شوي، وجود ئې تغمې تغمې، زخمي زخمي او په وینو سور؟ له مجاور نه پوښتنه وکړه چې دا څوک دی؟ ولې په داسې دردوونکي حالت کې بنودل شوی؟ ځواب ئې دا دی: دا مسیح، د خدای زوی او په خپله خدای دی، ځمکې ته راغلی وو، د خپلو بندگانو د ژغورنې لپاره!! پوښتنه وکړه: مگر څوک کولی شي چې خدای په دار کړي، په لاسونو ئې مېخونه ټک وهي، په درو ئې ووهي؟ ځواب ئې دا دی: هیڅکله نه، ده په خپله ځان قربانۍ ته وړاندې کړ، چې زموږ د گناهونو فدیة ورکړي او د قیامت په ورځ د ده ټول منونکي له مؤاخذه او مجازات نه پرته مخامخ جنت ته ولاړ شي!! پوښتنه وکړه: دا نورې مجسمې د چا دي، دوی ولې په صلیب ځوړند بنودل شوي، دوی هم هر یو بېل خدای وو که همغه یو خدای په بېلو بېلو څېرو کې؟ وایي به: دا د مسیح حواریون وو، د ده ملگرتیا ئې وکړه او په همدې جرم په صلیب ځوړند او په اور کې وسوځول شول، پلار خدای او زوی مسیح همداسې غوره گڼله!! پوښتنه وکړه: دا ولې د هغه صلیب نښه نن د هر مسیحي په سینه ځوړنده ده؟ په دې صلیب خو باید د هغه امپراطور جسد ځوړند شوی وی او د هغه د قبر د پاسه نصب شوی وی چې دا ئې مسیح علیه السلام او د ده د حواریونو لپاره جوړ کړی وو!! ولې باید د مسیحيانو د غاړو طوق وي؟ صلیب خو د ماتولو دی نه د لمانځلو، دا خو د وحشت او ظلم نښه ده، سپکول او سوځول ئې پکار ده، نه په غاړه ځوړندول؟ پوښتنه وکړه: هغه خدای به ستا حاجتونه څنگه ترسره کړي شي چې ځان ئې ونه ژغورو، خپل ملگري ئې ونه ژغورل؟ څنگه ومنو چې د ځمکې او آسمانونو پیدا کوونکی خدای د مسیح د وړو کي جسد په اندازه وړوکی کېدی شي، پر خپل ځان داسې لوبې هم منلی شي؟ او دې ته ورته سلهاوو نورو پوښتنو ته هیڅ ځواب نه شي ترلاسه کولی، یو ځواب به واورې: کلیسا ته

راشه، د زېږو اوبو غسل وکړه، د کشيش د لاس مقدس خواړه وخوره، مسيح ته په خپل زړه کې ځای ورکړه، په تندي او د خپلې سينې په بني او کين لوري داسې لاس کېده چې د صليب نښه ترې جوړه شي، حقيقت به درک کړې او د خپلو پوښتنو ځوابونه به ترلاسه کړې!!

حسين رضي الله عنه هم د ظالم او مفسد يزید په ضد غږ اوچت کړ، د کوفې خلکو د ملگرتيا ډاډ ورکړ، خودی ئې د کربلا په ميدان کې يوازې پرېښود، زړه ئې له ده سره خو تورې ئې له يزید سره شوې، د خپلې کورنۍ له اويوو کسانو سره په شهادت ورسېدل، خو کله چې د يزید واکمني پای ته ورسېده، اقتدار د ده د کورنۍ د مخالفينو په لاس کې پرېووت، نو حسين رضي الله عنه نه يوازې په خپله له شهادت نه وروسته امام حسين شو، بلکه امارت د ده د اولادې الهي مسلم حق، نه يوازې د ده په قبر زيارت جوړ شو، بلکه د ده د پلار علي رضي الله عنه لپاره هم په دغه وخت کې قبر په گوته شو او د وخت حاکم ورباندې زيارت جوړ کړ، قبر ئې هم د وخت حاکم د يوه (خوب او رؤيا) په ترڅ کې وموندو، تر دې وخته ئې قبر هيچا ته نه وو معلوم، له دې نېټې وروسته نه يوازې په نجف کې بلکه په ډېرو نورو ځايونو کې هم د ده په نامه زيارتونه جوړ شول، په مزار شريف او د کابل په کارته سخي کې هم!! چا چې يزید ته د امام حسين رضي الله عنه د وژلو فتوی ورکوله د يزید له تلو وروسته د دې زيارتونو مجاور شو، د چا چې تورې له يزید سره وې اوس د کربلا د پيښې په ياد خپلې سينې په زنجيرونو وهي، تورې جامې اغوندي او وير کوي!! همدا کسان د ده اولاده يوازي حقيقي امامان گڼي او يو پنځه کلن لمسی ئې داسې امام زمان گڼي چې خدای ته په خپلو دعاگانو کې وايي: خدایه! امام زمان له مونږ نه راضي کړه، خدایه! د قيامت په ورځ مو د امام زمان په وړاندې شرمنده نه کړې، خدایه! زمونږ دعا گانې امام زمان ته ورسوه!! اوس نو خدای د امام زمان قاصد شو، خدای د امام زمان په دربار کې يو شفيع شو، له هغه نه دا غواړي چې د امام زمان په وړاندې د دوی شفاعت وکړي!! دا امام زمان پنځه کلن ماشوم وو چې له خپله کوره غايب شو، نه ئې تر دې وخته د شهادت کلمه زده وه، نه ئې يو رکعت لمونځ کړی، نه ئې روژه نيولې، نه په قرآن پوهېدو، ... خو سره له دې د خلکو

لارښود او امام شو!! چا امام کړ؟ خدای، چا درته وویل چې خدای د خلکو لپاره یوه پنځه کلن ماشوم امام ټاکلی؟ فوراً درته وایي: داسې خبرې مه کوه چې کافر کېږي!! امام او لارښود خو هغه چا ته وایي چې د خلکو مخې ته روان، په لمانځه کې ورته مخکې او په ژوند کې ئې لارښود وي، غایب کس ته د امام لقب کارول یوه مغالطه ده، الله تعالی به څنگه د خلکو لپاره غایب امام ټاکي!!

چا چې له قسرونو او د قسرونو له واکمنانو نه کرکه درلوده، هر قصر ئې د ظلم نښه گڼله او په همدې جرم له مخالفونو سره مخامخ کېدو او چا چې هر جگ قبر پنگاوو، اوس د دوی له قبرونو نه داسې قسرونه جوړ شوي چې نه فرعون په خپل ژوند کې درلود، نه نمرود او نه یزید. عجیبه ده، عجیبه؛ د ژوندي لپاره قصر حرام دی او د مړي لپاره جائز او د ثواب کار!!

هو؛ په کربلا کې ستر جنایت وشو، دردوونکی او نه هېرېدونکی، خو کاش تا د کربلا د دردوونکې پېښې ترڅنگ هغه توره ورځ هم غندلی چې کربلا او نجف صلیبي ځواکونو اشغال کړل او په لسه او زړه مظلوم عراقیان، د امام حسین د جد امتیان، په خپلو وینو کې ورغړېدل، خو دا دی برعکس گورو چې د نجف مجاور په لندن کې معالجه کېږي او عراق ته له راستنېدو وروسته د نجف او کربلا کنجیانې امریکایانو ته سپاري!!

مسیحي د عیسی علیه السلام مذهب هېر کړ او د ده د مجسمې لمانځل ئې مذهب شو او ده د امام حسین د جد دین ته شا کړه، د امام حسین د قبر لمانځل ئې مذهب شو. گورئ چې مسیحي د صلیب طوق په غاړه گرځوي او دا د کربلا له خاورې نه د جوړ شوي مهر ټاپې په خپل تندي!!

دا دی گورئ چې سیاست کله له پیغمبر نه د مذهب باغي جوړ کړي او کله له دینداره باغي نه خدای!! که د ټگمارو مذهبي مشرانو او د مکارو سیاستمدارانو مکرونه عجیب دي، نو تر دې د هغه چا سفاهت د لازيات حیرت او تعجب وړ دی چې د دوی د مکر په دام کې پرېوځي او (دروغ) د (مذهب) په نامه مني!! خو نه؛ ترڅو چې دنیا وي، ساده لوح او سفیه انسانان به هم وي او د ټگمارو په دام کې به د دوی پرېوتل هم!! که سامري له سخوندر نه معبود جوړولی شي او هندو له غوا نه،

که د یهودو ملایان د یوه واکمن په دربار کې مریم په زنا متهم کوي او زوی ئې ساحر گڼي، خو د بل واکمن په دربار کې ئې دا د خدای مور گڼي او زوی ئې د خدای زوی، نو له پنځه کلن غائب ماشوم نه امام زمان جوړول او خدای د ده قاصد گڼل هم ډېره نادره خبره نه ده!! نو په دې هم ډېر تعجب مه کوئ چې څنگه یوه داسې کس ته له مرگ نه وروسته د امام لقب ورکوي چې له بل سره ئې بیعت کړی او د هغه تر امامت لاندې ئې په دولت کې کار کړی، وائې: دا د دې لپاره چې هغه (تقیه) کوله، (تقیه) خو د ثواب ستر کار دی، هومره چې ترشهادت نه ئې هم اجر زیات دی!! یعنی (مذهبي خدعه) نه یوازې جائزه ده بلکه د ثواب موجب!! په دې هم حیرت مه کوه چې ولې به هغه څوک په خپله د زهرو جام څښي چې په غیب پوهېږي، همغه کار چې وائې امام کاظم وکړ!! او عالم الغیب به ولې په داسې خلکو اعتبار کوي چې د اعتبار وړ نه دي او دی به په میدان کې یوازې پرېږدي او ولې به هغه څوک له خپل ملک نه شړل کېږي چې (متصرف الامور) ئې گڼي او د (حاجتونو د تر سره کېدو مرجع) ئې بولي، څوک چې په خپل ژوند کې نه خپل مشکلات حل کولی شي او نه د خپلو ملگرو، نو له مرگ نه وروسته به څنگه د ژوند یو ستونزې حل کړي؟

مسیحیان د عیسی علیه السلام بیا راتلو ته منتظر دي، خو که هغه راغی نو تر هر چا د مخه به دوی د ده مخالفت کوي، د خپلو پلرونو په څېر به د هغه د وژلو لپاره ملا تړي، پلرونو ئې په دې خاطر د ده د وژلو هوډ وکړ چې دی یو انسان دی، نه له ځانه دفاع کولی شي او نه له خپلو ملگرو نه، د خدای پیغمبر خو باید داسې نه وي، باید فرشته وي او د سترگې په یوه رپ او د گوتې په یوې اشارې سره باید ځمکه او آسمان و خوځولی شي او د دوی او سني زامن به ئې هم دروغجن گڼي ورته وائې به: ته هغه عیسی نه یې چې مونږ ورته منتظر وو، ته یو عادي انسان یې، عیسی خو د خدای زوی دی او په متو کې ئې د خدای زور. یهودان مسیح ته منتظر وو خو چې مسیح راغی منتظر مسیح ئې ونه گانو او ایمان پرې رانه ووړ!!

که دا نن هغه امام زمان راشي چې ځینې ورته منتظر دي او ووائې: د زمانې د فرعون او د وخت د یزید په خلاف قیام وکړئ، له اسلام نه دفاع ته چمتو شی، خپل هېواد د صلیبي ځواکونو له سلطې نه آزاد کړئ، نو وبه گورئ چې تر هر چا د مخه

ئې هغه خوك مخالفت وكړي چې نن وايي : عجل الله فرجه الشريف: خدای دې د ده راوتل رانږدې كړي!! دغه خلك به ورته وايي: ته خو هغه امام زمان نه يې چې مونږ ئې په انتظار كې وو ، ته خو له مونږ نه مرسته غواړې او له هغه نه خو به مونږ مرسته غوښته!! ته مونږ قيام او جهاد ته رابلې، حال دا چې امام زمان خو د يوې گوتې په خوځولو سره ځمكه او آسمان خوځولى شي!!

مونږ هم د مسيح راتلو ته منتظر يو ، خو (انسان مسيح) ته ، هغه چې د يوه انسان په څېر به ژوند كوي او لومړى كار به ئې د صليب ماتول وي. مونږ هم مهدي ته منتظر يو ، خو يوه (انسان او مجاهد) مهدي ته ، نه د خدای ځاى ناستى مهدي ته ، داسې مهدي ته چې د توحيد او عدالت لپاره به جهاد كوي او لومړى جنگ به ئې له هغو آخوندانو سره وي چې مشرك شوي ، د جهاد مخالفت كوي او له دين نه ئې دكان جوړ كړى. په دې حيرانوونكو خبرو تعجب مه كوه ، دا ځكه چې سياست له پيغمبر نه د مذهب باغي جوړولى شي او له باغي نه خدای او معبود!!

ناحوم

د دې کتاب په مقدمه کې راغلي: ناحوم نبي د دې کتاب لیکونکی دی چې د ده په اړه دقیق معلومات په لاس کې نه شته، دومره پوهېږو چې دی د القوش په نامه د یوې سیمې او سېدونکې وو!! ... ناحوم د آشوري امپراطورۍ د سقوط وړاندوینه کوي، نینوا ته د یونس له سفره یوه پېړۍ وروسته دا وړاندوینه شوې ده، ... او په ۲۱۲ مخکې له میلاده او له دې وړاندوینې پنځوس کاله وروسته د آشور لویه امپراطوري د بابل په وړاندې په ګونډه شوه او نینوا داسې له خاورو سره برابر شو چې لرغون پوهانو ۲۵۰۰ کاله وروسته د هغه ځینې وران ویدجاړ آثار او پاتې شونې وموندل!!

وړاندوینه ئې داسې ده لکه یو شاعر چې د خیال په عالم کې د خپل هېواد د دښمن د ماتې هیله کوي او دا تمنا په خپلو رنگینو الفاظو کې څرګندوي چې د دښمن په هېواد ناڅاپي برید وشي، ښارونه ئې وران شي، خلک ئې ووژل شي، په کلیو او کورونو ئې اور ګډ شي او هر څه ئې له خاورو سره برابر شي!! پوښتنه دا ده چې د بایبل لیکوال به څنګه دا ثابته کړي چې دا وړاندوینه د نینوا له سقوط نه مخکې شوې؟ دی خو د لیکوال په اړه دقیق معلومات هم نه لري، له دې خبر نه دی چې څه وخت پیدا شوی، څه وخت وفات شوی او دا کتاب ئې کله لیکلی!! آیا داسې ویناوو ته څوک د یوه نبي د وړاندوینې په سترګه کتلی شي چې نیمه پېړۍ وروسته ترسره کېږي؟ که څوک ووايي: دا لویه ونه به ړنګه شي، ټوټې ټوټې به شي، وبه سوځولی شي، آیا دا وړاندوینه ګڼلی شو؟ په داسې حال کې چې لنډه موده وروسته د دې سړي خبره رښتیا کېږي، که څوک ووايي: دا ستره مانۍ به رانسکوره

شي، دا لويه امپراطوري به په زوال محکومه شي، طبيعي ده چې دا دواړه کارونه کېږي، نه يوه مانې. د تل لپاره پاتې کېږي او نه کومه ستره امپراطوري، که دا کارونه وشي آیا د دې سړي خبرې وړاندوينې گنډلي شو؟ د روسانو په ضد د جهاد په دوران کې د افغانستان د پرو مجاهدينو داسې گمان کاوو چې شوروي اتحاد به د بریتانیا په برخليک اخته شي، همداسې وشول، له افغانستان نه ووتل او د شوروي اتحاد وپروونکې امپراطوري ټوټې ټوټې شوه، نن دېر دا گمان کوي چې امريکا به د شوروي اتحاد په برخليک اخته کېږي، که همداسې وشول دې ته به په کومه سترگه گورې؟ آیا هغو کسانو ته به د نبی لقب ورکوي چې داسې وړاندوينې ئې سمې وختې؟!

حقوق

د دې کتاب په سريزې کې هم راغلي: حقوق نبی احتمالاً دا کتاب د ۲۰۵ او ۵۸۲ ميلاد نه مخکې کلونو په منځ کې ليکلی، په خپل کتاب کې دا پوښتنه کوي چې ولې يهودان دومره پليت او گناهگار دي او له دوی نه غواړي چې توبه وکړي او له شرارت نه لاس واخلي که نه نو خدای به د دوی شمالي دښمن، بابليان راولېږي چې د يهودانو هېواد له خاورو سره برابر کړي، ... حقوق خدای ته شکايت کوي: اې خدايه! تر کله به له تا مرسته غواړم چې زما دعا قبوله کړې؟ هر څومره چې چيغې وهم گټه نه لري ځکه ته مو له ظلمه نه ژغورې!! تر کله به د دغو بې عدالتيو شاهد وم؟ ولې څه نه کوي؟ ته زما چيغې نه اورې... اې خدايه! تا بابليانو ته قدرت ورکړ چې مونږ مجازات کړي، صحيح ده چې مونږ گناهگار يو، خو دوی تر مونږ زيات گناهگار دي، .. ته تر دې دېر عادل يې چې بې عدالتي تحمل کړې، نو ولې هغه وخت ساکت يې چې اشرار هغه خلک له کومې تېروي چې تر دوی ئې گناه کمه ده؟ خدای ځواب ورکوي: دا درسره په دېرې وليکه چې ... بدکاران به خامخا له منځه

خي او نېکان به ژوندي پاتې کېږي ځکه چې پر خدای ايمان لري. له دې وروسته د حبقوق دعا او هغه ډاډ بيانوي چې د دغه ځواب له اورېدو وروسته ورسره راپيدا شوی او په همدې سره کتاب پای ته رسوي!!

صفنيا

د دې کتاب په سريزه کې راغلي: بنايي صفنيا نبي دا کتاب په ۲۲۵ مخکې له ميلاده ليکلی وي... صفنيا په دې کتاب کې وړاندوينه کوي چې خدای به حتماً له يهودانو او هغو قومونو سره محاسبه وکړي او مجازات به ئې کړي چې عدالت نه مراعاتوي... هغه اسرئيليانو ته وايي: که خدای ته راوگرځئ او د ده اطاعت وکړئ نو له دې مجازات نه به وژغورل شئ... د کتاب آخري مبحث د اسرئيليانو د هغه قدرت او عظمت په اړه دی چې خدای به ئې د دوی په برخه کړي...

دا کتاب د بايبل د نورو کتابونو په څېر د خدای په سختو او له مبالغې ډکو گواښونو داسې پيل کېږي: خدای فرمايي: د ځمکې له سر نه به هر څه له منځه يوسم، انسانان، حيوانات، د هوا مرغان او د اوبو ماهيان... دا شرير انسان به له ټولو هغو بتانو سره له منځه يوسم چې دی ئې لمانځي!! بيا يو په بل پسې ټول هغه خلك په ډېر تفصيل سره يادوي چې خدای ئې د هلاکولو پرېکړه کړې او خدای ته دا قول منسوبوي: هغه ورځ به له خراغ سره په اورشليم کې گرځم او هغه خلك به راپيدا او مجازات کړم چې گمان کوي زه ئې له گناهونو خبر نه يم او له دوی سره څه کار نه لرم... دا سخته ورځ ده، د خرابۍ او ورانۍ ورځ، د تيارې او ظلمت ورځ، د ورېځو او تيارو ورځ، په شپېلۍ کې به پو شي، جگړه به پيل شي، کلاگانې او بروجونه به رانسکور شي... د اسرئيليانو د گاونډيو ښارونه به ويجاړ شي، په خپل ژوند لوړه کوم چې موآب او عمون به د عموره او سدوم په څېر له منځه ولاړ شي... زما د قوم

پاتې شونې به دوی تالان کړي او سیمې به ئې ونیسي!!! نینوا به داسې وړان شي چې د رمو خرڅای به ترې جوړ شي!!!

گورئ چې دلته هم د نورو کتابونو په څېر د اسرائیلیانو او د دوی د دښمنانو بحث دی او وړاندوینې په دې راڅرخي چې د خدای د قوم بهرني او کورني دښمنان به له منځه ولاړ شي، هرڅه به ئې د خدای د قوم په لاس غارت او سیمې به ئې د دوی په لاس تصرف شي!!! او داسې ورځ به راشي چې خدای دوی ته وایي: ای اورشلیمه! په خوښۍ سره سرود وایه، ای اسرائیل! د بنادۍ نعره اوچته کړه، ځکه چې خدای ستا مجازات تم کړ او ستا دښمنان ئې خواره واره کړل، په خپله خدای، د اسرائیلیانو پاچا په تاسو کې مېشت دی، نور به بلاگانې تانه وپروي!!

د بایبل لیکونکی دې ته نه دی متوجه چې څو کړنې وړاندې خدای ته دا کلام منسوبوي: د ځمکې له سر نه به هر څه له منځه یوسم، انسانان، حیوانات، د هوا مرغان او د اوبو ماهیان ئې... دا شریر انسان به له ټولو هغو بتانو سره له منځه یوسم چې دی ئې لمانځي!! خو وروسته بیا د دې پرېکنده وینا خلاف د یهودانو د ژوندي پاتې کېدو خبره کوي!! آیا یهودان د ځمکې د هغو انسانانو په ضمن کې نه راځي چې خدای ئې د ختمولو خبره کړې؟!! په مخکني کلام کې خو د استثنا هیڅ مجال نه تر سترگو کېږي!!

حجی

بایبل دا کتاب داسې معرفي کوي: دا کتاب حجی نبی لیکلی، له میلاد نه مخکې د ۲۲۰ کال شاوخوا کې، په دې وخت کې یهودان په بابل کې له تبعید نه بېرته راستانه شوي وو او په اورشلیم کې ئې د خدای د کور په جوړولو لاس پورې کړی وو... خو هغه ئې نیمگړی پرېښود... په همدې سبب خدای له لورې، فقر او وچکالی سره مخامخ کړل... په دې وخت کې حجی نبی راڅرگند شو او یهودان ئې تشویق کړل چې د خدای د کور رغونه پیل کړي.

حجی ته د خدای پیغام داسې گڼي: خلکو ته ووايه: آیا دا صحیح ده چې تاسو په آبادو کورونو کې اوسېږئ او زما کور وران پاتې دی؟! زه ناراض یم، نو ځکه ډېره دانه کړئ خو کمه غله ترلاسه کوئ، خورئ خو نه مېرېئ، څښئ خو نه خړوبه کېږئ، جامې اغوندئ خو نه تودېږئ، اجوره ترلاسه کوئ خو داسې ده لکه چې په سوریو جېبونو کې ئې اچوئ... د دې پیغام په اورېدو سره ووېرېدل او کار ئې پیل کړ، نو خدای په ځواب کې دا پیغام ورته راولېږو: زه له تاسو سره یم... ډېر ژر به آسمانونه، ځمکه، سیندونه او وچه ولېزوم، ټول قومونه به نسکور کړم، شتمنۍ به ئې دغه کور ته راشي... او حجی ته د خدای بل پیغام داسې گڼي: زرو بابل د یهودا حاکم ته ووايه: ډېر ژر به آسمانونه، ځمکه ولېزوم او د واکمنانو تختونه به نسکور کړم او قدرت به ئې له منځه یوسم... خو کله چې دا کارونه ترسره شي، اې زرو بابل! زما خدمتگاره! ته به ما ته داسې وې لکه د گوتې غمی، ځکه چې ته مې غوره کړی یې!! خو زرو بابل مې شو او له ده وروسته ډېر نور هم راغلل ولاړل او د بایبل د خدای دا وعده ترسره نه شوه!!

زکریا

بایبل د دې کتاب په مقدمه کې لیکي: د زکریا نبي کتاب د هغو زیاتو وړاندوینو په سبب ډېر معروف دی چې د موعود مسیح په اړه ئې کړې دي، حجي او زکریا په یوه وخت کې اوسېدل، دواړو خلک د خدای د کور بیاودانولو ته هڅول... زکریا به خلکو ته ویل: موعود مسیح راتلونکی دی، کله چې هغه راشي په ټولې دنیا به حکومت کوي، ... د زکریا ځینې وړاندوینې ۵۰۰ کاله وروسته د مسیح په راتلو سره ترسره شوې، نورې برخې به ئې د مسیح د بیا راتلو په وخت کې ترسره شي!! دا کتاب په اتو خوبونو مشتمل دی...

دا زکریا ته د خدای لومړی پیغام گڼي: زه ستاسو له نیکونو ډېر ناراضه او پرې غصه وم، خو اوس تاسو ته وایم: که زما په لوري راوگرځئ زه ستاسو لوري ته درگرځم... بل پیغام دا رؤیا وه: د یو نهر په ژۍ، د ونو په منځ کې مې یوه فرشته په سره آس سوره ولیده، تر شا ئې سره، ژیر او سپین آسونه ولاړ وو، ومې پوښتل: زما سالاره! دا آسونه د څه لپاره هلته ولاړ دي؟ راته وئې ویل: ...خدای رالېږلې دي چې د ځمکې حالت وڅېړي، بیا د دغو آسونو سورو فرشتې ته وویل: په ټولې نړۍ کې وگرځېدو هر ځای کې صلح او آرامي ده!! د خدای فرشتې چې دا خبره واورېده وئې ویل: ای خدایه! اویا کاله کېږي چې د یهودا پر ښارونو غصه وي، څومره وخت به نور تېرېږي چې بیا پرې رحم وکړې، د خدای ځواب فرشتې ته تسلي ورکونکی وو!! بیا فرشتې ما ته وویل: زما لخوا دا پیغام اعلان کړه: زه په اورشلیم او یهودا باندې ډېر غیرت کوم او په هغو قومونو غصه ناک یم چې په امنیت او آرامۍ کې دي.

د دې خبرو معنی دا ده: د خدای فرشته د نورو فرشتو د هغې وینا په اورېدو

خفه شوه چې وټې ويل: په ټولې نړۍ کې آرامي ده!! خدای هم د دې خبرې په اورېدو خفه شو، غیرت ئې په جوش راغی او فیصله ئې وکړه چې له ډېر رحمت او پېرزوینو سره به د یهودانو خوا ته راځم!! اورشلیم ته به برکت ورکړم او په خپله به په کې مېشت شم!!

بل خوب ئې: د حیواناتو څلور بنکران مې ولیدل، له فرشتې مې پوښتنه وکړه: دا څه دي؟ هغې راته وویل: دا د نړۍ هغه څلور ځواکونه په گوته کوي چې د یهودا، اسرائیل او اورشلیم خلک ئې خواره واره کړل، بیا فرشتې څلور پښان راوښودل، پوښتنه مې وکړه: دا د څه لپاره راغلي؟ فرشتې وویل: دا راغلي چې دغه څلور بنکرونه ... ټوټې ټوټې کړي!!! ... بیا مې په یوه بل خوب کې یو سړی ولیدو چې د اندازه کولو لرگی ئې په لاس کې وو، ومې پوښتو: چېرې روان یې؟ هغه راته وویل: ځم چې اورشلیم اندازه کړم او وگورم چې د ټول قوم لپاره کافي پراخوالی لري که نه... بلې فرشتې وویل: ورته ووايه: یوه ورځ به اورشلیم داسې له خلکو ډک وي چې ډېر به له حصار نه بهر اوسېږي، خو خوندي به وي، ځکه په هغه ورځ به خدای په خپله د یوه اورین حصار په توگه د دوی حفاظت کوي!! ای یهودانو! د اورشلیم په لوري وتښتئ او هلته مېشت شئ، زه خدای غوره کړی يم او د هغو قومونو د مقابلې لپاره ئې لېږلی يم چې تاسو ئې ځورولي یئ، ستاسو ځورول د خدای ځورول دي، ځکه تاسو د خدای د سترگو توریئ!! له دوی سره به وجنگېږم، ټول به ستاسو غلامان کړم... ای اورشلیمه! د خوښۍ سندرې ووايه چې خدای فرمایي: زه راځم چې په تاسو کې مېشت شم!!!

دا همغه خوبونه دي چې بایبل ئې په وار وار او د بېلابېلو انبیاوو په نامه راوړي، نه یوازې محتوی ئې یوه ده بلکې تر ډېره حده ئې الفاظ هم سره ورته دي!! دا خوبونه، وړاندوینې او زېري داسې دي چې د ټولو محکومو او له کړاوونو، ستونزو او مصیبتونو سره لاس او گربوان ولسونو ته د دوی سیاسي، مذهبي او قومي مشرانو ویلي، هر یوه د خپل ولس د تشویق لپاره ویل: ډاډه اوسئ ډېر ژر به دا حالت پای ته ورسېږي، دا د غم او ویر توره شپه به تېره شي، د خوشحالی او آزادی سباوون به راشي، ستاسو دښمنان به ډېر ژر له ماتې سره مخامخ شي....

توپیر ئې یوازې په دې کې دی چې بایبل د رؤیا او خوب رنگ ورکړی!!

د زکریا بل خوب داسې رااخلي: ستر کاهن یهوشع مې ولید چې د خدای د فرشتې په وړاندې ولاړ دی، شیطان هم د فرشتې په نسی خوا کې ولاړ وو او په یهوشع ئې توروته لگول، ... یهوشع له گنده جامو سره ولاړ وو، ... د ده جامې ئې وربدلې کړې، بیا فرشتې ورته وویل: وگوره ستا گناهونه مې درنه لرې کړل او دا ده نوې جامه دراغوندم!! ... اې یهوشع! او اې کاهنانو! ما ته غور شی: تاسو د هغه څه لپاره یوه نښه یئ چې وروسته به واقع شي: زه خپل خدمتگار چې بناخ (خانگه) نومېږي، راولم او په یوه ورځ به د دې سیمې گناه رفع کړم، زه به دا پر هغې ډبرې ولیکم چې د یهوشع خوا کې ده!! کله چې هغه ورځ راشي نو ستاسو هر یو به خپل گاونډی رابلي چې راشه د انگور او زیتون تر سیوري لاندې په ډاډه زړه او امنیت کې کښېنه!!

د بایبل په حاشیه کې لیکل شوي: دا خدمتگار چې نوم ئې بناخ بنودل شوی مسیح دی!!! پوښتنه کوو: څنگه پوه شوې چې دا د مسیح په اړه وړاندوینه ده؟ هغه ډبره چېرې ده چې خدای دا وړاندوینه پرې لیکلې؟ مسیح خو په هیڅ کتاب کې د خانگې او بناخ په نامه نه دی یاد شوی!! دا ستا خدای ولې صریح او سپینې خبرې نه شي کولی؟ ولې په صریح الفاظو نه وایي چې مسیح د مریمې زوی رالېږم؟ مجامله خو هغه څوک کوي چې د صریح خبرې کولو جرأت نه لري، وپېږي او یا په خپلې خبرې باور نه لري او دا شک لري چې خپله خبره ترسره کولی شم که نه؟ تا خو ویلي چې زکریا له عیسی علیه السلام نه ۵۰۰ کاله مخکې تېر شوی!! که دا خبره رښتیا وي نو یهوشع او نور کاهنان څنگه د مسیح د راتلو نښه کېدی شي؟ کله چې مسیح دنیا ته راتلو نو د دوی هډوکې هم وراسته شوي او پنځه پېړۍ پرې تېرې شوې وې؟! دوی ولې ونه توانېدل چې خپل گاونډي ته ووايي: راشه! د انگور او زیتون تر سیوري لاندې خاطر جمع کښېنه!!

دې ته ورته ډېر نور ګډ وډ خوبونه رااخلي او د هر یوه تعبیر داسې وړاندې کوي چې له ده پرته ئې هیڅ معبر او هېڅ انسان نه شي منلی، او په پای کې د یهودانو د ستر او فاتح پاچا او په ټولې نړۍ د اسرائیلیانو د غلبې او برلاسي خبرې کوي او

وايي: په دې وخت کې به د داؤد د کورنۍ او د اورشليم د خلکو لپاره داسې چينه و بهېږي چې دوی به له ټولو ناپاکیو او گناهونو پاک کړي!!! د بتانو عبادت به پای ته ورسېږي، ځمکه به له دروغجنو انبياوو او فال نيونکو پاکه شي، انبياء به له نبوت (د جذبې نڅا) نه شرمېږي او د خلکو د غولولو لپاره به د انبياوو جامه نه اغوندي!! هريو به وايي: زه نبي نه يم، بزگر يم، له ځوانۍ نه تراوسه مې دنده بزگري ده!! او که پوښتنه ترې وکړې چې دا د بدن زخمو نه دې څه وايي؟ ځواب به ورکړي: له دوستانو سره په نښتې کې زخمي شوم!!! (د بايبل په حاشيه کې د دې زخمونو په اړه راغلي: دروغجنو انبياوو به خپل بدن زخمي کاوو، د تفصيل لپاره ئې د لومړيو پاچايانو کتاب ته مراجعه وکړئ!!)

دا عجيب اعتراف دی، د بايبل د دروغجنو انبياوو حقيقت ئې په ډېره دقيقه توگه انځور کړی او نښي چې دوی په خپلو جامو خلک غولوي، جذبې کېدل، نڅا او حتی ځان زخمي کول به ئې د اخلاص او خدای ته د قرب نښه گڼله!! ډېر شرکي مذاهب په دې بيمارۍ اخته دي، شيعه وو هم د کربلا د پېښې په ياد ځان په زنجيرونو وهل او خپل سره پرهارونه خلکو ته ښودل له دوی نه زده کړي، د بايبل دا خبره صحيح ده چې د حق او الهي دين د غلبې په وخت کې د دغو دروغجنو انبياوو ټغر ټولېږي، خلک ئې په ماهيت پوهېږي، نور نه شي کولی په خپلې سپېڅلې جامې!! او خپلو دروغجنو وړاندوينو خلک و غولوي، نور به (د جذبې نڅا)، د خدای د ذکر په نامه مستي کول، ساز سرود غږول، رقص او نڅا کول او دې ته د عبادت نوم ورکول نه وي، نه به د هندوانو رياضتونه وي، نه د مسيح د زخمونو په نامه ځان زخمي کول او نه د کربلا په نامه ځان په زنجيرونو وهل، چا چې دا غلطې کړې وه ځان به تېرته کوي!!

د بايبل دې خبرې ته هم ځير شئ: متعال او قادر خدای فرمايي: اې تورې! پاڅه زما د شپون په ضد، هغه څوک چې زما مل او همکار دی، شپون ووهه چې مېږي خورې شي!! زه به خپل قوم ووهم، له دريو دوه برخې به ئې له منځه ولاړې شي، پاتې درېيمه به له اوږه تېره کړم او صفا به ئې کړم، داسې لکه سره زر چې په اور صفا کېږي!! ... زه به وایم دا زما قوم دی، دوی به وايي: خدای زمونږ خدای دی!!

په حاشیه کې لیکي چې دا د مسیح په اړه وړاندوینه ده!!

د بايبل له منونکو پوښتنه کوم:

- که د بايبل له لوستلو مخکې تاسو په کوم کتاب کې دا جملې لوستلې وى، آیا دا شپون به مو مسیح او دا به مو د ده په اړه وړاندوینه گڼله؟ مخصوصاً که دا هم درته ويل شوي وى چې دا وړاندوینه د ده تر تولد نه پنځه سوه کاله مخکې شوې؟ آیا له تاسو پرته به داسې څوک پیدا شي چې له دغو الفاظو همدا انتباه واخلي؟ که دا د عیسی علیه السلام په هکله وړاندوینه وى ولې يهودانو ونه منله!!
  - ولې به خدای تورې ته وايي چې شپون ووهه؟ او ولې به خدای دا خبره پنځه سوه کاله مخکې کوي؟ د دې گټه څه ده؟ که هدف دا وي چې خلك د مسیح راتلو ته ذهنناً چمتو شي، باید دا خبره په واضح الفاظو شوې وى نه په داسې گونگو الفاظو چې د بايبل له لیکونکي پرته هيڅوک دا معنى نه شي ترې اخیستلی؟
  - مسیح خو نه شپون وو او نه په توره وهل شوى، نو د دې حکم معنى څه ده؟ د کتاب په پای کې د نورو کتابونو په څېر د اسرائیلیانو د لويې پاچايۍ د جوړېدو وړاندوینه شوې!! همغه چې د مسیح له راتلو وروسته هم جوړه نه شوه!!
- قرآن د بايبل دا ادعا له بنسټه ردوي چې زکريا علیه السلام تر عیسی علیه السلام نه پنځه سوه کاله مخکې تېر شوى، یا ئې وړاندوینې کولې او یا په غیب پوهېدو، وايي چې زکريا علیه السلام د عیسی علیه السلام د مور مریم علیها السلام تربیت او روزنه په غاړه درلوده، د ده هغه زوى چې الله تعالى په زېږت کې ورکړ یحیی نومېدو چې د عیسی علیه السلام نږدې همزولى او موئید وو. قرآن وايي چې زکريا علیه السلام یوه ورځ د مریمې خوا ته بې موسم مېوه وليده، پوښتنه ئې وکړه: مریمې! دا له کومه راغلې؟ هغې ورته وويل: الله تعالى خپلو بندگانو ته له محاسبې پرته رزق ورکوي، زه ئې مستحقه نه یم، خو الله تعالى هسې پر ما پېرزوینه کړې او دا بې موسم مېوه ئې راکړې!! د مریمې دې حالت او دې وينا په ده کې دا هیله راولاړه کړه چې کېدی شي الله تعالى ما ته هم بې موسم اولاد راکړي، دعا ئې وکړه، الله تعالى ئې دعا قبوله کړه، یوه فرشته ئې د زوى د زېږي لپاره وروولېږله، زکريا علیه السلام لمونځ کاوو چې فرشته زېږى ورکړ، ده په

خواب کې وويل: اې خدايه! ما ته به څنگه زوی راکوې، زه خو زور یم او میرمن مې شنه ده؟! د دې نښه به څه وي؟ ورته وويل شول: نښه ئې دا ده چې د زوی د تولد په مهال به درې ورځې خبرې ونشې کړی!! په دې سره قرآن مونږ ته وايي: د بايبل دا وينا چې زکريا او نور انبياء عليهم السلام په غيب پوهېدل او وړاندوينې ئې کولې غلطه او بې بنسټه ده، زکريا عليه السلام له دې خبر نه وو چې مريمې عليها السلام ته بې موسم مېوه راځي، له دې خبر نه وو چې الله تعالی به ده ته زوی ورکړي، په دې نه پوهېدو چې کله به ئې زوی په برخه شي، په داسې حال کې چې فرشتې د زوی زېری ورکړی وو له الله تعالی نه ئې نښه غوښته!! حقيقت دا دی چې قرآن له ماسوی الله نه د علم غيب په نفي کولو سره د ټولو هغو ټگمارو مذهبي مشرانو، فال نيونکو او نجوميانو په سر سخت گوزار ورکړی چې خلك غولوي او په دې نامه پيسې ترې شکوي چې له راتلونکو پېښو دې خبروو، درته وايو چې له کومو گواښونو سره مخامخ يې، چا درباندي کوډې کړې، څنگه به ترې وژغورلی شي، څنگه خپلو موخو ته رسېدی شي؟ څنگه به دې آرمانونه ترسره شي؟ کوم خنډونه دې په مخکې پراته دي؟... او بايبل د دغو ټگمارو لپاره لار پرانيستې، خو بايبل هم کله کله دې ته مجبور شوی چې ووايي: دا وړاندوينې د رښتنو انبياوو کار نه بلکې د دروغجنو انبياوو دروغجنې وړاندوينې وې!!

ملاکي

دا د عهد قديم وروستی کتاب دی، په سريزې کې ئې لولو: ملاکي نبي نږدې سل کاله له حجي او زکريا وروسته اوسېدو، ... په دې وخت کې د خدای د کور رغونه بشپړه شوې وه... په دې کتاب کې دا پوښتنې کوي: خدای ولې مونږ پرېښي یو؟ هغه له مونږ څه غواړي؟ په څه مو هغه له ځانه ناراضه کړی؟ کله چې هغه راڅرگند شي څوک ژوندی پاتې کېدی شي؟ آیا څوک کولی شي خدای دوکه کړي؟ د کتاب په پای کې ملاکي د موعود مسیح د راتلو زېری ورکوي، کتاب په دې وینا پیل کېږي: خدای وايي: (ما تل له تاسو سره محبت کړی) او د مسیح د راتلو په دې وعدې پای ته رسي: (او ستاسو لپاره چې زما وېره په زړه کې لرئ، د عدالت لمر به له خپلو شفابخښونکو وړانگو سره طلوع وکړي او تاسو به داسې خوښ او خوشحاله ټوپکې وهئ لکه خوسکي چې بېدیا ته بېول کېږي!! د ملاکي په کتاب سره د عهد عتيق کتاب پای ته رسي او نړۍ به د مسیح راتلو ته څلور سوه کاله د انبیاوو له ویناوو پرته په انتظار کې پاتې کېږي ...

بايبل ليکي: خدای د ملاکي په لاس اسرائیلیانو ته دا پیغام ولېږو: ما تل له تاسو سره محبت او دوستي کړې، خو تاسو وايئ: له مونږ سره دې څنگه دوستي کړې؟ خدای فرمایي: ما ستاسو له جد یعقوب سره محبت او دوستي وکړه که څه هم د دې وړ نه وو!! او په دې توگه مې تاسو ته خپله دوستي دروښوده!! خو عيسو چې د ده ورور وو هغه مې وراتو او د ده غرنۍ سیمه مې وړانه کړه او د گیدړو د اوسېدو ځای مې ترې جوړ کړ!! بنايي اډومیان، د عيسو اولاد، به ووايي: مونږ بېرته څو چې خپله سیمه آباءه کړو، خو خدای وايي: که ئې آباءه کړئ زه به ئې بېرته

ورانہ کرم!! سیمہ بہ د شرارت د سیمې په نامه او دوی به د هغه قوم په نامه یاد شي چې خدای ئې هیڅکله نه بخښي!!

د دې کتاب همدا څو جملې ښایي د دې لپاره کافي وي چې لري ئې وغورځو او ووايو: دا د الله تعالی له لوري پیغام نه بلکې د یهودانو له قومي تعصب نه راخوټېدلي بې بنسټه او بېهوده افکار او عقاید دي، عادل خدای به څنگه د هغه یعقوب اولاد ته هیڅ په هیڅه او له کوم دلیل نه پرته د عیسو پر اولاد ترجیح ورکوي چې دی ئې نااهله بولي؟! ولې به بې موجه او یوازې په دې سبب د ادمیانو سیمه وړانوي چې د اسرائیلیانو تربرونه دي؟ د الله تعالی معامله له هر انسان سره د ده د عمل او عقیدې له مخې وي، نه د قومي او نژادي توپیرونو له مخې، کوم قاضي چې د چا په اړه د ده له عمل او کړو وړو نه پرته په بل بنسټ قضاوت وکړي، مونږ ئې ظالم او بې انصافه قاضي گڼو، کوم نظام چې یوه قوم ته پر بل قوم ترجیح ورکړي هغه یو ظالمانه نظام شمېرو، په کوم قانون کې چې انسانان برابر ونه گڼلی شي او قومي او نژادي توپیرونو ته ئې اعتبار ورکړی وي غلط او د عدالت خلاف قانون گڼو، هغه حاکم چې د یوه نااهل پلار اولاد ته د اهل پلار پر اولاد ترجیح ورکړي!! بې انصافه او ظالم حاکم بولو، آیا الله تعالی ته د داسې بې عدالتۍ او بې انصافی نسبت کول ستر کفر نه دی؟ یهودان د قومي تعصب او په نورو د خپل قوم د غوره والي ثابتولو لپاره له دې هم ډډه نه کوي چې خپل خدای په بې عدالتۍ تورن کړي!! هیڅ عدل او عقل د بایبل دا خبره نه شي منلی، له یوه متعصب او ظالم انسان نه پرته بل څوک داسې غلطه خبره نه کوي!!

د بایبل دې خبرو ته هم غوږ شئ چې د خدای له لوري ئې کاهنانو ته کوي: ستاسو زامن به تنبیه کړم، د هغو حیواناتو خوشایي به ستاسو پر مخ وټپم چې زما لپاره ئې قرباني کوئ او تاسو به د خوشایو په څېر لري وغورځوم!!

خدای خو پرېږده آیا یو شریف انسان داسې خبرې کوي؟ ولې به د پلار په گناه زوی تنبیه کېږي؟ کوم عدالت دا جائز گڼي؟ آیا دا الفاظ د الله تعالی د کلام الفاظ کېدی شي؟

دې الفاظو ته هم ځیر شي: آیا مونږ ټول د یوه پلار اولاد نه یو؟ آیا ټول یوه

خدای نه یو پیدا کړي؟ نو ولې یو له بل سره خیانت کوو؟ ولې هغه ژمنه ماتوو چې خدای زمونږ له پلرونو سره کړې؟ خو دا خبرې د دې لپاره کوي چې ولې د یهودا د قبیلې ځینو خلکو له نورو قبایلو سره خپلوي کړې او د دوی له لویو سره ئې نکاح کړې!! ډېره عجیبه ده!! هغه دلیل چې د دوی د غلطې عقیدې د تردید لپاره وړاندې د یوه پلار اولاده دي، خدای او خالق ئې یو دی، نسل او نژاد ئې یو دی، قومي توپيرونه ارزښت نه لري، هیڅ قوم پر بل د ځان لوړ گڼلو حق نه لري!! هغه مذهب چې د خلکو ترمنځ قومي او نژادي پولې راباسي، کور او شیطاني مذهب دی!! خو یهودان وایي: کوم یهودي چې له غیریهودي سره خپلوي وکړه له خدای سره ئې خیانت کړی او له خدای سره کړې ژمنه ئې ماته کړې!!

ورپسې لیکي: قادر متعال خدای فرمایي: خپل قاصد به ولېږم چې ما ته لار پرانېزي!! بیا به هغه خدای ناڅاپي خپل کور ته راشي چې تاسو ئې انتظار کوئ!! هغه رسول به راشي چې تاسو ئې لیدو ته لېوال یاست او زما عهد به درته اعلان کړي!! ... خو څوک د ده په وړاندې د ودرېدو توان لري؟ او څوک ئې راتگ زغملی شي؟ ځکه دی د هغه سوځوونکي اور په څېر دی چې فلزات تصفیه کوي، هغه صابون دی چې ناولې جامې پاکوي، ... کاهنان به داسې تصفیه او سره بېل کړي لکه څوک چې سره او سپین زر په اور تصفیه کوي... هغه وخت به خدای د تل په څېر په هغو هدایاوو خوشحاله کېږي چې د یهودا او اورشلیم خلک به ئې ورته راوړي!!... نو ما ته راوگرځئ چې بخښنه درته وکړم، تاسو وایئ: مونږ څه کړي چې بېرته دروگرځو؟ ... خدای ورته وایي: تاسو له ما غلا کړې... مقصد مې عشر او هدیه دي!! ای د اسرائیل قوم! تاسو ټول ملعون یاست!! ځکه زما مال غلا کوئ... عشر زما کور ته نه راوړئ!! ... د قضاوت ورځ به داسې راشي لکه د اور له لمبو ډک تنور، مغرور او بدکار خلک به داسې وسوځوي لکه پروره، ... او ستاسو لپاره چې زما وېره په زړه کې لرئ، د عدالت لمر به له خپلو شفابخښونکو وړانگو سره طلوع وکړي او تاسو به داسې خوښ او خوشحاله ټوپکې وهئ لکه خوسکي چې بېدیا ته بېول کېږي!! تاسو به هغه ورځ چې ما ټاکلې بدکاران تر خپلو پښو لاندې کړئ!! ... د

خدای د قضاوت د هغې سترې او هولناکې ورځې له رارسېدو مخکې به زه د ایلیا نبي په څېر یو رسول تاسو ته درولېږم، هغه به د پلرونو او زامنو زړونه سره نږدې کړي او دا به د دې سبب شي چې زه ستاسو سیمه وړانه نه کړم!!
په دې اړه څو عرایض لرم:

• زه نه پوهېدم چې بایبل ولې دا تر ټولو کمزوری کتاب په پای کې رااخیستی؟ لیکوالان خو اکثراً تر ټولو غوره، جالب او جاذب خبرې د خپل کتاب په پیل او پای کې راوړي، خو ده د پای لپاره داسې کتاب غوره کړی چې هم د محتوی له لحاظه ډېر ضعیف دی او هم د ادبي ترکیب له مخې!! له غور نه وروسته متوجه شوم چې بایبل د خپلو هغو دوو خبرو لپاره دا کار کړی چې تر هر څه زیات ورته اهمیت لري او هغه دا چې:

۱. یهودانو! د خدای کور ته عشر او هدیه راوړئ!!

۲. په ټولې نړۍ د یهودانو د پاچایۍ هغه لویه ورځ راتلونکې ده چې دوی به داسې خوښ او خوشحاله ټوپکې وهي لکه خوسکي چې بېدیا ته بېول کېږي!! په دې ورځ به دوی خپل دښمنان تر خپلو پښو لاندې کوي!!
د بایبل له منونکو څو پوښتنې لرم:

• دا وړاندوینه د چا په اړه ده؟ د مسیحیانو مسیح که د یهودانو مسیح؟ یو مسیح خوراغی او ولاړ، ولې دا وعدې ترسره نه شوي؟ په دې وړاندوینې کې خو دا نه دي ویل شوي چې د هغه په دوهم ځل راتلو سره به دا کارونه وشي!!

• آیا د مسیح د لومړي ځل راتلو په مهال خدای خپل کور ته راغی که نه؟ ولې مسیح ونه توانېدو چې خدای ته لار پرانېزي؟ او خدای ولې په خپلې وعدې وفا ونه کړه؟

• آیا دا الفاظ د عیسی علیه السلام په اړه صدق کوي چې (هغه د داسې سوځوونکي اور په څېر دی چې فلزات تصفیه کوي، هغه صابون دی چې ناولې جامې پاکوي؟ د ده په راتلو سره خو نه یوازې کاهنان پاک او تصفیه نه شول او لارې ته رانه غلل بلکې د ده د وژلو لپاره ئې ملاوتړله، د ده گڼ شمېر یاران ئې په دار کړل او په اور کې ئې واچول!! په ټولو کاهنانو کې ولې داسې څوک پیدا نه شو چې په ده

ایمان را وری؟ ولې د کب نیونکو په څېر بې وزلو او کمزورو خلکو د ده ملگرتیا وکړه؟ ولې د ده په ژوند کې د هغو کسانو تعداد د گوتو په شمېر وو چې په ده ئې ایمان راوړ؟

• که دا حقیقتاً د خدای خبره وي چې یهودانو ته ئې کړې: تاسو ټول ملعون یاست!! ځکه زما مال غلا کوی... عشر زما کور ته نه راوړئ!! نو پوښتنه کوو: خدای ولې یو ملعون قوم خپل قوم او حتی خپل زامن گڼي؟ آیا هغه څوک عادل گڼلی شو چې یو ملعون قوم په نورو داسې مسلط کوي چې تر پښو ئې لاندې کړي!!

په دغو څو پوښتنو سره د عهد قدیم نقد پای ته رسوم او قضاوت لوستونکو ته پرېږدم، مطمئن یم چې د بایبل منونکي ټولو هغو پوښتنو ته له ځواب ویلو عاجز دي چې په دې کتاب کې د بایبل لیکونکي او منونکو ته راجع شوي.

تتمه

د قرآن په رڼا کې چې زه د بایبل په اړه کومې نتيجې ته رسېدلی یم، خلاصه ئې دا ده:

په بایبل کې له تحقیق نه وروسته ما ته نه یوازې د دې کتاب ماهیت څرگند شو، بلکې د قرآن د ډېرو برخو په هکله مزید بصیرت راپه برخه شو، په ځانگړې توگه د هغو برخو په اړه چې په بایبل کې هم پرې بحث شوی، زه اوس په ډېر اطمینان او پوره ډاډ سره ویلی شم چې قرآن د بایبل په سلو کې نږدې پنځه نوي مطالب ناسم او غلط گڼي او پاتې پنځه ئې تصحیح کوي، د قرآن په عظمت هغه وخت ښه پوهېدی شو چې د بایبل په خوا کې ئې کېږدو او وگورو چې د دې دواړو کتابونو ترمنځ څومره ژور توپیر شته، یو ئې هومره لوړ دی چې سر ئې آسمان ته رسي او بل ئې هومره ټیټ چې له ځمکې سره نښلي، یو ئې د الله تعالی کلام دی او بل ئې د یوه کمزوري انسان ضعیف کلام، د یوه حرف حرف او جمله جمله دقیق او په حقیقت مبتني او د بل په هرې پانې کې اشتباهات، تناقضات، د عقل او علم خلاف خبرې. زه هغو خلکو ته حیران یم چې بایبل د یوه سپېڅلې کتاب په توگه مني، گمان نه کوم چې په ټولې نړۍ کې به بل داسې مذهبي کتاب پیدا شي چې د

بايبل په څېر له دروغجنو قصو، تناقضاتو، د عقل او علم خلاف خبرو... ډك وي!!
ما ته په بايبل كې له تحقيق نه وروسته دا هم معلومه شوه چې زمونږ شيعه وو د
خپل مذهب هغه عقايد او مراسم له كوم حای او كوم مذهب نه اقتباس كړي چې په
قرآن او حديث كې د هغه لپاره هيڅ مدرک او سند نه شته، ما ته او س څرگنده شوې
چې دوی له بايبل نه لاندې شيان اقتباس كړي:

- په غائب او منتظر امام باور او دا گمان كول چې هغه به راځي، اقتدار به شيعه
وو ته سپاري او د دوی ټول دښمنان به له منځه وړي!! همغسې لكه يهودان او
مسيحيان چې خپل خپل مسيح ته منتظر دي.

- امام زمان د خدای نائب او په كون او عالم كې متصرف گڼل او دا عقیده
درلودل چې امامان په خپل ژوند كې هم او له مرگه وروسته هم د خدای او بندگانو
ترمنځ واسطه دي، د دوی له لارې خدای ته د انسان دعاگانې رسي او خدای د دوی
په شفاعت دعاگانې او عبادتونه قبلوي. دوی خبره هغه حد ته رسولې چې د خپلو
مرو امامانو د قبرونو خوا ته خپلې ليكلې عريضې غورځوي او جواب ته ئې انتظار
كوي!! د ايران يو جمهور رئيس د منبر په سر وايي: مونږ له امام زمان سره خطي
رابطه لرو!!

- امامت موروثي گڼل.
- په دوولسو امامانو عقیده درلودل، همغسې لكه مسيحيان چې د عيسى عليه
السلام په دولسو حواريونو باور لري او يهودان دوولس قبيلې لري.
- خپل امامان عالم الغيب بلل او ډېرې وړاندوينې هغوی ته منسوبول.
- سادات د لويانو په څېر خاصه مذهبي طبقه او مذهبي مشري د دوی دنده
گڼل، خمس او صدقات د دوی حق شمېرل. دوی او نورو مذهبي مشرانو ته د
لويانو په څېر خاصه مذهبي جامه ټاكل.
- د كربلا په ياد ویر كول او ځان په زنجيرونو زخمي كول، هغه هم د نورو په
مخكې او د يوه مذهبي رقص په بڼې كې!!

- په فال نيولو باور ساتل، خبره ئې دې حد ته رسولې چې قرآن ئې په ځانگړې
بڼې كې داسې چاپ كړی چې د يوې پاڼې په سر ئې ليكلي: خوب (بڼه) او په بلې

(بد)، په پتو سترگو ئې د فال لپاره پرانېزي، که د (خوب) پانه راووتله بختور دی او کار ئې سم، باید ډاډه وي چې ترسره کېږي او که د (بد) پانه ئې مخې ته راغله نو بخت ورسره یاري نه کوي، له خپل هوډ نه دې لاس په سر شي!! حتی د حافظ شیرازي په کتاب همداسې فال نیسي!! دا په داسې حال کې چې پیغمبر علیه السلام فرمایي: چا چې د عراف، منجم او فال نیونکي په وینا باور وکړ، هغه قرآن ئې تکذیب کړی چې پر محمد نازل شوی.

عن أبي هريرة قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم : من أتى عرافا أو كاهنا فصدقه فيما يقول فقد كفر بما أنزل على محمد صلى الله عليه وسلم

۳۰ رمضان ۱۴۲۷

۱۳۸۵۱۷۱۳۰

عهد جديد

عهد جديد د بايبل دوهمه برخه ده، دا د اناجيلو او د عيسى عليه السلام حواريونو ته د څو منسوب ليكونو او مكاشفو مجموعه ده، لويه برخه ئې د پولس خطونو محتوا كړې، مسلمانان چې كله د انجيل نوم اوري نو داسې گمان كوي چې دا به همغه كتاب وي چې پر عيسى عليه السلام نازل شوى، خو حقيقت دا دى چې له هغه انجيل نه هيڅ څه نه دي پاتې، تاسو به په ټول بايبل كې داسې څه ونه گورئ چې ونښي دا همغه انجيل يا د هغه يوه برخه ده، عيسى عليه السلام په داسې حالت كې دنيا پرېښوده چې ياران ئې يا ونيول شول، يا ووژل شول يا پټ او خواره واره شول، تر اوږدې مودې پورې د دې لپاره شرايط مساعد نه وو چې څوك ځان د عيسى عليه السلام پلوي وگڼي او د انجيل د ليكلو يا بيانولو جرأت وكړي، د بايبل د وينا له مخې موجود انجيلونه د عيسى عليه السلام له تلو نه نږدې يوه پېړۍ وروسته ليكل شوي. دا انجيلونه په حقيقت كې د عيسى عليه السلام د سيرت كتابونه دي چې تر ده ډېر وروسته ليكل شوي، دا نه د اصلي انجيل په اړه ليكل شوي كتابونه دي او نه ئې شرح او تفسير. كله چې تاسو دا انجيلونه لولئ نو حيران به شئ چې د عيسى عليه السلام د سيرت كتاب ته ئې ولې د انجيل نوم ورکړى او ولې په دې كې د انجيل هيڅ برخه نه ترسترگو كېږي؟

ما ته د تحقيق په ترڅ كې معلومه شوه چې د عهد جديد ډېرې برخې د عيسى

عليه السلام له تلو نه خو پېړۍ وروسته ليكل شوي خو د يوه خاص غرض لپاره د ده شاگردانو ته منسوب شوې!! حقيقت دا دی چې د ده له تلو وروسته د اختناق او رعب داسې فضاء رامنځته شوې چې په هغه وخت کې د ده شاگردانو نه دا جرأت کولی شو چې د ده په ملاتړ کې څه ووايي، يا ئې وليکي او يا ئې نشر کړي او نه اصلاً په داسې موقعيت کې وو چې ځان مسيحي وبنسي!! خو وروسته شرايط بدل شوي، هم د روم په سياسي نظام کې بدلون راغلی او هم د فلسطين شاوخوا سيمو کې، په دې وخت کې د عیسی عليه السلام په نسبت خواخوږي راڅرگنده شوې، د دې خواخوږي ستره وجه هم سياسي وه، له مخکني نظام نه د غچ اخیستو په غرض عنوان شوې، په همدې وخت کې د انجيل او د ده د سيرت په اړه د کتابونو د ليکلو لړۍ پيل شوې او شمېر ئې ورځ په ورځ زيات شوی، تر دې چې کنائس مجبور شوي دا کتابونه راغونډ کړي، وئې چنې او يو کتاب ترې جوړ کړي.

په درېيمې مېلادي پېړۍ کې کنائسو څلور انجيلونه معتبر وگڼل:

د متی انجيل: بايبل ادعا کوي چې دا د متی لخوا ليکل شوی انجيل دی، متی د عیسی عليه السلام له دوولسو شاگردانو څخه وو. دا انجيل په عبري يا سرياني ليکل شوی او تر ټولو مخکني نسخه ئې په يوناني ژبې کې ترلاسه شوې، په دې هکله نه يوازې په مسيحيانو کې اختلاف شته چې دا کتاب په اصل کې چا ليکلی، بلکې د همدې انجيل له متن نه معلومېږي چې ليکونکی ئې متی نه دی، ځکه په همدې کتاب کې د متی د ايمان راوړلو قصه په داسې توگه راغلې چې بنسبي ليکونکی ئې بل څوک دی، ما ته له تحقيق نه وروسته معلومه شوه چې بنسبي ليکونکی ئې کوم يوناني وي، دا په اصل کې د مرقس انجيل بله او مشرح نسخه ده، معلومېږي چې ليکونکي ئې د مرقس په انجيل کې څه له ځانه علاوه کړي او داسې بڼه ئې ورکړې چې قصه خوښو او خرافات خوښوونکو عوامو ته لاجالب شي. د مرقس انجيل: ويل کېږي چې ليکونکی ئې مرقس نومی دی چې د اويانو کسانو په ډله کې غوره شوی وو او په ۲۲ ميلادي کال کې ووژل شو.

د لوقا انجيل: لوقا يو يهودي طبيب او د پولس ملگری وو، دی د مسيح له ملگرو څخه نه دی.

د یوحنا انجیل: د یوحنا په هکله دا خبره مشهوره شوې چې دی د عیسی له دوولسو حواریونو څخه وو، دی لومړنی کس دی چې د درې گونو خدایانو او د مسیح د الوهیت عقیده ئې رامنځته کړه.

خو د دغو انجیلونو تر څنګ د برنایا په نامه یو بل انجیل هم شته چې برنایا لیکلی، دی د مرقص ماما وو، خو انجیل ئې له هغه سره ژور اختلاف لري، د اختلاف اصلي ټکي ئې دا دي: د ده له نظره الله همغه د عالمونو رب او خالق دی، عیسی علیه السلام فقط یو پیغمبر گڼي او بس، د عیسی علیه السلام په دار کېدا نه مني بلکې وايي چې د ده په ځای بل څوک اشتباهاً په دار شو، په دې باور دی چې اسمعیل علیه السلام د قربانۍ لپاره غوره شوی وو نه اسحاق علیه السلام، هغه پیغمبر چې عیسی علیه السلام ئې د راتلو زېری ورکوي د محمد (علیه السلام) په نامه یادوي، د دغو خبرو په سبب دا کتاب د اناجیلو له فهرست نه وغورځولی شو.

د بايبل په عهد جدید کې د کتابونو ترتیب داسې دی چې ما د نقد لپاره هغه ترتیب مناسب او مفید ونه گڼلو، دې ته مې ترجیح ورکړه چې لومړی ئې څلور معتبر انجیلونه وڅېرم او بیا ئې رسائل او مکاشفې. رسائل مې هم داسې ترتیب کړې چې د پولس ټولې رسالې مې یو ځای او د کتاب په پای کې راوستې.

د مرقس او متی انجیلونه

دا دواړه انجیلونه په اصل کې یو انجیل دی، لومړی مرقس لیکل شوی او بیا بل څوک راولاړ شوی په دې ټي څه علاوه کړي او متی ته ټي منسوب کړي او دا د دې لپاره چې لیکنه ټي اعتبار پیدا کړي، د بایبل د وینا له مخې مرقس لا تنکی ځوان وو چې د عیسی له شاگرد پطرس سره ملگری شو، وروسته ټي دا کتاب د عیسی د ژوند په اړه ولیکو. کتاب ټي د انجیل شرح یا تفسیر نه بلکې د عیسی علیه السلام د سیرت په اړه دی او د متی د کتاب په مقدمه کې راغلي: عیسی هغه وخت وزېږېدو چې اسرائیلیان د رومي امپراطورۍ تر سلطې لاندې او مجبور ول چې دوی ته باج ورکړي، د اسرائیلیانو له نظره تر ټولو کرکجن کار د هغه چا مأموریت وو چې د روم لپاره به ټي دغه باج راغونډاوو، متی د دغو باج راغونډوونکو څخه وو، کله چې عیسی دی ولیدو، دعوت ټي کړ، ده هم له هغه ګنده کار نه لاس واخیست او د عیسی له دوولسو شاگردانو څخه شو او دا انجیل ټي آسمان ته د خپل استاد له لورېدو څو کاله وروسته ولیکو... خو دا ادعا نه یوازې حقیقت نه لري بلکې دا کتاب په خپله هغه تکذیبوي، څو صفحې وروسته به تاسو ولولئ چې دا کتاب، تر دې عنوان لاندې (یو ګناهګار د عیسی شاگرد شي)، د متی د ایمان راولولو قصه په دې صیغه کوي: عیسی د خپل سفر په دوران کې له یوه باج راغونډوونکي سره مخامخ شو، نوم ټي متی وو... عیسی ورته وویل: راشه زما اطاعت وکړه! هغه فوراً پاڅېدو او له ده سره روان شو!! له دې الفاظو په صراحت سره معلومېږي چې دا انجیل متی نه دی لیکلی!! او د مرقس انجیل تر

همدغه عنوان لاندې ليکي چې دا گناهگار متی نه بلکه لاوي د حلفي زوی وو!!
د مرقس انجيل د اشعيا نبي په هغې وړاندوينې پيل شوی چې د مسيح د راتلو په اړه ئې کړې او ليکي: خدای د اشعيا نبي په ژبه خبر ورکړی وو چې خپل زوی مسيح به دنيا ته لېږم او تر ده مخکې به يو بل څوک لېږم چې خلک د ده راتلو ته چمتو کړي، خو د متی انجيل د عیسی عليه السلام په تفصیلي شجرې پيل کېږي، ابراهيم عليه السلام ئې ستر جد او يوسف د يعقوب زوی د مريمې مېړه معرفي کوي او مريم د عیسی عليه السلام مور او ورپسې ليکي: په دې توگه له ابراهيم نه تر داؤد پورې څوارلس پوشته، له داؤد نه بابل ته د يهودانو تر تبعيد څوارلس پوشته او د تبعيد له زمانې تر يوسف پورې څوارلس پوشته!!
په دې اړه څو خبرو ته ستاسو پام رااړوم:

- گورئ چې دا انجيلونه د عیسی عليه السلام د سيرت کتابونه دي نه انجيل، د عیسی عليه السلام په شجرې پيل شوي!!
- يوسف د مريمې مېړه گڼي او وروسته وايي چې عیسی عليه السلام د ده له نطفې څخه نه دی او له مريمې سره د ده له نږدېکت نه مخکې پيدا شوی!! که دا خبره رښتيا وي نو ولې عیسی عليه السلام د يوسف زوی او ابراهيم عليه السلام د ده ستر جد گڼي؟! دلته خو د يوسف شجره وړاندې شوې او يوسف د عیسی عليه السلام پلار نه دی!!
- د دوی اصلي ستونزه دا ده چې د وړاندوينو په بنسټ گمان کوي چې موعود مسيح به د داؤد په اولاد کې راپيدا کېږي، دې ته اړ شوي چې له يوې خوا دا ثابته کړي چې مسيح د داؤد له اولاد څخه دی او له بلې خوا بايد وښيي چې مسيح د خدای زوی دی!! ځکه ئې يوسف ورته ناسکه پلار کړ او د دې پلار شجره ئې د ده شجره وگڼله!! که تاسو د عربي متن مقدمې ته لږ ځير شئ نو دا خبره به په ډېر وضاحت سره احساس کړئ، د عربي متن په مقدمه کې داسې راغلي: په لومړۍ ميلادي پېړۍ کې روح القدس وغوښتل چې څلورو کسانو ته وحی وکړي چې انجيل وليکي، چې دا د عالم د ژغورونکي مسيح زېږی دی، نو هر يوه د مسيح د نادر شخصيت د ژوند په يوه ځانگړې اړخ باندې ترکيز وکړ، هغه انجيل چې متی

ولیکلو په دې ترکیز کوي چې هغه موعود پاچا چې یهودان ئې راتلو ته منتظر ول همدا مسیح دی، خو کله چې هغه راغی نو تکذیب ئې کړ او په صلیب ئې وځړاوه، په داسې حال کې چې دی همغه د داؤد زوی دی چې د مخکنۍ زمانې نبوت پرې پای ته رسېدلی او دی د هغه ابراهیم زوی دی چې ټولو خلکو ته به برکتونه راوړي!! د بایبل له وینا خو معلومېږي چې د یهودانو خبره سمه ده او عیسی علیه السلام همغه منتظر مسیح نه دی، ځکه چې دی نه د داؤد له اولاد څخه دی او نه ئې هغه لویه پاچایي جوړه کړې شوه چې د یهودانو انبیاوو ئې وړاندوینه کړې وه!!

• د شجرې بیانولو په لړ کې د متی انجیل د څوارلس (دوه وارې اووه)، رقم وړاندې کوي، دا د بایبل تکیه کلام دی، چېرې چې غلط ارقام وړاندې کوي او غواړې هغه ته سپېڅلې الهي بڼه ورکړي نو اووه ورته بنسټ کړي!! پوښتنه دا ده چې دلته د څوارلس څوارلس ذکر څه گټه لري او ولې باید دا عدد ورکړی شي!! تاسو به په راتلونکو کتابونو کې وگورئ چې دا شجره تکذیبوي او د یوسف پلار او د ده اجداد په بلې بڼې کې معرفي کوي.

• بایبل به څنگه ثابتوي چې دا کتابونه متی او مرقس لیکلي؟! ولې د دې اسناد او راویان نه په گوته کوي؟ په کار خو دا وه چې د عیسی علیه السلام د شجرې په ځای ئې ټول هغه کسان معرفي کړي وی چې لړۍ ئې تر متی او مرقس پورې رسېږي، داسې لکه چې زمونږ محدثین د هر حدیث اسناد او راویان په ډېر دقت او تفصیل سره معرفي کوي!!

د عیسی تولد

دا د متی عنوان دی چې په مرقس کې نه دی راغلی، تر دې سرلیک لاندې لیکي: د عیسی مسیح د زېږېدو واقعه داسې وه: مریم، د عیسی مور، د یوسف په نکاح کې وه، خو له واده مخکې د روح القدس له لوري حامله شوه، یوسف چې اخلاقي اصولو ته سخت ژمن وو، وئې غوښتل چې له دې واده لاس په سر شي، خو دا ئې مناسبه وگڼله چې دا کار په پټه او د خلکو له خبرولو پرته وکړي، ترڅو مریمه بې پټه نه شي، په دغو سوچونو کې غرق وو چې خوب پرې راغی او په خوب کې ئې

یوه فرشته ولیدله چې ده ته ئې وویل: یوسف، د داؤد زویه!! له مريمې سره د واده په اړه اندېښنه مه کوه، د دې په رحم کې ماشوم د روح القدس له لوري دی، هغه به یو زوی وزېږوي ته به ئې نوم عیسی (ژغورونکی) کېږدې، ځکه دی به خپل قوم له گناهونو وژغوري. او دا همغه پیغام دی چې خدای څو پېړۍ مخکې د خپل نبی، اشعیاء په ژبه لېږلی وو چې: وگورئ! پېغله نجلۍ به حامله شي او زوی به وزېږوي او هغه به عمانوئیل ونومول شي، عمانوئیل یعنی خدای له مونږ سره دی!! کله چې یوسف ویني شو، د فرشتې له وینا سره سم ئې عمل وکړ او مريم ئې کور ته راوسته چې د ده مېرمن وي!! خو ده تر هغه وخته ورسره نږدېکت ونه کړ چې زوی ئې پیدا شو او عیسی ئې ونوماوو!!

په دې ارتباط څو پوښتنې لرو:

- که دا خبره رښتیا وی چې مريم عليها السلام د یوسف نومې په نکاح کې وه، نو خلکو به ولې د عیسی علیه السلام پیداېښت خارق العاده گڼلو او جاهلانو به دی د خدای زوی بالو؟ بیا خو به په نړۍ کې یو داسې احمق انسان نه وو پیدا شوی چې عیسی علیه السلام د خدای زوی وگڼي!! بیا به خلکو دی د عیسی بن مريم په نوم نه بلکې د عیسی بن یوسف په نامه یادوو او د بايبل دا ادعا به ئې هیڅکله نه منله چې عیسی د خدای کلمه وه چې د روح القدس له لوري مريمې ته القاء شوه!! له نکاح وروسته او له واده مخکې ډېرو مېرمنو اولاد زېږولي!!

- فرشتې ولې یوسف ته د داؤد د زوی خطاب وکړ؟ ستا د وینا له مخې خو د ده پلار یعقوب نومېدو!! یوازې د یوسف په نامه به ئې یادوو، ولې ئې له ستر جد نه پلار ورته جوړ کړ!! هر څوک پوهېږي چې د داؤد له یادولو څخه ستا هدف څه دی؟! ته په زور او لجاجت سره غواړې دا ثابته کړې چې عیسی علیه السلام د یوسف زوی او د داؤد له اولاد څخه دی!!

- مونږ ته ووايه: د مريمې د زوی نوم عیسی وو که عمانوئیل؟ د فرشتې خبره صحیح ده که د اشعیاء نبی؟ دواړه خو په یوه وخت نه شي صحیح کېدی، د دواړو نومونو معناوې هم سره ورته نه دي!!

- آیا دا خبره عقل مني چې مېرمن ئې راواده کړې، کور ته ئې راوستې، څو

مياشتې ئې شپه ورځ په يوه کور کې ورسره تېرې کړې خو نږدې بکت ئې نه دی ورسره کړې، يوسف خو نه پيغمبر وو، نه نبی او نه راهب!! زمونږ په مخکې خو ستاسو د راهبو او راهبانو تاريخ هم پروت دی، چې د کلیسا په سپېڅلو خونو کې ئې څه څه کارونه کړي!!

منجمان د عیسی په لټه کې

دا قصه هم د متی په انجيل کې علاوه شوې، په مرقس کې نه شته، متی تردې عنوان لاندې ليکي: عیسی د هیروديس د سلطنت په وخت کې په بیت لحم کې وزېږېدو، په دې وخت کې څو مجوس ستورپېژاندي له ختيځو سیمو اورشلیم ته راغلل او پوښتنه ئې وکړه: هغه ماشوم چېرې دی چې د يهودانو پاچا به وي؟ مونږ د ده ستوری د ختيځ په لرو سیمو کې لیدلی او راغلي یو چې د ده عبادت وکړو!! کله چې دا خبره د هیروديس غوږونو ته ورسېده نو ډېر پرېشانه شو، ... هغه د يهودانو ټول مذهبي مشران راوغوښتل او ورته وئې ویل: د پیغمبرانو د وړاندوینو له مخې به مسیح د نړۍ په کوم ځای کې پیدا کېږي؟ هغوی ځواب ورکړ: باید په بیت لحم کې پیدا شي ځکه میکای نبی همداسې ویلي دي... بیا هیروديس دغو مجوسیانو ته پټ پیغام ولېږو چې د ده ملاقات ته ورشي او ورته ووايي چې کله ئې د لومړي ځل لپاره دا ستوری لیدلی؟! .. بیا ئې دوی ته وویل چې بیت لحم ته ولاړ شئ او وئې لټوئ او ما ترې خبر کړئ... دوی و خوځېدل... ناڅاپه ئې یو ستوری ولید چې د دوی په مخ کې تر بیت لحم پورې درومي او د هغه کور پر سروردېدو چې ماشوم په کې وو، له خوښۍ په جامو کې نه ځانېدل، کله چې هغه کور ته ننوتل چې مریم او زوی ئې په کې وو په سجده پرېوتل، د ماشوم لمانځنه ئې وکړه، بیا ئې د سرو او سپینو زرو او عطرو هدیې وړاندې کړې، خو د ستنېدو په وخت کې د اورشلیم له لارې نه ولاړل او هیروديس ئې خبر نه کړ، ځکه خدای په خوب کې ورته ویلي وو چې له بلې لارې ستانه شئ!!

یوه هوښیار او په دین پوه انسان ته د بایبل دغه بې بنسټې او خرافي خبرې کافي دي چې ووايي دا له ځانه جوړه شوې جعلی قصه ده، چې هیڅ حقیقت نه لري،

هر عاقل انسان به د بايبل له ليكونكي دا پوښتنې كوي:

• د ستورو ئې د انسان له پيداېښت سره څه؟ ستوري خو د عيسى عليه السلام له پيداېښت نه نږدې ۱۳,۷ ميليارده كاله مخكې پيدا شوي!! هراډهي دين په ستورو باندې دا باور ساتل يوه خرافي عقیده گڼي چې د ستورو او د انسان د پيداېښت تر منځ څه تړاو شته او د دوی له مخې كېدی شي د انسان د مستقبل په اړه وړاند وینه وشي، هيڅ عاقل انسان به دا خبره ونه مني چې د ستورو او د انسانانو د پيداېښت تر منځ څه رابطه شته.

• بايبل ولې نه وايي چې دا ستور پېژاندي مجوسان څوك وو؟ څو نفره وو؟ نومونه ئې څه وو؟ له كوم هېواده راغلي وو؟ آيا دوی په عيسى عليه السلام ايمان راوړ؟ له دوی نه كوم يو د عيسى د حواريونو او ملگرو په ډله كې شامل شو؟ بايبل خو د حواريونو په فهرست كې د هيڅ داسې مجوسي نوم نه دی ياد كړی چې ايمان ئې راوړی وي!! دا بې سنده هوايي خبره به كوم عقلمن انسان ومني!!

• طبيعي ده چې دې پلاوي به د ورځې سفر كاوو، په رڼا ورځ كې خو ستوري په آسمان كې نه ليدل كېږي، نو دې ستورې څنگه د دوی لارښوونه كوله؟

• دا څنگه د يهودو كاهنان، چې تاسو ئې په غيب پوه او وړاندوينې ئې رښتونې گڼئ، د عيسى عليه السلام له زېږېدو خبر نه شول او څو مشرك مجوسان خبر شول!!

قرآن د متی انجيل دا خبرې بې بنسټه او دروغجنې گڼي او د عيسى عليه السلام د پيداېښت قصه په خپلو جالبو او زړه رابښكونكو الفاظو سره داسې وړاندې كوي:

MR&y7 R] (0fB 07) G# #V\$ B 0IÖV ' i\$B s 9 R!Ök R' ÖE t b7dÖn R!Ö BÖM9\$%Öf

DyE n \$yI Dm&! # ÖR&SÖE n' ÖE t D9\$% \$yE n \$Öm ÇIIE Ö\$ÖE Ö\$ÖE %\$

ÇIÖÖ%\$ B \$gÖfÖr s I \$pl&SÖpÖr ÖfÖB \$tözy' Öm (ÖRQV\$ Ö%Ö\$)S Öm

\$y-ä (\$fxy- \$gnyÖ n \$ZÖ m \$?ÖR \$gÖVÖr %Ö m ÖqÖ I \$gÖt \$gÖn) Fu ÇIIE Ö\$Ä 9\$

آل عمران: ۳۵-۳۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

هغه وخت چې د عمران مېرمنې وويل: اي زما ربه! زما په رحم كې چې څه دي هغه مې ستا لپاره نذر كړي، آزاد (له بل هر كار نه) نو له ما نه ئې قبول كړه، بې شكه چې ته ښه پوه اورېدونكې يې. نو كله چې ئې وزېږوله، وئې ويل: اي زما ربه! ما خو نجلۍ وزېږوله او الله ښه پوهېږي چې څه ئې زېږولي او نارينه خو د ښځې په څېر نه وي او ما هغه مريم ونوموله او زه دا او اولاده ئې له رېتل شوي شيطان نه ستا په پناه كې دركوم. نو خپل رب ئې په ښه توگه قبوله كړه او د دې ښه روزنه ئې وكړه او زكريا ئې د دې روزونكې او كفيل وگرځاوو، چې كله به هم زكريا د دې عبادت ځي ته ورننووت نو د دې په خوا كې به ئې خاص خوراك وموندو، وبه ئې ويل: اي مريمې! دا له كومه درته راغلې؟ وبه ئې ويل: دا د الله له لوري ده، بې شكه چې الله هر چا ته چې وغواړي بې حسابه روزي وركوي.

د مريمې مور، د عمران مېرمن حامله وه، له الله سره ئې وعده وكړه چې خپل بچي به د ده په لار كې وقف كوي، انتظار ئې دا وو چې الله تعالی به زوی وركړي او هغه به د الله د دين خدمت ته وړاندې كوي، خو الله تعالی ورته لور وركړه، وئې ويل: زما ربه! دا خو لور ده، ما خود زوی طمع وه، نارينه خود ښځې په څېر نه وي، هغه محدوديتونه ئې نه وي چې ښځه عادتاً ورسره مخامخ وي، ما ئې نوم مريم (دالله بنده او خدائي خدمتگار) كېښود، زه ئې تا ته سپارم، دا او اولاد ئې له رېتلي شيطان نه په خپل حفظ او امان كې وساته، الله تعالی ښه پوهېدو چې څه ئې زېږولي، الله تعالی د دې همدا نذر قبول كړ، د مريمې د ښې روزنې انتظام ئې وكړ، كله چې لږ ستره شوه نو مور ئې دا معبد ته وسپارله، د قرعې له مخې د دې روزنه د زكريا عليه السلام په ذمه شوه، هلته په معنوي لحاظ داسې لوړ مقام ته ورسېده چې د الله تعالی له لوري بې موسمې مېوه ورته راتله، د روزنې په دوران كې يو ځل زكريا عليه السلام په داسې حال كې د دې هستوگنځي ته ورغی چې د مريمې خوا

ته ئې بې موسمە مېوې وليدې، له هغې نه ئې پوښتنه وکړه چې دا له کومه راغلې،
 مريمې ځواب ورکړ: دا د الله له لوري دي، الله چې چا ته وغواړي له حسابه پرته
 روزي ورکوي، زه د داسې رزق مستحقه نه يم، دا د الله پېرزوينه ده، زما د کومې
 ځانگړتيا له مخې ئې نه راکوي، له محاسبې پرته ئې راکوي. زکريا عليه السلام
 اولاد نه درلود، دى او مېرمن ئې د عمر هغه حد ته رسېدلي وو چې څوک هغه وخت
 د اولاد طمع نه شي کولى، خو چې وئې ليدل الله تعالى بې موسمە مېوه هم ورکوي،
 دا طمع پکې راپيدا شوه چې ما ته به هم بې موسمە اولاد راکړي.

مريم عليها السلام، يوه ورځ په داسې حال کې چې له خلکو گوښه او يوازې وه،
 يوه فرشته د سړي په شکل کې ورته راڅرگنده شوه، هغې ورته وويل: زما خوا ته مه
 راځه، زه رحمان خداى ته له تا پناه وړم، هغې ورته وويل: زه د الله تعالى له لوري
 لېږل شوې يم چې تا ته هغه زوى درپه برخه کړم چې د الله د يوې کلمې (امر او حکم)
 په وجه به پيدا کېږي، نوم به ئې مسيح عيسى د مريمې زوى وي، هغې وويل: اې
 زما ربه! زه به څنگه اولاد زېږوم حال دا چې د هيڅ انسان لاس راباندې نه دى
 لگېدلى؟! په ځواب کې ورته وويل شو: ستا رب چې د کوم څه د پيدا کولو اراده
 وکړي نو يوازې دا کافي ده چې ووايي: وشه او هغه له ځنډه پرته وشي، ستا زوى به
 په وړکتوب او زړښت کې خبرې کولى شي، په انجيل او تورات به پوهېږي، پېس
 او له مورهِ روند پيدا شوى به د الله تعالى په اذن روغولى شي، مړى به په دعا سره
 ژوندى کولى شي، خلکو ته به دا ويلى شي چې نن به ئې کوم خوراک په برخه کېږي
 او سبا ته به څه ذخيره کوي. قرآن د عيسى عليه السلام د زېږېدو په اړه فرمايي:

﴿وَجَاءَ بِهَا الْمَلَأَئِكَةُ غَوَامِبًا فَخَبَّرْنَهَا بِالْحَقِّ فَوَدَّعُنَّ الْمَرْءَ لَدِيهَا مَا يَصْبِرُ إِلَّا نَجْمًا كَانَتْ أَشْرَارًا مَكْرُومًا﴾
 ﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَسَتَحْتَمِلُ﴾
 ﴿وَأَمَّا زَكَرِيَّا إِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ الْغَائِبِ﴾
 ﴿وَإِذْ نَادَىٰ رَبَّهُ نَجْوَىٰ غُدُوًّا أَخْفَىٰ﴾
 ﴿فَتَنَادَىٰ فِي رَبْوٰتِهِ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً﴾

#k vpl 06%MB Ófcaof D195%Í# ÷ 79%ZT6É 4ñ D Sy y 1955di% ñ ÇIË \$Á%\$P28B

ÇIË \$Á/Á GtB Á Á 0p_ 6% ' Ñ'TB zñ/\$EÉB `B \$y 16\$% ÇIË \$ÁZB \$ÁPñ B1Z2 ñ

(\$Zñ " Ñ' / Ññ6ñ ' fañ ÇIË \$Áy_ \$MÓÁÁ ñte Ñ'É; eí# ÷ 79%ZT6É Á çñ ú hñr

\$Á\$ ÁDçñÑK2 èóm \$Bçñ' ÇIË\$Ñ BóK R / Ñ'óçñ #Xñ&Ñ' 0ñ B üÉ\$ \$Bñ

bröp Mz 6f ÇIË \$Áñ \$Ac M\$Á 6)9 Dfçñ y \$95%(VñU TB \$yBç%3/Ñ' D13ñ ÇIË

`B Bñ\$ç# ñ \$95%(ñ) Dñ\$Pñ ÇIË \$Á/ Á Bñ6R% \$Bñ çñ' ñ Bñ\$çç b% \$B

ÇIË \$ÁR Ófçñ_ ñ =çBñÓÍ93ñ k \$7Zñ ' Ñ' A\$ ÇIË \$ÁÑ' %çñ0ñ' Ñ' ç %

#Çñ ÇIË \$Áym BñB\$B óç2 "9ñ óçñÁ\$Ñ ÓÍçñ' ññ B1Z2 \$B Üñç%ñ\$7ñ Ófçñ_ ñ

Pçñ V' qB&Pçñ N\$ÍÁPçñ Mñ Bñç 9ñ ÇIË \$ÁçP #A\$7_ Ófçñ\$ Bñ ' Ñ\$Íçñ

ñ b% \$B ÇIË brñçf ññ " %ñPñ\$ ññ çñÑçB BñÓçñ\$7ñ ÇIË \$Áym Bñ çñ

0ñBñ ÇIË Bçññ `äñ9 Açñç \$yRñ #Bñ ÓÍçñ#EÍ çñçñ\$ZB (\$ñr `B x Í Çf b&

مریم: ۱۶-۳۷

ÇIË ÓÑÉçP ÆÁ #k vpl 4ñ 7Zñ\$ çññr ' Ñ

د دې آيتونو خلاصه دا ده: ... كله چې د ماشوم د زېږېدو نېټه رانږدې شوه نو د معبد
 شرقي لوري ته د خلكو له سترگو پټه او د خرما د يوه نوي رسېدلي نيالگي لاندې
 كښېناسته او وټې ويل: اې زما ربه! كاش تر دې د مخه مړه شوې او هر چا هېره كړې
 وى! فرشتې ورته وويل: اندېښنه مه كوه، دا دى رب دې ستا تر پښو لاندې چينه
 راخوتولې، كه وږې شوې ونه و خوځوه تازه خرما به درته راتوى شي، د زوى په پيدا
 كېدو به دې سترگې خوږې شي، كه كوم انسان دې تر سترگو شو ورته ووايه: ما نن
 روژه نيولې ده، له هيچا سره خبرې نه كوم، ماشوم ئې وزېږېدو، په غېږ كې ئې
 واخيست او د خپل تېر په لوري و خوځېده، خلك پرې راغونډ شول او ورته وټې

ویل: مریمی! دا د خه بد کار کری؟ ای د هارون خورې! نه خو ستا پلار بد سړی وو او نه دې مور بد لمنه وه!! دې ماشوم ته اشاره وکړه، چې له ده پوښتنه وکړئ!! دوی وویل: څنگه له وړوکی ماشوم سره چې د زانگو دی خبرې وکړو؟ ماشوم ځواب ورکړ: زه د الله تعالی بنده یم، کتاب ئې را کړی، پیغمبر ئې گرځولی یم، برکت ئې راپه برخه کړی، د ژوند تر پایه ئې په لمانځه او زکات او له خپلې مور سره په ښه سلوک گمارلی یم، مغرور او بدبخته ئې نه یم گرځولی، الله زما او ستاسو رب دی، د هغه عبادت وکړئ چې مستقیمه لار همدا ده، دا د عیسی بن مریم حقیقت دی. دا همغه حقیقت دي چې دوی په کې شک کوي، الله تعالی له دې ډېر لوړ دی چې ځان ته زوی غوره کړي، د ده کار داسې دی چې د خه اراده وکړي ورته وایي: وشه، او هغه سملاسي ترسره شي.

گورئ چې د قرآن او بائیل د ویناوو ترمنځ څومره ژور توپیر شته، بائیل د عیسی علیه السلام پیداېښت د یوه داسې عادي انسان پیداېښت ته ورته گڼي چې په کورنۍ، کلي او سیمه کې ئې هیچا د اهمیت په سترگه نه دي ورته کتلي، خاص توپیر ئې نه دی ترسترگو شوی، ډېره موده وروسته له نامعلوم مشرق نه، نامعلوم شمېر مجوسان راغلي، دی ئې لیدلی او سجده ئې ورته کړې!! دا نه وایي چې مریمه څوک او د څنگه شخصیت خاونده وه، د عیسی علیه السلام ماشومتوب څنگه پیل شوی، د ده په معجزاتو کې دا نه رااخلي چې په ورکتوب کې او د پیداېښت په لومړیو ورځو کې ئې هغه سترې سترې خبرې کړې دي چې د یوه پیغمبر د ټول دعوت خلاصه په کې راغلي، د هغه لومړۍ خبره دا وه چې زه د خدای بنده او د هغه پیغمبر یم، آیا د انسان عقل دا خبره مني چې په مشرق کې څوک د یوه (عجیب) زوی له پیدا کېدو خبر شي خو د ده کورنۍ او کلی هغه یو (عجیب) ماشوم ونه مومي!! او له نورو سره ئې هیڅ توپیر ترسترگو نه شي؟! دا په داسې حال کې چې مسیحیان دا ماشوم د خدای زوی گڼي او پیداېښت ئې هم خارق العاده!! خو مسلمانان د قرآن د لارښوونو په رڼا کې سره له دې چې عیسی علیه السلام ته دومره سترې سترې معجزې ثابتوي چې ډېرې ئې د مسیحیانو په مذهبي کتابونو کې نه ترسترگو کېږي، خو عیسی علیه السلام یو انسان او د نورو پیغمبرانو په څېر یو پیغمبر

گنبي!!

مصر ته تېښته

دا قصه هم متی له ځانه جوړه کړې او په مرقس کې نه شته، متی تر دې عنوان لاندې لیکي چې د خدای فرشته یوسف ته راڅرگنده شوه او ورته وئې ویل: پاڅه او ماشوم او مور ئې درسره روان کړه او مصر ته وتښته او تر هغه هلته پاتې شه چې زه خبر درکړم، ځکه هیرودیس پاچا غواړي ماشوم ووژني، یوسف مصر ته ولاړ او د هیرودیس تر مرگه هلته پاتې شو، یوه نبي څو پېړۍ مخکې په دې هکله وړاندوینه کړې وه چې (خپل زوی مې له مصره راوبالو)!! داسې معلومېږي چې د کتاب لیکونکي دا ټوله قصه د دې لپاره جوړه کړې چې د هغه نبي وړاندوینه رښتوني ثابته کړي او عیسی علیه السلام ئې مصداق وگنبي، د همدې لپاره ئې مریمې ته مېړه جوړ کړی، د هغه نوم ئې یوسف ایښی، یوسف ئې د یعقوب زوی ښودلی، عوام چې دا خبرې اوري ژر ئې یقین راځي او مني ئې چې یوسف د یعقوب زوی په مصر کې اوسېدلی!! حقیقت دا دی چې مریمې مېړه نه دی کړی، که د بایبل دا دروغجنه خبره ومنلی شي نو باید ټولې هغه وړاندوینې ئې دروغجنې وگڼو چې وایي: بې مېړه (بیغله) به ماشوم وزېږوي!! له دې دواړو خبرو څو یوازې یوه رښتوني کېدی شي!! همداراز د دغې څو پېړۍ مخکۍ وړاندوینې الفاظ ښيي چې په تکلف سره د عیسی علیه السلام لپاره جوړه کړی شوې، د وړاندوینې الفاظ داسې دي چې (خدای څو پېړۍ مخکې ویلي چې خپل زوی مې له مصره راوبالو) د دې الفاظو معنی خو دا ده چې دا کار څو پېړۍ مخکې ترسره شوی، د کوم منطق له مخې د دې اطلاق له مصر نه د عیسی علیه السلام په راستنېدو کوي!!

د یحیی پیغمبر ظهور

د مرقس انجیل له دغه ځایه پیل شوی، متی دا موضوع او الفاظ ئې له مرقس نه اقتباس کړي او تر دې سرلیک لاندې لیکي: ... یحیی چې په (تعمید وړکونکي) مشهور شوی وو، د یهودا په بېدیا کې ئې خپل رسالت پیل کړ... ده به د اوبښ له

ورپو جوړه شوې جامه اغوسته او د څرمنې ملابند به ئې تارو، خوراك ئې صحرايي شات او ملخان وو، ... خلك به ورته راتلل، د ده موعظو ته به ئې غوږ نيولو، په خپلو گناهونو به ئې اعتراف كاوو او د ده په لاس به ئې د تعميد غسل په برخه كېدو، ... خلكو ته به ئې ويل: زه هغو خلكو ته چې توبه وكړي په اوبو سره تعميد وركوم، خو داسې څوك به راشي چې تر ما به ئې مقام ډېر لوړ وي، هومره چې زه به د ده پښو ته د كپيو اېښودو وړتيا هم نه لرم، هغه به تاسو ته په روح القدس او الهي اور سره تعميد دركوي، هغه به پر وره له غنمو بېله كړي او په تلپاتې اور كې به ئې وسوځوي، خو غنم به په گودام كې غونډ كړي!! ... په دې وخت كې عيسى هم د تعميد لپاره يحيى ته راغى... مرقس دا نه وايي چې يحيى ورته وويل: دا مناسب كار نه دى، زه بايد ستا په لاس تعميد شم، خو متى دا خبرې له ځانه اضافه كړې دي، همداراز متى وايي: كله چې عيسى له اوبو راوتو نو يحيى يوه كوتره وليده چې له آسمانه راكوزه شوه او د عيسى پر سر كښېښته او له آسمانه يو غږ واوردى شو چې (دا زما گران زوى دى چې ترې راضي يم) خو مرقس وايي چې عيسى په خپله دا كوتره وليده او دا غږ ئې واوردو.

په دې اړه څو وضاحتونه ضروري برېښي:

- بايبل د خپلو نورو انبياوو په څېر يحيى عليه السلام هم داسې معرفي كړى چې د اردن سيند شاوخوا په كومې صحرا كې له خلكو لرې اوسېدو، خو د قرآن د وينا له مخې معلومېږي چې د ده محترم والد زكريا عليه السلام په يوه معبد كې مدرس او استاد وو او د مريمې عليها السلام روزنه او تربيت د ده په لاس ترسره شوې!
- عيسى عليه السلام او يحيى عليه السلام همزولي وو، په يو ځاى كې اوسېدل، د قرآن د وينا له مخې ده په عيسى عليه السلام ايمان راوړى، د ده په لاس د عيسى عليه السلام تعميد حقيقت نه لري.
- بايبل څو صفحې وروسته ليكي چې يحيى له زندانه دوه سړي عيسى ته ولېږل چې ترې وپوښتي: آيا په رښتيا ته هماغه موعود مسيح يې؟ پوښتنه دا ده چې ته خو دلته ادعا كوي چې يحيى دى وپېژندو، نه ئې غوښتل دى تعميد كړي، يوه كوتره ئې هم وليده چې له آسمانه راكوزه شوه، د عيسى پر سر كښېښته، آسماني غږ ئې

هم واورېدو چې دا زما همغه گران زوی دی، نو بیا ئې له زندانه دوه سړي د څه لپاره ورلېږل؟! متأسفانه سره له دې چې بايبل له داسې تناقضاتو ډک دی خو مسیحیان ئې د سپېڅلي کتاب په توگه مني!!

• د بايبل دا الفاظ ډېر کچه او بې معنا دي چې عیسی علیه السلام به په روح القدس او اور خلکو ته تعمیم ورکوي!!

• بايبل دا ټوله جعلی قصه د دې لپاره جوړه کړه چې یوه بې بنسټه وړاندوینه رښتونې او د عیسی علیه السلام په اړه ثابتې کړي، وړاندوینه دا ده: اشعیا نبی څو سوه کاله مخکې ویلي وو: له بېدیا یو غږ اورم چې وایي: د خدای لپاره لار پرانېزی او لار ورته آواره کړئ.

د عیسی آزمېښت

دا عنوان متی علاوه کړی، په مرقس کې نه شته، مرقس په مختصره توگه لیکي چې د خدای روح عیسی بیدیا ته بوت، څلوېښت ورځې هلته پاتې شو، شیطان وسوسه کولو خو فرشتو د ده ساتنه کوله، خو متی ښه ډېرې خرافې خبرې پرې علاوه کړې او تردې سرلیک لاندې لیکي: د خدای روح عیسی صحرا ته بوت، چې شیطان ئې وسوسه کړي او وئې آزمويي، عیسی څلوېښت شپې ورځې روژه ونيوله، په پای کې ډېر وږی شو، شیطان ورته راغی، وسوسه ئې کړ او ورته وئې ویل: که ته په رښتیا د خدای زوی یې نو دا ډېرې په ډوډۍ بدلې کړه! خو عیسی ورته وویل: نه زه داسې نه کوم، ځکه آسماني کتاب ویلي: انسان یوازې په ډوډۍ ژوندی نه پاتې کېږي، بلکې په هرې هغې کلمې چې د خدای له خولې وځي!!

د بايبل له لیکونکي څو پوښتنې لرو:

• ته خو عیسی علیه السلام د خدای زوی گڼې، آیا د خدای زوی وږی کېږي؟ عقل خو وایي: هر زوی پلار ته ورته وي، که خدای زوی درلودی نو نه به کله ډوډۍ ته اړ کېدو او نه اوبو ته!! او که عیسی علیه السلام یو انسان وو نو ولې ئې څلوېښت ورځې روژه نیوله؟ الله تعالی خو انسان له خپل وس او طاقت نه په اوچت کار نه مکلف کوي، په هیڅ الهي شریعت کې د څلوېښتو شپو ورځو مسلسل روژه نه

شته، د بایبل په هیڅ کتاب کې هم داسې روژه نه ده راغلې، دا خو نه د ثواب کار دی او نه د معنوي ارتقاء لپاره ضروري او مفید کار!!

• شیطان ولې هغه ته وویل: که ته په رښتیا د خدای زوی یې؟! آیا ستا شیطان له دې خبر نه وو چې عیسی علیه السلام په خارق العاده توګه او د خدای له کلمې جوړ شوی؟ تا خو تر دې د مخه او د ایوب علیه السلام په قصې کې شیطان داسې معرفي کړی وو چې له فرشتو سره یو ځای د خدای دربار ته حاضرېدو، د ټولې نړۍ د ټولو خلکو له حالاتو نه په بشپړه توګه خبر وو، د ایوب په اړه ئې د خدای پوښتنې ته فوراً ځواب ووايو!! دلته ولې له دې نه دی خبر چې مسیح د خدای زوی دی؟ ولې ثبوت غواړي؟ او هغه هم داسې ثبوت: که دا ډبرې دې په ډوډیو بدلې کړې نو په رښتیا چې د خدای زوی یې؟! که د یوه پیغمبر معجزه د خدای د زوی والي نښه وي نو بیا خو به د خدای د زامنو شمېر ډېر زیات وي، آیا د موسی او هارون علیهما السلام هغه معجزې چې بایبل ئې ادعا کړې د عیسی علیه السلام تر معجزو ډېرې حیرانوونکې نه وې؟!؟

• آیا د عیسی په دې ځواب کې تا ته څه معقولیت په نظر درځي؟ انسان یوازې په ډوډۍ نه مړېږي یعنې څه؟ الله تعالی خو انسان داسې پیدا کړی چې په ډوډۍ مړېږي، دلته خو د لوږې خبره مطرح ده، ته په خپله وایي چې څلوېښت شپې ورځې ئې څه نه وو خوړلي، دلته خو د روحي تغذیې خبره مطرح نه ده، نو عیسی علیه السلام به ولې داسې بې ربطه ځواب ورکوي؟ په دې کې شک نه شته چې د الله تعالی کلام د انسان د روحي تسکین لپاره داسې دی لکه د ده د وجود لپاره غذا، خو دلته دا ځواب له پوښتنې سره هیڅ ارتباط نه لري، هیڅ معقول انسان داسې ځواب نه ورکوي!!

د شیطان بله آزموینه داسې ګڼي: بیا شیطان اورشلیم ته ورسولو او د خدای د کور پر بام ئې ودراوو او ورته وئې ویل: که د خدای زوی یې نو له دې ځایه ځان لاندې وغورځوه، ځکه آسماني کتاب وایي: خدای به خپلې فرشتې وروړلېږي او دی به له خطرې وساتي... هغوی به پرې نه ږدي چې ستا پښه په تیرې ولګېږي!! عیسی ځواب ورکړ: هو؛ خو همدا کتاب وایي: خدای هسې بې سببه مه آزمویه!

دلته هم خو پوښتنې لرو:

• آیا د خدای زوی دومره کمزوری دی چې شیطان ئې اورشليم ته له ځان سره په زور بيايي؟

• په الهي شريعت کې خو د داسې شيطاني وسوسې ځواب دا نه دی، ځواب ئې دا دی چې الله تعالی دا کار حرام کړی، په اور کې ځان اچول، زهر خوړل، له لوړې ځان لاندې غورځول او هر هغه کار چې د انسان ژوند او بدن ته تاوان رسوي په الهي کتابونو کې حرام شوی.

بيا ليکي: شيطان د يوه جگ غره سر ته ورساوو، د ټولې نړۍ ملکونه او د هغوی شأن او شوکت ئې وروښود او ورته وئې ويل: که ما ته سجده وکړې نو دا ټول تا ته درکوم!! عیسی ورته وويل: لرې شه اې شیطانه! مقدس کتاب وايي: يوازې د خدای عبادت او اطاعت وکړه!

دلته هم خو پوښتنې راولاړېږي:

• آیا شيطان د خدای زوی ته داسې خبره کولی شي چې د نړۍ ټول ملکونه زما دي که ما ته سجده وکړې نو ټول تا ته درکوم؟ آیا د خدای زوی نه پوهېږي چې ځمکه او آسمان د ده د پلار دي او دی ورسره شريك دی او شيطان په دې کې هيڅ برخه نه لري، نه ئې چا ته ورکولی شي او نه ئې ترې اخیستلی شي؟

• تاسو ولې د سپيڅلې کتاب دا پرېکنده او صريح خبره له پامه غورځولې او له الله تعالی پرته د بل عبادت او اطاعت کوئ؟ د دې خبرې معنی خو دا ده چې په ځمکې او آسمان کې به له الله تعالی پرته نه بل چا ته د عبادت سر ټيټوئ او نه د دعا لاس اوږدوئ، تاسو ولې عیسی او روح القدس له خدای سره په عبادت کې شريك کړي؟!

د غونډۍ د سر موعظه

مرقس په دې اړه يوازې دومره ليکي چې عیسی يوې غونډۍ ته وخوت او خپل دولس شاگردان ئې هلته وروغوښتل، د موعظې په ارتباط هيڅ نه وايي خو متی تر دې سرليک لاندې يو تفصيلي موعظه رااخلي، که څه هم په دې موعظې کې څو

داسې ښکلې خبرې عیسی علیه السلام ته منسوبوي چې د اصلي انجیل نښې په کې ترسترگو کېږي، خو معلومېږي چې دا هم له ځانه لیکل شوې، لیکي:

- هغه څوک بختور دی چې ځان خدای ته اړ او محتاج گڼي...
- د هغه چا په حال خوشحالي په کار ده چې کبر نه کوي، ځکه دوی به د ټول جهان خاوندان شي.

- د عدالت وړو او تړو ته زېږی دی چې ماړه به شي.
- خوښې ده هغو لره چې مهربان او عفو کوونکي دي، ځکه مهرباني او عفو به ئې په برخه شي.

- پاک زړو ته زېږی دی چې له خدای سره به مخامخ شي.
- خوښې ده هغو لره چې د نورو تر منځ روغه جوړه کوي... ځکه دوی به د خدای زامن ونومولی شي.

- هغه دې خوښ وي چې د ښک عملی په وجه ځورول کېږي، ځکه د آسمان برکتونه به ئې په برخه شي.

- که زما لپاره خلك تاسو ته بد رد ووايي، ومو ځوروي، تورن مو کړي، خوښ اوسئ ځکه په آسمان کې لویه بدله درته انتظار کوي، پوه شئ چې له مخکنیو پیغمبرانو سره هم دې ته ورته معامله شوې.

- تاسو د نړۍ مالگه یئ، چې هغې ته خوند ورکوئ، خو که تاسو هم خپل خوند له لاسه ورکړئ نو د بې کاره او بې خونده مالگې په توگه به مو لرې غورځوي او تر پښو به مولاندي کوئ.

- تاسو د نړۍ لپاره د نور په څېر یئ،... نو خپل نور له نورو مه پټوئ، پرېږدئ چې په نورو وځلېږي او ستاسو نېکو کارونو ته په پام سره ستاسو آسماني پلار ولمانځي.

په دې ښکلو خبرو کې څو د اعتراض وړ موارد گورو:

- الله تعالی د آسماني پلار په نامه یاد شوی، که څه هم دا نوم له الله تعالی سره نه ښایي او مونږ په قرآن کې د الله تعالی لپاره داسې نوم او دې ته ورته نوم نه مومو، خو که احياناً دا نوم د مجاز په توگه کارول شوی وي، نو مسیحیان ولې دا د عیسی

عليه السلام په اړه په حقيقي معنی نيسي او د ده خاص پلار ئې گڼي؟

• دلته د مصلحينو لپاره د خدای د زامنو نوم غوره شوی، که څه هم د الله تعالی بندگانو ته د خدای د زامنو نوم ورکول نامناسب کار دی او اشتباهات راولاړوي او مونږ په قرآن کې داسې نوم نه مومو، خو که احياناً دا نوم د مجاز په توگه راغلی وي نو مسيحيان ولې يوازې د عیسی عليه السلام په اړه دا په حقيقي معنی نيسي او دی د خدای حقيقي زوی گڼي او نور ترې مستثنی کوي؟!

د تورات احکام

بايبل تر دې سرليک لاندې څو خبرې عیسی عليه السلام ته منسوبوي: گمان مه کوئ چې زه د موسی د تورات او نورو انبياوو د کتابونو منسو خولو ته راغلی يم، زه راغلی يم چې بشپړ او عملي ئې کړم، ... که تاسو د يهودانو تر علماوو او پېشوايانو غوره نه شئ د خدای ملکوت (جنت) ته به داخل نه شئ، ويل شوي: که څوک قتل وکړي بايد ووژل شي، خو زه وایم: که ته پر خپل ورور غصه شې ... بايد محاکمه شې او که خپل ورور ته ابله او کم عقله ووايې بايد تا محکمې ته بوځو او که خپل دوست ته بنکنځلې وکړې سزا دې د جهنم اور ده، که د خدای لپاره دې نذر او قرباني وړاندې کوله او درپه ياد شو چې څوک دې ځورولی، نو قرباني په خپل ځای پرېږده او ولاړ شه لومړی خپل هغه دوست راضي کړه چې تا ځورولی، تر محاکمې مخکې خپل پور ادا کړه، ويل شوي چې زنا مه کوه، خو زه درته وایم: که يوې بنځې ته د شهوت په نظر وگورې نو په زړه کې دې زنا ورسره کړې، نو که هغه سترگه چې درياندې گرانه ده، ستا د گناه باعث کېږي بنه ده چې وئې باسې او لرې ئې وغورځوې، تر دې چې په دوزخ کې پرېوځې دا غوره ده چې يو غړی دې ناقص وي، ... ويل شوي: که څوک غواړي له خپلې مېرمنې خلاص شي نو کافي ده چې طلاق پاڼه وليکي او هغې ته ئې ورکړي، خو زه تاسو ته وایم: که څوک خپله مېرمن پرته له دې چې کوم خیانت ئې ترې ليدلی وي طلاق کړي او هغه بنځه بل مېړه وکړي، دا سپی مقصر او گناهگار دی، ځکه د دې باعث شوی چې دا بنځه زنا وکړي او هغه بل سپی چې له دې سره ازدواج کوي هم زناکار دی!! ويل شوي چې په

درواغو لوړه مه کوه او که د خدای په نوم لوړه کوې وفا پرې وکړه، خو زه وایم: هیڅکله لوړه مه کوه، مه په آسمان چې تخت ئې دی، مه په ځمکه چې د پښو ځای ئې دی، مه په اورشلیم چې د هغه ستر پاچا بناړ دی... مه په خپل سر، ځکه نه شې کولی یو وېنسته ئې تور یا سپین کړې... یوازې ووايه: (هو) یا (نه)، ویل شوي: که چا د بل سترگه وړېنده کړه سترگه به ئې وړېندېږي، او که چا د بل غاښ مات کړ غاښ به ئې ماتېږي، خو زه وایم: که چا تیری درباندي وکړ مقابله ئې مه کوه، حتی که په ښي مخ ئې خپېره درکړه کین مخ هم ورواړوه، که چا غوښتل د دې لپاره دې محکمې ته بوځې چې کمیس دې درنه واخلي خپله عبا هم ورکړه، که یو رومي عسکر درته ووايي چې دا بار تر یوه میله یوسه ته ئې تر دوه میله ورسره یوسه، ... تاسو اورېدلي چې له دوستانو سره دوست اوسه او له دښمنانو سره دښمن، خو زه درته وایم: له خپلو دښمنانو سره مینه وکړئ، که چا پرتاسو لعنت وایو تاسو د برکت دعا ورته وکړئ... که چا وځورولئ د خیر دعا ورته وکړئ، که دا کار وکړئ نو د آسماني پلار رښتوني زامن به وئ، ځکه هغه په ښکانونو او بدانو لمر راخپروي او په دواړو باران وروي...

په دې ویناوو کې چې د یوې موعظې حیثیت لري نه د یوه قانون، هم ښې خبرې تر سترگو کېږي او هم کمزورې او د حقیقت او عدالت خلاف خبرې، لاندې خبرې ئې له الهي لارښوونو سره اړخ نه لگوي:

• طلاق حرام او له مطلقه ښځې سره نکاح زنا گڼل شوې، دا دواړه خبرې نه له الهي لارښوونو سره اړخ لگوي او نه له عدل او عقل سره، ازدواج د نارینه او ښځې تر منځ د گډ ژوند او د یوې کورنۍ د جوړولو لپاره د دوی ترمنځ گډ توافق او تعهد دی، تر هغه ئې په دوام ټینگار ضروري دی چې د دواړو تر منځ مینه، اعتماد، اخلاص او پېرزوینه وي، کله چې کرکه، بې اعتمادی او ناخوالی رامنځته کېږي او په صبر او زغم سره هم لاندې نه شي حل کېدی نو طلاق ئې یوازنی چاره ده، طلاق ته د حرام په سترگه کتل او له مطلقه ښځې سره ازدواج زنا گڼل هیڅ معقوله توجیه نه لري. داسې معلومېږي چې دلته د عیسی علیه السلام په قول کې عمداً یا سهواً تحریف شوی، اصلي الفاظ ښایي دا وو چې: که څوک بې موجه خپله مېرمن طلاق

کړي او دا طلاق د دې باعث شي چې هغه بنځه زنا ته مخه کړي، نو دا سپری مقصر او گناهگار دی، ځکه د دې باعث شوی چې دا بنځه زنا وکړي!!

• ظلم ته تسلیمېدل او تېري ته غاړه اېښودل، نه یوازې له الهي لارښوونو سره سمون نه خوري، بلکې له هغو فطري غوښتنو سره هم اړخ نه لگوي چې الله تعالی د ټولو ژوو په خټه کې ایښي، له ځان نه دفاع او د تېري مقابله کول یو فطري او د ژوند د بقا لپاره یو ضروري عنصر دی، الله تعالی هیڅله انسان په داسې کار نه گماري چې د ده د جبلت او فطرت خلاف وي، له دې نه علاوه هغه څوک چې ظلم ته غاړه ږدي او ظالم ته سر تیتوي، نه یوازې په خپل ځان ظلم کوي او ظالم ته جسارت ورکوي، بلکې په نورو هم ظلم کوي، ده ظالم ته دا جرأت ورکړ چې په نورو هم تېری وکړي.

• آیا ستا عقل دا خبره مني چې د عیسی علیه السلام په څېر یو عظیم لارښود، مرشد، مصلح او د شرک، ظلم او بې عدالتۍ په ضد لېږل شوي ستر پیغمبر به خلکو ته ویلي وي چې د رومي بې رحمو عسکرو په وړاندې داسې منقاد او مطیع اوسئ چې که درته وټې ویل: دا بار تر یوه میله یوسه ته ئې تر دوه میله ورسره یوسه!! دا خبره خو له سرکاري مفتیانو او د ظالمانو په خدمت کې بوخت دین پلورونکو مایانو سره ښایي نه له پیغمبرانو علیهم السلام سره!! راشئ وگورئ چې زمونږ گران پیغمبر علیه السلام په دې هکله څه فرمایي:

عن أبي هريرة قال: جاء رجل إلى رسول الله صلى الله عليه وسلم فقال يا رسول الله أرأيت إن جاء رجل يريد أخذ مالي؟ قال فلا تعطه مالك، قال أرأيت إن قاتلني؟ قال قاتله، قال أرأيت إن قتلني؟ قال فأنت شهيد، قال أرأيت إن قتلته؟ قال هو في النار.

یو سپری رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راغی او وټې ویل: یا رسول الله! د هغه چا په هکله څه مشوره راکوې چې راشي او زما مال رانه اخلي؟ وټې فرمایل: خپل مال مه ورکوه، وټې ویل: که جگړه ئې راسره کوله؟ وټې فرمایل: ورسره وجنگېږه، وټې ویل: که ئې ووژلم؟ وټې فرمایل: نو ته به شهید وې، وټې ویل: که مې هغه ووژلو؟ وټې فرمایل: هغه به په اور کې وي.

زمونږ ایمان او عقل خو دا خبره نه مني چې زمونږ د پیغمبر علیه السلام د ورور

عیسی علیه السلام خبره به دې ته ورته نه وه او له دې پرته به بل څه وه.

• دلته له دښمنانو سره دوستي او مینه کول په داسې عامه صیغه ذکر شوي چې لازم دقت نه دې په کې مراعات شوی، ټول دښمنان یو شانته نه دي، له ټولو سره ورته معامله نه شي کېدی، ځینې دښمنان داسې دي چې له هغوی سره دوستي کول له الله تعالی سره د دښمني کولو په معنی ده، د خدای او د هغه د دین له دښمنانو سره دوستي کول د ایمان منافي او د الله تعالی د غضب وړ کار دی، د منافق، مفسد او فاسق احترام کول او له هغوی سره دوستي پالل هغه کار دی چې هیڅ پیغمبر او هیڅ الهي کتاب ئې سپارښتنه نه کوي!!

له دې وروسته بایبل د عیسی علیه السلام ځینې توصیې رااخلي، لکه دا چې تظاهر او ریاکاري مه کوئ، د تظاهر اجر همغه دی چې له خلکو ئې د ستاینې په توگه ترلاسه کوئ، که له کوم فقیر سره مرسته کوئ په پټه ئې وکړئ، داسې لکه په بڼي لاس چې څه ورکوئ او کین لاس ترې خبر نه شي، د ریاکارانو په څېر د خلکو په مخ کې دعا او عبادت مه کوئ، له زړه نه دعا وکړئ نه دا چې الفاظ په ژبه تکراروئ، کله چې روژه نیسئ نو د هغو خلکو په څېر مه کېږئ چې ځان وچې شونډې او کمزوری بڼي چې خلک گمان وکړي روژه ئې نیولې، دا خلک خپل اجر له لیدونکو ترلاسه کوي، ثروت په دنیا کې مه ذخیره کوه ځکه بڼايي وروست شي، یا زنگ ئې ووهي یا ئې غل درنه غلا کړي، په آسمان کې ئې درته ذخیره کړه، سترگې له طمعې او گناه خوندي وساته، په یوه وخت د دوو اربابانو خدمت نه شي کېدی، یا به د خدای بندگي کوئ یا د پیسو، د خوراک او پوښاک ډېره اندېښنه مه کوئ، خدای ئې ذمه وار دی، په بل اعتراضونه پرېږدئ ځان اصلاح کړئ، ... خدای ته د رسېدو لاره نری ده، خو جهنم ته د ننوتو لار پراخه ده، له دروغجنو انبیاوو ځان وساتئ، د مېرې په جامه کې درته راځي خو په باطن کې څیرونکي لېوان وي، دوی له خپلو عملونو پېژندی شي، داسې لکه ونه چې له خپلې مېوې پېژندی شی، دا هغه خبرې دي چې په قرآن او حدیث کې تر دې په ډېرو ښکلو او اغېزناکو الفاظو او په ډېر تفصیل سره راغلي.

ورپسې د عیسی علیه السلام د ډېرو معجزو یادونه کوي، خو داسې لکه چې

هر څوك ورته راغلی، خپل حاجت ئې وړاندې كړې او ده ترسره كړې، وړند، پېس، جذامي، گونگ، فلج، لېونۍ... د ده په لاس روغ شوي او بيا د متي د ايمان راوړو ذكر په دې الفاظو كوي: يو گناهگار د عيسى شاگرد شي... عيسى د خپل سفر په دوران كې له يوه باج راغونډوونكي سره مخامخ شو، نوم ئې متي وو... عيسى ورته وويل: راشه زما اطاعت وكړه! هغه فوراً پاڅېدو او له ده سره روان شو!! له دې الفاظو په صراحت سره معلومېږي چې دا انجيل متي نه دی ليكلی!! ډېره عجيبه ده چې بايبل دا كتاب متي ته منسوبوي او هغه ئې ليكونكي گڼي!!

د همدې متي په ارتباط ليكي: يوه ورځ عيسى او شاگردان ئې د متي كره مېلمانان وو، ځينې باج غونډوونكي او بدنام خلك هم په دسترخان ورسره ناست وو، ځينو روحانيونو اعتراض وكړ او د ده شاگردانو ته ئې وويل: ستاسو استاد ولې له داسې خلكو سره ناسته پاسته كوي؟! عيسى ورته وويل: د دې لپاره چې روغ سړي طبيب ته ضرورت نه لري، بيا ئې وويل: ولاړ شئ او د آسماني كتاب د دې آيت په اړه لږ فكر وكړئ چې فرمايي: زه له تاسو هديه او قرباني نه غواړم، ترحم او زړه سوي غواړم.

خو د مرقس انجيل ليكي چې دا گناهگار متي نه بلكه لاوي د حلفي زوی وو او د مېلمستيا قصه هم د ده په كور پورې مربوطوي!! نه پوهېږو چې بايبل به دې صريح تناقض ته څه توجيه لري?!!

دا هم بايد واضح كړو چې بايبل له معجزو نه ملنډې او ټوكې ټكالي جوړې كړې، بايبل نه يوازې د عيسى عليه السلام په هكله وايي چې هر كس او ناكس ته ئې معجزې بنودلې، بلكې ادعا كوي چې خپلو دوولسو شاگردانو ته ئې په مېراث پرېښودې، هغوی هم كولی شول همدا معجزې ترسره كړي، حتی هغه شاگرد ئې هم په دې ډلې كې گڼي چې نوم ئې اسخريوطي وو، منافق شو او دی ئې دښمن ته په لاس وركړ!! دا نه يوازې بې بنسټه ادعا ده بلکې د معجزې د حكمت او فلسفې خلاف خبره ده، معجزه د دې لپاره وي چې يو پيغمبر هغه معاندین او مخالفین قانع كړي چې د ده رسالت نه مني، دلايل غواړي، په عقلي دلايلو نه قانع کېږي او خارق العاده کارونه ترې غواړي، دا کار بايد د ډېرو كسانو په وړاندې ترسره شي،

همغسي لکه د موسی علیه السلام او جادوگرانو مقابله چې د عید د ورځې په یوې لویې غونډې کې وشوه او هلته د ده عصا د جادوگرانو جادو مات کړ، همغسي لکه ابراهیم علیه السلام چې د ټولو خلکو په وړاندې له اور نه روغ رمټ ووتو!! بایبل په خپله د عیسی علیه السلام له قوله لیکي: د یهودو علماوو له عیسی نه معجزه وغوښته، هغه ورته وویل: یوازې بدکار او بې ایمانه خلك معجزې غواړي!! تاسو ته به د یونس له معجزې پرته بله معجزه درونه نبودی شي!! بایبل ادعا کوي چې عیسی په خپلې سیمې کې د دې لپاره خلکو ته معجزې نه دي ترسره کړې چې هغوی بې ایمانه وو، یعنی دا چې معجزې به مؤمنانو ته بنودل کېږي نه بې ایمانو ته!! او دا د معجزو د حکمت او هدف خلاف خبره ده، معجزه باید د هغو خلکو په وړاندې ترسره شي چې ایمان ته رابلل کېږي، نه هغو ته چې ایمان ئې راوړی!! معجزه یعنی هغه کار چې معارض او مخالف پرې پر او عاجز کړی شي.

بایبل د معجزو په لړ کې دا هم وایي چې عیسی علیه السلام له څو بیمارانو هغه پلټنه روح وایسته چې دوی ئې ناروغ کړي وو او حتی لیکي چې یو ځل ئې له څو لېونیانو پلټنه روح وایسته او په څوگانو ئې کښېنوله، بیماران جوړ شول او څوگان لیوني شول او په دریاب کې ئې ځان وغورځاوو!! دا ټولې خبرې خرافي او بېهوده خبرې دي، نه پلټنه روح شته، نه د انسان ناروغي د کومې پلټنې روح د کښېنستو په سبب راپیدا کېږي او نه دا روح له یوه نه بل ته انتقالېږي، دا د هغو ټگمارانو خبرې دي چې د مذهب په نامه خلك غولوي، کم عقلو خلکو ته وایي: ستا د بیماری وجه هغه پلټنه روح ده چې پر تا ناسته ده، مونږ کولی شو دا روح درنه وشړو خو د شکرانې په بدل کې!! خو شکرانه ئې د ډاکټر تر پیس او د دوا تر قیمت ډېره زیاته!! او چې روغ نه شي نو ورته وایي: مخکنۍ پلټنه روح مې درنه لرې کړه خو اوس یوه بله درباندي ناسته ده چې تر مخکنۍ اووه برابره زوروره ده!! همداسې لکه د بایبل دغه وینا چې عیسی علیه السلام ته ئې منسوبوي: دا بد کار قوم هغه چا ته ورته دی چې په پلټنې روح (پېږي) اخته شوی وي، کله چې دا پلټنه روح ترې ووځي نو یوې بېدیا ته ولاړه شي چې کوم آرام ځای ومومي، خو داسې ځای پیدا نه کړي او بېرته همغه سړي ته راستنه شي او د ده زړه پاک او تش ومومي، نو اووه تر

خان لازیاتی پلیتی ارواح له خان سره ملگرې کړي او د دې شخص وجود ته ننوځي او په دې سره د هغه سړي وضعیت تر مخکې لازیات خراب کړي!!
بایبل د دغو معجزو په وړاندې د یهودي روحانیونو غبرگون داسې گڼي:
روحانیونو وویل: عیسی په دې خاطر کولی شي پلپسته روح د خلکو له وجوده وباسي چې د پلپتو ارواحو رئیس یعنی شیطان د ده په وجود کې دی!!

د روژې په اړه پوښتنه

تر دې عنوان لاندې لولو: یوه ورځ د یحیی شاگردان عیسی ته راغلل او ترې وئې پوښتل: ولې ستا شاگردان د فریسیانو په څېر روژه نه نیسي؟ عیسی ځواب ورکړ: آیا مېلمانه تر هغه پورې چې زوم ورسره وي کولی شي ویر وکړي او روژه ونیسي؟ (د واده د مراسمو او د زوم په شته والي کې خلک ویر نه کوي او روژه نه نیسي)، خو یوه ورځ به راشي چې زه له خپلو دوستانو ولاړ شم، د روژو نیولو وخت دغه دی!!

دا هم ډېره خوشې او بېهوده خبره ده، روژه د ویر او ماتم نښه نه ده او د دوستانو د بېلېدو په غم او ویر کې نه نیول کېږي، په ټولو الهي ادیانو کې فرض شوې، له عیسی علیه السلام نه مخکې ټولو پیغمبرانو علیهم السلام نیولې، په هغه تورات کې هم فرض وه چې عیسی علیه السلام پرې ایمان درلود او د هغه اطاعت ئې کاوو، عیسی علیه السلام به څنگه داسې غلطه خبره کوي، په خپل شته والي کې به شاگردان له روژې معاف گڼي او وایي به: خو یوه ورځ به راشي چې زه له خپلو دوستانو ولاړ شم، د روژو نیولو وخت دغه دی!!

دوولس شاگردان

دلته لیکي: عیسی خپل دوولس شاگردان راوغوښتل، ټولو ته ئې دا قدرت ورکړ چې پلپتی ارواح وباسي او هر ډول بیمارانو ته شفا ورکړي، د شاگردانو نومونه اخلي او په پای کې د یهودا اسخريوطي نوم یادوي او لیکي: هغه څوک چې په پای کې ئې له عیسی سره خیانت وکړ!!

د دې خبرې معنی خو دا ده چې عیسی علیه السلام په غیب نه پوهېدو، د خدای زوی نه وو، تر آخره ئې خپل خائن شاگرد ونه پېژندو، همدغه خائن او منافق شاگرد ته ئې هم خپل کرامات لېږدولي وو!! آیا په دې خبرو له اعتراف سره سره عیسی علیه السلام خدای یا د خدای زوی گڼل ډېره د حیرت خبره نه ده؟! له دې نه خو په وضاحت سره معلومېږي چې د کراماتو د انتقال ادعا دروغجنه او بې بنسټه ده، خائن او منافق به څنگه د کرامت خاوند کېږي!!

ورپسې لیکي: عیسی دوی د دعوت لپاره ولېږل او ورته وئې ویل: سامرانیانو او غیریهودانو ته مه ورځئ، یوازې اسرائیلیانو ته ورشئ چې د خدای ورکې شوې مېرې دي!! ... بیمارانو ته شفا ورکړئ، مړي راژوندي کړي، ... پلټې ارواحې له خلکو وباسئ!! دا کار وړیا وکړئ... د تلو په وخت کې مه پیسې درسره اخلئ، مه اضافي جامې او مه توبنه، ځکه هغه خلک چې تاسو ئې مرستې ته ورځئ ستاسو خوراک او پوښاک به درته تیار کړي!!
دلته څو اعتراضات لرو:

• د دې خبرې معنی دا ده چې عیسی علیه السلام یوازې د اسرائیلیانو پیغمبر دی او د نړۍ له نورو قومونو سره هېڅ کار نه لري!! دا خبره نه یوازې له یوه پیغمبر او مصلح سره نه بنایي بلکې د انساني ورورولۍ خلاف خبره ده، کېدی شي د یوه پیغمبر مأموریت تر یوه قوم پورې محدود وي او د نورو قومونو لپاره نور بندوبست شوی وي، خو خپلو شاگردانو او دعواتو ته دا ویل چې غیریهودانو ته مه ورځئ د عیسی علیه السلام له شأن نه لرې خبره ده!! او که له بائبل سره دا خبره ومنو نو تاسو ولې اوس په نورو قومونو کې د مسیحیت د خورولو هڅه کوئ؟ ولې مسیحیت ته د جهاني مذهب بڼه ورکوئ؟ ولې د خپل پیغمبر له وینا سرغړاوی کوئ؟

• له یوې خوا وایي چې دا کار وړیا وکړئ، یعنې له خلکو هېڅ معاوضه مه اخلئ... خو له بلې خوا وایي: د تلو په وخت کې مه پیسې درسره اخلئ، مه اضافي جامې او مه توبنه، ځکه هغه خلک چې تاسو ئې مرستې ته ورځئ ستاسو خوراک او پوښاک به درته تیار کړي!! آیا دا خوراک او جامې بدله او معاوضه نه ده؟ آیا

ټگمارو مذهبي مشرانو له خلکو نه تر دې زيات غوښتل؟

• زمونږ قرآن خو د بايبل د دې وينا خلاف لارښوونه کوي چې حج ته د تلو په دوران کې حتماً توبنه درسره واخلي او دا د دې لپاره چې د نورو د اوږو پېټې نه شی او بل ته لاس اوږد نه کړئ!! او مونږ ته خو قرآن وايي: هغه څوک د لارښود په توگه غوره کړئ او متايعت ئې وکړئ چې له الله تعالی پرته له بل چا هيڅ اجر او معاوضه نه غواړي.

خپلو شاگردانو ته د لارښوونو په ضمن کې عیسی علیه السلام ته يوه ډېره عجیبه وينا منسوبوي او ليکي: گمان مه کوئ چې زه راغلي يم ترڅو صلح او امنيت راوړم، نه، زه راغلی يم چې توره راوړم، زه راغلی يم چې زوی له پلاره، لور له مور، نږور له خوانبې بېل کړم، داسې چې د هر چا دښمنان به د ده خپله کورنۍ وي، که مور او پلار مو تر ما زيات درباندي گران وي زما د ملگرتيا وړ نه یئ او که خپل زوی او لور تر ما غوره وگڼئ د دې وړ نه یئ!! او که خپل صلیب درسره وانه خلئ او په ما پسې رانه شی، د دې وړ نه یئ!!
دلته خو پوښتنې لرو:

• له دې نه خو معلومېږي چې عیسی علیه السلام د تورې پیغمبر دی نه د صلحې او امنيت، تاسو څنگه پر اسلام اعتراض کوئ او هغه د تورې دین گڼئ!!؟

• دا وينا او هغه مخکنۍ وينا چې وايي: که چا تیری درباندي وکړ مقابله ئې مه کوه، حتی که په بني مخ ئې خپره درکړه کين مخ هم ورواړوه، که چا غوښتل د دې لپاره دې محکمې ته بوځي چې کميس دې درنه واخلي خپله عبا هم ورکړه، که یو رومي عسکر درته ووايي چې دا بار تر یوه میله یوسه ته ئې تر دوه میله ورسره یوسه... دا څنگه سره تلفیق کوي!!؟ کومه یوه ئې د عیسی علیه السلام وينا ده!!؟

حقيقت دا دی چې عیسی علیه السلام خلکو ته هيڅکله نه دي ويلي چې ظلم ته غاړه کېږئ، امنيت خوښي او سئ او له حاکم نظام نه او په ټولني مسلط دود دستور نه د بغاوت هڅه مه کوئ، بلکې هغوی ته ئې ويلي: قربانۍ ته تيار شی، خپل صلیب درسره راواخلي، په صلیب باندې څرېدو ته چمتو شی، د مور، پلار او نږدې دوستانو د شديد مخالفت انتظار وکړئ، بايد داسې فکر وکړئ چې تر ټولو سخت

دښمنان به مو د خپلې کورنۍ غړي وي!! دوی به ستاسو مخالفت او ممانعت ته ملا تړي، یوازې دغه وینا له عیسی علیه السلام او هر پیغمبر او داعي سره ښایي.

د یحیی پوښتنه

دلته هم د مرقس او متی تر منځ اختلاف شته، مرقس دا خبره نه کوي چې یحیی له زندانه څوک عیسی ته لېږلی خو متی تر دې سر لیک لاندې څو متناقضې خبرې لري: کله چې یحیی پیغمبر په زندان کې د عیسی له معجزو خبر شو دوه شاگردان ئې ورولېږل چې ترې پوښتنه وکړي: آیا ته همغه موعود مسیح یې، که نه او د هغه د راتلو انتظار باید وکړو؟ هغه ځواب ورکړ:.... زما معجزې ورته بیان کړئ او په پای کې ورته ووايئ: بختور دی هغه څوک چې زما په اړه شک ونه کړي!

بیا عیسی د یحیی په هکله خلکو ته وویل: یحیی تر یوه پیغمبر هم لوړ دی، تر ده په نړۍ کې ستر شخص نه دی پیدا شوی، که رښتیا خبره منئ نو یحیی همغه الیاس پیغمبر دی چې آسماني کتاب ئې د راتلو زېری ورکوي!! خپل غوږونه خلاص کړئ او په غور سره واورئ چې څه درته وایم!!

• یحیی علیه السلام ته منسوب دا خبره هم د بایبل له مخکنیو خبرو سره تعارض لري او هم ئې قرآن تردیدوي، بایبل مخکې لیکلي وو چې یحیی عیسی ته د تعمیم ورکولو په جریان کې دی وپېژندو، د ده په هکله ئې آسماني غږ واورېدو چې ویل ئې: دا زما هغه زوی دی چې ترې راضي یم او قرآن وایي چې یحیی علیه السلام له لومړۍ ورځې د عیسی علیه السلام مصدق او موثید وو.

• دوهمه خبره ئې چې وایي یحیی همغه الیاس دی چې سپېڅلې کتاب ئې وړاندوینه کړې، هم له بایبل سره تعارض لري او هم له قرآن سره، بایبل الیاس علیه السلام هغه نبي گڼي چې تر عیسی علیه السلام څو پېړۍ مخکې تېر شوی او قرآن ئې هم بېل پیغمبر بولي.

د یهودانو علماء د معجزې غوښتنه کوي

بایبل تر دې سر لیک لاندې یوه بله بې بنسټه ادعا کوي او لیکي: د یهودو

علماوو له عیسی نه معجزه وغوښته، هغه ورته وویل: یوازې بدکار او بې ایمانه خلك معجزې غواړي!! تاسو ته به د یونس له معجزې پرته بله معجزه درونه ښودی شي!! لکه څنگه چې یونس درې شپې ورځې د هغه ستر ماهي په نس کې پاتې شوه به هم درې شپې ورځې تر خاورو لاندې پاتې شم!!
په دې اړه څو خبرو ته ستاسو توجه رااړوم:

- د ماهي په نس کې د یونس علیه السلام پاتې کېدل او بېرته ژوندی راوتل، نه د ده د قوم لپاره معجزه وه او نه له یونس علیه السلام نه پرته د بل چا لپاره، ځکه دا پېښه نه د ده قوم په خپلو سترگو لیدلې او نه بل چا، په حقیقت کې د یونس علیه السلام د قوم لپاره معجزه هغه عذاب وو چې یونس علیه السلام ئې د راتلو گواښ کاوو خو خلکو نه منلو، کله چې هغه عذاب راڅرگند شو، خلکو ایمان راوړ او عذاب تم شو.

- که عیسی علیه السلام د یونس علیه السلام معجزې ته اشاره کړې وي نو مراد ئې یوازې دا کېدی شي چې له دې وروسته معجزو ته نه بلکې عذاب ته انتظار وکړئ!!

- له دې نه دا خبره راییستل هیڅ معقولیت نه لري چې گواکې ده مخالفینو ته ویلي: زه به ووژل شم، په خاورو کې به ښخ شم، درې شپې ورځې وروسته به بېرته راژوندی شم او له قبره به راووخم!! وژل کېدل خو ئې معجزه نه ده او بېرته راژوندی کېدل ئې هیچا په خپلو سترگو نه دی لیدلی، نو دا څنگه معجزه شوه?!!

- د عیسی علیه السلام د وژل کېدا او بېرته راژوندی کېدا ادعا نه یوازې د قرآن له وینا سره تعارض لري بلکې د مسیحیانو ډېرې ډلې ئې هم نه مني.

- په دې اړه د بائبل ادعا ډېره بې بنسټه ده، ځکه د عیسی علیه السلام د نیول کېدو او د صلیب خوا ته د راوستو صحنه نه د عیسی علیه السلام شاگردانو په خپلو سترگو لیدلې او نه ئې خپلوانو او د بائبل ادعا دا ده چې نن ووژل شو، له صلیب نه راکوز کړی شو، دفن شو، سبا نه بله ورځ یو مجهول کس (روایات متفق القول نه دي) ولیدل چې قبر چاودلی او تش پاتې دی!! او په دې حساب دوه شپې او څه باندې دوه ورځې په قبر کې پاتې شوی، نه هغه درې شپې او درې ورځې چې په

وړاندوینې کې ورته اشاره شوې!! ډېره عجیبه ده چې له دغې بې بنسټې او بې دلیلي ادعا نه یوه مذهبي عقیده جوړه شوې!!

• دا هم باید ووايو چې د ماهي په نس کې درې شپې ورځې د یونس علیه السلام پاتې کېدا د بایبل بې ثبوت ادعا ده!!

د هیرو دیس مضطرب وجدان

تر دې عنوان لاندې لولو: هیرو دیس د خپلې مېرمنې هیرو دیا د ټینګار په سبب یحیی زنداني کړ، دا ځکه چې یحیی ورته ویلي وو: د خپل ورور کونډه هیرو دیا په نکاح کول ګناه او غلطې ده، مرقس وایي هیرو دیس یحیی ته احترام درلود او د یحیی په هکله ئې د خپلې مېرمنې غوښتنه نه منله، خو متی لیکلي: هیرو دیس هم غوښتل چې یحیی ووژنی خو د خلکو له شورش او بغاوت نه وېرېدو، خو د ده د کلیزې په جشن کې د هیرو دیا لور داسې رقص وکړ چې د هیرو دیس ډېر خوښ شو او لوړه ئې وکړه چې هر څه وغواړي ور به ئې کړي... دې د خپلې مور په وینا ورته وویل: د یحیی سر په یوه پطنوس کې غواړم... پاچا مجبور شو د هغې غوښتنه ئې ترسره او د یحیی د وژلو امر ئې وکړ او سر ئې په پطنوس کې ورته راوړ!! د یحیی شاګردان راغلل، د هغه جسد ئې ترلاسه او دفن کړ او بیا عیسی ته راغلل او له پېښې ئې خبر کړ، کله چې عیسی له پېښې خبر شو، په کښتۍ کې کښېناست او یوازې په نامعلوم لوري وخوځېدو!!

په دې وینا کې خو داسې اعترافات ګورو چې د بایبل ډېرې خبرې ردوي: عیسی علیه السلام د یحیی له شهادت نه خبر نه وو، نورو خبر کړ او له خبرېدو وروسته په دې خاطر په کښتۍ کې سوړ او په مجهول لوري وخوځېدو چې ګمان ئې کړی ښایي دی به هم ونیولی شي!! آیا داسې چا ته د خدای زوی ویل او وړاندوینې ورته منسوبول صریح تناقض نه دی؟! عیسی علیه السلام نه یوازې ونه توانېدو چې د یحیی مرسته وکړي، له مرګه ئې وژغوري، بېرته ئې راژوندی کړي، بلکې د ځان له وېرې پټ شو!! آیا خدای او د خدای زوی دومره بې وسه وي؟ مونږ له دغو ټولو خبرو سره سره عیسی علیه السلام د الله تعالی یو ستر پیغمبر ګڼو!!

په عیسی باندې د کنعاني بنځې ایمان

مرقس وایي چې دا مېرمن د سوریې له فنیقیه څخه وه، خو متی ادعا کوي چې دا د کنعان وه او تر پورتنی سرلیک لاندې همغه د مرقس الفاظ رانقلوي او لیکي: یوه کنعاني بنځه عیسی ته راغله او زاري ئې ورته وکړه چې زما لور پېریانو نیولې ده، سخته ئې ځوروي، پر ما رحم وکړه! خو ده هېڅ ځواب ورنه کړ، ترهغه چې شاگردانو ترې وغوښتل چې دې ته یو ځواب ورکړه، چيغو ئې زمونږ سر راپه درد کړ، عیسی وویل: زه خدای رالېږلی یم چې د یهودانو مرسته وکړم نه د غیریهودانو ځکه یهودان د خدای وړک شوي پسونه دي!! بنځه د ده پښو ته ولوېده او وئې ویل: باداره! زاري درته کوم چې زما مرسته وکړه، عیسی وفرمایل: دا سم کار نه دی چې زه د خپلو زامنو له لاسه ډوډۍ واخلم او سپي ته ئې واچوم!! بنځې ځواب ورکړ: ستا خبره سمه ده، خو سپي ته هم هغه اتامونه د خوراک لپاره په لاس ورځي چې د خاوند له دسترخانه ئې په ځمکې توییږي!! عیسی ورته وویل: ای بنځې! ستا ایمان ډېر ستر دی، څه ستا هیله ترسره شوه، همغه لحظه ئې لور روغه شوه!!

د بايبل منونکو ته د خپل خدای په نامه لوړه ورکوم چې، د عیسی علیه السلام په څېر یو ستر پیغمبر خو په ځای پرېږدئ آیا یو عادي شریف انسان به داسې ځواب چا ته ورکړي؟! آیا ممکن ده چې عیسی علیه السلام به هغې بې وزله او محتاجه بنځه له سپي سره تشبیه کړې وي؟! او هغه هم د دې لپاره چې یهودي نه بلکې کنعاني وه؟! آیا دا د یوه پیغمبر له شان سره بنایي چې غیریهودان له سپو سره تشبیه کړي او یهودان خپل زامن وگڼي؟! آیا د دې انجیل د لرې غورځولو لپاره همدا ستر تور او کرکجن اتهام کافي نه دی؟

بايبل د یهودانو له مذهبي مشرانو نه د عیسی یوه پوښتنه په دې الفاظو رااخلي: د مسیح په هکله څه فکر کوئ؟ هغه د چا زوی دی؟ هغوی ځواب ورکړ: د داؤد پیغمبر زوی. عیسی پوښتنه وکړه: نو داؤد ولې د الهي الهام په رڼا کې مسیح ته د خدای خطاب کوي؟ ځکه ده په خپل کتاب زبور کې لیکلي: خدای زما خدای ته وویل: زما بني لاس ته کېښه، چې د بنمنان دې ستا تر پښو لاندې کړم!! څنگه ممکن ده چې داؤد به خپل زوی ته خدای وایي؟ دوی څه ځواب نه درلود نو ځکه له

دې وروسته دوی هیڅ پوښتنه ونه کړه!!

دا د بایبل تر ټولو نورو خبرو ډېره بېهوده او گنده خبره ده چې مونږ دا شدید اعتراضات پرې لرو:

• بایبل خو په مکرره توگه ویلي چې موعود مسیح به د داؤد له اولاد څخه وي، د عیسی علیه السلام په دروغجنې شجرې کې ئې هم د دې هڅه کړې چې دی د داؤد له اولاد څخه ثابت کړي، اوس ولې له هغې خبرې په شا شوی او عیسی علیه السلام ته دا خبره منسوبوي: (داؤد به څنگه خپل زوی خدای گڼلو؟). یعني موعود مسیح به د داؤد د وینا له مخې خدای وي نه د د د د له اولاد څخه یو انسان!! مونږ ته ووايئ: د بایبل دغه خبره سمه ده او که هغه چې ډېرو انبیاو ته ئې منسوب کړې؟ موعود مسیح به خدای وي او که د داؤد له اولاد څخه یو انسان؟

• که د موعود مسیح په اړه د نورو ټولو هغو انبیاوو وړاندوینې غلطې وي چې دی د داؤد له اولاد څخه گڼي نو داؤد ته منسوب دا خبره به څنگه رښتیا وي چې وایي: یو خدای به بل خدای په خپلې خوا کې کښېنوي او ورته وبه وایي: ستا ټول دښمنان به ستا تر پښو لاندې کړم؟! بایبل داسې بې بنسټه خبرې د دې دلیل گڼلی چې عیسی علیه السلام د خدای زوی او یو له دريو خدایانو څخه دی!! په کار ده دلته د مسیحیانو د دغې عقیدې په اړه لږ مفصل بحث وکړو:

• دوی په دريو خدایانو باور لري، د دې عقیدې له مخې یو خدای له دريو خدایانو جوړ شوی، پلار، زوی (مسیح) او روح القدس، یعني خدای له دريو اقانیمو جوړ شوی، یعني پلار خدای دی، زوی خدای دی او روح القدس خدای دی، خو دا درې په گډه یو خدای دی، د ځینو مسیحیانو له نظره پلار، زوی او مریم درې گونې اقانیم دي!!

• یو درې او درې یو گڼل یوه مغالطه ده، یا به هر یو مستقل ذات لري یا یو ذات، یا درې دي یا یو، په یو وخت کې دواړه خبرې نه عقل مني او نه علم، داسې عدد تراوسه نه دی پیدا شوی چې هم یو وي او هم درې، داسې شی نه شته چې هم یو وي او هم درې، که دا یو درې کړی شي نو هر یو به ئې درېمه برخه وي نه بشپړ یو، یوازې ډېر احمق انسان به داسې ناپېرته او بېهوده خبره په خوله راوړي چې

خدای هم یو دی او هم درې!!

• دوی په دې نه پوهېږي چې که له یوه شي نه څه بېل شي نو دوه ناقص شيان ترې جوړ شي، که یو په دريو وويشو درې ناقص اعداد ترلاسه کوو، که د خدای له ذات، ځواک او صفاتو نه څه بېل او بل ته انتقال شي، نو دوه ناقص خدايان ترې جوړېږي، د بایبل د عقیدې له مخې هم د ده پلار خدای ناقص دی او هم ئې زوی خدای!! دې اشکال ته په پام سره دوی دې ته مجبور شوي چې د تقسیم په ځای د تجسیم نظریه وړاندې کړي او ووايي: پلار خدای د زوی خدای په بڼې کې تجسم کړی، خدای له آسمانه راکوز شو، د انسان بڼه ئې غوره کړه، له مور نه دنیا ته راغی، ستر شو، مصلوب شو، درې ورځې وروسته بېرته ژوندی شو او آسمان ته ولاړ!! حال دا چې په دې سره دوی تر مخکې نه په لازيات ژور ډنډه کې پرېوځي، د دې غلطې عقیدې معنی خو دا ده چې د بایبل خدای له هغه وخت نه چې د مور په رحم کې ځای په ځای شو تر هغې ورځې چې بېرته آسمان ته ختو، د عالم پالنه، ساتنه او اداره ئې شا ته پرېښې وه او په خپله نورو ته محتاج وو!! په دې نږدې دېرشو کلونو کې دی هغه خدای نه وو چې دا عالم اداره کوي بلکې د یوه انسان په څېر کمزوری او ضعیف خدای وو!! داسې خو هیڅکله نه شي کېدی چې په نوې بڼې کې له تجسم سره سره په مخکني حالت پاتې وي!!

• عجیبه دا ده چې دوی وایي: عیسی د خدای کلمه ده، کلمه د خدای صفت دی، صفت له خدای نه بېل نه دی، نو عیسی خدای دی!! دې جنابانو ته وایو: د خدای کلمه یوه نه بلکې دومره دي چې قرآن ئې داسې بیانوي: که بحر مداد (د قلم رنګ) شي، د ځمکې د سر ټولې ونې قلمونه شي، اووه بحرونه نور ورسره یو ځای شي او د الله تعالی کلمې وليکي، نو رنګ به خلاص شي خو د خدای کلمې به لا پاتې وي!! دا د عالم هر شی د الله تعالی د یوې کلمې مظهر دی، الله تعالی د (کن) په امر سره راپیدا شوی!! ته هسې د الفاظو په چکر کې لوېدلې یې، یوازې عیسی د خدای کلمه گڼې او کلمه یوه، په دې هم نه پوهېږي چې کلمه شی نه دی او په کلام سره له متکلم نه کوم شی نه بېلېږي، کلمه مستقل وجود نه لري، داسې نه چې عیسی علیه السلام یا د عالم دا ټول مخلوقات د الله تعالی له ذات نه رابېل شوي، بلکې دا هر

خه د الله تعالى په يوه فرمان (کلمې) له نشت نه راپيدا شوي.

• دوی روح القدس هم د الله تعالى د رحمت د صفت مظهر گڼي او د کلمې په څېر دلته هم وايي چې رحمت د خدای صفت دی، صفت له خدای نه بېل نه دی، نو روح القدس هم خدای دی!! دا يوه کرکجنه مغالطه ده، دوی دې ته پام نه کوي چې د الله تعالى د رحمت د صفت مظاهر بې انتهاء دي، د عالم هر لوري ته چې مخ وړوو نو د الله تعالى د رحمت بې شمېره مظاهر مو تر سترگو کېږي، آیا کولی شو دې هر يوه ته د يوه مستقل خدای نوم ورکړو!!

• دوی په دې هم نه پوهېږي چې د الله تعالى صفتونه يوازې دا دوه (کلام او رحمت) نه دي، هغه خدای چې يوازې دا دوه صفتونه ولري يو ناقص خدای دی، د خدای صفتونه بې انتهاء دي، کامل ذات هغه وي چې صفتونه ئې زيات وي، په دې خور وور عالم کې چې څه مونږ ته په نظر راځي او په هغه کې کوم صفت گورو دا په حقيقت کې د الله تعالى يو صفت مونږ ته راپه گوته کوي، دا په حقيقت کې د الله تعالى د يوه صفت مظهر دی، په دې عالم کې د اشياوو په ليدو سره په حقيقت کې مونږ د الله تعالى د بې شمېرو صفتونو مظاهر گورو، دغه عالم مونږ ته لارښوونه کوي چې خالق ئې په کومو کومو صفاتو متصف دی، مونږ په عالم کې مخلوقات گورو نو ځکه وايو چې الله تعالى خالق دی، د علم نښې گورو نو ځکه وايو چې الله تعالى علیم دی، د قدرت مظاهر گورو نو ځکه وايو چې الله تعالى قدير دی، بناېست او جمال گورو نو ځکه وايو چې الله تعالى جميل دی... بايبل د دې په ځای چې د عیسی عليه السلام بې پلاره پيدا کېدا د دې دليل ونيسي چې الله تعالى له پلار نه پرته هم انسان پيدا کولی شي، له دې معکوسه نتيجه اخلي او دا خارق العاده پيداېښت د دې نښه گڼي چې عیسی عليه السلام د خدای يوه ځانگړې کلمه دی، داسې کلمه چې له خدای نه رابېله شوې، نو ځکه دی په خپل ذات کې له خدای سره ورته دی، خدای له خدای نه، نور له نور نه پيدا شوی!! د دې بېهوده خبرې او معنی دا ده چې آدم عليه السلام هم بايد خدای وگڼو او ترده مخکې دا د ځمکې او آسمان هر څه چې په لومړي ځل او په خارق العاده توگه او د الله تعالى په فرمان او حکم پيدا شوي، د الله تعالى له ذات نه رابېل شوي او د عیسی عليه السلام په څېر

مستقل خدايان وگڼو!! دا خبره به د بايبيل له جاهل ليکونکي پرته کوم باشعوره انسان ومنې!!

قرآن دا مطلب په خومره بنکلي او اغېزناکه توگه بيانوي، هلته چې فرمايي:

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأُذُنٍ مُّبِينٍ وَمَا أَنَا بَأَعْيُنِنَا قَوْلُهُمْ أَتُحِبُّونَ الْبَاطِلَ وَيُحِبُّونَ الْحَقَّ كَرِهَتْ أُنْبِيَائُنَا قَوْلَهُمْ إِنَّ إِلَهَنَا يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ ﴾

آل عمران: ۵۹-۶۰

﴿ قُلْ إِنَّمَا أَدَّبْتُ الْقُرْآنَ بِأُذُنٍ مُّبِينٍ وَمَا أَنَا بَأَعْيُنِنَا قَوْلُهُمْ أَتُحِبُّونَ الْبَاطِلَ وَيُحِبُّونَ الْحَقَّ كَرِهَتْ أُنْبِيَائُنَا قَوْلَهُمْ إِنَّ إِلَهَنَا يَوْمَئِذٍ أَحَدٌ ﴾

د عیسی مثال خو د الله په نزد یقیناً د آدم د مثال په څېر دی، چې له خاورې ئې پیدا کړ، بیا ئې ورته وویل: وشه، نو هغه وشو. دا حق دی ستا د رب له لوري، نو له شک کوونکو څخه مه کېږه.

- څوک چې د عیسی علیه السلام خارق العاده پیداېښت د دې نښه گڼي چې ده ته باید د انسان په سترگه ونه گورو او مافوق انسان ئې وگڼو نو د آدم علیه السلام په هکله به څه وایي؟ د آدم علیه السلام پیداېښت خو تر ده ډېر خارق العاده وو، دی خو مور لري او تاسو دا منئ چې هغه له مریمې رضي الله عنها پیدا شوی، خو هغه نه مور درلوده او نه پلار!! دا ولې هغه یو انسان گڼئ او دا خدای؟! هر د عقل خاوند خو به یوازې دا وایي او له دې پرته به بله خبره نه کوي چې عیسی علیه السلام په دې دلیل یو انسان دی چې له انسان نه دنیا ته راغلی، له انسان نه پیدا شوی، یو له بل نه پیدا شوي شيان په خپل ذات کې سره ورته وي، که مریم رضي الله عنها انسان گڼي نو زوی ته ئې له انسان نه پرته بل نوم نه شي ورکولی!! که ته عیسی او مریم علیهما السلام په خدایي کې شریکوي نو د مریمې ټول اجداد به خدایان گڼي!! آیا د عقل او شعور خاوند انسان دا خبره منلی شي چې له انسان نه پیدا شوی داسې انسان چې د نورو انسانانو په څېر ئې خوراک او څښاک کاوو، لوږه او تنده ئې درلوده، یخني او گرمې ئې کېده، وینښه او خوب ئې درلود، ژړا او خدا ئې درلوده، ماشوم وو ورو ورو ستر شوی او ځوانی ته رسېدلی، لږو کسانو د ده دعوت قبول کړی، د ټولني اکثریت د ده مخالفت ته ملاتړلې، مخالفینو ځورولی، یاران ئې وروژلي، په صلیب ئې ځړولي او په اور کې ئې اچولي او دی په

دې نه دی توانېدلی چې هغوی له دغو مصیبتونو وژغوري.... دا مافوق انسان هستي او حتی خدای وو؟!!!

• تل په مسیحیانو کې داسې شخصیتونه راولاړ شوي چې مسیحیت او د هغه سپېڅلې کتابونه ئې د عقل خلاف او د یوه الهي دین له غوښتنو نه لرې گڼلې، اعتراض ئې کړی، خپله لاره ئې بېله کړې او نوې ډله ئې جوړه کړې، په همدې سبب تراوسه په سلهاوو مذاهب په کې جوړ شوي او دا لړۍ ترننه روانه ده، آریوس یو له دغو معترضینو څخه دی، د کلیسا له تثلیث سره ئې کلک مخالفت وښود، په توحید او د الله تعالی په یووالي ئې ټینگار وکړ، کلیسا د کشیشانو په سترې غوندې کې هغه په ارتداد محکوم کړ او د ده د افکارو د تردید لپاره ئې یو گڼ بیان صادر کړ چې ځینې برخې ئې دا دي: مونږ په واحد خدای، پلار، قادر مطلق او د ټولو مشهود او غایب شیانو خالق باندې ایمان لرو او په واحد خدای عیسی مسیح، د خدای زوی، له یوازني پلار نه پیدا شوی، هغه مولود چې د پلار له ذاته دی، خدای له خدای نه، نور له نور نه، حقیقي خدای له حقیقي خدای نه، مولود دی نه مخلوق، له پلار سره ئې ذات یو دی او د ده په سبب هر څه پیدا شول، څه چې په آسمانونو کې دي او څه چې په ځمکې کې دي او دی زموږ انسانانو لپاره او زموږ د نجات لپاره ځمکې ته راكوز شو او مجسم شو، انسان شو، زحمتونه ئې وگالل، په درېیمه ورځ پاڅېدو او آسمان ته ولاړ، په هغه چا لعنت چې وایي: هغه نه وو او له نشت نه را پیدا شو او وایي چې دی له کوم بل ذات یا جنس څخه دی او یا دا چې د خدای زوی خلق شوی، یا تغیر او بدلون په کې راتلی شي....

په ریاکاری سره ځان دیندار ښودل

بایبل تردې عنوان لاندې هم څو ښکلې خبرې لري او په یوې جاهلي ټولنې کې د ټگمارو مذهبي مشرانو حالت ډېر ښه انځوروي، لیکي: مذهبي مشران د موسی پر کرسی ناست دي او د ده احکام تفسیروي، نو کوم څه چې درښيي عمل پرې وکړئ، خود دوی د عملونو تقلید مه کوئ، ځکه دوی هیڅکله په هغه څه عمل نه کوي چې نورو ته ئې ورښيي، دوی دیني احکام د درنو بارونو په څېر ستاسو پر اوږو ږدي

خو په خپله حاضر نه دي هغه ترسره کړي!! هر کار ئې د ریا لپاره وي، دعاگانې او د خدای د کتاب آیتونه لیکي او په خپل مټ ئې تړي، د خپل کمیس لمن عمداً اوږدوي چې د خلکو توجه ځان ته جلب کړي او متقي او دیندار ئې وگڼي، دا ئې څومره خوبسېرې چې په مېلمستیاوو کې ئې په لوړ ځای کې کښېښوي او د عبادت په دوران کې په لومړي صف کې ځای ورکړی شي؟ له دې څومره خوند اخلي چې په لارو او کوڅو کې ئې خلك درناوی وکړي او هغه ته استاد ووايي!! خو تاسو داسې مه کېږئ، تاسو ټول سره وروڼه او برابر یئ، اې ریاکارو علماوو! نه په خپله د خدای پاچایی ته غاړه ږدي او نه نور ورته پرېږدئ، خپل لمنوخ عمداً اوږدوي چې خلك مو دیندار وگڼي خو د خلکو له سترگو پټ د بې وزلو کونډو مالونه خورئ!! ... ماشې په صافي چنئې خو اوبنان له خپل کومي تېروئ!! اې ریاکارانو! د لوبښو مخ داسې پاکوئ چې وځلېږي خو منخ ئې د طمعې او ظلم په گندگیو ناولی وي! د هغو سپین شوو قبرونو په څېر یئ چې ظاهر ئې ښاېسته وي خو په منخ کې ئې د مړو وراسته هلوکي!! وای پر تاسو! د هغو پیغمبرانو لپاره چې ستاسو نیکونو وژلي ښاېسته قبرونه جوړوئ او وایئ: که مونږ د خپلو پلرونو په ځای وی نو پیغمبران به مو نه وژل!! خو تاسو د انبیاوو د قاتلانو زامن یئ او گام په گام د هغوی متابعت کوئ!!

په آخري زمانې کې به زه بیا راستون شم

د متی انجیل تر دې سرلیک لاندې لیکي: ... لمر به تک تور شي، سپوږمۍ به رڼا نه لري، ستوري به ورژېږي او هغه ځواکونه به ولرژېږي چې ځمکه ئې تم کړې... په پای کې به زما د راتلو نښه په آسمان کې څرگنده شي، ... د ټولې نړۍ خلك به ما وگوري چې د آسمان په ورېځو کې له شان شوکت سره راځم او زه به خپلې فرشتې د شپېلۍ له جگ غږ سره ولېږم چې زما غوره شوي خلك د ځمکې او آسمان له کنارو راغونډ کړي!... مطمئن اوسئ چې دا نسل به پاتې شي او دا پېښې به په خپلو سترگو وگوري!! ځمکه او آسمان به له منځه ولاړ شي خو زما کلام به پاتې وي، هیڅوک نه پوهېږي چې دنیا به کله او په کومه ورځ پای ته رسي، فرشتې هم نه

پوهېرې او د خدای زوی هم ترې خبر نه دی، یوازې خدای، زما پلار ترې خبر دی!!
دلته خو خبرو ته لږ ځیر شئ:

• کومې پېښې چې دلته ورته اشاره شوې، دا د قیامت پېښې دي، خو بایبل ئې د عیسی علیه السلام د راتلو نښې گڼي!! او د عیسی علیه السلام راتگ هم داسې نښې لکه د الله تعالی راتگ!! او دا یوه قبیح مغالطه ده.

• د دې پېښو په راتلو سره خو به هم آسمان له منځه ځي او هم ځمکه، داسې څوک به د ځمکې پر سر پاتې نه شي چې د عیسی علیه السلام راتگ په خپلو سترگو وگوري!! نو د دې خبرې معنی څه ده چې د ټولې نړۍ خلک به ما وگوري!!؟

• د دې خبرې معنی څه ده چې (مطمئن او سئ چې دا نسل به پاتې شي او دا پېښې به په خپلو سترگو وگوري!!)، هغه نسل خو ولاړ او نږدې شل نسله نور هم راغلل او ولاړل، دا پېښې ولې تر سره نه شوې؟ ولې عیسی علیه السلام په خپلې کلکې ژمنې وفا ونه کړه؟ ده خو ویلي وو: ځمکه او آسمان به له منځه ولاړ شي خو زما کلام به پاتې وي!! د دې خبرې معنی خو دا ده چې زما خبرې نه بدلېدونکې دي، هیڅ حالت په کې تغیر نه شي راوستی، پوښتنه کوو چې دا کلام ولې رښتونی نه شو؟ آیا دا غلطه وړاندوینه کافي نه ده چې ووايو: د بایبل ټولې وړاندوینې دې ته ورته بې بنسټه او دروغجنې دي؟

• آیا دا وړاندوینه د دې خبرې ضد او نقیض نه ده چې وايي: هیڅوک نه پوهېرې چې دنیا به کله او په کومه ورځ پای ته رسي، فرشتې هم نه پوهېرې او د خدای زوی هم ترې خبر نه دی، یوازې خدای، زما پلار ترې خبر دی!! که داسې وي نو عیسی علیه السلام څنگه وویل: (مطمئن او سئ چې دا نسل به پاتې شي او دا پېښې به په خپلو سترگو وگوري!!)

• بایبل خو تر دې د مخه په نورو ځایونو کې د موعود مسیح راتگ کاملاً په بلې بڼې کې ښودلی، داسې چې له دې ویناسره ژور توپیر لري، هلته خو د ځمکې او آسمان د وړاندو خبره نه کوي، د نېکانو او بدکارانو د تفکیک، جنت ته د نېکانو د تلو او په دوزخ کې د بدکارانو د پرېوتو هیڅ یادونه نه کوي، بلکې وايي چې د اسرائیلیانو لویه پاچايي به جوړه شي او د دوی دښمنان به له منځه ولاړ شي، په دې

دواړو کې کومه خبره رښتیا ده؟ او دا صريح او کرکجن تناقض د څه لپاره؟

• مونږ هم د عیسی علیه السلام په بیا راتلو باور لرو، خو تر قیامت نه مخکې او د یوه عادي انسان په توګه، د مسلمانانو په امام پسې به اقتدا کوي، په جهاد کې به برخه اخلي او په خپل طبیعي مرګ به مري او قیامت به تر دې وروسته هغه ورځ راځي چې له الله تعالی پرته هیچا ته معلومه نه ده.

په دنیا کې د عیسی د ژوند وروستی ورځې

تر دې عنوان لاندې یوه داسې دروغجنه او جعلی قصه لولو چې نه یوازې قرآن ئې تردید کوي بلکې د قصې له ډېرو برخو په وضاحت سره معلومېږي چې لیکونکي له ځانه جوړه کړې او هیڅ حقیقت نه لري، قصه داسې پیل شوې: ... عیسی خپلو شاګردانو ته وویل: دوه ورځې وروسته د فصح عید پیل کېږي، په دې عید کې به ما ونیسي او په صلیب به مې ځوړند کړي..

دلته څو خبرې په پام کې ولری:

• د عیسی علیه السلام د ژوند په اړه هیڅ دقیق او د منلو وړ اسناد نه شته، د مسیحیانو محققین په خپله اعتراف کوي چې زموږ په لاس کې موجود اسناد د مسیح د ژوند یوازې پنځوس ورځې احتوی کوي!!

• دا د الله تعالی سنت نه دی چې څوک د خپل مرګ له نېټې خبر کړي، هیڅوک د پیغمبرانو علیهم السلام په شمول په دې نه پوهېږي چې کله به مري.

• که عیسی علیه السلام له دې خبر وو چې دښمن د ده د نیولو په لټه کې دی او ده سره له دې د ځان ژغورلو لپاره هڅه نه وي کړې، دا کار هم د الهي دین له غوښتنو سره سمون نه خوري او هم له هغو فطري سننو سره چې الله تعالی د انسان په خټه کې ایښي، هر انسان ته ئې دا احساس ورکړی چې د خطر له ځایه ځان وباسي.

ورپسې لیکي: په همدې وخت کې د قوم روحانیون او مشایخ د ستر کاهن قیافا په کور کې راغونډ شوي وو او مشوره ئې وکړه چې عیسی په کومې بهانې ونیسو او وئې وژنو، خو پرېکړه ئې وکړه چې د عید په ورځو کې دا کار نه کوو، د دې لپاره چې خلك شورش ونه کړي.... په دې وخت کې یهودا اسخريوطي چې د

عیسی له دوولسو شاگردانو څخه وو، سترو کاهنانو ته ورغی او ورته وئې ویل: خومره راکوئ چې عیسی په لاس درکړم؟! هغوی د سپینو زرو دېرش سکې ورکړې، له هغې ورځې وروسته دی د مناسب فرصت په لټه کې وو چې عیسی په لاس ورکړي... یوه شپه چې عیسی له خپلو دوولسو شاگردانو سره د یوه سړي په کور کې د مابنامني لپاره په دسترخان ناست وو، عیسی وویل: له تاسو نه به یو کس له ما سره خیانت وکړي!! ټول په اندېښنه کې ولوېدل او پوښتنه ئې وکړه: هغه به څوک وي؟ ده وویل: همغه چې له ما سره یو ځای ئې د خوراک لوبني ته لاس اوږد کړ!! ... یهودا هم پوښتنه وکړه: استاده! آیا هغه کس زه یم؟ عیسی جواب ورکړ: هو په خپله دې وویل،...

پوښتنه کوو: که عیسی علیه السلام دا ځان شاگرد پېژندو نو ولې ئې سره له دې هغه کور او بیا هغه ځنگله ته راغونښتی چې دی او نور شاگردان ئې په کې پټ وو؟ داسې کار خو هیڅ هوښیار انسان نه کوي.

بیا لیکي: د خوراک په وخت کې عیسی یوه ټوټه ډوډۍ راواخیسته، شکر ئې وکړ او بیا ئې دا ډوډۍ ټوټې ټوټې کړه او شاگردانو ته ئې ورکړه او وئې فرمایل: واخلي، وئې خورئ، دا زما بدن دی!! بیا ئې جام راواخیست، شکر ئې وکړ او وئې ویل: هر یو له دې جام څخه وڅښئ ځکه دا زما ویني دي، چې په دې سره دا نوی پیمان مهر کوم، زما وینې به توی شي چې د ډېرو گناهونه وبخښلی شي!!...

پوښتنه کوو: ډوډۍ څنگه او د کوم منطق له مخې د عیسی غوښه او هغه شراب د ده ویني دي؟ ولې عیسی علیه السلام خپله غوښه او وینې په خلکو خوري؟ شاگردانو څنگه دا بې احترامې وکړه او د ده غوښه او وینې ئې وخوړې؟! او دا څنگه پیمان دی چې یو ځان شاگرد ئې په کې شریک دی، هغه هم دا غوښه او وینې وخوړې!! آیا ممکن ده یو جلیل القدره پیغمبر داسې غلطه او بېهوده خبره وکړي؟! د ده په وینو سره کوم پیمان مهر شوی؟ د کوم عدالت له مخې د یوه بې گناه انسان د وینو توتېدل د گناهگارانو د گناهونو د بخښل کېدو سبب کېدی شي؟! آیا د چا ایمان او عقل دا خبره منلی شي چې الهي عدالت به داسې وي!؟

ورپسې لیکي: بیا عیسی دوی ته وویل: نن شپه به تاسو ټول ما یوازې پرېږدئ،

ځکه په مقدس کتاب کې راغلي: خدای به شپون ووهي او د رمې پسونه به خواره شي، ... پطرس وويل: که ټول تا يوازې پرېږي زه ستا له څنگه نه بېلېږم، عیسی ورته وويل: باور وکړه چې همدا نن شپه به له هغه مخکې چې چرگان آذان وکړي درې ځلې له ما انکار وکړې او وبه وايې: زه ئې نه پېژنم!! خو پطرس وويل: که لازم وي له تا سره يو ځای مرگ منم خو له تا انکار نه کوم!! نورو شاگردانو هم دغه خبره وکړه، بيا عیسی دوی يوه څنگله ته راوستل او ورته وئې ويل: کښېنئ، منتظر اوسئ، زه ځم چې دعا وکړم، پطرس او د زیدي دوه زامن، يعقوب او يوحنا ئې له ځان سره روان کړل، .. او ورته وئې ويل: زه د ډېر غم او اندېښنې په وجه د مرگ په درشل کې يم، تاسو دلته پاتې شئ او له ما سره وېښ اوسئ، بيا لږ لږې ولاړې، پر ځمکه پرېوت او دا دعا ئې وکړه: پلاره (خدايه)! که ممکن وي دا د کړاو او عذاب جام رانه لرې کړه، خو نه زما په غوښتنه بلکې ستا په غوښتنه! بيا دغو دريو کسانو ته راستون شو او وئې ليدل چې ويده دي، غږ ئې کړ: پطرسه! يو ساعت هم ونه توانېدې چې له ما سره وېښ پاتې شي او دعا وکړې... بيا ئې دوی پرېښودل او ولاړ داسې دعا ئې وکړه: که زما له مخې د دې جام لرې کول ممکن نه وي نو زه ئې څښم، څه چې ته غواړې همغسې دې وشي، چې راستون شو وئې ليدل چې دوی بيا ويده شوي، پيرته ولاړ او هغه دعا ئې تکرار کړه، ...

دلته څو پوښتنې راولاړېږي:

- کومه دعا چې عیسی عليه السلام ته منسوب شوې له دې خو معلومېږي چې هغه نه پوهېږي څه به ورسره کېږي؟ آیا دا د کړاو او عذاب جام به ترې لرې شي که نه؟ دا دعا خو په خپله مخکنۍ ادعا ردوي او بنیې چې دی له راتلونکې حالت نه خبر نه وو او نه پوهېدو چې الله تعالی به څه ورسره کوي، د دعا له الفاظو هم دا خبره معلومېږي او له مکرر دعا کولو هم.
- همداراز له دې نه خو معلومېږي چې هغه نه خدای وو، نه د خدای زوی او نه مافوق انسان ذات، بلکې ټول احساسات او مشاعر ئې يوه انسان ته ورته وو، د خطر په وخت کې د نورو انسانانو په څېر پرېشانه وو، خوب نه ورتو، پرله پسې ئې دعا کوله، ملگرو ته ئې ويل چې دده خوا ته پېره وکړي.

ورپسې ليکي: په دې وخت کې يهودا له ډېرو نورو سره چې تورې، ډرې او لرگي ئې په لاس کې وو راوړسېدل، ... خائن شاگرد نورو ته ويلې وو: څوک چې مې بڼکل کړ، همغه عيسی دی وئې نيسئ، نو يهودا مخامخ عيسی ته ورغی او وئې ويل: استاد! سلام او هغه ئې بڼکل کړ، يوه شاگرد توره راوايستنه د ستر کاهن د غلام غوږ ئې په يوه گوزار ترې غوڅ کړ، خو عيسی ورته وويل: توره دې په تېکي کې کړه، څوک چې توره راوباسي په تورې وژل کېږي، زه کولی شم له خپل پلار نه وغواړم چې زر فرشتې مې مرستې ته راولېږي، خو که دا کار وکړم نو د آسماني کتاب خبره به څنگه رښتوني کېږي ... له راغلو سړو سره د خبرو په مهال ټول ملگري ترې وتښتېدل، ... دی ئې د ستر کاهن ځای ته ورووست، پطرس هم تر شا ورپسې روان وو او هغه ځای ته داخل شو، هلته درې ځلې ترې پوښتنه وشوه چې ته ئې هم ملگري يې، هغه درې ځلې انکار وکړ او وئې ويل: زه ئې اصلاً نه پېرېم!! ستر کاهن غوښتل چې څوک د عيسی په خلاف شهادت ورکړي، خو په دې موفق نه شو، بيا ئې ده ته وويل: د ژوندي خدای په نامه لوړه درکوم چې آيا ته مسيح د خدای زوی يې که نه؟ عيسی ځواب ورکړ: هو، يم، يوه ورځ به ما وگورئ چې د خدای په بڼی. خوا کې ناست يم او د آسمان په ورېڅو کې ځمکې ته راکوژېږم!! ناڅاپه ستر کاهن خپل گربوان څيري کړ او وئې ويل: کافر شو، کافر شو، نور نو شاهد ته څه ضرورت لرو، ... فيصله مو څه ده؟ ټولو ورسره چينغې کړې، مرگ، مرگ!! چا ئې پر مخ لاړې ورتو کړې او چا په څپېږو وواهو... سبا ئې وپتېله چې د روم حکومتي مقاماتو ته ئې وسپاري، نو عيسی ئې لاس تړلی پيلاطوس ته وسپارو، خو ځاين يهودا ... له خپل کار نه پښېمانه شو او هغه دېرش سکې ئې کاهنانو ته راوړې او ورته وئې ويل: ما گناه کړې ځکه د يوه بې گناه انسان د محکومولو باعث شوم، هغوی ځواب ورکړ: په مونږ ئې څه؟ نو ده هغه سکې د خدای په کور کې وشپنډلې او ځان ئې په پړي پانسې کړ، کاهنانو سکې راغونډې کړې او وئې ويل: زمونږ شريعت اجازه نه ورکوي هغه پيسې د خدای د کور په بيت المال کې واچوو چې د چا د وژلو لپاره ورکړی شوې وي!!

قرآن د دغو خبرو ترديد کوي او وايي چې عيسی عليه السلام نه وژل شوی او نه

په صلیب څرول شوی، بلکې الله تعالی آسمان ته لوړ کړی، د ده د وژلو مدعیان په اشتباه کې لوېدلي، بل څوک ئې وژلی او په هغه ئې د عیسی گمان کړی. په پورتنی بیان کې یو داسې اعتراف تر سترگو کېږي چې د قرآن د دغې وینا تصدیق کوي، دلته ویل شوي چې ځان شاگرد پشېمانه شو او ځان ئې په پرې غرغره کړ، دا هیڅ عقل نه مني چې د عیسی علیه السلام د نیول کېدو په شپه به دی پشیمان شوی وي او ځان به ئې وژلی وي، عقل خو دا حکم کوي چې همدا اسخريوطي د کاهنانو په لاس اعدام شوی، په ده ئې د عیسی گمان کړی، له بیان نه دا هم معلومېږي چې دوی عیسی نه پېژندو، ځکه نو اسخريوطي ورته وویل: څوک چې ما بنکل کړ همغه عیسی دی. د عیسی علیه السلام په هکله لاندې نورې خبرې حقیقت نه لري او له ځانه جوړې شوې دي:

عیسی د پیلاطوس په مخکې د کاهنانو تورونو ته ځواب نه ورکاوو، ... پیلاطوس خلك راغونډ کړل او ورته وئې ویل: له عیسی سره څه وکړم؟ دوی ورته وویل مصلوب ئې کړه، ده وویل: ولې؟ څه گناه ئې کړې؟ خلکو بیا وویل: اعدام ئې کړه، اعدام ئې کړه! د خلکو د بغاوت له وېرې ئې د ده د وژلو پرېکړه وکړه خو وئې ویل: زه د ده د وینو له تویولو بری یم، مسئولیت ئې ستاسو په غاړه، خلکو وویل: مسئولیت ئې زمونږ او زمونږ د اولاد په غاړه!! نو پیلاطوس عسکرو ته امر وکړ چې په درو ئې ووهئ او او په صلیب ئې ځوړند کړئ!! ... عسکرو جامې ترې وایستې، سره عبا ئې پر اوږو ورواچوله او د اغزو تاج ئې ورپه سر کړ او یو لرگی ئې د پاچایی د نښې په توگه د ده په لاس کې ورکړ او په ملنډو ملنډو ئې د ده په وړاندې درناوی په ځای کړ، (داسې لکه څوک چې د یوه پاچا درناوی کوي) او په خدا خدا ئې ویل: درود د یهودانو پر پاچا!! بیا ئې پر مخ لارې ورتو کړې، لرگی ئې ترې واخیست او په سر سر ئې پرې وواهو!! بیا ئې هغه سره عبا ترې لرې کړه او خپلې جامې ئې ورواغوستې او د اعدام لپاره ئې روان کړ، ... په صلیب له پورته کولو وروسته، ... عسکر تر هغه هلته ناست وو او تماشا ئې کوله چې د ده روح قبض شوه، دا لیکنه ئې هم د ده د سر له پاسه په صلیب نصب کړه: (دا دی عیسی، د یهودانو پاچا)، په همغه ورځ دوه غله هم د ده خوا ته په صلیب وڅړول شول، ... هر

خوك چې د ده خوا ته تېرېدو نو بد و رد به ئې ورته ويل... چا به ويل: د خدای کور دې وړاناوو دا دې سزا شوه، چا به ويل: ته څنگه د خدای زوی يې چې ستا مرسته نه کوي، ولې خدای ونه ژغورلې؟... متی ليکي چې هغه ورځ له غرمې تر تېر ماسپښينه ټوله نړۍ تياره شوه، خو مرقس دا خبره نه کوي، بيا ليکي: عیسی نارې کړې: ایلې ایلې، لما شېقتني (يعني اې زما خدايه! اې زما خدايه!) ولې دې يوازې پرېښودم؟! ... يو ځل بيا ئې يوه ناره له خولې ووته او روح ئې ترې جلا شوه!! مرقس نه وايي چې په دې وخت کې کومه ناڅاپي پېښه ترسترگو شوې خو متی ليکي: په دې وخت کې د خدای د کور هغه پرده چې د قدس الاقداس مخې ته څرېده په منع کې څيري شوه او داسې سخته زلزله وشوه چې ډبرې ماتې او قبرونه وچاودېدل او د خدای ډېر مقدسين چې مړه شوي وو راژوندي شول او اورشليم ته ولاړل او خلکو وليدل، عسکر له دغو پېښو ووېرېدل او وئې ويل: دا سپری حتماً د خدای زوی دی!! د لمر لوېدو په وخت کې يو بلای سپری چې يوسف نومېدو او د عیسی له پلويانو څخه وو پيلاطوس ته راغی او د عیسی جسد ئې ترې وغوښت، ... جسد ئې ورکړ، په سپين کتان کې ئې ونغښت او په هغه قبر کې ئې دفن کړ چې نوی ئې د ځان لپاره جوړ کړی وو، بيا ئې يوه لويه ډبره د قبر دروازې ته ودروله او ترې ولاړ، دوه مېرمنې چې دواړه مريمې نومېدې، (يوه مريم مجدليه چې وايي لېونۍ وه او د عیسی په دعا پيريان ترې لرې شول او بله مريم د يعقوب مور) هلته ولاړې وې او وئې ليدل چې عیسی ئې چېرې ښخ کړ، کاهنان پيلاطوس ته ورغلل او ترې وئې غوښتل چې څو ساتونکي د قبر په سر وگماري، داسې نه چې پلويان ئې وباسي او ادعا وکړي چې بېرته راژوندی شو... هغه ورته وويل: د خدای د کور له ساتونکو نه خوک ولېږئ، دوی ولاړل او د قبر ډبره ئې مهر کړه او ساتونکي ئې پرې وگمارل، شنبه تېره شوه، د يکشنبې په ورځ سهار وختي، دغه دوه ښځې چې د عیسی د وژل کېدو او ښځېدو صحنه ئې په سترگو ليدلې وه، هلته راغلې، مرقس وايي: کله چې دوی قبر ته رانږدې شوې نو هغه ئې پرانيستی وموند او د قبر خوا ته ئې يوه فرشته وليدله چې جامې ئې سپينې وې او د قبر ښي اړخ ته ناسته وه، خو متی د خپل عادت په څېر دلته هم وايي چې دوی له آسمانه د يوې فرشتې راکوزېدا وليده، چې

په راتلو سره ئې ځمکه ولزیده او قبر پرانستل شو او ليکي چې عیسی د یکشنبې سهار وختي ژوندي شو او لومړی کس چې د ده ژوندي کېدا ئې ولیده مريم مجدلیه وه او دا همغه مېرمن ده چې وایي داسې سخته لېونۍ او پېریانۍ وه چې عیسی اووه پلېتې ارواح ترې ایستلې وې!! آیا دا ډېره د حیرانتیا خبره نه ده چې یو مذهب داسې مېرمنې ته منسوب یوه بې بنسټه وینا د یوې عقیدې لپاره بنیاد گرځوي!!؟

متی ليکي: ناڅاپه یوه سخته زلزله راغله، وجه ئې د هغې فرشتې راتگ وو چې راغله او د قبر ډېره ئې لرې وغورځوله او پرې کنبښتله، مخ ئې ځلېدو او د اوورې په څېر سپینې جامې ئې وې، ساتونکي له وېرې بې خوده شول... فرشتې دغو ښځو ته وویل: مه وېرېږئ، پوهېږم چې په عیسی پسې گرځئ، هغه دلته نه شته، لکه څنگه چې ده په خپله ویلي وو، بېرته راژوندي شو، راوړاندې شئ او هغه ځای وگورئ چې د ده جسد ئې په کې اېشی وو او ژر ولاړې شئ او شاگردانو ته ئې ووايئ چې هغه ژوندي شوی، جلیل ته درځي چې له تاسو سره وگوري!! گورئ چې دا پیغام مو هېر نه شي!! ښځې په تلوار ووتلې... په لارې کې ئې عیسی مخې ته راغی، هغه وویل: سلام! ښځې ئې په پښو کې پرېوتې او د ده لمانځنه ئې وکړه!! هغه ورته وویل: مه وېرېږئ، ولاړې شئ او زما وروڼو ته ووايئ چې ډېر ژر جلیل ته ولاړ شئ چې ما هلته وگورئ!! ښځې لا ښار ته نه وې رسېدلې چې ساتونکي کاهن ته ورغلل او له پېښې ئې خبر کړل، د یهودانو ټول مشران راغونډ شول چې ساتونکو ته د دې لپاره رشوت ورکړي چې ووايي: مونږ ویده وو چې د عیسی پلویان راغلل او د ده جسد ئې غلا کړ، ... ساتونکو رشوت واخیست او دا درواغ ئې وویل، ... چې دا دی تر نننه یهودان دا دروغجنه قصه مني!! نو یولس شاگردان جلیل ته ولاړل او د همغه غره په سر راغونډ شول چې عیسی وربښودلی وو، کله چې ئې عیسی هلته ولیدو سجده ئې ورته وکړه!! خو ځینو ئې په دې خبرې شک کاوو چې دا دې عیسی وي!! په دې وخت کې عیسی راوړاندې شو او وئې ویل: د آسمان او ځمکې ټول اختیارات ما ته راکړل شوي، ولاړ شئ او ټول قومونه زما شاگردان کړئ او دوی ته د پلار، زوی او روح القدس په نامه د تعمید غسل ورکړئ، ... ډاډه اوسئ د دنیا هر ځای ته چې ولاړ شئ زه به درسره وم!!

دلته څو خبرو ته پام وکړئ: د عیسی علیه السلام په وړاندې د ده د شاگردانو او پلویانو سجده کول نه یوازې حقیقت نه لري بلکې دا هغه کار دی چې عیسی علیه السلام ئې مقابلې ته لېږل شوی وو، د ده لومړۍ وینا دا وه چې له الله تعالی پرته هیچا ته سجده مه کوئ. څو صفحې وروسته به تاسو وگورئ چې د مسیح شاگردانو خلك انسان ته له سجده منع کول!! دا خبره هیڅ عقل نه مني چې ساتونکو ته رشوت ورکړی شوی او هغوی دروغ ویلي نو ځکه تر نن پورې یهودان په شك کې پراته دي، د دوی شك دا وو چې که مونږ عیسی علیه السلام وژلی وي نو اسخريوطي څه شو؟! او که مو اسخريوطي وژلی وي نو عیسی څه شو؟ تاسو به په نورو انجیلونو کې او د بايبل په نورو کتابونو کې وگورئ چې د عیسی علیه السلام د وژل کېدو په اړه ضد او نقیض خبرې کوي، له دې ضد او نقیض خبرو نه په ډاگه معلومېږي چې ادعا ئې بې بنسټه او قصې ئې جعلي دي.

د لوقا انجيل

د عیسی مسیح قصه

دا د بايبل بل کتاب دی چې وايي لوقا ليکلی او هغه يو طبيب او د پولس ملگری گڼي، دا په حقيقت کې يو ليک دی چې تئوفيلوس ته لېږل شوی، که څه هم دې ته د انجيل نوم ورکړی شوی خو په دې کې د هغه انجيل يوه جمله هم نه شئ موندلی چې پر عیسی عليه السلام نازل شوی، دا د عیسی عليه السلام د سيرت په اړه يوه داسې ناقصه او کمزورې ليکنه ده چې حتی د هغه شخصيت، پيغام، رسالت او اخلاق هم نه دي په کې توضیح شوي. د محتوی، مطالبو او عنوانونو له مخې د متی او مرقس انجيلونو ته ورته دی، خو د قصې په ډېرو برخو کې داسې څه وايي چې له نورو سره ژور توپيرونه لري، ویلی شو چې دا په حقيقت کې د مرقس بله نسخه ده خو له ډېرو لاسوهنو او تصرفاتو سره، زه دا کتاب په دې خاطر له متی او مرقس نه وروسته راوړم چې د دوی تر منځ ژور توپيرونه په خپله وگورئ او درته واضح شي چې د بايبل په بېلابېلو کتابونو کې څومره ژور اختلافات او تناقضات شته، د لوقا کتاب داسې پيل شوی:

عاليجناب تئوفيلوس!

ډېرو هڅه کړې چې د عیسی مسیح د ژوند قصه وليکي، د دې کار لپاره ئې له هغو مطالبو نه استفاده کړې ده چې د ده د شاگردانو او د پېښو دعیني شاهدانو له لارې ترلاسه شوي، ما دا مطالب په دقت سره څېړلي دي او غواړم جريان په بشپړه

توگه او د پېښو ترتیب ته په پام سره درته ولیکم، چې په دې سره د هغه تعلیم د حقانیت په اړه ډاډه شې چې ترلاسه کړی دې دی.

ماجرا له هغه یهودي کاهن نه پیل کوم چې زکریا نومېدو او د یهودانو د پاچا هیروډیس په زمانه کې اوسېدو، دی د کلیسا د خدمه وو د هغې ډلې غړی وو چې ایبا نومېده، د ده مېرمن الیزابت هم د کاهنانو له ډلې څخه وه، د موسی د ورور هارون له نسله څخه وه، دواړه د خدای له نظره نېکان ول او په صداقت او اخلاص سره ئې د خدای احکام په ځای کول. خو دوی اولاد نه درلود، الیزابت شنډه وه او دواړه ډېر عمر خوړلي ول، ... یو ځل چې زکریا د خدای په کور کې په خدمت بوخت وو، ناڅاپه یوه فرشته ورته راڅرگنده شوه... زکریا د فرشتې په لیدو سره حیران شو او ووېرېدو، فرشته ورته وویل: ای زکریا! مه وېرېږه، زه راغلي يم چې زېری درکړم، خدای ستا دعا اورېدلې، الیزابت په زوی وزېږوي او ته به ئې یحیی ونوموي، ... هغه به د خدای په وړاندې یو ستر شخصیت وي، هیڅکله باید شراب او مستوونکي څښاک ونه څښي، دا ځکه چې له زېږېدو د مخه به له روح القدس ډک وي... تر مسیح به مخکې راشي، چې خلک د ده ظهور ته چمتو کړي... زکریا وویل: دا کار خو ممکن نه دی، ځکه چې زه زور شوی يم او مېرمن مې عمر خوړلې ده، فرشته ځواب ورکړ: زه جبرئیل يم... راغلم چې تا ته دا زېری درکړم، په دې خاطر چې زما په خبرې دې باور ونه کړ نو تر هغه به د خبرو کولو توان نه لرې چې زوی دې پیدا شي... خلک بهر منتظر وو چې زکریا راوځي، حیران وو چې ولې دومره ځنډ کوي، کله چې راووت او وئې لیدل چې خبرې نه شي کولی، د ده له اشارو پوه شول چې په سپېڅلې ځای کې ئې کومه رويا لیدلې!! ... الیزابت امېدواره شوه... په شپږمه میاشت خدای جبرئیل په جلیل کې د ناصره ښار ته ولېږو چې د ده وحي هغې پیغلې ته ورسوي چې مریم نومېده، مریم د یوسف په نامه یوه کس ته چې د داؤد له نسله څخه وو، کوژده شوې وه خو واده ئې لا نه وو تر سره شوی، جبرئیل ورته وویل: سلام پر تا ای پیغلې! چې د خدای لطف دې په برخه شوی، خدای له تا سره دی!! مریمه ډېره پرېشانه او ووېرېده، نه پوهېده چې د فرشتې مقصد له دې خبرې څخه څه دی! فرشته ورته وویل: ای مریمې! مه وېرېږه، ... ډېر ژر به حامله شې،

زوی به وزېږوې، نوم به ئې عیسی کېږدې، هغه به ستر شخصیت وي، د خدای زوی به ورته ویل کېږي او خدای به د ده د جد داؤد د پاچایي تخت ده ته ورکړي چې د تل لپاره پر اسرائیلیانو حکومت وکړي، د ده سلطنت به هیڅکله پای نه مومي!! مریمې له فرشتې وپوښتل: دا کار څنگه ممکن دی، تر اوسه د هیڅ انسان لاس راباندې نه دی لگېدلی، فرشتې ځواب ورکړ: روح القدس به پر تا نازل شي او د خدای قدرت به پرتا سیوری وغوروي!!... پوه شه چې ستا خپلوانه الیزابت هم شپږ میاشتې مخکې حامله شوې او ژر به زوی وزېږوي، ... خدای ته هیڅ کار محال نه دی. مریمې وویل: زه د خدای خدمتگاره یم، څه چې د ده خوښه وي په اخلاص سره به ئې کوم، هیله منه یم هغه څه وشي چې تا وویل.

څو ورځې وروسته مریمې د سفر بند و بست وکړ، الیزابت ته ورغله... د دې په لیدو سره د الیزابت په رحم کې بچی و خوځېدو او الیزابت له روح القدس ډکه شوه او وئې ویل: خدای تر ټولو نورو ښځو زیاته پېرزوینه په تا کړې، ستا زوی به هم د خلکو لپاره د برکتونو باعث وي، څومره د افتخار ځای دی چې زما د بادار مور زما لیدو ته راغلې... مریمه نږدې درې میاشتې د الیزابت خوا ته پاتې شوه، بیا خپل کور ته ستنه شوه.

الیزابت زوی وزېږاوه، د مبارکۍ لپاره راغلو ښځو ورته وویل چې د خپل پلار نوم پرې کېږده، خو دې ونه منله او یحیی ئې ونوماوه، دوی ورته وویل: ستا په کورنۍ کې دا نوم سابقه نه لري، بیا ئې په اشارو اشارو له زکریا وپوښتل چې څه نوم ورته غوره کوي، هغه د ټولو په وړاندې په یوې درې ولیکل: نوم ئې یحیی دی!! په همدې وخت کې ئې ژبه خلاصه شوه او د خبرو کولو قدرت ئې ترلاسه کړ او د خدای شکر ئې په ځای کړ.

دلته ستاسو پام څو خبرو ته رااړوم:

- په دې اړه د قرآن وینا مې د متی او مرقس انجیل په بحث کې وړاندې کړې امېد دی هلته مراجعه وکړئ. خو دومره ویل ضروري گڼم چې د قرآن د وینا له مخې عیسی علیه السلام په هغه ځای کې زېږېدلی چې مور، د ده کورنۍ او قوم ئې په کې اوسېدل او دا د بائبل ادعا ردوي چې مریمه له خپل ټاټوبي بیت لحم ته تللې او

عیسی هلته زېږېدلی، بایبل دا خبره د دې لپاره کوي چې د مسیح د زېږېدو د ځای په اړه د دوی د سپېڅلي کتاب وړاندوینه رښتوونې کړي. همداراز د قرآن د وینا له مخې زکریا علیه السلام فرشتې ته وویل: د دې نښه به څه وي چې الله تعالی به ما ته زوی راکوي؟ هغې ورته وویل: د یحیی (علیه السلام) د پیدایښت په مهال به درې ورځې له چا سره خبرې نه شي کولی او دا د بایبل ادعا ردوي چې وایي: زکریا ته په دې سبب دا سزا ورکړې شوه چې د فرشتې په خبرې ئې باور ونه کړ نو ځکه ئې له همدې ورځې نه د یحیی تر زېږېدو پورې خبرې نه شوی کولی، دا خبره په دې خاطر غلطه ده چې زکریا خو جبرائیل نه وو پېژندلی، ولې به ئې د خپلې پوښتنې به سبب مجازاتوي؟ دی څه خبر وو چې دا جبرائیل دی؟

- د لوقا وینا د مرقس او متی له وینا سره توپیر لري.
- د لوقا دا وینا د بایبل د نورو کتابونو او په خپله د لوقا له دې خبرې سره تعارض لري چې یحیی د عیسی لپاره لار آواروله!! دا خبره خو په هغه صورت کې سمه وه چې یحیی تر عیسی ډېر مشر وی، حال دا چې د لوقا د دغې وینا له مخې د دوی تر منځ نږدې شپږ میاشتې توپیر وو، د بایبل منونکي دې مونږ ته ووايي چې دې صریح تعارض ته څه ځواب لری؟ بایبل خو په وار وار ویلي چې یحیی د عیسی د راتلو لپاره خلك چمتو کول او د ده د راتلو زېږی ئې خلکو ته ورکاوو!! حال دا چې لوقا وایي: یحیی د مور په رحم کې وو او کله چې مريمه د دوی کور ته راغله نو دی له خوشحالی و خوځېدو!!

د عیسی تولد

لوقا تر دې سرلیک لاندې لیکي: ... یوسف له مريمې سره یو ځای له جلیل نه بیت لحم ته لاړ، د مريمې د وضع حمل نېټه راوړسېده، لومړی زوی ئې وزېږاوه، په یوې جامې کې ئې ونغاښتو، ښه ئې پټ کړ او د څارویو په آخور کې کېښود، دا ځکه چې د هغه ځای په مېلمستون کې د دوی لپاره ځای نه وو!! د هغه ښار په بېدیا کې ځینې شپانه وو چې خپلې رمې ئې پېولې، په دې شپه ناڅاپي یوه فرشته د دوی خوا ته راڅرگنده شوه او د خدای د جلال نور په دوی سیوری وغوراوه او ووېرېدل،

خو فرشتې ورته وويل: مه وپېرېئ زه تاسو ته يو زېرى لرم، ټولو خلكو ته زېرى او هغه دا چې همدا نن مسيح، ستاسو بادار او ژغورونكى، د داؤد په ښار كې وزېرېدو، زما د خبرې د رښتياوالي نښه دا ده چې داسې ماشوم به وگورئ چې په جامه كې پېچل شوى او په آخور كې ئې څمولولى. ناڅاپه ډېرې نورې فرشتې له دغې سره يوځاى شوې او د خداى ستاينه ئې كوله...

كله چې فرشتې آسمان ته ولاړې، شپنو وويل: راځئ چې بيت لحم ته ولاړ شو او دا عجيبه پېښه په خپلو سترگو وگورو!!... دوى هلته ولاړل، مريم، يوسف او ماشوم ئې وليدل او ټولو خلكو ته ئې دا قصه وكړه، (څنگه مخامخ د دوى د اوسېدو ځاى ته ورغلل؟ فرشتې خو نه ځاى وربښودلى وو او نه ئې مور او پلار)، هر چا چې به دا خبرې اورېدې نو حيران به شو، مريمې هم دا ټولې خبرې اورېدې او خپل زړه ته ئې تېرولې او په دې اړه به ئې فكر كاوو!!... په اتمه ورځ ئې ختنه كړ او عيسى ئې ونوماوو، ... كله چې د ده والدينو، يوسف او مريمې، دى د خداى كور ته راوست چې د شريعت مطابق ئې د خداى كور ته وقف كړى، ځكه د شريعت د حكم له مخې د هرې كورنۍ مشر زوى بايد د خداى كور ته وقف شوى وي، هلته يو كس چې شمعون نومېدو او روح القدس ورته ويلي وو چې د خداى كور ته ولاړ شه او مسيح وگوره، ... ماشوم ئې په غېږ كې ونيولو او وئې ويل: خدايه! اوس كولى شم په ډاډه زړه له دنيا ولاړ شم!! ؛ هغه ژغورونكى چې نړۍ ته دې بڅښلى ما په خپلو سترگو وليد، ... يوسف او مريم هك پك او حيران ورته كتل... شمعون دعا ورته وكړه او وئې ويل: اندېښنې او غمونه به ستا زړه د تورې په څېر زخمي كړي ځكه ډېر اسرئيليان به دى ونه مني او په دې سره به خپل ځان هلاك كړي!!... كله چې شمعون له دوى سره خبرې كولې، د آنا په نوم يوه كونډه ښځه چې تل د خداى په كور كې اوسېده، د دوى خوا ته راغله، د خداى شكر ئې په ځاى كړ او د اورشليم ټولو خلكو ته ئې خبر ورکړ چې موعود مسيح زېرېدلى!! له دې وروسته يوسف او مريم خپل ښار جليل ته ستانه شول، هلته عيسى ستر شو!!

حتماً به متوجه شوي يئ چې دا قصه په متى او مرقس كې نه ده راغلې، د دې په ځاى هلته ويل شوي چې له لرې ختيځ نه څو نجوميان د مسيح د ليدو لپاره

راغلل، خو دلته ويل شوي چې شپنو فرشتې وليدې او د مسيح د زېږېدو زېږې ئې ورکړ، دغه تناقض او گډې وډې خبرې کافي دي چې ووايو: دا قصې ټولې له ځانه جوړې شوې، نه مسيح په بيت لحم کې زېږېدلې، نه فرشتو د هغه ځای نوم ورکړ او مجهولو شپنو ته زېږې ورکړې او نه ناپېژاندو نجوميانو د نجوم په خرافي علم سره د هغه له زېږېدو خبر شوي او د ده ليدو ته راغلي، عيسی عليه السلام په خپلې سيمې کې، له پلار نه پرته، له هغې مريمې زېږېدلې چې پېغله وه، نه مېړونښه، په ماشومتوب کې ئې خبرې کړې.

لوقا دا خبره هم نه کوي چې يوسف مصر ته تللی خو د متی انجيل په دې ټينگار کوي چې هغه مصر ته تللی او هلته څه موده پاتې شوی!!

له دې وروسته لوقا د يحيی په اړه څه خبرې کوي، وايي چې هغه په بيديا کې په پيغمبرۍ مبعوث شو، هملته ئې خلکو ته د تعميد غسل ورکاوو، خلك ئې توبې او نيك عمل ته رابلل، ورته ويل ئې: که دوه کميسونه لرئ يو ئې هغه چا ته ورکړئ چې نه ئې لري، همدا راز که اضافي خوراک لرئ بل ته ئې ورکړئ، د باج او خراج غونډوونکو ته ئې ويل: له هغه مقدار نه چې د روم حکومت ټاکلی له خلکو نه زيات باج او خراج مه اخلئ، عسکرو ته ئې ويل: په زور له خلکو پيسې مه اخلئ او خلك په ناحقه مه تورنؤئ او په خپل معاش قناعت وکړئ!!! کله چې به خلکو ترې وپوښتل: آيا ته موعود مسيح يې؟ هغه به ځواب ورکړ: زه په اوبو سره تاسو ته د تعميد غسل درکوم، ډېر ژر به هغه څوک راشي چې په روح القدس او اور سره به تاسو ته د تعميد غسل درکوي، د هغه مقام تر ما ډېر لوړ دی، حتی زه د دې وړ نه يم چې د ده د خپلۍ بند وروترم... او ورپسې د يحيی د زنداني کېدو او عيسی ته د تعميد د غسل ورکولو او له آسمانه د يوې کوترې د راتلو قصه همغسې کوي چې متی ليکلي...

د عيسی اجداد

لوقا تر دې عنوان لاندې د عيسی د شجرې يو اوږد فهرست وړاندې کوي، تر آدم عليه السلام پورې ئې رسوي، په دې شجرې کې دوه خبرې د خاصې پاملرنې وړ

دي: او هغه دا چې دی یوسف د عیسی پلار او هالي د ده نیکه گڼي، خو بایبل تر دې د مخه لیکلي چې یوسف د یعقوب زوی وو، یعنی د عیسی نیکه یعقوب نومېدو!! تاسو تر دې د مخه د متی په انجیل کې ولوستل چې ابراهیم علیه السلام ئې د عیسی ستر جد او یوسف د یعقوب زوی، د مریمې مېړه ئې د ده پلار معرفي کړی وو او لیکلي وو: په دې توگه له ابراهیم نه تر داؤد پورې څوارلس پوښته، له داؤد نه بابل ته د یهودانو تر تبعید پورې څوارلس پوښته او د تبعید له زمانې تر یوسف پورې څوارلس پوښته!! یعنی تر داؤد پورې اته وپشت پوښته، خو لوقا له یوسف نه تر داؤد پورې څلوېښت پوښته او له یوسف نه تر آدم علیه السلام پورې جمعاً څلور او یا پوښته حسابوي!! چې د شجره په اړه د بایبل په کتابونو کې دومره ژور اختلاف او تناقض وي نو له دې نه قیاس کولی شئ چې په نورو برخو کې به د دوی تر منځ څومره توپیر وي؟! د بایبل منونکي دې مونږ ته ووايي: د عیسی علیه السلام پلار کوم یوسف وو؟ د یعقوب زوی که د هالي زوی؟ د متی انجیل خبره صحیح ده که د لوقا؟ او که دواړه دروغ وایي او عیسی اصلاً پلار نه درلود؟! ورپسې په بېدیا کې د شیطان له لوري د عیسی د وسوسه کېدو هغه قصه رااخلي چې تر دې د مخه مرقس او متی په مختلفو الفاظو ذکر کړي، په دې هکله هم د دغو دريو اناجیلو خبرې سره ورته نه دي!!

عیسی خپل خدمات پیل کړل

لوقا تر دې عنوان لاندې څو خبرې لري: د ناصره په معبد کې ئې خلکو ته د اشعیاء د نبی له کتاب نه دا برخه ولوسته: د خدای روح پر ما ده، خدای زه غوره کړی يم چې د ده د رحمت زېری بې وزلو ته ورسوم، هغه زه لېږلی يم چې ځورېدلو ته تسلي ورکړم، ږندو ته لیدل ورپه برخه کړم او مظلومان آزاد کړم او د هغه وخت د رارسېدو خبر ورکړم چې خدای به خپل لطف د انسان په برخه کړي. پاته ئې د معبد خدمتگار ته ورکړه او دی خلکو ته مخامخ کېښناست.. او وئې ویل: نن دا لیکنه ترسره شوه!... خلك حيران ول... عیسی ورته وویل:... بنايي ما ته ووايئ: په کفرناحوم کې دې ډېرې معجزې وښودې، دلته په خپل ټاټوبي کې ئې هم وښيه!! خو

پوه شئ چې هېڅ نبي ته په خپل قوم کې په درنه سترگه نه دي کتل شوي، نه الیاس په خپل قوم کې معجزه وښوده او نه الیشع!! اورېدونکي پرې غصه شول او له ښار نه ئې وايستو، غوښتل ئې له یوې لورې ئې وغورځوي خو دی ترې ووت او لاړ!!

بیا لیکي چې په کفرناحوم کې ئې د خطبې پر مهال له یوه پېریانې نه ئې چې چیغې ئې وهلې پلټه روح (پېریان) لرې کړل... خلک حیران وو چې د دې سړي په خبرو کې څومره اغېز دی چې حتی پلټې ارواح ئې هم اطاعت کوي!! بیا د شمعون مور ته د شفا ورکولو غوښتنه ترې وشوه او هغه ورغی او تېې ته ئې د ختمېدو وینا وکړه، همغه شېبه ئې تبه پرې شوه او پاڅېده... ماښام ټولو خلکو خپل ناروغان ورته راوستل او ده هر یوه ته شفا ورکړه، پلټې ارواح هم د ده په وینا له لېونو لرې کېدې!! او ویل به ئې: ته د خدای زوی یې، خو ده به پلټې ارواح خاموشولې او نور څه ویلو ته به ئې نه پرېښودې، ځکه هغه پوهېدې چې دی موعود مسیح دی!! ... پطرس او د ده ملګري یعقوب او یوحنا د زیدي زمان چې ټولو به ماهیان نیول، د عیسی دا معجزه ولیده چې دوی ته ئې وویل: د سیند ژورې برخې ته ورشئ او ماهیان ونیسئ، دوی ورته وویل: هلته مو توروڼه واچول خو څه په لاس رانه غلل، ستا په وینا به یو ځل بیا ورشو... په جال کې ئې دومره ماهیان راووتل چې په مټ کې دوو کشتیو انتقال کړی شول، ... کله چې وچې ته راووتل، خپل کار ئې پرېښود او له ده سره ملګري شول!!

بیا د یوه جذامي او یوه مفلوج د روغولو خبره کوي، ورپسې د یوه باج ټولوونکي مامور د ایمان راوړلو او بیا د ده په کور کې د یوې مېلمستیا قصه همغسې کوي چې په مرقس کې راغلې او دا کس د لاوي په نامه یادوي، حال دا چې بایبل د متی په انجیل کې دا کس د متی په نامه یاد کړی!!

د روژې په اړه پوښتنه

لوقا تر دې سرلیک لاندې په مخکنیو کتابونو کې راغلې هغه قصه تکراروي چې عیسی دې پوښتنې ته ځواب وایي چې ولې د ده ملګري د یحیی د شاگردانو او فریسیانو په څېر روژه نه نیسي او تل په خوراک څښاک لگیا وي، ځواب ئې همغه

مخکې تکرار شوی ځواب گڼي چې عیسی ورته وویل: په واده کې تر څو زوم په مجلس کې حاضر وي آیا څوک کولی شي خلک په روژه نیولو مجبور کړي؟ خو داسې وخت به راشي چې زوم ووژنئ هغه وخت به دوی روژه نیسي!! په مخکنیو کتابونو کې دا الفاظ نه شته!! هلته داسې لیکل شوي: آیا مېلمانه تر هغه پورې چې زوم ورسره وي کولی شي ویر وکړي او روژه ونیسي؟ خو یوه ورځ به راشي چې زه له خپلو دوستانو ولاړ شم، د روژو نیولو وخت دغه دی!!

ورپسې د دولسو شاگردانو د انتخاب په اړه او دا چې څه نومېدل بحث کوي او هغوی ته د عیسی علیه السلام څو سپارښتنې راوړي، دا سپارښتنې مخکې تکرار شوي خو په نورو مواردو کې، نه شاگردانو ته د سپارښتنو په ضمن کې!! بیا د یوه رومي افسر د غلام د روغولو خبره کوي، په مخکنیو کتابونو کې د غلام په ځای د افسر د زوی خبره شوې، بیا د یوه مړي د ژوندي کولو خبره داسې کوي: ... کله چې د ښار دروازې ته ورسېدو خلک ئې ولیدل چې د یوه داسې ځوان جنازه انتقالوي چې د مور یوازنی زوی وو، مور ئې ژړل، خلکو هم له دې سره ویر کاوو، کله چې عیسی هغه غمجنه مور ولیده، زړه ئې پرې وسوځېدو او هغې ته ئې وویل: ویر مه کوه، بیا تابوت ته ورغی، لاس ئې پرې کېښود... وئې ویل: ای ځوانه! پاڅه! هغه سملاسي پاڅېدو او له خلکو سره ئې خبرې پیل کړې!! تاسو تر دې د مخه د یوحنا په کتاب کې لوستلي وو چې عیسی یو ځلمی چې ایلعازر نومېدو، دوې خویندې ئې درلودې، د مریم او مرتا په نامه، مړ شو، دفن شو او څلور ورځې وروسته د عیسی په امر راژوندی شو!!

د عیسی پیغام یحیی ته

لوقا تر دې عنوان لاندې هم د مرقس او متی خبرې تکراروي، خو څو خبرې ئې د یادولو وړ دي، چې لیکي: عیسی د یحیی په هکله وویل: ... ټولو هغو خلکو چې د یحیی پیغام ئې اورېدلی، حتی د باج او خراج مأمورینو، ... په ده ایمان راوړی او د ده په لاس ئې د تعمیرید غسل کړی، خو فریسیانو او دیني علماوو د ده د خدای دعوت رد کړ او چمتو نه شول چې د ده په لاس د تعمیرید غسل وکړي... نو د دغو

خلکو په اړه به څه وایو؟ له څه سره ئې تشبیه کړو، د ماشومانو په څېر دي چې په کوڅو کې د لوبو پر مهال په غصې سره خپلو همزولو ته وایي: نه زموږ ساز ته گډېږئ او نه زموږ وېر ته ژاړئ، دوی به د یحیی په اړه ویل چې لېونی دی، هغه یحیی چې اکثراً به روژه وو او شراب ئې هم نه څښل او زما په اړه چې خورم او څښم، وایي: ډېر خوراک کوي، شراب څښي او له گناهگارانو سره ناسته پاسته کوي!! که عقلمن وئ نو داسې به مو نه ویل او په دې به پوهېدئ چې ده ولې هغسې کول او زه ولې داسې کوم!!

د لوقا د خبرو معنی دا ده چې عیسی علیه السلام په عبادت کې تر یحیی وروسته وو، شراب ئې څښل او له گناهگارانو سره ئې ناسته ولاړه وه!! او گواکې د ده له نظره له یحیی سره هغه کار مناسب وو او له ده سره دا کار!! دا خبرې نه یوازې د عیسی علیه السلام په اړه کرکجن تورو نه دی، بلکې د دې نښه ده چې د دې کتاب لیکونکی یا هغه څوک دی چې پیغمبران نه پېژني او په دې نه پوهېږي چې ټول پیغمبران له فکري او اخلاقي لحاظه سره ورته دي او د ټولو فکري او عملي تگلاره یوه ده او یا هغه څوک دی چې د خپلو غلطو کړنلارو لپاره پیغمبرانو ته هغه څه منسوبوي چې خپل کړه وړه پرې توجیه کړي!!

یوه بد لمنه مېرمن و بڅښل شوه

لوقا تردې سرلیک لاندې لیکي: یوه ورځ یوه فریسي عیسی ته د مېلمستیا بلنه ورکړه، ... د هغه کور ته ورغی... په دسترخان ناست وو چې یوه بد لمنه ښځه چې د عیسی له راتلو خبره شوې وه او یو بوتل گران بیه عطر ئې له ځان سره اخیستي او دې کور ته راغله، ... د عیسی پښو ته کښېنسته او ژړا ئې پیل کړه، د اوبښکو څاڅکې ئې د عیسی په پښو پر بوتل او دې په خپلو وېښتانو پاکولې، بیا ئې د عیسی پښې بښل کړې او عطر ئې پرې توی کړل، د کور خاوند چې دا ښځه ئې پېژندله له ځان سره وویل: که دی پیغمبر وی نو حتماً به پوه شوی وو چې دا ښځه بد لمنه ده!! عیسی د ده د زړه په حالت پوه شو او ورته وئې ویل: یو چا په دوو کسانو پور درلود، په یوه پنځوس او په بل پنځه سوه، یوه هم نه شو کولی خپل پور

پرې کړي، دې مهربانه کس دواړو ته پورونه وروبخښل اوس ما ته ووايه: له دغو دواړو به کوم يو زيات ترې خوښ وي؟ شمعون ځواب ورکړ: هغه چې ډېر بوروړی وو، عیسی وويل: رښتیا دې وويل، ... کله چې ستا کور ته راغلم تا دا زحمت ونه ایست چې د پښو د وینځلو لپاره اوبه راته راوړې، خو دې ښځې زما پښې د خپلو سترگو په اوبښکو ووينځلې او د خپل سر په وپښتانو ئې پاکې کړې، تا د معمول مطابق زما مخ ښکل نه کړ خو له هغه وخته چې دې کور ته داخل شوم دې ښځې زما د پښو له ښکلولو لاس وانه خيست، تا غفلت وکړ چې د درناوي لپاره دې زما سر راغور کړی وی، خو دې زما په پښو عطر توی کړل!! د دې محبت په دې خاطر زيات دی چې زيات گناهونه ئې بخښل شوي، څوک چې لږ بخښل شوی وي محبت به ئې لږ وي!! بیا ئې دې ښځې ته مخ کړ او ورته وئې ويل: ستا گناهونه بخښل شوي، څوک چې پر دسترخان ناست وو وئې ويل: دا سړی څوک دی چې د خلکو گناهونه بخښي!! عیسی دې ښځې ته وويل: خپل ايمان وژغورلې!! دلته څو خبرې د پام وړ دي:

- بیا هم عیسی علیه السلام ته داسې کار منسوب شوی چې د یوه پیغمبر له شأن نه ډېر لرې دی، یوې بدلمنې ښځې ته اجازه ورکول چې په پرله پسې توگه د ده پښې ښکل کړي، په خپلو وپښتانو ئې پاکې کړي او عطر پرې توی کړي دا له یوه پیغمبر سره نه ښايي، دا ځکه چې پیغمبر د خلکو لپاره اسوه او بېلگه وي، له وړو وړو گناهونو نه هم ځان لرې ساتي او دا د دې لپاره چې که یو لارښود وړه گناه کوي نو د ده اتباع ترده ډېر وړاندې درومي او ډېر ستر ستر گناهونه هم جائز گڼي!!
- دا قصه مخکې هم تېره شوې خو په بېلو بېلو الفاظو چې د لوقا له وینا سره ئې ژور توپیر شته، یوحنا لیکلي وو چې دا ښځه مریم نومېده او ورور ئې د عیسی په دعا بېرته راژوندی شو.
- قرآن فرمائي چې الله تعالی د گناه د بخښلو اختیار هیچا ته نه دی سپارلی، پیغمبر علیه السلام ته فرمائي چې د خلکو توبه قبول او یا د دوی د تعذیب پرېکړه کول، دا ستا کار نه دی. په آل عمران: ۱۲۸ راغلي:

قُلْ إِنَّمَا أَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ يَتَّبِعْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَتْ تَرْجَاهُ ۚ

د دې کار هيڅ څه په تا پورې اړه نلري، يا به ئې توبه قبلوي او يا به ئې د دې لپاره تعذيبوي چې ظالمان دي.

رسول الله صلي الله عليه وسلم ته فرمايي چې ته د هيڅ شي واک او اختيار نه لري، دا په الله پورې اړه لري چې د چا توبه قبلوي او چا ته عذاب ورکوي، دا يوازې د الله کار دی، نه په تا پورې اړه لري او نه په بل چا پورې.

د خدای د کلام اغېز

لوقا تر دې عنوان لاندې عيسی عليه السلام ته يو ډېر بنسکلی کلام منسوبوي او ليکي: (يوه ورځ يو بزگر خپلې کروندې ته ولاړ چې څه وکړي، کله چې ئې دانې شيندلې نو ځينې د تلو راتلو په لارې توی شوې او ترپنسو لاندې شوې او مرغان راغلل او هغه ئې وخورې، ځينې په داسې ځمکې توی شوې چې بنسگمنه وه او لږ خاوره پرې پرته وه، دانې شنې شوې خو د دې لپاره چې ځمکې کافي رطوبت نه درلود، له لنډې مودې وروسته ژېړ او وچ شول، ځينې په اغزو کې پرېوتې، دانې له اغزو سره يو ځای لوړ شول خو ځوان بوټي د زړو بوټو تر سيوري لاندې دپ او مړاوي شول، خو ځينې په شېرازې ځمکې کې پرېوتې، وټوکېدې او سل برابره ئې حاصل ورکړي)، ... د دې مثال معنی دا ده: له دانو نه مراد د خدای کلام دی، د تلو راتلو له لارې نه مراد د هغو خلکو سخت زړونه دي چې د خدای کلام اوري خو شيطان راشي او دا کلام ترې هېر کړي، نه ئې پرېږدي چې ايمان راوړي، له شگمنې ځمکې نه د هغو خلکو زړونه مراد دي چې د خدای کلام اوري خو اغېز پرې نه کوي، که څه هم پوهېږي چې د خدای کلام حق دی، د لږ وخت لپاره ايمان راوړي خو کله چې د کړاوونو او ځورونو سيلۍ راشي خپل ايمان له لاسه ورکړي، له اغزنې ځمکې نه مراد هغه کسان دي چې د خدای کلام اوري او ايمان راوړي خو ماديات، د ژوندانه چارې او لذتونه ئې راگير کړي او حاصل ورکولو ته ئې پرې نه ږدي، خو شېرازه ځمکه هغه خلک په گوته کوي چې په پراخ او صفا زړه د خدای کلام ته غوږ ږدي او په پوره جدیت د هغه اطاعت کوي...

دا بنسکلی مثال دی، که څه هم په الفاظو او ترکيب کې ئې څه رکاکتونه شته خو

قرآن چې په دې اړه کوم مثالونه لري هغه تر دې ډېر زړه رابښکونکي، اغېزمن او ښکلې دي. چې ځينې ئې دا دي:

عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بَقِيَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

عَبَّاسُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ وَكَانَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

البقرة: ٢٢٦-٢٢١

د هغو کسانو مثال چې خپل مالونه د الله په لار کې لگوي، هغې دانې ته ورته دی چې اووه وږي راوتوکوي، په هر وږي کې سل دانې او الله چې چا ته وغواړي ورته مضاعف کوي ئې او الله ښه پوه د وسعت خاوند دی. همغه چې خپل مالونه د الله په لار کې لگوي او بیا په خپلو اتفاق کړو مالونو پسې نه کږول کوي او نه منت بارول.

دوی ته د خپل رب په خوا کې خپل اجر دی، نه په دوی څه وېره شته او نه به غمجن شي. غوره وینا او بڅښنه تر هغې صدقې ډېره غوره ده چې کړول ورسې وي او الله حلیم غني دی. اې مؤمنانو! خپل صدقات په منت او اذیت سره مه باطلوئ، د هغه چا په څېر چې خلکو ته د ځان بنودنې لپاره خپل مال انفاق کوي، په داسې حال کې چې پر الله او د آخرت پر ورځې ایمان نه لري. نو د ده مثال هغې ښوې تیرې ته ورته دی چې څه خاوره ورباندې پرته وي او داسې زورور باران ورباندې وشي چې صفا او ښویه ئې کړي، د خپلو لاس ته راوړنو د هیڅ څه په ترلاسه کولو به نه توانېږي او الله داسې کافر قوم نه هدایت کوي. او مثال د هغو چې خپل مالونه د الله د رضاء په لټه کې او د خپل نفسي ثبات په وجه انفاق کوي، د یوې لوړې ځمکې په سر یوه باغ ته ورته دی، چې که زورور باران ئې په برخه شي نو دوه برابره مېوه ورکړي او که زورور باران وروڼه رسېږي نو پرڅه، او الله ستاسو د کړنو ښه لیدونکی دی. آیا ستاسو کوم یو دا خوبوي چې د کجورو او انګورو داسې باغ دې وي چې ویالې ترې لاندې بهېږي او په هغه کې ده ته هر ډول (نورې) مېوې هم وي او ده ته زوړوالی رسېدلی وي او کمزوري زامن ئې وي، خو ناڅاپه ئې باغ ته داسې سخته سیلی ورسېږي چې پکې اور وي او باغ ئې وسوځي، الله دغسې آیتونه درته بیانوي ترڅو تفکر وکړئ.

په دې مثالونو کې لاندې لارښوونې ترسترگو کېږي:

- څوک چې خپل مال د الله په لار کې لگوي، دا کار د ده پر زړه، دماغ او شخصیت ژورې اغېزې او اثرات پرېږدي، ډېر ناوړه او خراب صفات او عادات ئې په غوره صفاتو او عاداتو بدلوي، حرص، بخل، له مال سره افراطي مینه، کبر، د مال په وجه په بل د لویې احساس، بې وزله او نادار انسان ته په سپکه سترګه کتل او ډېر نور اخلاقي رذائل له منځه وړي او په ځای ئې ترحم، زړه سوی، ایثار، قناعت، په حلال رزق اکتفاء او ډېرونورو انساني ارزښتونو او اخلاقو ته وده ورکوي، په پورتنی آیت کې د انفاق دا اثرات هومره ژور او پراخ ګڼل شوي لکه یوه دانه چې اوه داسې وږي راشنه کړي چې په هر یوه کې ئې سل دانې وي او تر دې هم زیات، دا

حکمه چې الله بنه پوه د وسعت خاوند دی، په دې پوهېږي چې څوک د دې وړ دی چې په انفاق باندې ئې تر دې هم زیاتې نتیجې مرتب کړي. خو په دې شرط چې له انفاق نه وروسته نه د هغو کسانو د کړولو او ځورولو باعث شي چې مرسته ئې ورسره کړي او نه منت ورباندې بار کړي، هغوی ته په سپکه سترگه ونه گوري، تل خپله مرسته وریاد نه کړي، د دې انتظار ترې ونه لري چې د مرستو په وجه به د ده تراحسان لاندې وي او د ده لویې به مني.

• تر هغې مرستې چې ځورول او منت ورپسې وي، یوه بنه وینا او د بل له اشتباهاتو تېرېدل پر غوره دی.

• د مال هغه انفاق کوونکی چې انفاق ئې پر الله او آخرت له ایمان نه نه دی راولاړ شوی، بلکې د ځان بڼودنې لپاره انفاق کوي، له هغې بڼوې سختې تېرې سره تشبیه شوی چې په سر ئې لږ غوندي خاوره پرته وي، ظاهر ئې داسې بریښي چې سمسوره ځمکه او د کښت لپاره جوگه وي، خو چې تېز باران ورباندې راشي، خاوره ئې له ځان سره یوسي او حقیقت ئې راڅرگند شي، داریاکار منفق هم دغسې وي، له انفاق نه ئې خلك داسې انگېري چې په زړه کې به ئې ترحم او عاطفه وي، انفاق به ئې د ایمان او عقیدې په حکم وي، خو ډېر ژر ئې اصلي څېره برېښه شي، د زړه اصلي کیفیت ئې په هغه کړولو او منت بارولو کې راڅرگند شي چې له انفاق نه وروسته ئې خلك د ده په چلند کې گوري. داسې کافران له الهي هدایت نه محروم دي، له انفاق نه چې د څه ترلاسه کولو طمع لري هغه به هم ترلاسه نه کړي.

• هغه چې انفاق ئې د الله د رضاء ترلاسه کولو لپاره وي او پوخ ایمان ئې انفاق ته هڅوي، مثال ئې هغه باغ ته ورته دی چې په لوړې ځمکې راشین شوی وي، د ونو جرړې ئې د لوړې ځمکې په پرېږی خاورې کې ژورې ننوتې وي، که تېز باران ئې په برخه شي نو دوه برابره حاصل ورکړي او که تېز باران نه وو نو نرم باران او پرڅه هم ورته کافي وي.

• په خپل لاس، په ریا، منت او د مسکین په کړولو سره د خپلو نېکو عملونو او انفاق نه جوړ هغه باغ مه سوځوی چې په سختې ورځې به ورته سخت اړ وي، که نه مثال به مو دغه کس ته ورته وي چې د احتیاج په ورځې ئې باغ په اورنۍ سیلی.

وسوځېدو.

لوقا يو ځل بيا د معجزو په لور خوځې او يو شمېر نورې معجزې په گوته کوي، لکه دا چې عیسی طوفاني څپو ته امر وکړ چې آرامه شي، څپې ودرېدې او د ده شاگردان له غرقېدو وژغورل شول، یوه پېرياني لېوني ته ئې شفا ورکړه، د یوې ناروغې ښځې روغول او د یایروس لور راژوندۍ کول او ورپسې لیکي چې خپل شاگردان ئې راغونډ کړل او دوی ته ئې دا قدرت ورکړ چې پلټنې ارواح له لیونو وشړي او ناروغانو ته شفا ورکړي او بیا د متی او مرقس همغه خبره کوي چې دوی ته ئې وویل: په دې سفر کې هېڅ څه درسره مه اخلئ، نه عصاء، نه بستره، نه توبښه، نه خوراک او نه اضافي جامې!! .... نو شاگردان ولاړل او ښار په ښار ګرځېدل، د انجیل پیغام ئې خلکو ته رساو او ناروغان ئې روغول!! ... ورپسې یو ځل بیا یوه بله معجزه یادوي، په پنځو ډوډیو او دوو ماهیانو پنځه زره کسان مړول، داسې چې ټول ماړه شول او دولس ټوکړۍ اتامونه ترې پاتې شول، دا همغه قصه ده چې مخکې تېره شوې!!... له خپلو شاگردانو پوښتنه کوي چې خلک زما په اړه څه وايي؟ هغوی وویل: یا یحیی، یا الیاس او یا کوم بل تېر شوی پیغمبر چې بېرته راژوندی شوی، بیا ئې ترې پوښتنه وکړه: تاسو مې څوک گڼئ؟ پطرس وویل: ته موعود مسیح یې، مسیح دوی ته په کلکه وویل چې دا خبره هیچا ته مه کوئ، بیا ئې د خپل مرګ وړاندوینه وکړه او وئې ویل: باید ډېر کړاوونه وگالم، د قوم مشران، ستر کاهنان او دیني علماء به ما محکوم کړي او زما د وژلو پرېکړه به وکړي، خو زه به درېیمه ورځ بېرته راژوندی شم، (دا لومړی ځل دی چې عیسی علیه السلام ته دا وړاندوینه په دومره صراحت سره منسوب کېږي، تر دې د مخه دا خبرې ورته منسوب شوې خو په مجمله او مبهمه توګه) بیا ئې وویل: څوک چې زما متابعت کوي باید له خپلې سوکالۍ تېر شي، هره ورځ باید کړاوونه د صلیب په څېر پر اوږه یوسي او په ماپسې راشي، (دا مطلب هم مخکې راغلی خو په دې الفاظو: که مور او پلار مو تر ما زیات درباندي ګران وي زما د ملګرتیا وړ نه یئ او که خپل زوی او لور تر ما غوره وگڼئ د دې وړ نه یئ!! او که خپل صلیب درسره وانه خلی او په ماپسې رانه شی، د دې وړ نه یئ!!

بيا ليکي چې اته ورځې وروسته په داسې حال کې چې عيسی د يوې غونډۍ په سر په دعا بوخت وو، پطرس، يعقوب او يوحنا وليدو چې څېره ئې نورانې او جامې ئې داسې سپينې شوې چې سترگې ئې تياره کولې، په دې وخت کې موسی او الياس هم راڅرگند شول او د عيسی د مرگ په اړه ئې له ده سره خبرې کولې، ... کله چې موسی او الياس له هغه ځايه تلل نو پطرس پرېشانه شو او عيسی ته ئې وويل: استاده! آيا خوښه دې نه ده چې دلته تاسو دريو ته څپرې ودروو، د ده خبرې لا پای ته نه وې رسېدلې چې ناڅاپه ورپېغ راغله او پر ټولو ئې وزر وغوړاوه او دا غږ ترې واورېدی شو: دا زما محبوب زوی دی، د ده خبرو ته غوږ شئ، کله چې غږ خاموش شو، وئې ليدل چې عيسی يوازې دی، دوی تر اورېدې مودې دا خبره چا ته ونه کړه!! ورپسې د يوه بيمار د روغولو معجزه يادوي او بيا د يوه کس قصه رااخلي چې عيسی ته ئې وويل: ما پرېږده چې درسره ملگری شم، هغه ورته وويل: گېډرې د اوسېدو ځايونه لري او مرغان ځالې، خو زه د ودېدو لپاره ځای نه لرم، يو بل کس ته ده بلنه ورکړه چې ورسره ملگری شي، هغه ومنله خو دا ئې د خپل پلار له مړينې نه وروسته ته موکول کړه، عيسی ورته وويل: هغه خلک داسې اندېښنو ته پرېږده چې تلپاتې ژوند نه لري، ستا وظيفه دا ده چې د خدای ملکوت په هر ځای کې اعلان کړې!! (يعني پلار په خپل حال پرېږده)، يوه بل سړي ورته وويل: باداره! زه غواړم ستا متابعت وکړم، خو پرېږده چې له خپلې کورنۍ اجازه ترلاسه کړم، هغه ورته وويل: د چا چې ټول فکر او سوچ زما خدمت ته نه وي متوجه، د دې خدمت وړ نه دی!!

لوقا بيا د عيسی له لوري د اويانو کسانو د انتخاب او مختلفو سيمو ته د ددوی د لېږلو خبره کوي، چې د خدای کلام خلکو ته ورسوي، خو دا نه وايي چې د خدای کلام يعنې څه؟ له کوم پيغام سره خلکو ته تللي؟ مونږ خو په ټول عهد جديد کې د انجيل او د خدای د کلام په نامه څه ونه موندل، لوقا يو ځل بيا ليکي چې هغوی ته ئې وويل: هېڅ څه مه درسره اخلئ، نه توبنه، نه پيسې او نه اضافي خپلۍ (مخکې جامې راغلي)، خو دې ته مو پام وي چې زه تاسو د سپرليو په څېر د لېوانو منځ ته لېږم!! دوی ته د توصيو او لارښوونو په ضمن کې ئې د خورزين، بيت صيدا

او کفرناحوم په اړه وویل چې بد عاقبت ورته منتظر دی... له څه مودې وروسته دا اويا کسان راوگرځېدل او عیسی ته ئې وویل: باداره! ستا په نامه حتی پلټنې ارواح زموږ اطاعت کوي!! هغه ورته وویل: هو؛ ما شیطان ولیدو چې د برېښنا په څېر له آسمانه لاندې راولوېدو، ما تاسو ته قدرت درکړی چې په ټولو شیطاني ځواکونو برلاسي شی، د مارانو او لږمانو په منځ کې به تېرېږئ، تر پېښو به ئې لاندې کړئ، خو هیڅ تاوان به نه دررسېږي!!

دا خبرې ټولې خوشې او بې بنسټه دي، دا ځکه چې نه شیطان په آسمان کې اوسېږي، نه له آسمانه راغورځېدلی او له منځه تللی او نه د عیسی ملگري د مارانو او لږمانو په منځ کې له چيچلو خوندي پاتې شوي، ډېر ئې ووزل شول، ډېر ئې په صلیب وځړول شول، زندانونو ته ولاړل او له رازراز کړاوونو سره مخامخ شول!!

د خدای تر ټولو ستر حکم

لوقا تر دې عنوان لاندې عیسی علیه السلام ته څو داسې ډېرې ښکلې خبرې منسوبوي چې په بايبل کې ئې شمېر ډېر لږ دی، لیکي:

یوه ورځ یوه دیني عالم چې غوښتل ئې د عیسی عقیده معلومه کړې ترې وپوښتل: استاده! انسان څه باید وکړي چې تلپاتې ژوند ئې په برخه شي؟ هغه ورته وویل: په تورات کې په دې اړه څه لیکل شوي؟ ځواب ئې ورکړ: لیکل شوي چې له خپل خدای سره په ټول بدن، په ټول قوت او په ټول فکر سره مینه او محبت لره، له ګاونډي سره محبت کوه، دومره لکه له خپل ځان سره!! عیسی وفرمایل: ډېر ښه، ته هم همداسې کوه، ... هغه وویل: زما ګاونډی څوک دی؟ عیسی په ځواب کې دا قصه ورته تېره کړه: یو یهودي له اورشلیم نه اریحا ته روان وو، په لار کې شوکمارانو ته په لاس ورغی، هر څه ئې ترې واخیستل، ډېر ئې وواهو، نیم ژواندی ئې د لارې خوا ته وغورځاوه او ولاړل، ناڅاپه یو یهودي کاهن له هغې لارې تېرېدو، کله چې ئې دا کس په لارې کې پروت ولیدو، خپله لاره ئې بدله کړه او په بلې لارې روان شو، بیا د خدای د کور له خادمانو نه څوک پرې برابر شو، دی ئې ولید، خو هغه هم په خپله مخه ولاړ، په دې وخت کې یو سامري راغی (د یهودانو

او سامريانو ترمنځ زړه دنښمني ده، په ده ئې زړه وسوځېدو، خوا ته ئې ورغی، زخمو نه ئې ورپرې وينځل، مرهم ئې پرې کېښودل او وئې تړل، بيا ئې پر خپل خره سور کړ او يوه ميلمستون ته ئې ورساوو او ښه پالنه ئې وکړه، سهار چې کله رخصتېدو نو د ميلمستون خاوند ته ئې څه پيسې ورکړې او ورته وئې ويل: د دې کس سمه پالنه وکړه، که تر دې زيات مصرف دې پرې وشو چې راستون شم زه به ئې درکړم، اوس ته راته ووايه چې له دغو دريو کسانو څخه کوم يو د دې بې وزلې انسان نږدې گاونډی وو؟ هغه ځواب ورکړ: هغه چې له ده سره ئې مرسته وکړه، عيسی ورته وويل: ته هم دغسې کوه.

د خدای کلام ته د غورځولو اهميت

لوقا تر دې سرليک لاندې د مريم او د دې د خور مرتا قصه کوي، د دوی نومونه او قصه مخکې هم راغلې، لوقا هغه خبرې نه کوي چې په مخکنيو کتابونو کې راغلې، يوازې دا وايي چې مريمه د عيسی د خبرو د اورېدو لپاره په غونډې کې پاتې شوه، خور ئې په کور کې په کار لگيا وه، ستومانه شوه، په مريمې پسې وگرځېده، هغه ئې په غونډې کې ومونده، عيسی ته ئې وويل: آيا دا له انصافه لرې نه ده چې خور مې دلته ناسته وي او ټول کارونه ئې ما ته پرېښي وي؟ دې ته ووايه چې له ما سره مرسته وکړي.. عيسی ورته وويل: مرتا! ته هسې د هر څه لپاره ځان پرېشانه کوي، په داسې حال کې چې يوازې يو کار اهميت لري، مريمې همغه غوره کړی او زه نه غواړم چې دا له دې فيضه محرومه کړم!!

عيسی د دعا کولو ترتيب شاگردانو ته ښيي

... عيسی خپلو شاگردانو ته وويل چې داسې دعا کوئ: اي پلاره! ستا نوم دې لوړ وي! ستا ملکوت دې قائم وي! زمونږ د اړتيا وړ رزق! هره ورځ مونږ ته راکړه! زمونږ گناهونه راوبخښه! همداسې لکه مونږ چې هغه خلك بخښو چې بد راسره کوي! د شيطان له وسوسو مو لرې وساتي!
په دې دعا کې څو ټکي د اعتراض وړ دي: الله تعالی د پلار په نامه ياد شوی. د دې

په ځای چې ووايي: ستا نوم لوړ دی، ویل شوي چې ستا نوم دې لوړ وي، دا داسې ده لکه څوک چې د خدای د نوم لوړوالی له بل نه غواړي!! ورپسې دعا هم د مخکنۍ په څېر غلطه ده چې ویل شوي: ستا ملکوت او پاچایي دې قائمه وي!! د دې په ځای باید وویل شي: ستا ملکوت او پاچایي تلپاتې ده، همداسې لکه مونږ چې د لمانځه په پیل کې وایو:

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَكَأَيْلَهُ غَيْرُكَ ۚ پاكې ده تالره ای بارئ ربه! او ستاینې دي تالره او بابرکته دی نوم ستا او اوچت دی شأن ستا، له تانه پرته بل معبود نه شته.

د دې جامع الفاظو معنی دا ده: اې زما ربه! ته په خپل ذات، صفاتو او افعالو کې له هر عیب او نقص نه منزه او پاک یې. تا چې څه پیدا کړي، ته چې څنگه د دې عالم پالنه، ساتنه او روزنه کوې، ستا په اراده او ستا د سننو مطابق چې په دې هستۍ کې څه کېږي، څه له نیست نه هست کېږي، څه د کمال په لوري درومي او څه په زوال محکومېږي...؟ په دې ټولو کې نه یوازې دا چې د عیب او نقص هېڅ نښه نه گورو، بلکې په هرڅه کې خاص حکمت او مصلحت گورو، په دې ټولو کې ته د هغو ستاینو وړ یې چې ستاله شأن سره ښایي، برکتونه ټول ستا له مبارک نامه سره تړلي او د خیر او برکت هره دره یوازې ستا په نامه خلاصېږي. ستا لویې او شان دېر دېر اوچت دی. له تانه پرته بل داسې څوک په ټوله هستۍ کې نه گورو چې د عبادت وړ وي.

دا هم صحیح نه ده چې ویل شوي: مونږ د خلکو له اشتباهاتو تېرېږو نو ته هم زمونږ گناهونه راوبخښه!! که الله تعالی له مونږ سره داسې معامله وکړي چې مونږ ئې د ده له بندگانو سره کوو، نو له هلاکت او تباهی پرته باید د بل څه انتظار ونه کړو، د دې په ځای باید داسې وویل شي: زمونږ گناهونه راوبخښه چې ته تر ټولو غوره بخښونکی یې!

لوقا ورپسې په دعا کې د تینگار او اصرار په اړه عیسی علیه السلام ته دا وینا منسوبوي: فرض کړئ په نیمه شپه یو مېلمه ستاسو کور ته راغی، په کور کې د خوراک لپاره هم څه نه لرئ، د مجبوریت له مخې د یوه دوست دروازه ورتکوی او

درې ډوډۍ په پور ترې غواړئ او هغه له خپلې بستري درته وايي: له بچيانو سره پروت يم، نه شم کولی چې درپاڅم او ډوډۍ درکړم، خو که بيا بيا دروازه وروټکوي نو که د دوستۍ له وجهې راپورته نه شي، له مجبوريت به راپاڅي او چه څه غواړئ در به ئې کړي، په دعا کې بايد همداسې وکړئ، دومره دعا وکړئ چې د دعا ځواب مو درکړي شي، دومره لټه وکړئ چې وئې مومي، دومره دروازه وټکوي چې پرانستل شي!! دا ځکه چې څوک غوښتنه وکړي ترلاسه کوي ئې، څوک چې لټه وکړي مومي ئې، څوک چې دروازه وټکوي ورته پرانستل کېږي!! ته چې پلار يې آيا که زامن درنه ډوډۍ وغواړي ډبرې ورکوي؟ او که کب درنه وغواړي مار ورکوي؟ او که د چرگې هگۍ درنه وغواړي لړم ورکوي؟ هيڅکله نه!!

دا ډبرې ښکلې خبرې دي، کاش بايبل عيسى عليه السلام ته د بې بنستيو معجزو په ځای داسې خبرې منسوب کړې وى، کاش په بايبل کې داسې خبرې تر سترگو کېدې!! دا همغه خبرې دي چې زمونږ گران پيغمبر عليه السلام ئې کوي او فرمايي چې دعا په اصرار او جدت سره کوي، داسې چې په قبلېدو ئې ډاډه او مطمئن وي.

لوقا له دې وروسته د دغو عنوانونو لاندې همغه خبرې له تغير او تبديل سره راوړي چې په مخکنيو کتابونو کې راغلې: په عيسى باندې تهمت، د عيسى د زمانې بې ايمان خلك، پر خداى توکل، له طمعې او مادياتو لرې والى، تيار اوسى او توبه يا هلاکت او په دې پسې يو ځل بيا يوه بله معجزه يادوي او وايي: يوه د شنبې ورځ عيسى په معبد کې د خداى کلام خلکو ته بنودو، هلته يوه داسې ښځه وه چې اتلس کاله پليتي روح ځوروله، کمزورې شوې او په ملا کوپه شوې وه... کله چې عيسى وليدله ورته وئې ويل: اې ښځې ته روغه شوې يې، د دې خبرې د کولو په مهال ئې خپل لاس په دې کېښود، ښځه سملاسي روغه شوه او سمه ودرېده او د خداى ستاينه ئې په ځای کړه. د معبد مسئول په دې سبب غصه شو چې عيسى د شنبې په ورځ دا کار وکړ، نو خلکو ته ئې وويل: په اونۍ کې بايد شپږ ورځې کار وشي... په دغو شپږو ورځو کې راشئ او شفا ولټوي، نه د شنبې په ورځ!! عيسى ورته وويل: اې دوه مخې! آيا ته د شنبې په ورځ خپل څاروي نه خوشې کوي او د

خړوبولو لپاره ئې بهر نه بيایې؟ ولې پر ما اعتراض کوي چې د شنبې په ورځ مې دا
بنځه له ناروغۍ وژغورله؟

د خدای د ملکوت په اړه یو مثال

لوقا تر دې عنوان لاندې یوه بې مفهومه خبره عیسی علیه السلام ته منسوبوي
او لیکي: عیسی د خدای د ملکوت په اړه یو مثال راوړ او وئې فرمایل: د خدای
ملکوت څه ته ورته دی؟ له څه سره ئې تشبیه کړم؟ د خردل د وړې دانې په څېر دی
چې په یوه باغ کې وکرل شي او له څه مودې وروسته په داسې ستر بوتې بدلې شي
چې مرغان ئې په څانگو کې ځالي جوړوي او یا هغه ځمپره چې په اوږو کې ئې
گډوي او ورو ورو ئې اغېزه ټولو اوږو کې راڅرگندېږي!!

او تر بل عنوان لاندې لیکي: ... یوه ورځ چا ترې پوښتنه وکړه: باداره! د ژغورل
شو شمېر به لږ وي؟ عیسی وفرمایل: د آسمان دروازه تنگه ده، هڅه وکړئ چې
ورننوخئ، ډېر به هڅه کوي چې ورننوخئ خو موفق به نه شي، داسې وخت به راشي
چې د کور خاوند به دروازه وتړي، تاسو به بهر پاتې شئ، دروازه به ټکوي، زاري به
کوي چې خدایه! خدایه! دروازه پرانېزه، ځواب به درکړي: زه تاسو نه پېژنم، تاسو به
وايئ: مونږ درسره ډوډۍ خوړلې، تا زمونږ د ښار په کوڅو کې خلکو ته لارښوونه
کوله، څنگه مونږ نه پېژنئ؟ هغه به ځواب درکړي: زه قطعاً تاسو نه پېژنم، اې
بدکارانو لږې شی...!

دلته عیسی علیه السلام د آسمان خاوند او د آسمان د دروازې متولي معرفي
شوی او ادعا شوې چې د دروازې تړل او پرانیستل د ده په خوښه ترسره کېږي!! دا
یقیناً چې د عیسی علیه السلام په اړه یو دروغجن تور او تهمت دی، هیڅ پیغمبر
داسې غلطه خبره نه کوي!!

یو ځل بیا د شنبې په ورځ د یوه ناروغ د جوړولو خبره د مخکې په څېر کوي او
ورپسې لیکي چې عیسی خلکو ته دا نصیحت وکړ: په مجلس کې د برکښېستو
هڅه مه کوه، ځکه کېدی شي تر تا مهم مېلمه راشي او د کور خاوند تا ته ووايي:
خپل ځای ده ته پرېږده، بیا به نو په شرمندگۍ سره پاڅېږې او د مجلس پای ته به

خې، نو لومړی د مجلس په پای کې کښېنئ چې د کور خاوند راشي او تاسو د مجلس برنۍ برخې ته بوځي، په دې سره به د مېلمنو په وړاندې سرلورې شی، ځکه څوک چې لویې کوي سپک کېږي او څوک چې خضوع کوي سرلورې کېږي، بیا ئې د کور خاوند ته مخ کړ او وئې فرمایل: مېلمستیا ته خپل بډای دوستان، عزیزان او گاونډیان مه رابله، ځکه دا خو د یوې راکړې ورکړې په څېر ده چې سبا به هغه تا خپلې مېلمستیا ته وربلي، هغه خلك دروبله چې فقیر، گود، فلج، روند او بې لاس پښو وي، په دې صورت کې به خدای د دې اجر درکوي...

د عیسی د متابعت بیه

لوقا تر دې عنوان لاندې همغه مخکنۍ خبره تکراروي او لیکي: څوک چې غواړي زما متابعت وکړي باید زه تر مور، پلار، ښځې، زوی، خور، ورور او حتی تر خپل ځان زیات پرې گران وم، څوک چې خپل صلیب ورسره وانه خلي او په ما پسې رانه شي، نه شي کولی زما شاگرد وي!!

خدای د وړک شوو په لټه کې

لوقا تر دې سرلیک لاندې همغه مطالب چې تر دې د مخه تکرار شوي لیکلي: د یهودانو علماوو په عیسی باندې اعتراض کولو چې ولې له گناهگارانو سره ناسته پاسته کوي، هغه په ځواب کې دوه مثالونه بیان کړل، یو دا چې یو کس سل مېږې لري، یوه ترې ورکه شي، نه نوي په خپل ځای پرېږدي او په یوې پسې لټه کوي، کله چې ئې پیدا کړي نو پرې خوشحاله شي او بل دا چې یوه مېرمن لس سکې لري، یوه ترې ورکه شي، ټول کور لټوي، چې کله ئې پیدا کړي نو دومره پرې خوشحاله شي چې گاونډیان هم خبر کړي، همداسې د خدای فرشتې د یوه گناهگار په توبې خوشحاله کېږي.

او ورپسې یو بل ښکلی مثال رااخلي او وایي: یوه سړي دوه زامن درلودل: کشر زوی ورته وویل: پلاره! ښه به دا وي چې ما ته هغه برخه سر له اوسه رابېله کړې چې په مېراث کې ما ته رسېږي، پلار ورسره ومنله او خپله شتمني ئې د دواړو تر منځ

و وپشله، كشر زوی هر څه له ځان سره واخيستل، بل بنار ته ولاړ، په عياشۍ بوخت شو، څه وخت وروسته ئې ټوله شتمني له لاسه ووته، قحطي شوه، دی له لوږې مجبور شو له بل سره مزدور شي، هغه خپلې ځمکې ته ولېږو چې د ده خوگان وپالي، له داسې سختو ورځو سره مخامخ شو چې ډېر ځله به ئې دا هيله کوله چې د خوگانو په خوراک خپل نس موږ کړي، ... يوه ورځ ئې فکر سر ته راغی او له ځان سره ئې وويل: زما د پلار کره خدمتگاران هم کافي خوراک او حتی تر ضرورت زيات لري، خو زه دلته له لوږې مرم، بڼه ده چې پاڅم، خپل پلار ته ورشم او ورته ووايم: اي پلاره! ما ستا په حق کې او د خدای په حق کې گناه کړې ده، نور د دې وړ نه يم چې ما خپل زوی وگنې، هيله کوم ما په نوکړۍ ونيسه، نو پاڅېدو او د پلار د کور په لوري وخوځېدو، خو دی لا له کوره لرې وو چې پلار پرې خبر شو، مخې ته ئې ورغی، په غېږ کې ئې ونيولو او بڼکل ئې کړ، زوی ورته وويل: پلاره! ما د خدای په حق کې او ستا په حق کې جفا کړې ده، د دې وړ نه يم چې ستا زوی وم!! خو پلار خدمتگارانو ته وويل: تلوار وکړئ، تر ټولو بڼې جامې له کوره ورته راوړئ او ورواې غوندئ، گوتې ورپه گوته کړئ او خپلۍ ورپښو کړئ او يو سORB سخوندر حلال کړئ چې جشن ونيسو او خوشحالي وکړو، ځکه چې زما دا زوی مړ شوی وو بېرته راژوندی شو، ورك وو بېرته راپيدا شو!! نو شانداره مېلمستيا ئې برابره کړه، په دې وخت کې مشر زوی په پتې کې په کار بوخت وو، کله چې کور ته راغی او دا حالت ئې وليدو، له يوه خدمتگاره ئې وپوښتل: څه خبره ده؟ هغه ورته وويل: ستا ورور کورته راستون شوی او ستا پلار د ده د موندلو په خاطر دا جشن جوړ کړی، مشر ورور غصه شو او کور ته له ننوتلو ئې ډډه وکړه، پلار خبر شو، ورغی او زاري ئې ورته وکړه چې کور ته راشي، خو هغه ورته وويل: کلونه کلونه کېږي چې زه د يوه نوکر په څېر ستا خدمت کوم او يو ځل مې هم ستا له امره سرغړونه نه ده کړې، خو په دې ټولې مودې کې تا ما ته څه راکړي؟ حتی يو سپرلی دې هم رانه کړ چې حلال ئې کړم او خپل دوستان او ملگري مېلماننه کړم، خو ستا دې زوی ستا ټوله شتمني په فاحشو ولگوله، اوس چې بېرته راستون شوی تا زمونږ سORB سخوندر ورته حلال کړ او جشن دې ورته جوړ کړ!! پلار ورته وويل:

گراڼه زويه! ته تل زما په خوا کې وې، زما هر څه ستا او ستا د ميراث برخه ده، خو اوس بايد د دې لپاره خوشحالي وکړو او جشن جوړ کړو چې ستا دا ورور مړ شوی وو، بېرته راژوندی شو، وړک وو بيارا پيدا شو!!

راشئ د داسې کس په هکله د اسلام د گران پيغمبر وينا هم واورئ چې څومره اغېزناکه او جامع ده:

عن أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «لِلَّهِ أَشَدُّ فِرْحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ، حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ، مِنْ أَحَدِكُمْ كَانَ عَلَى رَاحِلَتِهِ بِأَرْضِ فِلَاةٍ. فَأَنْفَلَتَتْ مِنْهُ. وَعَلَيْهَا طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ. فَأَيْسَ مِنْهَا. فَأَتَى شَجْرَةً. فَأَضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا. قَدْ آيَسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ. فَبَيْنَا هُوَ كَذَلِكَ إِذْ هُوَ بِهَا، قَائِمَةٌ عِنْدَهُ. فَأَخَذَ بِخِطَامِهَا. ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ: اللَّهُمَّ أَنْتَ عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ. أَخْطَأَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَحِ».

له انس رضي الله عنه روايت دی چې رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وفرمايل: يقيناً چې الله تعالى د خپل بنده په توبه، هغه وخت چې ده ته توبه کوي، ستاسو تر هغه چا هم زيات خوشحاله کېږي چې په يوې بيديا کې په خپلې سورلۍ سور وو، خو ترې ورکه شوه، خوراک او څښاک ئې هم پرې بار وو، نو مأيوس او ناهيلي شو، يوې ونې ته راغی، په سيوري کې ئې ډډه ولگوله، له خپلې سورلۍ په قطعي توگه نامېده شوی، دی په همدې حالت کې وو چې سترگې ئې وغړولې، سورلۍ ئې خوا ته ولاړه، تر واگې ئې ونيوله، بيا ئې له ډېرې خوشحالي وويل: باری ربه! ته مې بنده او زه دې رب يم!! له ډېرې خوشحالي ئې خبره غلطه کړه.

لوقا له دې وروسته د امانت په اړه د عیسیٰ څو توصیې او مثالونه بیانوي، لکه دا: څوک چې په وړو کارونو کې سم چلند کوي په سترو کې ئې هم کوي، که د خلکو په مال کې خیانت وکړئ څنگه به خلک خپل مال تاسو ته په امانت درکړي، هېڅ خدمتگار نه شي کولی دوه اربابان ولري، ځکه یا به له یوه سره مینه لري او له بل نه کرکه او یا به یو ښه گڼي او بل بد، تاسو هم نه شی کولی چې هم د خدای بنده وئ او هم د مال بنده!! فریسیانو په دې خبرې باندي ملنډې ووهلې، عیسیٰ ورته وويل: تاسو په ظاهر کې د تقوی او دیانت جامه اغوستې خو خدای ستاسو له شریر

باطن څخه ښه خبر دی.. څوک چې خپله مېرمن طلاق کړي او له بلې سره نکاح وکړي، زنا کوي او هر څوک چې له طلاق شوې ښځې سره نکاح وکړي په حقیقت کې زنا کوي!!

دا خبره مخکې تېره شوې او مونږ ورباندې بحث کړی!!

لوقا په دې پسې عیسیٰ علیه السلام ته یوه قصه منسوبوي چې د یوه بډای او د ایلعازر په نامه د یوه داسې فقیر قصه ده، چې تل به د دې بډای د کور په دروازې کې پروت وو چې د ده نه پاتې اتامونه ترلاسه کړي، دواړه مري، ایلعازر د ابراهیم علیه السلام خوا کې لوړ آسمان ته ځي او بل لاندې دوزخ ته، دا بډای هغه لوړ گوري او هیله کوي چې کاش ایلعازر ورشي، خپله گوتته په اوبو لمده او د ده ژبه ورسره کړي، خو منفي ځواب ترلاسه کوي او ورته ویل کېږي: نه د هغه ځای خلک دلته رارسېدی شي او نه د دې ځای خلک هلته، بیا هیله کوي چې څوک دنیا ته ولاړ شي او د ده پاتې پنځه وروڼه له دې حقیقت نه خبر کړي خو ابراهیم علیه السلام ورته وایي: موسیٰ او نورو انبیاءو په وار وار خلک له دې حقیقت نه خبر کړي، ستا وروڼه دې د دوی خبرو ته پام وکړي!!

د عیسیٰ ځینې نورې خبرې

لوقا تر دې عنوان لاندې لیکي: عیسیٰ خپلو شاگردانو ته وویل: د گناه په لوري وسوسه به تل وي، افسوس د هغه چا په حال چې خلک گناه ته وسوسه کوي، دې کس ته دا غوره ده چې د ژرندې لوی پل ئې په غاړه کې ولوېږي او د سیند تل کې ئې وغورځوي، تر دې چې د خدای د یوه ساده زړې او بې تجربې بنده د بې لارې کولو سبب شي، که ستا ورور اشتباه وکړه، خپلې غلطۍ ته ئې متوجه کړه، که پښیمانه شو نو وئې بخښه، حتی که د ورځې اووه ځلې له تا سره بدې وکړي او هر ځل تا ته راشي او پښېمانې څرگنده کړي وئې بخښه، ... که خپله دنده ترسره کړئ نو له چا نه د تعریف او ستاینې طمع مه کوئ، لوقا له دې وروسته بیا د لسو جذامیانو د روغېدا خبره کوي، چې په دوي کې یو ئې سامري وو، کله چې پوه شو روغ شوی، له نیمې لارې بېرته راوگرځېدو او له عیسیٰ نه ئې مننه وکړه، هغه ورته وویل: ما

خو لسو ناروغانو ته شفا ورکړه، ولې یوازې یو د مننې لپاره راغی؟ بیا ئې ده ته وویل: څه خپل ایمان شفا درکړه!!

د عیسی وینا د قیامت په اړه

لوقا تر دې سرلیک لاندې لیکي: ... عیسی وویل: د قیامت ورځ به په ځانګړیو نښو سره نه پیل کېږي، داسې به نه ویل کېږي چې د ځمکې په دې یا هغې برخې کې پیل شوی، ځکه چې د خدای ملکوت ستاسو په منځ کې دی، ... کله چې زه بیا راشم تاسو به حتماً ترې خبر شئ، زما راتګ به د برېښنا په څېر وي چې په ټول آسمان کې به وځلېږي، خو تر دې د مخه باید ډېر زحمتونه وګالم او د دې قوم له لوري محکوم شم، زما د راتلو پر مهال به خلک داسې وي لکه د نوح او لوط په وخت کې چې خلک په ګناهونو او عیش عشرت کې غرق وو او ناڅاپي عذاب پرې نازل شو!!

باید په جدیت سره دعا وکړئ

لوقا یو ځل بیا دغه موضوع څېړي او لیکي: یوه ورځ د دعا په اړه عیسی خپلو شاګردانو ته دا مثال د دې لپاره تېر کړ چې تر هغه له دعا لاس وانه خلي چې دعا ئې قبوله شي، وئې ویل: په یوه ښار کې یو قاضي وو، نه له خدایه وپېرېدو او نه ئې خلکو ته توجه کوله، یوه کونډه به تل ورته راتله او ترې غوښتل به ئې چې شکایت ئې د هغه چا په خلاف واورې چې دې ته ئې تاوان رسولی، قاضي تر یوې مودې د دې شکایت ته توجه ونه کړه، په پای کې ترې تنګ شو او له ځانه سره ئې وویل: که څه هم زه نه له خدایه وپېرېم او نه له خلکو، خو د دې لپاره چې د دې ښځې له تنګولو وژغورم ښه ده چې شکایت ئې واورم. بیا عیسی وویل: که داسې بې انصافه قاضي د خلکو شکایت واورې نو خدای به څنګه د خپل قوم دعا نه واورې چې شپه ورځ ده ته دعا کوي؟! بیا ئې وویل: دوه نفره د خدای کور ته ولاړل چې دعا وکړي، یو ئې مغرور فریسي وو او بل ئې باج اخیستونکی مامور، مغرور فریسي په یوې ګوښې کې ودرېدو او داسې دعا ئې وکړه: خدایه شکر کوم چې زه د نورو خلکو مخصوصاً دغه باج اخیستونکي په څېر ګناهګار نه یم، نه څوک غولوم، نه په

چا ظلم کوم او نه زنا کوم، بلکې په اونۍ کې دوې ورځې روژه نيسم او څه چې ترلاسه کوم لسمه ئې ستا په لار کې لگوم، خو هغه باج اخیستونکي، د دعا په وخت کې د څه ويلو جرأت ونه کړ، له شرمه ئې سر تپت اچولی وو، له ډېره غمه ئې خپله سينه په سوک ووهله او وئې ويل: خدایه! پر ما گناهگار رحم وکړه!! تاسو ته وایم چې دا گناهگار باج اخیستونکی وبخښلی شو او خپل کور ته ولاړ خو دا مغرور فريسي د خدای له بخښنې او رحمت نه محروم شو.

د بايبل دا وينا ناقصه ده، ځکه چې په ښه عمل شکر کول او د بد انسان په ليدو سره دا ويل چې شکر دی الله تعالی زه د دې بدکار انسان په څېر نه يم گرځولی، نه يوازې غلط کار نه دی او الله تعالی نه پرې غصه کېږي بلکې د ثواب کار دی، داسې لکه څوک چې يو بيمار وگوري او په خپل روغ صحت د خدای شکر ادا کړي، په دې اړه، ډېره دقيقه او ښکلې خبره هغه ده چې پيغمبر عليه السلام کړې:

عن ضمضم بن جوس اليمامي قال: قال لي أبو هريرة يا يمامي لا تقولن لرجل والله لا يغفر الله لك أو لا يدخلك الجنة أبدا. فقلت يا أبا هريرة إن هذه لكلمة يقولها أحدنا لأخيه وصاحبه إذا غضب قال فلا تقلها فإني سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول "كان في بني إسرائيل رجلان أحدهما مجتهد في العبادة وكان الآخر مسرفا على نفسه فكانا متآخيين فكان المجتهد لا يزال يرى الآخر على الذنب فيقول يا هذا أقصر فيقول خلني وربى أبعثت علي رقيبا؟ قال: إلى أن رآه يوما على ذنب استعظمه فقال له: ويحك أقصر قال خلني وربى أبعثت علي رقيبا؟ فقال والله لا يغفر الله لك أو لا يدخلك الجنة أبدا قال: فبعث الله إليهما ملكا فقبض أرواحهما واجتمعا عنده فقال للمذنب اذهب فادخل الجنة برحمتي وقال للآخر أكنت بي عالما أكنت على ما في يدي خازنا؟ اذهبوا به إلى النار ... رواه احمد

له ضمضم بن جوس اليمامي نه روايت دی چې ما ته ابو هريره رضي الله عنه وويل: يا يمامي! هيچا ته داسي مه وايه چې په الله قسم چې الله به دې ونه بخښي او يا دا چې الله به دې هيڅکله جنت ته داخل نه کړي، ما ورته وويل: اي ابو هريره! مونږ خو هغه وخت دا خبره خپل ورور يا ملگري ته کوو چې پرې غصه شو، هغه وويل: دا خبره مه کوه، ځکه ما له رسول الله صلى الله عليه وسلم نه اورېدلي چې وئې فرمايل:

په بني اسرائيلو کې دوو کسانو په خپلو کې وروري کوله، يو ئې په عبادت کې ډېر زيارايستونکی وو او بل ئې مسرف او گناهگار، عابد به هر کله چې دا بل په گناه وليد نو ورته ويل به ئې: له گناه راتم شه، هغه به ورته وويل: ما له خپل رب سره پرېږده، ته خو به زما څارونکی نه ئې ټاکل شوی؟ تر دې چې هغه يوه ورځ په داسې گناه وليد چې ډېره ستره ورته معلومه شوه، نو ورته وئې ويل: افسوس په تا، راتم شه، هغه بيا هم ورته وويل: ما له خپل رب سره پرېږده، ته خو به زما څارونکی نه ئې ټاکل شوی؟ ده ورته وويل: په الله قسم چې نه به الله بخښنه درته وکړي او نه به دې هيڅکله جنت ته داخل کړي، وئې وويل: نو الله تعالی يوه ملائکه وروولېږله، د دواړو روح ئې قبض کړه، دواړه د ده خوا ته راغونډ شول، نو گناهگار ته ئې وفرمايل: زما په رحمت سره جنت ته داخل شه او هغه بل ته ئې وويل: آيا ته په دې پوهېدې چې زه به څه کوم؟ آيا ته د هغه څه خازن وې چې زما په لاس کې دي؟ دوزخ ته ئې بوځئ، پېغمبر عليه السلام وفرمايل: په هغه ذات قسم چې د ابوالقاسم روح ئې په واک کې ده چې دې عابد داسې خبره کړې وه چې خپله دنيا او آخرت ئې پرې تباه کړ.

عیسی له ماشومانو سره محبت کوي

لوقا ليکي: يوه ورځ څو ښځو خپل ماشومان عیسی ته راوستل چې پر سر ئې لاس کښ کړي او برکت ورکړي، د عیسی شاگردانو ممانعت وکړ، عیسی ورته وويل: پرېږدئ چې واړه ماشومان زما خوا ته راشي ځکه يوازې هغه څوک د خدای د ملکوت له برکاتو برخمن کېدی شي چې د دغو ماشومانو په څېر پاک او ژر باور کوونکي زړونه لري او هغه به ترې محروم وي چې زړونه ئې د دوی په څير نه وي.

د زیات ثروت خطر

لوقا تر دې عنوان لاندې ليکي: يوه ورځ يو بډای عیسی ته راغی او وئې ويل: استاده! انسان څه وکړي چې خدای ترې راضي شي؟ ... ده ورته وويل: ته ښه پوهېږې چې په لسو فرامينو کې (د تورات) راغلي: زنا مه کوه، قتل مه کوه، غلامه

کوه، درواغ مه وایه، د مور او پلار احترام کوه او نور، هغه وویل: دا او امر مې یو په یو له ماشومتوبه ترسره کړي، عیسی ورته وویل: یو کار لا پاتې دی، څه چې لرې هغه وپلوره، فقیرانو ته ئې ورکړه چې ستا د آخرت لپاره درته ذخیره شي، بیا راشه زما متابعت وکړه!! هغه کس د دې خبرې په اورېدو سره ډېر غمجن شو او ولاړ، ځکه ډېر شتمن وو، ... عیسی شاگردانو ته مخ کړ او وئې ویل: څومره گرانه ده چې یو بډای د خدای ملکوت ته داخل شي، د ستنې له سپم نه د اوبن تېرېدل آسان دی خو د خدای ملکوت ته د یوه بډای ننوتل گران!! ... بیا عیسی د شاگردانو په ځواب کې وویل: څوک چې ستاسو په څېر د خدای لپاره کور، بنځه، زامن، وروڼه، خویندې، پلار او مور پرېږدي، څو برابر به ئې په دنیا کې عوض ورکړی شي او په بلې دنیا کې به ئې تلپاتې ژوند په برخه شي.

عجیبه دا چې بایبل له یوې خوا نجات ترلاسه کول دومره آسان کړی چې یوازې په عیسی مسیح باندې ایمان کافي گڼي خو له بلې خوا ئې دومره گران کړي چې د الله تعالی په ټولو اوامرو عمل کول، هغه هم له ماشومتوب نه تر زېږېست پورې، کافي نه گڼي او د دغه صالح بډای په اړه د عیسی علیه السلام وینا داسې گڼي: د ستنې له سپم نه د اوبن تېرېدل آسان دی خو د خدای ملکوت ته د یوه بډای ننوتل گران!! حقیقت دا دی چې نه حقیقي الهي دین هغه خبره کوي او نه دا، نه بډای په دې گماري چې له خپلو ټولو شتمنیو به لاس اخلي او د یوه راهب په څېر به ژوند کوي او نه د پولس خبره کوي چې د نجات د لاس ته راوړو لپاره په دې مکلف نه یئ چې د شرعي احکامو متابعت به کوئ!!

عیسی د خپل مرگ او بیاژوندون وړاندوینه کوي

لوقا تر دې عنوان لاندې لیکي: عیسی خپلو شاگردانو ته وویل: ... مونږ اورشلیم ته ځو، هلته به ټول هغه څه ترسره شي چې مخکنیو انبیاوو زما په اړه وړاندوینې کړې دي، ما به غیر یهودانو ته وسپاري، زما سپکاوی به وکړي، زما مخ ته به لاړې راتو کړي، په متروکو به مې ووهي او په پای کې به ما ووژني، خو زه به له خپل مرگ نه درې ورځې وروسته بیا راژوندی شم، خو شاگردان د ده د خبرو

په معنی او مفهوم پوه نه شول!! نه پوهېږو په دې خبرو کې څه ابهام شته چې شاگردان ئې پرې پوه نه شول!! دې ته مو باید پام وي چې د بايبل نور کتابونه دا خبره نه کوي.

لوقا تر دې وروسته بيا د معجزو لړۍ پيلوي، په سر کې د يوه ږانده د روغېدا قصه کوي او بيا د يوه گناهگار شتمن باج اخيستونکي چې قد ئې ټيټ وو، کله چې عيسی د خلکو په ټولي کې روان وو ده نه شو ليدلی، نو ونې ته وخت، کله چې عيسی د ونې لاندې راوړسېدو دی ئې په خپل نامه ياد کړ او ورته وئې ويل: زکی! راکوز شه چې نن ستا کور ته درځو، خلکو چې دا خبره واورېده شکايت ئې وکړ چې ولې د يوه بدنام گناهگار کره ځي؟ خو زکی د عيسی په وړاندې ودرېدو او وئې ويل: باداره! زه د خپلې شتمنۍ نيمایي فقيرانو ته سپارم، که له چا مې اضافي ماليه ترلاسه کړي وي څلور برابره ئې بېرته ورکوم، عيسی وويل: له دې نه معلومېږي چې نن نجات د دې کورنۍ په برخه شوی، دا سړی د ابراهيم له اولاد څخه وو چې بې لارې شوی وو، زه راغلم چې داسې خلک پيدا کړم او وئې ژغورم، بيا ئې دا مثال بيان کړ: د روم د امپراطورۍ په يوه ايالت کې يو معزز کس اوسېدو، يوه ورځ ئې د پلازمېنې په لوري اوږد سفر پيل کړ، چې د امپراطور له لوري د دې ايالت پاچا وټاکل شي، له سفر نه مخکې ئې لس کسان راوغوښتل، هر يوه ته ئې څه پيسې ورکړې چې تجارت پرې وکړي، ځينو خلکو امپراطور ته احوال ولېږو چې د دې کس په پاچايۍ راضي نه دي، خو دی په پاچايۍ وگمارلی شو، خپل ايالت ته راستون شو او له هغو کسانو ئې پوښتنه وکړه چې د ده له پيسو سره ئې څه کړي او څومره گټه ئې ترلاسه کړې؟ لومړني وويل: لس برابره مې گټه کړې ده، پاچا ورته وويل: آفرين پر تا اوس چې تا په يوه واړه کار کې خپل اهليت ثابت کړ نو زه د لسو ښارونو واک تا ته سپارم، دوهم وويل چې ما پنځه برابره گټه کړې ده، هغه ته ئې هم د پنځو ښارونو واک وسپارو، خو درېيم همغه مبلغ چې ورسپارل شوی وو بشپړ بېرته ورکړ او ورته وئې ويل: ما ستا له وېرې ستا پيسې په خوندي ځای کې وساتلې، ځکه پوهېدم چې ته په حساب اخيستو کې ډېر سخت يې... پاچا ورته وويل: اې نااهله خدمتگاره! ته په دې خبرو سره ما محکوموې!! که زه سختي

کوم نو په کار خو دا وه چې تا لږ تر لږه زما پیسې په گټه چا ته ورکړې وی چې له راستنېدو وروسته مې هغه ترلاسه کړې وی، بیا ئې حاضر وکسانو ته وویل: له ده نه پیسې واخلي او هغه چا ته ئې وسپارئ چې ډېره گټه ئې کړې وه.

اورشليم ته د عیسی نوتل

لوقا تر دې سرليک لاندې ليکي: ... عیسی اورشليم ته د تلو په دوران کې دوه شاگردان مخکني کلي ته ولېږل او ورته وئې ويل: هلته به یو کوټی تړلی ومومئ چې تر اوسه څوک نه دی پرې سور شوی، هغه راخلاص کړئ او دلته ئې درسره راولئ، ... هغوی لاړل او هغه ئې راوست، ... جامې ئې پرې واچولې، عیسی پرې سور شو، ... خلکو د ده په احترام خپلې جامې په لار کې غورولې... خلکو د ده په استقبال کې ويل: مبارک دې وي هغه پاچا چې د خدای په نامه راځي، سوکالي دې په آسمان کې وي او جلال خدای لره... ځینو فریسيانو عیسی ته وویل: استاده! شاگردانو ته دې ووايه چې پټه خوله شي، دا څه خبرې دي چې دوی ئې کوي؟! عیسی وویل: که دوی خاموش شي د لارې خوا ته ډبرې به له خوشحالی همدا خبرې کوي... بیا د خدای کور ته داخل شو او هغه خلک ئې ترې وشړل چې هلته په پېر پلور بوخت وو، د دوی تغرونه ئې ورتول کړل او دوی ته ئې وویل: د خدای په کلام کې ليکل شوي چې زما کور به د عبادت ځای وي خو تاسو له هغه د غلو پناه ځی جوړ کړی...

د لوقا دا خبره د یوحنا له وینا سره توپیر لري، یوحنا ليکلي: ... عیسی په اورشليم کې د خدای د کور خوا کې خلک وليدل چې د قربانۍ لپاره د غوايو، پسونو او کوټرو په اخستلو لگيا دي، ... عیسی له پرې متروکه جوړه کړه او ټول خلک ئې له هغه ځايه وشړل، څاروي ئې وشړل او د صرافانو پیسې ئې خورې وړې کړې، د کوټرو پلورونکو ته ئې وویل چې دا له دې ځايه لرې کړئ او زما د خدای له کوره بازار مه جوړوئ!!

د ظالمو مليارانو قصه

لوقا تر دې سرليک لاندې ليکي: ... يوه کس خپل باغ څو مليارانو (باغوانانو) ته

په اجاره ورکړي، دی لرې بل ځای ته ولاړ، د مېوو په وخت کې ئې څوک ورولبړو چې اجاره ئې ورکړي، هغوی وواهو او تش لاس ئې ستون کړي، د باغ خاوند بل او بل ورولبړل، هغوی ئې هم ووهل او تش لاس ئې ستانه کړل... په پای کې ئې خپل یوازنی زوی ورولبړو، ملیارانو وویل: راختی چې دا ووژنو، له پلاره وروسته به دی وارث وي، چې دی نه وي ټول باغ به زمونږ شي، هغه ئې ونيولو، له باغه ئې وايستلو او وئې وژلو... عیسی پوښتنه وکړه: نو اوس به د باغ خاوند څه کوي؟ زه به درته ووايم چې څه به کوي: هغه به ورشي او ټول ملیاران به ووژني او باغ به بل چا ته په اجاره ورکړي، ... کله چې کاهنانو دا خبرې واورېدې پوه شول چې له ظالمو ملیارانو نه د عیسی مراد مونږ یو، غوښتل ئې دی هملته ونیسي خو وپربدل چې له دې به بلوا راولاړه شي... نو په بهانې پسې گرځېدل... په پټه ئې دوه داسې کسان ورولبړل چې ځان د حق لټوونکي معرفي کړي، هغوی عیسی ته وویل... ته خو تل د حق وینا کوي، پرته له دې چې د چا مراعات وکړې... مونږ ته ووايه چې د موسی د شریعت له مخې دا جائزه چې مونږ د روم دولت ته باج او خراج ورکړو؟ عیسی چې د دوی مکر ته متوجه شوی وو، وئې ویل: یوه سکه راوښیئ چې د چا نوم او انځور پرې لیکل شوی؟ ځواب ئې ورکړ: د روم امپراطور، عیسی ورته وویل: د امپراطور مال امپراطور ته ورکړئ او د خدای مال خدای ته، هغوی خاموش پاتې شول او نور څه ئې ونه ویل، بیا ځینې صدوقیان چې په قیامت ئې باور نه درلود، ورته راغلل او ترې وئې پوښتل: ... اووه وروڼه وو، مشر ئې بې اولاده مړ شو، کونډه ترې پاتې شوه، د تورات له حکم سره دوهم ورور په نکاح کړه، هغه هم مړ شو، درېیم په نکاح کړه، همداسې نور ئې مړه کېدل او په پای کې تر ټولو کشري ورور په نکاح کړه، هغه هم مړ شو او دا بنځه هم، مونږ ته ووايه چې د قیامت په ورځ به دا بنځه د کوم ورور میرمن وي؟ عیسی ځواب ورکړ: ازدواج د دې دنیا د فاني خلکو لپاره دی، خو څوک چې د دې وړ وگڼل شي چې بیا راژوندي شي، کله چې هغه عالم ته ولاړ شي نه به نکاح کوي او نه به مري، له دې لحاظه به د فرشتو او د خدای د زامنو په څېر شي، ځکه چې له مرگه وروسته به یوه نوي ژوندون ته منتقل شي!!

دلته څو غلطې خبرې عیسی علیه السلام ته منسوب شوي:

- دا چې يوازې ځينې خلك به بياراژوندي كېږي، حال دا چې ټول انسانان، كه ښه وي كه بد، كه مؤمن وي كه كافر بياراژوندي كېږي.
- دا چې په هغه عالم كې ازدواج نه شته، حال دا چې هلته به هم انسان وي او ازدواجي ژوند به ئې وي، مېرمن به تر ټولو له غوره او له دې سره مناسب خاوند سره وي.

لوقا د قيامت په اړه د عيسى ځواب په ډېره ناقصه توگه وړاندې كوي او ليكي:
... اما ستاسو د اصلي پوښتنې په اړه چې آيا قيامت به راشي كه نه؟ موسى په څرگنده توگه وښوده چې د مړو قيامت شته، ځكه چې موسى د خداى په ليدو سره هغه د ابراهيم خداى، د اسحاق خداى او د يعقوب د خداى په نامه ياد كړ، كله چې خداى د يو چا د خداى په نامه يادېږي معنى ئې دا ده چې هغه شخص ژوندى دى او نه دى مړ شوى، ځكه د خداى له نظره ټول ژوندي دي!!

دا ډېره بې معنى خبره ده او د قيامت د اثبات لپاره قطعاً د دليل په توگه نه شي گڼل كېدى، امكان نه لري چې عيسى عليه السلام به د قيامت د اثبات لپاره داسې كمزورې، مبهمه او بې معنى خبره كړې وي.

لوقا ليكي چې بيا عيسى په خپله له دوى دا پوښتنه وكړه: ولې وايي چې موعود مسيح به د داؤد له نسله وي، حال دا چې داؤد په زبور كې په خپله ليكلي چې خداى زما بادار مسيح ته وويل: زما ښى خوا ته كښېنه چې دښمنان دې ستا پښو ته وغورځوم، څنگه ممكنه ده چې مسيح هم د داؤد زوى وي او هم ئې خداى!! له دې وينا دوه خبرې ترلاسه كولى شو: لومړى دا چې د عيسى عليه السلام په هكله د بايبل دا خبره چې دى به د داؤد له نسله څخه وي، غلطه او بې بنسټه ده او عيسى عليه السلام ئې په خپله ردوي. او دوهمه دا چې كه داؤد عليه السلام مسيح له خپل نسله څخه گڼلى وي نو دا خبره غلطه ده چې دى ئې د خداى په نامه ياد كړى!! ځكه عيسى عليه السلام په خپله وايي چې دا دواړه خبرې په يوه وخت كې داؤد عليه السلام ته منسوبول غلطې ده!! بايبل دې مونږ ته د عيسى عليه السلام د دې پوښتنې ځواب راكړي!! خو متأسفانه بايبل دې پوښتنې ته ځواب نه وايي او همداسې ترې تېرېږي!!

لوقا له دې وروسته د ریاکارو علماوو په اړه همغه خبره کوي چې په متی کې تر دې عنوان لاندې راغلې (په ریاکاری سره ځان دیندار بنودل)، بیا د یوې کونډې یادونه کوي چې دوه وړې سکې ئې د اعانو په صندوق کې وغورځولې، عیسی وویل: دې مېرمنې تر ټولو زیاته صدقه ورکړه، ځکه به ایاانو د خپلو اضافي شتمنیو لږ برخه د اعانې په توگه سپارلې خو دې خپله ټوله شتمنۍ صدقه کړه، بیا ئې د خدای د کور د وړاندېدو وړاندوینه وکړه او ورپسې ئې د جگړو، زلزلو، قحطیو، مصیبتونو، ناروغیو د راتلو او دا چې د ده اتباع به له کړاوونو او ستونزو سره مخامخ شي، زندانونو ته به کښ شي، ځینې به ووژل شي، خپلوان به ورسره مخالفت وکړي او د دښمن په لاس به ئې ورکړي... وړاندوینه وکړه او وئې ویل: کله چې وگورئ اورشلیم د دښمن له لوري محاصره شوی نو پوه شئ چې د خدای کور به وران شي، هغه مهال به یهودان غرونو ته وتښتي او د اورشلیم اوسېدونکي به ترې فرار وکړي... د خدای غضب به پر دې قوم نازل شي، یا به د تورو خوراک شي، یا به اسیر شي او یا به نورو ملکونو ته تبعید شي، اورشلیم به د پردیو په لاس کې پرېوځي... بیا به په آسمان، لمر او سپوږمۍ کې عجیبې پېښې تر سترگو شي، په ځمکې کې به د سیندونو د څپو له غږ نه ډېر خلک بې سده شي... په دې وخت کې به د نړۍ ټول خلک ما وگوري چې له آسمانه په ورېځو سور، له پرتم او شأن سره راکوزېږم، کله چې دا پېښې تر سترگو شوې نو پوه شئ چې ستاسو د نجات شېبه رارسېدلې... ورپسې لیکي چې د فصیح عید رانږدې شوی وو... شیطان د یهودا اسخړیوטי چې له دولسو شاگردانو څخه وو، زړه ته ننوت، ... دی کاهنانو ته ورغی او ورته وئې ویل چې څنگه به عیسی دوی ته په لاس ورکوي، چې وئې وژني، دوی ومنله او د ښې جائزې وعده ئې ورسره وکړه، ... عیسی له خپلو دولسو ملگرو سره په اورشلیم کې د یوه کس کره د ماښامني خوړلو لپاره ولاړل، په دسترخان ناست وو او دوی ته ئې وویل: په ډېر اشتیاق سره دې ورځې ته منتظر وم، چې د خپلو کړاوونو له پیل نه مخکې د فصیح دا ماښامنی له تاسو سره وخورم، ځکه تاسو ته وایم چې داسې ماښامنی به بیا تر هغه ونه خورم چې واقعي مفهوم ئې د خدای په ملکوت کې تحقق ومومي، بیا ئې یوه پیاله ډکه کړه او شاگردانو ته ئې

ورکړه او ورته وئې ویل: واخلى او په خپلو کې ئې ووېشئ، ځکه چې د خدای د ملکوت تر قائمېدو پورې به بیا د انگورو دا محصول ونه څښئ!! بیا ئې یوه ډوډۍ واخیسته، توتیه توتیه ئې کړه او په دوی ئې ووېشله او ورته وئې ویل: دا زما بدن دی چې ستاسو په لار کې فدا کېږي، دا کار زما په یاد ترسره کوی!! له ماشامني وروسته ئې بله پیاله ورکړه او وئې ویل: دا د خدای د نوي پیمان نښه ده چې زما په وینو مېر کېږي، هغه وینې چې ستاسو د ژغورنې لپاره به توی شي، خو دلته په دې دسترخان داسې څوک هم ناست دی چې ځان زمونږ دوست گڼي خو له ما سره به خیانت وکړي....

دلته څو خبرې د توجه وړ دي: دا قصه له دې د مخه په متی کې هم تکرار شوي او د هغه الفاظ دا دي: یوه شپه چې عیسی له خپلو دوولسو شاگردانو سره د یوه سړي په کور کې د ماښامني لپاره په دسترخان ناست وو، عیسی وویل: له تاسو نه به یو کس له ما سره خیانت وکړي!! ټول په اندېښنه کې ولوېدل او پوښتنه ئې وکړه: هغه به څوک وي؟ ده وویل: همغه چې له ما سره یو ځای ئې د خوراک لوبني ته لاس اوږد کړي!! ... یهودا هم پوښتنه وکړه: استاده! آیا هغه کس زه يم؟ عیسی جواب ورکړ: هو په خپله دې وویل، ...

تاسو گورئ چې د دې دواړو ویناوو تر منځ کافي توپیر شته!!
مونږ له لوقا نه همغه پوښتنې کوو چې له متی مو کړې: پوښتنه کوو: ډوډۍ څنگه او د کوم منطق له مخې د عیسی غوښه او هغه شراب د ده ویني دي؟ ولې عیسی علیه السلام خپله غوښه او وینې په خلکو خوري؟ شاگردانو څنگه دا بې احترامي وکړه او د ده غوښه او وینې ئې وخورې؟! آیا ممکن ده یو جلیل القدره پیغمبر داسې غلطه او بېهوده خبره وکړي؟! د ده په وینو سره کوم پیمان مېر شوی؟ د کوم عدالت له مخې د یوه بې گناه انسان د وینو توپېدل د گناهگارانو د گناهونو د بڅښل کېدو سبب کېدی شي؟! آیا د چا ایمان او عقل دا خبره منلی شي چې الهي عدالت به داسې وي؟!

له دې وروسته د زیتون غره ته تگ، هلته خدای ته دعا کول او دا چې دی ډېر پرېشانه او مضطرب وو، د ده د نیولو لپاره له یهودا سره د یوې ډلې راتگ، د

دوستۍ په توگه د عیسی بنکلول، د کاهن په خادم باندې د تورې وار، دې ډلې ته د عیسی وینا، د ده نیونه، د کاهن کور ته د ده بېول، د دوی تر شا د پطرس تگ، درې ځلې له دې انکار کول چې د عیسی ملگری دی یا دی پېژني، د ده محاکمه، رومي حاکم پیلطوس ته د ده سپارل، د ده د اعدام او په صلیب د ځړولو مطالبه، د سپکاوي لپاره د پاچایي لباس وراغوستل، د ده تر څنگ د دوو جنایتکارانو اعدامول، له اعدامه وروسته د ده جامې د عسکرو ترمنځ وپشل کېدا، د ده د سر له پاسه دا لوحه ځورونډول چې: دا دی د یهودانو پاچا!! ... او نورې خبرې په همغه صیغه او ترتیب کوي چې په متی کې راغلې. خو دی دلته وایي چې ماسپینین درې ساعته تیاره شوه، لمر له ځلېدو ودرېدو، د خدای د کور هغه پرده په منځ کې څیرې شوه چې په سپېڅلې ځای کې ځړېده، بیا د عیسی علیه السلام د تدفین په اړه همغه د متی خبره کوي چې یوسف نومي کس په خپلې نوي هدېرې کې دفن کړ، خو دی دا کس له مذهبي مشرانو څخه گڼي او وایي: دی د یهودانو د عالي شوری غړی وو، خو متی ئې یو بډای بولي او وایي: د لمر لوېدو په وخت کې یو بډای سړی چې یوسف نومېدو او د عیسی له پلویانو څخه وو پیلطوس ته راغی او د عیسی جسد ئې ترې وغوښت، ... جسد ئې ورکړ، په سپین کتان کې ئې ونغښت او په هغه قبر کې ئې دفن کړ چې نوی ئې د ځان لپاره جوړ کړی وو، لوقا لیکي چې له جلیل نه راغلې مېرمنې له یوسف سره هغه ځای ته ورغلې چې عیسی په کې دفن شو، بېرته ستنې شوې... د یکشنبې په سهار بیا هلته ولاړې، خو وئې لیدل چې د قبر د خولې ډبره یوې خوا ته غورځېدلې، قبر ته ننوتې خو د عیسی جسد ئې ونه موندو، حیرانې ولاړې وې چې ناڅاپي دوه سړي له ځلېدونکو جامو سره راڅرگند شول، بنځې ووپرېدې او هغوی ته ئې تعظیم په ځای کړ، سړو ورته وویل: ولې د مرو په منځ کې په ژوندي پسې گرځئ؟ عیسی دلته نه شته، ژوندی شوی... په تلوار اورشلیم ته ولاړې چې یولس شاگردان او نور خبر کړئ، کومې بنځې چې د قبر خوا ته تللې وې، دا وې: مریم مجدلیه، یونا، د یعقوب مور مریم او څو نورې بنځې!! شاگردانو دا خبرې هسې خیالي قصه وگڼله او باور ئې پرې ونه کړ، خو پطرس په تلوار د قبر په لور وخوځېدو... هلته ئې تش کفن وموندو، په همغه ورځ د عیسی

دوه منونکي د عموآس کلي ته تلل، په لارې کې ئې د دغو څو ورځو پېښي سره يادولې، ناخاپه عيسی ورسره ملگری شو، دوی ونه پېژندو، عيسی ترې وپوښتل: په څه مو خبرې کولې؟ يوه ورته وويل: داسې معلومېږي چې ته يوازی کس يې چې د دغو ورځو له پېښو خبر نه يې!! عيسی وپوښتل: کومې پېښي؟ ده ورته وويل: هغه څه چې له عيسی ناصري سره وشول... څو ښځو په خپلو خبرو سره مونږ حيران کړو، نن سهار د قبر خوا ته تللې وې، کله چې بېرته راستنې شوې وئې ويل چې مونږ جسد ونه موندو!! فرشتې ئې ليدلې وې چې دوی ته ئې ويلي وو چې عيسی ژوندی شوی، نو څو نفره د قبر سر ته ورغلل، وئې ليدل چې د دغو ښځو خبره رښتيا وه!! بيا عيسی دوی دواړو ته وويل: ... ولې دومره ناپوه يئ، ولې د انبياوو په خبرو باور کول درته دومره گران دی!! عموآس ته ورسېدل... عيسی له دوی سره کورته ولاړ... د ماښامني په وخت کې ئې ډوډۍ ماته کړه او دوی ته ئې ورکړه، په همدې وخت کې د دوی سترگې پرانيستل شوې او عيسی ئې وپېژندو او همغه لحظه ترې غايب شو!! ... له ځنډه پرته اورشليم ته راغلل، يولس شاگردان ئې وموندل چې د عيسی د بياژوندي کېدو په اړه خبرې کوي او پطرس هم وايي چې ده په خپله ليدلی، دوی هم خپله قصه ورته وکړه، په همدې وخت کې چې دوی په خبرو بوخت وو، ناخاپه عيسی د دوی په منع کې ودرېدو، سلام ئې ووايو، ټول ووېرېدل، گمان ئې وکړ چې روح گوري، عيسی ورته وويل ولې ووېرېدئ، ولې په دې کې شک کوئ چې زه په خپله يم؟ زما لاسونو او پښو کې د مېخونو ځايونو ته څير شئ، گورئ چې زه په خپله يم، زما په بدن باندې لاس ووهئ چې ډاډه شئ زه روح نه يم، دا ځکه چې روح بدن نه لري، ... عيسی ترې وپوښتل: آيا دلته د خوراک لپاره څه شته؟ هغوی لږ پوخ شوی کب ورکړ، ده هم د دوی د حيرت وهلو سترگو په وړاندې هغه وخور، بيا ئې ورته وويل: آيا په ياد مو ده چې ما درته ويل: څه چې د موسی په تورات، د انبياوو په کتابونو او د داؤد په زبور کې زما په اړه ليکل شوي، ټول به ترسره شي، دا دی هر څه ترسره شول... اوس به زه هغه روح القدس تاسو ته راولېږم چې زما پلار د هغې ژمنه درسه کړې ده، مخکې له دې چې دا پيغام خلکو ته ورسوئ په اورشليم کې ترهغه پاتې شئ چې روح القدس راشي او

تاسو په الهي قدرت مجهز کړي!! بيا عیسی دوی تر بیت عنیا پورې بوتلل، هلته ئې خپل لاسونه د آسمان په لوري لوړ کړل، دوی ته ئې برکت ورکړ، له ځمکې بېل شو او د آسمان په لوري لوړ شو، شاگردانو د ده لمانځنه وکړه او په خوشحالی سره یورشلم ته ستانه شول، ...

دلته څو خبرې ضروري گڼم:

• د قرآن له مخې دا ټولې خبرې دروغجنې، بې بنسټه، جعلی او له ځانه جوړې شوې دي.

• د لوقا او نورو انجیلونو ترمنځ توپيرونه ښيي چې دا قصه حقیقت نه لري، متی او مرقس لیکلي وو: یو بډای سړی چې یوسف نومېدو او د عیسی له پلویانو څخه وو پیلاطوس ته راغی او د عیسی جسد ئې ترې وغوښت، ... جسد ئې ورکړ، په سپین کتان کې ئې ونغښت او په هغه قبر کې ئې دفن کړ چې نوی ئې د ځان لپاره جوړ کړی وو، بیا ئې یوه لویه ډبره د قبر دروازې ته ودروله او ترې ولاړ، دوه مېرمنې چې دواړه مریمې نومېدې، یوه مریم مجدلیه او بله مریم د یعقوب مور، هلته ولاړې وې او وئې لیدل چې عیسی ئې چپرې ښخ کړ، خو لوقا لیکي چې یونا او نورې ښځې هم ورسره وې، متی لیکي چې د یکشنبې په ورځ سهار وختي، دغه دوه ښځې چې د عیسی د وژل کېدو او ښخېدو صحنه ئې په سترگو لیدلې وه، هلته راغلې، مرقس وايي: کله چې دوی قبر ته رانږدې شوې نو هغه ئې پرانیستی وموند او د قبر خوا ته ئې یوه فرشته ولیدله چې جامې ئې سپینې وې او د قبر ښي اړخ ته ناسته وه، خو متی د خپل عادت په څېر دلته هم وايي چې دوی له آسمانه د یوې فرشتې راکوزېدا ولیده، چې په راتلو سره ئې ځمکه ولړزیده او قبر پرانستل شو او لیکي چې عیسی د یکشنبې سهار وختي ژوندي شو او لومړی کس چې د ده ژوندي کېدا ئې ولیده مریم مجدلیه وه او دا همغه مېرمن ده چې وایي داسې سخته لېونۍ او پېریانۍ وه چې عیسی اووه پلټې ارواح ترې ایستلې وې!!

متی لیکي: ناڅاپه یوه سخته زلزله راغله، وجه ئې دهغې فرشتې راتگ وو چې راغله او د قبر ډبره ئې لرې وغورځوله او پرې کښېنستله، مخ ئې ځلېدو او د واورې په څېر سپینې جامې ئې وې، ساتونکي له وېرې بې خوده شول... فرشتې

دغو بنځو ته وويل: مه وپرېږئ، پوهېږم چې په عيسى پسې گرځئ، هغه دلته نه شته، لکه څنگه چې ده په خپله وييلې وو، بېرته راژوندی شو، راوپاندې شئ او هغه ځای وگورئ چې د ده جسد ئې په کې اېشی وو او ژر ولاړې شئ او شاگردانو ته ئې ووايئ چې هغه ژوندی شوی، جلیل ته درځي چې له تاسو سره وگوري!! گورئ چې دا پيغام مو هېر نه شي!! بنځې په تلوار ووتلې... په لارې کې ئې عيسى مخې ته راغی، هغه وويل: سلام! بنځې ئې په پښو کې پرېوتې او د ده لمانځنه ئې وکړه!! هغه ورته وويل: مه وپرېږئ، ولاړې شئ او زما ورونو ته ووايئ چې ډېر ژر جلیل ته ولاړ شئ چې ما هلته وگورئ!! بنځې لا ښار ته نه وې رسېدلې چې ساتونکي کاهن ته ورغلل او له پېښې ئې خبر کړل، خو لوقا ادعا کوي چې دغو بنځو دوه سړي وليدل!! متی وايي چې يولس شاگردان جلیل ته ولاړل او د هماغه غره په سر راغونډ شول چې عيسى وربښودلی وو، کله چې ئې عيسى هلته وليدو سجده ئې ورته وکړه!! خو ځينو ئې په دې خبرې کې شک کاوو چې دا دې عيسى وي!! خو تاسو وليدل چې لوقا د دې په خلاف ادعا کوي چې عيسى دوی ته په اورشليم کې او په يوه کور کې ځان وروښودو!!

د رسولانو اعمال

بايبل ليکي چې دا د لوقا له لوري ليکل شوی بل کتاب دی، په دې کې هغه پېښې خپرل شوې چې آسمان ته د مسيح له تلو مخکې او په آخري ځل خپلو شاگردانو ته له راڅرگندېدو وروسته رامنځته شوې، په دې کتاب کې د مسيح د رسولانو هغه فعاليتونه موندلی شو چې د روح القدس په مرسته ئې ترسره کړي، کولی شو دې کتاب ته د يوه داسې تاريخي کتاب په سترگه وگورو چې د کليسا د پيداېښت او ودې څرنگوالی بيانوي او رسولانو دا کار د هغه حکم مطابق ترسره کړی چې په انجيل کې د خدای له لوري ورکړی شوی وو او هغه دا چې: (په اورشلیم، د يهودانو په ټولې سيمې کې، په سامره او د ځمکې تر آخري سره انجيل نشر کړئ)!! سره له هغه شديد اختناق چې مسيحيان ورسره مخامخ وو، کليسا وده وکړه، پولس چې تر نورو زيات له کړاوونو سره مخامخ وو په داسې رسول بدل شو چې انجيل ئې د رومي امپراطورۍ مختلفو برخو ته ورساوو، په دې توگه مسيحيت د يهودانو له دائرې ووت او غيريهودانو ته ئې هم لمن خوره شوه.

د دې مقدمې څو ټکي د غور وړ دي:

- ما ته د تحقيق په ترڅ کې ثابته شوه چې دا کتاب لوقا نه بلکې په خپله پولس ليکلی او د يوه غرض لپاره ئې لوقا ته منسوب کړی، د کتاب له ډبرو برخو دا خبره معلومېږي چې ليکونکی ئې پولس دی، هم ئې محتوی په دې شهادت ورکوي، هم ئې الفاظ او هم ئې د ليکني اسلوب، په دې کې هغه افکار او عقايد وړاندې شوي چې باني ئې پولس دی او ترده د مخه هيچا نه دي وړاندې کړي، داسې قصې په کې

راغلي چې له پولس نه پرته بل څوك ترې خبر نه وو، په دې كې پولس ته ډېرې جعلي معجزې منسوب شوې، حتى دا چې مړ شوى او بيا راژوندى شوى، د پولس زنداني كېدا، له يوې محكمې بلې ته او له يوې سيمې بلې ته د ده انتقال او هغه قصې چې يوازې پولس ترې خبر وو او د پولس بې انتهاء ستاينې ... بنسې چې پولس نه شو كولى دا كتاب په خپل نامه خپور كړي، نو ځكه ئې خپل ملگري ته منسوب كړى، خو د كتاب په ډېرو ځايونو كې داسې څه ترې ويل شوي چې بنسې ليكونكى ئې په خپله پولس دى، مخصوصاً هغه ځايونه ئې چې دى يوازې د ساتونكو او پوليسانو په واسطه روم ته انتقالېږي، نه لوقا ورسره شته او نه بل ملگرى، خو د دې سفر قصه د متكلم په صيغه ليكل شوې او ويل شوي، مونږ هلته ورسېدو، مونږ دا وكړل او له مونږ سره دا وشول، طبيعي ده چې بل ليكونكى داسې كار نه كوي، داسې هم نه ده چې دا د ليكونكي يوه انشائي اشتباه وگنلې شي او دوه درې ځايه ترې غلطي شوې وي، بلكې څو ځايه تکرار شوې.

• دلته د بايبل دا وينا چې مسيحيت له يهودانو پرته نورو قومونو ته هم وړاندې كېدى شي، د بايبل له مخكينو خبرو سره تعارض لري، مخكې ئې ليكلي چې مسيح خپلو شاگردانو ته وويل: يوازې يهودانو ته ورشئ او بلنه وركړئ، همداراز د عيسى له قوله ئې ليكلي: زه خداى رالېږلى يم چې د يهودانو مرسته وكړم نه د غيريهودانو، ځكه يهودان د خداى ورك شوي پسونه دي!! او حتى دا ئې هم ليكلي چې يوې غير يهودي مېرمنې د خپلې ناروغې لور لپاره د دعا هيله ترې وكړه او هغه ورته وويل: دا سم كار نه دى چې زه د خپلو زامنو له لاسه ډوډى واخلم او سپي ته ئې واچوم!!

• پولس په رومي امپراطورۍ كې د مسيحيت په خورېدو كې لويه ونډه درلوده، له دې خبرې معلومېږي چې د رومي امپراطورۍ چارواكو دې ته ترجيح وركړې چې د يهودانو په ضد د پولس مذهب ته وده وركړي، دې مذهب له يوې خوا خلكو ته د واكمنانو د اطاعت او له نظام سره د عدم مخالفت درس وركاوو، له بلې خوا ئې د يهودانو ټول شريعت او مذهبي مراسم لغو كول او يوازې له مسيح سره مينه ئې د نجات لپاره كافي گڼله!!

کتاب داسې پیل کېږي:

گران دوست تشوفیلوس!

په لومړي کتاب کې مې د عیسی د ژوند بشپړه شرحه او لارښوونې بیان کړې او مې لیکل چې هغه څنگه له هغه وروسته چې د پر احکام ئې د روح القدس په واسطه خپلو غوره رسولانو ته ورکړل، آسمان ته ولاړ او په څلورمېنځو ورځو کې په وار وار ورته راڅرگند شو او ورته ثابته ئې کړه چې دی واقعاً ژوندی دی... یو ځل ئې دوی ته وویل: د اورشلیم له ښاره بهر مه وځئ، بلکې د روح القدس راتلو ته انتظار وکړئ... یحیی تاسو ته په اوبو سره د تعمید غسل درکاوو خو په څو راتلونکو ورځو کې به تاسو په روح القدس سره تعمید شئ!! بیا ورته راڅرگند شو او دوی ترې وپوښتل: خدایه! آیا د اسرائیلیانو له منځه تللې پاچایي به په همدې وخت کې جوړه کړې؟ ځواب ئې ورکړ: دا نېټې زما پلار خدای تعینوي، په دې پوهېدل ستاسو کار نه دی!! خو څه چې باید پرې پوه شئ دا ده چې کله روح القدس درباندي نازل شي نو تاسو به په اورشلیم، په ټول یهودیه، سامره او حتی د ځمکې تر لرو لرو برخو زما د مرگ او بیا ژوندي کېدو په هکله شهادت ورکوئ!! کله چې عیسی دا خبرې وکړې، د دوی په وړاندې آسمان ته لوړ شو او په ورېځو کې د دوی له نظره پټ شو!!

دلته څو پوښتنې راولاړېږي:

- دوی ته خو ویل شوي وو چې له اورشلیم نه مه وځئ، ولې ووتل؟ ولې ئې د اسرائیلیانو په ځای د رومیانو په منځ کې کار پیل کړ؟
- د شاگردانو له خبرې خو معلومېږي چې دوی د اسرائیلیانو د هغې پاچایي د بیا جوړېدو په انتظار کې وو چې له لاسه ئې وتلې وه!! په دې انتظار کې خو یهودان ورسره شریک وو، اختلاف ئې په دې کې وو چې یهودانو د خپل موعود مسیح ښې په عیسی علیه السلام کې ونه موندلې، ځکه ئې د ایمان په ځای د ده د وژلو لپاره ملا وتړله!! پولس او ملګري ئې څنگه له دې انتظار نه د عیسی علیه السلام د بېرته راتلو قصه جوړوي؟
- د بايبل له ادعا نه خو معلومېږي چې دا وعده به په څو راتلونکو ورځو کې

ترسره کبړي، هغه لويه پاچايي به جوړېږي او بيا به دوی په ټولې نړۍ کې د مسيح د بيا راژوندي کېدو شهادت ورکوي، خو په دې څو ورځو دا دی شل پېړۍ تېرې شوې، ولې هغه وعده ترسره نه شوه!!

• کوم عاقل انسان به دا خبره ومني چې د عيسی عليه السلام دعوت په دې کې راخلاصه شوی وو چې له مرگه وروسته به بيا راژوندي کېږي؟ آیا د انجيل خلاصه همدا وه؟

ورپسې ليکي: ... شاگردان د زيتون له غره نه چې د اورشلیم له ښار نه نږدې يو کيلومتر لرې پروت وو ښار ته کوز شول، د هغه کور په دوهم پوړ کې په دعا بوخت شول چې مخکې په کې اوسېدل، ... دې دعا څو ورځې دوام وکړ... په دې دوران کې يوه ورځ چې يو سل شل نفره حاضر ول، پطرس وويل: وروڼو! د سپېڅلې کتاب خبره د يهودا په هکله بايد رښتيا شوې وي، چې مفسدينو ته ئې لارښوونه وکړه چې عيسی ونيسي، ... داؤد نبي ډېر د مخه دا وړاندوينه کړې وه!! يهودا زموږ له ډلې څخه وو، عيسی غوره کړی وو چې زموږ په څېر د ده رسول او استاځی وي، خو په هغو پېسو ئې چې د خپل خيانت په بدل کې ئې ترلاسه کړې وې يو پتې واخيست او په همغه پتې کې له لوړې نه پر مخې راپرېوت، دوه ټوټې شو او کولمې ئې راووتې!! د ده د مرگ خبر په ټول ښار کې خور شو او خلکو هغه ځمکه (د وينو پتې) ونوماوو!!

دلته هم تاسو د يوه قبيح تناقض شاهد يئ، بايبل له دې نه څو صفحې مخکې تر دې عنوان لاندې (په دنيا کې د عيسی د ژوند وروستۍ ورځې) داسې ليکي: يهودا له خپل کار نه پښېمانه شو او هغه دېرش سکې ئې کاڼانو ته راوړې او ورته وئې ويل: ما گناه کړې ځکه د يوه بې گناه انسان د محکومولو باعث شوم، هغوی ځواب ورکړ: په مونږ ئې څه؟ نو ده هغه سکې د خدای په کور کې وشپنډلې او ځان ئې په پرې پانسۍ کړ... هلته نه د ځمکې د اخیستو خبره کوي او نه له لوړې د راپرېوتو او دوه ټوټې کېدو، بلکې د پښېمانه کېدو او په کليسا کې د ځان پانسۍ کولو خبره کوي!!

د پطرس د وينا په دوام کې ليکي: اوس بايد يو بل څوک انتخاب کړو چې د ده

خای ونیسي، چې له مونږ سره د عیسی د بیا ژوندي کېدو شاهد وي!! ... حاضرینو دوه کسان معرفي کړل... له دوی نه متیاس په قرعې سره غوره شو!!
دلته پوښتنې دا دي چې:

- ولې باید دا شمېر بشپړ شي؟ ولې ئې په خپل حال نه پرېږدي؟ یهودا اسخريو ټي خو د هغو شاگردانو په ضمن کې نه وو چې آسمان ته د عیسی ختل ئې لیدلي وو، شاهدان خو هسې هم یولس وو؟ آیا دا د دولسو رقم په دې خاطر نه دی وضع شوی چې د اسرائیلیانو د دولسو قبیلو له شمېر سره سمون و خوري؟
- آیا کېدی شي چا ته یو مذهبي مقام د قرعې له مخې ورکړی شي؟ هر حقیقي الهي دین خو د چا وړتیا او اهلیت، علم او تقوی، د مقام او منزلت لپاره معیار گڼي، په قرعې سره د مقاماتو وېش یوازې په هغه مذهب کې موندلی شو چې بنسټ ئې په خرافاتو اېښودل شوی وي.

ورپسې لیکي: د مسیح د مرگ او بیا ژوندي کېدو نه اووه اونۍ وروسته... د پنځوسمې عید راورسېدو (دا هغه عید دی چې د فصیح له عید نه پنځوس ورځې وروسته لمانځل کېدو)، په دې ورځ کله چې مؤمنان راغونډ شول، ناڅاپه داسې غږ واورېدل شو چې د تندې سیلۍ غږ ته ورته وو او خونه ئې ډکه کړه، بیا د اور د لمبو په څېر یو شی د دوی په سر وځلېدو او په همدې وخت کې ټول له روح القدس نه ډک شول او په داسې پرديو ژبو ئې خبرې پیل کړې چې له دې مخکې نه پرې پوهېدل!! دا ځکه چې د خدای سپېڅلې روح دا قدرت دوی ته ورکړ!! ... په دې ورځ دیندار یهودان د عید د مراسمو لپاره له هرې سیمې اورشلیم ته راغلي وو، کله چې ئې له هغه کور نه دا غږ واورېدو یوه ډله په تلوار ورغله او وئې لیدل چې د عیسی شاگردان د دوی په ژبه خبرې کوي نو حیران پاتې شول او په حیرت سره ئې وپوښتل: دا څنګه ممکنه ده؟ دوی خو د جلیل اوسېدونکي دي، خو دا څنګه د مختلفو قومونو په ژبو خبرې کوي!! ځینو ملنډې پرې وهلې او ویل ئې: دا مست شوي!!

دا د بايبل د ډېرو نورو خبرو په څېر یوه مسخره خبره ده چې یوازې یو ټګمار او دوکه مار ئې د بې عقلو خلکو د غولو لپاره کوي، هیڅ باایمانه او باشعوره انسان

ئې نه مني!! د بايبل له ټگمار ليكونكي نه پوښتنه كوم: آيا عيسى عليه السلام داسې كار كړى؟ آيا له ټولو هغو پيغمبرانو نه چې تائې نومونه ياد كړي كوم يوه ئې داسې كار كړى؟ آيا كوم يو ئې مست شوى او د مستۍ په حالت كې ئې د نورو قومونو په ژبه خبرې كړې؟ كه پيغمبرانو دا كار نه وي كړى د مسيح شاگردان به ئې څنگه كوي!! آيا د الله تعالى له لوري لېږل شوى لارښود دين داسې وي؟ د خلكو لپاره د يوه معقول پيغام او څرگندې لارښوونې په ځاى د داسې خرافاتو نندارې وړاندې كوي؟ داسې دين به د انسان كوم درد دوا او كومه ستونزه حل كړي؟ تا خو له دين، ديندارانو او رسولانو نه د يوه مداري لوبه او د ده په خوا كې د راغونډ شوو كم عقلو خلكو ننداره جوړه كړې!! داسې صحنه به يوازې بې عقله كسان په حيرت كې اچوي او هر هونسيار انسان به دا ډله د ملنډو وړگنې او وايي به: دا مست شوي!!

ورپسې ليكي: پطرس له يولسو نورو رسولانو سره راوړاندې شو او خلكو ته ئې وويل: اې د اورشليم خلكو! ... له تاسو نه ځينې وايي چې مونږ مست يو! مونږ مست نه وو، اوس خو غرمه ده او دا د شراب څښلو او مستۍ وخت نه دى!! ... دا هغه څه دي چې يوئيل نبي خو پېرې مخكې د هغه وړاندوينه كړې وه، خداى د ده له قوله ويلي وو: په آخرو ورځو كې به ټول خلك له خپلې روح ډك كړم، دومره چې ستاسو لونيې او زامن به نبوت كوي، ځوانان به مو روياگانې گوري او زاړه به مو خوبونه!! ... نبوت به كوي او زما له لوري به خبرې كوي!! په آسمان او ځمكې كې به عجيبې نښې راڅرگندې شي... په ځمكې به وينې وبهېرې او له آسمانه به اور وورېږي، ... لمر به تك تور شي، سپوږمۍ به د وينو په څېر تکه سره شي، ... خداى د خپلې نقشې له مخې تاسو ته دا قدرت دركړ چې مسيح د رومي چارواكو په لاس مصلوب كړئ، خو خداى له هغه وحشتناك مرگ نه وژغورو او بېرته ئې راژوندى كړ، ځكه مرگ نه شو كولى داسې څوك په خپلو منگولو كې اسير كړي!! داؤد نبي د مسيح له قوله ويلي وو: ډاډه يم چې په مرگ كې هم د خداى په امان كې يم!! ته نه پرېږدې چې روح مې په قبر كې پاتې شي او ستا د سپېڅلي زوى بدن وروست شي!! ته به ما ته بيا ژوند او نوى عمر راپه برخه كړي او په خپل حضور كې به مې له

خوبسيو برخمن کړي!!

باييل ته دا خبرې ډېرې مهمې برېښي او گمان کوي چې کولی شي په دې سره خپله غلطه ادعا سمه ثابته کړي!! خو هغه ته وایم:

• که د یوئیل وړاندوینه رښتیا وگڼو نو د دې وړاندوینې مصداق خو دا نه بلکې بل څه دی، هغه خو وایي چې: په آخرو ورځو کې به (ټول خلک) له خپلې روح ډک کړم، دومره چې ستاسو لوبې او زامن به نبوت کوي، ځوانان به مورؤیاگانې گوري او زاړه به مو خوبونه!! ... نبوت به کوي او زما له لوري به خبرې کوي!! ته خو د یوئیل د وینا خلاف وایي چې یوازې دومره کسانو نبوت کاوو چې په یوې خونې کې راغونډ شوي وو، (ټول خلک) خو پرېږده له دوی پرته په ټولې نړۍ کې بل داسې څوک نه وو چې نبوت او مستي وکړي، بلکې ځینې ورته حیران ول او ځینو ملنډې پرې وهلې او دوی ئې مست شوي گڼل!!

• ستا د ادعا له مخې خو یوئیل ویلي دي: د دې ورځې له رارسېدو نه مخکې به په ځمکې باندې وینې وبهېږي او له آسمانه به اور وورېږي، لمر به تکرور شي، سپوږمۍ به د وینو په څېر تکه سره شي... له دې کارونو نه خو هیڅ یو ئې ونه شو!! دا ولي!!

• ته خو له یوې خوا وایي: خو خدای له هغه وحشتناک مرگ نه ژغورو او له بلې خوا وایي: او بېرته ئې راژوندی کړ، ځکه مرگ نه شي کولی داسې څوک په خپلو منگولو کې اسیر کړي!! له تا پرته به آیا بل داسې څوک راوښيي چې د داسې متناقضو ویناوو جسارت وکړي؟ هم له وحشتناک مرگ نه ژغورل شوی او هم مړ شوی او له مرگ نه وروسته بیا راژوندی شوی!! مونږ خو د دې دواړو خبرو له تلفیق نه عاجز یو!!

جنابه! د داؤد هغه خبرې د مسیح خبرې نه بلکې په خپله د داؤد خبرې دي او یوازې دا معنی ترې اخیستلی شو چې د انسان روح نه بلکې یوازې د ده بدن په قبر کې پاتې کېږي او دا هم د تل لپاره د ورستو هډوکو په څېر په قبر کې نه پاتې کېږي بلکې بیا راژوندی کېږي، ته د دې وینا له کومې برخې د مسیح د مرگ او درې ورځې وروسته بیا راژوندي کېدو خبره راباسې؟ ما ته ووايه: د دې خبرې معنی څه

ده: ډاډه يم چې په مرگ کې هم د خدای په امان کې يم؟ که داسې ئې معنی کوي چې له مرگ نه په امان کې يم، نو بيا خو ستا ادعا سراسر غلطه شوه، ته خو وايې چې مسيح مړ شوی!! او که داسې ئې معنی کوي چې په مرگ کې هم د خدای په امان کې يم، نو دا خبره خود ټولو انسانانو په اړه صدق کوي، ځکه الله تعالی هېڅ انسان له مرگه وروسته مهمل نه پرېږدي، بېرته ئې راژوندی کوي، ته ولې له دې د مسيح په اړه يوه ځانگړې خبره جوړوي؟!!

عجيبه دا ده چې بايبل د خپلې دروغجنې ادعا د اثبات لپاره وايي: داؤد دا خبرې د ځان په اړه نه دي کړې، ځکه هغه مړ شو، دفن شو او قبر ئې دا دی زمونږ په خوا کې دی!!! بلکې دا خبرې ئې د مسيح په اړه کړې دي، دی پوهېدو چې مسيح به د ده پر تخت کښېني، په دې سره ئې د مسيح د بيا راژوندي کېدو وړاند وینه کړې ده!! پوښتنه کوو: د دې وړاندوينې له کومې برخې او کوم لفظ نه د مسيح نوم او د ده د بياراژوندي کېدو خبره راباسې؟ مسيح خود د ده پر تخت نه دی کښېنستی او يهودانو هم د دې لپاره د موعود مسيح په توگه ونه مانو چې د داؤد پر تخت نه دی کښېنستی او هغه لويه پاچايي ئې جوړه نه کړې شوه چې دوی ئې د مسيح نښه گڼي، نو دا وړاندوينه خود عيسی عليه السلام په هکله صدق نه کوي!! ته خود ا هم وايې چې د قيامت په ورځ او د عيسی د بياراتلو په وخت کې به دی د داؤد پر تخت نه بلکې د خدای په څنگ کې پر عرش ناست وي، نو مونږ ته ووايه چې ستا د خبرې معنی څه شوه؟

له دې وروسته بايبل د مسيح د شاگردانو داسې معجزې بيانوي چې د مسيح تر معجزو ئې هم اغېز زيات بنودلی!! ليکي چې يوه ورځ پطرس او يوحنا د خدای د کور په خوا کې داسې يو کس وليدو چې له موره شل پيدا شوی وو او څلوېښت کاله شل وو!! دوی ته ئې د سوال لپاره لاس اوږد کړ، پطرس ورته وويل: مونږ پېسې نه لرو چې درئې کړو، خو يو بل شی درکوو، د عيسی مسيح په نامه درته امر کوم چې پاڅه او روان شه!! له لاسه ئې ونيولو او اوچت ئې کړ او هغه روغ رمت شو او ټوپکې ئې وهلې!!... او په دغه ورځ پنځو زرو کسانو ايمان راوړ!!

پوښتنه دا ده چې ولې د عيسی عليه السلام په ټول ژوند کې له هغو ټولو

معجزو سره سره پنځو زرو کسانو ایمان نه وو راوړی او دلته په یوه ورځ دومره کسانو ایمان راوړ؟! د شاگردانو معجزه ترده اغېزمنه وه او که ته دروغ وايي؟! ته خو له یوې خوا دوی ته داسې سترې سترې معجزې ثابتوي او له بلې خوا لیکې چې دوی دواړه ئې په درو ووهل، څوک چې له درو نه ځان نه شي ژغورلی، بل به څنگه له ناروغۍ وژغوري؟! څوک چې د یوه هیبتناک خبر په اورېدو سره تېسټي او سیمه پرېږدي او له دې نه عاجز وي چې د ځان په اړه د دښمن عزایم بدل کړي څنگه و منو چې هغه کولی شي څلوېښت کلن گود روغ کړي?!

بایبل ورپسې لیکي چې دا دواړه معجزه بنودونکي د کاهنانو لخوا کلیسا ته احضار او تهدید شول چې بیا به د عیسی په هکله خلکو ته څه نه وایي!! او دوی خدای ته شکایت وکړ چې ولې ټول خدای نه منونکي خلک او جاهل قومونه د خدای په ضد بغاوت کوي او د نړۍ پاچایان متحد شوي چې د خدای او مسیح په ضد وځنگېږي؟ نه پوهېږو دا دواړه متناقضې خبرې څنگه سره تلفیق کوي؟ له یوې خوا د خلکو له پراخ مخالفت نه شکایت او له بلې خوا داسې معجزه بنودل چې په یوه ورځ پنځه زره کسان ورسره ملگري کېږي!!

بایبل دلته په یوې داسې خبرې اعتراف کوي چې د ده د ډېرو کتابونو ماهیت په ډاگه کوي او ثابتوي چې دا کتابونه د عیسی علیه السلام د شاگردانو په نامه مجهولو لیکوالانو له ځانه لیکلي، هغه لیکي چې کاهنان له هغې معجزې خبر شول، جلسه ئې راوبلله چې په دې هکله تصمیم ونیسي، نه پوهېدل څه وکړي، دوی ته تر ټولو حیرانونکې خبره دا وه چې لیدل ئې پطرس او یوحنا بې سواده او ډېر معمولي کسان دي!! د بایبل له منونکو پوښتنه کوم: دغو بې سواده کسانو څنگه هغه کتابونه ولیکل چې بایبل ئې ورته منسوبوي؟ که املاء د دوی له لوري وه او لیکل د بل چا له لوري، نو ولې بایبل دا حقیقت خلکو ته نه وایي؟ له دې خبرې خو په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې دا کتابونه نورو د دوی په نامه لیکلي!!

بایبل دلته د برنایا یادونه کوي چې خپله ځمکه ئې وپلورله او ټولې پېسې ئې رسولانو ته ورکړې!! خو د ده تر څنگ د حنانیا او د ده د مېرمنې سفیره یادونه کوي چې خپل پتی ئې وپلورو خو نیمایي پېسې ئې دوی ته ورکړې او ورته وئې ویل چې

پتی مو په همدې بیه پلورلی... پطرس پوه شوو چې دروغ وايي... هغه سړی او مېرمن ئې د همدې درواغو په سبب ځای په ځای مړه شول!! ... کاهنانو دوی زندان ته واچول خو فرشتو وژغورل او سبا د زندان ساتونکو ولیدل چې د زندان دروازې ترلې دي خو زندانیان نه شته... بیا ئې کلیسا ته احضار کړل... کاهنانو غوښتل دوی ووژني خو یو کس ئې مخنیوی وکړ.. نو څو درې ئې ووهل او خوشې ئې کړل...

د بایبل لیکوال ته وایم: الله تعالی چا ته په سزا ورکولو کې عجله نه کوي، په داسې درواغو څوک نه وژني، که ئې وژلی نو ته خو به ئې په دغو سترو سترو درواغو سل ځلې وژلی وي، تا په بایبل کې د خدای، پیغمبرانو او د الله تعالی د کتابونو په اړه دومره درواغ ویلي چې د حنانيا او سفیرې دروغ ورته هیڅ دي، دوی یوازې پطرس ته دروغ ویلي او هغه هم داسې دروغ نه چې بل ته ئې څه تاوان ورسېږي، تا ټولې نړۍ ته درواغ ویلي، په لکونو انسانان دې دوکه کړي او د دوی دنیا او آخرت دې تباه کړی!!

له دې وروسته د استیفان په نامه د یوه چا قصه رااخلي او لیکي چې دی هم د کاهنانو لخوا احضار شو، په دې ئې تورن کړی وو چې ویلي ئې دي: عیسی به د خدای کور وران او د موسی شریعت به لغو کړي!! ستر کاهن ترې وپوښتل: آیا دا تور صحیح دی؟ بایبل دلته د استیفان له لوري یو داسې مفصل ځواب وړاندې کوي چې نه خو ستر کاهن د هغه د اورېدو فرصت درلود او نه ئې تاسي د لوستلو حوصله!! د استیفان خبرې د ابراهیم علیه السلام له هجرت نه شروع کوي، په حران کې د ده مېشتېدا، د اسحاق او بیا یعقوب تولد، مصر ته د یوسف رسېدل، قحطي، د یعقوب د کورنۍ تگ مصر ته (خو دلته د بایبل د مخکنیو ادعاوو په خلاف وایي چې مصر ته تلو په مهال د یعقوب د کورنۍ شمېر پنځه او یا کسان وو خو بایبل تر دې د مخه لیکلي وو چې په مصر کې د یعقوب علیه السلام د مېشتېدو په وخت کې د ده د کورنۍ د ټولو غړو شمېر او یا کسان وو)، په مصر کې د اسرائیلیانو د ابتلاءاتو دور، (خو دلته هم د بایبل د مخکنیو ادعاوو په خلاف وایي چې په مصر کې داسې یو پاچا قدرت ته ورسېدو چې د یوسف خدماتو ته ئې اهمیت نه ورکاوو، زموږ د توکم دښمن وو، زموږ پلرونه ئې په دې گمارل چې خپل

زامن په صحرا کې پرېږدي ترڅو ومري!! حال دا چې تر دې د مخه ئې ويلي وو چې فرعون د اسرئيليانو زامن وژل او دوی ته ئې اجازه نه ورکوله چې بېديا ته ولاړ شي!!)، د موسى عليه السلام تولد، په څلورېنست کلنۍ کې د يوه قبضي وژل، مديان ته تېښته، څلورېنست کاله وروسته د سينا په بېديا کې د فرشتې ليدل او د خدای غږ اورېدل، مصر ته تگ، معجزې بنودل، له مصر نه د اسرئيليانو وتل، له بحر نه تېرېدل او څلورېنست کاله په بېديا کې د قوم لارښوونه، د هارون په لاس قوم ته د سخوندر په څېر د يوه بت جوړېدل، د عبادت د څيمې تفصيلات، د يوشع او بيا د داؤد يادونه، د سليمان په لاس د خدای د کور جوړېدا، (خو دلته د مخکنيو ادعاوو په خلاف ليکي چې خدای وويل: زه د انسان په لاس جوړ شوي کور کې نه اوسېږم، آسمان مې تخت او ځمکه مې تړپښو لاندې کرسی ده!! تاسو به څنگه ما ته کور جوړ کړی شئ؟ او څنگه به زه په دې کور کې اوسېږم؟ آيا دا آسمان او ځمکه ما نه دي پيدا کړي؟ خو مخکې ئې ليکلي وو چې خدای راغی او په دې کور کې مېشت شو او وئې ويل: له دې وروسته به تل ستاسو په منځ کې اوسېږم!! او په پای کې دا اوږده قصه چې د استيفان دفاعيه ئې گڼي داسې پای ته رسوي: ټولو پيغمبرانو د مسيح د راتلو وړاندوينه کوله، خو تاسو مسيح هم ونيولو او ومو وژلو، د قوم مشران له دې خبرو سخت غصه شول، په ده ئې يرغل راوړ، استيفان آسمان ته وکتل، خدای ئې وليد چې عيسی ئې ښي لاس ته ولاړ دی، دا خبره ئې هم خلکو ته وکړه، نو خلکو جامې ترې وايستلې او پوئس ته ئې ورکړې او بيا ئې دی رجم کړ او مړ شو، پولس د استيفان له وژلو سره موافق وو، له دې ورځې وروسته د مؤمنانو ځورول پيل شو، له رسولانو پرته نور ټول سامره او يهوديه ته وتښتېدل، پولس به د لېونو په څېر د مسيحيانو کورونو ته ننوتو او هغوی به ئې نيول او زندان ته به ئې لېږل او د ده د مسيحي کيدو په اړه ليکي: ... پولس د مسيحيانو له ځورولو او وژلو ډډه نه کوله، د اورشليم ستر کاهن ته ورغی او د دمشق د کنایسو او معبدونو په نامه ئې يو ليک ترې واخيست چې د مسيحيانو، که نارينه وي او که ښځينه، په نيولو کې مرسته ورسره وکړي چې لاس تړلي ئې اورشليم ته راولي... د دمشق په لوري وځوځېدو، په لارې کې ناڅاپي له آسمانه يو نور پرې راکوز شو، دی بې سده

شو او پر ځمکه پرېوت او يو غږ ئې واورېدو چې ورته وايي: پولسه! پولسه! ولې مې دومره ځوروي؟! هغه ورته وويل: باداره ته څوك يې؟ هغه غږ ځواب ورکړ: زه مسيح يم، هغه څوک چې ته ئې ځوروي!! اوس پاڅه، ښار ته ولاړ شه او زما امر ته انتظار وکړه!! د پولس ملگري حيران ول، ځکه غږ ئې واورېدو خو څوک ئې نه ليدو، کله چې پولس په سد شو، پاڅېدو، خو متوجه شو چې سترگې ئې څه نه ويني، نو تر لاس ئې ونيولو او دمشق ته ئې ورسولو، هلته تر دريو ورځو وروند وو، په دې مودې کې ئې نه څه وخورل او نه ئې څه وڅښل، ... په دمشق کې يو مسيحي د حنانيا په نامه اوسېدو، خداى په رؤيا کې هغه ته وويل: پاڅه! په ښى کوڅې کې د يهودا کور ته ورشه او د پولس طرسوسي پوښتنه وکړه، هغه اوس په دعا بوخت دى، ما په رؤيا کې ورته ويلي چې حنانيا به راشي، خپل لاس به ستا پر سر کېږدي او ستا سترگې به روغې شي، ... پولس مې غوره کړى چې زما پيغام قومونو، پاچايانو او اسرئيليانو ته ورسوي، زه به هغه ته وښيم چې زما په لار کې بايد څومره زيار وباسي!! حنانيا له دې کار سره موافق نه وو خو د خداى د مکرر امر په اورېدو سره ورغى، پولس روغ شو، د تعميد غسل ئې وکړ، د يهودانو معبدونو ته ورغى او خلکو ته ئې وويل: عيسى د خداى زوى دى!! د يهودانو مشرانو پرېکړه وکړه چې دى ووژني، پولس خبر شو، د خپلو پلويانو په مرسته له ښار نه ووت او اورشليم ته ولاړ، مسيحيانو پرې باور نه کاوو، ويل ئې ښايي کومه دسيسه ئې جوړه کړې، خو برنایا ډاډه کړل او په دې توگه ئې دى په خپلې ډلې کې ومنلو، خو يوناني يهودانو وغوښتل چې دى ووژني، مسيحيان ترې خبر شول او دى ئې لومړى قيصریه او بيا خپل وطن طرسوس ته ولېږو.

دلته څو پوښتنې راولاړېږي:

- د استيفان دا تفصيلي وينا چا اورېدلې وه؟ او چا لوقا ته اورولې وه؟ لوقا خو نه په خپله په دې ځاى کې حاضر وو او نه ئې دا ويلي چې دا خبرې ئې له چا اورېدلې دي. څنگه و منو چې دا خبرې رښتيا د استيفان دي؟ کوم عقلمن انسان به دا ومني چې استيفان په هغه حالت کې دومره اورېده بې ربطه وينا کړې او ستر کاهن موقع ورکړې چې خپله موعظه واوروي او ده هم په حوصلې سره اورېده!! او

څنگه په دې باور وکړو چې دا کتاب لوقا لیکلی؟

- ستا له وینا خو داسې معلومېږي چې پولس په دې غونډې کې حاضر وو، نو په کار خو دا ده چې دا لیکنه هم د ده وي او دا قصه هم ده جوړه کړې وي.
- پولس چې له مسیحیت سره کوم څه کړي، له دې نه خو معلومېږي چې دی له یوې خطرناکې منصوبې سره د مسیحیانو په لیکو کې ننوتی، ډېر ناپوه انسان به د ده ډرامه د یوه حقیقت په توګه ومني او په دې به باور وکړي چې ده د لارې په اوږدو کې ناڅاپي یوه رڼا ولیده، دومره زوروره رڼا چې دی ئې پوند کړ، خو د ده ملګرو دا رڼا ونه لیده!!

- دا د مسیحیت خطرناک د بنمن څنگه د مسیحیت ستر مبلغ شو؟ ده خو نه انجیل لوستلی، نه ئې څه وخت د مسیح له شاگردانو سره تېر کړی او دی په خپله وایي: ما خپل انجیل له انسانانو څخه نه بلکې د مکاشفې له لارې په خپله له مسیح نه ترلاسه کړی!! الله تعالیٰ خو انسان ته د تعلیم او تعلم له لارې څه وربښي، پیغمبرانو ته ئې هم د کتاب په لېږلو سره لارښوونه کړې، تورات او انجیل ئې د همدې لپاره لېږلي، آیا الله تعالیٰ د مکاشفې له لارې پولس ته هغه څه بنودل چې هم د تورات خلاف وي او هم د انجیل؟! د ده ویناوې ښيي چې د ده افکار شیطاني القاءات وو نه رحمانی الهامات، شیطان ډېرو ټګمارانو ته دا وسوسه القاء کړې چې له یوه انسان نه خدای جوړ کړي، د داسې جعلی خدایانو شمېر ډېر زیات دی، شیطان د زمانې په هر پړاو کې د پولس په څېر یو څوک غوره کړی او له هغه ئې د نورو د غولولو لپاره کار اخیستی، تل ګورو چې د مکاشفې خبرې یوازې جاهل، له دین نه بې خبره ټګمار پیران کوي.

بایبل له دې وروسته د پطرس لپاره یوه قصه جوړه کړې او لیکي چې: په قیصریه کې یوه رومي افسر کرنیلیوس په رڼا کې فرشته ولیده چې هغه ته ئې وویل: ... څوک ولېږه چې پطرس تا ته راوړي، کله چې د ده استاخي د پطرس د اوسېدو ځای ته ورنږدې شول، هغه د رڼا په عالم کې ولیدل چې آسمان پرانیستل شو او یو لوی دسترخان ځمکې ته ترې راکوز شو، په دسترخان کې ټول هغه حیوانات او حشرې تر سترگو کېدل چې یهودان ئې غوښه حرامه ګڼي، بیا ئې یو غږ

واورېدو چې ويل ئې: پطرسه! پاڅه! هر يو چې غواړې ذبح او وئې خوره!! پطرس وويل: خدايه! زه به هيڅكله دا كار ونه كړم، ما په خپل ټول عمر كې حرامه غوښه نه ده خوړلې!! بيا هغه غږ ورته وويل: د خداى امر مه ردوه، چې خداى څه حلال گڼي ته ئې حرام مه گڼه!! دا رڼيا درې ځلې تکرار شوه او بيا دا دسترخان آسمان ته لوړ شو... په همدې وخت كې د كرنيليوس استاڅي راورسېدل... روح القدس پطرس ته اطلاع ورکړه چې درې كسان ستا ليدو ته راغلي، دوى ته ښه راغلاست ووايه او ورسره ولاړ شه... پطرس ورسره ولاړ... كله چې ورورسېدل كرنيلوس د ده په وړاندې سجده وكړه خو ده ورته وويل: پاڅه! زه ستا په څېر يو انسان يم، بيا ئې ورته وويل: ته پوهېږې چې د يهودانو شريعت ما ته د دې اجازه نه راکوي چې د يوه غيريهودي كور ته ننوځم، خو خداى ما ته په رڼيا كې وويل چې هيڅوك به نجس او ناولى نه گڼم... اوس پوه شوم چې يوازې يهودان د خداى گران او محبوب بندگان نه دي بلکې هرڅوك له هر توکم او نسل نه چې د خداى عبادت او نېك كار وكړي خداى ورسره مينه كوي... ټولو پيغمبرانو زمونږ په آسماني كتاب كې ليكلي دي چې څوك پر ده ايمان راوړي ټول گناهونه ئې بخښل كېږي... لا د پطرس خبرې پاى ته نه وې رسېدلې چې روح القدس پر ټولو نازل شو، هغه يهودان چې له پطرس سره راغلي وو كله چې ئې په غيريهودانو د روح القدس نازلېدل وليدل حيران شول، خو د شك هيڅ مجال نه وو پاتې، ځكه ليدل ئې چې ټول په مختلفو ژبو خبرې كوي!! په دې وخت كې پطرس وويل: له دې وروسته هيڅوك پر ما اعتراض نه شي كولى چې ولې غيريهودانو ته د تعميد غسل وركوم!! ... د غيريهودانو د ايمان راوړلو خبره په هر ځاى كې خوره شوه، ټولو رسولانو ته هم ورسېده،... كله چې پطرس بېرته ستون شو نو يهودي توکمه مسيحيانو پرې اعتراض وكړ چې ولې ئې له غيريهودانو سره ناسته پاسته كړې او تر ټولو بده دا چې پر يوه دسترخان ئې له دوى سره ډوډۍ خوړلې!!

دلته څو خبرو ته ځير شئ:

- د پولس د ملگرو په مذهب كې ټول هغه حرام غوښې حيوانات او حشرې حلال گڼلي شوي چې د يهودانو په شريعت كې حرام ول!! او دا هم د پطرس د رڼيا له

مخې!! ښايي دغې رڼا ته په پام سره نن مسيحيان د خنزير غوښه هم حلاله گڼي، په داسې حال کې چې د بايبل مخکني کتابونه په ډېر تأكيد او تکرار سره هغه حرام شمېري!!

• د بايبل له وينا داسې معلومېږي چې پطرس خپله پورتنۍ رڼا داسې تعبیر کړې ده: غیر يهودان هغه حيوانات او حشرې دي چې يهودانو حرام او د دوی کور ته ننوتل ئې د شريعت خلاف عمل گڼلو، خو پطرس ته د دغې رڼا او بيا له کرنيلیوس سره له ملاقات نه وروسته ثابته شوه چې کېدی شي نور خلک هم د خدای د محبوبانو په ډلې کې راشي، نه د دوی کور ته ننوتل څه شرعي مانع لري او نه د تعمید غسل ورکول!!!

• دا خبرې ثابتوي چې مسيحيت له دې نېټې مخکې په يهودانو کې راخلاصه شوی وو او دا لومړی ځل وو چې د مسيح يو شاگرد د غیر يهودي کور ته ننوځي او هغه ته د تعمید غسل ورکوي.

• يوازې په مسيح باندې ايمان د ټولو گناهونو د بخښل کېدو لپاره کافي گڼي!!

• دا ټولې خبرې د هغه مذهب خلاف دي چې بايبل ئې عيسی عليه السلام ته منسوبوي.

پطرس ليکي چې دا کار په ترکيه او يونان کې هم وشو او هلته هم ډېرو غيريهودانو په مسيح ايمان راوړ، په ترکيه کې دا کار د برناپا په لاس تر سره شو چې ډېر مهربان او له روح القدس نه ډک وو!! همدلته د لومړي ځل لپاره د عيسی پلويان د مسيحيانو په نامه ياد شول!!

بايبل د پولس لپاره هم څو معجزې ثابتوي، يوه ئې د مخکنيو په څېر د يو گوډ روغول ښيي، خو په ضمن کې ئې يو عجيب اعتراف کوي او ليکي: کله چې خلکو دا صحنه وليدله نو وئې ويل: دا سړي خدايان دي چې د انسان په بڼې کې راغلي دي!! داسې ئې وانگېرله چې برناپا، زئوس دی او پولس هرمس، زئوس او هرمس د يونانيانو خدايان ول... د زئوس د معبد کاهن د گلانو له هارونو سره راغی چې د پولس او پطرس په غاړو کې ئې واچوي، ... او غوښتل ئې د دوی لپاره غوايي قرباني کړي... خو دوی ورته وويل: مونږ ستاسو په څېر انسانان يو!!

گورئ چې تر پولس مخکې داسې خلك تېر شوي چې په انسانانو ئې د خدای گمان کاوو، د دوی په نامه ئې معبدونه او زیارتونه جوړ کړي وو، د معبد ټگمار مجاور تر نورو مخکې د داسې خدایانو په غاړه کې د گلانو هارونه اچول!! پولس خپل مذهب له دغو زرو شرکي مذاهبنو نه اقتباس کړی.

ورپسې لیکي چې پولس د یهودانو په تحریک دومره ووهل شو چې خلکو گمان وکړ مړ شوی، تر پنبو ئې ونيولو او په کښولو کښولو سره ئې له ښار نه بهر وغورځاوه، خو دی هملته د ټولو په مخ کې راژوندی شو!!! بیا لیکي چې مسیحي شوو غیریهودانو ته وویل شو چې دوی باید ختنه شي، خو پولس مخالفت وکړ او وئې ویل: ولې دوی په داسې څه گماری چې مونږ عملي نه کړی شو؟! اعتراض کوونکي د ده د ځواب په اورېدو ساکت شول!!... او پرېکړه وشوه چې غیر یهودانو ته وویلی شي: یوازې د هغو حیواناتو غوښه به نه خورئ چې د بتانو په نامه ذبح شوي یا مردار شوي وي او وینه به نه خورئ او زنا به نه کوئ، بس همدا!!

گورئ چې پولس ټول مسیحیت په دغو څو خبرو کې راخلاصه کوي او د مخکني شریعت ټول نور احکام لغو کوي؛ یوازې د هغو حیواناتو غوښه به نه خورئ چې د بتانو په نامه ذبح شوي یا مردار شوي وي او وینه به نه خورئ او زنا به نه کوئ، بس همدا!!! یعنی له دې پرته بل هر کار جایز دی او د ټولو حیواناتو غوښه درته حلال ده!!

په لږ دقت سره به دا درته معلومه شي چې د پولس د ستاینو او معجزو په اړه چې دلته او تر دې د مخه څه لیکل شوي ټول ده په خپله لیکلي، خو د دې لپاره چې خلك ئې ژر او له تأمل نه پرته ومني بل ته ئې منسوب کړي، راتلونکی عنوان تاسو ته دا خبره په ډاگه کوي.

د مسیح پیام اروپا ته رسېږي

تر دې سرلیک لاندې بایبل په لاشعوري توگه د پولس او د ده د ملگرو وینا د متکلم په صیغه رااخلي او ښيي چې په خپله دوی خبرې کوي او وايي: نو ځکه په تروآس کې کشتی ته وختو او مخامخ ساموتراکي ته او له هغه ځایه یوه ورځ

وروسته نیاپولیس ته ولاړو او په پای کې فلیپی ته ورسېدو، .. خو ورځې هلته پاتې شوو، له دې وروسته د سفر ټول بهیر داسې لیکل شوی لکه چې د دوی له منځ نه چا لیکلی وي!!! پوښتنه دا ده چې د بایبل د ادعا له مخې دا کتاب لوقا لیکلی او لوقا په دې سفر کې له پولس سره نه وو او لوقا هم دلته نه وایي چې د پولس له ملگرو نه چا دا قصه ورته کړې ده او د هغه وینا ئې رانقل کړې، دا ولې؟ د څه لپاره د لیکنې بڼه بدله شوې او لیکونکي ځان د پولس له ملگرو څخه معرفي کړي؟ د بایبل لیکونکي دې پوښتنې ته د ځواب ویلو لپاره په حاشیه کې لیکلي دي چې له دې وروسته لوقا له دوی سره ملگری شوی!! خو دا هسې یوه له درواغو نه د رښتیا جوړولو بې ځایه هڅه ده. ځکه له دې څو سطره وروسته لیکنه بیا خپله بڼه بدلوي او د متکلم په ځای د غایب په صیغه خبرې کوي او لیکي چې پولس او سیلاس په دې خاطر زنداني شول چې یوه پیریانی- وینځه چې په دوی پسې به روانه وه او خلکو ته به ئې ویل: دا خدایي خدمتگاران دي او غواړي تاسو ته د نجات لار دروښيي، څو ورځې ئې همدا کار وکړي، پولس ترې تنگ شو او پلپسته روح ئې ترې وایسته او روغه شوه، له دې وروسته بیا لیکي چې پولس او سیلاس ئې ونيول او په لښتو ئې ووهل او زندان ته ئې ولېږل... د زندان رئیس په زنځیرونو وتړل د زندان تر ټولو خوندي ځای ته ئې ولېږل... خو نیمه شپه چې پولس په دعا مشغول وو سخته زلزله وشوه، دېوالونه ولرژېدل او زنځیرونه مات شول، د زندان رئیس له وېرې راپاڅېدو، گمان ئې وکړ چې زندانیان تښتېدلي، غوښتل ئې ځان ووژني خو پولس پرې غږ کړ، ځان ته تاوان مه رسوه، مونږ نه یو تښتېدلي، ... نو پولس ته ئې وویل: زه څه وکړم چې نجات مې په برخه شي؟ هغه ورته وویل: زمونږ پر خدای عیسی مسیح ایمان راوړه چې ته او ټوله کورنۍ دې وژغورل شی، هغه هم ومنله ایمان ئې راوړ، د تعمیم غسل ورکړی شو، ... او دوی ئې آزاد کړل!!

له دیارلسمې جملې وروسته یو ځل بیا په لاشعوري توگه همغه اشتباه کوي او بحث د متکلم په صیغه مخکې بیایي او په اورشلیم کې د پولس د نیونې تر عنوان لاندې لیکي: کله چې له دوی نه بېل شوو په کشتۍ کې کوس ته ولاړو.... په پای کې د اورشلیم په لوري وخوځېدو... هلته د مناسون کور ته ورغلو... د هغه ځای

مسيحيانو پولس ته مشوره ورکړه چې بايد يهودانو ته ونيسي چې ته يهودي مذهب ته التزام لري، ده هم ومنله، سبا د خدای کور ته ولاړ... خو هلته خلکو په ده برید وکړ، پوليسانو وژغورو... بيا ئې د افسر په اجازه هغه خلکو ته يوه تفصيلي وينا وکړه، خپل ځان ئې معرفي کړ، د مسيحي کېدو قصه ئې وکړه، .... او په پای کې ئې د غيريهودانو د ايمان راوړو خبره وکړه، خلک د دې خبرې په اورېدو سره سخت تحريك شول او د ده په ضد ئې شعارونه ورکړل او د ده د اعدام غوښتنه ئې وکړه، د پوليسانو افسر دی برج ته داخل کړ او د ده د وهلو امر ئې وکړ، خو کله چې پوه شو دی رومي دی له وهلو ئې منصرف شو، سبا ئې محکمې ته ولېږو... له يوې محکمې بلې ته د ده محول کېدا او څو ځلې او په تفصيل سره د ده د ژوند او مسيحي کېدو قصه او تکراري دفاعيه رااخلي او په پای کې ئې لاس تړلی او د پوليسانو په منځ کې روم ته رسوي، خو عجيبه دا ده چې دا ليکونکی په دې ټول اوږد سفر کې، هم په زندان کې، هم په لاره او هم په کشتۍ کې ورسره دی!! په هغه ځای او وخت کې هم ورسره دی چې دی يوازې دی او له ملگرو څخه ئې هيڅوک ورسره نه شته!! خو د دې قصې مجهول او غايب ليکوال ئې په همدې صيغه ليکي چې مونږ داسې وکړل او له مونږ سره داسې وشول او پولس دا او دا وويل!! او دا دا معجزې ئې وښودلې، تر هغه چې روم ته رسېږي او همدلته قصه نا تمامه پرېږدي!!

زه په ډېر اطمئنان سره ويلى شم چې دا جعلي قصه يقيناً په خپله پولس ليکلې او لوقا ته ئې منسوب کړې.

د یوحنا انجیل

بایبل لیکي: یوحنا؛ دا د مسیح شاگرد چې ټول وجود ئې د خدای له مینې ډک وو، د عیسی واقعي شخصیت په دې انجیل کې څرگندوي... یوحنا په دې انجیل کې د عیسی هغه تعلق چې له خدای سره ئې لري په عرفاني او سلیسي ژبې بیانوي.

مسیح زموږ دنیا ته راغی

دا د دغه انجیل لومړی عنوان دی چې ترې لاندې لولو: په ازل کې، مخکې له دې چې څه پیدا شي، (کلمه) وه او د خدای په خوا کې وه، هغه تل ژوندی وو او دی په خپله خدای دی، چې څه شته د ده په وسیله پیدا شوي، داسې څه نه شته چې ده نه وي پیدا کړي، دا تلپاتې ژوندی خلکو ته نور او رڼا بخښي، خدای یحیی پیغمبر راولېږو چې دا نور خلکو ته معرفي کړي او خلک پرې ایمان راوړي، ... که څه هم نړۍ ده پیدا کړې وه خو کله چې دنیا ته راغی هیچا ونه پېژاندو، حتی په خپل ټاټوبي کې او په خپل قوم یهودانو کې چا ونه منلو، یوازې څو کسانو پرې ایمان راوړ، خو ده ټولو هغو کسانو ته چې ایمان ئې پرې راوړ دا حق ورکړ چې د خدای زامن شي، هو؛ یوازې دا کافي ده چې پر ده ایمان راوړي او نجات ومومي... د خدای کلمه انسان شو او د دې ځمکې پر سر او زموږ په منځ کې ئې ژوند وکړ!!

دلته څو خبرو ته توجه په کار ده:

- یوازې په مسیح ایمان د نجات لپاره کافي گڼل شوی، حال دا چې تر دې په مخکنۍ رسالې کې ویل شوي چې د الله په احکامو له عمل کولو پرته د ایمان دعوا هیڅ ارزښت نه لري او د انسان د نجات سبب نه کېږي.

• که په مسیح د ایمان راوړو په نتیجه کې نور هم د خدای زامن گرځي، نو د دې معنی خو دا ده چې د زوی لفظ هم د مسیح په اړه په مجازي معنی راغلی او هم د نورو په اړه، دا ولې تاسو دا لفظ د مسیح په اړه په یوه معنی نیسئ او د نورو په اړه په بلې معنی؟ دا خو داسې ده لکه یوحنا چې د مسیح په هکله وایي: مسیح نور وو، یحیی دا نور خلکو ته معرفي کړ! مسیح خو نور نه وو، نور خو په سترگو نه لیدل کېږي، د نور اغېز خو هر څوک په خپلو سترگو گوري، د بل معرفي ته اړ نه وي، دلته خو نور په مجازي معنی راغلی، همداسې د زوی لفظ هم په مجازي معنی راغلی.

• دا څومره کرکجنه مبالغه ده چې د مسیح په اړه وایي: که څه هم نړۍ ده پیدا کړې وه خو کله چې دنیا ته راغی هیچا ونه پېژاندو، حتی په خپل ټاټوبي کې او په خپل قوم یهودانو کې چا ونه منلو، یوازې څو کسانو پرې ایمان راوړ!! د دې خبرې معنی خو دا ده چې مسیح علیه السلام د نورو انسانانو په څېر یو عادي انسان وو، خدای نه بلکې د خدای پیغمبر وو او له ده سره همغه څه شوي چې له نورو پیغمبرانو سره شوي!!

• یوحنا وایي چې مسیح د خدای په خوا کې یوه کلمه وه! انسان شو، ځمکې ته راغی او زموږ په منځ کې ئې ژوند وکړ!! پوښتنه کوو: د دې خبرې معنی څه ده؟ دا خو یوه نامکمله او نامفهومه جمله ده، کلمه خو وجود نه لري، کلمه او لفظ خو (شی) نه دی چې د خدای په خوا کې ئې وگڼو، کلمه خو د متکلم د ارادې او فکر مظهر دی او د دې ښودنه کوي چې متکلم څه غواړي او څه وایي، د دې ناقصې جملې بشپړه بڼه دا ده چې وایو: مسیح د الله تعالی د یوې داسې کلمې مظهر دی چې مریمې علیها السلام ته ئې القاء کړه، الله تعالی فیصله وکړه چې مسیح له پلار نه پرته او یوازې له مور نه په فوق العاده توگه پیدا شي، دا فرمان ئې صادر کړ، مسیح د هغې کلمې مظهر دی چې دا الهي فرمان ئې منعکس کړ، قرآن هم د مسیح علیه السلام په هکله د (کلمه) لفظ کاروي خو د یوه بشپړ، مکمل او واضح آیت په ترڅ کې او فرمایي:

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْهَوْنَ عَنِ أَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ۚ إِنَّ إِلَٰهَكُمْ أَحَدٌ وَنَحْنُ أَكْثَرٌ ۚ إِنَّكُمْ كَانْتُمْ فِي أَعْيُنِنَا ۚ فَمَنْ تَدْعُونَ دُونَهُ إِنَّا نَسُوا اللَّهَ فَرِحُوا بِهِ فَرَحًا عُجُوًّا وَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۚ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ قَادِرِينَ عَلَىٰ كَذِبٍ ۚ

ک \$ قزبکنا (قزب قرآن نر ب 4) سق 99 با یاق ۱۲ r ک \$۱۰ q۱۶۱ نر ب قرآن ۱۰۱۶
b۱ یاق ۱۰۱۶ (قرآن ۱۰۱۶) ! \$\$\$ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶
CIE XIA2 r k \$ 4۰۰۰۳۱ C۱ \$ ۱۰۱۶ N۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶ ۱۰۱۶

النساء: ۱۷۱

ای اهل کتابو! په خپل دین کې غلو مه کوئ او د الله په هکله له حق نه پرته بل څه مه وایئ، بې شکه چې مسیح د مریمې زوی خو یوازې د الله رسول او د ده هغه کلمه وو چې مریمې ته ئې القاء کړې وه او د ده یوه روح، نو پر الله او پیغمبرانو ئې ایمان راوړئ او مه وایئ چې درې دي، ډډه وکړئ، چې دا درته غوره دی، الله خو یوازنی اله دی، له دې نه منزّه دی چې کوم زوی ئې وي، څه چې په آسمانونو کې دي او څه چې په ځمکې کې دي ټول د ده دي او الله د وکیل په حیث کافی دی.

د بایبل منونکو ته وایو: یوازې مسیح نه بلکې د عالم هر (شی) د الله تعالی د یوې کلمې مظهر دی، یوحنا هم د الله تعالی د یوې کلمې مظهر دی، د الله تعالی له کلمې نه د یوحنا په څېر یو انسان جوړ شوی، یوحنا باید د الله تعالی د کلمو شمېر لږ تر لږه هومره وگڼي لکه د عالم د ټولو موجوداتو شمېر. جنابه! ته له یوې خوا وایې چې مسیح کلمه وو، له بلې خوا وایې هغه تل ژوندی وو او پر دې سربېره وایې چې هغه په خپله خدای وو!! دا درې خبرې هومره متناقضې دي چې یوازې ستر ناپوه او جاهل به په یوه وخت کې ټولې مني!! نه کلمه تلپاتې ژوندی (شی) گڼلی شو، نه پر خدای د کلمې اطلاق کولی شو او نه د خدای په خوا کې بل شی په خپله خدای گڼلی شو!!

له دې نه وروسته یوحنا د مسیح په اړه د یحیی د شهادت خبره کوي او وایي: ... یحیی کاھنانو ته وویل: زه مسیح نه یم، الیاس هم نه یم، زه هغه پیغمبر هم نه یم چې تاسو ورته منتظر یئ، کاھنانو ترې وپوښتل: نو ته څوک یې؟ هغه وویل: زه د اشعیا نبی د وړاندوینې سره سم هغه غږ کوونکی یم چې په بېدیا کې نعرې وهې: ای خلکو! د آقا د راتلو لپاره ځان تیار کړئ.... د هغه مقام دومره لوړ دی چې زه حتی د

دې وړ نه يم چې خپلې ئې مخې ته کېږدم!! يوه ورځ وروسته ئې عيسی وليدو چې د ده خوا ته راځي نو خلکو ته ئې وويل: وگورئ! دا همغه وری دی چې خدای ليرېلی تر څو د نړۍ د ټولو انسانانو د ژغورنې لپاره قرباني شي!!....

دلته څو خبرې په پام کې ولرئ: د قرآن د وينا له مخې هم معلومېږي او د بايبل د ادعا له مخې هم چې عيسی عليه السلام او يحيی عليه السلام همزولي وو، دواړه يو ځای، په يوې سيمې کې او حتی دواړه د هغه زکريا عليه السلام تر وصايت لاندې اوسېدل چې د يحيی عليه السلام پلار وو، د دې خبرې معنی دا ده چې د بايبل دا ادعا حقيقت نه لري چې يحيی عليه السلام تر عيسی عليه السلام نه هومره مشر او ترده مخکې گڼي چې گواکې د هغه تر پيدا کېدو د مخه ئې خلکو ته د راتلو زېږی ورکاوو او لار ئې ورته آواروله، بايبل په دې اړه ډېرې متناقضې خبرې لري، کله ليکي چې دی ئې نه پېژاندو، له زندان نه ئې عيسی عليه السلام ته دوه کسان وروولېږل او دا پوښتنه ئې ترې وکړه چې آیا ته همغه موعود مسيح يې؟ کله ليکي چې دی ئې وليدو او خلکو ته ئې وويل: وگورئ! دا همغه وری دی چې خدای رالېږلی چې د نړۍ د ټولو خلکو د گناهونو د بخښنې لپاره قرباني شي، دا همغه کس دی چې ويل مې له ما نه وروسته به راشي خو مقام به ئې تر ما لوړ وي!! ځکه چې تر ما نه مخکې موجود وو، ما هم نه پېژاندو!! خو خدای راته وويل: کله چې خلکو ته د تعميد غسل ورکوي او ودې ليدل چې خدايي روح له آسمانه راکوزېږي او د چا پر سر کښېښي، نو پوه شه چې دا همغه کس دی چې ورته منتظر يئ، ما دا صحنه په خپلو سترگو وليده نو ځکه شهادت ورکوم چې دی د خدای زوی دی!!

تاسو به د بايبل په ځای ځای کې وگورئ چې د انبياوو او پيغمبرانو کار او ځانگړتيا د معجزو بنودل گڼي، داسې لکه دلته چې د عيسی عليه السلام د پيغمبرۍ د اثبات نښه دا گڼي چې له آسمانه کوتره راکوزه او پر سر ئې کښېښته، يحيی عليه السلام له آسمانه غږ واورېدو او پوه شو چې عيسی عليه السلام پيغمبر دی، خو حقيقت دا دی چې پيغمبر د خپل پيغام، وينا، اخلاق او عملي ژوند له مخې پېژندل کېږي، لکه څنگه چې ونه له مېوې پېژندل کېږي شخصيتونه هم له خپل عمل او وينا پېژندل کېږي، مونږ محمد عليه السلام په خپلو سترگو نه

دی لیدلی، د ده معجزې مو هم نه دي مشاهده کړې، خو د هغه قرآن له مخې چې ده خلکو ته وړاندې کړ، مونږ په دې ایمان راوړی او د زړه سلول سلول مو په دې شهادت ورکوي چې دی یقیناً د خدای پیغمبر دی، د ده لوړ اخلاق، د ده هغه پیغام چې خلکو ته ئې درلود، هغه تبدیلی چې ده په نړۍ کې راوسته، هغه انسان چې ده ئې د جوړولو هڅه کوله، دا مونږ ته ثابتوي چې دی پیغمبر وو، مونږ چې د عیسی علیه السلام له میلاده دوه زره کاله وروسته په بایبل کې داسې کوم کلام وگورو چې د یوه پیغمبر له شأن سره بنایي نو وایو چې دا به حتماً د عیسی علیه السلام وینا وي، مونږ له بایبل سره په دې اړه موافق یو چې ناپوه انسانان او فاسقان به معجزې غواړي، عاقلان له معجزو پرته په دې پوهېږي چې څوک رښتونی پیغمبر دی او څوک د پیغمبرۍ دروغجن مدعي.

د یوحنا انجیل له دې وروسته په عیسی علیه السلام باندې د څو کسانو د ایمان راوړلو بهیر په داسې بڼې کې وړاندې کوي چې د واقعیتونو تر بیان یوې قصې ته ورته دی، لومړی دوه کسان د یحیی دوه شاگردان گڼي چې یو ئې اندریاس نومېدو، هغه خپل ورور شمعون ته ورغی او روته وئې ویل: شمعونه! مونږ مسیح وموندو، هغه ئې له ځان سره راوست چې عیسی وگوري، عیسی څو شیبې ورته وکتل او بیا ئې ورته وویل: ته شمعون د یونا زوی ئې، خو له دې وروسته به پطرس یعني ډبره نومېږي، بله ورځ عیسی وغوښتل چې جلیل ته ولاړ شي، په لارې کې ئې فلیپ ولید او هغه ته ئې وویل: له ما سره راشه... فلیپ ولاړ او نتنائیل ئې وموندو او هغه ته ئې وویل: نتنائیله! مونږ مسیح موندلی! همغه چې موسی او د خدای نورو پیغمبرانو د ده په اړه خبر راکړی وو، نوم ئې عیسی دی، د یوسف زوی دی او د ناصره او سېدونکې دی، ... کله چې عیسی ته نږدې ورسېدو عیسی وویل: وگورئ دا سړی یو شریف انسان او یو واقعي اسرائیلی دی!! نتنائیل وویل: له کومه وپوهېدې چې زه څوک یم؟ هغه ورته وویل: مخکې له دې چې فلیپ تا پیدا کړې ما د انځر تر ونې لاندې لیدلې!! نتنائیل په حیرت سره وویل: سالاره! ته د خدای زوی او د اسرائیلیانو پاچا یې!! ... دوه ورځې وروسته ئې په یوه واده کې چې دی او شاگردان ئې هم وربلل شوي وو، ناڅاپه شراب خلاص شول، د عیسی مور مریم

(عليها السلام) ورته راغله او وئې وويل: شراب خلاص شوي، ده وويل له ما څه غواړې؟ لا د دې وخت نه دی چې زه معجزه ونښم، مور ئې خدمتگارانو ته وويل: څه خبره چې درته وکړي همغسې عمل وکړئ، هلته د اوبو شپږ ډبرين منگي وو چې په ودونو کې به ترې استفاده کېده او په هر يوه کې سل لپتړه اوبه ځائېدې، عيسى خدمتگارانو ته وويل: دا منگي له اوبو ډک کړئ اوس له دې نه لږ واخلي او د مجلس اداره کوونکي ته ئې وروړئ، کله چې هغه دا اوبه وڅښلې، نو زوم ته ئې وويل: څومره خوندور شراب!! داسې معلومېږي چې تاسو له نورو خلکو توپير لرئ چې بڼه شراب د مجلس په پای کې خلکو ته ورکوي!! او ورپسې ليکي: د قانا په کلي کې د عيسى دا معجزه د ده د بدلوونکي قدرت لومړۍ نښه وه، شاگردانو ئې ايمان راوړ چې دی واقعاً همغه مسيح دی!!

تاسو به د بايبل په هيڅ ځای کې دا ونه مومئ چې د يوه پيغمبر د حقانيت نښه او پر هغه د ايمان راوړلو وجه دا بنودل شوې وي چې هغه خپل قوم ته حقايق بيان کړي، د الله تعالى په لوري ئې دوی ته بلنه ورکړې، د بيا ژوندون په هکله ئې دوی ته قانع کوونکي دلايل وړاندې کړي، د سم انساني ژوند په اړه ئې دوی ته لارښوونه کړې، د خپل دعوت د حقانيت لپاره ئې مضبوط دلايل وړاندې کړي، د مظلومانو د ژغورنې غږ ئې اوچت کړی او خلکو د ده دعوت او دلايلو ته په پام سره په ده ايمان راوړی، دلته خو بايبل وايي چې عيسى عليه السلام د خپلې مور په وينا له اوبو ډک منگي په شرابو بدل کړل او د همدې لپاره د ده شاگردان په دې پوه شول چې دی واقعاً همغه مسيح دی چې دوی لټولو!! آيا دا خبره د يوه مؤمن انسان عقل مني چې د عيسى عليه السلام په څېر يوه ستر پيغمبر دې داسې کار کړی وي؟ دا د يوه پيغمبر په اړه د يوه شرابي قوم انگېرنه کېدی شي خو د يوه پيغمبر معجزه نه!!

قرآن مونږ ته د محمد عليه السلام د رسالت د اثبات لپاره دا نه وايي چې ده خلکو ته دا او هغه معجزې وښودې، بلکې وايي: دا له حکمته ډک قرآن، شهادت ورکوي چې دی پيغمبر دی!! د يس د سورې په لمړيو څلورو آيتونو کې راغلي: حکيم قرآن شهادت ورکوي چې بي شکه ته له پيغمبرانو څخه يي، په مستقيمي لارې برابر، د عزتمن رحيم خداى رالېږنه. په گڼ شمېر آيتونو کې به دې ته ورته وينا

وگورئ چې په ټولو کې قرآن د محمد عليه السلام د رسالت د حقانيت لپاره د شاهد په توگه وړاندې شوی، په دې آيتونو کې دا ويل شوي چې د قرآن عظمت او شأن، د قرآن حکيمانه لارښوونې، ذکر او پند ئې، په دې شهادت ورکوي چې محمد عليه السلام د نورو پيغمبرانو په څېر يو پيغمبر دی، د ده د پيغمبرۍ د اثبات لپاره قرآن کافي دی، د ده لار سمه ده او د عزيز رحيم خدای له لوري بنودل شوې لار ده. که څوک قرآن ته رجوع وکړي، په شفاف او صاف ذهن سره هغه مطالعه کړي، په هغه کې د ژور حکمت نه ډکو لارښوونو ته ځير شي، حکيمانه دعوت ته ئې دقيقاً پام وکړي، علمي څيړني ئې او د طبيعت په اړه د هغه دقيق او عميق علمي بحثونو ته ځير شي او بيا دا کتاب د يوه ستر ليکوال، لوی عالم، معروف حکيم او نوميالي محقق له کتاب او ليکني سره مقايسه کړي، ډير ژر او په آسانۍ به پوه شي چې د انسان لخوا د قرآن جوړيدا محال ده، خبرې ئې، لارښوونې ئې، مواعظ ئې، پريکړې او قضاوتونه ئې، احکام او قوانين ئې، استدلال ئې، د طبيعت او هستي په هکله دقيق علمي بحثونه ئې، دا ټول په څرگنده توگه بنسټي چې دا يوه پيغمبر ته د الله له لوري ورکړی شوی کتاب کېدی شي نه د يوه انسان د ذهن زېږنده، که هرڅومره انسان پوه وي او د ډير اوچت نبوغ خاوند، دا ورته ممکن نه ده چې داسې کتاب جوړ کړی شي.

همداراز قرآن د عيسی عليه السلام د معرفي لپاره تر دې د مخه چې د ده معجزاتو ته اشاره وکړي د ده گڼ شمېر هغه صفتونه بيانوي چې د ده پر پيغمبرۍ دلالت کوي، فرمايي: هغه مخور، عزتمن او د وجاهت خاوند وو، د خدای مقرب بنده وو، صالح انسان وو، خلک ئې د الله تعالی بندگی ته رابلل، د تورات او انجيل علم ئې په برخه شوی وو، د پوهې او حکمت خاوند وو. د آل عمران د سورې له ۴۵ نه تر ۵۴ آيت پورې په دې هکله داسې راغلي:

هغه وخت چې ملائکو وويل: اي مريمې! بې شکه چې الله تا ته د يوې الهي کلمې زېری درکوي، چې نوم به ئې مسيح عيسی د مريمې زوی وي، په دنيا او آخرت کې مخور او له مقرينو نه. او خلکو ته به په ماشومتوب او زوروالي کې وينا کوي او له صالحينو څخه به وي. وئې ويل: اي زما ربه! څنگه به ما لره زوی وي؟! حال دا چې

د هیڅ بشر لاسنه دی راباندې لگېدلی، وئې فرمایل: همداسې الله چې څه وغواړي پیدا کوي ئې، چې کله د کوم کار پرېکړه وکړي ورته وايي: وشه نو هغه وشي. او کتاب، حکمت، تورات او انجیل به ورزده کړي. او د بني اسرائيلو په لوري یو رسول، په دې چې ستاسو د رب له لوري مې څرگنده نښه درته راوړې ده، هغه دا چې زه ستاسې لپاره له ختې نه د مرغه څېره جوړوم، بیا په هغه کې پو کوم، نو هغه به د الله په اذن سره ژوندی مرغه شي او د الله په حکم به له مورې وروند پیدا شوی او برگی روغوم او مړي به ژوندي کوم او په هغه څه به مو خبروم چې په خپلو کورونو کې ئې خورئ یا ئې ذخیره کوئ، بې شکې چې په دې کې تاسو ته څرگنده نښه ده که مؤمن یئ. او د هغه تورات تصدیقوونکی چې له ما نه مخکې وو او ترڅو ځینې هغه شیان درته حلال کړم چې پر تاسو حرام کړي شوي او ستاسو له رب نه مې څرگنده نښه درته راوړې، نو له الله نه ووبرېئ او زما اطاعت وکړئ. بې شکې چې زما او ستاسې رب الله دی، نو عبادت ئې وکړئ، همدا نېغه لاره ده. نو کله چې عیسی د دوی کفر احساس کړ، وئې ویل: څوک مې د الله په لار کې ملگري دي؟ حواریونو وویل: مونږ د الله ملگري یو، په الله مو ایمان راوړی او ته دې شاهد وې چې مونږ مسلمانان یو. اې زمونږ به! په هغه څه مو ایمان راوړی چې تا رالېږلی، د پېغمبر متابعت مو وکړ، نو مونږ د شاهدانو په زمره کې ولیکه. او دوی پټ تدبیر ته لاس کړ او الله هم پټ تدبیر وکړ او الله خو تر ټولو غوره تدبیر کوونکی دی.

له دې نه په مخکنی آیت کې د پېغمبر دا صفت بیان شوی چې په خپله علم غیب نلري خو الله تعالی ئې د وحی له لارې د غیب په ځینو خبرو خبروي او دلته د عیسی علیه السلام دا صفات بنودل شوي چې:

- په دنیا او آخرت کې به مخور او منلی وي او الله ته مقرب او نږدې.
- په ماشومتوب کې به هم له خلکو سره همغسې خبرې کولی شي چې په زړښت کې به ئې کوي.
- صالح بنده به وي.
- الله تعالی، عیسی علیه السلام په ځوانۍ کې خپلې خوا ته اوچت کړ، له قیامت

نه مخکې به ئې بېرته رالېږي او خپل پاتې عمر به پوره کوي، په دې آيت کې دغه مطلب ته اشاره شوې.

دا آيتونه مونږ ته وايي چې مريم عليها السلام په دې نه پوهېږي چې الله تعالى به زوی ورکوي او په دې هم نه پوهېږي چې څنگه به ئې ورکوي، دا خو ئې په خيال کې هم نه گرځېده چې له پلار نه پرته هم اولاد پيدا کېدی شي، ورته وويلی شو: الله چې څه وغواړي داسې ئې هم پيدا کولی شي، له پلار نه پرته هم، الله چې د کوم څه د کېدو پرېکړه وکړي نو يوازې امر ئې کافي دی، د ده له امر سره سم او له ځنډ نه پرته هغه کار ترسره کېږي.

عيسى عليه السلام ته د تورات او انجيل علم ورکړی شوی وو، د بني اسرائيلو په لوري پېغمبر لېږل شوی وو، څرگندې معجزې ورکړې شوې وې، له ختې نه به ئې د مرغه شکل جوړ کړ او په هغه کې به ئې پو کړل او له هغه نه به ژوندي مرغه جوړ شو، له مور نه وړاند پيدا شوي او بره گي به د ده په دعا روغ شو، مړی به د ده په دعا راژوندي شو، له دې به ئې خلك خبرولی شو چې څه به خوري او څه به په کور کې ذخيره کوي، د نن او سبا له خوراک نه ئې خبرولی شو، خو ده به په خپله خلکو ته ويل: دا زما ذاتي کار نه دی، د الله په اذن ئې ترسره کوم، دا زما د رسالت نښې دي، دا نښې شهادت ورکوي چې زه د الله پېغمبر يم. زما وينا همغه ده چې د موسى عليه السلام وينا وه، زه د تورات مصدق يم، تاسو له تورات نه عدول کړی، ستاسو مذهبي مشرانو په خپل سر او د تورات د حکم خلاف ډېر شيان په تاسو حرام کړي، زه راغلی يم چې دا اضافي پېښې ستاسو له اوږو راکوز کړم، په دې ټولو خبرو مې ستاسو د رب له لوري څرگندې نښې درته راوړې، زما د پېغام خلاصه دا ده چې: له الله نه ووېرېږئ او زما اطاعت وکړئ، الله هم زما معبود دی او هم ستاسو معبود، د هغه عبادت وکړئ، سمه او مستقيمه لار همدا ده چې له الله نه پرته د بل چا عبادت ونه کړئ.

دا آيتونه مونږ ته لارښوونه کوي چې:

- د پېغمبرانو معجزې د دوی ذاتي کار نه دی، دا د الله کار او د دوی د رسالت نښې دي.

- د پېغمبرانو د دعوت خلاصه دا ده چې يوازې د يوه الله عبادت وشي، دوی يوازې دې ته مستقيم لار وايي او همدې ته بلنه ورکوي.
- پېغمبران عليهم السلام يو د بل ملاتړ او تائيد کوي، موجود پېغمبر د مخکني تصديق کوي او د وروستني زېرى ورکوي، د بې لارې سياسي مشرانو په څېر نه وي چې واکمن مشر هم مخکني مشران محکوموي او هم د هغو د ختمولو هڅه کوي چې د ځان سيالان ئې گڼي.
- د پېغمبرانو يوه اساسي دنده دا ده چې د خلکو له اوږو نه اضافي پېتې راکوز کړي او د دوی په لاس پښو کې اچول شوي زنجيرونه مات کړي، اضافي پېتې هغه څه دي چې ټگمارو مذهبي مشرانو له خپلې خوا په خلکو باندې لازم کړي او هغه ته ئې د دين او مذهب رنگ ورکړی او له زنجيرونو نه مراد هغه اضافي او جعلی قيود او حدود دي چې دوی له خپلې خوا وضع کړي خو هغوی ته ئې مذهبي بڼه ورکړې. له دې نه معلومېږي چې په دين کې انحراف له همدې نه راولاړېږي چې په يوه او بل نامه د خلکو پېتې درانه کړي شي او د حلالو شيانو په حرامولو سره د دوی په لاس پښو کې زنجيرونه واچولی شي.
- کله چې عيسى عليه السلام احساس کړه چې بني اسرائيلو د کفر لار غوره کړې او د دغو ټولو معجزو له ليدو سره سره ايمان نه راوړي، نو وئې ويل: زه د الله په لوري درومم، څوک مې په دې سفر کې ملگرتيا ته تيار دی؟ د ده مخلصو يارانو ورته وويل: مونږ د الله ملگرتيا ته چمتو يو، له تا سره د الله په لوري او د الله په لار کې سفر ته تيار يو، دا په اصل کې جهاد ته د تيارېدو په معنى وه او په دې سره الله تعالى له يوې خوا دا حقيقت بيانوي چې د عيسى عليه السلام په څېر پېغمبر له خپلو ټولو هغو بې ساري معجزو سره سره د انصار او ملاتړو په لټه کې دی، له هغو خاصو کارونو نه پرته نور کارونه په معجزو نه شي ترسره کولى، نور کارونه به د الله تعالى د عام او عادي سننو مطابق ترسره کوي، نه په خارق العاده توگه، له بلې خوا په پېغمبر باندې د ايمان راوړونکو مواصفات معرفي کوي، په پېغمبر واقعي او مخلص ايمان لرونکی داسې وي لکه د عيسى عليه السلام مخلص ملگري، د دوی څو خبرې رااخلي:

• ستا ملگرتيا په حقيقت کې د الله ملگرتيا ده، مونږ دې ملگرتيا ته چمتو يو.

• په کتاب ايمان لرو

• د پيغمبر متابعت کوو.

• تمنا مو دا ده چې زمونږ نومونه د شاهدانو په ډله کې وليکلی شي، د هغو کسانو په ډله کې چې د هدايت ډيوې ئې په لاس کې وي، د دوی د کړو وړو له مخې خلك په دې پوهېږي چې حقيقت څه ته ويل کېږي، حقيقي دين کوم دی، د الله په هکله مو عقیده څنگه وي او څنگه د ده عبادت وکړو او څنگه د يوه واقعي مخلص بنده په څېر ژوند وکړو، دوی، د دوی فکر او عقیده او د دوی عملي ژوند د نورو لپاره د شاهد حيثيت لري.

گورئ چې قرآن عيسى عليه السلام او ياران ئې څنگه معرفي کوي او بايبل ئې څنگه معرفي کوي؟ بايبل هغه چا ته پيغمبر وايي چې شرايبانو ته او به شراب کړي، خو قرآن هغه څوک د پيغمبر په توگه معرفي کوي چې وينا ئې نورو پيغمبرانو ته ورته وي، د حلال او حرام په اړه ئې نظر همغسې وي لکه د نورو پيغمبرانو، د دوی په څېر ټول گنده شيان د شرابو په شمول حرام وگڼي.

د بايبل له وينا معلومېږي چې خلکو پر عيسى عليه السلام د ده د معجزو له مخې ايمان نه دی راوړی، د ده د سيمې اوسېدونکو پر ده د ايمان په ځای د ده مخالفت ته ملا تړلې او د قرآن له وينا معلومېږي چې د ده نږدې ملگرو په الله تعالی ايمان او د عيسى عليه السلام متابعت او د الله په لار کې د ده مرسته او ملگرتيا خپله ځانگړتيا گڼي، دوی د الله په لار کې کړاوونه وگالل، يهودانو د عيسى عليه السلام ډېر ياران ورته ووژل، په صليب ئې وځړول، په لاس پښو کې ئې ميخونه ټک وهل، په اور کې ئې وسوځول، دا پرېکړه وکړه چې عيسى عليه السلام په خپله ووژني او په صليب ئې وځړوي، الله تعالی په خاص تدبير سره هغه وژغورو، په ده او د ده په يارانو باندې دا بې رحمانه ظلمونه او د دوی صبر او زغم او پر خپل دين ټينگار د دې باعث شول چې خلك د دوی لار خپله کړي، د دوی دين حق دين وگڼي او له بې رحمو يهودانو نه ئې کرکه او نفرت په زړونو کې راپيدا شي، د يهودانو ټگمارو مذهبي مشرانو چې د کوم مقصد لپاره په عيسى عليه السلام او د ده پر

ملگرو کوم ظلمونه کول او دې ته ئې له مذهب نه د دفاع نوم ورکاوو، دا ټول ظلمونه ئې د مذهب تر نامه لاندې کول، خو اصلي موخه ئې خپل سيادت ساتل او خپلې ناروا گتې وې، هغه گتې چې د مذهب په نامه ئې ترلاسه کولې، دين د دوی دکان وو، غوښتل ئې خلك د عیسی علیه السلام دين ونه مني او په دې سره د دوی دکانونه ونه تړل شي، د تجارت هغه بازار ئې له کساد سره مخامخ نه شي چې دوی د مذهب سودا پکې کوله او دين ئې په دنيا خرڅولو، خو دوی له دې مکر او پټ تدبير نه برعکس نتیجه ترلاسه کړه، همدا د الله پټ تدبير وو د دوی د پټ تدبير په مقابل کې. وروستی آیت په خرگنده بنیې چې الهي تدبير همدا وو، عیسی علیه السلام او ملگري ئې د همدې لپاره له هغو امتحانونو سره مخامخ شول، همدغه ابتلاءات د دې لامل شو چې خلك په پراخه پیماننه مسیحیت ته مخه کړي او همغه څه وشي چې يهودانو د هغه د مخنیوي لپاره د دوی د کړولو لار غوره کړې وه!!

د یوحنا انجیل له دې وروسته لیکي: ... عیسی په اورشلیم کې د خدای د کور خوا کې خلك ولیدل چې د قربانۍ لپاره د غوايو، پسونو او کوترو په اخستلو لگيا دي، ... عیسی له پرې متروکه جوړه کړه او ټول خلك ئې له هغه ځایه وشړل، څاروي ئې وشړل او د صرافانو پیسې ئې خورې وړې کړې، د کوترو پلورونکو ته ئې وویل چې دا له دې ځایه لرې کړئ او زما د خدای له کوره بازار مه جوړوئ، شاگردانو ته ئې د دې حالت په لیدو سره د سپېڅلي کتاب دا وینا ورپه یاد شوه چې وايي: کومه مینه چې د خدای له کور سره لرم زما په زړه کې د دې مینې اور لمبې وهي، د يهودانو مشرانو ترې پوښتنه وکړه: ته په کوم حق دا کارونه کوې، که دا د خدای په امر سره وي نو په بوي معجزې سره ئې ثابته کړه، عیسی جواب ورکړ: ډېر ښه، کومه معجزه چې تاسو ته ئې درنښم هغه دا ده چې: د خدای دا کور وران کړئ چې زه ئې په دريو ورځو کې بېرته جوړ کړم!! هغوی ورته وویل: دا څه وايې؟ دا کور خو په شپږ څلوېښت کالونو کې جوړ شوی، ته غواړې په دريو ورځو کې ئې بېرته جوړ کړې؟ ... خود خدای له کور نه د عیسی هدف د ده خپل ځان وو، کله چې عیسی له خپل مرگ نه وروسته بیا راژوندی شو، نو شاگردانو ته ئې د ده دا خبره ورپه یاد شوه او پوه شول چې له سپېڅلي کتاب نه د ده دا نقل قول د ده په اړه وو او حقیقت

ئې درلود.

د بايبل له ليكونكي پوښتنه کوو: عیسی علیه السلام ولې په دې وخت کې هغو خلکو ته یوه څرگنده معجزه ونه ښوده؟ د شرابو په محفل کې چې څوک داسې خلکو ته معجزې ښيي چې مست دي او د بايبل په وینا سروڼه پرې درانه شوي، نو د خدای په کور کې هغو خلکو ته ولې معجزه نه ښيي چې د معجزې غوښتنه ئې ترې کړې؟ په دريو ورځو کې د خدای د کور د بیا جوړولو خبره له دې سره څه تعلق لري چې عیسی علیه السلام ووژل شو او درې ورځې وروسته بیا راژوندی شو؟! مونږ خو د دې دواړو خبرو ترمنځ تړاو نه شو موندلی!! آیا کوم عاقل انسان به د چا پوښتنې ته داسې ځواب ورکړي چې نه یوازې سوال کوونکی پرې پوه نه شي بلکې د ده خپل شاگردان هم څو کاله وروسته پرې پوه شي؟ او شاگردان ئې هم داسې تعبیر کړي چې د بايبل له ليكونكي پرته هیڅوک دا تعبیر نه مني!! قرآن د اهل کتابو د بې لارې مذهبي مشرانو یوه لویه ځانگړتیا دا گڼي چې د الله تعالی په کتاب کې لاسوهنې کوي او د کتاب د ویناوو موضع او ځای بدلوي، په بايبل کې له تحقیق نه وروسته زه پوه شوم چې د دې خبرې معنا څه ده، څنگه هغوی د کلام موضع بدلوي، د دې مثالونه ډېر زیات دي، چې یو ئې دا دی دلته ستاسو له نظره تېر شو، د خدای کور یعنی د عیسی خپل بدن، د کور وړاندول یعنی د ده وژل، په دريو ورځو کې د کور بیا جوړول یعنی له وژل کېدو وروسته د عیسی بیا راژوندی کېدا!!! او دا ټول د دې پوښتنې په ځواب کې چې ته ولې خلک د خدای په کور کې له پېر پلور څخه منعه کوي؟ که ته د خدای په امر دا کار کوي نو مونږ ته یوه معجزه وښیئ!!

راشئ د دې یوه بله بېلگه هم وگورئ:

بايبل ليکي: یوه شپه د يهودانو يو ستر روحاني د خبرو آترو لپاره عیسی ته راغی، نوم ئې نيقوديموس او له فريسيانو څخه وو، عیسی ته ئې ويل: استاده! مونږ د دې ښار ټول روحانيون پوهېږو چې ته د خدای له لوري زمونږ د هدايت لپاره راغلی یې، دليل ئې هم ستا دغه معجزې دي، عیسی ورته وويل: که بیا ونه زېږېږې، هیڅکله د خدای ملکوت نه شې لیدلی!! څه چې وایم حقیقت همدا دی،

نيقوديموس په حيرت سره ورته وويل: له نوي پيداېښت نه ستا مقصد څه دی؟ زما په څېر يو سپين زېږی څنگه کولی شي بېرته د خپلې مور رحم ته داخل او بيا پيدا شي؟ عیسی ځواب ورکړ: تر څو چې څوک له اوبو او روح نه ونه زېږېږي د خدای ملکوت ته نه شي ننوتی!! جسماني ژوند انسان پيدا کوي خو روحاني ژوند د خدای روح له آسمانه د چا په برخه کوي!! ... داسې لکه چې د باد غږ اورې خو په دې نه پوهېږې چې دا له کومه راځي او چېرې ځي، د نوي پيداېښت په اړه هم څوک نه پوهېږي چې د خدای روح څه څنگه وربخښي!!! نيقوديموس ترې وپوښتل: مقصد دې څه دی؟ زه ستا په خبرو پوه نه شوم! عیسی ځواب ورکړ: نيقوديموسه! ته د يهودانو له علماوو څخه يې، څنگه په دې خبرو نه پوهېږې؟ ... زه د خلکو د ژوند اړوند مسايلو په اړه درسره خبرې کوم او ته پرې باور نه کوي!! که د آسمان په اړه درسره خبرې وکړم څنگه به باور پرې وکړې؟! ... لکه څنگه چې موسی په بېديا کې مسي مار په يوه لرگي وځړاوو چې خلک ورته وگوري او له مرگه وژغورل شي، زه هم بايد په صليب وځړول شم تر څو خلک پر ما ايمان راوړي او له گناه وژغورل شي او تليپاتی ژوند ئې په برخه شي!! ځکه خدای له خلکو سره دومره مينه لري چې يوازنی زوی ئې راوړلېږو، چې خلک پرې ايمان راوړي او د ده په وسيله خلک له دائمي مرگ نه وژغوري!!

که دغو خبرو ته لږ ځير شئ نو ډېر ژر به پوه شئ چې دا بې ربطه، مبهمې او بې معنا خبرې هيڅکله د عیسی عليه السلام په څېر د يوه هونبیار داعي او پيغمبر خبرې نه شي کېدی، پيغمبران نه د هغو شاعرانو په څېر وي چې د شعر معنا ئې په خپل بطن کې وي او له ده پرته بل څوک نه پرې پوهېږي، نه د هغو فيلسوفانو په څېر چې خلک ئې د الفاظو په معنا او د استدلال په ماهيت نه پوهېږي، پيغمبر د (الناس) لارښود وي او خبرې ئې (عوامو) ته قابل فهم، نه په کې غموض او ابهام وي او نه د معما په څېر پوهېدل پرې گران، د يو چا په خبرو چې د يهودانو ستر ستر مذهبي مشران او روحانيون نه پوهېږي نو عام خلک به څنگه پوه شي؟ زه د بايبل منونکو ته وایم: که تاسو دا پورتنۍ خبرې له بل چا واورئ، آيا يقين به مو راشي چې دا سپری يو هونبیار انسان دی؟ د يهودانو دې مذهبي مشر خو عیسی عليه السلام ته

حقيقت ويلى وو او د ده په پيغمبري ئې اعتراف كړى وو، دغو بې ربطه او بې معنا خبرو ته څه ضرورت وو، ولې به عيسى عليه السلام د مننې په ځاى داسې ځير، غامض او مبهم ځواب ورکاوو؟! تاسو ته وايم: د بايبل د دغه ځواب له اورېدو وروسته ما ته ووايئ چې له بيا پيداېښت او نوي زېږېدو څخه د عيسى عليه السلام مراد څه وو؟ په دې ځواب قانع شوي يئ؟ آيا په معنى ئې پوه شوي يئ؟ يوه بله بېلگه ئې هم وگورئ:

عيسى جليل ته د تلو په لار كې د سوخار په كلي كې د يعقوب كوهي ته ورسېدو، د سفر له ستونزو ستومانه او د لمر له تودوخې تېرى او د كوهي غاړې ته ناست وو، شاگردان ئې د خوراك اخيستلو لپاره كلي ته تللي وو، په دې وخت كې يوه سامري مېرمن راغله چې غوښتل ئې له كوهي اوبه راوباسي، عيسى اوبه ترې وغوښتې، مېرمنې تعجب وكړ چې څنگه يو يهودي له دې نه اوبه غواړي، يهودان خو له دوى نه هومره كركه لري چې خبرې ورسره نه كوي څه دا چې د خوراك لپاره څه ترې وغواړي!! دې مېرمنې دا خبره هغه ته وكړه، عيسى ځواب وركړ: كه ته پوهېدى چې خداى څه لوړه هديه تا ته دركوي او زه څوك يم نو له ما نه به دې ژوند بڅبونكې اوبه غوښتې وې!! ښځې ورته وويل: ته خو نه سلواغه لرې او نه پړى او كوهى هم ډېر ژور، نو دا د حيات اوبه به له كومه راوړې؟ آيا ته زمونږ تر جد يعقوب نه لوړ او غوره يې؟ څنگه كولى شې چې د يعقوب د كوهي تر اوبو غوره اوبه مونږ ته راكړې؟ عيسى ځواب وركړ: خلك د دغو اوبو له څښلو وروسته بيا هم تېري كېږي، خو هغه اوبه چې زه ئې وركوم د دوى په بدن كې په داسې تل خوتېدونكې چينې بدلېږي چې تل دوى ته د حيات اوبه وركوي او تلپاتى ژوند ورپه برخه كوي!! ښځې ورته وويل: باداره له دې اوبو نه لږ ما ته راكړه چې نور نو تېرى نه شم او دې كوهي ته د بيا بيا راتلو له كړاو وژغورل شم، عيسى ځواب وركړ: ولاړه شه خپل مېړه راوله، هغې ورته وويل: مېړه نه لرم، هغه ورته وويل: رښتيا وايي، تر اوسه دې پنځه ځلې مېړه كړى او له چا سره چې اوس او سپرې هغه ستا مېړه نه دى... ښځه هك پك حيرانه شوه او وئې ويل: داسې نه چې ته پيغمبر وې!! .... زه دومره پوهېږم چې مسيح راتلونكى دى، تاسو يهودان هم دا خبره منئ، كله چې هغه راشي ټولې

خبرې به څرگندې شي، عیسی ورته وویل: زه همغه مسیح یم، په دې وخت کې شاگردان راوړسېدل، که څه هم له دې حیران شول چې هغه له یوې بنځې سره خبرې کوي خو د څه ویلو جرأت ئې ونه کړ، هغې بنځې خپل منگی پرېښود، کلي ته ولاړه او خلکو ته ئې وویل: راشئ هغه څوک وگورئ چې ما ته ئې زما ټول مخکنې کړي کارونه راپه گوته کړل، آیا گمان نه کوئ چې دی به همغه مسیح وي؟ خلک له کلي راووتل چې عیسی وگوري، په دې وخت کې شاگردانو اصرار کولو چې دی څه وڅوري خو ده وویل: زه داسې خوراک لرم چې تاسو ترې خبر نه یئ، ... زما خوراک دا دی چې د خدای غوښتنې ترسره کړم او هغه کار وکړم چې ما ته ئې سپارلی دی!! آیا دا گمان کوئ چې د فصلونو ترریلو لا څلور میاشتې پاتې دي، شا و خواته مو وگورئ چې د خلکو یو لوی پتی د ریبلو لپاره تیار دی، لوگرې به ډېره ښه بدله ترلاسه کړي که دا محصول په آسماني گودامونو کې ذخیره کړي، څومره ستر برکت به د کروونکي او ربونکي په برخه شي!! دا متل دلته هم صدق کوي چې نورو وکرل او مونږ ورپېل!!... ډېر خلک راغلل او ایمان ئې راوړ او له عیسی نه ئې وغوښتل چې له دوی سره کلي ته ولاړ شي، ورسره ولاړ او دوه ورځې ئې ورسره تېرې کړې!!

دلته هم گورئ چې عیسی علیه السلام ته داسې خبرې منسوب شوې چې مخاطب ئې په مطلب نه پوهېږي، له بنځې اوبه غواړي، خو بیا همدې بنځې ته وایي: که زه دې پېژندلی وی نو له ما نه به دې د حیات اوبه غوښتې وې!!! په داسې حال کې چې هغې هیڅ څه نه وو ترې غوښتې!! بنځې ته نه وایي چې د حیات له اوبو نه د ده مراد څه دی؟ څنگه به ئې تلپاتې ژوند په برخه کېږي؟ څنگه به د تل لپاره له تندي ژغورل کېږي؟ داسې خبرې خو له هغه چا سره ښايي چې له خلکو او د دوی له عقل سره لوبې کوي نه له پیغمبر سره چې خلکو ته واضح پیغام او څرگنده لارښوونه لري، خلکو ته د نجات لار ښيي او الله تعالی ئې د همدې لپاره خلکو ته لېږي، گورئ چې د بايبل د وینا له مخې هغه بدکاره ښځه چې له پردې سړي سره اوسېده په همدې سره له ژغورل شوو څخه وگنل شوه چې مسیح ئې وپېژاندو، په داسې حال کې چې بايبل په خپله په نورو ځایونو کې وایي چې دا مهمه نه ده چې څوک په دې پوه شي چې دا کس پیغمبر دی، مهمه دا ده چې د پیغمبر متابعت

وشي، که يوازې پېژندا کافي وي نو عیسی علیه السلام به د یهودو هغه مذهبي مشر ته نه ویل چې ته لا په دې نه پوهېږې چې جنت او د خدای ملکوت ته د داخلېدو لار کومه ده!! همداراز گورئ چې خپلو شاگردانو ته د ده خبرې داسې گڼي چې نه واضح معنا لري او نه هغوی پرې پوهېږي: زه داسې خوراک لرم چې تاسو ترې خبر نه یئ!! زما خوراک دا دی چې د خدای غوښتنې ترسره کړم او هغه کار وکړم چې ما ته ئې سپارلی دی!! ... دا متل دلته هم صدق کوي چې نورو وکرل او مونږ وربېل!!... مونږ نه پوهېږو چې دا متل دلته څنگه صدق کوي؟ که له کرلو او ربېلو نه مراد د کلیوالو لارښوونه او هدایت وي نو دلته خو کرل او ربېل دواړه په خپله عیسی علیه السلام کړي، نه نورو!! عیسی علیه السلام خو وږی او تږی وو، خوراک او څښاک ئې کاوو، د دې معنی څه ده چې شاگردانو ته وایي: زه داسې خوراک لرم چې تاسو ترې خبر نه یئ!!؟

بایبل له دې وروسته عیسی علیه السلام ته څو معجزې منسوبوي او وایي: د یوه افسر بیمار زوی ئې روغ کړ، یوه داسې ناروغ ته ئې شفا ورکړه چې اته دېرش کاله د یوه حوض خوا ته په دې طمع پروت وو چې کله د حوض اوبه و خوڅېږي نو دی به ورودانگي او روغ به شي، دا حوض د ښار د یوې دروازې خوا ته وو، چې د پسه دروازه نومېده، مشهوره شوې وه چې دې حوض ته په کال کې یو ځل فرشته راځي او په کې لامبي، د اوبو خوځېدا د فرشتې د لامبو نښه گڼل کېده او د خلکو باور دا وو چې که له فرشتې وروسته هر څوک تر نورو مخکي په دې حوض کې ولمېږي نو له هرې بیماری روغېږي. دې بې وزلي ته دا فرصت په لاس نه وو ورغلی، مفلوج وو، نور به ترې مخکې شول، عیسی علیه السلام ولېدو او هغه ته ئې وویل: خپله بستره ونغاړه او خپل کور ته ولاړ شه چې نور نو ته روغ یې!! د بایبل لیکونکي ته وایم: څومره کسان به په دې طمع دې حوض ته راغلي وي؟ او له روغېدو پرته به تللي وي؟ خو د خلکو باور همغسې پاتې شوی او نور ورته راغلي او کلونه کلونه ئې د هغه خوا ته تېر کړي؟ ته چې عیسی علیه السلام او د ده شاگردانو ته کومې معجزې منسوبې آیا د دغه حوض له کراماتو نه څه توپیر لري؟ ما ته خو داسې ښکاري چې د نړۍ په گوټ گوټ کې دې حوض ته ورته مقامات

هومره دې چې شمېرل ئې گران دي، که ووايو د هر کلي خوا ته خلکو او مخصوصاً
 ټگمارانو داسې ځايونه ټاکلي او هغوی ته ئې داسې کرامات او تر دې هم زيات
 منسوب کړي مبالغه مو نه کړې، ډېرو قبرونو او زيارتونو ته خلک په همدې طمع
 درومي او په داسې حال کې چې هيچا ته ئې هيڅ گټه نه رسي خو بيا هم د منونکو
 اعتقاد ئې نه يوازې نه کمزوری کېږي بلکې مريدان ئې تر مخکې زياتېږي!! د
 شيطان د مبلغينو شمېر او پر جاهلانو د دوی د تبليغ اغېز هومره دی چې کولی شي
 په داسې مقاماتو د باور لرونکو شمېر کمېدو ته پرې نه ږدي!! ته خو د حوض خوا
 ته د يوه مفلوج يادونه کوي، مشهد ته ولاړ شه داسې بيماران به وگورې چې د
 زيارت له ستنو سره ئې ځان په زنجېرونو تړلي او وايي: امام رضاء! زه دې سپی يم،
 زما مراد ترسره کړه!! آيا پوهېږې چې په دې زيارت خومره سره زر لگول شوي؟ او دا
 له کومه ترلاسه شوي؟ که پوه شي نو حيران به شي، دا ټول له هغو نه ترلاسه شوي
 چې د زيارت په کراماتو باور لري خو هيڅ کرامت ئې په خپلو سترگو نه دی ترې
 ليدلی!! او دا د هغه چا قبر دی چې له خپل کور کلي هجرت او له خپلو دښمنانو نه
 تېستې ته مجبور شوی وو او ويل کېږي چې ډېره موده د وخت له حاکم سره ملگری
 وو، خو هغه وغوښتل چې دی ووژني، نو د شربت په نامه ئې په زهرو لړلی جام
 ورکړ چې وئې څښي او دی پوهېدو چې په دې کې زهراچول شوي خو سره له دې ئې
 وڅښل او (شهيد!!) شو!! آيا پوهېږې چې دا خبرې ئې ولې په ده پسې جوړې کړې
 دي؟ دا د دې لپاره چې دی د خدای له لوري منصوبي امام گڼي، د دوی د عقېدې
 او باور خلاف دغه منصوبي امام له بل سره بيعت کړی!! اوس نو دوی مجبور دي د
 دې لپاره څه توجیه جوړه کړي، نو ځکه غواړي وښيي چې ده په (ظاهر) کې بيعت
 کړی وو خو په په (باطن) کې مخالف وو، (تقيه) ئې کوله، د وخت حاکم پرې
 پوهېدو، نو ځکه ئې د ده د وژلو پرېکړه وکړه!! خو دغه بې بنسټه استدلال دوی له
 بلې ستونزې سره مخامخ کوي، دا پوښتنه ئې مخې ته ږدي چې دا امام خو بايد په
 غيب پوهېدو، ولې ئې د زهرو جام وڅښلو؟ ولې ئې ځان په خپل لاس ووژلو؟ ولې
 ئې له دې حالت نه ځان ونه شو ژغورلی؟ څوک چې په خپل ژوند کې له وېرې (تقيه)
 کوي، خپل (ظاهر) د (باطن) خلاف جوړوي او له مجبوريت او وېرې د زهرو جام په

سر اپوي، هغه به له مرگه وروسته څنگه د بل مرسته وکولی شي؟ دې پوښتنو ته هغوی یو ځواب لري: ستاسو عقیده خرابه ده!! که مو عقیده سمه وی دا پوښتنې به مو نه کولې!!! د بایبل منونکو ته وایو: گورئ چې تاسو په خپلو شرکي عقایدو کې یوازې نه یئ، په دې کره لار ډېر نور درسره روان دي.

مونږ د عیسی علیه السلام په معجزو ایمان او باور لرو، قرآن په ډېر وضاحت او تفصیل سره د ده معجزې بیانوي، خو قرآن وایي چې دا معجزې د الله تعالی په اذن او حکم ترسره کېدې، په کوم ځای او وخت کې چې الله تعالی د دغو معجزو څرگندېدا ضروري او مفید گڼله همغه وخت ترسره کېدې، دا د عیسی علیه السلام ذاتي کار نه وو، د ده په خوښه او اختیار نه ترسره کېدې، (بایبل هم وایي چې عیسی خلکو ته وویل: زه په خپله خوښه او میل کوم کار نه کوم)، قرآن وایي چې دی لا د مور په غېږ کې ماشوم وو چې خلکو ته ئې همغه خبرې کولې چې په ځوانۍ کې ئې کولې، خو د ده لومړنۍ خبرې دا وې:

QUR'AN AL-KARIM 2:129
اِذْ قَالَ يٰٓاِسْحٰقُ ۙ اَنِۡبِۡٓءِ رَبِّیْ ۗ اِذْ یَاۡتِیْکَ ۙ اَلْحَبۡلَ ۙ مُرۡسَلٰتٍ ۗ سُبۡحٰنَ لِلّٰہِ ۙ مَا یُشۡرِکُ بِہٖٓ شَیْۢءٌ ۗ سُبۡحٰنَ رَبِّہٖٓ اَعۡلٰی ۗ

مریم: ۳۰-۳۲

قُرْآن

زه د خدای بنده یم، کتاب ئې را کړی، پیغمبر ئې گرځولی یم او چې چېرې وم برکت ئې راپه برخه کړی او چې تر څو ژوندی وم په لمانځه او زکات ئې گمارلی یم او په دې چې د مور په اړه به نېکي کوونکی وم او جابر او بد بخته سخت زړې به نه وم.

دا هغه اساسي خبرې دي چې بایبل د ټولو انبیاوو په اړه هېرې کړې دي، معجزې ئې له مبالغو په ډکو الفاظو سره بیانوي خو د دوی اصلي خبرې نه کوي!! بایبل له دې وروسته لیکي چې عیسی پنځو زرو کسانو ته د یوې غونډۍ پر سر خوراک ورکړ، ټول ئې په پنځو ډوډیو او دوو ماهیانو ماږه کړل او په پای کې دوولس ټوکړۍ ا تامونه ترې پاتې وو!! بیا لیکي چې عیسی خپل شاگردان هغه وخت له غرقېدو وژغورل چې په کشتۍ کې سواره ول، ناڅاپي طوفان راغی، نږدې

وو چې کشتی غرقه شي، هوا تياره وه، ناخپه ئې عیسی ولیدو چې د اوبو پر سر راروان دی، دوی غوښتل هغه په کشتی کې له ځان سره سور کړي، خو متوجه شول چې کشتی ساحل ته رسېدلې... بیا لیکي چې سبا خلك د همغې غونډې خوا ته منتظر ول چې عیسی بیا وگوري، خو خبر شول چې هغه له سیند نه تېر شوی، پسې ورغلل، وئې موندو، پوښتنه ئې ترې وکړه: استاده! دلته څنگه راغلې؟ عیسی ځواب ورکړ: حقیقت دا دی چې تاسو د خوراک لپاره زما خوا ته راغلي یئ نه په ما د ایمان لپاره... دوی وپوښتل: څه وکړو چې خدای له مونږ راضي شي؟ عیسی وفرمایل: خدای له تاسو څخه غواړي چې په ما ایمان راوړئ، زه د ده له لوري لېږل شوی یم، هغوی وویل: که غواړې چې مونږ په دې خبرې ایمان راوړو چې ته مسیح یې نو باید تر دې زیاتې معجزې راوښیې، هره ورځ مونږ ته وړیا ډوډی راکړه، همغسې لکه موسی چې زمونږ نیکونو ته په بېدیا کې ورکوله، عیسی وویل: دا ومنئ چې زما خدای دوی ته ډوډی ورکوله نه موسی او نن هم خدای له آسمانه حقيقي ډوډی تاسو ته درکړې!! دا حقيقي ډوډی خدای له آسمانه رالېږلې چې خلکو ته تلپاتې ژوند ورپه برخه کړي!! وئې ویل: باداره! له دغې ډوډی هره ورځ مونږ ته څه راکړه، عیسی ځواب ورکړ: دا حقيقي ډوډی زه په خپله یم، څوک چې زما خوا ته راشي هیڅکله نه وړی کېږي او څوک چې په ما ایمان راوړي هیڅکله به تېری نه شي!! ... یهودانو اعتراضونه پیل کړل چې ولې عیسی وایي زه له آسمانه راغلي ډوډی یم؟ مگر دی د یوسف زوی نه دی؟ مونږ ئې مور او پلار پېژنو... عیسی وویل: دا حقیقت دی چې له آسمانه نازل شوې ډوډی زه یم، چا چې دا ډوډی وخوره تر ابده به ژوندی وي!! دا ډوډی په حقیقت کې زما بدن دی چې فدا کوم ئې ترڅو خلك وژغورل شي!! تر څو چې د مسیح بدن ونه خورئ او وینې ئې ونه څښئ هیڅکله نه شئ کولی چې ابدی ژوند ترلاسه کړئ!! زما بدن واقعي خوراک او زما وینې واقعي څښاک دي، څوک چې زما بدن وخوري او زما وینې وڅښي، زه به په ده کې پاتې شم او دی په ما کې!! بایبل ورپسې لیکي: د دې خبرو درک کول دومره گران وو چې حتی د عیسی شاگردانو هم یوه بل ته ویل: گرانه ده چې پوه شو دی څه ویل غواړي؟ څوک کولی شي د ده د خبرو په مراد او مقصد پوه شي!!

نه پوهېږو دا څنگه معجزې او دا څنگه خبرې دي؟ وايي چې نن د يوې معجزې په ليدلو سره پنځو زرو كسانو ايمان راوړ، داسې ايمان چې سبا په مسيح پسې له هغه سيند نه تېر شول چې له كشتۍ پرته څوك نه شو ترې تېرېدى، خو سبا دغو ټولو كسانو مسيح يوازې پرېښود او ترې ولاړل، دا ځكه چې د ده خبرې ئې درك نه كړې شوې!! نه پوهېږو د بايبل ليكونكى عيسى عليه السلام ته د داسې خبرو له منسوبولو څخه څه مقصد لري؟ آيا مقصد ئې د ده ستاينه ده او غواړي په دې سره د ده مقام لوړ كړي؟ دا خو په حقيقت كې هغه ته يو لوى عيب منسوبول دى، څوك چې د خپل مخاطب له سويې لوړې خبرې كوي او اورېدونكي د ده د خبرو په مطلب نه پوهېږي، په حقيقت كې يو كمزوري او ضعيف مبلغ دى، هم خپل وقت ضايع كوي او هم د خپلو مخاطبينو، د عيسى عليه السلام په خبر يو حكيم پيغمبر به څنگه خلكو ته دا خلاف واقع، بې معنى او مبهمې خبرې كوي چې له آسمانه نازل شوې ډوډۍ زه يم!! زما بدن حقيقي خوراك دى!! او زما وينه حقيقي څښاك!! څوك چې زما بدن وخوري او زما وينې وڅښي ابدي ژوند به ئې په برخه شي!! زه به په ده كې پاتې شم او دى په ما كې!! بايبل په خپله ليكي چې له دې وينا وروسته ټول شاگردان ترې ولاړل، يوازې دولس كسان ورسره پاتې شول، دوى ته هم عيسى وويل چې تاسو چېرې ځئ؟ هغوى ورته وويل: له تا پرته چا ته ورسو؟ د دې معنى دا ده چې داسې خبرې نږدې ملگري او شاگردان هم ترې بېل كړل!! دا خبرې حقيقت نه لري، د مسيحيانو ټگمارو مذهبي مشرانو جوړې كړې دي، دوى د رحمني مابنامي په نامه يو مذهبي دود رايج كړ، د دې دود لپاره ئې دا خبرې عيسى عليه السلام ته منسوب كړې، په دې مراسمو كې مسيحيان په كليسا كې راغونډوي، خوراك او څښاك پرې وېشي او دې ته د مسيح د بدن او وينو نوم ورکوي او ورته وايي: دغه شراب چې تاسو په دې رحمني مابنامي كې څښئ په دې سره ستاسو وينه د مسيح په وينې بدلېږي او دا سپېڅلې ډوډۍ چې په دې مابنام ئې تاسو خورئ په دې سره ستاسو بدن د مسيح بدن گرځي!! چې مسيح كېدا دومره آسانه ده نو ولې د كشيش خوا ته نه راځئ؟ ولې خپلې قربانۍ او خيراتونه كليسا ته نه سپارئ!!

گورئ چې خلك له عيسى عليه السلام نه پوښتنه كوي چې مونږ څنگه د خپل

خدای رضا ترلاسه کولی شو؟ بایبل د دې پوښتنې ځواب دا گڼي چې عیسی ورته وویل: په ما ایمان راوړئ!! نور نو بایبل څه نه وایي چې د دې ایمان معنی څه ده؟ دوی باید په خپل عملي ژوند کې څه وکړي؟ عیسی له دې پرته بله خبره هغوی ته نه لري!! حال دا چې دې خلکو په عیسی ایمان راوړی وو، د ده معجزې ئې لیدلې وې، په دې ئې باور کړی وو چې دی مسیح او د خدای پیغمبر دی!! آیا بایبل دغه ایمان کافي نه گڼي، دې ته د ایمان په سترگه نه گوري؟ که دا ایمان نه وي او ایمان له دې علاوه نورې غوښتنې او مقتضیات هم لري نو بایبل ولې د هغوی له بیانولو ډډه کوي؟!!

بایبل لیکي چې حتی د عیسی وروڼو هم په ده ایمان نه وو راوړی، حتی په ملنډو ملنډو او د طعنې په توگه به ئې ده ته ویل: یهودیه ته ولاړ شه چې نور خلك هم ستا معجزې وگوري!! که ځان داسې پټ کړې نو بیا خو شهرت ته نه شې رسېدلې، که په رښتیا ستر شخصیت یې نو دا نړېوالو ته ثابته کړه!! دا خبرې ئې ځکه ورته کولې چې د یهودیه خلکو د ده د وژلو پرېکړه کړې وه او ده هلته له تلو ډډه کوله!!

د یوې بدلمنې ښځې محاکمه

یوحنا تر دې عنوان لاندې لیکي:.... عیسی د خدای کور ته ولاړ، خلك ئې شاو خوا کې راغونډ شول، عیسی کښېناست او دوی ته ئې تعلیم ورکول پیل کړ، د قوم مشرانو او فریسیانو یوه بدلمنه ښځه چې په زنا ئې نېولې وه، ترلاس نیولې د خلکو مخې ته راوسته او عیسی ته ئې وویل: استاده! مونږ دا ښځه د زنا په حالت کې موندلې او نیولې ده، د موسی د قانون مطابق باید ووژل شي، خو ستا نظر څه دی؟ د دوی مقصد دا وو چې عیسی داسې څه ووايي چې د ده د محاکمې بهانه په لاس ورکړي، خو عیسی سر تپت وچاوو او په ځمکې ئې څه لیکل پیل کړل، د قوم مشرانو ټینگار وکړ چې دی څه ووايي، نو عیسی سر رااوچت کړ او وئې فرمایل: ډېر ښه! دومره ډېرې پرې ووروی چې ومري، خو لومړی ډېره به هغه څوک ولي چې گناه ئې نه وي کړې!! بیا ئې خپل سر تپت وچاوو، د قوم مشران یو په بل پسې

ووتل، تر هغه چې د خلکو په وړاندې یوازې دا بنځه او عیسی پاتې شول، عیسی بیا سر رااوچت کړ او بنځې ته ئې وویل: هغه خلک چې ته ئې نیولې وې څه شول؟ حتی یو کس هم پاتې نه شو چې تا محکومه کړي؟ بنځې وویل: نه باداره، عیسی وفرمایل: زه هم تا نه محکوموم، ځه نور گناه مه کوه.

یوحنا له دې وروسته له یهودانو سره د عیسی علیه السلام ځینې خبرې رااخلي، داسې خبرې چې هغوی په ځواب کې ورته وویل: اوس معلومه شوه چې ته لېونی یې، ته یو پردی او سامري یې، ابراهیم او ټول نور پیغمبران مړه شول او ته مونږ ته وایې: څوک چې زما اطاعت وکړي، هغه نه مري، یعنی ته له ابراهیم او له نورو پیغمبرانو هم لوړ یې، هغوی خو مړه شول!! ته ځان ته په کومه سترگه گوري؟ ... عیسی وویل: له دې د مخه چې ابراهیم دنیا ته راشي زه موجود وم، ... د قوم مشرانو چې نور ئې د ده د خبرې نه شوی زغملې، ډبرو ته ئې لاس کړ چې وئې وژني، خو عیسی د دوی له اړخه تېر شو او د خدای له کوره ووت او د دوی له نظره غایب شو!!

ورپسې د عیسی علیه السلام په لاس د یوه داسې ناروغ د روغېدا قصه رااخلي چې له مورهِ روند پیدا شوی وو، د یهودانو مذهبي مشرانو ترې پوښتنه وکړه چې د چا په لاس روغ شوي؟ هغه ورته وویل: یو کس چې عیسی نومېږي، دوی په دې خبرې باور ونه کړ، د روند له مور او پلار نه ئې پوښتنه وکړه، هغوی ورته وویل: هو؛ دا زمونږ زوی دی، روند وو اوس روغ شوی، نه پوهېږو څنگه او د چا له لوري روغ شو!! دوی دا کس بیا راوغوښتو او ورته وئې ویل: د خدای شکر په ځای کړه، د عیسی نوم مه اخله، ځکه مونږ پوهېږو چې هغه شیا د او شیطان کس دی، هغه ورته وویل: زه نه پوهېږم چې هغه ښه سړی دی که بد، دومره پوهېږم چې زما سترگې د ده په دعا روغې شوې، ... عجیبه ده چې تاسو د داسې چا په اړه معلومات نه لرئ چې روند ئې په دعا روغ شو!! هرڅوک پوهېږي چې خدای د بدو او شیطانو خلکو دعا نه اوري، د دنیا له پیداېشته تر نن پورې داسې څوک نه دی پیدا شوی چې له مورهِ روند پیدا شوی دې د ده په دعا روغ شي، که دی د خدای له لوري نه وي څنگه دا کار کولی شي؟ هغوی پرې چیغې کړې، اې حرامي! ته مونږ ته سبق

رابنسي؟ کله چې عیسی خبر شو ده ته ورغی او ورته وئې ویل: آیا ته په مسیح ایمان لري؟ هغه ورته ویل: باداره! راته ووايه چې مسیح څوک دی؟ عیسی ورته وویل: تا هغه لیدلی او همدا اوس له تا سره خبرې کوي، هغه وویل: هو؛ خدایه! ما ایمان راوړی او د عیسی لمانځنه ئې په ځای کړه.

بايبل له دې وروسته عیسی علیه السلام ته یوه داسې غلطه خبره منسوبوي چې نه یوازې د ده بلکې د هر پیغمبر له لور شآن نه ډېره ډېره لري ده، لیکي چې عیسی وویل: (څوک چې د پسونو غجل ته له دروازې داخل نه شي بلکې له ډوله ورواوري نو یقیناً چې هغه غل دی، ځکه چې د مېړو شپون تل له دروازې ورننوځي او دروازه وال هم شپون ته دروازه پرانېزي، مېړې د ده غږ پېژني او په اورېدو سره ئې د هغه خوا ته ورشي، شپون د هرې یوې نوم اخلي او بهر ئې بیایي، هغه د مېړو په مخ کې درومې او دوی ورپسې خوځېږي، ځکه د ده غږ پېژني، مېړې په نابلد کس پسې نه ځي، بلکې له هغه تنبتي، ځکه چې دوی ئې له غږ سره بلدې نه وي)، چا چې دا خبرې واورېدې د عیسی په مقصد پوه نه شول، نو عیسی په خپله ورته توضیح کړه او وئې ویل: د مېړو لپاره زه دروازه یم، څوک چې له ما نه مخکې راغلل ټول غله او لارې شکوونکي ول، د همدې لپاره واقعي مېړو د هغوی خبرو ته غوږ ونه نیولو، هو؛ زه دروازه یم!! څوک چې له دې دروازې ننوځي ژغورل کېږي، په داخل او بهر کې به گرځي او سمسوره ورشه او څرخای به ئې په برخه کېږي، د غله کار دا دی چې غلا وکړي، ووژني او له منځه یوسي، خوزه راغلی یم چې تاسو ته واقعي او ابدي ژوند درپه برخه کړم، زه ښه او زړه سوانده شپون یم، ښه شپون له خپل ځان نه تېرېږي چې مېړې له لېوانو وژغوري، خو هغه څوک چې مزدور دی او شپون نه دی، کله چې وگوري لېوه په رمې برید کوی نو مېړې پرېږدي او وتبستي، دا ځکه چې مېړې د ده نه دي او دی ئې شپون نه دی، ... زه ښه او مهربانه شپون یم، مېړې مې ما پېژني او زه دوی پېژنم، داسې لکه زما پلار چې ما پېژني او زه دی پېژنم، ... څوک نه شي کولی په خپل زور سره ما ووژني، زه په خپله ځان قربانۍ ته وړاندې کوم، ځکه د دې اختیار او قدرت لرم چې کله وغواړم خپله سا ورکړم او بېرته ئې ترلاسه کړم، زما پلار دا اختیار ما ته راکړی!!

دلته خو خبرې د غور وړ دي:

- په دې مثال کې ویل شوي چې عیسی علیه السلام تر ځان د مخه نور پیغمبران غله او لاره شکوونکي گڼلي!! دا په داسې حال کې چې د همدې بایبل په نورو برخو کې هغه د مخکنیو پیغمبرانو علیهم السلام ستاینه او تصدیق کړي او ویلي ئې دي چې زه د مخکنیو پیغمبرانو د شریعت د لغو کولو لپاره نه یم راغلی، بلکې د بشپړ کولو لپاره راغلی یم. څنگه ممکنه ده چې د عیسی علیه السلام له مبارکې خولې نه د ابراهیم علیه السلام، موسی علیه السلام او نورو پیغمبرانو علیهم السلام په اړه داسې خبرې ووځي؟

- په دې مثال کې یو ځای عیسی علیه السلام له دروازې سره تشبیه شوی او په بل ځای کې له بڼه او زړه سواند شپون سره، دا تشبیه په خپله بڼي چې پورتنۍ وینا د کوم کمزوري لیکونکي لخوا جوړه شوې او عیسی علیه السلام ته منسوب شوې!!
- الله تعالی د هیچا د مرگ او ژوند اختیار هغه ته نه دی سپارلی، د دې پرېکړه فقط الله تعالی کوي چې څوک کله پیدا شي او کله د مرگ داعي ته لیک ووايي، که دا اختیار د عیسی علیه السلام په لاس کې وی نو نه به د ده کوم شاگرد وژل کېدو او نه به د بایبل په وینا دی په خپله په صلیب ځړول کېدو!! قرآن په دې اړه یوه ډېره ارزښتناکه لارښوونه لري او فرمایي: چا ته چې تاوان رسېږي او له کړاوونو او ستونزو سره مخامخ کېږي، دا بڼي چې د ده په واک کې نه د گټې اختیار او واک شته او نه د تاوان او ضرر د دفع کولو قدرت او اختیار، پیغمبر علیه السلام ته فرمایي:

﴿وَمَا يُلْقِيكَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ يُلْقِيكَ كُتُوبًا﴾

﴿لَا يُلْقِيكَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ يُلْقِيكَ كُتُوبًا﴾

الاعراف: ١٨٨

ووايه: نه د ځان لپاره د گټې (رسولو) واک لرم او نه د ضرر او تاوان (دفع کولو)، مگر هغه څه چې الله ئې وغواړي او که په غیب پوهېدی نو ډېر خیر او ښېکړه به مې ترلاسه کړې وه او تاوان به نه رارسېدو، زه خو مؤمنانو ته د یوه خبرداری

ورکونکي او زېري ورکونکي نه پرته بل څه نه يم.

په يقين سره ويلى شو چې خپل قوم ته د عيسى عليه السلام وينا به همداسې وه لکه دلته چې قرآن فرمايلي او د بايبل خبره يو کرکجن تور او اتهام دى او عيسى عليه السلام د داسې غلطې خبرې له کولو ډېر برى او لرې!

دلته به د بايبل له يوې بلې مغالطې سره مخامخ شئ، عيسى عليه السلام ته دا خبره منسوبوي چې وايي: زه او زما پلار خداى يو يو!! ليکي چې عيسى د خداى د کور په صحن کې گرځېدو، د يهودو مشران د ده شاوخوا کې راغونډ شول او ورته وئې ويل: تر کله غواړې مونږ په شک او ترديد کې وساتې؟ که همغه مسيح يې نو مونږ ته په واضح توگه ووايه، عيسى ځواب ورکړ: ما مخکې تاسو ته ويلى دي خو تاسو باور ونه کړ، هغه معجزې چې زه ئې بنسټ ثابتوي چې زه مسيح يم، خو تاسو ايمان رانه وور، دا ځکه چې تاسو زما پسونه نه يئ، زما مېرې زما غږ پېژني، زه ئې هم پېژنم، هغوى په ما پسې راځي، زه هغوى ته تلپاتې ژوند وربخښم چې هيڅکله ونه مري، څوک نه شي کولى هغوى له ما نه واخلي، ځکه زما پلار خداى ما ته راکړې دي، هغه تر هرچا زورور او قوي دى، هيڅوک نه شي کولى هغوى زما له پلاره واخلي، زه او زما پلار خداى يو يو!! د قوم مشرانو تېرو ته لاس کړ چې وئې وژني، عيسى وفرمايل: د خداى په امر او له خلکو سره د مرستې لپاره مې ډېرې معجزې وښودې، د کومې معجزې په سبب مې وژنئ؟ دوى ځواب ورکړ: مونږ د هغه کفر لپاره غواړو تا ووژنو چې ته ئې وايې، نه ستا د بنو کارونو په سبب، ځکه چې ته يو انسان يې خو د خدايې دعوا کوي!! عيسى ځواب ورکړ: آيا ستاسو په تورات کې نه دي ليکل شوي چې (تاسو خدايان يئ)؟ که په آسماني کتاب کې چې د غلطې خبرې راتگ په کې محال دى، هغه چا ته چې د خداى پيغام ورسېدلى وايي چې تاسو خدايان يئ، نو که هغه څوک چې خداى په خپله سپېڅلى کړى او نړۍ ته ئې لېږلى، ووايي چې زه د خداى زوى يم، نو آيا دا کفر دى؟ که ما معجزې ونه ښودې په ما ايمان مه راوړئ او که مې وښودې نو که په ما ايمان نه راوړئ لږ تر لږه زما په معجزو ايمان راوړئ چې پوه شئ پلار مې زما په وجود کې دى او زه د ده په وجود

کې!! بیا ئې وغوښتل چې دی ونیسي خو دی ولاړ او ترې لرې شو!!

د دې برخې څو خبرو ته لږ ځیر شئ:

• عیسی علیه السلام ته له منسوب شوو خبرو نه معلومېږي چې په تورات کې د پیغمبرانو علیهم السلام او صالح او نېکو بندگانو لپاره داسې الفاظ په مجازي معنی راغلي چې د آقا، بادار، سالار او د خدای د زوی په معنی وو، د کږو زړونو خاوندانو دغه الفاظ په حقیقي معنی تعبیر کړي، د دې په ځای چې ووايي: د خدای د زوی معنی دا نه ده چې خدای ئې پلار دی او دی ترې پیدا شوی، بلکې مراد ئې دا دی چې الله تعالی ته دومره نازولی دی لکه زوی خپل پلار ته، خو مشرکو مذهبي مشرانو د دې الفاظو غلط تعبیر وړاندې کړی او له عیسی علیه السلام نه ئې د خدای حقیقي زوی جوړ کړی.

• د عیسی علیه السلام له ځوابه دا هم معلومېږي چې د ځان په اړه د خدای د زوی لفظ کارول داسې دی لکه په تورات کې چې هغو خلکو ته د (سالار، بادار یا خدای) نوم راغلی چې د الله تعالی پیغام وررسېدلی، دا لفظ به حتماً د انگریزي لارډ (Lord) ته ورته لفظ وو چې په پښتو کې په سالار او بادار سره تعبیر کېږي، په انگریزي کې دا لفظ د خدای په معنا هم راځي او د سالار او بادار په معنی هم، هغه ټگمار مذهبي مشران چې د خلکو له عقل سره لوبې کوي او د الهي کتابونو الفاظ د خپلو غلطو افکارو لپاره غلط تعبیروي، په هغه ځای کې هم دا الفاظ په حقیقي معنی تعبیروي چې په حقیقت کې په مجازي معنی راغلي.

• عجیبه لا دا ده چې د کومو الفاظو په کارولو سره چې یهودي مشرانو عیسی علیه السلام د کفر په ویلو تورنولو، د مسیحیانو ټگمارو مذهبي مشرانو له همدغو الفاظو دا کرکجنه شرکي عقیده راوايسته چې عیسی علیه السلام د خدای حقیقي زوی او یو له دريو خدایانو څخه دی او یا په خپله خدای د ده په شکل کې ځمکې ته راکوز شوی!! دا په داسې حال کې چې عیسی علیه السلام له خپلو دغو الفاظو نه هم د یهودي مشرانو تعبیر ردوي او هم هغه تعبیر چې مسیحیان ئې ترې لري!! عیسی علیه السلام له دې خبرې نه چې زه او زما پلار خدای یو یو او زه د خدای زوی یم، د دغو دواړو ډلو تعبیر ردوي او د تورات له هغې خبرې سره ئې

ورته گني چې د نورو پيغمبرانو او د دوی د اتباعو په اړه راغلي!!

يوحنا له دې وروسته عیسی علیه السلام ته د يوه مړي د راژوندي کولو معجزه منسوبوي او ليکي: د ايلعازر په نامه يو کس ناروغ شو، خویندو ئې چې مريم او مرتا نومېدې عیسی ته احوال ولېږو چې دوست دې ناروغ دی، مريم هغه بنځه ده چې د عیسی په پښو ئې ډېر گران عطر توی کړل او بیا ئې په خپلو وېښتانو پاک کړل، کله چې عیسی دا خبر واورېدو وئې ويل: دا ناروغي به د ايلعازر د مرگ باعث نه شي بلکې د خدای د عظمت او جلال د زیاتوالي سبب به شي او زه د خدای زوی به هم له دې پېښې جلال او پرتم ترلاسه کړم!! ... کله چې عیسی د دوی سيمې بیت عینا ته واورسېدو نو خبر شو چې ايلعازر ئې څلور ورځې مخکې دفن کړی، ... مرتا ورته وويل: ... که له خدایه وغواړې زما ورور به بېرته راژوندي شي، هغه ورته وويل: ستا ورور به حتماً راژوندي شي، هغې وويل: البته چې هغه به له نورو سره يو ځای د قیامت په ورځ راژوندي شي، عیسی ورته وفرمايل: هغه څوک چې مړي راژوندي کوي هغه زه يم، څوک چې په ما ایمان ولري حتی که د نورو په څېر ومړي بیا به راژوندي شي... مريم او د تسليت لپاره راغلي يهودي مذهبي مشران هم هغه ځای ته راغلل، عیسی پوښتنه وکړه چې ايلعازر مو چېرې دفن کړئ؟... د قبر خوا ته راغلل، قبر ئې يوه سوري ته ورته وو چې په خوله کې ئې يوه ډبره ودرولې وه، عیسی وويل: ډبره لرې کړئ، مرتا وويل: څلور ورځې تېرې شوې دي جسد به ئې خراب او متعفن شوی وي، عیسی وويل: تا ته مې ونه ويل چې که ایمان راوړې نو د خدای له لوري به عجيب عجيب کارونه وگورې؟ عیسی آسمان ته وکتل او وئې ويل: خدایه! شکر چې زما دعا دې اورېدلې.... بیا ئې په لوړ غږ وويل: ايلعازره! بهر راووځه! ايلعازر په داسې حال کې له قبره راووت چې کفن ئې ترې تاو وو، عیسی وويل: خلاص ئې کړي چې روان شي!! د قوم ځینو مشرانو ایمان راوړ، خو نور فریسيانو ته ورغلل او دا قصه ئې ورته وکړه، ستر کاهنان او فریسيان سره غوندې شول چې موضوع وڅېړي، پرېکړه ئې وکړه چې دا سړی ډېرې معجزې ښيي که خپلې مخې ته ئې پرېږدو ټول خلک به ورسره شي او روميان به زمونږ په سيمې برید وکړي، هم به د خدای کور وران کړي او هم به قوم له منځه یوسي، ستر کاهن قيافا

وويل: بنه دا ده چې يو کس فدا شي چې ټول قوم وژغورل شي، آيا دا غوره نه ده چې دا کس د ټول قوم لپاره فدا شي!! قيافا په حقيقت کې په دې خبرې سره وړاندوينه وکړه چې عيسی به د خلکو لپاره فدا شي!! دا ئې له خپله لوري ونه کړه بلکې د روحاني مقام په سبب ورته الهام شوه!!

په داسې حال کې چې مونږ په دې باور لرو چې عيسی عليه السلام ته د مړو د ژوندي کولو معجزه هم ورکړې شوې وه خو د بايبل په دې وينا کې خو د اعتراض وړ خبرې تر سترگو کېږي:

- د يوې نامحرمې بنځې په لاس د يوه پيغمبر په پښو عطر تويول او بيا ئې په خپلو وېښتانو پاکول، له يوه پيغمبر سره نه ښايي.
- عيسی ته منسوب دا خبره غلطه وخته چې دا ناروغي به د ايلعازر د مرگ باعث نه شي!! ځکه هغه مړ شو، بيا راژوندي کېدا ئې د ده له هغې خبرې سره اړخ نه لگوي، دا ځکه چې ده نه وو ويلي چې وبه مري خو بيا به راژوندي شي!!
- دا خبره هم د معنی له لحاظه غلطه ده او هم د الفاظو له لحاظه چې دا ناروغي به د ايلعازر د مرگ باعث نه شي بلکې د خدای د عظمت او جلال د زياتوالي سبب به شي او زه د خدای زوی به هم له دې پېښې جلال او پرتم ترلاسه کړم!! د الله تعالی عظمت او جلال هيڅکله کم نه دی چې کومه پېښه ئې زيات کړي!! د عيسی عليه السلام په څېر يو پيغمبر هيڅکله داسې غلطه خبره نه کوي، که دلته عيسی عليه السلام ته دا خبره منسوب شوې وی چې: دا پېښه به د دې باعث شي چې خلک د خدای په عظمت او جلال اعتراف وکړي او ما د پيغمبر په توگه ومني، نو دا خبره هم د الفاظو له لحاظه صحيح گڼل کېده او هم د معنی او محتوی له لحاظه.
- دا دوه خبرې هم بې بنسټه او غلطې دي چې گواکې عيسی عليه السلام مرتا ته وويل: هغه څوک چې مړي راژوندي کوي هغه زه يم!! څوک چې په ما ايمان ولري حتی که د نورو په څېر ومري بيا به راژوندي شي!! دا ځکه چې مړي عيسی نه بلکې خدای ئې راژوندي کوي، د ايلعازر د ژوندي کېدو لپاره عيسی خدای ته دعا وکړه او په دې ئې شکر وکړ چې خدای د ده دعا قبوله کړه او دا ځکه چې مسيحيان نه د تل لپاره ژوندي پاتې کېږي او نه له مرگ نه ژغورل کېږي او د قيامت په ورځ خو

یوازې مسیحیان نه بلکې ټول انسانان، مسیحي او غیر مسیحي، مؤمن او کافر بيارژوندي کېږي، عیسی علیه السلام به څنگه داسې غلطې خبرې کوي؟

• د قیافا دا خبره چې وئې ویل: (ښه دا ده چې یو کس فدا شي چې ټول قوم وژغورل شي، آیا دا غوره نه ده چې دا کس د ټول قوم لپاره فدا شي؟)، داسې تعبیرول چې دا د عیسی علیه السلام په اړه یوه وړاندوینه وه او دا خبره ده ته الهام شوې وه!! دا هغه کرکجن تحریف دی چې په بایبل کې ئې ډېرې بېلگې او مثالونه مومو!! عجیبه ده! قیافا نورو کاهنانو ته د عیسی علیه السلام د وژلو فتوی ورکوي خو یوحنا د ده فتوی یوه وړاندوینه او د خدای له لوري الهام گڼي!!

یوحنا په دې پسې اورشليم ته د عیسی علیه السلام د تلو قصه کوي او لیکي چې د سپېڅلې کتاب له وړاند وینې سره سم په خره سور ښار ته داخل شو، خلکو د گلانو په گډېدو او د خرما د څانگو په خوځولو سره ده ته ښه راغلاست وایو او ویل ئې: راتگ دې مبارک، ژوندی دې وي د اسرائیلیانو پاچا، درود پر تا ای د خدای پیغمبره!!! عیسی وویل: د دې وخت رارسېدلی چې زه په آسمان کې خپل مخکني جلال ته بېرته وگرځم،... آیا زه باید دا دعا وکړم چې ای پلاره! له هغه چې غواړي پر ما راشي ما وژغوره؟! خو زه د همدې کار لپاره دنیا ته راغلی يم!! نو وایم: ای پلاره! خپل نوم ته عزت او جلال ورکړه!! ناڅاپه له آسمانه یو غږ واورېدی شو چې وئې ویل: جلال مې ورکړی بیا به هم جلال ورکړم!! ځینو دا د تالندې غږ وگڼلو او ځینو وویل چې فرشتې ورسره خبرې وکړې!! خو عیسی وویل: دا غږ ستاسو لپاره وو اوس دا وخت رارسېدلی چې خدای د نړېوالو په اړه قضاوت وکړي او د نړۍ واکمن شیطان له قدرته عزل کړي، کله چې مسیح له ځمکې لوړ کړئ نو هغه به هم ټول خپل لوري ته لوړ کړي!! عیسی په دې خبرې سره په صلیب باندې د ده وژل کېدو ته اشاره کړې وه!!

دلته هم څو غلطې خبرې عیسی علیه السلام ته منسوب شوې: عیسی علیه السلام د نورو انسانانو په څېر په ځمکې کې او له خپلې مور مریمې نه پیدا شوی، دا خبره قطعاً غلطه ده چې ده ویلي: د دې وخت رارسېدلی چې زه په آسمان کې خپل مخکني جلال ته بېرته وگرځم. بایبل له دې مخکې لیکلي چې عیسی علیه السلام

په مکرره توگه دعا وکړه چې خدای ئې له دې کړاو نه وژغوري، خو دلته لیکي چې ده وویل: آیا زه باید دا دعا وکړم چې اې پلاره! له هغه چې غواړي پر ما راشي ما وژغوره؟! خو زه د همدې کار لپاره دنیا ته راغلی يم!! دا خبره هم غلطه ده چې عیسی علیه السلام په صلیب د خړول کېدو لپاره دنیا ته راغلی وو، حقیقت دا دی چې عیسی علیه السلام د دې لپاره دنیا ته راغلی وو چې د الله تعالی پیغام خلکو ته ورسوي، دی د خدای پیغمبر وو، انجیل د خدای پیغام وو، د ده مأموریت دا وو چې دا الهي پیغام خلکو ته ورسوي، معجزې ئې د دې لپاره وې چې خلک ئې د خدای د پیغمبر په توگه ومني او انجیل د الله تعالی د پیغام په توگه قبول کړي.

• دا خبره هم ډېره رکیکه او بې معنا ده چې گواکې عیسی علیه السلام وویل: اوس دا وخت رارسېدلی چې خدای د نړېوالو په اړه قضاوت وکړي او د نړۍ واکمن شیطان له قدرته عزل کړي، کله چې مسیح له ځمکې لوړ کړئ نو هغه به هم ټول خپل لوري ته لوړ کړي!! دا ځکه چې نه خو شیطان د نړۍ واکمن دی او نه هغه بر په آسمان کې اوسېږي او نه آسمان ته د عیسی علیه السلام له تلو وروسته شیطان پاتې خلک د ځان په لوري لوړ کړي!! د الله تعالی د وروستي قضاوت وخت هم لا تراوسه نه دی رارسېدلی!! د بایبل منونکي دې مونږ ته ووايي: آیا ممکنه ده عیسی علیه السلام داسې غلطې او خلاف واقع خبرې وکړي!!؟

یوحنا په دې پسې هغه آخري ماشامنی یادوي چې گواکې عیسی علیه السلام له خپلو شاگردانو سره درلود، د ده ځان شاگرد اسخريو ټي هم په کې شرکت کړی وو او همدلته ئې تصمیم ونيولو چې خپله ځانانه نقشه عملي کړي، عیسی اوبه، لوبښی او تولیا راواخیستل او د خپلو شاگردانو پښې ئې ورووینځلې او بیا ئې وچې کړلې، کله چې شمعون پطرس ته راوړسېدو، هغه وویل: استاده! ښه نه ده چې ته زمونږ پښې راووینځې! عیسی ورته وویل: اوس زما د دې کار په علت نه پوهېږې، یو وخت به پوه شي!! پطرس ټینگار وکړ، خو عیسی ورته وویل: که ما دې کار ته پرې نږدې نو زمونږ رابطه به سره قطع شي!! ... په پای کې عیسی دوی ته وویل: له دې کار نه مې مقصد دا وو چې تاسو همداسې د یوه بل پښې ووینځئ!! بیا ئې وویل: آسماني کتاب وایي: داسې یو کس چې له ما سره ئې ډوډۍ خوړلې له

ما سره به خیانت وکړي!! حقیقت دا دی چې له تاسو نه به یو کس له ما سره خیانت وکړي، ... زه (د دې کتاب لیکونکی یوحنا) د عیسی خوا ته ناست وم، ورنږدې شوم او ومې پوښتل: باداره! دا کس څوک دی؟ هغه ویل: دا هغه څوک دی چې زه به یوه گوله مړۍ راواخلم او هغه ته به ئې ورکړم، په دې وخت کې ئې همدا کار وکړ او یهودا اسخريوطي ته ئې هغه گوله مړۍ ورکړه، (په نورو ځایونو کې د دې خلاف بله خبره شوې، ویل شوي چې له ما سره به یو ځای لوبښې ته لاس اوږد کړي!!)، څنگه چې دا مړۍ د ده له ستونې تېره شوه، شیطان ئې زړه ته ننوت، عیسی ورته وویل: تلوار وکړه او کار پای ته ورسوه! هیڅوک د دې خبرې په مقصد پوه نه شو، یهودا پورته شو او د شپې په تیاره کې ووت، عیسی د ده له وتلو سره سم وویل: زما وخت پای ته رسېدلی!! تاسو ته لارښوونه کوم چې یو له بل سره مینه او محبت کوئ، همداسې لکه زه چې له تاسو سره محبت لرم، ... شمعون پطرس وپوښتل: استاده! ته چېرې څې؟ ... باقي قصه همغسې رانقلوي چې تر دې د مخه د متی او مرقس په کتابونو کې تر دې عنوان لاندې تېره شوې: (په دنیا کې د عیسی د ژوند وروستی ورځې)، خو څو ډېرې غلطې خبرې پرې علاوه کوي او لیکي: عیسی وویل: زه ځم چې د خدای په خوا کې تاسو ته ځای برابر کړم، کله چې هر څه تیار شي بېرته راځم او تاسو له ځان سره بیایم، که له دې پرته بله خبره وی نو حتماً مې تاسو ته کوله!!..
توما وویل: مونږ نه پوهېږو چې ته چېرې څې نو څنگه به وکولی شو چې (هلته د درتلو) لار پیدا کړو؟ عیسی وویل: لار زه یم او ژوند زه یم، هیڅوک نه شي کولی خدای ته ورسېږي مگر زما په وسیله!! که پوهېدی چې زه څوک یم، نو هله به پوه شوي وئ چې زما پلار څوک دی، خو له دې وروسته هغه پېرني او هغه مو لیدلی!!
فلیپ وویل: باداره! خدای مونږ ته راوښیه چې همدا زمونږ لپاره کافي ده!! عیسی ځواب ورکړ: فلیپه! آیا سره له دې اوږدې مودې چې له تاسو سره وم بیا هم نه پوهېږئ چې زه څوک یم؟ چا چې زه ولیدلم، نو پلار خدای ئې لیدلی، نو نور ولې غواړې چې هغه وگورې؟ آیا په دې ایمان نه لرې چې زه په پلار خدای کې یم او هغه په ما کې؟ کومې خبرې چې کوم دا زما خبرې نه دي د پلار خدای خبرې دي چې په ما کې ژوند کوي او دا دی چې دا کارونه کوي!! دا عین حقیقت دی... څوک چې

په ما ایمان راوړي همغه معجزې تر سره کولی شي چې ما ترسره کړې، حتی تر دې هم سترې، ځکه چې زه د پلار خدای لوري ته ځم، زما د نامه په یادولو سره هر څه چې له خدایه وغواړې نو زه ئې درکوم، ؛ زما نوم واخلي او چې څه مو زړه غواړي هغه وغواړئ، زه ئې درکوم!! ... زه له خپل پلاره غواړم چې روح القدس ستاسو په برخه کړي... دې ته ورته ډېرې نورې ناپرتې او مسخره خبرې عیسی علیه السلام ته منسوبوي، دا هغه خبرې دي چې هیڅ عقلمن انسان به ئې نه ووايي او نه به ئې ومني، آیا ممکن ده چې عیسی علیه السلام دې خپلو شاگردانو ته ویلي وي:

• لارزه یم او ژوند زه یم!! پوښتنه کوو: د دې خبرو معنی څه ده؟ عیسی خو انسان دی نه لار!! او نه ژوندون!!

• هیڅوک نه شي کولی خدای ته ورسېږي مگر زما په وسیله!! پوښتنه کوو: دا تر ده مخکې په زرگونو تېر شوي پیغمبران او د الله تعالی صالح بندگان، چې عیسی علیه السلام ئې نه لیدلی او نه ئې پېژندلی، دوی خدای ته نه وو رسېدلي او الله تعالی نه وو ترې راضي شوی، که داسې وي نو بیا خو د بايبل ټولې هغه خبرې غلطې دي چې د دغو په اړه ئې کړې او لیکلي ئې دي چې ځېنو له خدای سره خبرې کړې، ځینو په خپلو سترگو لیدلی او ځینې ئې خپل نازولي زامن گڼلي!!

• که پوهېدی چې زه څوک یم، نو هله به پوه شوي وئ چې زما پلار څوک دی، خو له دې وروسته هغه پېرئ او هغه مو لیدلی!! چا چې زه ولیدلم، نو پلار خدای ئې لیدلی، نو نور ولې غواړې چې هغه وگورې؟ آیا په دې ایمان نه لرې چې زه په پلار خدای کې یم او هغه په ما کې؟... دا خبرې له یوې خوا بې معنی، خوشې او ناپرتې دي، یو لېونی به هم ونه وایي چې زه په خدای کې یم، خدای په ما کې دی او په ما کې ژوند کوي!! له بلې خوا د دې خبرو معنی خو دا ده چې عیسی ځان خدای گڼي، د ده لیدل یعنی د خدای لیدل، دا له دې پرته بله معنی نه شي درلودی چې عیسی په خپله خدای دی، که عیسی دا خبره کړې وي نو ولې خدای د بېل ذات په توگه یادوي، ولې هغه ته د پلار خدای نوم ورکوي، ولې دعا ورته کوي او ولې وایي چې زه د خدای په لوري ځم، د ده په خوا کې تاسو ته ځای برابروم؟!! داسې متناقضې خبرې یوازې هغه څوک کوي چې یا د خپلو خبرو په معنی نه پوهېږي او یا غواړي د

خلکو له عقل سره لوبې وکړي... آیا ممکنه ده چې عیسی علیه السلام به ویلي وي چې: زه همغه خدای یم چې تاسو ئې د لیدو تلوسه کوئ؟!
په اسلامي امت کې هم ځینې خرافات ځپلې متصوفین په دغې بیماری اخته شول، تر مشرکو مسیحیانو هم مخکې ولاړل، د وحدت الوجود خرافي عقیده ئې راوايسته، که مسیحیانو یوازې د عیسی علیه السلام په هکله دا عقیده درلوده چې (خدای په ده کې دی او دی په خدای کې)، نو زموږ جاهلو متصوفینو وویل: کله چې صوفي د عین الیقین مقام ته ورسېږي د خدای ذات په ده کې حلول کوي، دواړه سره یو شي، خدای په صوفي کې او صوفي په خدای کې شي!! په دې ښه ډول کې مزید غرق شول او وئې ویل: صوفي د عالم هر څه ته د خدای په سترگه ګوري، د ده له نظره یو ذات په بېلابېلو بڼو کې راڅرګند شوی، ټول شيان له خدای نه رابېل شوي او بېرته په خدای منتهي کېږي، دا په داسې حال کې چې قرآن د اذلي او ابدي (خالق) او له هیڅ نه د پیدا شوي (مخلوق) خبره کوي، دواړه له یوه بل نه متباین، نه په ذات کې سره ورته او نه په صفاتو کې.

• څوک چې په ما ایمان راوړي همغه معجزې تر سره کولی شي چې ما ترسره کړې، حتی تر دې هم سترې، ځکه چې زه د پلار خدای لوري ته ځم، زما د نامه په یادولو سره هر څه چې له خدایه وغواړئ نو زه ئې درکوم، زما نوم واخلي او چې څه مو زړه غواړي هغه وغواړئ، زه ئې درکوم! پوښتنه کوو: د بایبل لیکونکی خو په عیسی علیه السلام ایمان لري، له هغو معجزو نه چې ده ته ئې منسوبوي یوه دې ترسره کړي، که دا کار نه دی کولی شي، نه پاپان او کشیشان، نو د عیسی علیه السلام د دغې پورتنۍ خبرې معنی څه ده؟ داسې ټګماران ډېر تېر شوي، ډېر اوس هم شته او ډېر به وروسته هم راشي چې خلکو ته وایي: مونږ ستاسو او د خدای تر منځ واسطه یو، زموږ له لارې خدای ته رسېدی شی، مونږ خدای ته واسطه کړئ چې څه غواړئ خدای ئې درکوي!! مونږ د خدای د کور دروازه وان یو، زموږ له اجازې پرته نه څوک دې کور ته ننوتی شي او نه ئې عرایض خدای ته وړاندې کېدی شي!! خو قرآن دغو مشرکینو، عوام غولونکو ټګمارانو ته په خوله کلک ګوزار ورکوي او فرمایي: خدای خپل بنده ته د غاړې تر رګ ورنږدې دی، د ده او بنده

ترمنخ نه حجاب شته، نه خنډ او مانع، نه ئې کور دروازه لري او نه دروازه وان، نه الله تعالی د دنیا د حاکمانو په څېر دی چې د سفارش، واسطې او وسیلې له لارې د خلکو عرایض اوري او غوښتنو ته ئې ځواب وايي!!

یوحنا د عیسی د نیول کېدو په اړه داسې څه لیکي چې د متی او مرقس له وینا سره ژور توپیر لري، دی وايي چې: یهودا له عسکرو او د خدای د کور له محافظینو سره هغه ځنگله ته راغلل چې عیسی له خپلو شاگردانو سره تللی وو، په داسې حال کې چې مشعلونه ئې په لاسونو کې او د عیسی لټه ئې کوله، که څه هم عیسی پوهېدو چې څه برخلیک ئې په انتظار کې دی، خو وروړاندې شو او وئې وپوښتل: په چا پسې گرځئ؟ جواب ئې ورکړ: په ناصري عیسی پسې. عیسی وویل: دا دی زه په خپله یم.

د دې خبرې په اورېدو سره ټول ترشا شول او پر ځمکه پرېوتل!!

عیسی بیا ترې وپوښتل: څوک غواړئ؟

بیا ئې ځواب ورکړ: ناصري عیسی

وئې فرمایل: ما درته وویل چې زه په خپله یم. که په ما پسې راغلي یئ پرېږدئ چې نور ولاړ شي... په همدې وخت کې شمعون پطرس خپله توره راوایسته او د ستر کاهن د خدمتگار ملوک بنی غوږ ئې پرې کړ، عیسی پطرس ته وویل: توره دې په تېکي کې کړه، آیا هغه جام چې زما پلار راکړی باید وئې نه څښم؟ په دې وخت کې عسکرو عیسی ونيولو او لاسونه ئې وروټړل، ورپسې همغه قصه تکراروي چې متی او مرقس کې هم تکرار شوې او لیکي چې پطرس درې ځلې له دې انکار وکړ چې عیسی پېژني او یا ئې ملگری دی!!

تاسو تر دې د مخه دا قصه په متی او مرقس کې ولوسته، هلته لیکل شوي چې عسکرو عیسی نه پېژندو، یهودا اسخريوطي ورته ویلي وو چې څوک زه ښکل کړم هغه عیسی دی وئې نیسئ، نو یهودا مخامخ عیسی ته ورغی او وئې ویل: استاده! سلام او هغه ئې ښکل کړ، یوه شاگرد توره راوایسته د ستر کاهن د غلام غوږ ئې په یوه گوزار ترې غوڅ کړ، خو عیسی ورته وویل: توره دې په تېکي کې کړه، څوک چې توره راوباسي په تورې وژل کېږي، زه کولی شم له خپل پلار نه وغواړم چې زر

فرشتې مې مرستې ته راوړېږي، خو که دا کار وکړم نو د آسماني کتاب خبره به څنگه رښتونې کېږي؟ گورئ چې د دې دواړو ويناوو تر منځ څومره ژور توپير شته؟ د بايبل منونکي دې ووايي چې له دې دواړو متناقضو ويناوو څخه کومه يوه رښتيا ده؟! تاسو څنگه له داسې کړبه تناقضاتو نه ډک کتاب د يوه سپېڅلې کتاب په توگه منئ؟!!

د يوحنا وينا له متې او مرقس سره په دې اړه هم توپير لري چې هغه ئې چېرې بوت، څنگه ئې د ښار رومي حاکم ته وسپارو، څه پوښتنې ترې وشوې، ده څه ځواب ورکړ، څه وخت ئې د اعدام پرېکړه صادره شوه، څنگه اعدام شو او په دې وخت کې له مسيحيانو نه څوک هلته حاضر وو، يوحنا ليکي چې په دې وخت کې د ده مور مريم، د ده تورې، د کلویا مېرمن مريم او مريم مجدليه حاضرې وې، خو مرقس ليکي: دوه مېرمنې چې دواړه مريمې نومېدې، يوه مريم مجدليه او بله مريم د يعقوب مور، هلته ولاړې وې او وئې ليدل چې عيسی ئې چېرې ښخ کړ!! همداراز د ده د بيا راژوندي کېدو او دا چې لومړی چا ولېدو، چېرې ئې وليدو، له شاگردانو سره ئې کله او چېرې وليدل، په دې ټولو کې د دوی په ويناوو کې پوره اختلافات شته، مرقس ليکي: د يکشنبې په ورځ سهار وختي، دغه دوه ښځې چې د عيسی د وژل کېدو او ښخېدو صحنه ئې په سترگو ليدلې وه، هلته راغلې، مرقس وايي: کله چې دوی قبر ته راښودل شوي نو هغه ئې پرانيستې وموند او د قبر خوا ته ئې يوه فرشته وليدله چې جامې ئې سپينې وې او د قبر ښي اړخ ته ناسته وه، خو متی وايي چې دوی له آسمانه د يوې فرشتې راکوزېدا وليده، چې په راتلو سره ئې ځمکه ولړزیده او قبر پرانستل شو او ليکي چې عيسی د يکشنبې سهار وختي ژوندی شو او لومړی کس چې د ده ژوندي کېدا ئې وليده مريم مجدليه وه، خو يوحنا وايي: د يکشنبې په سهار مريم مجدليه قبر ته ورغله، ناڅاپه ئې وليدل چې قبر پرانستلی شوی، نو په منډه زما (يوحنا) او شمعون پطرس خوا ته راغله، مونږ دواړو د قبر په لوري وځغاستل، زه مخکې ورسېدم، ومې ليدل چې خالي کفن پروت دی،... بيا پطرس راوړسېدو او قبر ته ننوت او هغه هم تش کفن وليدو... بيا کور ته راغلو، خو مريم مجدليه هلته پاتې شوه او ژړل ئې، په همدې حالت کې ئې

قبر ته وکتل او دوه فرشتې ئې په کې وليدې، يوه ئې د قبر په يوه سر کې او بله ئې په بل سر کې ناستې وې!! فرشتو ترې وپوښتل ولې ژاړې؟ هغې وويل: د خدای جسد ئې وړی دی!! ناخاپه ئې احساس کړه چې څوک ئې شا ته ولاړ دی، دې ونه پېژاندو خو هغه عیسی وو، عیسی ترې وپوښتل ولې ژاړې؟ ... په پای کې ئې هغه وپېژندو... عیسی ورته وويل: ولاړه شه او زما وروڼو ته ووايه: زه د خپل خدای او ستاسو خدای او خپل پلار او ستاسو پلار خوا ته لوړ ځم!! مريم ولاړه او شاگردان ئې پیدا کړل او هغوی ته ئې وويل: خدای ژوندی شوی او ما په خپلو سترگو وليد!! دې ته مو باید پام وي چې دا مريم مجدلیه هغه مېرمن ده چې وايي داسې سخته لېونۍ او پېریانۍ. وه چې عیسی اووه پلېتې ارواح ترې ایستلې وې!! متی ليکي: ناخاپه يوه سخته زلزه راغله، وجه ئې د هغې فرشتې راتگ وو چې راغله او د قبر ډبره ئې لرې وغورځوله او پرې کښېنستله، مخ ئې ځلېدو او د واورې په څېر سپینې جامې ئې وې، ساتونکي له وېرې بې خوده شول... فرشتې دغو ښځو ته وويل: مه وېرېږئ، پوهېږم چې په عیسی پسې گرځئ، هغه دلته نه شته، لکه څنگه چې ده په خپله ويلي وو، بېرته راژوندی شو، راوړاندې شئ او هغه ځای وگورئ چې د ده جسد ئې په کې اېشی وو او ژر ولاړې شئ او شاگردانو ته ئې ووايئ چې هغه ژوندی شوی، جلیل ته درځي چې له تاسو سره وگوري!! گورئ چې دا پیغام مو هېر نه شي!! ښځې په تلوار ووتلې... په لارې کې ئې عیسی مخې ته راغی، هغه وويل: سلام! ښځې ئې په پښو کې پرېوتې او د ده لمانځنه ئې وکړه!! هغه ورته وويل: مه وېرېږئ، ولاړې شئ او زما وروڼو ته ووايئ چې ډېر ژر جلیل ته ولاړ شئ چې ما هلته وگورئ!! د متی په وينا عیسی له دوی سره په جلیل کې وکتل خو یوحنا وايي چې د همدغې ورځ په ماښام شاگردان راغونډ شول او د يهودانو له وېرې ئې دروازې په ځان پسې وتړلې، خو ناخاپه ئې عیسی په خپل منځ کې وموندو چې ولاړ دی او د خپلو لاسونو او اړخ زخموڼه ئې دوی ته وروښودل!! ... يوه اونۍ وروسته بيا راغونډ شوي وو او دروازې ئې په ځان پسې تړلې وې، بيا ئې عیسی په خپلې خوا کې ولاړ وموندو، دريم ځل ئې د سیند په غاړه وموندو، دوی ته ئې ډوډۍ او کبان ورکړل او په پای کې ليکي: شاگردانو ډېرې معجزې ترې

وليدې، چې په دې کتاب کې نه دې ليکل شوې، خو ما همدومره وليکلې چې ايمان راوړئ، عيسی همغه مسيح د خدای زوی دی... او په ده باندي د ايمان په راوړو سره مو تلپاتې ژوند په برخه شي!!

د يوحنا دا وينا هم د متی له وينا سره ژور توپير لري، متی ليکلي کله چې شاگردان د عيسی له ژوندي کېدو خبر شول نو يوولس شاگردان جليل ته ولاړل او د همغه غره په سر راغونډ شول چې عيسی ورنښودلی وو، کله چې ئې عيسی هلته وليدو سجده ئې ورته وکړه!! خو ځينو ئې په دې خبري کې شک کاوو چې دا دې عيسی وي!! خو يوحنا دا ليدنه د سيند په غاړې کې نښي، په داسې حال کې چې متی په سيند کې د شاگردانو د ژغورنې پېښه د عيسی عليه السلام له غائبېد ډېر د مخه پېښه گڼي!!

له دغو ژورو توپيرونو نه په آسانی سره قضاوت کولی شئ چې د دغو قصو ماهيت څه دی؟ دې ته حيران يو چې د بايبل منونکي څنگه په يوه وخت په دې ټولو متناقضو قصو باور کوي؟

مکاشفه

د آخري زمانې پېښې

بايبل د دې کتاب په سريزه کې ليکي: مکاشفه د عهد جديد وروستۍ برخه ده، دا برخه له ډېرو اړخونو له مخکښو څخه توپير لري، د مکاشفې ډېری برخې په رمزي او سمبولیک ژبه ليکل شوي او ژور مفاهيم لري، د نورو برخو په څېر ئې بايد تحت اللفظي معنی نه کړو، دا کتاب په داسې وخت کې ليکل شوی چې مسيحيان تر سختو ځورونو لاندې وو، نو ځکه يوحنا خپل مطالب په رمزي توگه بيانوي چې د مسيحييت د بنسټان پرې پوه نه شي....

د مقدمې په اړه څو عراييز لرو: يوحنا نورې ليکنې هم لري چې بايبل رااخيستې دي، پوښتنه کوو چې هلته ئې ولې رمزي ژبه نه ده کارولې او په صريحو الفاظو ئې خبرې کړې دي؟! داسې وينا چې د بنسټ پرې پوه نه شي، دوست هم نه شي پرې پوهېدی، گټه ئې څه ده؟ مونږ خو په دې کتاب کې داسې څه ونه موندل چې ژور مطالب افاده کړي، ټولې خبرې ئې بې معنی، خوشې او بې بنسټه دي!! کتاب داسې پيل شوی: دا کتاب له راتلونکو پېښو پرده اوچتوي، له هغو پېښو چې ډېر ژر به رامنځ ته شي، خدای مسيح ته اجازه ورکړه چې دا پېښې په يوې رڼا کې خپل خادم يوحنا ته وښيي، هغه وخت يوه فرشته راغله او د دې رڼا معنی ئې هغه ته واضح کړه، يوحنا هم د خدای او عيسی مسيح خبرې او ټول هغه څه چې ده ليدلي يا اورېدلي وو وليکل....

د يوحنا له لوري، د آسيا اوو کلیساوو ته:

د هغه خدای فیض دې ستاسو په برخه وي چې شته، وو او رابه شي!! او د خدای د اووه گونو ارواحو له لوري چې د الهي تخت مخې ته دي!! او د عیسی مسیح له لوري چې ټول حقایق په بشپړه توگه مونږ ته واضح کوي!! مسیح لومړی کس دی چې له مرگه وروسته راژوندی شو او هیڅکله نه مري!! او د دې نړۍ تر ټولو پاچایانو لوړ دی، ده لره ستاینه ده چې له مونږ سره محبت لري او په خپلې وینې سره ئې مونږ ووینځلو او له گناهونو نه ئې پاک کړو!!.... زه د انجیل د پیغام اعلانولو په وجه د پطموس جزیرې ته تبعید شوم.. د خدای په یوې ورځې کې د خدای روح ونيولم، ناڅاپه مې ترشا د شپېلۍ غږ ته ورته غږ تر غوږ شو چې ویل ئې: زه الف او یا یم، زه پیل او پای یم، څه چې وینې په یوه خط کې ئې ولیکه او اوو کلیساوو ته ئې ولېږه، یعنی د افسس، ازمیر، پرغامه، طیاتیرا، سارد، فیلادلفیه او لائودیکیه کلیساوو ته، کله چې مې د غږ لوري ته مخ وړاوه د سرور د شمعو اووه فانوسونه مې ولیدل، د دوی په منځ کې مې عیسی مسیح ته ورته انسان ولید، چې اوږد څادر ئې اغوستی وو، د سرو زرو ملابند ئې تر سینې راتاوه، سر او وېښتان ئې تک سپین لکه واوره او وړی، سترگې ئې د اور په څېر ځلېدې، پښې ئې داسې ځلېدې لکه مس چې په اور صیقل شوي وي، غږ ئې داسې وو لکه اوبه چې له بر نه راپرېوځي، په بني لاس کې ئې اووه ستوري وو او دوه مخې تېره توره ئې په خوله کې، مخ ئې د گرمې د لمر په څېر ځلېدو، کله چې زما سترگې پرې ولگېدې د مړي په څېر ئې پښو ته ولوېدم، خو هغه بني لاس راباندې کېښود او راته وئې ویل: مه وېرېږه، زه پیل او پای یم، زه ژوندی وم، مړ شوم اوس به تر ابده ژوندی وم او د مرگ او د مړو د عالم کلیانې زما په لاس کې دي!! څه چې دې ولیدل او څه چې به دروښیم ټول ولیکه!! زما په بني لاس کې اووه ستوري د اوو کلیساوو مشران دي او اووه فانوسونه په خپله کلیساوي!!

بې محبته کلیسا ته د مسیح پیغام

دا پیغام د افسس کلیسا ته ولیکه او هغه ته داسې ووايه: هغه چې د کلیساوو په منځ کې قدم وهي او د کلیساوو مشران په خپل بني لاس کې ساتي، دا پیغام

درته لري: ستا له نېكو كارونو، زيارونو او صبر نه خبر يم، پوهېږم چې د خپلو همكارانو له هيڅ گناه سترگې نه پټوي او د هغو كسانو ادعاء دې په دقت سره خپلې چې وايي د خداى له لوري لېږل شوي، خو پوه شوى يې چې دوى درواغ وايي، تا زما لپاره كړاونه گاللي او مقاومت دې كړي. خو سره له دې په تا كې يوه ناخواله گورم، ته د مخكې په څېر له ما سره محبت نه لرې، نو رايا د كړه چې له كومه ځايه راپرېوتى يې، توبه وكړه او همغه ځاى ته بېرته ستون شه چې لومړى په كې وې، كه نه دربه شم او ستا فانوس به له كليساوو پورته كړم!!

څوك چې دا واوري بايد ښه پام ورته وكړي چې د خداى روح كليساوو ته څه پيغام لري: څوك چې بريالى شي هغه ته به اجازه وركړم چې د خداى په باغ كې د حيات د ونې مېوه وڅوري!!!

دلته څو خبرو ته ستاسو پام راوړم:

- دا همغه ونه ده چې د بايبل په وينا د آدم عليه السلام په جنت كې ولاړه وه، خداى غوښتل چې آدم د هغه مېوه ونه څوري، نو هغه ته د ننوتلو په لارې كې ئې د لوڅو تورو څرخ ودراوو چې آدم ترې تېر نه شي او مېوه ئې ونه څوري او د ده لپاره تلپاتې رقيب او حريف جوړ نه شي!!!

- د بايبل له ليكونكي پوښتنه كوو: په دې رموزو كې كوم مهم او ژور مطالب نغښتي وو چې يوحننا غوښتل دښمنان پرې پوه نه شي؟ كه له دې نه د دښمن خبر بدل خطرناك وو ولې ئې توضيح كوي؟ ولې وايي چې له فانوس نه مراد كليسا ده او له ستورو نه مراد د كليسا مشران؟

- دا نور رموز ولې نه توضيح كوي؟ مونږ خو داسې انگېرو چې په خولې كې له تېرې تورې نه مراد تېره ژبه ده، له سپينو وښتانو نه زوروالى او د عمر او زمانې آخري پړاو، له ځلېدونكو سترگو نه مراد وقار او هيبت، له مسي پښو نه مراد دا چې د هغه مهال عسکر او فوځ به ئې په خدمت كې وي، دا ځكه چې د هغه مهال فوځيانو به د مسو خودونه او د پښو، لاسونو او سينو لپاره زغرې درلودې. كه مونږ اوس د دې رموزو په معنى پوهېږو نو آيا د يوحننا دښمنان هغه وخت په دې نه پوهېدل؟

• په دغه وخت کې خو ستاسو په وينا عيسى عليه السلام اعدام شو، شاگردان او پلويان ئې له سختو ابتلاءاتو سره مخامخ شول، ځينې ووژل شول او ځينې بنديان او ځينې د يوحنا په شمول تبعيد شول، چا دا جرأت هم نه شو کولى چې ځان مسيحي وگڼي او له عيسى عليه السلام نه دفاع وکړي، په دې سختو شرايطو کې څنگه د مسيحييت لپاره اووه کليساوې جوړې شوې؟ له دې نه خو په ډېر وضاحت سره معلومېږي چې دا کتاب د هغه مهال ليکنه نه ده، ډېر وروسته او هغه وخت چې مسيحييت په نړۍ کې خور شو، يو ځاى بل ځاى کليساوې جوړې شوې، په دغه وخت کې چا دا کتاب د يوحنا په نامه ليکلى!!

ځورېدلي کليسا ته د مسيح پيغام

دا د هغه چا پيغام دى چې پيل او پای دى، مړ شو او بېرته راژوندى شو!! پوهېږم چې زما لپاره له څومره کړاوونو سره مخامخ شوې يې او څومره نېستمنه او فقيره يې، خو په عوض کې ئې له آسماني شتمنۍ برخه منه يې، له هغو کفري خبرو هم واقف يم چې ستا مخالفين ئې کوي، دوى وايي چې يهودان د خداى زامن دي خو نه دي، ځکه د شيطان پلويان دي، له ستونزو او کړاوونو مه وېرېږه، ډېر ژر به شيطان ځينې له تاسو نه زنداني کړي چې تاسو و آزمويي، لس ورځې به وځورول شي خو ترمرگه وفادار پاتې شئ چې د تلپاتې ژوند تاج درپه سر کړم... څوک چې بريالى شي له دوهم مرگ نه به خوندي وي!!

د پرغامه کليسا ته د مسيح پيغام

هغې کليسا ته چې د غلط تعليم په وړاندې جدي غبرگون نښي، دا پيغام د هغه چا له لوري دى چې پوهېږي خپله دوه مخې تېره توره څنگه وکاروي، پوهېږم چې په هغه ښار کې يې چې د شيطان د حکومت مقر دى او خلک د شيطان عبادت کوي، خو سره له دې ما ته وفاداره پاتې شوې يې، حتى هغه وخت چې آنتيپاس زما وفادار شاهد د شيطان د پلويانو په لاس شهيد شو، ته زما په نسبت وفاداره او امين پاتې شوې، خو په تا کې يو عيب شته او هغه دا چې ته د هغو خلکو د

تعاليمو تر اغبز لاندې ځې چې د بلعام په څېر دي، چې اسرئيليان ئې زنا او د هغو شيانو خوړلو ته وهڅول چې د بتانو په نامه به نذر کېدل... نو توبه وکړه او خپله لاره بدله کړه!! که نه نو رابه شم او د خپلې خولې په تورې به ورسره وجنگېږم!! ... څوک چې بريالی شي (من) يعني هغه آسماني ډوډۍ به وځوري!! او زه به هغه سپينه ډبره ورکړم چې نوى نوم به پرې ليکل شوى وي، داسې نوم چې هيڅوک ترې خبر نه وي، مگر هغه څوک چې دا ډبره ترلاس کړي!!
پوښتنه کوو:

- (من) خو ډوډۍ نه بلکې دانې وې!! اسرئيليانو د همدې لپاره په موسى عليه السلام اعتراض وکړ چې دا خو ډوډۍ نه ده او تال له مونږ سره د ډوډۍ ژمنه کړې!!
- له دې بې معنا خبرو څخه څه جوړېږي چې زه به سپينه ډبره ورکړم، داسې نوم به پرې ليکل شوى وي چې څوک به پرې نه پوهېږي!! محال ده چې عيسى عليه السلام به داسې ناپرتې او بې معنى خبرې کړې وي!!

د طياتيرا کليسا ته پيغام

دا پيغام د خداى د زوى لخوا دى، چې سترگې ئې تېزې او پښې ئې د صيقل شوو مسو په څېر ځلېدونکې دي، ستا له نېکو عملونو خبر يم... خو يو عيب لري، ته هغې بنځې ته چې ايزابل نومېږي او ادعا کوي چې نبييه ده، اجازه ورکوي چې غلط تعليمات خواره کړي... او خلك بې لارې کړي... زه به هغه له خپلو ټولو فاسدو مريدانو سره د ناروغۍ په بستر څموم او په سخت مصيبت به ئې اخته کړم مگر دا چې زما خوا ته راستنه شي... له غلطو تعليماتو څخه زما مراد هغه تعليمات دي چې نوم ئې (ژور حقايق) پرې ايښى، ... څوک چې بريالى شي ... (هغه ته به قدرت ورکړم چې په ټولو قومونو په اوسپنيزې عصا سره حکومت وکړي، همغسې لکه زما پلار چې دا قدرت ما ته راکړ چې پر دوى حکومت وکړم، يوه ورځ به ټول د خټنو کوزو په څېر ختم شي، همداراز زه به د سباوون ستورى ورکړم!!!
دلته هم څو پوښتنې لرو:

- آيا له دې ژورو حقايقو نه مراد د يوحنا مکاشفه ده، ځکه ته دې ته د ژورو

حقایقو نوم ورکوي؟

- عیسی علیه السلام خو په هیچا حکومت ونه کړ، تلپاتې حکومت خو څه کوي د څو شپږو لپاره ئې هم حکومت ونه کړ، آیا دی به همداسې حکومت مسیحیانو ته ورکوي؟ ولې ئې دا حکومت ورنه کړ؟
- د دې خبرې معنی څه ده چې زه به د سباوون ستوری ورکړم؟! هیڅ پیغمبر او مصلح داسې بې معنی خبره نه کوي!!

د مسیح پیغام د سارد بې روح کلیسا ته

دا پیغام د هغه چا لخوا دی چې د خدای اووه گونې ارواح او اووه ستوري لري!! پوهېږم چې په ظاهر کې فعاله کلیسا یې خو په حقیقت کې مړه یې!! نو راوینښه شه... مه پرېږده هغه څه چې پاتې دي له منځه ولاړ شي!! ... زما خوا ته راوگرځه، که نه نو د غله په څېر به راشم او ته به ناڅاپي ونیولی شي... څوک چې بریالی شي سپینه جامه به ئې په برخه شي او زه به هم د ده نوم د حیات له دفتره پاک نه کړم، بلکې د خدای په وړاندې به ووايم چې دی زما دی!!

دا هم عجیبې او د نه منلو خبرې دي چې عیسی علیه السلام ته منسوب شوې، څنگه به عیسی علیه السلام وايي چې زه به دغله په څېر درشم!! او څنگه به هغه وايي چې د حیات په کتاب کې د چا نوم لیکل یا حذفول زما کار دی!!

د فیلا دلفیه مثالي کلیسا ته د مسیح پیغام

دا پیغام د هغه چا لخوا دی چې پاک او صادق دی او د داؤد کلي ورسره ده!! هغه دروازه چې دی ئې وتړي څوک ئې پرانیستلی نه شي او چې دی ئې پرانېزي څوک ئې تړلی نه شي!! تا بنه پېژنم، پوهېږم چې ډېر ځواکمن نه یې، خو بیا دې هم خپله هڅه کړې چې زما اطاعت وکړي... نو زه هم داسې دروازه ستا پر مخ پرانېزم چې څوک ئې تړلی نه شي!! ... ستا مخالفین به ستا پښو ته وغورځوم... له هغې بلا او مصیبت نه به دې وساتم چې ټوله نړۍ به پرې اخته شي!! ... څوک چې بریالی شي هغه به د خدای د کور مضبوطه ستنه کړم چې تل د خدای په وړاندې وي او هیڅکله

ترې ونه وځې، د خپل خدای نوم به هم پرې کېږدم!! تر څو زما د خدای د ښار، هغه اورشلیم برخه شي چې له آسمانه راځي!!
دلته هم ډېرې بې معنی خبرې عیسی علیه السلام ته منسوب شوي؛ څنگه به عیسی علیه السلام وایي چې زه به د خدای نوم پرې ږدم، له هغه نه به د خدای د کور ستنه جوړوم، د خدای دا ښار به له آسمانه راځي!! له یوحنا نه پوښتنه کوو: که دا کلي د داؤد کلي یي، نو هغه ولې د داسې کلي د درلودو خبره نه ده کړې!! هغه خو له ډېرو سختو ورځو سره مخامخ شوی، ډېر ځلې ئې دروازې پر مخ تړل شوي او دی ئې له پرانیستلو عاجز وو!!

د لائودیکیه کلیسا ته د مسیح پیغام

دا پیغام د هغه چا لخوا دی چې تل حقیقت په امانت سره بیانوي او د ټول خلقت منشأ دی!! زه تا ښه پېژنم چې نه سوړ یې او نه تود، کاش یو له دغو څخه وی، ... نو ځکه به تا له خپلې خولې استفراغ کړم او لرې به دې وغورځوم!! ته گمان کوې چې بډای یې او چې څه دې زړه وغواړي کولی ئې شي.... خو له دې غافل یې چې بدبخت، بې وزلی، روند او بر بند یې!! نو نصیحت درته کوم چې له ما نه تصفیة شوي سره زر، سپینه جامه او درمل واخله... څوک چې پر ما گران وي تنبیه کوم ئې، تا به هم تنبیه کړم... څوک چې بريالی شي زه اجازه ورکوم چې زما پر سلطنتي تخت زما خوا ته کښېني، همغسې لکه زه چې بريالی شوم او د خپل پلار خدای په څنگ کې د ده پر تخت کښېنستم!!

دلته هم گورئ چې د یوحنا په دروغجنې او له ځانه جوړې شوې مکاشفې کې دا مسخره خبره عیسی علیه السلام ته منسوب شوې چې زه د خدای پر تخت د ده په څنگ کې ناست يم او څوک چې بريالی شي زما په څنگ کې به زما پر سلطنتي تخت کښېني!! نه عیسی یا بل انسان د خدای پر عرش کښېنستی شي، نه عیسی سلطان او پاچا وو او نه سلطنتي تخت لري، د هغه د پیغمبرۍ مقام تر دې ډېر لوړ دی چې د سلطان او پاچا نوم ورکړی شي او داسې غلطې خبرې د ځان او الله تعالی په هکله وکړي!!

خو پوښتنې لرو:

- په دې اوو کلیساوو کې خو ځېنې ښې او ځینې بدې وې، څنگه د یوحنا په مکاشفې کې ټولې د فانوس په توګه ښودل شوې او مشران ئې د ستورو په توګه؟!!
- یوحنا د مکاشفې دا خبرې د مکاشفې په حالت کې لیکلې دي که هغه وخت چې مکاشفه پای ته رسېدلې او دی خپل طبیعي حالت ته راګرځېدلی؟ ځواب به حتماً دا وي چې وروسته ئې لیکلې، نو پوښتنه دا ده چې دا خطونه ئې او ټول هغه مطالب چې تر دې وروسته راځي او یوحنا ئې د همدې مکاشفې پیغام ګڼي، څنگه په یاد پاتې شوي؟! ولې صفا نه وايې چې دا کتاب یو چا د یوحنا په نامه لیکلی او خپل افکار ئې د یوحنا د مکاشفې په ښې کې وړاندې کړي؟!!

آسماني رويا

تر دې سرليک لاندې لولو: بيا همغسې چې آسمان ته مې کتل .. همغه غږ مې بيا واورېدو چې ما ته ئې ويل: بر راشه چې راتلونکې پېښې در وښيم، ناڅاپه د خدای روح احاطه کړم او ځان مې په آسمان کې وليد؛ اوه؛ څومره پرتمين وو!! يو تخت مې وليد چې داسې څوک پرې ناست وو چې د الماس په څېر ځلېدو، د ده چاپېر د زمرد په څېر د بوډۍ ټال (قوس قزح) راتاو وو، د تخت چاپېر څلرويشت واړه تختونه پراته وو، پر هغوی څلرويشت روحاني مشران ناست وو، چې ټولو سپينې جامې درلودې او د سرو زرو تاجونه ئې پر سر، له لوی تخت نه برېښنا او تالنده پورته کېده او د تالندې غرا تري اورېدل کېده، د تخت په وړاندې اووه څراغونه هم روښانه وو، دا اووه څراغونه همغه د خدای اووه ګونې ارواح دي!! د تخت په وړاندې د شيشې سيند تر سترگو کېدو، څلور ژوندي موجودات هم د تخت څلورو کونجونو کې ولاړ وو، چې مخکې او شا ته ئې سترګې درلودې، لومړی ئې د زمري په څېر وو، دوهم ئې د غوايي په څېر، درېيم ئې د انسان او څلورم ئې د الوتلو په حال کې عقاب ته ورته!! هر يوه شپږ وزرونه درلودل او تر وزرونو لاندې ډېرې سترګې، دوی شپه ورځ پر له پسې د خدای ذکر کاوو او ويل به ئې: قدوس، قدوس، قدوس دی خدای، قادر خدای چې وو، شته او رابه شي!! کله چې دغو

ژوندیو موجوداتو هغه چا ته جلال، حرمت او ستاینه وړاندې کړه چې پر تخت ناست وو او د تل لپاره به ژوندی وي، نو هغه څلرویشتم مشرانو ورته سجده وکړه، ... او خپل تاجونه ئې د ده د تخت په وړاندې وغورځول... او دا سرود ئې ووايو: خدایه! جلال، حرمت او قدرت له تا سره بنایي، ځکه ته د ټولو موجوداتو پیدا کوونکی یې... بیا مې د همدغه پر تخت ناست کس بنی لاس ته لیک ولیدو چې په اوو مهورنو مهر شوی وو، بیا مې یوه فرشته ولیده چې ویل ئې: څوک د دې وړ دی چې دا لیک پرانېزي او وئې لولي؟! .. په آسمان او ځمکې کې هیڅوک پیدا نه شو چې دا کار وکړي، ما له دې کبله وژړل چې ولې څوک پیدا نه شو!! خو له دغو څلرویشتمو مشرانو نه یوه راته وویل: مه ژاړه، وگوره، د یهودا د قبیلې زمري چې د داؤد له نسله څخه دی، دا اووه مهورنه او لیک پرانېزي، خو چې ومې کتل د زمري په ځای مې یو وری ولید چې د تخت په وړاندې د څلرویشتمو مشرانو په منځ کې ولاړ دی، په بدن باندې ئې داسې زخمونه معلومېدل چې د ده د مرگ باعث شوي وو، هغه اووه بنکران او اووه سترگې درلودې چې همغه د خدای اووه گونې ارواح دي چې د نړۍ ټولو برخو ته لېږل کېږي!! ... لیک ئې ترې واخیست، څلرویشتم مشران ورته سجده شول... دا نوی سرود ئې ووايو: ته د دې لیک د پرانیستلو او ویلو وړ یې ځکه چې ځان دې قرباني کړ... خلک دې د خدای لپاره وپېرل... سلطنت دې ورپه برخه کړ نو ځکه به پر ځمکه حکومت کوي!!! بیا مې په رؤیا کې په زرگونو فرشتې ولیدې چې د تخت او څلرویشتمو مشرانو چاپېر راغونډې وې او دا سرود ئې وایو: د خدای وری، چې ځان ئې د خلکو د ژغورنې لپاره قرباني کړ؛ د دې وړ دی چې د قدرت، دولت، حکمت، قوت، حرمت، جلال او برکت خاوند وي!!! بیا مې د ځمکې او آسمان ټول موجودات لیدل چې همدا سرود وایي... وري لومړی مهر پرانیستو... ناڅاپه مې یو کس ولیدو چې په سپین آس سور دی، لیندی ئې په لاس کې او تاج ئې پر سر، هغه اسپ زغلاوو چې په ډبرو جگړو کې بریالی شي!! بیا وري دوهم مهر پرانیستو، دا ځل سور آس راڅرگند شو، سور ته ئې توره ورکړی شوه چې وکولی شي صلح او آرامي له منځه یوسي او هرج و مرج راولاړ کړي، په نتیجه کې ئې په هر ځای کې جگړه پیل شوه، درېم مهر ئې پرانیستو، تور آس مې ولید چې د

سور په لاس کې ئې تله وه، دا غږ اوچت شو چې: يوه د غنمو ډوډۍ او يوه كيلو د اوربشو اوږه دې د يوه کارگر ورځنۍ اجوره وي، خو د زيتون غوړو او شرابو ته تاوان مه رسوه!! څلورم ئې پرانيستو او رنگ الوتې آس راڅرگند شو چې د سور نوم ئې مرگ وو، تر شا ئې بل آس روان وو چې د سور نوم ئې د مرو نړۍ وو، دوی دواړو ته اختيار ورکړی شو چې د نړۍ څلورمه برخه خلک د جگړو، قحطي، مرضونو او وحشي ځناورو په وسيله له منځه يوسي، کله چې ئې پنځم مېر پرانيستو نو د قربانۍ يو ځای راڅرگند شو، تر دې ځای لاندې مې د هغو خلکو روحونه وليدل چې د خدای د کلام د تبليغ او رښتونې شهادت ورکولو په وجه شهيدان شوي وو، دوی په جگ غږ ويل: اي خدايه! ... تر کله به زموږ انتقام نه اخلي؟ بيا هر يوه ته سپين څادر ورکړی شو او ورته وويلی شو: لږ نور دې استراحت وکړي چې د دوی نور ملگري هم ورسره يوځای شي، بيا ئې شپږم مېر پرانيستو، ناڅاپه زلزله راغله، لمر تګ تور شو او سپوږمۍ د وينو په څېر سره شوه، ستوري مې ليدل چې له آسمانه لاندې پر ځمکه توئېږي، داسې لکه خام انځر چې له ونې پر ځمکه پريوځي(له دې نه معلومېږي چې يو حنا د ستورو په هکله څه انگېرنه لري، گمان کوي چې ستوري به د وړو وړو گډو گډو څراغونو په څېر وي او کله چې پر ځمکه راپربوځي، د راپربوتو انځرو په څېر به وي، په دې نه پوهېدو چې د آسمان اکثر ستوري تر ځمکې ستر دي، که يو ئې هم په ځمکه راپربوځي نو ځمکه به داسې ټوټې ټوټې شي چې گردونه به ئې په آسمان کې خواره شي)... آسمان له منځه ولاړ (خو دی لا په آسمان کې دی!!)، غرونه او سيندونه له خپل خپل ځايه بې ځايه شول، هر څوک، پاچا او گدا او ... په غارونو کې پټېدل.. او دا هيله به ئې کوله چې ډبرې پرې راپربوځي... بيا مې څلور فرشتې وليدې چې د ځمکې په څلورو کونجونو کې ولاړې دي او نه پرېږدي چې څلور گونې بادونه پر ځمکه راشي، چې نور نو نه پانې وڅوڅېږي او نه د سيندونو څپې... بيا مې بله فرشته وليده چې له ختيځه راغله، د خدای لوی مېر ئې په لاس کې او دې څلورو فرشتو ته ئې وويل: لاس درتم کړئ... پرېږدئ چې د خدای د بندگانو تندي مېر کړم!! د هغو کسانو شمېر چې د يهودانو له قبيلو مېر شول يو سل څلورڅلوېښت زره وو، له هرې قبيلې دولس زره، بيا د

دولسو قبیلو نومونه اخلي (ټول یو اندازه په جنت کې د برخې وړ گڼي، هغه قبیلې هم چې د بایبل نور کتابونه ئې د دوزخ سوند بولي)، بیا مې لویه ډله د مختلفو ملتونو ولیده چې شمېرل ئې ممکن نه وو، چې سپینې جامې ئې اغوستې وې او د خرما خانگې ئې په لاسونو کې وې... دوی په جگ غږ ویل: زمونږ ژغورنه د خدای او وري له لوري ده، ... یوه مشر له ما وپوښتل: آیا دا د سپینو جامو خلک پېژنې؟ ... راته وئې ویل: دا هغه کسان دي چې له عذابه راوتلي، خپلې جامې ئې د وري په ونيو وینځلې او سپینې کړې دي!! ... اوس ... وري ورته خوراک ورکړی، له دې وروسته به نه وږې کېږي او نه تږې!! ... کله چې وري اووم مېر پرانیستو په آسمان کې نږدې نیم ساعت سکوت او خاموشي شوه، بیا مې اووه فرشتې ولیدې چې د خدای په وړاندې ودرېدې او اووه شپېلۍ ورکړې شوې، یوه بله فرشته د قربانۍ له ځای سره ودرېده، عطرنانک بوتې ورکړې شول چې د مؤمنانو له دعاگانو سره ئې یو ځای کړي او د خدای په وړاندې ځای کې ئې ودودوي، نو په دې وخت دا د عطرو بوی د مؤمنانو له دعاگانو سره یو ځای د خدای حضور ته لوړ شو، بیا دغې فرشتې د اور لوبښی د ځمکې خوا ته وغورځاوو، چې ناڅاپه رعد او برق او زلزله رامنځته شوه، په دې وخت هغه اووه فرشتې تیارې شوې چې شپېلۍ وغږوي، لومړۍ فرشتې خپله شپېلۍ وغږوله او ناڅاپه پر ځمکې ژلۍ، اور او وینې وورېدې، چې په دې سره د ځمکې درېیمه برخه او ونې او بوتې ئې وسوځېدل، د دوهمې فرشتې په شپېلۍ سره د غره په څېر یو شی سیند ته وغورځېدو، چې په دې سره درېیمه برخه کشتۍ غرقې شوې، او د سیند درېیمې برخې اور واخیست او درېیمه برخه کبان ئې مړه شول، (یعنې ده ټول په دقیقه توگه شمېرل او ورته معلومېده چې درېیمه درېیمه برخه ئې له منځه ځي!!)، د درېیمې فرشتې په شپېلۍ سره د سور اور په څېر یو ستوری په سیندونو او چینو ولوېدو، نوم ئې تریخ ستوری وو، په دې سره د ځمکې د اوبو درېیمه برخه ترخې شوې او ډېر ترې مړه شول!! په څلورمې شپېلۍ سره د لمر، سپوږمۍ او ستورو په درېیمې برخې سخت گوزار وشو چې درېیمه برخه ئې تکه توره شوه، په دې وخت کې مې یو عقاب ولید چې په لوړ غږ وایي: وای، وای، وای د ځمکې د اوسېدونکو په حال چې اوس به پاتې درې

فرشتې هم خپلې شپېلۍ وغږوي، د پنځمې فرشتې په شپېلۍ سره يو ستوری پر
ځمکه پرېوت، د يوه بې انتهاء کوهي کلي ورکړی شوې وه، کله چې ئې په دې کلي
سره دا کوهی خلاص کړ نو ستر دود ترې اوچت شو، دومره چې لمر او هوا ئې تياره
کړه، بيا له دې دود نه ملخان راووتل، د ځمکې مخ ئې پټ کړ، د لړمانو په څېر
نیشونه ورکړی شو، ورته وويلی شو چې له وانبو او بوټو سره به کار نه لرئ، يوازې
هغه کسان وچيچئ چې د خدای مېر ئې په تندي نه دی وهل شوی، دوی ته اجازه
ورکړی شوه چې تر پنځو میاشتو خلك وځوروی، ... خلك به د دوی له لاسه د مرگ
هيله کوي خو نه به مري، ملخان د آسونو په څېر او پر سر ئې تاجونو ته ورته شيان
ترسترگو کېدل، مخ ئې انسان ته ورته وو، د بنځو په څېر وېستان ئې وو، ... په دې
سره يوه بلا تېره شوه خو دوه لاپاتې وې!! د شپږمې فرشتې په شپېلۍ سره مې يو
غږ واورېدو چې ويل ئې: هغه څلور فرشتې آزادې کړئ چې د فرات په سيند کې
بنديانې دي!! دوی آزادې شوې او د خلکو درېيمه برخه ئې ووژل، وامې وړېدل چې
دوی دوه سوه ملیونه جنگيالي په واک کې درلودل، د دوی آسونه او سواره مې
وليدل .... ځينې په يوه رنگ او ځينې په بل رنگ... د آسونو لکۍ ئې د مار سر ته
ورته وې... څوک چې له دې بلا روغ ووتل بيا هم حاضر نه شول چې د خدای عبادت
وکړي او له گناهونو لاس واخلي!! بيا مې يوه فرشته وليده چې له آسمانه راکوزه
شوه (دلته داسې څه وايي چې گواکې دی په ځمکه دی، خو د رؤيا له مخې دی د
خدای خوا ته په آسمان کې دی)، شاوخوا ئې وریخ تاو وه، ... په لاس کې ئې وور
ليک باز ته ورته وو، يوه پنبه ئې په سيند او بله پر ځمکه کېښوده، د تالندې په څېر
غږ ترې اوچت شو او په ځواب کې ئې اوو رعدونو څه وويل، غوښتل مې د دوی
خبرې وليکم، خو له آسمانه راته وويل شو: لاس دې تم کړه، د رعدونو خبرې بايد
ونه ليکل شي!! (دلته هم داسې بنیې چې دی پر ځمکه دی او هر څه د مکاشفې په
ترخ کې ليکي!!)، دغې فرشتې لوړه وکړه چې نور به ځنډ نه کېږي!! بلکې د اوومې
فرشتې له شپېلۍ سره سم به د خدای منصوبه عملي شي!! بل غږ مې واورېدو چې
ويل ئې: ولاړ شه هغه ليک چې له فرشتې سره ده درواخله، نږدې ورغلم... ليک ئې
راکړ او راته وئې ويل: واخله او وئې خوره... لکه څنگه چې دې راته ويلي وو په

خوله کې مې خوږ ولگېدو خو په نس کې تريخ، بيا ئې راته وويل: ته بايد د قومونو، نسلونو، ژبو او پاچايانو په اړه نورې وړاندوينې هم وکړې، ما ته ئې د لرگي گز راکړ او راته وئې ويل: لاړ شه د قربانۍ د خای او معبد د منځ اندازه معلومه کړه او په معبد کې عبادت کوونکي وشمارة، خو غولی مه اندازه کوه، دا نورو قومونو ته پرېږده، دوی به دوه څلوېښت مياشتې سپېڅلې ښار تر پښو لاندې کړي!! خو زه به دوه شاهدان په خړو جامو کې ولېږم چې دوی به يو زر دوه سوه شپېته ورځې زما پيغام خلکو ته ورسوي!! دا دوه شاهدان د زيتون همغه دوه ونې او دوه د خراغ لوبښي دي!! چې د ټولې ځمکې د خدای په وړاندې ودرېږي!! څوک چې وغواړي دوی وځوروي په هغه اور سره به له منځه ځي چې د دوی له خولو راوځي!! دوی به په دغو درې نيمو کلونو کې دا قدرت لرې چې که وغواړي د باران د وړېدو مانع شي، چينې په وينو بدلې کړي او نړۍ په رنگ رنگ مصيبتونو اخته کړي!! د دوی د مأموريت په پای کې به له کوهي نه يو عجيب ځناور راووځي، د دوی په ضد به جگړه پيل کړي او دوی به ووژني!! د دوی جسدونه به درې نيمې ورځې په ستر ښار کې خلکو ته ښودل کېږي!! دا ښار به د فساد له مخې سدوم او مصر ته ورته وي او هغه خای دی چې د دوی خدای هم په صليب ووژل شو!! ... د دوی په مرگ به خلک خوشحالي کوي... خو خدای به ئې بيا راژوندي کړي... خلک به ووېرېږي، له آسمانه به غږ شي او دوی دواړه به لوړ ولاړ شي... سخته زلزه به راشي او د ښار لسمه برخه به له منځه ولاړه شي او اوه زره کسان به ووژل شي!! پاتې کسان به د خدای عبادت وکړي!! د اوومې فرشتې په شپېلۍ سره له آسمانه لوړ غږ تر غوږو شو چې ويل ئې: د نړۍ سلطنت زمونږ د خدای او د ده د مسيح په برخه شو او هغه تر ابده سلطان دی!! څلرو يشتو مشرانو سجده وکړه او وئې ويل: ... ستا ستاينه کوو چې خپل عظيم قدرت دې په خپل لاس کې ونيولو او سلطنت دې پيل کړ... اوس د خلکو تر منځ د قضاوت وخت دی... چې خپلو انبياوو او خدمتگارانو ته اجر او بدله ورکړي!! او هغه خلک له منځه يوسي چې په نړۍ کې ئې فساد کاوو!! په دې وخت کې د خدای کور په آسمان کې پرانيستل شو او د عهد صندوق څرگند شو!! برېښنا او تالنده، ژلۍ او زلزه راغله!! بيا يوه عجيبه منظره ترسترگو شوه... داسې

بنځه مې ولېده چې لمر ئې د جامې په توگه اغوستی وو، سپوږمۍ ئې ترپښو لاندې وه، په سر ئې د دولسو ستورو تاج وو، بنځه د زېږون په درد اخته او زېږولو ته سترگې په لار وه، ناڅاپه یو سور ښامار راڅرگند شو او وه تاجونه او لس ښکرونه ئې درلودل، په خپلې لکۍ سره ئې د ستورو درېیمه برخه پر ځمکه وغورځول (د آسمان یو ستوری په ځمکه نه ځایپرې خو ده د ټولو ستورو درېیمه برخه لیدلې چې پر ځمکې راپرېوتې!!!)، د بنځې مخې ته ودرېدو چې زوی ئې له ستوني تېر کړي، بنځې زوی وزېږاوه، چې پر ټولو قومونو به حکومت کوي... له پیدا کېدو سره سم ئې هغه د خدای لوري ته لوړ یووړ، خو مور ئې بېدیا ته وتښتېده، خدای هغه ځای ورته برابر کړی وو چې یو زر دوه سوه شپېته ورځې هلته تېرې کړي، بیا په آسمان کې جگړه پیل شوه، میکائیل له خپلو فرشتو سره له دې ښامار او خبیثو فرشتو سره ئې وجنگېدو، ښامار او ملگري ئې له آسمانه وشړل شوو، هو؛ دا ښامار همغه ابلیس دی چې ټول خلک ئې وغولول!!! (یعنې د ابلیس لښکرې هم فرشتې دي خو خبیثې فرشتې او دوی هم تر همدې وخته په آسمان کې اوسېږي، د دې جگړې په نتیجه کې به له آسمانه وشړل شي!!!)، په دې وخت کې غږ شو چې د خدای د نجات، قدرت او سلطنت او د مسیح د حقیقي حکومت وخت راوړسېدو... زمونږ وروڼو د وري په وینو سره مدعي ته ماتې ورکړه... کله چې ښامار ولیدو چې پر ځمکه راپرېوت (دا ښامار څو شېبې مخکې د بنځې مخې ته ولاړ وو، خو بیا د جگړې لپاره آسمان ته ورسېدو، له ماتې وروسته بېرته پر ځمکې راپرېوت!!!)، د بنځې په لوري ئې برید وکړ خو هغې ته د عقاب دوه وزرونه ورکړی شول چې بېدیا ته والوزي او هلته درې نیم کاله له ښامار نه خوندي وي!! د ښامار له خولې اوبه د سپل په څېر ووتې چې بنځه غرقه کړي خو ځمکې خوله پرانیسته او دا اوبه ئې تېرې کړې، بیا ئې د دې زمانو ته مخه کړه... بیا مې له سیند نه د یوه عجیب ځناو راوتل ولیدل... اووه سرونه او لس ښکرونه ئې درلودل!!! (یعنې د ښامار په څېر!!!)، ... ښامار خپل تخت، قدرت او اختیار ده ته وسپارو، ... د نړۍ ټولو خلکو د دې ځناور متابعت پیل کړ... دوه څلوېښت میاشتې ئې ... د کفر خبرې کولې!!! ... ځینې خلک به زنداني شي، ځینې به ووژل شي!!!... بل ځناور له ځمکې راووت... او د نړۍ له

ټولو خلکو ئې غوښتل چې د لومړي ځناور عبادت وکړي!! رنگ رنگ معجزې ئې خلکو ته ښودلې، له آسمانه به ئې اور راکوزاوو!... خلك ئې دې ته اړ کول چې پر ښي لاس او تندي يوه خاصه نښه ولگوي، هيڅوک نه توانېدو چې کوم کسب ترلاسه او خپل معيشت د هغه له لارې تأمين کړي، مگر دا چې د دې ځناور نوم يا عدد پر خپل ځان ولري!! د ده نوم د يوه انسان نوم دی او د نامه د حروفو عددې شمېره ئې ۲۲۲ ده (که همت لرئ نو د دې عدد مصداق معلوم کړئ، د يوحنا له خپل شيطان نه پرته بل څوک نه پرې پوهېږي!!)... بيا ليکي چې وری مې له يوسل څلوېښت زرو هغو نفرو سره وليدو چې هيڅ گناه ئې نه وه کړې او هيڅ دروغ ئې نه وو ويلې، په تنديو ئې د ده او د ده د پلار نوم ليکل شوی وو، بيا مې د ورانۍ فرشته وليده چې د بابل د ورانېدو خبره ئې کوله، بله فرشته مې وليده چې ويل ئې چا چې د هغه ځناور عبادت وکړ د خدای غضب به پرې نازل شي... بيا مې له آسمانه شهادو او ته يو زېری واورېدو!! ... بيا مې د ورېځو پر سر داسې څوک وليدو چې انسان ته ورته وو،... يوې فرشتې ورته وويل: پاڅه لور دې وکاروه د لو وخت دی!! بله فرشته هم له لور سره له آسمانه راغله... انگور ئې ورپېل او د خدای د غضب په لوی لوبښي کې ئې واچول.. دومره ئې ترپښو لاندې کړل چې د وينو داسې رود ترې وبهېدو چې اوږدوالی ئې د ۱۶۰۰ د غښو د وېشتلو په اندازه او لوړوالی ئې دومره چې د يوه آس خولې ته رسېدو... بيا مې اووه فرشتې وليدې چې اووه بلاوې ئې له ځان سره درلودې چې پر ځمکه ئې رانازلې کړي چې په دې سره د خدای غضب سوړ شي... بيا مې د سيند غاړې ته يو بريالی ټولگی وليدو چې د موسی سرود ئې وايو... له مقدس ځای نه مې واورېدل چې دغو اوو فرشتو ته وايي: ولاړې شئ او د خدای د غضب جامونه پر ځمکه تش کړئ!! لومړی جام د زخم جام وو، دوهم جام ئې مرگ په سيند کې، په درېيم جام اوبه وينې شي، څلورم ئې د سوځونکي حرارت جام وو، پنځم ئې د تيارې جام وو، په شپږم جام سره د سيند اوبه وچې شوې، اوومې فرشتې خپل جام په هوا کې تش کړ او له مقدس ځای نه دا غږ لوړ شو چې هر څه پای ته ورسېدل... داسې زلزله راغله چې مثال ئې چا نه وو ليدلی.. د بابل ښار درې برخې شو، نور ښارونه هم نسکور شول... جزېرې ختمې او غرونه نسکور شول... له دغو

اوو فرشتو څخه يوه راغله او راته وئې ويل: له ما سره راشه او وگوره چې په هغې فاحشي به څه راځي چې د نړۍ د اوبو پر سر ناسته او پاچايانو ورسره زنا كړې او د نړۍ خلك د دوى د زنا له شرابه مست دي!! ... هغه مې د يوه سره ځناور د پاڅه وليده... په تندي ئې ليكل شوي وو: لوى بابل د نړۍ د فاحشو او فساد مور... بيا مې بله فرشته وليده چې له آسمانه راغله او وئې ويل: لوى بابل وران شو... (دلته يوحنا په خپلې مكاشفې كې د اسرئيليانو پر ستر دښمن بابل باندې ښه زړه سپروي او څو نور عنوانونه هم ورته ځانگړې كوي)... بيا وايي چې د (خدای كلمه) مې پر سپين آس وليده... جامې ئې په وينو سرې وې... له خولې ئې تېره توره راووتله چې بې ايمانه قومونه پرې وځپي... په جامو او وړانه ئې ليكل شوي وو: د پاچايانو پاچا... بيا مې فرشته وليده چې هغه ښامار ئې په زنجيرونو وتاړو او د زرو كلونو لپاره ئې په كوهي كې واچاوو چې تر زرو كلونو پورې خلك ونه غولولى شي!!! بيا مې پر تختونو ناست هغه كسان وليدل چې د قضاوت اختيار وركړى شو او د هغو كسانو ځانونه مې وليدل چې د عيسى د پيغام د رسولو په وجه شهيدان شوي وو، ... دوى نوى ژوندون پيل كړ او له مسيح سره ئې زر كاله حكومت وكړ (يعني دا چې يوحنا دا زر كاله هم په دې مكاشفه كې ليدلي!!)، دا لومړى قيامت دى، بل قيامت به د دغو زرو كلونو په پاى كې راځي!! هغه وخت به نور مړي هم راژوندي كېږي!!، (خو د عيسى له تلو نه دا دى نږدې دوه زره كاله تېر شول خو هغه قيامت رانه غى او هغه زر كاله هم رانغلل چې دوى به د عيسى په څنگ كې حكومت كولو!!)، يوحنا يو ځل بيا وايي چې شيطان به د دغو زرو كلونو په پاى كې آزاد شي، د جوج ماجوج فوځ به جوړ كړي، شمېر به ئې د شگو په اندازه وي، دوى به اورشليم محاصره كړي خو له آسمانه به اور راشي او دوى به وسوځوي!! (دا كار هم د زرو كلونو په پاى كې ونه شو!!)، بيا شيطان د اور په سيند كې واچول شو چې تر ابده هلته پاتې شي، (دا كار هم ونه شو، شيطان لاهمغسې د سابق په څېر ژوندى دى او لښكرې جوړوي)، بيا مې لوى سپين تخت وليدو، داسې څوك پرې ناست وو چې په ليدو سره ئې ټول خلك خواره واره شول، بيا مې مړي وليدل چې د خدای په وړاندې ولاړ دي... مړي محاكمه شول... بيا مړي او مرگ د همدې اور په سيند كې وغورځول شول او يوازې

هغه څوك ژوندي پاتې شول چې د ژوند په دفتر كې ئې نومونه ليكل شوي وو!!
(يعني يهودان چې نومونه ئې د خداى په كتاب كې ليكل شوي ژوندي پاتې شول او
نورو قومونه له مرگ سره يو ځاى په دائمي مرگ محكوم شول!!)، نوى آسمان او
نوى ځمكه مې وليده... ما يوحنا نوى اورشليم وليدو چې له آسمانه ځمكې ته
راغى... غږ شو او راته وئې ويل: له دې وروسته به د خداى كور د خلكو په منځ كې
وي، خداى به له دوى سره يو ځاى ژوند كوي!! بيا يوه فرشته راغله او ما ته ئې
وويل: راشه د وري ناوې وگوره... د اورشليم ښار مې وليدو چې له آسمانه
راكوزېږي... د فرشتې په لاس كې د سرو زرو گز وو چې ښار اندازه كړي... معلوم
شو چې ښار مربع دى، لوړ والى ئې هم د طول او عرض په اندازه وو (غلط شوى،
داسې ښار ته بايد مكعب ووايي، نه مربع، په مربع كې لوړولى نه وي)، هره ضلع ئې
د دولس زرو غشو د ويشتلو په اندازه، (كه هر غشى دوه سوه متره وگڼو نو دوه لكه
څلوېښت زره گزه، كه د نړۍ ټول ښارونه سره يو ځاى او سر به سر كړئ نو داسې
عجيب ښار نه شي ترې جوړېدى چې طول، عرض او لوړوالى ئې دوه سوه څلوېښت
كيلومتره وي)، د ښار دېوال هم يو سل څلوېښت گزه وو، په خپله ښار له خالصو
سرو زرو جوړ شوى وو.... په خپله ځلېدو او رڼا ته ئې ضرورت نه وو، ... بيا ئې د
ژوند سيند راوښود چې د خداى او وري تر تخت لاندې بهېدو... په ښار كې هيڅ بد
شى نه وو، دا ځكه چې د خداى او وري تر تخت هلته وو، ... بيا فرشتې راته وويل: دا
خبرې ټولې رښتيا او د اعتماد وړ دي... عيسى وايي: زه ډېر ژر راځم... ما يوحنا دا
ټول شيان وليدل او په گونډه شوم چې دغې فرشتې ته سجده وكړم، خو هغې يو ځل
بيا له دې نه منع كړم او راته وئې ويل: مونږ ټول د عيسى خدمتگاران يو، يوازې د
خداى عبادت وكړه (يعني عيسى خداى دى او مونږ ټول بايد د ده عبادت وكړ!!)...
بيا ئې ما ته امر وكړ چې د دې كتاب وړاندوينې ټولو خلكو ته وكړه... او د كتاب په
پاى كې ليكي: څوك چې په دې كتاب كې څه اضافه كړي يا څه ترې كم كړي، هغه
بلاگانې به پرې راشي چې په دې كتاب كې ليكل شوې!!!

دا د يوحنا د خبرو يوه لويه برخه وه، دې ته ورته ډېرې نورې خبرې ئې هم كړې
دي چې ما ونه غوښتل تر دې زيات ستاسو وخت پرې ضايع كړم، لومړنۍ برخه مې

د دې لپاره په بشپړه توګه ترجمه کړه چې له دې نه نورې برخې قیاس کړئ .

که تاسو د دې مکاشفې ټولې هغه ورځې، میاشتې او کلونه حساب کړئ چې یوحنا ښودلې نو نه یوازې د یوحنا تر ټول عمر به ئې د کلونو شمیر زیات ومومئ بلکې وبه ګورئ چې څو پېړۍ نیسي، خو یوحنا وایي چې دا ټولې پېښې ئې د څو شپږو مکاشفې په دوران کې لیدلې!!

په دې مکاشفې کې هومره مسخره، د خدا وړ، خوشې، بې بنسټه او خرافي خبرې تر سترګو کېږي چې ښایي د نړۍ د هېڅ خرافي مذهب په کتابونو کې به ئې څوک بېلګې ونه مومي!!

زمونږ اعتراض په دې نه دی چې ولې دلته د رمز ژبه کارول شوې او ولې لیکوال خپلو افکارو او نظریاتو ته د مکاشفې بڼه ورکړې، ډېرو لیکونکو دا اسلوب کارولی، شکسپیر هم په خپلو ډرامو کې دې ته ورته اسلوب غوره کړی، علامه اقبال لاهوري هم د دوو سترو منافقینو د معرفي په اړه همدا طریقه کارولې، اعتراض مو د دې مکاشفې په محتوا او کیفیت دی، د محتوی او کیفیت له پلوه د یوه عادي ډرامه لیکونکي له ساده ډرامې سره هم نه شي مقایسه کېدلی، کاش د بایبل لیکونکي د دې بې محتوی او بېهوده مکاشفې په ځای د شکسپیر ډرامو ته ورته کومه لیکنه راوړې وی!! که تاسو دا مکاشفه د اقبال د یوه ډېر ښکلي شعر سره مقایسه کړئ چې د یوې مکاشفې یا رؤیا په بڼه کې ئې لیکلی او د انگریزانو د دوو منافقو جاسوسانو؛ میر جعفر او میر صادق د ناپاکو ارواحو حالت او برخلیک ئې په کې انځور کړی او ښودلې ئې ده چې د دوی ناپاکې روح ته د جهنم دروازه هم خلاصه نه شوه او ورته وئې ویل چې ستا لپاره دلته مناسب ځای نه شته!!! وبه ګورئ چې د یوحنا مکاشفه ډېره بې محتوا او پرېوتې ده، خو د علامه اقبال دا شعر ډېر ښکلي او اغېزناک!!

دا باید واضح کړم چې بایبل تردې د مخه د حزقیال نبی د رؤیا تر نامه لاندې هم دې ته ورته رؤیا راوړې، خو هلته د خدای، عرش، فرشتو او نورو په اړه داسې څه ویل شوي چې د یوحنا له مکاشفې سره ژور توپيرونه لري، هلته داسې لیکل شوي: په یوه خوب کې مې یو طوفان ولیدو چې له شماله زما په لور راروان دی، په

مخکې ئې د اور لوخړې خوځېدې، د نور يوه کړۍ ترې راتاو وه او په منځ کې ئې د ځلانده فلز په څېر يو شى ځلېدو، بيا د لوخړو له منځه څلور عجيب موجودات چې انسان ته ورته ول راڅرگند شول، خو هر يوه څلور مخونه او دوه جوړې وزرونه درلودل، پښې ئې هم د انسان پښو ته ورته وې، خو ګوتې ئې د سخوندر نوک ته ورته وې او د ځلانده فلز په څېر ځلېدلې، د هر وزر لاندې مې انسان ته ورته لاسونه ليدل، د وزرونو پاى ئې سره وصل وو، مخامخ به ئې تګ کاوو پرته له دې چې راوګرځي!! هر يوه څلور مخونه درلودل: مخکنى ئې د انسان د مخ په څېر، بنى ئې د زمري په څېر، کينى ئې د غوايي په څېر او شاتنى ئې د عقاب په څېر!! (يوحنا دا څلور بېل بېل موجودات گڼي خو حزيقال ئې د څلورو مخونو يو موجود!!)، هر يوه دوه جوړې وزرونه درلودل، چې يوه جوړه ئې پرانستلې وه او د بل موجود د وزرونو څوکو ته به رسېدل او بلې جوړې د دوى بدن پوښلې وو، کوم ځاى ته چې به د دوى روح تله په همغه لوري به تلل، له دې پرته چې بل لوري ته کاره شي!! د دغو موجوداتو په منځ کې د بلو سکروټو په څېر شيان خوځېدل، چې له منځه ئې برېښنا راوته، دا ژوندي موجودات هم د برق په څېر تېز تېز مخکې شا ته خوځېدل، ... څلور څرخونه مې وليدل، تر هر يوه لاندې يو څرخ، د زبرجدو په څېر ځلېدل او يوه بل ته ورته ول، د هر څرخ منځ کې بل څرخ وو، د همدې لپاره په دې توانېدل چې په هر لوري وڅوځېږي پرته له دې چې راوڅرخي، څرخونو داسې پرې درلودې چې له سترگو ډکې وې، (يوحنا دا سترگې تر وزرونو لاندې بښي!!)... کله چې به دغه موجودات خوځېدل نو څرخونه به هم ورسره خوځېدل، چې له ځمکې به پورته کېدل نو څرخونه به ورسره پورته کېدل او چې ودرېدل به نو څرخونه به هم ودرېدل، دا ځکه چې د دغو څلورو موجوداتو روح په څرخونو کې هم وه، نو دا موجودات او څرخونه د خپلې روح تر حکم لاندې ول (يوحنا د څرخونو يادونه نه کوي)، ... د هر يوه د سر له پاسه صفحې ته ورته څه خور وو چې د شيشې په څېر به ځلېدو او انسان به ئې وپراوو، د دغې صفحې لاندې د دوى وزرونه داسې پرانيستي وو چې د يوه وزر به د بل وزر ته رسېدو، ... کله چې به الوتل نو غږ به ئې داسې وو لکه د ساحل د څپو غږ، يا د خداى غږ يا د يوه لوى لښکر چيغې (يعني ده د خداى غږ

پېژندو)، کله چې به ودرېدل نو وزرونه به ئې راتیت کړل، له هر ودرېدو سره به د صفحې له سر نه یو غږ اورېدل کېدو، د صفحې په سر د یوه ښکلې پاچایۍ تخت په څېر یو شی تر سترگو کېدو، داسې لکه چې له شنو یاقوتو جوړ شوی وي او د دې تخت له پاسه داسې ذات ناست وو چې انسان ته ورته وو، له ملا پورته داسې برېښېدو لکه په اور کې سور شوی فلز او له ملا لاندې لکه د اور ځلاندي لمبې، شاوخوا ئې نور راتاو وو او په دې نور کې د بوډۍ د ټال (قوس قزح) ټول رنگونه تر سترگو کېدل، د خدای پرتمین حضور داسې ما ته راڅرگند شو....

دا په اصل کې نه خوب او رؤیا ده او نه مکاشفه، بلکې د خدای، عرش، قیامت او فرشتو په اړه د بایبل خرافي عقاید دي چې د خوب او مکاشفې بڼه ئې ورکړې او دا ښایي د دې لپاره چې له یوې خوا عوام د وینې تر خبرو د خوب او مکاشفې په خبرو ژر باور کوي او له بلې خوا که څوک اعتراض کوي نو بایبل په آسانی ځواب ورکوي او ورته ووايي: دا خو د حقیقې رؤیا او د یوحنا مکاشفه ده!! نه بحث ته ضرورت لري او نه ځواب ویلو ته!! د یوحنا د مکاشفې تر نامه لاندې خو ئې د خرافاتو کچه هغه ځای ته رسولې چې د بایبل کتاب ئې له دې پلوه د نړۍ د ټولو خرافي کتابونو په سر کې راوستی.

• په دې خوبونو او مکاشفو کې بایبل د تل په څېر خدای له انسان سره تشبیه کړی، له انسان سره ئې توپیر یوازې په دې کې دی چې (له ملا پورته داسې برېښېدو لکه په اور کې سور شوی فلز او له ملا لاندې لکه د اور ځلاندي لمبې، شاوخوا ئې نور راتاو وو...)، عرش ئې د پاچایانو ښکلې تخت ته ورته، د عرش حمله ئې داسې څلور فرشتې چې هر یو ئې څلور سرونه او څلور وزرونه لري، یو سر ئې انسان ته، بل ئې زمري ته، بل ئې غوايي ته او بل ئې عقاب ته ورته دی!!! خو یوحنا له څلورو مقربو فرشتو چې جبرائیل، میکائیل، اسرافیل او عزرائیل دي، څلور ژوندي موجودات جوړ کړي.

• د قیامت په اړه هم د بایبل عقیده په دې مکاشفې کې انځور شوې.

• که بایبل د آسمان دا ستر ستر ستوري له وړو وړو او مو انځرو سره تشبیه کوي، نو په دې هم حیرت مه کوئ چې خپل خدای له اوسپنیز انسان سره، عیسی

عليه السلام د قربانی له وري سره، څلور مقربې فرشتې له څلورو څلور سرو موجوداتو سره، يا يوه له انسان سره، بله له زمري سره، بله له غوايي سره او بله له عقاب سره، تشبیه کوي!! او عرش د پاچايانو له تخت سره او حمله ئې له باروړونکو حيواناتو سره!! او شيطان له بنکروړ بنامار سره!! د يوه هونبیار انسان لپاره دغه مکاشفه کافي ده چې پوه شي بايبل له څومره خرافاتو ډک دی!!

- يو پیغمبر خو پرېرېده هيڅ مؤمن انسان به د الله تعالی په هکله نه داسې خوب وگوري او نه داسې مکاشفه او نه به په خپل ذهن کې داسې غلط او ناقص انځور جوړ کړي!! دا يو شیطاني خوب او يوه ابلیسي مکاشفه کېدی شي خو په هيڅ صورت کې يوه رحمانی مکاشفه او خوب نه شي کېدی!!

د یوحنا لیکونه

لومړی لیک

بایبل لیکي چې یوحنا د عیسی له نږدې شاگردانو څخه وو، دی او ورور ئې یعقوب د ځیږ او توندو اخلاقو خاوندان وو، د همدې لپاره مسیح دوی (د رعد زامن) ونومول، دا د ده لیک گڼي چې په دې الفاظو پیل شوی: د خدای حیات بڅښونکې (کلمه) په ابتداء کې موجوده وه، ما په خپلو سترگو لیدلې او د ده خبرې مې اورېدلې او په خپل لاس مې لمس کړې، دا کلمه د خدای له لوري راغله او مونږ ته ئې ځان راڅرگند کړ او مونږ شهادت ورکوو چې هغه مو لیدلی، یعنی عیسی مسیح مو لیدلی، هغه تلپاتې ژوند دی، هغه له پلار سره وو، خو وروسته ئې ځان مونږ ته راڅرگند کړ!!!... دا دی هغه پیغام چې خدای مونږ ته راکړی چې تاسو ته ئې ورسوو: ... خدای نور دی او هیڅ تیاره په کې نه شته... که مونږ د مسیح په څېر د خدای د حضور په نور کې ژوند وکړو نو ... د خدای د زوی عیسی وینې به مونږ له گناه پاک کړي... ځکه عیسی مسیح زموږ د گناهونو د پاکولو لپاره خپل ژوند فدا کړ... گناه مه کوه، خو که گناه درنه وشوه داسې څوک شته چې د خدای په وړاندې زموږ واسطه شي او زموږ لپاره معافي ترې وغواړي!! هغه زموږ د گناهونو تاوان ورکړی، .. هغه نه یوازې زموږ د گناهونو لپاره بلکې د ټولو انسانانو د گناهونو لپاره فدا شو!! څنگه پوه شو چې خدای پېژنو؟ لار ئې دا ده چې خپل زړه ته ځیر شو او وگورو چې آیا د خدای د احکامو عملي کولو ته چمتو یو که نه؟ څوک چې وایي خدای پېژنم خو د ده احکام نه په ځای کوي دروغ وایي!!!... څوک چې وایي مسیحي یم باید د مسیح په څېر ژوند وکړي،... زامنو! د دنیا پای رانږدې شوی..د مسیح

دښمن، دجال د راتلو په اړه به مو حتماً څه اورېدلي وي، اوس هم د مسيح مخالفين هر ځای تر سترگو کېږي... له همدې نه پوهېږو چې د دنيا پای رانږدې شوی!! د مسيح دا مخالفين له مونږ سره وو... خو له مونږ نه بېل شول او دا بنسټي چې دوی اصلاً له مونږ سره نه ول... څوک چې ووايي: عیسی همغه موعود مسيح نه دی، دروغجن دی، همدا دجال دی... تاسو پوهېږئ چې خدای په مطلقه توگه نېک او غوره دی، نو په دې هم پوه شئ: څوک چې نېکي کوي د خدای زوی دی!! وگورئ مونږ څومره پر خدای گران یو، مونږ ئې خپل زامن گڼلي یو؟ او مونږ حقیقتاً همداسې یو!!... تاسو پوهېږئ چې مسيح انسان شو چې زمونږ گناهونه پاک کړي!!... څوک چې نېک کار کوي د خدای د کورنۍ غړی دی او څوک چې گناه کوي د شیطان زوی دی... له دې لارې معلومولی شو چې څوک د خدای زوی دی او څوک د شیطان زوی!!... رښتونی او دروغجن معلم او مبلغ له دې نه معلومولی شئ چې پوښتنه ترې وکړئ: آیا په دې ایمان لرې چې عیسی مسيح د خدای زوی واقعاً انسان شو که نه؟ که ئې ایمان درلود نو پیغام ئې د خدای له لوري دی او که نه نو پیغام ئې د خدای له لوري نه دی بلکې د دجال له لوري دی!!! څوک چې په دې ایمان ولري او په ژبه ووايي چې عیسی د خدای زوی دی، نو خدای د ده په وجود کې مېشت دی او دی په خدای کې!!!... مونږ پوهېږو چې عیسی د خدای زوی دی، ځکه خدای دوه ځلې له آسمانه دا حقیقت اعلان کړ، یو ځل د ده د تعمید پر مهال او بل ځل د ده له مرگ نه لږ د مخه!!! خدایي روح چې د رښتونولۍ او صداقت مظهر دي هم دا تائیدوي چې مسيح د خدای زوی دی (یعني زمونږ زړه هم په دې شهادت ورکوي) ..

دا د یوحنا د لیک خلاصه ده، چې څو خبرې ئې د غور وړ دي:

- مسيح د خدای کلمه گڼي او وایي چې په ابتداء یعنی ازل کې وه، خو ورپسې مغالطه کوي او داسې بنسټي چې گواکې ده دا کلمه په ازل کې لېدلې، حال دا چې که دا لیکونکی واقعاً یوحنا د عیسی علیه السلام شاگرد وي نو دی ئې په خپلو سترگو لیدلی او خبرې ئې اورېدلې، نه هغه کلمه چې د عیسی بڼه ئې غوره کړه!!
- دا هم یوه مغالطه ده چې عیسی علیه السلام ته په دې خاطر د کلمې لفظ

کاروي چې ثابتہ کړی دی په ازل کې له پلار سره یو ځای وو او تلپاتی ژوند دي يعني ازلي او ابدي دی!! عیسی علیه السلام ته د کلمې لفظ په دې خاطر نه دی کارول شوی چې هغه د انسان په بڼې کې د خدای کلمه ده او یا د خدای له ذات نه بېل شوی، دا غلطه خبره چې څوک کوي هغه باید د ټولو مخلوقاتو په باره کې همدا خبره وکړي، نور مخلوقات هم د الله تعالی په امر او یوې کلمې سره پیدا شوي، په کلمې سره د دوی پیداېښت په دې معنی نه ده چې ټول د الله تعالی له ذات نه رابېل شوي او په ازل کې وو!! د عیسی علیه السلام په اړه دا خبره کول همدومره غلطه ده لکه د نورو مخلوقاتو په اړه. دا خبره یا ماترليستان کوي یا هغه چې په وحدت الوجود باور لري او ټول مخلوقات د خدای له ذاته او ازلي او ابدي گڼي، تاسو په خپله منئ چې عیسی علیه السلام له خپلې مور مريمې پیدا شوی، ماشوم وو ورو ورو ستر شوی او د انسان ټولې ځانگړتیاوې ئې درلودې!! عقل حکم کوي چې په څه کې بدلون راځي او له یوه حالت نه بل ته اوږي هغه نه ازلي کېدی شي او نه ابدي، حتماً پیل او پای لري، ډېر کم عقله انسان به بدلېدونکي شي ته د ازلي او ابدي ذات په سترگه گوري. د تفصیل لپاره رجوع وکړئ په عیسی باندې د کنعاني بنځې ایمان سرليک لاندې بحث ته.

• یوحنا له یوې خوا وايي: څوک چې نېکي کوي د خدای زوی دی!! څوک چې نېک کار کوي د خدای د کورنۍ غړی دی او څوک چې گناه کوي د شیطان زوی دی... له دې لارې معلومولی شو چې څوک د خدای زوی دی او څوک د شیطان زوی!! يعني هر نېک انسان د خدای زوی دی او وايي: وگورئ مونږ څومره پر خدای گران یو، مونږ ئې خپل زامن گڼلي یو؟ خو له بلې خوا یوازې عیسی د خدای یوازنی زوی گڼي!! دا هم یوه مغالطه ده، په یوه ځای کې زوی په مجازي معنی اخلي او په بل ځای کې په حقيقي معنی!! په پوره يقين سره ویلی شو چې د زوی لفظ په حقيقي معنی اخیستل یو له هغو کرکجنو تحریفونو څخه دی چې په بايبل کې ئې ډېر مثالونه مومو!! پوښتنه دا ده چې تاسو ولې دا د (زوی) لفظ په یو ځای کې په مجازي معنی اخلي او په بل ځای کې په حقيقي معنی، که مسیح د خدای زوی وي نو بیا خو به داؤد، سلیمان او ټول اسراییليان د خدای همداسې زامن وي لکه

مسیح!! بیا خوبه هر نېك بنده هم د خدای همداسې زوی وي لکه مسیح!! تاسو مونږ ته راوښیئ چې د بايبل خدای په کوم کتاب کې وييلې دي چې عیسی له ما نه پیدا شوی زوی دی؟ هغه دوه موارد چې یوحنا ورته گوته نیسي په دواړو کې فقط دومره ویل شوي: دا مې هغه زوی دی چې پر ما گران دی!! دا خبره خو یوحنا د ټولو مسیحیانو په ارتباط کوي او وایي: وگورئ مونږ څومره پر خدای گران یو، مونږ ئې خپل زامن گڼلي یو!!

• یوحنا د رښتونې او دروغجن معلم او مبلغ د پېژندو لپاره همغه معیار کارولی چې پولس کارولی او وایي: چا چې مسیح د خدای زوی وگڼلو رښتونی دی او چا چې دا خبره ونه کړه دروغجن دی او پیغام ئې د دجال له لوري دی!! حال دا چې خبره د دې عکس ده، چا چې عیسی علیه السلام د خدای زوی وگڼلو شیطان دی او وینا ئې د دجال وینا!!

د یوحنا دوهم لیک

دا لیک چې یوازې یوه پاڼه ده، د یوې مېرمنې په نامه لیکل شوی، په لیک کې د دې وضاحت نه دی شوی چې دا مېرمن څوک ده، خو لوستونکي ته دا انتباه ورکوي چې ښایي د مریم علیها السلام په نامه لیکل شوی وي!! اما دا چې ولې د نامه له یادولو ډډه شوې، زما انتباه دا ده چې د یوحنا او د عیسی علیه السلام د شاگردانو په نامه لیکل شوي خطونه ټول جعلی دي، بل چا د عیسی علیه السلام د شاگردانو په نامه لیکلي، لیکونکي ئې هم بېل بېل نه دي، بلکې یو کس دی، الفاظ، د لیکنې اسلوب او محتوی ئې سره ورته ده، په ټولو کې په معینو خبرو ترکیز شوی، همغه خبرې چې د لومړي ځل لپاره پولس په مسیحیت کې اختراع کړې!!

لیک داسې پیل شوی: د کلیسا روحاني مشر یوحنا لخوا درنې مېرمنې او اولاد ته ئې چې نه یوازې زه بلکې ټوله کلیسا د زړه له تل نه ورسره مینه لري، دا محبت د هغه په وجه دی چې زموږ په بدن کې دی او د تل لپاره به په مونږ کې پاتې وي!! د پلار خدای او زوی ئې عیسی مسیح له لوري دې فیض او سوکالي ستاسو په برخه وي... ټگمارو معلمینو ته مو پام وي چې په دغو ورځو کې

ئې شمېر په زياتېدو دی، دوی دا نه مني چې عیسی مسیح د یوه انسان په توگه او زمونږ د بدن په څېر بدن سره دې عالم ته راغی، هو؛ دوی د حقیقت او مسیح مخالف دي!!... په پای کې لیکي ډېرې خبرې راسره دي، نه غواړم په خط کې ئې درته ولیکم، امېد دی هلته درشم او درسره وگورم او مخامخ سره وغږېږو!!

گورئ چې د دې لیک هغه اساسي خبرې چې لیکوال پرې تأکید کړی دا دي: خدای پلار، زوی خدای، مسیح د انسان په توگه له آسمانه ځمکې ته راغلی، څوک چې دا خبره نه مني تگمار مبلغ دی!!

د یوحنا درېیم لیک

دا لیک د یوحنا لخوا غایوس نومې کس ته لېږل شوی، د یوحنا مخکنی لیک ته ورته دی، خو تر هغه ډېر مختصر، یوازې یوه صفحه ده او د پام وړ او مهمه خبره په کې نه شته.

د يعقوب ليك

د بايبل دا مختصره رساله تر ټولو كتابونو او رسالو ئې غوره رساله ده، له خو محدودو برخو پرته ئې نور ټول داسې مطالب لري چې له الهي كتابونو نه اخيستل شوي. كه د دې رسالې مطالب د قرآن او حديث په رڼا كې وڅېړو نو د هرې جملې لپاره به ئې يو آيت او حديث ومومو. دې ته ترجيح وركوم چې د دې رسالې د ځينو برخو ژباړه وړاندې كړم.

بايبل تر دې سر ليك لاندې ليكي: په دې ليك كې د مسيح ورور يعقوب چې د اورشليم د كليسا اسقف وو، هغو كسانو ته چې مسيحي شوي وو ليكي: دا كافي نه ده چې څوك دعوا وكړي چې په خداى ايمان لري او مسيحي دى، بلكې بايد په خپلو عملونو سره دا خبره ثابته كړي، د يوه مسيحي عمل دا دى چې بايد د خداى اوامرو ته التزام ولري او رښتوني مسيحي هغه دى چې د خداى د اوامرو مطابق عمل كوي.

د دې رسالې مهم ټكي دا دي:

- كله چې ستونزې او آزمويڼې له هرې خوا درباندي برید كوي، نو خوښ اوسئ، ځكه دا مشكلات او ستونزې دي چې ستاسو صبر زياتوي، نو پرېږدئ چې ستاسو صبر زيات شي او دا هڅه مه كوئ چې له مشكلاتو نه خپله اوږه سپكه كړئ، ځكه كله چې ستاسو صبر بشپړ شي نو كامل به شئ او هيڅ څه به به محتاج نه وئ.
- كه څوك له تاسو نه د خداى په ارادې او غوښتنې د پوهېدو حكمت او پوهه وغواړي، بايد په خپله خداى ته دعا وكړي او له خداى څخه ئې وغواړي، ځكه

خدای هر هغه چا ته پوه او حکمت په پوره سخاوت سره ورکوي چې ترې وئې غواړي، پرته له دې چې هغه ملامت کړي، خو کله چې هغه ته دعا کوئ شک ته مجال مه پرېږدئ، بلکې یقین ولرئ چې خدای ستاسو دعا قبلوي... که په یقین او باور سره دعا ونه کړئ نو له خدای نه د ځواب انتظار هم مه کوئ.

- هغه مسیحیان چې د دنیا له مال نه فقیر دي د حقارت احساس دې نه کوي، بلکې باید په دې خوښ وي چې د خدای په وړاندې سرلوري دي، شتمن مسیحیان دې هم ځان تر نورو لوړ نه گڼي باید په دې خوښ وي چې د دې دنیا ثروت او شتمني د دوی واقعي شتمني نه ده، ځکه چې د دنیا شتمني هغه گل ته ورته ده چې له لنډې مودې وروسته ... خپل بڼا پست له لاسه ورکوي، شتمن هم داسې وي، له لنډې مودې وروسته ومري او ټولې هڅې ئې بې ثمره پاتې شي.

- کله چې څوک وسوسه شي او د گناه لوري ته وهڅولی شي نو دا فکر دې نه کوي چې دا وسوسه د خدای له لوري ده، ځکه خدای له گناه او بدو لرې دی او هیڅوک گناه ته نه هڅوي، وسوسه یعنی دا چې څوک د خپلو غلطو او ناولو افکارو او امیالو مجذوب شي، دغه ناولي افکار او امیال دی گناه ته هڅوي... او همدا کارونه په الهي مجازات منتج کېږي.

- وروڼو! دې خبرې ته پام وکړئ: زیات واورئ، لږ خبرې وکړئ او ژر مه غصه کېږئ، ځکه ژر غصه کېدا مونږ نه پرېږدي چې همغسې ښه او رښتوني وو چې خدای پرې گمارلي یو.

- د خدای کلام واورئ، یوازې اورېدل نه بلکې عمل پرې وکړئ، ... ځان مه غولوی، څوک چې کلام اوري او عمل پرې نه کوي داسې دی لکه څوک چې خپله څېره په هېندارې کې گوري خو له هېندارې نه له لرې کېدو سره سم خپله څېره هېروي...

- څوک چې ځان مسیحي گڼي خو خپله څیره ژبه نه شي مهارولی، غولېدلی دی او مذهب ئې د یوه توت په اندازه ارزښت نه لري.

- د الله تعالی په وړاندې هغه مسیحي ارزښت لري چې د یتیمانو او کونډو مرستې ته دانگي، خدای ته وفادار وي او ځان د دنیا له ناولو کارونو ساتي.

- دوستانو! تاسو څنگه ادعا کوئ چې مسیحي یئ، په داسې حال کې چې د شتمنو پلوي کوئ او نېستمن سپک گڼئ؟! ... که یو داسې کس ستاسو کلیسا ته راشي چې قیمتي جامې ئې په تن دي او د سرو زرو گوتې ئې په گوتو او په همدې مهال یو فقیر له خیرنو جاموسره راشي او تاسو هغه شتمن ته زیات پام کوئ او تر ټولو په ښه ځای کې د کښېناستو بلنه ورکوئ او هغه فقیر ته وایئ: ولاړ شه هلته لرې ودرېږه او یا هلته پر ځمکه کښېنه، آیا دا نه ښيي چې تاسو د خلکو ارزښت د دوی د شتمنیو له مخې ټاکئ؟! وروڼو! خدای فقیران غوره کړي چې په ایمان کې شتمن وي او په الهي ملکوت کې ئې برکات په برخه وي... خو تاسو همدا د خدای دوستان سپک گڼئ، آیا دا مو هېره کړې چې همدغه شتمن له یوې خوا ستاسو حقوق تر پښو لاندې کوي او له بلې خوا تاسو محکمې ته بیایي، اکثرأ همدغه کسان په مسیح ملنډې وهي. څومره به ښه وو چې تاسو د خدای په دې حکم عمل کولی چې فرمایي: خپل گاونډی داسې دوست گڼه لکه ځان چې درباندي گران دی.
- څوک چې د خدای په ټولو احکامو عمل وکړي خو په یوه واړه کار کې اشتباه وکړي، د هغه چا په اندازه مقصر دی چې په ټولو احکامو عمل نه کوي، ځکه هغه خدای چې ویلي ئې دي زنا مه کوئ دا ئې هم ویلي چې قتل مه کوئ، که تاسو زنا ونه کړئ خو د قتل مرتکب شی، نو د خدای له حکم نه مو سرغړونه کړې او د هغه په وړاندې مقصر یئ....
- د خپلو افکارو او اعمالو مواظبت وکړئ، ځکه چا چې په دې دنیا کې رحم نه دی کړی په ده به هم رحم ونه شي، خو که د خلکو په نسبت رحیم او مهربان وئ نو د قضاوت په ورځ به ستاسو په هکله د خدای رحمت د ده پر قضاوت غالب شي.
- هغه ایمان چې په ښکونو عملونو منتج نه شي، د خیر له کارونو سره توأم نه وي اصلاً ایمان نه دی، بلکې یوه تشه او پوچه ادعا ده. دا کافي نه ده چې څوک ووايي خدای یو دی، دیوان هم په دې خبرې باور لري.
- دا ښک عمل وو چې ابراهیم ئې خدای ته مقرب کړ.
- خلک په خپلو اشتباهاتو ژر مه نیسئ، مونږ ټول خطا کار یو، مونږ دیني معلمین به د خپلو اشتباهاتو په سبب تر نورو زیات مجازات کېږو، ځکه چې په دیني

احكامو پوهېرو.

• خوك چې خپله ژبه مهار كړې شي په نورو كارونو كې به هم ځان اداره كړې شي. ژبه كه څه هم وړه عضوه ده خو لوی لوی تاوانونه ترې راوړلېږي، داسې لكه يو لوی ځنگل چې په بخركي اور وسوځي. انسانان ډېر وحشي حيوانات رامولی شي خو د خپلې ژبې له رامولو عاجز دي، كله پرې د خدای شكر ادا كوو او كله پرې پر انسانانو لعنت وايو، آیا كېدی شي له يوې چينې كله خوږې اوبه راووخې او كله تروې؟ آیا كېدی شي د انځر له ونې زيتون ټول كړو؟ نو له تريو كوهي نه خوږې او خوندورې اوبه نه شو څښلی.

• كه ځان پوه گڼئ نو تل بايد مهربان او زړه سواند اوسئ. كه ستاسو په ژوند كې كينه، كركه او حسادت وي نو خوشې ځان عاقل او پوه مه گڼئ چې دا له درواغو پرته بل څه نه دي، داسې خصلتونه د هغې روح ځانگړتياوې نه دي چې خدای ئې انسان ته ورکوي، چېرې چې حسادت او ځان غوښتنه وي هلته به هرو مرو شخړې او لانجې وي. خو هغه حكمت او پوهه چې له آسمانه وي، نو پاكه او سپېڅلې وي، مؤدبه، ملايمه او صلح غواړې وي، له نورو سره خبروآترو او د دوی د نظرياتو منلو ته چمتو وي، له مهربانۍ او نېكو عملونو ډكه وي، صميمي، بې ریا او واضح وي.

• ستاسو تر منځ د شخړو او نښتو لامل څه دی؟ آیا له هغو ناولو هيلو پرته بل لامل لري چې ستاسو په زړه كې ئې ځای نيولی؟ د هغه څه په حسرت كې سوځئ چې نه ئې لرئ، نو د هغه د لاس ته راوړو لپاره خپل لاسونه د نورو په وينو سره كوی، د دې لامل چې ولې يو څه نه لرئ دا دی چې له خدای نه ئې نه غواړئ او كله چې ئې له خدای نه غواړئ نو هغه ستاسو غوښتنو ته په دې خاطر ځواب نه وايي چې ستاسو نيت ښه نه وي، تاسو يوازې د هغه څه د لاس ته راوړو هڅه كوی چې تاسو ته لذت او خوښي در په برخه كړي. تاسو د هغو بې وفا مېرمنو په څېر يئ چې د خپلو مېرونو له دښمنانو سره مينه كوي. آیا دې ته متوجه نه يئ چې كه د دنيا له ناولو لذتونو سره مينه كوی نو په حقيقت كې د خدای له دښمنانو سره مينه كوی.

• نو په عجز او انكسار سره ځان خدای ته وسپارئ او د شيطان په وړاندې مقاومت وكړئ، تر هغه چې له تاسو لرې شي، خدای ته نږدې شئ چې هغه هم

درنږدې شي، اې گناهگارانو! له گناه نه لاس ووينځئ، د خپلو اشتباهاتو لپاره اوبسکې توی کړئ او ویر وکړئ، د خدا په ځای وژاړئ، کله چې په دې پوه شوی چې د خدای په وړاندې ډېر واړه او کمزوري یی نو خدای به تاسو سرلورې کړي او عزت به درپه برخه کړي.

• د یوه بل غیبت مه کوئ، په دې سره به تاسو د خدای د حکم متابعت کړی وي او که دا کار ونه کړئ معنی ئې دا ده چې د خدای حکم ناقص او غلط گڼئ. ستاسو دنده دا نه ده چې د نورو په اړه قضاوت وکړئ، دا قضاوت خدای ته پرېږدئ.

• داسې مه وایئ چې نن یا سبا به کوم کار کوم، څه پوهېږئ چې سبا به څه کېږي؟ ستاسو عمر د سهارني غبار په څېر دی چې یوه شېبه ترسترگو کېږي او بله شېبه له منځه ځي، باید ووايئ: که خدای غوښتل او ژوندي پاتې شو نو دا او دا کار به کوو.

• که په دې پوه شئ چې فلانی کار سم دی او وئې نه کړئ نو گناه مو کړې ده.
• بډایانو! توبه وکړئ، چې هیبتناکې بلاگانې درته انتظار کوي، تاسو په دې دنیا کې سره او سپین زر ذخیره کوئ خو په دې نه پوهېږئ چې په دې سره د قیامت د ورځې مجازات درته ذخیره کوئ، د هغو کارگرانو ځگېږوي ته غوږ شئ چې تاسو غولولي، تاسو ته ئې کار کړی خو تاسو ئې اجوره نه ده ورکړې، د دوی چيغې آسمان ته رسېدلې او خدای اورېدلې دي، تاسو خپل عمر په عیش او عشرت کې تېر کړی او د لاندې د پسونو په څېر سORB شوي او د ذبح کولو لپاره تیار شوي یئ، تاسو بې وزلي خلک چې له ځان نه ئې دفاع نه شوی کولی، محکوم کړي او وژلي دي.

• اې هغو عزیزانو چې د مسیح راتگ ته منتظر یئ! داسې صبر وکړئ لکه بزگر چې د خپل پتي رسېدو ته انتظار کوي، صبر او زغم له خپلو پیغمرانو زده کړئ، ټول هغه کسان بختور شوي چې صبر ئې کړی، ایوب یو له هغو کسانو څخه دی چې له ستونزو او کړاوونو سره سره ئې خپل ایمان او صبر له لاسه ورنه کړ او خدای هم دی په پای کې بریالی کړ، ځکه چې هغه ډېر مهربان دی.

• هیڅکله لوړه مه کوئ، که وایئ هو؛ نو باید خبره مو واقعاً هو وي او که وایئ نه

نو باید قصد مو واقعاً نه وي.

• که له تاسو نه څوک په ستونزو او کړاوونو اخته وي نو باید دعا وکړي، که بیمار وي خدای به ئې روغ کړي او که بیماری ئې د گناه په سبب وي خدای به ئې گناه هم ورته وبخښي، یو بل ته دعا وکړئ، د صادق او رښتوني انسان دعا عجیب قدرت او اغېز لري.

• که څوک له سمې لارې کوږ شي او خپل ایمان له لاسه ورکړي او بل ئې مرسته وکړي چې سمې لارې ته راوگرځي، دغه کس چې د خدای لوري ته د ده د راگرځېدو سبب شوی، باید پوه شي چې یو انسان ئې له ابدې هلاکت نه ژغورلی او د ده د ډېرو گناهونو د بخښل کېدو سبب شوی.

د پطرس لیکونه

لومړی لیک

دا لیک پطرس ته منسوب شوی، پطرس همغه څوک دی چې بایبل د ده په هکله لیکلي دي: د عیسی علیه السلام د نیول کېدو په شپه ئې درې ځلې وویل چې زه عیسی نه پیژنم!! خو اوس ده ته داسې خط منسوبوي چې گواکې له اورشلیم نه بهر ټولو مسیحیانو ته ئې لېږلی، که په ترکیه کې اوسي، یا پونتوس، غلاطیه، کېدوکیه، آسیا، یا بیطینیا کې!! د دې پروا هم نه کوي چې څوک به ئې وپوښتي: جنابه! په هغې زمانې کې چې تگ راتگ په پښو وو، دا یو خط څنگه دومره خورو ورو ملکونو ته لېږل شوی؟ چا وړی؟ او چا ته ئې سپارلی؟ آیا دا یو راډیويي او ټلوېزيوني پیغام وو؟! زه په پوره ډاډ او یقین سره ویلی شم چې دا خط نه یوازې د پطرس له لوري نه دی او هغه په داسې موقعیت کې نه وو چې داسې خطونه ولیکلی شي او د ده په وخت کې مسیحیان هم د گوتو په شمېر وو او له اورشلیم نه بهر یو مسیحي هم نه وو، بلکې ډېر وروسته د ده په نامه جعل شوی او په همغو خبرو ترکیز کوي چې پولس په خپلو خطونو کې ورباندې ټینگار کوي، د استدلال اسلوب او الفاظ ئې هم د پولس خطونو ته ورته دي!!

د خط خلاصه دا ده: ای عزیزانو! پلار خدای له مخکې تاسو غوره کړي یی، ځکه هغه پوهېدو چې تاسو به ایمان پرې راوړئ، د خدای روح هم تاسو د عیسی په وینو سره پاک کړئ، چې وکولی شئ د مسیح له غوښتنې سره سم ژوند وکړئ!! ... په مسیح باندې ستاسو ایمان به تاسو ته نجات درکړي... دا نجات هغه راز دی چې حتی انبیاء هم ترې سم خبر نه وو!! ... بالآخره هغه وخت راورسېدو چې مونږ په کې

ژوند کوو... او د انجیل دغه پیغام په څرگنده توګه په کې اعلان شو!! چا چې تاسو ته دا پیغام رسولی د روح القدس په واسطه ئې بیان کړی، همغه آسماني روح القدس چې له انبیاوو سره به ئې خبرې کولې!! دا پیغام دومره لوړ دی چې فرشتې هم غواړي پرې پوه شي!! ... خدای ستاسو د نجات لپاره لویه بیه ادا کړې،... دا بیه د مسیح وینې وې چې د بې ګناه وري په څېر قرباني شو!! ... خدای د عالم له پیداېنسته مخکې د همدې مقصد لپاره غوره کړی وو، خو وروسته ئې راولېږو چې تاسو وژغوري!! ... دا سمه ده چې تاسو له مذهبي بندیزونو آزاد شوي یئ، خو د دې معنی دا نه ده چې هر غلط او ناسم کار ته لاس کړئ!!! د خدای لپاره د هېواد له حکامو او چارواکو اطاعت وکړئ، که د هېواد مشروي او که د دولت هغه مامورین چې د مشر له خوا ټاکل شوي، د خپلو اربابانو په وړاندې هم مطیع اوسئ، یوازې د ښو اربابانو په وړاندې نه بلکې د ځیر او تند خوی ارباب په وړاندې هم!! ... د مسیح په څېر کړاونه تحمل کړئ!! هغه د صلیب په سر زموږ د ګناهونو پېټی په خپلو اوږو واخیست، د ده زخموږ هم زموږ د دردونو دوا شوه!! ... مسیح اوس په آسمان کې د خدای ښي لاس ته ناست دی او ټولې فرشتې او آسماني ځواکونه ده ته تعظیم کوي او ورته مطیع دي!! د کلیسا له کشیشانو نه یوه غوښتنه لرم، زه هم کشیش یم، زه د صلیب په سر د مسیح د مرګ شاهد وم!! غوښتنه مې دا ده: دغې رمې ته چې خدای تاسو ته سپارلې ده خوراک ورکړئ... دا لیک مې په سیلاس درته ولیکلو ګمان کوم چې هغه د اعتماد وړ دی... په روم کې زموږ د کلیسا غړي تاسو ته سلامونه لېږي، زما زوی مرقس هم سلام وړاندې کوي!!

دلته څو ټکیو ته توجه وکړئ:

- د پطرس له خولې ویل شوي چې زه د صلیب په سر د مسیح د مرګ شاهد وم!! حال دا چې بائبل مخکې لیکلي چې هغه مهال د مسیح له شاگردانو څخه هیڅوک هلته حاضر نه وو، یوازې څو مېرمنو هغه صحنه له لرې لیدلې! همدا راز بائبل لیکلي چې د ده ټول شاگردان ترې وتښتېدل او دی ئې یوازې پرېښود او پطرس په کلیسا کې درې ځلې وویل چې زه عیسی نه پېژنم او په همدې سره ئې ځان وژغورو!
- د عیسی علیه السلام د مصلوبېدو په ارتباط چې دلته او نورو ځایونو کې

بايبل څه ليکې داسې ترې معلومېږي چې غواړي د روم چارواکو ته برائت ورکړي او دا خبرې د دې لپاره کوي چې خلک نه يوازې دا ستر ظلم هېر کړي بلکې دا د الله تعالی له لوري يوه لويه پېرزوينه وگڼي، کله چې تاسو د دې خبرو ترڅنګ دا هم اورئ چې وايي: د خدای لپاره د هېواد له حکامو او چارواکو اطاعت وکړئ، که د هېواد مشروي او که د دولت هغه مامورين چې د مشر له خوا ټاکل شوي، د خپلو اربابانو په وړاندې هم مطيع اوسئ، يوازې د بنو اربابانو په وړاندې نه بلکې د بد، څير او تند خوی ارباب په وړاندې هم!! ... د مسيح په څېر کړ او ونه تحمل کړئ!! له دې خبرو نه هر څوک دا انتباه اخلي چې دوی خلک دوکه کوي، د ظالمو حکامو اطاعت ته ئې رابلي، د مسيح عليه السلام صبر او تحمل هم داسې گڼي لکه څوک چې د ظالم حاکم په وړاندې اطاعت کوي!! داسې نه وايي چې ظلم ته مه تسليمېږئ، د ظالمانو اطاعت مه کوئ، که په دې لار کې له کړاوونو سره مخامخ شوی نو د مسيح په څېر صبر وکړئ!! د مسيح صبر او زغم غلط او د ظالمانو په گټه تعبيروي!!

- دلته له مذهبي بندزونو نه د آزادۍ خبره شوې او دا د پولس د مسلك يوه مهمه او اساسي برخه ده، له شريعت نه خلاصون او دا عقیده درلودل چې د عیسی عليه السلام په طفيل د شريعت له متابعت او مراعات نه خلاص شوي يو، نور نو مسيحيان په دې مکلف نه دي چې مخکني شرعي بندزونه مراعات کړي، دا مسلك د پولس او د ده د ملگرو لخوا ابداع شو، دوی وايي: مسيح مونږ د شريعت له لعنت نه وژغورلو، دا ځکه چې دی په خپله زمونږ لپاره لعنت شو (مصلوب کړی شو)!! يعنې شرعي احکام هغو خلکو ته متوجه دي چې د خدای د لعنت وړ دي، مونږ له دې لعنت نه مسيح وژغورلو او هغه هم داسې چې دی زمونږ په خاطر په لعنت اخته شو، په صليب د ده څرېدا يو الهي لعنت وو، چې ده زمونږ د ژغورنې لپاره قبول کړ!!

- دا يوازې مسيحيت نه دی چې له بدعت سره مخامخ شو او داسې ټگمار مذهبي مشران په کې راپيدا شول چې له شريعت نه د آزادۍ خبره کوي، د مسلمانانو د نکبت او ادبار په دوران کې هم داسې شيطان صفته ټگمار مذهبي مشران راپيدا

شول چې د پولس خبره به ئې کوله او ويل به ئې: سالک د طريقت له منازلو نه داسې مقام ته ورسېږي چې د شريعت له التزام نه آزاد شي، په شرعي مکلفيتونو مکلف نه وي، د وصل مقام ته ورسېږي، عبادت او شريعت ته التزام د هغه چا کار دی چې د وصل مقام ته لانه وي رسېدلي!! د قرآن په دې آيت به ئې استناد کاوو چې فرمايي:

الحجر: ٩٩

وَمَا يَكْفُرُ لَكَ بِهِ لَوْمَاتُ الَّذِينَ أَحْلَاهُمُ اللَّهُ لَكَ

او داسې ئې ترجمه کاوو: تر هغه د خپل رب عبادت کوه چې د يقين مقام دې په برخه شي!!

وايي: سالک د وصل په مقام کې يقين تر لاسه کوي نو ځکه په دې مقام کې له عبادت نه معاف شي، شريعت پوست دی او طريقت ئې مغز، مونږ د اسلام مغز تر لاسه کړی، پوست مو نورو ته پرېښی!!

مسلمانانو خو دې ټگمارانو ته په ډېره آسانی ځواب ورکولی شو او ورته ويل ئې: په دې آيت کې خو د يقين معنی مرگ دی نه بل څه، بل يقين خو د ايمان له لومړۍ ورځ د مسلمان په برخه شي. د طريقت په نامه خو نه په قرآن کې کوم لفظ شته او نه په احاديثو کې. قرآن خو مونږ ته د ژوند تر پايه په شريعت د التزام حکم کوي او راته وايي: مرگ مو بايد په هغه حالت کې وي چې د خدای احکامو (شريعت) ته عملاً منقاد او تسليم یئ. پيغمبر عليه السلام او صحابه وو خو د ژوند تر وروستۍ سيلگۍ عبادت کړی، د دوی په ټول ژوند کې داسې شېبه نه ده راغلې چې له عبادت نه ئې لاس اخیستی وي! په سنگر کې د سختو نښتو په دوران کې هم او د ځنکدن په حالت کې هم، آیا کېدی شي څوک تر پيغمبر عليه السلام او صحابه وو لوړ روحاني مقام تر لاسه کړي!؟

خو مسيحيانو نه حقيقي انجيل په لاس کې درلود او نه د عیسی عليه السلام د سيرت دقيق او حقيقي انځور، د پولس په څېر دوکه مارانو ته د دوی د غولولو ټول شرايط برابر وو، هر څه ئې د انجيل او عیسی په نامه ویلی شو.

د پطرس دوهم ليک

زما شمعون پطرس د عیسی مسیح خدمتگار او رسول لخوا

ټولو هغو ته چې مونږ ته ورته ايمان لري

دعا کوم چې د خدای او زمونږ د سالار مسيح د پېژندو په سبب پراخ رحمت او سوکالي درپه برخه شي... کله چې مونږ د خپل خدای عیسی مسیح د قوت او بیا راتلو په اړه تاسو ته څه وایو نو هسې جعلی قصې درته نه کوو، ځکه ما په خپلو سترگو د ده عظمت او جلال لیدلی، کله چې د هغه غره پر سر د پلار خدای جلال د ده په څېرې کې ځلېدو زه هلته وم، ما هغه آسماني غږ واورېدو چې ویل ئې: دا زما گران زوی دی، ډېر ترې راضي یم!! لکه اوس چې دروغجن معلمین شته هغه وخت هم وو، دوی په خپلو غلطو خبرو سره غواړي ستاسو پېسې ترلاسه کړي... له زناوو نه مړېږي، بې اراده بنځي په لومې کې اچوي، دوی د بلعام باغور په څېر دي... وایي: څوک چې ژغورل شوی د هر څه کولو آزادي لري، پوه شئ چې مسیح د دې لپاره خپل راتگ ځنډولی چې مونږ نورو ته د ده د ژغورونکي پیغام د رسولو لپاره کافي فرصت ولرو، زمونږ گران ورور پولس له خپل هغه حکمت سره چې خدای ورپه برخه کړی په خپلو ډېرو خطونو کې د دغه مطلب په اړه خبرې کړې دي، د ده په ځینو خطونو پوهېدل خو گران کار دی او ځینې کسان چې له آسماني کتاب نه پوره اطلاع نه لري د دې خطونو غلط تفسیر او تعبیر کوي، همغه کار ورسره کوي چې د آسماني کتاب له نورو برخو سره ئې هم کوي، خو په دې کار سره په خپل لاس ځان تباه کوي!!

په دې لیک کې د پولس له تائید نه معلومېږي چې دا خط په خپله پولس لیکلی او پطرس ته ئې منسوب کړی، نه دا ثابت ده چې پولس له پطرس سره لیدلي او نه دا چې پطرس د پولس خطونه لوستلي، نو د دې خبرې معنا څه ده چې پطرس وایي: پولس هم په خپلو لیکونو کې په همدې مطلب خبرې کوي؟! دا مو هم په پام کې وي چې د بایبل د وینا له مخې پطرس بې سواده وو او په لیک لوست نه پوهېدو!!

د يهودا لیک

بايبل د دې لیک په مقدمه کې ليکي: په لومړۍ مېلادي پېړۍ کې مسيحيت د نړۍ په مختلفو ملکونو کې په چټکتيا خورېدو... خو په مسيح باندې د رښتونو ايمان راوړونکو په لیکو کې داسې خلک ننوتل چې دروغجن او د حقيقت خلاف عقايد ئې درلودل، ځان ئې روحاني او مسيحي بنودو خو بدې موخې ئې درلودې، يهودا په دې لیک کې مسيحيان له دروغجنو روحانيونو نه احتياط ته رابلي او د حق او حقيقت متابعت ته ئې هڅوي!!

لکه څنگه چې بايبل دلته اعتراف کوي حقيقت دا دی چې په مسيحيت کې د شرکي او انحرافي عقايدو لړۍ په همدغې لومړۍ پېړۍ کې پيل شوې، د عیسی عليه السلام د شخصيت په اړه کتابونه او رسالې په همدې وخت کې ليکل شوي، همدا وجه ده چې په دې کتابونو او رسالو کې د ده د دعوت او پيغام په هکله هيڅ څه نه مومو، يوازې د ده د شخصيت او معجزو په ارتباط له مبالغو، درواغو او تناقضاتو ډکې ليکنې مومو، دا رسالې او کتابونه په همدې وخت کې او د ټگمارو مذهبي مشرانو لخوا د ده د شاگردانو په نامه ليکل شوي.

دا رساله داسې پيل کېږي: د عیسی مسيح خدمتگار او د يعقوب د ورور يهودا له لوري، هغو مسيحيانو ته چې د پلار خدای محبوب او غوره بندگان دي او په عیسی مسيح کې خوندي دي!! د خدای له درباره تاسو ته د رحمت، سوکالي او زياتېدونکي محبت غوښتونکی يم.

اې عزيزانو! ما غوښتل چې د هغه نجات په اړه څه درته وليکم چې خدای پر مونږ پېرزو کړی خو اوس لازمه گڼم چې د يوه بل مطلب په اړه تاسو ته څه وليکم... ځکه چې ځينې خدای نه پېژندونکي په چل ول سره کليسا ته ننوتې او خلکو ته د

دې خبرې تعليم ورکوي چې له مسيحي کېدو وروسته هر څه چې مو زړه وغواړي کولی ئې شو، پرته له دې چې د خدای له مجازات نه څه وېره ولرو!! د دغو دروغجنو مبلغينو او معلمينو بد عاقبت له مخکې ټاکل شوی، ځکه دوی زمونږ له آقا مسيح سره د مخالفت لار غوره کړې!! ... تاسو پوهېږئ چې خدای هغه اسرائييليان هلاک کړل چې له مصر نه له وتلو وروسته بې ايمان شول، هغه فرشتې ئې هم په تيارو کې محبوسې کړې چې گناه ئې وکړه!! د سدوم او عموره ښارونه مو هم په ياد دي چې اوسېدونکو ئې فساد، جنسي انحراف او بدکاری ته مخه کړه او ټول نابود شول او زمونږ لپاره د پند او عبرت باعث، تر څو پوه شو چې جهنم شته او هلته گناهگاران مجازات کېږي... دوی د قائن، بلعام او قورح په څېر دي، د خدای په لعنت به اخته شي، دوی کليسا ته د خپلو گېډو د ډکولو لپاره راځي، ...

اې عزيزانو! زمونږ د سالار عيسى د استاخو خبرې درپه ياد کړئ چې ويل ئې: په آخرې زمانې کې به داسې خلك راپيدا شي چې د خپلو ناولو نفساني غوښتنو په حکم به عمل کوي او په حقيقت به ملنډې وهي، همدا خلك دي چې په تاسو کې اختلاف او تفرقه اچوي، ... تاسو خپل ژوند د ايمان پر بنسټ ودرؤئ او د روح القدس په مرسته دعا وکړئ...

لکه چې گورئ دا مختصره رساله يوازې په دې خبرې ټينگار کوي چې مفسدينو د مسيحيانو په ليکو کې نفوذ کړی، مسيحيانو ته په کار ده چې له دوی نه ځان وساتي.

د پولس ليکونه

لومړی ليک د قرنيس مسيحيانو ته

دا د عهد جديد لومړی کتاب دی، بايبل د عهد جديد په سر او پای کې د پولس خطونه رااخيستي، چې دا په خپله د دې خبرې وضاحت کوي چې بايبل څومره د پولس نظرياتو ته اهميت ورکوي، ما په دې څېړنې کې د بايبل د عهد جديد د کتابونو ترتيب مرعات نه کړي، د پولس ټول خطونه مې يو ځای په پای کې راوستل، دا ترتيب له لوستونکي سره مرسته کوي چې د پولس د ټولو خطونو له محتوی خبر شي او پوه شي چې د ده د خطونو اصلي بر خې کومې دي.

د پولس د لومړي خط په سرليک کې داسې راغلي: پولس پيغمبر دا ليک د قرنيس کليسا مؤمنانو ته ولېږو چې د مسيح د ايمان او ژوند په اړه د دوی پوښتنو ته ځواب ووايي، ... له دې ليک نه د پولس اصلي موخه دا وه چې په کليسا کې د اختلاف، اخلاقي فساد، د کليسا نظام، قيامت، ... په هکله بحث وکړي...

مخکې له دې چې د پولس د دې ليک په اړه څه ووايو د ده پېژندا ضروري گڼو: پولس د يوناني مذهب او فلسفې معتقد وو، بهودانو ته واوښت، د مسيحيانو په ضد ئې پراخې هڅې وکړې، تل ئې دا هڅه کوله چې يهودي مشران او رومي چارواکي د عيسی عليه السلام د پلويانو په خلاف جدي، شديد او پراخ غبرگون ته چمتو کړي، له يهودي مشرانو نه ئې داسې احکام ترلاسه کول چې رومي چارواکي د مسيحيانو په نيولو، وژلو او تعذيبولو کې د ده مرسته وکړي، پولس د اورشلیم له مذهبي مشرانو او کاهنانو نه دا اجازه ترلاسه کړې وه چې دمشق ته ولاړ شي، تکړه تکړه مسيحيان ونيسي او دوی ته ئې راوړسوي، د لارې په نيمايي کې

ئې دا پرېکړه وکړه چې د دوست تر نامه لاندې او د يوه مسيحي په توگه د عیسی علیه السلام او د ده د دعوت بڼه مقابله کولی شي، نو نه يوازې مسيحي شو بلکې د دې مذهب يو جدي مبلغ ترې جوړ شو او حتی د پيغمبرۍ دعوا ئې وکړه، په ډېرې زيرکۍ ئې انجيل مسخ کړ. دی وايي چې دمشق ته د تلو په لار کې مې يوه رڼا ترسترگو شوه چې ما ته ئې غږ کړ: اې سائول! اې سائول! ته ولې ما ځوروي؟! بيا ئې وويل: زه هغه يسوع يم چې ته ئې ځوروي، همغه چې د (شاهد) په توگه ټاکل شوی!! بايبل ليکي چې د ده همسفر ملگرو دا غږ نه دی اورېدلی!! خو رڼا ئې تر سترگو شوې!!

که تاسو د پولس ليکنو او هغه ژور انحراف ته لږ ځير شئ چې دی ئې باني وو او مسيحيت ئې د شرك او تثليث په ډنډ کې وغورځاوو، نو يقيناً به ووايئ چې پولس له يوې خطرناکې او شيطاني منصوبې سره د مسيحيانو په صف کې داخل شوی او د دوستۍ تر پردې لاندې ئې له مسيحيت سره هغه څه کړي چې په دښمنۍ کې ئې نه شو کولی!! ده نه يوازې مسيحيت تحريف کړ او د توحيد عقیده ئې مسخه کړه، بلکې له هغه ئې په خرافاتو ولاړ نوی مذهب جوړ کړ.

که څوک پوښتنه وکړي چې پولس خپل نظريات له کومه ترلاسه کړل؟ نو ځواب خو ئې بايد دا وي چې له هغو رواياتو نه چې د عیسی علیه السلام له نږدې ملگرو او حواريونو ئې اورېدلي!! خو حقيقت داسې نه دی، دی په خپله وايي: ما خپل انجيل له انسانانو څخه نه بلکې د مکاشفې له لارې په خپله له مسيح نه ترلاسه کړی!! ده ټول مخکني روايات شا ته غورځولي او خپلو شيطاني افکارو ته ئې د مکاشفې نوم ورکړی!! او ادعا ئې کړې چې دا افکار ئې مخامخ له مسيح نه ترلاسه کړي!! زه د تحقيق په ترڅ کې دې نتيجه ته رسيدلی يم چې پولس له مسيحيت سره همغه څه کړي چې عبدالله بن سبا له اسلام سره کړي، دواړه يهودان وو او دواړو د دوستۍ په نامه د مسيحيت او اسلام مقابله کړې، توپير ئې په دې کې دی چې عبدالله بن سبا د قرآن په څېر له يوه داسې څرگند کتاب سره مخامخ وو چې نه ئې تحريفولی شو، نه ئې مسخه کولی شو او نه ئې مقابله کولی شوه، خو پولس ته لار آواره وه او له داسې ځنډ سره نه وو مخامخ، هر زهر او زقوم ئې د انجيل او

مکاشفې په نامه خورولې شو.

دی خپل لیک داسې پیلوي:

زما (پولس) لخوا، چې د خدای په غوښتنه غوره شوی یم، چې د عیسی، رسول او استازی وم او همداراز زمونږ د ورور سوستانیس استازی!! تاسو د قرنתיیس مسیحیانو ته، چې د خدای له لوري بلل شوي یئ چې د ده قوم وئ او د عیسی په واسطه ومنلی شئ او ټولو مسیحیانو ته، هر ځای چې وي او د هغه مسیح په نامه دعا کوي، چې هم زمونږ خدای دی او هم د دوی خدای!!

د پولس دغه مقدمه، د ده د شیطاني افکارو ټول بنسټونه په دې توګه په ګوته کوي:

- دی ځان د خدای له لوري غوره شوی ګڼي!
- ځان د عیسی علیه السلام استازی معرفي کوي!
- د قرنתיیس مسیحیانو ته وایي چې خدای غواړي تاسو په خپل خاص او ځانګړي قوم او ټبر کې داخل کړي.
- خو دا کار د عیسی په وساطت کوي!
- مسیح د ټولو مسیحیانو خدای ګڼي!
- که تاسو هر شرکي مذهب وڅېړئ او د هر دروغجن نبي دعوی ته څیر شئ نو وبه ګورئ چې بنسټ ټي په دغو پنځو پښو ولاړ وي، خو د دې په مقابل کې به حقيقي دين او واقعي پیغمبر وګورئ چې وایي:
- خدای یو دی، شریک نه لري.
- ټول انسانان ټي یو شاتنه بندګان دي، په انسانانو کې خاص قوم او ټبر نه لري.
- د خدای پیغمبران هغه دي چې خلکو ته وایي: د یوازني خدای عبادت وکړئ، مه له الله تعالی پرته بل چا ته سر تیتویئ او مه لاس او لمن اوږدوئ.
- د خدای او انسان تر منځ واسطې او وسیلې ته ضرورت نه شته، خدای له هر بنده سره د ده د عقیدې او عمل له مخې معامله کوي، دعا ټي مخامخ او له واسط نه پرته اوري، د غاړې تررګ ورنږدې دی.
- هر څوک چې ځان خدای وګڼي او په خدایي کې ځان شریک، دروغ وایي، د جال

دی، خلق غولوي، څوک چې د چا په هکله ووايي: دا په خدايي کې له الله تعالی سره شریک دی، خدای د ده له لارې او د ده په وساطت او شفاعت دعا او عبادت قبلوي، یو خبیث تگمار دی!!

پولس له دې وروسته لیکي: ... تاسو ته د مسیح په نامه سوال کوم چې اختلاف پرېږدئ،... ما ته ویل شوي چې له تاسو نه ځینې وایي: زه د پولس پلوي یم، ځینې وایي زه له پطرس سره یم، ځینې وایي زه له مسیح سره یم... تاسو په دې کار سره مسیح ټوټې ټوټې کوئ... آیا دا پولس وو چې ستاسو د گناهونو د بخښنې لپاره په صلیب وځړول شو؟ ما له دوو دريو کسانو پرته چا ته د تعمید غسل نه دی ورکړی، د پولس په نامه مې کومه کلیسا هم نه ده جوړه کړې!! زه مسیح د تعمید لپاره نه یم رالېږلی، د دې لپاره ئې لېږلی یم چې خلکو ته انجیل وښیم!! ... زه ښه پوهېږم چې ځینو خلکو ته دا څومره احمقانه او بېهوده خبره معلومېږي چې عیسی مسیح د صلیب په سر خپل ځان قرباني کړ چې انسان ته نجات ورکړي!! خو مونږ ته چې د نجات په لوري درومو دا د خدای د قدرت ښه ده!! ... خدای دا غوره ونه گڼله چې انسان ئې په عقل، علم او حکمت سره وپېژني، بلکې دی په خپله زمونږ منځ ته راغی او ټول هغه خلق ئې وژغورل چې د ده په پیغام ئې ایمان راوړ!! یعنی همغه پیغام چې د نړۍ ټول خلق، که یهودان دي او که غیر یهودان هغه پوچ او بېهوده گڼي!! یهودان معجزه غواړي او یونانیان یوازې هغه خبرې مني چې د دوی له فلسفې او حکمت سره اړخ لگوي، خو زمونږ پیغام دا دی: مسیح د انسان د نجات لپاره مصلوب شو او ومړ!!... مسیح مونږ له خپلو گناهونو پاک کړو او د خدای په وړاندې د منلو وړ ئې وگرځولو!! که څه هم خدای دا نقشه د عالم له پیداېښته مخکې زمونږ لپاره جوړه کړې وه خو په تېرو زمانو کې ئې هیچا ته ونه ښوده، حتی د دنیا مشرانو هم دا درک نه کړه، ځکه که ئې درک کړې وی نو (د عظمت خدای) به ئې نه وو مصلوب کړی... خدای د خپلې هغې روح په واسطه مونږ ته دا حقایق رابښيي چې مونږ ته ئې راپه برخه کړې، هیڅوک نه شي کولی پوه شي چې د بل په زړه کې څه افکار دي، خو په خپله پرې پوهېږي، همداسې هیڅوک د خدای په افکارو او نقشو نه پوهېږي، مگر د خدای روح!! خدای په حقیقت کې د همدې لپاره

خپله روح زمونږ په برخه کړه، چې په هغې سره مونږ ته راوښيي چې د خپل لطف او برکت خومره هدایا ئې زمونږ په برخه کړې دي!! طبيعي ده، هغه روح چې مونږ ترلاسه کړې د دنيا له روح نه فرق لري!! مونږ د روح القدس د کلماتو حقيقت په روح القدس سره درک کوو!! خو بې ايمانه کس هغه حقايق نه شي درک کولی چې روح القدس ئې مونږ ته راښيي، نور دا خبرې پوچ او بېهوده گڼي دا ځکه چې د خدای په خبرو هغه څوک پوهېږي چې د خدای روح ئې په وجود کې وي!!

په پورتنیو خبرو کې له لږ غوراو دقت نه وروسته هر انسان دې نتيجه رسېږي

چې:

- داسې خبرې يوازې هغه څوک کولی شي چې لوی دجال، د انسان په جامه کې شيطان، د الله تعالى، د عیسی علیه السلام، د دين، توحيد او حق دښمن وي!! ډېره گرانه ده چې د يوه خدای پال انسان په ژبه داسې کرکجنې خبرې راشي.

- پولس اعتراف کوي چې د ده خبرې ډېرو ته احمقانه برېښي، يهودان ئې نه مني، يونانيان ئې هم نه مني، په مخکنیو کتابونو کې نه دي راغلې، د عقل، علم او حکمت خلاف دي، همداراز وايي: خدای نه دي غوښتي چې انسان په علم او حکمت سره د دغو خبرو په حقيقت پوه شي، له مسيحيانو پرته ئې هيچا ته دا خبرې نه ده ښودلې، په مخکنیو الهي کتابونو کې ئې هم نه دي بيان کړې او دا ځکه چې که دا کار ئې کړی وی نو بيا خو عیسی په صليب نه ځړول کېدو او انسان به له نجات نه محروم پاتې کېدو!! د خدای خبرې هغه څوک درک کولی شي چې د خدای روح ئې په وجود کې وي، دا روح يوازې د مسيحيانو په برخه شوي، د مسيحيانو روح د نورو نړېوالو له روح نه تفاوت لري!!

- پولس د مسيحيانو له عقل سره لوبې کوي، هغوی ورته احمقان برېښي، دوی ته وايي چې د خدای اصلي خبرې همدا دي چې زه ئې تاسو ته کوم، مسيح د انسان د نجات لپاره مصلوب شو، له آدم عليه السلام نه تر عیسی علیه السلام پورې هيڅوک، نه کوم انسان او نه کوم پيغمبر، د خدای په خبرې نه دي پوه شوي، خدای نه دي غوښتي چې هغوی پوه کړي، يوازې پولس ئې پوه کړی!! آیا د هغه چا په عقل ژړا نه ده په کار چې داسې احمقانه خبرې مني!؟

• پولس الله تعالى ته داسې يو ستر تور او اتهام متوجه کوي چې هېڅ خدای پال انسان به ئې جسارت ونه کړي، خدای ته داسې کلام منسوبوي چې مخاطبين ئې نه پرې پوهېږي، انسانانو ته ئې پيغمبران لېږلي او د دوی په لاس ئې کتابونه لېږلي، خو نه ئې خبرې داسې کړې دي چې انسانان پرې پوه شي او نه ئې پيغمبران پوه کړي چې د خبرو مراد ئې څه دی؟ مونږ خو هغه څوک چې خبرې ئې غامض، مبهم او پيچلې وي، خپل مخاطب پوه نه کړی شي، اورېدونکی د هغه له خبرو نه د ده په مطلب پوه نه شي، يو ناموفق او ضعيف وياند گڼو او خبرې ئې ناقصې او کمزورې، آيا الله تعالى ته دا عيب منسوبول لوي جسارت نه دی؟

• آيا ټولو مخکښو الهي کتابونو او پيغمبرانو اشتباه کړې چې انسانانو ته ئې د نجات نورې لارې په گوته کولې او ورته ويل ئې: ستاسو د نجات لار دا ده چې عقیده مو سمه او عمل مو صالح وي، په خدای او آخرت ايمان ولرئ او د الله تعالى د احکامو اطاعت وکړئ!!؟

• له پولس نه پرته هېچا، د عيسی عليه السلام په شمول، نه دې ويلې چې د مسيح په مصلوب کېدو سره د انسانانو گناه بخښل کېږي او نجات ئې په برخه کېږي!! دا ولې د بايبل په عهد قدیم کې هېڅ ځای دا خبره نه تر سترگو کېږي؟

• هغه قاضي چې يو د بل په گناه نيسي او يو د بل لپاره له مجازات نه معافوي يو ظالم قاضي دی، يوازې يو جاهل انسان به خدای داسې يوه قاضي ته ورته گڼي!!

• د مسيحيانو په وجود کې کومه روح ده چې په نورو انسانانو کې نه شته؟ د دوی او د نورو د روح تر منځ څه توپير شته؟ آيا ستا ادعا دا ده چې الله تعالى مسيحيانو ته يوه روح ورکړې او نورو ته بله، دا روح الهي ده او د نورو غير الهي؟! آيا په دې عالم کې، په انسانانو او نورو مخلوقاتو کې غير الهي روح، غير الهي وينه، يا بل څه پيدا کېږي؟ آيا پولس کولی شي مونږ ته داسې څه راوښيي چې خدای نه وي پيدا کړي؟ او آيا مونږ ته به داسې څه راوښيي چې د الله تعالى له ذات نه بېل شوی وي؟

• پولس د عقل مخالفت کوي او وايي چې د خدای خبرې په عقل سره نه بلکې په روح سره درک کېدی شي او په هغې انساني روح سره هم نه چې د ټولو انسانانو

په برخه شوې بلکې په هغې روح سره چې دی ئې روح القدس گڼي او وايي چې يوازې د مسيحيانو په برخه شوې!! دا يوازې پولس نه دی چې دا خبره کوي، هر هغه ټگمار انسان چې غواړي خلك تحميق کړي او د عقل خلاف خبرو منلو ته ئې چمتو کړي نو همدا د پولس خبره ورته کوي او ورته وايي: بس! دا خبره پرته له دې چې خپل عقل و جنگوې ومنه، زړه ته ئې واچوه، دا د عقل خبرې نه بلکې د روح او ايمان خبرې دي.

- هيڅ باشعوره انسان هغه خبره نه مني چې د عقل خلاف وي، انسان د هر څه حقيقت په خپل عقل سره درک کوي، عقل د ده د روح يوه ځانگړتيا ده، په هيڅ الهي کتاب کې به د عقل خلاف خبره ونه مومئ، الله تعالى د انسان عقل ته په پام سره هغه مخاطب کوي، نه هغه څه ورته وايي چې د ده عقل ئې نه شي درک کولی او نه هغه چې د ده د عقل خلاف وي، دا کار هغه څوک کوي چې ناپوه او بې حکمته وي، الله تعالى عليهم او حکيم ذات دی.

- پولس په دې هم نه پوهېږي چې روح القدس د جبرئيل عليه السلام نوم دی، د جبرئيل په ذريعه د خدای په خبرو د پوهېدو معنی خو يوازې دا کېدی شي چې هغه به هر مسيحي ته راځي او ورته وايي به: د خدای د دې خبرې معنی او مراد دا دی!!

- پولس ته وايو: دا خبرې يهودانو هم کولې، ته خو يوازې مسيح د خدای زوی گڼې هغوی خپل ټول قوم د خدای زامن گڼي، ته وايي روح القدس له مونږ سره دی او د خدای د خبرو په مراد مو خبروي، هغوی ويل خدای په خپله په مونږ کې اوسېږي، زمونږ انبياء او کاهنان په غيب پوهېږي، لمر او سپوږمۍ ودرولی شي!! دوی نه يوازې عيسى عليه السلام د مسيح په توگه قبول نه کړ بلکې په دې نامه ئې د ده د وژلو پرېکړه وکړه چې گواکې ده وييلي: زه به د خدای په بني لاس کې ناست وم او له آسمانه به راکوز شم!! ما ته ووايه: ته خو يهودي وې او مسيحيت ته له راتلو وروسته هم هغه کتابونه منې چې يهودان هم پرې باور لري، د يهودانو او د دوی د کتابونو خبرې سمې دي که ستا!!

پولس ورپسې ليکي: گرانو وروڼو! زه تراوسه نه يم توانېدلی له تاسو سره هغسې خبرې وکړم چې له ځلميو سره کېږي، ځکه تاسو روحاني نه بلکې جسماني

یئ، تر اوسه مو لا په مسیح کې رشد نه دی کړی، مجبور شوم د درانه او سخت خوراک په ځای شیدې درکړم، دا ځکه چې ماشومان یئ او سخت خوراک نه شی هضمولی!! ... خدای پر ما پیرزوینه وکړه او دا ئې راوښوده چې څنگه یو ماهر معمار شم، ... داسې یو وخت به راشي چې مسیح به قضاوت کوي... هلته به معلومه شي چې د چا مانئې سمه جوړه شوې، د هر چا کار به له اوره تیر او آزمویلی شي، ... که ځان هوبنیار او عاقل شمېرئ غوره دا ده چې دا عقل او هوبنیاري لرې وغورځوئ او یو ناپوه شی، ... دا ځکه چې د دې دنیا حکمت د خدای له نظره حماقت دی، همغسې لکه چې په مقدس کتاب کې راغلي: د انسان هوش او عقل څومره احمقانه دی!!... زه غواړم د خپلو زمانو په څېر تاسو ته نصیحت او لارښوونه وکړم، ځکه که څه هم په زرگونو روحاني معلمین ولرئ، خو یو پلار لرئ او هغه زه یم، ځکه دا زه وم چې د انجیل پیغام مې درورساوو او تاسو مې د مسیح په لوري هدایت کړئ!! نو تاسو ته التماس کوم چې ما درته بېلگه کړئ او په ما پسې اقتداء وکړئ!!

گورئ چې پولس څنگه د مسیحیانو له عقل سره لوبې کوي، دوی ماشومان گڼئ، ځان د دوی یوازنی پلار، ادعا کوي چې انجیل ده وربښودلی او د مسیح حقیقت ته ده هدایت کړي، نور روحاني معلمین نه د انجیل په اسرارو پوهېدل او نه د مسیح په حقیقت، خپلې خبرې د دوی تر فهم او عقل نه ډېرې لوړې بولي، داسې ښيي چې ډېر اسرار په زړه کې لري، په ډېرو شیانو پوه دی، د مجبوریت له مخې د اسرارو کڅوړه نه شي پرانیستلی، ځکه داسې څوک نه مومي چې د ده په خبرو پوه شي، دا یوازې د ده خبرې نه دي ټول ټگماران او دوکه ماران همداسې خبرې کوي!! تاسو د پولس ټول خطونه له نظره تېر کړئ، نه یوازې له دغو اسرارو او پټو خبرو څخه به هېڅ څه په کې ونه مومئ بلکې ټولې خبرې به ئې یوه ټگمار مداري ته ورته ومومئ!!

دی ادعا کوي چې یو وخت به مسیح د قضاوت په گدی ناست وي او د ټولو خلکو د عملونو او کړو وړ په اړه به قضاوت کوي!! مراد ئې دا دی چې د قیامت د ورځې قاضي به مسیح وي!! دی نه یوازې د مسیح په اړه دا خبره کوي بلکې د ټولو

مسیحیانو په هکله لیکي: آیا نه پوهېږئ چې مونږ مسیحیان به یو وخت د ټولې نړۍ په اړه قضاوت کوو، حتی د فرشتو په اړه به هم قاضیان وو!! حال دا چې د قیامت د ورځې قاضي به فقط الله تعالی وي، عیسی علیه السلام به هم د نورو بندگانو په څنګ کې د الله تعالی د قضاوت په وړاندې ولاړ وي!! پولس د مسیحیت هغه عقیده چې وایي: د الله تعالی د مطلقه ملکوت ورځ به راځي، یعنی هغه ورځ به راشي چې اقتدار او واک به په بشپړه توګه د الله تعالی په اختیار کې وي، یوازې هغه به د بندگانو د عملونو په هکله قضاوت کوي، دا خبره تحریفوي، د الله تعالی په ځای مسیح د دغه قضاوت او ټولو اکې په ګډۍ کښنوي او ټول مسیحیان ورسره شریکوي!! خو که تاسو په همدې بائبل کې د قیامت په اړه د عیسی علیه السلام اقوال د دې خبرو خوا ته کېږدئ او قضاوت وکړئ نو ډېر ژر به درته جوته شي چې د قیامت په هکله د پولس نظریه د مسیح علیه السلام په دین کې یو څرګند تحریف دی!! د عیسی علیه السلام په لارښوونو او اقوالو کې په آخرت او اخروي ژوند تأکید شوی، په دنیا کې د هغې لویې پاچایي جوړولو یادونه نه ترسترګو کېږي چې یهودان ورته منتظر وو او پولس ئې ادعا کوي!! د عیسی علیه السلام ځینې اقوال دا دي: د ښه حاصل ترلاسه کولو لپاره د ښې دانې کرل ضروري دي، هغه داسې یوه خزانه ده چې که څوک خپل هر څه وپلوري او هغه پرې وپېږي تاوان ئې نه دی کړی، مونږ ته په کار ده چې د دنیا د لټولو په ځای د (خدای پاچایي) یعنی آخرت ولټوو، کله چې د آسمان پاچایي راشي ښه او خراب ماهیان به سره بېل کړي شي، یعنی فرشتې به راووحې اشرار به له ابرارو بېل کړي او د اور په بټۍ کې به ئې واچوي، هلته به ژړا وي او د غاښونو چپچل.

پولس ورپسې لیکي: که څوک د یهودانو له دود سره سم ختنه (سنت) شوی وي نو تشویش دې نه کوي او که نه وي ختنه شوی اوس دې ځان نه سنت کوي، ځکه د یوه مسیحي لپاره هیڅ پروا نه لري چې سنت شوی وي یا نه وي سنت شوی!!

پوښتنه دا ده چې عیسی علیه السلام خو وایي چې زه د تورات د منسوخولو لپاره نه یم راغلی او مسیحیان په هغه تورات د ایمان دعوی کوي چې ختنه تر ټولو ښه کارونه ستر کار ګڼي او نه ختنه کېدل تر ټولو ګناهونو ستره ګناه، هومره چې

گواکې خدای غوښتل موسی علیه السلام په دې خاطر هلاک کړي چې خپل زوی ئې نه وو سنت کړی!! پوښتنه دا ده چې پولس د تورات د منسو خولو صلاحیت له کومه ترلاسه کړی!!

د ازدواج په اړه نجونو او هلکانو ته مشوره ورکوي چې مجرد پاتې کېدل ورته غوره دي، خو که واده کوي اشکال نه لري!! دا هم یوه غلطه او د انساني فطرت خلاف مشوره ده، هیڅ عاقل او مؤمن انسان چې د الهي دین له حقیقته خبر وي داسې غلطه مشوره چا ته نه ورکوي، د الهي دین او انساني فطرت سره برابره مشوره دا ده چې ورته وویلی شي: هر ځوان او پېغله بلوغ ته له رسېدو وروسته باید ازدواج وکړي، مگر دا چې توان ئې ونه لري، ټول حیوانات او مرغان همداسې کوي.

پولس لیکي: ټول پوهېږو چې فقط یو خدای شته او بس، همغه زمونږ آسماني پلار، چې هر څه ئې پیدا کړي، ... همداراز پوهېږو چې یوازې یو آقا او سالار خدای شته چې عیسی مسیح دی، چې هر څه د ده په وسیله پیدا شوي او زمونږ ژوند د ده دی!! نو د بتانو په نامه د ذبح شوي حیوان غوښه خوړل یا نه خوړل برابر دي، په خوړلو کې ئې هیڅ اشکال نه شته!!

دا هم د تورات او د بائبل د ټولو هغو مخکنیو کتابونو خلاف حکم دی چې د بت په نامه د مذبحو چې غوښه حرام گڼي خو پولس دا حکم منسوخ کړی!!

د پولس یوه بل شطارت ته هم ځیر شئ چې لیکي: زه د خدای رسول او استاخی یم، یوازې د خدای په وړاندې مسئولیت لرم، ما خپل خدای عیسی په خپلو سترگو لیدلی، ستاسو په ژوند کې دا بدلون زما د خدمتونو نتیجه ده، که نور مې پیغمبر نه گڼي تاسو مې باید پیغمبر وگڼئ، ځکه ستاسو خپل وجود زما په پیغمبرۍ دلالت کوي، تاسو زما په وسیله په عیسی مسیح ایمان راوړ!!

دا ئې د خپل رسالت د اثبات لپاره د پولس استدلال!! ما عیسی په خپلو سترگو لیدلی او تاسو زما په وسیله په مسیح ایمان راوړی نو ځکه زه پیغمبر یم!! آیا هغه کسان ټول پیغمبران دي چې عیسی ئې په خپلو سترگو لیدلی او نور خلک د دوی په وسیله مسیحیت ته بلل شوي؟! ته څو وایي چې ما یوه رڼا ولیده او یو غږ مې

واورېدو چې ويل ئې زه مسيح يم، نورو خو عيسى عليه السلام په وار وار په خپلو سترگو ليدلى او د ده خبرې ئې اورېدلې، پيغمبر خو هغه وي چې خداى لېرلى وي نه هغه چې مسيح ئې ليدلى وي!!

پولس د مخالفينو دا اعتراض چې ولې د كليسا له شتمنيو تغذيه كېږي او مصارف ئې د كليسا له لوري تأمين كېږي، داسې ځوابوي: بنهوال، شپون، عسکر... د خپل خدمت په مقابل كې اجوره ترلاسه كوي، آيا زه دا حق نه لرم؟! خداى ويلي: كله چې په درمن څپر تېروئ د خپل غوايي خوله مه ورتړئ، پرېږدئ چې څه وخورې، آيا دا حكم يوازې د غوايو لپاره دى؟ خداى دا حكم وركړى چې مسيحيان بايد د روحاني خدمتگارانو معاش تأمين كړي!!

پوښتنه كوو: آيا عيسى عليه السلام د كليسا له لوري تغذيه كېدو؟ آيا په خپل دعوت ئې له چا اجوره ترلاسه كړې؟ آيا داسې پيغمبر به مونږ ته راوښيې چې د دعوت او تبليغ په مقابل كې ئې له خلكو معاوضه ترلاسه كړې وي؟ آيا د عيسى عليه السلام په لارښوونو، په تورات، انجيل، زبور او نورو الهي كتابونو كې به داسې څه راوښيې چې دا معاوضه اخيستل ئې جائز گڼلې وي؟ قرآن خو مونږ ته وايي: د هر پيغمبر يوه مهمه او اساسي وينا خپلو مخاطبينو ته دا وه چې: مونږ خپل اجر يوازې او يوازې له رب العالمين نه غواړو، قرآن خو مونږ ته وايي: د رښتوني او صادق لارښود نښه دا ده چې هغه له خلكو نه اجر او معاوضه نه غواړي. پولس د تعميم لپاره دا دروغجنه فلسفه راباسي: ... له مخكينو پېښو بايد عبرت واخلو... خداى په صحرا كې ورېځې راولېږلې چې زمونږ د قوم له پاسه سيورى جوړ كړي، دوى ئې له سيند نه روغ رمت تېر كړل، په حقيقت كې دوى په ورېځو او سيند كې د تعميم غسل وكړ!! ...

دا خو لا څه كوئ وايي: دوى هغه اوبه څښلې چې مسيح وركولې، مسيح په حقيقت كې همغه ډبره وه چې خداى په صحرا كې له هغې اوبه راوايستلې!! په خپله فكر وكړئ چې آيا زما خبرې صحيح نه دي؟ آيا هغه شراب چې مونږ ئې په رحماني ماښامني كې څښو په دې معنى نه ده چې په دې سره مونږ د مسيح د وينو په برکت كې شاملېږو؟ او هغه ډوډۍ چې په هغه ماښام ئې سره وپشو او خورو ئې په دې

معنی نه ده چې مونږ د مسیح د بدن په برکاتو کې شاملېږو؟

حیران یم چې د مسیحیانو په سر کې ماغزه دي که بوس چې د داسې مداري خبرې د یوه پیغمبر خبرې گڼي او د ده مسخره خطونه ئې په مقدس بايبل!! کې شامل کړي!! دا به کوم بې شعوره انسان ومني چې:

- مسیح همغه ډېره وو چې دوولس چينې ترې وبهېدې!!
  - دوی هغه اوبه څښلې چې مسیح ورکولې!!
  - په حقیقت کې دوی په ورېځو او سیند کې د تعمید غسل وکړ!!
  - هغه شراب چې مسیحیان ئې په رحمانی ماښامني کې څښي په دې سره د دوی وینه د مسیح په وینې بدلېږي!! او هغه ډوډۍ چې په دې ماښام ئې خوري د دوی غوښه د مسیح په غوښه بدلوي!!
  - آیا مسیح کېدل دومره آسانه دي؟ آیا د عیسی علیه السلام ملگرو اشتباه کوله چې زندانونه، شهادتونه، اعدامونه، صلیبونه او په اور کې لوېدل ئې زغمل؟ ولې ئې د مسیح مقام ته د رسېدو لپاره دغه د پولس نسخه نه کاروله؟
- دا یوازې پولس نه دی چې دین ئې مسخه او په څو شکلي مسخره مراسمو کې ئې خلاصه کړی، ټول مکار او ټگمار مذهبي مشران همداسې وي، هغوی د دې لپاره چې په عوامو کې پلویان پیدا کړي نو د دین هغه بنيادي او اساسي کارونه چې ترسره کول ئې همت او قرباني غواړي، شاته وغورځوي، په خپلو ویناوو کې هغه نه یادوي، د دې په ځای خلکو ته د پولس په څېر څو آسان کارونه ورپه گوته کوي او ورته وايي: په دې سره تاسو هغه مقام ترلاسه کولی شئ چې نه ئې مجاهد په جهاد سره ترلاسه کولی شي او نه ئې شهید په شهادت سره!! په رحمانی ماښامني کې مقدسه ډوډۍ او سپېڅلې شراب تاسو د مسیح مقام ته رسوي!!
- دې مسخره خبرې ته ئې هم ځیر شئ:

څنگه کولی شو پوه شو چې څوک په خپلې دې ادعا کې دروغجن او دوکه مار دی او که رښتونی چې وايي ما ته د خدای له لوري الهام کېږي؟ وايي: په دې باندې پوهېدل ډېر آسان دی او هغه داسې: څوک چې د خدای د روح تر اغېز لاندې خبرې کوي هيڅکله نه شي کولی په مسیح باندې لعنت ووايي او هېڅوک هم نه شي کولی

په خپل ټول ځواک او توان سره مسیح خدای وگڼي مگر دا چې روح القدس دا حقیقت ورته څرگند کړي!!

یعني څوک چې مسیح ته د خدای نوم ورکوي او په پوره زور سره په دې خبرې ټینګار کوي چې هغه خدای دی، نو همدا ټینګار د دې نښه ده چې هغه ته واقعاً د روح القدس له لوري الهام کېږي او دا روح القدس دی چې دا خبرې د ده په خوله ادا کوي او څوک چې دا کار نه شي کولی نو هغه دوکه مار دی!! دا شوه د ټګمار او رښتونې د پېژندو پولسي طریقه!! اوس نو که همت لرې نو په خپلو خطبو کې سل ځله ووايه چې مسیح خدای دی او همدا کار به مسیحیانو ته ثابتې کړي چې تا ته د خدای له لوري الهام شوی او که دا خبره دې ونه کړه او هغه دی محض یو پیغمبر وگڼلو نو دروغجن یې!!

کلیسا د مسیح بدن گڼي او وايي: ځینې غړي چې خدای په کلیسا یعني د عیسی په بدن کې ټاکلي دا دي:

رسولان یعني د مسیح استاڅي

انبیاء یعني هغه چې په الهام سره د خدای له لوري پیغامونه راوړي.

معلمان یعني هغه کسان چې د خدای کلام نورو ته ورنښي.

هغه چې معجزې ښيي،

هغه چې بیمارانو ته شفا ورکوي

هغه چې له خلکو سره مرسته کوي

هغه چې د خلکو لارښوونه کوي

هغه چې په نامفهومو ژبو خبرې کوي، په داسې ژبو چې نه دوی تر دې د مخه پرې

خبرې کړې او نه ئې زده وې، ناڅاپي ئې په خوله جاري شوې او هیڅوک هم نه پرې

پوهېږي، دا یوازې د خبرې کوونکي او د خدای ترمنځ یو رمز وي!!

له دې نه معلومېږي چې دا هم د کلیسا یوه مذهبي ننداره وه چې ځینې کسان به

جذبې ونيول او د مستي په حالت کې به ئې داسې خبرې له خولې وتلې چې هیڅوک

به نه پرې پوهېدل!! د دغو مجذوبانو د خبرو ترجماني به خاصو کسانو کوله او

خلکو ته به ئې ویل چې خدای د ده په خوله کوم پیغامونه مونږ ته لېږلي دي!! ښايي

د دوی ټگمارو مذهبي مشرانو دا چل او چم جوړ کړی وو، ځینې به ئې په دې وگمارل چې ځان جذبه کړي، په غونډې کې چیغې او نعرې پیل کړي، خوشې او ناپرتې خبرې تر خولې وباسي او دا مذهبي مشران د غونډې حیرت ځپلو خلکو ته ووايي: دوی له خدای سره د راز او نیاز په حالت کې دي، په خبرو ئې تاسو نه پوهېږئ، ترجمان به راشي او تاسو ته به ووايي چې خدای د دوی په خوله څه پیغام رالېږلی!!

پولس په دغو ژبو د خبرو کولو پلوي نه کوي مگر په هغه صورت کې چې څوک ئې ترجمه کړی شي، خو د نبوت یعنی جذبه کیدا او روحاني مستي سپارښتنه کوي!! خو دی دعوی کوي او په دې شکر کوي چې کولی شي، په خفا کې، کله چې یوازې وي، په ډېرو ژبو خبرې وکړي، خو د خلکو په مخ کې دا خوښوي چې د خلکو په ژبه خبرې وکړي!! او د دې خبرو لپاره دا دلیل راوړي: خدای په آسماني کتاب کې لیکلي: خدای به له نورو سیمو داسې خلک راوړي چې په پردیو ژبو به د خدای کلام د ده قوم ته وراوړوي!!! خو سره له دې به ئې دوی وانه وري!... که یو بې ایمانه ستاسو غونډې ته داخل شي او وگوري چې تاسو په پردیو (نامفهومو) ژبو خبرې کوئ نو گمان به ئې دا وي چې تاسو لېونیان یئ!!

دا هم په ډېر واضح کلام کې یو ډېر کرکجن تحریف دی، کلام دا دی: خدای به له نورو سیمو داسې خلک راوړي چې په پردیو ژبو به د خدای کلام د ده قوم ته وراوړوي!!! خو سره له دې به ئې دوی وانه وري! د دی کلام واضح معنی دا ده: که بني اسرائیل د الله دین ته شا کړي، نو الله تعالی به د بل قوم خلک راپیدا کړي چې ژبه به ئې هم له اسرائیلیانو او د دوی په ژبه د نازل شوي کتاب له ژبې بېله وي او هغوی به د الله تعالی دغه کلام چې اسرائیلیانو ورته شا کړې دوی ته وراوړي خو بیا به هم دوی ایمان نه راوړي، خو پولس شیطان له دې نه د کلیسا په غونډو کې د مجذوبو او مستو صوفیانو ناپرتې خبرې راایستلې، که و منو چې په مقدس کتاب کې دا خبره راغلې نو په یقین سره ویلی شو چې دا به همغسې وې لکه په قرآن کې چې په دې ته ورته الفاظو عربو ته گواښ شوی:

﴿وَرَأَى فِي الْكِتَابِ الْبُرْجَانَ﴾

نو که اعراض مو وکړ، پوه شئ چې ما په يقين سره هغه پيغام دررسولی چې تاسو ته ئې د رسولو لپاره لېږل شوی وم او زما رب به له تاسو پرته بل قوم راوړي او تاسو هيڅ ضرر نه شئ وررسولی، بې شکه چې زما رب د هر څه ساتونکی دی.

دې ته مو پام وي چې په مسلمانانو کې هم داسې خرافي ډلې شته چې خپله عقیده ئې له مسيحيانو اخیستې او په خپلو غونډو کې مستي، جذبو او ناپرتې خبرې له خولې ایستل د وصل او راز و نیاز حالت گڼي!!

پولس ورپسې ليکي: لکه څنگه چې د آدم د گناه په سبب مرگ دې دنيا ته راغی، همداسې د مسيح د ژغورونکي کار په سبب له مرگ نه وروسته ژوند زمونږ په برخه شو!!... چېرې چې گناه وي مرگ به هم وي، خو څوک چې د مسيح وي بيا به راژوندی شي... د ده د بياراتلو په وخت کې به ټول راژوندي شي، بيا به آخرت راشي، مسيح به خپل ټول دښمنان له منځه يوسي... خدای ټول اقتدار ده ته سپارلی... البته په خپله خدای د ده د اقتدار تر سلطې لاندې نه دی... لومړی آدم له خاورې راپيدا شو خو دوهم آدم مسيح له آسمانه راغی!!
د پولس غولبدلو پلويانو ته وايو:

- د مرگ او گناه تر منځ هيڅ تړاو نه شته، هر مخلوق د پيداېښت او مرگ يوه ثابته نېټه لري چې د هغه په گناه او نه گناه پورې ارتباط نه لري، انسانان هم مري او حيوانات هم او د ابراهيم عليه السلام په څېر ستر له گناه معصوم شخصيت هم!!
- يوازې د مسيح پلويان نه بلکې ټول انسانان به بيا راژوندي کېږي، کافر هم او مؤمن هم، دا د قيامت په اړه د پولس يو بل ستر تحريف دی چې وايي يوازې د مسيح پلويان به بيا راژوندي کېږي!! په دې سره خو د الله تعالی عدالت تر پوښتنې لاندې راځي، که ظالمان، کافران او گناهگاران راژوندي نه شي او د خپلو عملونو سزا ونه گوري، دا خو د بې عدالتۍ لويه نښه ده، د پولس دا خبره د تورات، انجيل او ټولو الهي کتابونو خلاف خبره ده. د قيامت په اړه د بايبل غامض، گونگ او متناقض بيانات پولس او د ده په څېر نورو منحرفينو ته دا موقع په لاس ورکړي

چې داسې نظريات وړاندې کړي او مسيحيان دوکه کړي.

د پولس او دده د ملگرو په لاس په مسيحيت کې د پراخو تحريفونو نه وروسته چې دوی وتوانېدل په ډېرې زېرکۍ سره د مسيحيت جرړې قطع کړي او د شرک او خرافاتو په گندگيو ئې ولري، په مسيحيانو کې لاندې مراسم او عقايد راولاړ شول:

- اصلي گناه: دا يوه اصطلاح ده چې دوی رامنځته کړه او په هغې گناه ئې اطلاق کوي چې د ممنوعه شجرې د مېوې په خوړلو سره حوا او آدم عليهما السلام ئې مرتکب شول، دا موروثي گنهي او وايي چې له دوی نه اولاد ته انتقال شوې، د آدم ټول اولاد د پيداېښت له ورځې په دې گناه اخته گڼي.

- کفاره: وايي چې د دې موروثي گناه کفاره عيسی عليه السلام په خپلې قربانۍ سره ادا کړه، يعنې د آدم او حوا د گناه په سبب انسانان د خدای له رحمت نه لرې شول او د الله تعالی د کلام صفت (زوی) د دې لپاره د انسان په بڼې کې دنيا ته راغی او قرباني ئې ورکړه چې د دې کفارې په سبب بېرته د خدای په رحمت کې داخل شي!

- نجات: عيسی عليه السلام د گناهونو کفاره ادا کړې، څوک چې په ده ايمان راوړي، نجات ئې په برخه کېږي. له دې پرته د انسان د نجات لپاره بله لار نه شته!! د ده قرباني يوازې د هغه چا لپاره وه چې په ده ايمان راوړي. په مسيح باندې د ايمان راوړلو نښه دا ده چې تعميد کړی شي، څوک چې دا مراسم ترسره نه کړي گناه به ئې په خپل حال پاتې وي او د دائمي عذاب مستحق به وي، هغه ماشوم هم په دې ډله کې گڼل کېږي چې د دې مراسم له ادا کولو مخکې ومري.

- بپتسمه (د تعميد غسل): دا هغه مراسم دي چې يو مسيحي ئې په اوبو کې د غوټه کېدو په ترڅ کې ترسره کوي او له دې نه ئې تعبير دا وي چې دی په خپلې غوټې سره له عيسی عليه السلام سره دفن شو او په بېرته راوتو سره له ټولو گناهونو پاک شو!!

- تصليب: يعنې مسيح عليه السلام په صليب باندې وژل شوی او دفن شوی، خو درې ورځې وروسته بېرته راژوندی شوی.

- رباني ماښامنی: دا هغه ماښامنی دی چې په کليسا کې د مسيح د تلين په ورځ

ترسره کبړې، روحاني پلار پتیره ډوډۍ او شراب د مسیحیانو په منځ کې وگرځوي، بیا څه اوراد او اذکار ووايي، وروسته دې ډوډۍ او شرابو ته سجده وکړي، په دې عقیده چې اوس دا ډوډۍ د مسیح جسد او دا شراب د ده په وینو بدل شوي، بیا ئې د مسیحیانو تر منځ وپشي او هر یو ئې په دې نیت خوري چې په دې کار سره د مسیح غوښه او وینه د ده بدن ته داخلېږي او دی هم د مسیح په څېر سپېڅلی کبړي!!

• د تجسم عقیده: یعنی خدای د عیسی په څېره کې راڅرگند شوی، له موره زېږېدلی، ورو ورو ستر شوی، د انسان ټول ځانگړتیاوې ئې درلودلې، په صلیب څړول شوی، مړ شوی، درې ورځې وروسته بېرته ژوندی شوی!!

• عیسی د خدای زوی گڼل: دا عقیده چې خدای پلار دی او مسیح د خدای زوی دی، هم ئې ذات خدای ته ورته دی او هم ئې صفات! خدای له خدای نه او نور له نور نه پیدا شوی.

• بیا راتگ: یعنی مسیح به بیا دنیا ته راځي!! خو ځینې ئې وایي چې دی به له قیامت نه وروسته راځي او د خلکو د عملونو په هکله به قضاوت کوي او ځینې وایي چې له قیامت نه مخکې به راځي، خپل دښمنان به له منځه یوسي او اقتدار به مسیحیانو ته وسپاري!!

په دې خرافي عقایدو او مراسمو چې د مسیح په دین کې ابداع شوي په لنډه توگه دا اعتراضات لرو: ولې باید د پلار د گناه سزا اولاد ته ورکړی شي؟ دا عقیده له الهي عدالت سره جدي تعارض لري، حقیقي دین هغه دی چې وایي: هر ماشوم بې گناه دی، سالم الفطرت او له گناه پاک دنیا ته راځي، د گناه لړۍ ئې هغه وخت پیل کېږي چې د ده عقل پوخ شي، ښه او بد تفکیک کړی شي او له دې وروسته په خپله خوښه د گناه مرتکب شي. که دا ومانو چې آدم علیه السلام ته عفو نه ده شوې او له جنت نه وتل ئې د هغې غلطۍ په سبب وو، نو دا سزا یوازې په خپله ده ته ورکړی شوې، اولاد ئې نه په دې گناه کې شامل دي او نه په سزا کې.

• کفارو خو دا ده چې څوک خپله گناه جبران کړي، داسې څه وکړي چې کړې گناه او غلطې ئې جبران شي، بایبل هم د عیسی علیه السلام دا قول رااخلي چې وایي:

خیرات د گناه کفار ده. د مسیحي مذهب په لومړیو پېړیو کې د کفارې دا عقیده چې وروسته ډېره خوره شوه له نشت سره برابر ده، تاسو د بائیل په عهد قدیم کې یوازې په وروستیو غیر مهمو کتابونو کې دوه درې ځلې په مجملو الفاظو د هغې یادونه موندلې شئ، په غالب گمان دا هم وروسته پرې اضافه شوي، پوښتنه دا ده چې د عیسی علیه السلام قرباني او د بائیل په اصطلاح مصلوب کېدا به ولې د نورو انسانانو د گناهونو کفار گنل کېږي؟

• مسیحیانو د فدیې او کفارې دا عقیده له زړو شرکي مذاهبو څخه اخیستې ده!! په مخکنیو زمانو کې دا دود وو چې کله به یو ملک له ستر خطر او گواښ سره مخامخ شو، دا خطر به ئې د دیوانو او پېریانو لخوا گنلو، د هغه هېواد پاچا به د خلکو له لوري خپل گران زوی دغو غچ اخیستونکو پېریانو ته د فدیې په توگه وړاندې کاوو.

• آیا عقل او عدل دا خبره مني چې یوازې د تعمیم په غسل سره، په اوبو کې له یوې غوټې سره انسان له ټولو گناهونو پاک وگنلې شي او هر ظلم، تېری او گناه ئې ورته وبخښلې شي، نوی انسان ترې جوړ شي، د مسیح په څېر شي او د نجات مستحق شي؟! د عدالت تقاضا خو دا ده چې چا یوه ذره نیک یا بد عمل وکړ سزا ئې وگوري، هیڅ نېک عمل ئې ضایع نه شي او هیڅ بد عمل ئې بې پوښتنې پاتې نه شي، نه د بل د گناهونو په سبب له خپل اجر نه محروم شي او نه د بل د نېکو عملونو په سبب له سزا معاف شي، له ده سره هره معامله د ده د عقیدې او عمل له مخې وي، همدا د اسلام او هر واقعي الهي دین پر بکړه ده.

• مسیحیانو د تجسم خرافي عقیده هم له شرکي مذاهبو اقتباس کړې، دا عقیده هغو کسانو له ځان سره مسیحیت ته راوړه چې د شرکي مذاهبو په غېږ کې ستر شوي او د دوی له افکارو او معتقداتو متأثره شوي وو، د تجسم عقیده په اصل کې د انسان دې پوښتنې ته د یوه ناقص او غلط ځواب په توگه رامنځته شوې چې وایي: ولې یو انسان ظلمونه او گناهونه کوي، له دنیا ولاړ شي پرته له دې چې سزا وگوري او بل مظلوم او بې گناه ومري څوک ئې پوښتنه ونه کړي؟! د دې پوښتنې په ځواب کې دا عقیده وړاندې شوې چې: هم د ظالم انسان روح بېرته دنیا ته رالېږل

کېږي او هم د مظلوم انسان، په دې دوهم ځل راتلو کې دواړه په داسې حالت کې دنيا ته راځي چې د خپل مخکني ژوند د عملونو سزا او جزا ئې هم په برخه کېږي، يوه ته ښه او غوره حالت ورپه برخه شي او بل ته بد حالت!! مسيحي بدعتيانو له دې عقيدې نه د تجسم دا مفکوره راوايسته چې خدای د انسان په ښې کې دنيا ته راغی، د خدای روح د انسان په هيکل کې دنيا ته راغله، مسيح همغه خدای دی چې د انسان په ښې کې راڅرگند شوی!! حال دا چې ټول الهي کتابونه په دې تاکيد کوي چې الله تعالی ايکي يو دی، په هيڅ څه کې مخلوقاتو ته ورته نه دی، نه څه په خپل ذات کې ده ته ورته دی او نه په صفاتو کې، نه الله تعالی د انسان په ښې کې مجسم کېږي او نه انسان د الله تعالی په څېر کېدی شي، څوک چې ومري يوازې د قيامت په ورځ به بياراژوندي کېږي، د خپلو عملونو له مکافات او مجازات سره به هلته مخامخ کېږي.

د پولس لومړی ليک د تسالونیکي مسيحيانو ته

بايبل د دې ليک په مقدمه کې ليکي: تسالونیکي د يونان يو بندردی چې اوس د سالونیک په نامه يادېږي، پولس په دې ښار کې له گناه نه د انسان د آزادۍ پيغام اعلان کړ، که څه هم د يهودانو ځينې مشران د ده په ضد راپاڅېدل او دی ئې له ښاره وايست خو هغو چې پيغام ئې اورېدلی وو په مسيح ئې ايمان راوړ او له ډېرو ځورونو او کړاوونو سره سره ئې خپل ايمان له لاسه ورنه کړ!! ليک داسې پيل شوی: د پولس، سيلاس او تيموتائوس لخوا، د تسالونیکي ښار مسيحيانو ته چې د خدای پلار او زمونږ د خدای عيسی مسيح يی، د پلار خدای او زمونږ د خدای عيسی مسيح له دربار نه تاسو ته د رحمت او سوکالی غوښتونکي يو.....

د مؤمنانو وضعیت له مرگه وروسته

.... بايد په دې يقين ولرو چې د مسيح د بياراتلو په مهال به خدای ټول هغه مسيحيان چې مړه شوي له ده سره يو ځای دنيا ته راولي، دا زه د خدای له لوري تاسو ته وایم: که مونږ د مسيح د بيا راتلو په وخت کې ژوندي وو نو تر مړو مخکې

آسمان ته نه ځو، ... ناڅاپه به خدای په خپله ځمکې ته راکوز شي... ټول هغه مسيحيان به راژوندي شي چې مړه شوي، چې له خدای سره ملاقات وکړي او مونږ چې لابه ژوندي او د ځمکې پر سر به وو، له دوی سره به يو ځای په ورېځو کې اوچت کړی شو چې ټول له خدای سره په هوا کې ملاقات وکړو او د تل لپاره له ده سره پاتې شو!!! نو په دې خبرې يو بل ته زېږی او تسلي ورکړئ!!

دا بايد هېر نه کړو چې خدای مونږ د دې لپاره نه يو پيدا کړي چې تر خپل غضب لاندې مو ونيسي، بلکې مونږ ئې غوره کړي يو چې د مسيح په وسيله مو وژغوري، هغه خپل ځان فدا کړ چې مونږ تر ابده ژوند وکړو... هيڅکله د خدای د روح د کارونو مخنيوی مه کوئ، نبوت يعني هغه پيغامونه چې خدای ئې مؤمنانو ته ورکوي سپک مه گڼئ، بلکې په دقت سره ئې واورئ، که پوه شوی چې د خدای له لوري دي وئې منئ!!!

د دې ليک څو ټکي د يادونې وړ دي:

- دلته هم پولس په څو خبرو تاکيد کوي: خدای پلار، مسيح خدای، دواړو ته يو ځای د دعا لاسونه اوچتول او مرسته ترې غوښتل. مسيح به بيا راځي او د ده په راتلو سره به يوازې مسيحيان بيا راژوندي کېږي، زما خبرې ټولې د خدای خبرې دي، مسيح زمونږ لپاره ځان فدا کړ، خدای مونږ غوره کړي يو چې د مسيح په وسيله مو وژغوري!!

- قيامت به په داسې وخت کې راځي چې پولس او هغه خلك به لاژوندي وي چې ده دا خط ورته ليکلی او ورته ويلي ئې وو: او مونږ چې لابه ژوندي او د ځمکې پر سر به وو، له دوی سره به يو ځای په ورېځو کې اوچت کړی شو چې ټول له خدای سره په هوا کې ملاقات وکړو او د تل لپاره له ده سره پاتې شو!!! خو پولس، د ده ټول مخاطبين او تر ده وروسته دا دی نږدې شل پوښته انسانان راغلل ولاړل خو د پولس قيامت رانه غی!!

- پولس په دې تاکيد کوي چې د کاهنانو مذهبي رقصونو او وړاندوينو ته په سپکه سترگه مه گورئ، خدای غواړي له دې لارې خپل پيغامونه مؤمنانو ته ولېږي!!

دا هغه ټکي دي چې پولس په خپلو ټولو لیکنو کې پرې ټینګار کوي.

د پولس لومړی لیک تیموتائوس ته

دا لیک هم د محتوی او الفاظو له مخې مخکني ته ورته دي، تیموتائوس ته ئې لومړۍ توصیه دا ده: د هغو غلطو تعالیمو مخنیوی وکړه چې ځینې ئې ورکوي، اجازه مه ورکوه چې خلک قصو او نکلونو ته مخه کړي او یا ځان په هغو اوږدو او پای نه منونکو شجرو باندې مشغول کړي، دا مسایل د بې ګټو بحثونو له رامنځته کولو نه پرته هیڅ ګټه نه لري!! دا پوچ عقاید او بحثونه د هغو الهي نقشو مانع کېږي چې په ایمان سره جوت کېږي!! ... که څه هم ما مخکې مسیح ته له کفره ډکې خبرې کولې، په مسیحیانو پسې ګرځېدم او دوی مې نیول او ځورول، خو خدای په ما رحم وکړ او راوئې بنوده چې څنگه پر مسیح ایمان راوړم!! ... زه اجازه نه ورکوم چې بنځې نارینه وو ته څه ورزده کړي، ... بنځې باید د کلیسا په غونډو کې ساکت وي، علت ئې دا دی چې خدای لومړی آدم پیدا کړ بیا ئې حوا!! او دا آدم نه وو چې د شیطان په لاس دوکه شو بلکې حوا وغولېده او ګناه ئې وکړه!! د همدې لپاره خدای بنځه د اولاد د زېږولو په درد اخته کړه!! کشیش باید د یوې مېرمنې وفادار مېړه وي!! داسې کشیشان به هم راپیدا شي چې له ډېرو دروغو ویلو به داسې ځای ته ورسېږي چې نور به له درواغ ویلو څخه نه شرمېږي، مثلاً وایي به: واده کول او غوښه خوړل سم کار نه دی، ... ده ته توصیه کوي او ورته وایي: ښه ده چې کله کله د اوبو په ځای شراب وڅښې ځکه اکثراً ناروغ کېږي!! هغه مسیحیان چې غلامان دي باید خپلو بادارانو ته ښه خدمت وکړي!! تر څو خلک ونه وایي چې مسیحیان سم کار نه کوي!! ... واحد او مقتدر خدای، د پاچایانو پاچا او د سالارانو سالار به مسیح په معین وخت کې راولېږي، خدای هغه ذات دی چې هیڅکله نه مري، په داسې نور کې او سپرې چې هیڅوک نه شي کولی ورنږدې شي، هیڅ انسان تر اوسه نه لیدلی او نه به ئې وگوري!!

په دې لیک کې څو ټکي د پام وړ دي:

- له بې ګټو قصو او نکلونو او اوږدو پای نه منونکو شجرو نه د پولس مراد حتماً

د بايبل قصې او شجرې دي چې ټول کتاب ئې ترې ډک او لويه برخه ئې همدې ته مختص کړې، له دې نه هم معلومېږي چې پولس له بايبل نه د بغاوت لار غوره کړې، د احکامو او شريعت په څېر ئې د دې کتاب له قصو او شجرو سره هم نه ده جوړه!! حقيقت دا دی چې د بايبل قصې او شجرې تر دې هم زياتې پوچې، بېهوده او بې گټې دي چې پولس ورته اشاره کوي.

- پولس اعتراف کوي چې د عیسی او مسیحیانو سخت دښمن وو او ډېر مسیحیان ئې ځورولي، خو حقيقت دا دی چې ده په دښمنۍ کې مسیحیت ته دومره تاوان نه دی رسولی لکه په دوستۍ کې ئې چې رسولی.

- پولس چې په دې ليک کې د بنځو په اړه څه وايي په مسیحیت کې د بنځې حیثیت او مقام انځوروي، دی بنځه د لومړي گناهگار په توگه معرفي کوي، له جنت نه د انسان د ایستلو عامل، په کلیسا کې د خبرو کولو حق نه لري... عجیبه ده چې مسیحیان سره له دې د بنځو او نارینه وو تر منځ د مساوات خبره کوي او ځان ته د بنځو د حقوقو اتل مدافعین وايي!!

- دا هم ډېره عجیبه ده چې مسیحیان دا خبره هم د خدای خبره گڼي چې: حوا وغولېده او گناه ئې وکړه!! د همدې لپاره خدای بنځه د اولاد د زېږېدو په درد اخته کړه!! پوښتنه کوو: دا نور حیوانات چې د اولاد زېږولو پر مهال دردونه گالي په کومې گناه نیول شوي!؟

- پولس د تورات او انجيل د صريح احکامو په خلاف خپل شاگرد ته کله کله د شراب څښلو سپارښتنه کوي!!

- پولس په دې کې هم له کلیسا نه د بغاوت لار غوره کړې چې کشیش ته د واده کولو توصیه کوي، حال دا چې نور په دې ټينگار کوي چې کشیش باید د مسیح په څېر وي او له واده نه ډډه وکړي!!

- تر ټولو نادره خبره ئې چې له بايبل سره هم او د ده له خپلو ویناوو سره هم سخت ټکر کوي دا ده چې وايي: خدای هغه ذات دی چې هيڅکله نه مري، په داسې نور کې او سپړي چې هيڅوک ورنږدې کېدی نه شي، هيڅ انسان تر اوسه نه لیدلی او نه به ئې وگوري!! که داسې وي چې په حقيقت کې همداسې ده، نو بايبل ولې په

لسهاوو ځله وييلي چې خدای ځمکې ته راکوز شوی، لیدل شوی، له یعقوب سره ئې غېږې نیولې، د ابراهیم پر دسترخان ئې ډوډۍ خوړلې، موسی علیه السلام لیدلی، د اسرائیلیانو مشرانو په یوه دسترخان ورسره ډوډۍ خوړلې!!!...

د پولس دوهم خط د قرنطیس مسیحیانو ته

د قرنطیس مسیحیانو ته د پولس دا لیک د لومړي لیک په څېر پیل شوی، خو نوې خبرې په کې تر سترگو کېږي:

• خدای مونږ ته دا توفیق راکړ چې خلکو ته دا پیغام اعلان کړو: خدای د انسان د نجات لپاره نوی عهد او پیمان برابر کړی، د دې پیمان پیغام او محتوی داسې نه ده چې که څوک د خدای ټول احکام په ځای نه کړي مري، بلکې پیغام دا دی چې: د خدای روح انسان ته ژوند وربخښي، د زور پیمان او طریقې له مخې باید د نجات لپاره د موسی د ټولو احکامو اطاعت شوی وی او له دې کبله چې هیڅوک نه توانېدو ټول احکام پلي کړي نو ټول په مرگ او دائمې مجازات محکوم وو، خو د دې نوي پیمان له مخې یوازې دا کافي ده چې څوک په مسیح ایمان راوړي تر څو د خدای روح ده ته واقعي ژوند ورپه برخه کړي!! خو سره له دې هغه زړه طریقه چې د انسان په تلپاتې مرگ او مجازات منتهي کېده له داسې جلال او پرتم سره توأم وه چې خلکو د موسی مخ ته نه شو کتلی، کله چې هغه د خدای له حضور نه تورات راوړ نو د خدای له جلال نه ئې مخ ځلېدو، خو دا ځلا ورو ورو محوه کېده، خو اوس چې د خدای روح انسان ته حیات او ژوند وربخښي آیا په کار نه ده چې تر مخکې زیات جلال ته منتظر وو؟ چې د هلاکت طریقه له داسې جلال سره توأم وه نو هغه طریقه خو باید له زیات جلال سره مل وي چې د انسان د نجات سبب ده!!! په حقیقت کې هغه جلال چې د موسی په څېرې کې ځلېدو د دې پیمان د جلال په پرتله داسې دی لکه یوه قطره د بحر په وړاندې!! ... نو مونږ د انجیل پیغام په جرأت سره اعلانوو، داسې نه کوو لکه موسی چې وکړل، چې نقاب ئې پر مخ راکښ کړ تر څو اسرائیلیان د ده له مخ نه د جلال محوه کېدا ونه گوري، ... د ده د قوم پوهه او فهم هم په نقاب کې وو... حتی یهودان تر اوسه د موسی په وینا سم نه پوهېږي، گمان

کوي چې د نجات لار همغه د موسی د شریعت متابعت دی!! خو چېرې چې د خدای روح وي هلته آزادي وي، آزادي له هغو هڅو چې د مذهبي تشریفاتو له لارې سعادت ته د رسېدو په طمع ترسره کېږي!!

که لږ دقت وکړئ نو دا به درته په آسانی جوته شي چې د لیک په دې برخې کې پولس له شریعت او شرعي احکامو ته له التزام نه د آزادی خبره کوي، په دې تاکید کوي چې خدای د پولس په لاس مسیحیانو ته نوی پیغام لېږلی، دا پیغام له زړو پیغامونو نه ژور توپیر لري، په مخکنیو پیغامونو کې ویل شوي وو چې له شرعي احکامو نه سرغړاوی د انسان د هلاکت باعث کېږي، خو دا نوی پیغام وايي چې د خدای روح انسان ته ژوند وربخښي، د دې نوي پیمان له مخې یوازې دا کافي ده چې څوک په مسیح ایمان راوړي تر څو د خدای روح ده ته واقعي ژوند ورپه برخه کړي!! يعني د نوي پیغام له مخې خلک په دې نه دي مکلف چې شرعي احکام په ځای کړي، د انسان نجات په دې پورې نه دی تړل شوی چې دغو احکامو ته غاړه کېږدي، بلکې یوازې په مسیح باندې ایمان درلودل کفایت کوي!! دی وايي: یهودان تر اوسه د موسی په وینا سم نه پوهېږي، گمان کوي چې د نجات لار همغه د موسی د شریعت متابعت دی!! خو چېرې چې د خدای روح وي هلته آزادي وي، آزادي له هغو هڅو چې د مذهبي تشریفاتو له لارې سعادت ته د رسېدو په طمع ترسره کېږي!! بیا ادعا کوي: که څه هم زړه طریقه د انسان په مرگ او هلاکت منتهي کېده، ځکه چې هیڅوک په دې نه توانېدل دا احکام په ځای کړي، خو سره له دې له جلال او پرتم سره توأم وه، خو هغه جلال موقتي وو او ورو ورو ختمېدو، خو د نوې طریقي جلال تلپاتی دی!!

د پولس دغې خبرې په هغو خلکو کې د ده مسلک ته جذابیت ورپه برخه کړ چې غوښتل ئې له مذهبي احکامو نه د آزادی جواز ترلاسه کړي، څوک ئې په دې ملامت نه کړي چې ولې شرعي احکامو ته التزام نه لري؟ پولس جنت ته رسېدا ورته آسانه کړه، له دوزخ نه د نجات آسانه لار ئې ورپه گوته کړه، یوازې په مسیح باندې ایمان ئې کافي وگناهو چې جنت ئې په برخه او له دوزخ نه وژغورل شي!!

عجیبه دا ده چې مسیحیان د موسی علیه السلام په تورات د ایمان دعوی هم

کوي، د بايبل هغه برخې هم مني چې په ډېر تأكيد سره په شرعي احکامو التزام د نجات يوازنی لار گڼي او وايي: هغه څوک د ايمان په دعوی کې رښتونی دی چې الهي احکامو ته غاړه ږدي، خو سره له دې د پولس هغه خبره هم مني چې د ټولو مخکنیو پیغمبرانو د ویناوو په ضد ئې کوي!!

پولس په ډېر شطارت او مهارت سره د ناپوهو مسیحیانو له عقل سره لوبې کوي او ورته وايي: مونږ نه غواړو څوک وغولو... خدای شاهد دی چې دا له شرمه ډک کار نه کوو، بلکې له حقیقت نه پرته بل څه نه وایو!! ... مونږ د مسیح سفیران یو، خدای زموږ له لارې له تاسو سره خبرې کوي!! مونږ چې له تاسو نه څه غواړو دا داسې ده لکه مسیح چې له تاسو څه غواړي!! خدای زموږ د گناهونو بار د بې گناه مسیح پر اوږو کېښود، په خپل پاک ژوند او روحاني بصیرت سره او په خپل صبر او تحمل سره مو ثابتې کړې ده چې زموږ ادعا سمه ده، مهربانه او له روح القدس نه ډک یو!! د ځان د بې حده ستاینو په لړ کې لیکي: گمان نه کوم دغه کسان چې ځان د خدای غوره رسولان گڼي تر ما زیات څه ولري!! زه که ښه ویاند نه یم خو د روحاني حقایقو په پېژندو کې هیڅ کمی نه لرم... او دا خبره مې په وار وار درته ثابتې کړې ده!! پرېږدئ زه هم لږ د ځان ستاینه وکړم، څوارلس کاله مخکې آسمان ته یووری شوم، دا پوښتنه رانه مه کوئ چې زما روح هلته تللې او که زما جسم، زه هم نه پوهېږم فقط خدای پوهېږي، په هر حال ځان مې په جنت کې وموند، هلته مې داسې څه واورېدل چې بیانول ئې ممکن نه دي او دا اجازه نه ده راکړې شوې چې په هکله ئې چا ته څه ووايم!! تاسو زه مجبور کړم چې د یوه ناپوه په څېر داسې د ځان ستاینه وکړم!! باید تاسو زما ستاینه کولی، ځکه زه د خدای تر دغو غوره پیغمبرانو په هیڅ څه کې کم نه یم، ... خدای زما په لاس ډېرې معجزې ترسره کړې، دغه معجزې ثابتوي چې زه د خدای پیغمبر یم، یوازنی کار چې په نورو کلیساوو کې مې کړی او له تاسو سره مې نه دی کړی هغه دا دی چې له تاسو څخه مې مالي مرسته نه ده غوښتې، هیله کوم چې زما دا تقصیر راته وبخښئ!!

گورئ چې پولس څنگه د یوه ماهر مداري په څېر د مسیحیانو له عقل سره لوبې کوي، ځان تر غوره پیغمبرانو په هیڅ څه کې کم نه گڼي او خپله دا ادعا د دې

مضبوط دليل!! په وړاندې کولو سره ثابتوي چې: څوارلس کاله مخکې آسمان ته يووړی شوم، دا پوښتنه رانه مه کوئ چې زما روح هلته تللې او که زما جسم، زه هم نه پوهېږم، فقط خدای پوهېږي، په هر حال ځان مې په جنت کې وموند، هلته مې داسې څه واورېدل چې بيانول ئې ممکن نه دي او دا اجازه نه ده راکړی شوې چې په هکله ئې چا ته څه ووايم!! يعنې مسيحيان بايد دغه آسمان ته ختل چې هيچا په خپلو سترگو نه دی ليدلی، دی په خپله هم نه پوهېږي چې دا ختل څنگه وو، دا هم خلکو ته نه شي ويلی چې هلته ئې څه ليدلي!! دغه بايد دده د پېغمبرۍ نښه وگڼي!! او همداراز وايي: خدای زما په لاس ډېرې معجزې ترسره کړې، دغه معجزې ثابتوي چې زه د خدای پيغمبر يم!! خو دا نه وايي چې کومې معجزې؟! ادعا کوي چې زما په لاس د قرنطيس د خلکو ايمان راوړل زما معجزه ده او ثابتوي چې زه پيغمبر يم!!

تاسو به د پولس په ليک کې په ډېر وضاحت سره وگورئ چې اصلي موخه ئې دا ده چې د قرنطيس خلک د هداياوو ورکولو ته وهڅوي، د ليک څو صفحې ئې همدې موضوع ته مختص کړې دي، په دې ډېر تاکيد او اصرار کوي چې د قرنطيس مسيحيان بايد تر نورو زياته مرسته وکړي، په ليک کې وايي: زه په خپله درروان يم، خو څو کسان مې له دې ليک سره درولېږل چې خپلې هداياوې زما له رسېدو مخکې تيارې کړئ!! خو په ضمن کې دا هم ورته ليکي: يوازنی کار چې په نورو کليساوو کې مې کړی او له تاسو سره مې نه دی کړی هغه دا دی چې له تاسو څخه مې مالي مرسته نه ده غوښتې، هيله کوم چې زما دا تقصير راته وبخښئ!!

د پولس دوهم ليک د تسالونیکي مسيحيانو ته

بايبل د دې ليک په مقدمه کې ليکي: د لومړي ليک په څېر په دې ليک کې هم پولس د مسيح د بيا راتگ په هکله خبرې کوي، د تسالونیکي ځينې مسيحيان دومره د دې خبرې تر اغېز لاندې راغلي وو چې له ورځني ژوند او کار وبار نه ئې لاس اخيستی وو او د عيسی د نامه لپاره د پېغور سبب شوي وو، نو ځکه پولس په دې ليک کې دوی په دې پوهوي چې داسې کار په مسيحيت کې ځای نه لري!!!

له دې مقدمې نه پوهېدی شئ چې د پولس زهرجنو افکارو په مسيحيانو باندې

خومره ناوړه اغېز کړی، نه یوازې دا چې دوی ئې مذهبي مراسمو او شرعي احکامو ته له التزام او غاړه اېښودو لاس په سر کړي وو بلکې له ورځني ژوند او کار وبار نه ئې هم لاس اخیستو ته هڅولي وو!! او دا یو حقیقت دی، د دې افکارو پاپله له دې پرته بل څه نه شي کېدی، څوک چې داسې گمان وکړي چې یوازې په مسیح باندې ایمان کافي دی چې د دنیا او آخرت سعادت ئې په برخه شي، ټول گناهونه ئې معاف شي، مسیح د ده د گناهونو فدیو ورکړې او خدای د ټولو انسانانو د ژغورنې لپاره خپل یوازی نازولی زوی قربانۍ ته وړاندې کړی، مسیح به ډیر ژر بیا راځي او ده ته به تلپاتې بختور ژوند ورپه برخه کوي، داسې مسیحي به ولې له ټولو کارونو لاس نه اخلي؟! حقیقتاً چې د پولس شیطاني افکار له انسان نه یو عاطل مسیحي جوړوي.

هغه لیکي: دا خبره اعلانوم چې کله عیسی خدای د اور په لمبو او د خپلو ځواکمنو آسماني فرشتو په منع کې له آسمانه راڅرگند شي، خدای به مونږ او تاسو ته سوکالي او آرامي راپه برخه کړي او هغو ته به سزا ورکړي چې د خدای له پېژندو او د مسیح په واسطه د نجات او ژغورنې د الهي نقشې له منلو سرغړوي، دوی به له تلپاتې مجازات سره مخامخ کړي... ځینې وايي چې د مسیح د بیاراتلو ورځ رارسېدلې ده،... هیله کوم د دا راز خبرو په اورېدو سره ځان پرېشانه نه کړئ، په دې هکله د هیچا خبره مه منئ،... تر څو دا دوه کارونه نه وي شوي هغه ورځ نه راځي: لومړی دا چې د خدای په ضد به یو بغاوت وشي او دوهم دا چې هغه جهنمي انسان به راڅرگند شي چې دا بغاوت ئې پیل کړی، دی به له هر هغه څه سره مخالفت وکړي چې په خدای او دین پورې مربوط وي، د خدای په کور کې به کښېني او وبه وايي: زه خدای یم!! ... خو هغه کارونه چې دا جهنمي باغي به ئې د ظهور په وخت کې ترسره کوي، سر له اوسه پیل شوي، خو دی به هغه وخت راڅرگند شي چې د ده په وړاندې مانع کس یوې خوا ته شي، خو زمونږ خدای مسیح به دی په خپلې یوې سا سره له منځه یوسي!! ... تاسو ته حکم کوم چې: له هر هغه مسیحي نه ځان لري وساتئ چې لت وي او هغسې کار نه کوي چې ما ویلي، ... د عیسی مسیح په نامه داسې خلکو ته نصیحت کوم چې کار وکړي او زیار وباسي او ځان ته ډوډۍ وگتي!!

تاسو ځان ترې لرې وساتئ چې وشرمېږي، خو دښمن ئې مه گڼئ، بلکې نصيحت ورته وکړئ!!

دلته پولس له يوې خوا هغو مسيحيانو ته نصيحت کوي چې د ده د افکارو په سبب لټ شوي، پرته له دې چې ووايي دوی د مذهبي مراسمو او عباداتو په ترسره کولو کې لټي کوي، ځکه له دې کارونو لاس اخيستل خو د ده د مذهب اساسي غوښتنه ده، دی خو ادعا کوي چې د خداى نوى پيغام له دغو عباداتو او مراسمو نه د آزادۍ پيغام دى، فقط دومره وايي چې دې مسيحيانو له ورځني کارو بار نه هم لاس اخيستى او مسيحييت ئې شرمولى!! له بلې خوا د يوه مجهول دښمن د راتلو او د ده له مخې د يوه مجهول دوست د لرې کېدو خبره کوي!! ادعا کوي چې د دې دښمن د راتلو نښې راڅرگندې شوې دي، خو دى په خپله په دې خاطر له څرگندېدو ډډه کوي چې يو څوک ئې په مخې کې خنډ دى!! پولس په ډېر شطارت سره داسې نښي چې دامانع کس په خپله پولس دى، د ده هر پلوي به له دې خبرو نه له دې پرته بله انتباه نه اخلي چې دا مانع کس له پولس نه پرته بل څوک نه شي کېدى!!

د پولس دوهم ليک تيموتائوس ته

زما، پولس، لخوا چې د خداى په خوښه، د مسيح استاځى يم، په دې مأمور شوى چې په هر ځاى کې دا اعلان وکړم: څوک چې پر مسيح ايمان راوړي تلپاتى ژوند به ئې په برخه شي. گران زوى تيموتائوس ته

د خداى پلار او زمونږ د خداى عيسى مسيح له درباره تا ته د فيض، رحمت او سوکالي غوښتونکى يم.

پولس په دې ليک کې ځان د غير يهودانو لپاره د عيسى مسيح پيغمبر معرفي کوي او ليکي: د انجيل د پيغام رسولو لپاره خداى زه غوره کړم چې په غير يهودانو کې د ده پيغمبر وم. بيا ليکي: هيڅکله دا حقيقت مه هېروه چې عيسى مسيح په جسماني توگه د داؤد له نسله دنيا ته راغى او له مرگه وروسته بيا راژوندى شو، دا د انجيل هغه پيغام دى چې زه ئې اعلانوم!!

مسيح هغه وخت هم مونږ ته وفادار وي او زمونږ مرسته کوي چې مونږ ضعيف

او ایمان مو کمزوری شي، دا ځکه چې مونږ د ده له وجود څخه یو او نه شي کولی مونږ له ځانه بېل کړي!!

بیا د ځان ډېرې ستاینې کوي او په ضمن کې ئې خپل شاگرد ته لیکي: له ما سره یوازې لوقا پاتې دي، کله چې راتلې نو مرقس هم درسره راوله، ځکه چې د ده مرستې ته اړیم... د محکمې په لومړۍ غونډې کې هیڅوک زما د مرستې لپاره حاضر نه شو، ټولو یوازې پرېښودم... خدای په خپله زما مرسته وکړه، ... زه ئې وژغورلم او پرې ئې نه ښودم چې د زمريانو مخې ته مې واچوي.

گورئ چې پولس په دې لیک کې په څو خبرو تأکید کوي:

• الله تعالی د خدای پلار په نامه او عیسی علیه السلام د زوی خدای په نامه په مکرره توګه یادول.

• دا ادعا کول چې دی د خدای له لوري غوره شوی پیغمبر او د مسیح استاخی دی.

• په دې ټینګار کول چې عیسی مسیح په جسماني توګه د داؤد له نسله دنیا ته راغلی او له مرګه وروسته بیا راژوندی شوی، د ده له وینا معلومېږي چې دا خبره د لومړي ځل لپاره د ده له لوري اختراع شوې خو دی وايي: دا د انجیل هغه پیغام دی چې زه ئې اعلانوم!! خو جناب پولس دې ته نه دی متوجه چې انجیل د عیسی علیه السلام له تلو د مخه بشپړ شوی او په هغه کې عیسی علیه السلام ته د هغو حالاتو په اړه لارښوونې شوې چې دی ورسره مخامخ وو، نه د هغو پېښو په اړه وړاندوینې چې د ده له تلو وروسته رامنځته کېدې.

• د پولس دا خبره د ده د نورو خبرو ماهیت ښه په ډاګه کوي چې وايي: مونږ د عیسی مسیح له وجود څخه یو!! او هغه نه شي کولی مونږ له ځانه بېل کړي!! د دې بېهوده خبرې په معنی له ده پرته بل څوک نه پوهېږي!! دا خبره هم د حقیقت خلاف ده او هم د عقل خلاف، دا ځکه چې عیسی علیه السلام نه واده کړی او نه اولاد لري، یوازې حقیقي زوی د حقیقي پلار او مور له وجود څخه ګڼلی شو، دا ویلی شو چې عیسی علیه السلام د مریمې له وجود څخه وو، خو هیڅوک د عیسی علیه السلام له وجود څخه نه شو ګڼلی، ځکه چې دی اولاد نه لري. پولس دې مونږ ته وښيي چې

په نړۍ کې څوك په حقيقي معنی د مسیح له وجود څخه دی؟

• که دا لیک د اعتبار وړ وگڼو او په دې خبرې باور وکړو چې پولس له لوقا، مرقس او یوحنا سره لیدلې نو په یقین سره ویلی شم چې د دوی په نامه انجیلونه د پولس له لوري جعل شوي.

د پولس لیک د کولسي مسیحیانو ته

بایبل د دې لیک په مقدمه کې لیکي: د کولسي ښار په اوسنۍ ترکیه کې پروت وو، د دې ښار په کلیسا کې د عیسی مسیح د شخصیت په اړه دا لانجه راولاړه شوې وه چې آیا دی یوازې یو انسان وو او که د خدای له ذات څخه وو؟ یو څوک ئې پولس ته ورولېږو چې له هغه نه پوښتنه وکړي، پولس د دوی د پوښتنې په ځواب کې دا لیک ورولېږو... لیک داسې پیل شوی:

زما پولس لخوا چې خدای د عیسی مسیح د خدمت لپاره غوره کړی

او زموږ د ورور تیموتائوس لخوا

زموږ د هغو مسیحي وروڼو لپاره چې په کولسي کې اوسېږي

د پلار خدای او زموږ د خدای عیسی مسیح له درباره تاسو ته د رحمت او

هوسایۍ غوښتنه کوم.

کله چې تاسو ته دعا کوم نو لومړی د هغه خدای شکر په ځای کوم چې زموږ د

خدای عیسی مسیح پلار دی... تل د آسماني خدای ستاینه کوئ چې موږ ئې د دې

وړ کړو چې د هغو کسانو په برکتونو او امتیازاتو کې شامل شو چې د نور په عالم

کې ژوند کوي، هغه موږ د شیطان له تیاري دنیا وژغورلو او د خپل گران زوی

ملکوت ته ئې منتقل کړو!! همغه زوی چې د خپلو وینو په برکت ئې موږ آزاد کړو

او زموږ گناهونه ئې راوبخښل!!

مسیح څوک وو او څه ئې وکړل؟

مسیح د نه لیدل شوي خدای لیدل شوې څېره وه، هغه د خدای زوی دی او تر

ټولو موجوداتو غوره دی، په حقیقت کې ټول عالم د مسیح په واسطه پیدا شوی،

يعني هر هغه څه چې په آسمان او ځمکې کې دي، ليدل کېدونکي او نه ليدل کېدونکي، روحاني عالم له ټولو واکمنانو او مشرانو سره ئې او له تاج او تخت سره ئې، ټول د مسيح په وسيله او د ده د جلال لپاره پيدا شوي، مخکې له دې چې څه پيدا شي دی وو او دا د ده قدرت دی چې عالم ساتي، ... هغه لومړنی کس دی چې له مرگه وروسته راژوندی شو!! او ثابتته ئې کړه چې په هر څه کې لومړی مقام لري!! ځکه خدای اراده وکړه چې خپل زوی ته بشپړ الوهيت ورپه برخه کړي!! د هغه کار په وجه چې مسيح زمونږ لپاره وکړ... د صليب پر سر ځان قرباني کول او هغه وينه چې ده زمونږ لپاره ورکړه، له خدای سره د پخلاينې او صلح لامل شو، دا پخلاينه ستاسو هم په برخه شوه چې يو وخت ترې لرې او ورسره دښمن وئ... اوس د خدای په خوا کې يئ او هغه هيڅ داسې خطا او گناه په تاسو کې نه وينې چې د هغې په سبب مو مجازات کړي!! زه خدای لېږلی يم چې تاسو غيريهودانو ته د ده هغه راز څرگند کړم چې په پېړيو پېړيو ئې له هر چا پټ ساتلی وو او هغه راز دا دی: مسيح ستاسو په وجود کې ستاسو يوازنی امېد دی!! ... په مسيح کې د خدای ذات او صفات په بشپړه توگه د يوه انسان په بدن کې څرگند شوي!! نو تاسو چې مسيح لری هر څه لری، مسيح په حقيقت کې پر ټولو رياستونو او قدرتونو حاکم او مسلط دی!!... کله چې تاسو د تعميم غسل وکړ نو زور او گناهگار شخصيت مو له مسيح سره مړ او دفن شو او بيا بېرته له مسيح سره ژوندي شوی او نوی ژوند مو پيل کړ!! ستاسو گناهونه ئې له منځه يووړل او ستاسو د گناهونو پاڼه ئې د صليب پر سر مېخ کړه او د مسيح په نامه ئې حساب کړل، ... نو هيچا ته اجازه مه ورکوی چې په تاسو اعتراض وکړي چې ولې دا شی خوری او دا شی څښی او ولې د مذهبي عيد فلانی ورځ نه لمانځی او ولې د شنبه په ورځ کار کوئ!! دا ټول موقتي احکام وو چې د مسيح په راتلو سره بې اعتباره شول!!... اوس تاسو له مسيح سره يو ځای مړه شوي او د دنيا له عقايدو آزاد شوي يئ، له هغو عقايدو نه چې وايي د نجات لپاره بايد نېک کارونه تر سره شي او د ځانگړو احکامو متابعت وشي، ... اوس چې له مسيح سره ژوندي شوي يئ، د آسمان برکتونو او خوښيو ته پام وکړی او تل د هغه څه په فکر کې او وسېږی چې په آسمان کې دي او د دې فاني دنيا چارو ته هيڅ

اند بښنه مه کوئ، له دې فاني دنيا سره دومره علاقه ولرئ لکه مړي چې ئې ورسره لري!! دا حکه چې ستاسو واقعي ژوند په آسمان کې دی!!
د دې شیطاني ليک خو برخې د دقت وړ دي:

- يو ځل مسيح په خپله خدای گڼي چې د انسان په بڼې کې څرگند شوي او ليکي: مسيح د نه ليدل شوي خدای ليدل شوې څېره وه، بيا د دې وينا کاملاً مخالفه خبره کوي او ليکي: هغه د خدای زوی دی!! داسې متعارضې او متناقضې خبرې هغه څوک کوي چې د خپلو خبرو په معنی نه پوهېږي. يا خو بايد ووايي چې خدای د مسيح په څېرې کې مجسم شوی او يا دا چې مسيح د خدای زوی دی. او دا دواړه خبرې هم د عقل خلاف دي او هم د تورات او انجيل، او قرآن خو وايي: د الله تعالی په اړه دا خبره کول چې هغه زوی لري دومره ستره کرکجنه خبره ده چې آسمانونه او ځمکه ئې نه شي زغملی، فرمايي:

كَلِمَاتٍ بَعْدَ مَا يَنْزِلُ السَّمَاءَ فَيَنْسِفُ بِالَّذِي نَزَّلَ فِيهَا الصَّلَاةَ يَنْسِفُ الْكَافِرِينَ كَمَا يَنْسِفُ الْكَوْكَبَ إِنَّ يُوسُفَ لَخَبِيرٌ بِالرَّاهِنِينَ

نَسْفًا يَوْمَ تُخْلَفُ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

مریم: ۹۰-۹۳

له دې خبرې نږدې ده آسمان ټوټې ټوټې شي، ځمکه وچوي او غرونه وران او رانسکور شي، چې رحمن خدای ته د زوی ادعا کوي، حال دا چې له رحمن خدای سره نه ښايي چې ځان ته کوم زوی غوره کړي، د آسمانونو او ځمکې هر څه د ده په وړاندې د بنده په توگه رادرومي!!

- هر عاقل انسان په دې پوهېږي چې د تجسم معنا يوازې دا ده چې يو ذات خپل حالت بدل کړي او په نوې بڼې کې راڅرگند شي او د زوی معنی دا ده چې له يوه ذات نه بل مستقل ذات او هغه ته ورته ذات راپيدا شي، د پولس د ليک له مخې هم خدای يو دی او هم دوه، مسيح هم خدای دی او هم د خدای زوی!! نه پوهېږم آیا داسې انسان به هم پيدا شي چې په سر کې ئې ماغزه وي او هغه دا خبره وکړي يا ئې ومني!!؟

• پولس ادعا کوي: مخکې له دې چې څه پيدا شي مسيح موجود وو او دا د ده قدرت دی چې عالم ساتي، په حقيقت کې ټول عالم د مسيح په واسطه پيدا شوی، يعني هر هغه څه چې په آسمان او ځمکې کې دي، ليدل کېدونکي او نه ليدل کېدونکي، روحاني عالم له ټولو واکمنانو او مشرانو سره ئې او له تاج او تخت سره ئې، ټول د مسيح په وسيله او د ده د جلال لپاره پيدا شوي!! پولس ته وايو: بايبل خو له دې مخکې ليکلي چې د ځمکې پر سر لومړی پيدا شوی انسان آدم وو او عيسى د داؤد له نسله څخه پيدا شوی، مونږ ته ووايه: له دې دواړو خبرو نه کومه ئې رښتوني او سمه ده، ستا ادعا او که د بايبل مخکنۍ وينا؟! دا دواړه خبرې خو په خپلو کې شديد تعارض لري، په يوه وخت دواړه صحيح نه شي گڼل کېدای!!

• د دې خبرې معنی څه ده چې د عالم هر څه د مسيح په وسيله پيدا شوي؟ ده پيدا کړي او که خدای د ده لپاره پيدا کړي؟! مونږ خو د بايبل په عهد قديم کې هيڅ ځای دا خبره ونه لوستله چې مسيح تر ټول عالم مخکې وو، يا مخکې پيدا شوی، يا عالم د ده په وسيله او يا د ده لپاره پيدا شوی، تا دا خبره له کومه ځايه ترلاسه کړې؟

دا يوازې پولس نه دی چې د يوه انسان په ستاينې کې تر دې حده غلو کوي، تر ده مخکې ډېرو دا کار کړی او تر ده وروسته هم ډېرو، په مسلمانانو کې هم داسې جاهل غلات راپيدا شول چې د پيغمبر عليه السلام په اړه همدا د پولس خبره کوي او وايي: لو لاک لو لاک لما خلقت الافلاك: که ته نه وی، که ته نه وی، نو ما به آسمانونه نه وو پيدا کړي، دا شعر د دې خرافي عقيدې يوه بېلگه ده:

که رڼا د محمد نه وی پيدا پيدا کړې به خدای نه وه دا دنيا

په صورت که آخريين دی پيدا شوی په معنی کې اولين دی تر هر چا

خدای ئې مه گڼه بې شکه چې بنده دی نور ئې ټول واړه صفات دي په رښتيا

پولس ليکي: ... خدای اراده وکړه چې خپل زوی ته بشپړ الوهيت ورپه برخه کړي!! يعني دا چې مسيح بشپړ خدای دی، د الوهيت په ټولو صفاتو متصف دی او له ټول هغه واک او ځواک نه برخمن دی چې خدای ئې لري!! په دې وينا کې هم پولس

یوازې نه دی، ډېرو ترده مخکې دې ته ورته خبره کړې او ډېرو هم ترده وروسته، په مسلمانانو کې هم د ده په څېر ډېر ټگماران او جاهلان راپیدا شول چې همدا خبره ئې د خپلو پیرانو، امامانو او حتی پیغمبر علیه السلام په اړه کړې ده، قرآن د دې غلطې انگېرنې د تردید لپاره یو ډېر عام فهم خو دروند او مضبوط دلیل وړاندې کوي او فرمایي: که په ځمکې او آسمان کې له یوه خدای نه پرته نور خدایان وی نو حتماً به د ځمکې او آسمان ټولې چارې مختل او هر څه به تباه شوي وو، دا ځکه چې په هغه صورت کې به هر خدای له خپلې خوښې سره سم د دې عالم اداره غوښتله، خپل واک او ځواک به ئې د خپلې خوښې مطابق کارولو، حتماً به د دوی تر منځ د آراوو اختلاف راولاړېدو، په اجراءاتو او تصرفاتو کې به د دوی بېلې بېلې ارادې حتماً په ټکر او تصادم منتج کېدې او دا به په کائناتو کې د لویې تباهی سبب جوړېدو. په هستي او کاینات کې دا حاکم نظم او نسق په دې دلالت کوي چې د مخلوقاتو د امورو د تدبیر واک او اختیار له یوه ذات سره دی.

﴿قُلْ لَوْ كُنَّا نَعْلَمُ السَّاعَةَ لَآتَيْنَاكُمْ كَثِيرًا مِّنَ الذَّهَبِ وَلَآ نَكُونُ لَكُمْ مَعْرُوفِينَ﴾

الانبیاء: ۲۲

که په آسمان او ځمکې کې له الله پرته نور خدایان وی؛ دواړه حتماً تباه کېدل، نو د دوی له ستایلو نه د عرش پالونکي الله لره پاکي ده.

دا د توحید د اثبات او د متعددو خدایانو د غلطې انگېرنې د تردید دومره مضبوط دلیل دی چې هیڅ عاقل انسان ترې انکار نه شي کولی. د دجال پولس له پلویانو څو پوښتنې لرم:

۱. د دې خبرې معنی څه ده چې وایي: د صلیب پر سر ځان قرباني کول او هغه وینه چې زمونږ لپاره ئې ورکړه، له خدای سره د پخلاينې او صلح لامل شو، دا پخلاينه ستاسو هم په برخه شوه چې یو وخت ترې لرې او ورسره دښمن وئ... اوس د خدای په خوا کې یئ او هغه هیڅ داسې خطا او گناه په تاسو کې نه ویني چې د هغې په سبب مو مجازات کړي!!؟

۲. آیا تر دې قربانۍ مخکې د بایبل خدای له ټولو پیغمبرانو علیهم السلام او د

دوی له امتونو سره د دښمنۍ په حال کې وو؟ که داسې وي نو بایبل ولې په ځای ځای کې لیکلي چې خدای له فلان فلان پیغمبر نه راضي شوی، له یحیی، الیاس، زکریا، داؤد، موسی، یعقوب، اسحاق، ابراهیم، نوح او آدم علیهم السلام نه؟

۳. که له دې قربانۍ نه وروسته ټولو انسانانو یا یوازې مسیحیانو ته ټول گناهونه بڅښل شوي وي نو الله تعالی ولې دوی د خپلو گناهونو په سبب مواخذه کوي او مصیبتونه پرې راولي؟

۴. کوم عقل او عدل به دا خبره معقوله او عادلانه وگڼي چې یوازې ځان ته مسیحي ویل او په اوبو کې یوه غوټه د ظلمونو، تېریو، فسادونو او گناهونو د بڅښل کېدو وسیله شي!!؟

• د پولس له غولېدلو پلویانو نه پوښتنه کوم: آیا تاسو د پولس دا مسخره خبره هم منئ چې وایي: زه خدای لېږلی یم چې تاسو غیریهودانو ته د ده هغه راز څرگند کړم چې په پېړیو پېړیو کې له هر چا پټ ساتلی وو او هغه راز دا دی: مسیح ستاسو په وجود کې ستاسو یوازنی امېد دی!!؟ دا خبره خو هم د الفاظو له مخې یوه معما ده او هم د محتوی له مخې، د سامسون تر معما هم زیاته پېچلې!! آیا خدای دا راز له پولس نه مخکې حتی هیڅ پیغمبر ته هم نه وو څرگند کړی؟ له مسیح ټي هم پټ ساتلی وو؟ یوازې پولس ته ټي څرگند کړ؟!! د دې خبرې معنی څه ده چې (مسیح ستاسو په وجود کې ستاسو یوازنی امېد دی!!؟) مسیح د دوی په وجود کې څه معنی لري؟ او بیا څنګه یوازنی امېد!!؟ آیا دا بېهوده او بې معنی خبره همغه راز دی چې خدای له پولس نه مخکې له ټولو پټ ساتلی وو!!؟ کوم بې عقله انسان به دې بې محتوی خبرې ته د راز په سترګه وگوري؟

• پولس په ډېرې بې باکۍ او جسارت سره ټول مخکنی شرعي احکام لغو کوي او وایي: ... نو هیچا ته اجازه مه ورکوئ چې په تاسو اعتراض وکړي چې ولې دا شی خورئ او دا شی څښئ او ولې د مذهبي عید فلانۍ ورځ نه لمانځئ او ولې د شنبه په ورځ کار کوئ!! دا ټول موقتي احکام وو چې د مسیح په راتلو سره بې اعتباره شول!!... اوس تاسو له مسیح سره یو ځای مړه شوي او د دنیا له عقایدو آزاد شوي یئ، له هغو عقایدو نه چې وایي د نجات لپاره باید نېک کارونه تر سره

شي او د ځانگړو احكامو متابعت وشي... نه پوهېږو هغه څوك چې د پولس دا خبرې مني څنگه په بايبل، موسى او عيسى او نورو پيغمبرانو عليهم السلام د ايمان دعوا هم كوي؟ دا خو له ټولو اديانو نه د بغاوت او له ټولو پيغمبرانو سره د مخالفت په معنى ده!! لكه څنگه چې الله تعالى يو دى، دين ئې يو دى او انسانانو ته ئې لېږلي احكام ورته دي، هر پيغمبر عليه السلام همغه خبره كوي چې تر ده مخكې او وروسته پيغمبران ئې كوي، د دوى تر منځ توپير په حلال او حرام كې نه بلكې په هغو فرعي امورو كې دى چې د هر امت په خاص اجتماعي حالت پورې اړه لري، لكه دا چې د يوه امت لپاره بيت المقدس د قبلې په توگه ټاكل شوى او بل ته كعبه، يوه ته د شنې ورځ د اجتماعي عبادت لپاره غوره شوې او بل ته د جمعې ورځ، د الله تعالى له لوري لېږل شوي پيغمبران د يوه بل د تگلارو ترديد او تكذيب نه بلكې تائيد او تصديق كوي، يوازې د پولس په څېر د شيطان استاخي به د مخكنيو پيغمبرانو او د دوى د شريعت د لغو كولو جسارت كوي. نه يوازې يو بې دينه انسان به هر خوراك او څښاك جايز گڼي بلكې ډېر جاهل او ناپوه انسان به داسې خبرې كولو جسارت كوي، ټول حيوانات داسې پيدا شوي چې څه خوري او څه نه خوري، د حيوان بچى د پيدا كېدو له لومړۍ ورځې په دې پوهېږي چې كوم بوټى و خوري او له كوم نه ډډه وكړي، د دوى په فطرت كې دا پوهه اېښودل شوې، د دوى د دماغ په كمپيوټر كې دا سافټ وير اېښودل شوى چې مضر او مفيد خوراك تشخيص كړي، خو انسان ته يا بايد وويلي شي چې دا خوراك درته گټور دى او دا مضر او يا له ډېرو تجربو وروسته مضر او گټور شيان تشخيص كړي، پولس دې ته هم اعتناء نه كوي چې له جنت نه د آدم عليه السلام د وتلو وجه د ممنوعه خوراك خوړل وو او همدغه خوراك له خپلې ښكلې جنتي (طبيعي) جامې محروم او په خپل لاس د جامې جوړولو ته ئې اړ كړ.

• عجيبه ده چې بايبل د عيسى عليه السلام له قوله ليكي: گمان مه كوئ چې زه د موسى د تورات او نورو انبياوو د كتابونو منسوځولو ته راغلى يم، زه راغلى يم چې بشپړ او عملي ئې كړم... خو د دې تر څنگ د پولس دا خبره هم راخلي چې وايي: اوس تاسو له مسيح سره يو ځاى مړه شوي او د دنيا له عقايدو آزاد شوي

یې، له هغو عقایدو نه چې وایي د نجات لپاره باید نېک کارونه تر سره شي او د ځانگړو احکامو متابعت وشي، ... آیا ډېره عجیبه نه ده چې مسیحیان په یوه وخت دا دواړه خبرې مني او د دوی تر منځ شدید تعارض ته نه گوري، مسیح مخکني ادیان بشپړ کوي او پولس ټول مخکني عقاید باطل گڼي، د نجات لپاره نېک عمل ضروري نه بولي او د ټولو مخکنيو ادیانو احکام لغو کوي، خو له دې سره سره ناپوه مسیحیان دی د مسیح رسول گڼي!!

• د پولس دا وینا هم په ځانگړې توگه د پام وړ ده چې وایي: اوس چې له مسیح سره ژوندي شوي یې، د آسمان برکتونو او خوښیو ته پام وکړئ او تل د هغه څه په فکر کې واوسېږئ چې په آسمان کې دي او د دې فاني دنیا چارو ته هیڅ اندېښنه مه کوئ، له دې فاني دنیا سره دومره علاقه ولرئ لکه مړي چې ئې ورسره لري!! دا ځکه چې ستاسو واقعي ژوند په آسمان کې دی!! دا په داسې حال کې چې هیڅ الهي دین دا خبره نه کوي، الله تعالی انسان ته نه وایي چې له دنیا نه لاس واخله، بلکې ورته وایي: په دنیا کې سم کار وکړه چې آخرت دې سم شي، جنت ستا د سمې عقیدې او نېک عمل بدله ده، که دنیا دې سمه وه آخرت به دې سم وي او که خرابه وه آخرت به دې خراب وي، په دنیا کې د ذلت، سپکاوي، فساد او گناه ژوند د آخرت سپکاوی او د دوزخ عذاب ستا په برخه کوي، ته د ځمکې پر سر د خدای خلیفه یې، که د الله تعالی د لارښوونو مطابق دې په کې ژوند وکړ او په حقیقي معنی دې د ده نیابت وکړ، شپرازه او آباءه دې کړه، د اصلاح په چارو کې بوخت شوې، عدالت دې پلې کړ، نو زما رضا او جنت ترلاسه کوي. خو پولس له دنیا نه د لاس اخیستو درس ورکوي.

زه په ډېر ډاډ او یقین سره ویلی شم چې له هر الهي دین سره د دین دښمنانو همدا کار کړی چې پولس له مسیحیت سره کړی، د دین دښمنانو د دیندارانو په صفوفو کې داسې کسان گمارلي چې د پولس دغه عقیده په دوی کې خوره کړي، دا نن نن او په یوې پېړۍ کې امریکایان په ټول توان طاقت سره د دې هڅه کوي چې په اسلامي نړۍ کې داسې مسخه شوي تصوف ته وده ورکړي چې د پولس له دغې مفکورې سره ورته خبرو ته بلنه ورکوي، له ډېرو هغو ډلو سره مالي مرستې

کوي چې بنسټ ئې به دغسې عقایدو ولاړ دی، د اسلام په ضد جنگ کې د امریکایانو سیاست په دې ولاړ دی چې وایي: د رادیکال اسلام په ضد او د هغو ډلو په خلاف چې دین له سیاست سره ګډوي او د اسلامي نظام پلي کول غواړي، هغه ډلې استخدام کړئ چې دین او دنیا سره بېلوي!! دا خبره عادي مه ګڼئ چې نن بي بي سي او امریکا غږ د مشنوي تصوفي اشعار خپروي او په منظمه او پرله پسې توګه پرې بحثونه کوي، که تاسو د انګریزانو استعماري تاریخ ته څیر شئ نو وبه ګورئ چې دوی په اسلامي نړۍ د تسلط په دوران کې څومره داسې ډلې جوړې کړې، څومره ټګمار او استخدام شوي پیران ئې له یوې سیمې بلې ته ولېږل چې همداسې تصوف ته بلنه ورکړي او د دوی د مستعمراتو محکومو ولسونو ته ووايي: له دنیا لاس واخلي، آخرت ته مخه کړئ، کوم حالت چې خدای درباندي راوستی په دې راضي او قانع اوسئ، مه اعتراض کوئ او مه ئې د بدلولو هڅه!!

د افسس مسیحیانو ته د پولس لیک

زما پولس لخوا چې خدای د عیسی مسیح د خدمت لپاره غوره کړی يم د افسس د ښار ګرانو مسیحیانو ته چې تل زمونږ خدای مسیح ته وفادار دي. د پلار خدای او زمونږ د خدای عیسی مسیح له درباره تاسو ته د رحمت او هوسایۍ غوښتونکی يم

د خدای شکر... چې د عالم له پیدایښته مخکې ئې مونږ غوره کړو... چې د مسیح د قربانۍ په سبب د ده شو!! او په همغه وخت کې ئې فیصله وکړه چې مونږ پاک کړي، د همدې لپاره ئې مسیح راولېږو... د ده لطف دومره دی چې حاضر شو د خپل زوی د وینو په بیه زمونږ ګناهونه وبخښي!! ... تاسو ټول د روح القدس په وسیله مهربان شوي یئ!! د خدای مهربانې پر مونږ باندې د دې نښه ده چې خدای مونږ اخیستي یو!! په تېرو زمانو کې خدای دا راز خپل قوم ته نه وو ویلی، خو اوس ئې د روح القدس په وسیله خپلو رسولانو ته څرګند کړی، دا خبره ځکه تاسو ته لیکم چې درته واضح کړم خدای څنګه په دې راز پوه کړم!! هغه راز دا دی: غیریهودان هم د یهودانو په څېر په هغه میراث کې شریک دي چې د خدای د زامنو لپاره دی، دواړه

بلل شوي چې د مسيح د بدن يعني كليسا برخه وي!! خدای دا افتخار زما په برخه کړ چې دا راز څرگند کړم... د خط په پای کې د معمول مطابق توصیې او نصیحتونه کوي، خو دا نصیحتونه داسې دي لکه زهرجنه مړۍ په شاتو خوړول.

په دې ليک کې هم گورئ چې پولس د يوه بل داسې راز په څرگندولو افتخار کوي چې تر ده د مخه خدای هيچا ته نه دی څرگند کړی!! او هغه راز دا دی: غيريهودان هم د يهودانو په څېر په هغه ميراث کې شريك دي چې د خدای د زامنو لپاره دی!! دا د پولس راز دی، د ده د ادعا له مخې له دې راز نه مسيح هم خبر نه وو!! هو؛ که خبر وی نو ده به هيڅکله نه ويل چې زه يوازې د يهودانو لپاره لېږل شوی يم ځکه چې يهودان د خدای د رمې وړک شوي پسونه دي!!

ښايي د پولس دې بېهوده خبرې ته به مو هم پام کړی وي چې وايي: تاسو ټول د روح القدس په وسيله مېر شوي يئ!! د خدای مېر پر مونږ باندې د دې نښه ده چې خدای مونږ اخیستي يو!! پوښتنه کوو: د دې خبرې معنی څه ده؟ روح القدس څنگه مسيحيان مېر کړي او دا مېر څنگه د دې نښه ده چې خدای مسيحيان اخیستي دي؟

د غلاطيه مسيحيانو ته د پولس ليک

زما پولس پيغمبر او ټولو هغو ورونيو لخوا چې له ما سره دي.
د غلاطيه کليساوو ته.

د پلار خدای او زمونږ د خدای عیسی مسیح له درباره تاسو ته د رحمت او هوسایۍ غوښتونکي يم
که زه ځان رسول گڼم له دې نه مې قصد دا نه دی چې کومې مذهبي ډلې يا پلاوي زه د رسول په توگه گمارلی يم، زما رسالت زمونږ د سالار عیسی مسیح او د پلار خدای له لوري دی... تعجب کوم چې تاسو د نجات نورې لارې لټوئ، غير له هغې لارې چې ما درښودلې... څوک چې د نجات نورې لارې تاسو ته په گوته کوي تاسو غولوي... په دغو کسانو دې د خدای لعنت وي، حتی که دا کس زه په خپله وم او حتی که له آسمانه کومه فرشته نازله شي او تاسو ته بله لار وښيي په هغې دې هم

د خدای لعنت وي!! له دې خبرو نه زما مقصد دا نه دی چې په غوره مالي سره ستاسو اعتماد ترلاسه کړم!! خدای شاهد دی چې دا خبره له ځانه نه کوم، په خپله مسیح ما ته راښودلې ده... ما دا له هیڅ انسان څخه نه ده زده کړې!!

یوه هونښیار لوستونکي ته د پولس دا الفاظ او مکرر لورې کافي ده چې دی وپېژني او د ادعاگانو ماهیت ئې ورته جوت کړي!!

پولس له دې وروسته د نورو لیکونو په څېر خپله قصه لیکي چې یهودي وو، مسیحیان ئې ځورول، ناڅاپه په حقیقت پوه او مسیحي شو، بیا لورې کوي او وایي خدای شاهد دی چې دا خبرې حقیقت لري، ... له پطرس سره خپل مخالفت ته گوته نیسي او وایي چې هغه له ما سره همفکره وو او مسیحیت ته د غیریهودانو له بللو سره موافق وو خو خپله رایه ئې بدله کړه، ... وایي: د تورات په لوستلو سره پوه شوم چې د شریعت او مذهبي احکامو په مراعات سره نه شو کولی د خدای په حضور کې مقبولتیا ترلاسه کړو، یوازې په مسیح باندې د ایمان له لارې کولی شو د خدای په وړاندې بې گناه وگڼلی شو!!

پوښتنه کوو:

- د تورات په کومې برخې کې دې دا خبرې لوستلې دي؟ تورات خو په ډېر تاکید سره وایي چې د خدای رضا یوازې د شرعي احکامو په مراعات سره ترلاسه کولی شئ، له تورات نه خو چې له یهودانو سره څه پاتې وو نو هغه خو لس احکام وو نه بل څه، د تورات په هغو دوو لحوو کې خو یوازې همدا احکام ذکر شوي او د مسیح یادونه هم نه ده شوې!! بایبل خو ډېر ځلې په دې تاکید کړی چې: څوک چې وایي خدای پېژنم خو د ده احکام نه په ځای کوي دروغ وایي!! نو بایبل دې مونږ ته ووايي چې د پولس دا خبره څنگه توجیه کوي؟ مونږ ته خو د بایبل د نورو ویناوو له مخې د پولس ټولې اساسي خبرې دې ته ورته دروغجنې او د حقیقت خلاف برېښي.
- مسیح خو وایي: هیڅکله لورې مه کوه، څوک چې لورې کوي په زړه کې ئې حتماً څه خیره شته، نو دا ته ولې د مسیح د وینا مخالفت کوي او په مکرر لورې سره غواړې خپل مخاطب قانع کړې، مسیحیانو ته وایم: آیا د پولس دا مکرر لورې تاسو ته د مسیح دا قول نه در په یادوي، ولې نه وایئ چې د دې قسم خور په زړه کې

خامخا څه خیره شته، باور وکړئ چې که تاسو په خلاصو سترگو د ده ویناوو ته څېر شئ نو په ډېرې آسانی سره به پوه شئ چې د ده زړه او دماغ له خپرو نه بلکې له زهرو ډک دي

د ټنگمار پولس دې خبرې ته هم لږ ځیر شئ چې وايي: همداراز څوک چې غواړي د شرعي احکامو د مراعات له لارې نجات ترلاسه کړي د خدای تر لعنت لاندې دي، دا ځکه چې په تورات کې راغلي: په هغه چا دې لعنت وي چې حتی د شریعت د کتاب یو حکم هم ماتوي!! نو دا څرگنده ده چې هیڅوک نه شي کولی د شرعي احکامو د مراعات له لارې خدای راضي کړي!!

گورئ چې پولس د تورات هغه وینا څنگه تحریفوي چې غرض او غایه ئې په شرعي احکامو په کلکه او په پوره احتیاط او دقت سره عمل کول دي، دومره چې د الله تعالی یو حکم هم باید شا ته ونه غورځولی شي، پولس له دې صریح او څرگند حکم نه غلطه معنی راباسي او هغه څه ترې جوړوي چې د ټول شریعت شا ته غورځول سم او صحیح کار ثابت کړي، د ده د استدلال معنی دا ده: له دې کبله چې تورات وايي: د یوه حکم د نه پلې کولو په صورت کې انسان د لعنت وړ گرځي او هیڅوک نه شي کولی چې په ټولو احکامو عمل وکړي، نو ځکه د تورات له نظره هر څوک د لعنت وړ دی، له دې لعنت څخه د خلاصون لار دا ده چې ټول تورات شا ته وغورځوو او په دې عقیده وو چې د نجات لپاره یوازې په مسیح باندې ایمان کافي دی!! له شریعت نه د انکار په ارتباط د پولس ټول استدلالونه دې ته ورته مسخره او د خدا وړ دي!!

یهودي توکمه مسیحي عبرانیانو ته لیک

په تېرو زمانو کې خدای د پیغمبرانو په وسیله، خپله اراده او مشیت په تدریج سره زمونږ نیکونو ته بنسود، له مختلفو لارو، کله د خوب، کله د رويا او حتی مخامخ له پیغمبرانو سره د خبرو له لارې، خو په دې وروستیو وختونو کې ئې د خپل زوی له لارې له مونږ سره خبرې وکړې! خدای په حقیقت کې د هر څه اختیار خپل زوی ته سپارلی دی او عالم او ټول موجودات ئې د ده په وسیله پیدا کړي!! د

خدای زوی د ده د جلال منعکس کوونکی او د ده د وجود دقیق مظهر دی!! دی په خپل ځواکمن کلام سره عالم اداره کوي، دی دې دنیا ته راغی چې خپل ځان فدا کړي او مونږ پاک کړي او زموږ ټول تېر گناهونه محو کړي، له دې وروسته د افتخار تر ټولو لوړ مقام کې، د متعال خدای په بني لاس کې کښېناست!! ... د ده نوم (د خدای زوی) دی، ... خدای د ده په اړه وفرمایل: زه د ده پلار او دی مې زوی دی!! کله چې له آسمانه راتلو خدای وفرمایل: ټولې فرشتې دې ده ته سجده وکړي!! الله تعالی دی د خدای په نامه یاد کړ او وئې فرمایل: خدایه! تا لومړی ځمکه پیدا کړه او آسمانونه ستا په لاسونو جوړ شوي، دوی به ټول له منځه ولاړ شي خو ته به تل پاتې وي!! یوه ورځ به دوی راوڼارې خو ته به هیڅکله تغیر ونه مومي!! خدای خپل زوی ته وویل: زما خوا کې کښېنه چې دښمنان دې په پښو کې درته واچوم!!

گورئ چې پولس څومره په شطارت او شیطانت سره د مسیحیانو په عقل لوبې کوي، له عیسی علیه السلام نه داسې ذات جوړوي چې هم د خدای د وجود دقیق مظهر دی، یعنی دقیقاً خدای دی او بیا ئې د خدای حقیقي زوی گڼي!! خو داسې زوی چې د عالم د ادارې ټول واک د ده په لاس کې دی، آسمانونه او ځمکه ده پیدا کړي او دی به ئې بېرته له منځه وړي!! وایي چې په آسماني کتاب کې خدای د ده په اړه فرمایلي دي: خدایه! تا لومړی ځمکه پیدا کړه او آسمانونه ستا په لاسونو جوړ شوي، دوی به ټول له منځه ولاړ شي خو ته به تل پاتې وي!! یوه ورځ به دوی راوڼارې خو ته به هیڅکله تغیر ونه مومي!! دا د الله تعالی له لوري مسیح ته د ده خطاب گڼي نه په خپله د الله تعالی په اړه د آسماني کتاب وینا، استدلال ئې دا دی چې خدای د بل خدای په اړه خبره کړې، داسې ئې نه دي ویلي چې ما آسمانونه پیدا کړل... بلکې ویلي ئې دي: خدایه! تا ځمکه او آسمانونه پیدا کړل، نو مراد ئې ځان نه بلکې مسیح دی!! ډېره عجیبه ده چې د مسیح علیه السلام په څېر یو مظلوم او په خپل ملک کې د دښمن تر تعقیب لاندې انسان، هغه چې د یحیی په څېر ملگري ئې نیول کېږي او وژل کېږي خو دی ئې مرسته نه شي کولی، ملگري ئې یوازې پرېږدي او د ده په هکله دا هم وایي چې په صلیب وځړول شو، په قبر کې دفن شو، خپلوان او ملگري ئې په دې ونه توانېدل چې د هغه جسد ترلاسه او په درناوي سره ئې دفن

کړي، خو یوه پېړۍ وروسته داسې کسان راپیدا کېږي چې دا مظلوم او د خپل قوم له لوري مطرود انسان د خدای پر عرش کېښنوي، د ځمکې او آسمانونو پیدا کوونکی ئې گڼي او وایي: د عالم د ادارې ټول واک د ده په لاس کې دی، آسمانونه او ځمکه ده پیدا کړي او دی به ئې بېرته له منځه وړي!!

او تردې هم عجیبه لا دا ده چې دا ټول شرکي او خرافي عقاید د سپېڅلي کتاب په استناد ثابتوي!! کله سپېڅلي کتاب ته داسې الفاظ منسوبوي چې دغه خرافي او مسخره عقاید ترې راوباسي او کله ئې په الفاظو کې داسې تحریف او تأویل کوي چې خپله دروغجنه ادعا پرې سمه او صحیح ثابتې کړي او بې خبره عوام پرې قانع کړي!! د پولس دغو څو خبرو ته لږ ځیر شئ چې څنگه کم عقله مسیحیان د سپېڅلي کتاب په استناد غولوي او وایي: په آسماني کتاب کې خدای فرمایلي دي: خدایه! تالومړی ځمکه پیدا کړه او آسمانونه ستا په لاسونو جوړ شوي، دوی به ټول له منځه ولاړ شي خو ته به تل پاتې وي!! یوه ورځ به دوی راوغاړې خو ته به هیڅکله تغیر ونه مومي!! پولس ادعا کوي چې د سپېڅلي کتاب دا وینا مسیح ته متوجه ده نه الله تعالی ته!! همدا راز لیکي: په راتلونکې زمانې کې به فرشتې نه بلکې مسیح دا عالم اداره کوي، دا ځکه چې داؤد په خپل زبور کې خدای ته ویلي دي: (دا انسان څه دی چې ته دومره توجه او اعتناء ورته کوې؟ دا د انسان زوی څوک دی چې تا دومره سرلوړي وړپه برخه کړې؟ څه موده دې تر فرشتو لاندې ودر اوو خو اوس دې د افتخار او جلال تاج پر سر وراېښی دی او هر څه دې د ده تر واکمنۍ لاندې راوستل)، پولس د داؤد په دې وینا استناد کوي او وایي: مونږ تر اوسه هیڅ انسان نه دی لیدلی چې هر څه د ده تر حکم لاندې راغلي وي خو مسیح گورو چې څه موده تر فرشتو لاندې وو خو وروسته زمونږ په خاطر د خپل ځان په فدا کولو سره د افتخار تاج وړپه سر شو!!! پولس دلته هغه کلام چې د ټولو انسانانو په اړه ویل شوی، په تورات، انجیل او قرآن کې راغلي چې الله تعالی انسان ته پر ټولو مخلوقاتو فضیلت ورکړ، فرشتې ئې د ده په وړاندې په سجدې وگمارلې، د عالم هر څه ئې د ده په خدمت کې او د ده لپاره مسخر کړل، دا یوازې د مسیح په هکله گڼي او وایي: مونږ تر اوسه له مسیح نه پرته هیڅ انسان نه دی لیدلی چې هر څه د ده

تر حکم لاندې راغلي وي... نو ځکه دا کلام يوازې مسيح ته متوجه دی!! پوښتنه کوو: آیا تا مسيح داسې ليدلی چې هر څه د ده تر واکمنۍ لاندې دي؟ تا خو مسيح په خپلو سترگو نه دی ليدلی، د ده له ځواک او قدرت نه هم خبر نه یې، د خپلې غلطې ادعا د ثبوت لپاره د داؤد عليه السلام له زبور نه په داسې خبرې استناد کوې چې له تا پرته هيچا دا معنی نه ده ترې اخيستې، چا چې عيسی عليه السلام په خپلو سترگو ليدلی وو هېڅکله ئې هغه د عالم ټولوک نه گڼلو، آیا د حيرت ځای نه دی چې کم عقله مسيحيان ستا دغه ناپرتې خبرې مني؟!!!

پولس ورپسې ليکي: اوس چې مونږ د مسيح په وسيله سپېڅلي شوو نو د ده پلار زموږ پلار هم گڼل کېږي، له همدې امله مسيح له دې خبرې عار نه کوي چې مونږ خپل وروڼه وگڼي!! لکه چې په زبور کې راغلي: د خپل پلار خدای په هکله به له خپلو وروڼو سره خبرې وکړم او ټول به يو ځای د ده حمد او تسبيح وايو، په بل ځای کې هم راغلي: زه به له خپلو وروڼو سره په خدای توکل وکړم او په بل ځای کې راغلي: (وگورئ دا زه او دا هم هغه زامن چې خدای مونږ ته راپه برخه کړي)، له دې کبله چې د خدای دا زامن انسانان دي، غوښه او وينه لري، دی هم غوښه او وينه شو، د انسان په څېر شو، دا ځکه چې يوازې په انسان کېدو سره ئې کولی شو ځان زموږ لپاره فدا کړي او ومري!! او په خپل مرگ سره د هغه شيطان قدرت له منځه يوسي چې د مرگ اختيار ئې په واک کې وو!!

دا ئې د پولس استدلال!! د زبور په داسې جملو استناد کوي چې مفهوم ئې سل په سلو کې د ده د غلطې ادعا خلاف، خو دی ئې د خپلې مدعا د اثبات لپاره وړاندې کوي!! د زبور وينا د داؤد عليه السلام قول دی خو پولس ئې د مسيح قول گڼي، مسيح نورو خلکو ته ورور ويلي، د دې لپاره چې دی يو انسان دی او نور انسانان د ده همنوع وروڼه دي، خو پولس دا وينا داسې توجیه کوي چې مسيح خدای دی، هسې ئې د انسانانو لپاره ځان انسان جوړ کړی، نو ځکه اوس دوی ته د وروڼو خطاب کوي، په کار خو دا وه چې پولس ويلي وی: د مسيح له دغې وينا معلومېږي چې هغه يو انسان وو، که خدای وی نو انسانان به ئې خپل وروڼه نه گڼل!! د پولس د وينا معنی دا ده چې خدای مجبور وو د انسان په بڼې کې راڅرگند

شي، ځان فدا کړي، ځکه له دې پرته ئې د انسان د ژغورنې لپاره بله چاره نه درلوده!! ډېره عجيبه ده چې کوم انسان داسې مسخره استدلال ومني، آيا الله تعالى ته د انسان د بڅښلو او له عذاب او گناه نه د ژغورلو لپاره يوازې دا کافي نه ده چې ووايي: ما بڅښلی دی؟ ولې به هغه له خپل عذاب نه د خپلو بندگانو د ژغورلو لپاره د انسان په بڼې کې دنيا ته راځي، عذابونه به گالي او وژل کېږي به؟ عجيبه ده! پولس شيطان د مرگ ټولواک گڼي او وايي چې خدای په خپل مرگ سره غوښتل د شيطان دغه قدرت ختم کړي!! پوښتنه کوو: ستا په وينا خو خدای مړ شو، خو مرگ لا په خپل حال پاتې دی او پر مرگ د شيطان واکمني پای ته ونه رسېده، دا ولې؟ پولس څو سطره وروسته تر دې هم يوه ډېره مسخره خبره کوي او ليکي: له دې کبله چې مسيح عذاب وڅکلو، وسوسه شو، نو ځکه اوس کولی شي د عذاب په وخت کې د انسان درد احساس کړي او مرسته ئې وکړي!! يعنې مسيح، دا د انسان په بڼې کې خدای، د دې لپاره دا عذابونه وڅکل چې له دې وروسته د انسان درد احساس کړي او د همدې احساس په حکم د ده مرستې ته راوړاندې شي!! يعنی دا چې د پولس خدای يوې تجربې ته ضرورت درلود، بايد درد ئې په خپلو حواسو احساس کړی وی، له دې پرته د انسان په دردونو نه شو پوهېدی، په صليب له څوړندېدو او په لاس پښو ئې د مېخونو له ټک وهلو وروسته پوه شو چې درد څه ته وايي!!

د ملك صادق لوړوالی پر ابراهيم

پولس تر دې سرليک لاندې ليکي چې ملك صادق نه پلار درلود او نه مور او نه ئې د پيداېښت او مرگ نېټه، مقام ئې تر ابراهيم لوړ، ابراهيم ده ته عشر ورکړی، مسيح ته ورته دی!! او د دې ادعا د اثبات لپاره گڼ شمير مسخره دلايل وړاندې کوي چې ملك صادق تر ابراهيم نه ډېر لوړ وو!! د پولس د دې خبرې معنی خو دا ده چې ملك صادق هم د مسيح په څېر خدای يا د خدای زوی وو او مقام ئې تر عیسی هم لوړ، ځکه عیسی بې پلاره پيدا شوی او ملك صادق بې پلار او بې مور، ملك صادق ته ابراهيم هديه او عشر ورکاوو، خو مسيح د ابراهيم عليه السلام اولاد هم

قبول نه کړ او د ده د مرگ لپاره ئې ملا وتړله!!

خنوخ

پولس تر دې عنوان لاندې ليکي چې خنوخ په خدای ايمان درلود، د همدې لپاره خدای دی پرته له دې چې د مرگ خوند وڅکي خپلې خوا ته لوړ کړ، هغه ناڅاپي له سترگو پټ شو، ځکه خدای له دې دنيا بل عالم ته بوت، له دې نه مخکې خدای ويلي وو: له خنوخ راضي يم!!

پوښتنه کوو: ته خو مسيح په دې دليل کله خدای گڼې او کله د خدای زوی چې آسمان ته ولاړ، د خدای په خواکې کښېناست، خدای ورته وويل: زه درنه راضي يم، دا ټولې خبرې خو ته دلته د خنوخ په اړه هم کوې، دی ولې په خدایي کې نه شريکوې؟ ولې ئې خدای او د خدای زوی نه گڼې؟ ستا له دې وينا خو معلومېږي چې د خنوخ مقام تر مسيح هم لوړ وو!!

د پولس ليک فوليمون ته

د پولس .... او تیموتائوس لخوا

زمونږ گران همکار فوليمون او هغو مسيحيانو ته چې ستا په کور کې راغونډېږي او .... د خدای او زمونږ د بادار عیسی مسیح له درباره تاسو ته د رحمت او سوکالي غوښتونکی يم.

گران فليمونه! کله چې تا ته دعا کوم نو لومړی ستا لپاره د خدای شکر په ځای کوم، ځکه له نورو اورم چې په عیسی مسیح باندې څومره مضبوط ايمان لرې او له خپلو مسيحي ورونيو سره څومره مينه لرې ... په ضمن کې له تا نه غواړم، که څه هم حق لرم د مسیح په نامه درته حکم وکړم، خو د هغه محبت په وجه چې له تاسره ئې لرم غوښتنه درنه کوم چې د انيسيموس په اړه مهربانه اوسه، دی مې په زندان کې له مسیح سره آشنا کړ... که څه هم د ده د نوم معنی مفید دی، خو دی مخکې تر دې ستا لپاره مفید نه وو خو امېد دی له دې وروسته هم تا او هم ما ته مفید وي، اوس چې دی بېرته تا ته درلېږم داسې وگڼه لکه چې خپل زړه درلېږم... هغه د يوه غلام په

توگه د لنډې مودې لپاره له تا وټنښتېدو، خو اوس به د يوه ورور په توگه تل ستا په خدمت کې وي، .. هغه اوس نه يوازې ستا خدمتگار دی بلکې ستا يو مسيحي ورور دی... که ئې څه درنه غلا کړي وي په ما پسې ئې وليکه!!... په ضمن کې ما ته يو اطاق هم تيار کړه، ځکه هيله من يم چې خدای ستاسو دعا قبوله کړي او اجازه راکړي چې ډېر ژر ستاسو خوا ته درشم!!... ايا فراس، مرقس، ارسترخوس، ديماس او لوقا هم سلامونه درلېږي

زمونږ د بادار عيسی مسيح فيض دې ستاسو د روح په برخه وي.

د پولس ليک فليپي مسيحيانو ته

د پولس .... او تيموتائوس لخوا

د کليسا کشيشانو او خدمتگارانو او د فليپي ټولو مسيحيانو ته

د خدای او زمونږ د بادار عيسی مسيح له درباره تاسو ته د رحمت او سوکالي

غوښتونکی يم.

کله چې تاسو رايادوم نو ستاسو په وجه د خدای شکر کوم او کله چې تاسو ته دعا کوم زړه مې خوشحاله شي، دا ځکه چې تاسو له هغې ورځې چې د انجيل پيغام مو واورېدو تر اوسه مو د هغه د خورولو لپاره ډېرې مرستې کړې دي، ... يوازې خدای پوهېږي چې عيسی مسيح ستاسو څومره محبت زما په زړه کې ايښی... دعا کوم چې ستاسو ژوند داسې پاک وي چې د عيسی مسيح تر راتلو هيڅوک په تاسو کې کوم عيب ونه مومي.

گرانو وروڼو! غواړم په دې هم پوه شئ چې له دغو پېښو سره زما مخامخېدل د انجيل د پيغام د لازيات خورېدو سبب شو، اوس ټول حتی د گارد سربازان هم پوهېږي چې زه د مسيحييت په جرم بندي شوی يم، پردې سربېره زما زنداني کېدل د دې باعث شو چې د دې ځای مسيحيان له زنداني کېدو ونه وېرېږي، البته ځينې له ما سره حسادت کوي او د همدې لپاره غواړي چې دوی هم د انجيل مواعظ وړاندې کړي، د دوی مقصد دا دی چې د نورو تشويق او توجه ئې په برخه شي... تاسو بايد داسې فکر ځان ته غوره کړئ چې مسيح درلود، هغه سره له دې چې خدايي ماهيت

ئې درلود، خو وئې نه غوښتل چې له خپل خدایي حق او اختیار نه کار واخلي، بلکې خپل خدایي قدرت او جلال ئې یوې خوا ته کېښود، د یوه بنده په څېر او انسانانو ته ورته شو!! او حتی تردې ئې هم ځان ټیټ کړ، تردې چې حاضر شو د یوه باغي او یاغي په توګه د صلیب پر سر اعدام شي!! د همدې لپاره خدای سر لوړی کړ او داسې نوم ئې ورکړ چې تر ټولو نومونو غوره دی، چې د عیسی نامه ته د آسمان او ځمکې هر څوک ګونډه ووهي!! ... او په خپله ژبه اعتراف وکړي چې عیسی مسیح خدای دی!! ... زه، تیموتائوس او اپافرو دیتوس درلېږم... د دې خبرې له تکرار نه ډډه نه کوم چې دغو خطرناکو سپیانو ته مو پام وي، هغه چې وایي د نجات لپاره باید ختنه شو، مونږ د خپل بدن د یوې برخې په قطع کولو سره د خدای زامن نه شو ګرځېدی، بلکې په خدایي روح سره د خدای عبادت مونږ دې مقام ته رسوي، واقعي ختنه کېدا همدا ده!! ... زه یو اصیل یهودي یم، د بنیامین له نسله، په اتمه ورځ ختنه شوی یم، د فریسیانو له ډلې څخه وم چې د دیني احکامو په مراعات کې تر ټولو مخکې دي او زیات پرې عمل کوي، په یهودیت کې زما تعصب دومره وو چې مسیحیان به مې ځورول... خو اوس مې دا ټول امتیازات لرې غورځولي، چې د مسیح په نسبت خپل ایمان او امېد وتړم... په دې هیله چې مسیح زما وي او ورسره یو شم او نور نو د نجات لپاره په خپلو ښو کارونو او له احکامو اطاعت باندې تکیه ونه کړم، دا ځکه چې په مسیح باندې ایمان سره خدای مونږ بې ګناه ګڼي... منظور مې دا نه دی چې زه کمال ته رسېدلی او کامل شوی یم، لا ډېر شیان باید زده کړم...

ګرانو وروڼو! ما ځان ته د بېلګې په توګه غوره کړئ او هغه چا ته پام کوئ چې زمونږ د بېلګې په طریقه عمل کوي... زمونږ اصلي سرمنزل آسمان دی، زمونږ ژغورونکی عیسی مسیح خدای هم هلته دی، د ده بیاراتلو ته سترګې په لار یو، کله چې هغه راشي زمونږ دا فاني بدنونه به د خپل پرتمین بدن په څېر کړي... په پای کې د دوی له هدا یاوو مننه کوي او لیکي ټولو مسیحیانو ته زما سلامونه ورسوئ، د دې ځای ټول مسیحیان مخصوصاً د امپراطور د دربار مسیحیان تاسو ته سلامونه لېږي... زمونږ د خدای عیسی مسیح فیض دې ستاسو په برخه وي.

پولس په دې ليك كې هم د نورو په څېر په څو غلطو خبرو تأكيد كړی:

- مسيح د خدای په توگه معرفي كوي او وايي چې خدایي قدرت او جلال ئې يوې خوا ته كېښود او د انسان په بڼې كې دنيا ته راغی!!
- د ديني احكامو مراعات د نجات ضامن نه دی، يوازې په مسيح باندې ايمان كافي دی چې انسان وژغورل شي!!
- په مسيح ايمان مونږ د هغو خلكو په ډلې كې راولي چې خدای ئې بې گناه گڼي!!

د پولس ليك د روم مسيحيانو ته

زه پولس د عيسى غلام، تاسو ته دا خط ليكم، خدای زه غوره كړی بيم چې د ده د انجيل زېرى ټولو ته ورسوم... دا زېرى د خدای د زوى، يعنې زمونږ بادار عيسى په اړه دی!! چې د يوه ماشوم په توگه د داؤد له نسله دنيا ته راغی او په خپل بيا ژوندي كېدو سره ئې ثابتې كړه چې د خدای ځواكمن زوى دی او سپېڅلى خدایي ذات لري!!

دا د پولس همغه مخكني شيطاني افكار دي چې په هر ليك كې پرې ټينگار كوي، عيسى د خدای زوى گڼي، د خدایي ذات څښتن او انجيل په همدې كې راخلاصه كوي، تاسو به د ده هېڅ ليك نه وي لوستي چې دى انجيل او د انجيل پيغام توضيح كړي، بس همدومره وايي چې د انجيل پيغام او زېرى يعنې دا چې عيسى د خدای زوى دی!!

اې عزيزانو! ... تاسو هم د عيسى په وسيله بلل شوي يئ چې د خدای سپېڅلى قوم وئ، ... د خدای او زمونږ څښتن عيسى مسيح له دربار نه تاسو ته د رحمت او سوکالي غوښتونكى يم. (د پولس دا خبره غلطه او د بايبل د نورو ويناوو خلاف ده چې عيسى روميان هم بللي چې د خدای سپېڅلى قوم وي، بايبل د عيسى له قوله مکرر ليکلي چې دى يوازې د اسرئيليانو لپاره لېږل شوى!!)

... خدای شاهد دی چې زه تل تاسو ته دعا كوم، د هغه خدای حضور ته چې په ټول توان سره د ده خدمت كوم او د ده د انجيل زېرى چې د ده د زوى عيسى مسيح

په اړه دی خلکو ته رسوم، بله دعا مې دا ده چې ډېر ژر تاسو وگورم او خدایي برکت درپه برخه کړم!! ... د انجیل پیغام په لومړي سر کې یوازې یهودانو ته وړاندې کېدو خو اوس ټول کولی شي په هغه د ایمان راوړلو له لارې د خدای حضور ته لار پیدا کړي!! دا پیغام دا دی: خدای په یوه صورت کې زمونږ له گناهونو تېرېږي او هغه دا چې په عیسی مسیح ایمان راوړو، یوازې او یوازې ایمان کافي دی!!! خلکو هغه څه لیدلي چې خدای پیدا کړي نو ځکه د بې ایمانۍ لپاره هیڅ عذر او بهانه نه لري!! ... خو سره له دې د خدای د عبادت په ځای له لرگي او ډبرې نه د فاني انسان، مرغانو، حیواناتو او خزنده وو په څېر بت جوړ کړي او د هغه عبادت کوي!! اصلي خدای پرېږدي او د ده په ځای د مخلوقاتو عبادت کوي!! (د پولس دا خبرې حیرانوونکې دي، دی په خپله له مخلوق نه خالق جوړوي، خو په نورو د همدې خبرې اعتراض کوي، پوښتنه کوو: تا خو تر دغو بت لمانځونکو هم خبره آخوا اړولې، ته خو عیسی کله اصلي خدای او کله د ده زوی گڼې!! ستا او د دوی تر منځ توپیر په څه کې دی؟! بت لمانځونکي خو وایي چې مونږ د دغو بتانو له لارې خدای لمانځو، دا زمونږ او د خدای تر منځ واسطه او وسیله دي، د دوی له لارې زمونږ دعاگانې خدای ته رسې!! او ته له یوه زېږېدلي انسان نه خدای او د خدای زوی جوړوي!!)

پولس د آسماني کتاب په استناد وایي: هیڅوک نېک نه دی!! په ټول عالم کې یو بې گناه هم نه پیدا کېږي!! هیڅوک د خدای په لار نه دی تللی!! هیڅوک د ده واقعي غوښتونکی نه دی، ټول په خطا لار تللي. یو کس هم نه شته چې نېک وي، خبرې ئې ناولې او متعفنې دي، ... ژبه د غولولو لپاره کاروي، ... پښې ئې د وینو تویولو لپاره تلوار کوي!! نو ځکه به خدای یهودان تر نورو زیات تعذیب کړي!!!

نو گورئ چې د شریعت په پلې کولو سره څوک د خدای رضا نه شي ترلاسه کولی، په حقیقت کې څومره چې په شریعت پوه شو همدومره به ئې زیات تر پښو لاندې کوو!! خو اوس خدای مونږ ته د نجات لار ښودلې، مونږ تراوسه غوښتل په شریعت د عمل کولو له لارې نجات ترلاسه کړو خو اوس داسې نه ده... اوس خدای داسې پتېلې چې څوک په عیسی ایمان راوړي له گناهونو نه ئې تېرېږي!!! او هغه په بشپړه توگه بې گناه گڼي!!!

دا هم د خبيث پولس زړه شيطاني نظريه ده چې په هر ليك كې ئې تکراروي، له شريعت نه بغاوت ته خلك رابلي او يوازې په مسيح ايمان د نجات لپاره كافي گڼي!! د ده احمقانه استدلال ته به مو حتماً پام شوی وي چې د يهودانو گناهونه او بد عملونه د دې نښه گڼي او د خپلې ادعا لپاره ئې د دليل په توگه وړاندې كوي، حال دا چې د يهودانو دا گناهونه په شريعت د عمل كولو په وجه نه بلكې له شريعت نه د بغاوت په سبب دي!! آسماني كتاب حكه پر دوی نيوكې كوي چې دوی په شريعت عمل نه دی كړی!!

پولس ليكي: خدای مسيح راولېرو چې زمونږ د گناهونو پېټی په خپلو اوږو واخلي!! د ده وينې زمونږ د نجات لپاره وسيله كړې!! پولس دې پوښتنې ته چې آیا دا بې انصافي نه ده چې خدای گناهگاران بې گناه وگڼي؟ دا ځواب وركوي: نه؛ حكه خدای دا كار په عيسی باندې د دوی د ايمان په سبب كوي!! يعنې په هغه چا ايمان چې په خپلې وينې سره ئې دوی پاك كړل!!

دا ئې هم د پولس استدلال او دې پوښتنې ته د ده ځواب!! گناه يوه كړې، سزا بل گالې، خو سره له دې بې انصافي نه ده شوې!! د پولس ټول استدلالونه دې ته ورته دي!! همداراز وايي مونږ د خپلو نېكو كارونو په سبب د خدای رضا نه شو ترلاسه كولی، بلكې دا مقام يوازې له هغو كارونو ترلاسه كوو چې مسيح زمونږ لپاره وكړل!! د پولس دا استدلال د مخكني په څېر دی، ښه كار مسيح كوي او د ده د كارونو په سبب خدای له مونږ راضي كېږي، زمونږ ښه كارونه هيڅ ارزښت نه لري!!

دې بل استدلال ته ئې هم څېر شئ: وايي: حقيقت دا دی چې كه هڅه وكړو چې په شريعت د عمل كولو له لارې نجات ترلاسه كړو، نو تل به ئې نتيجه دا وي چې د خدای د غضب وړ وو، دا حكه چې هيڅكله نه شو كولی په بشپړه توگه په شريعت عمل وكړو، يوازې هغه وخت كولی شو قانون مات نه كړو چې اصلاً قانون نه وي!!

د حيرانۍ ځای دی چې څوك داسې ټگمار انسان د پيغمبر په توگه مني، پولس خلك د خدای د قانون ترپښو لاندې كولو او لرې غورځولو ته رابلي، له شريعت او الهي دين نه د بغاوت بلنه وركووي خو دوی ئې رسول گڼي!! د ده استدلال دا دی چې په قانون باور مه لره نو هيڅ قانون به دې نه وي مات كړی!! يعنې شريعت مه مننه

نو هېڅ کار به دې د شریعت خلاف نه وي!!

د آدم گناه او د عیسی مسیح بخښنه

پولس تر دې عنوان لاندې لیکي: کله چې آدم گناه وکړه، د ده گناه ټول انسانان ناولې کړل او په نړۍ کې د مرگ د خورېدو سبب شوه، ... څومره توپیر دی د آدم او موعود مسیح تر منځ!! آدم د خپلې گناه په سبب د ډېرو د مرگ باعث شو او عیسی د خدای د لطف له مخې د ډېرو د گناهونو د بخښل کېدو باعث!!... نو د موسی لس فرمانه د انسان په نجات کې څه ونډه لري?!!

گورئ چې پولس له شریعت سره په مخالفت کې دومره مخکې تللی چې د تورات لس احکام هم د انسان د ژغورنې لپاره ضروري نه گڼي او وایي چې د انسان په ژغورنې کې هېڅ ونډه نه لري، په داسې حال کې چې عیسی علیه السلام په خپله وایي چې زه د تورات د عملي کولو لپاره راغلی يم، نه د منسو خولو لپاره!! همدا راز گورئ چې دی آدم علیه السلام ته داسې گناه منسوبوي چې د ټولو انسانانو د مرگ سبب شوې، خودا نه وایي چې څنگه؟ څوک د دې گناه په سبب مړ شوی؟ مرگ خو یوه طبیعي الهي پېښه ده، ښه او بد پرې اخته کېږي، د بایبل په وینا عیسی علیه السلام هم مړ شوی!!

د پولس پلویانو ته باید ووايو: هیڅوک د بل په خاطر نه بخښل کېږي، نه د عیسی علیه السلام په خاطر او نه د بل انسان په خاطر، هغه څوک چې یو د بل په گناه نیسي او یو د بل په خاطر بخښي یو بې انصافه قاضي دی، الله تعالی له دې عیبه ډېر لوړ دی.

بیا لیکي: کله چې مونږ په عیسی ایمان راوړ او د تعمیمد غسل مو وکړ، له دې وروسته د ده د سپېڅلې وجود برخه شوو، زمونږ هغه طبیعت هم مړ شو چې په گناه لرلی وو!... کله چې مسیح بیا راژوندی شي مونږ به هم په هغه پرتمین ژوند کې ورسره شریک وو!! په حقیقت کې کله چې مسیح د صلیب پر سر مړ شو مونږ هم ورسره مړه شوو او کله چې بېرته راژوندی شو مونږ په دې ژوندون کې ورسره شریک یو!!...

د خدای واقعی قوم

پولس تر دې سرلیک لاندې هم ځېنې داسې خبرې لري چې څېړل ئې ضروري گڼم: هغه یهودان د خدای خاص قوم گڼي او ورته وايي چې ډېره مینه ورسره لري، دومره چې حتی د دوی لپاره دې ته تیار دی چې په خپله له نجاته محروم شي چې دوی وژغورل شي!! او په دې خبرې عیسی مسیح او فرشتې شاهد نیسي!!... خدای له تاسو سره خپلې وعدې رښتونې کړې، دا وعدې له واقعی یهودانو سره شوې وې.. دا کافي نه ده چې څوک د ابراهیم له نسله څخه وي، ټول هغه خلک چې د ابراهیم له نسله څخه دي د خدای حقیقي زامن نه دي... خدای ابراهیم ته زوی ورکړ... دې زوی له ربکا سره نکاح وکړه.. د دوه گونو زامنو له زېږولو مخکې خدای ورته وویل: ما اراده کړې چې یعقوب ته برکت ورکړم، نه عیسو ته، دا خبره ئې د دوی له زېږېدو مخکې وکړه، مخکې له دې چې دوی ښه یا بد عمل وکړي، دا ښيي چې د خدای کار د ده د مخکنې تصمیم له مخې وو... نو آیا خدای بې انصافي کوله؟ نه؛ هغه موسی ته ویلي وو: که وغواړم په چا رحم وکړم نو رحم پرې کوم... نو د خدای برکت د خلکو د هڅو او غوښتنو له مخې نه ورکول کېږي بلکې هغه چا ته ورکول کېږي چې خدای ئې په خپله غوره کړي!! خو دا پوښتنه چې که خبره داسې وي نو ولې خدای انسان په خپلو کړو وړو محاکمه او مجازات کوي؟ ځواب دا دی چې ته انسان د دې څه حق لرې چې پر خدای اعتراض وکړې؟! آیا دوی کولی شي د خدای د ارادې نه پرته کوم کار تر سره کړي؟! آیا صحیح ده چې مخلوق خالق ته ووايي: زه دې ولې داسې پیدا کړی يم؟ آیا کولال حق نه لري له یوې خټې ښه لوبښی جوړ کړي او له بلې عادي لوبښی!!؟

پولس په دې اړه هم مغالطه کړې، دوی بېلې بېلې خبرې ئې سره خلط کړې، دا خبره چې خالق کوم مخلوق له کومو ځانگړتیاوو سره پیدا کوي، بېله موضوع ده او دا چې الله تعالی له خپل بنده سره څنگه او د څه له مخې معامله کوي بېله موضوع ده، پولس د دې په ځای چې مخکنۍ پوښتنې ته صحیح ځواب ووايي، مغالطه کوي او داسې څه وایي چې له پوښتنې سره هېڅ تعلق نه لري!! پوښتنه دا نه ده چې خدای ولې ځینې مخلوقات یو رنگ او ځینې بل رنگ پیدا کړي؟ بلکې پوښتنه دا

ده چې که د خدای برکت د خلکو د هڅو او غوښتنو له مخې نه ورکول کېږي بلکې هغه چا ته ورکول کېږي چې خدای ئې په خپله غوره کړي!! نو ولې خدای انسان په خپلو کړو وړو محاکمه او مجازات کوي؟ د پولس یو ځواب دا دی: انسان څه حق لري چې پر خدای اعتراض وکړي؟ بل ځواب ئې دا دی: آیا کولال حق نه لري له یوې خټې ښه لوبښی جوړ کړي او له بلې عادي لوبښی!! دا ځواب خو هغه چا ته باید ورکړی شي چې وایي: زه خدای ولې داسې پیدا کړی او هغه بل هغسې؟ ولې ئې ځینې د انسانانو په ښې کې پیدا کړي او ځینې د حیواناتو، نباتاتو او مرغانو په ښې کې؟

که څوک نېک انسان مجازات کړي او بد انسان ته مکافات ورکړي نو یقیناً چې ظلم ئې کړی، الله تعالی ظلم نه کوي، که څوک یو انسان گناه کولو ته اړ کړي او بیا ئې مجازات کړي یقیناً چې ظلم ئې کړی، الله تعالی دا ظلم نه کوي، که څوک یو انسان ښه کار ته اړ کړي او بیا مکافات ورکړي بې انصافي ئې کړې، الله تعالی بې انصافي نه کوي، الله تعالی انسان داسې پیدا کړی چې هم ښه کار په خپله خوښه کولی شي او هم بد، انسان ته ئې د ښه او بد تر منځ د یوه د انتخاب قدرت او اختیار ورکړی، د همدغه اختیار او قدرت په وجه ئې په خپل غلط انتخاب او غلط عمل مجازات کوي او د ښه انتخاب او نېک عمل نېکه بدلې ورکوي.

پولس ته وایو: ستا بایبل د یعقوب په هکله لیکلي چې د برکت اصلي مستحق دی نه بلکې عیسو وو، عیسو ترده مشر وو، اسحاق علیه السلام غوښتل عیسو ته برکت ورکړي، خو یعقوب له پلار سره دوکه وکړه، هغه ئې غلط کړ، ځان ئې عیسو وښود، په خپل لاس او غاړې ئې د سپرلي پوستکی وښلاوو او پلار ته ئې داسې وښوده چې دی په خپله عیسو دی، پلار پرې غلط شو او د عیسو په ځای ئې ده ته برکت ورکړ، د بایبل د وینا له مخې دا برکت ده ته خدای نه دی ورکړی، بلکې ده په دوکې سره ترلاسه کړی، د خدای پرېکړه خو دا وه چې عیسو ته برکت ورکړی شي، د همدې لپاره ئې هغه مشر پیدا کړی وو!! مونږ ته ووايه: څنگه په دغې مسخره، دروغجنې او بې بنسټې قصې استناد کوي او دا غلطه خبره پرې ثابتوي چې د خدای معامله له خپل بنده سره د ده د عمل او عقیدې له مخې نه بلکې د

خپلې مخکنۍ پرېکړې له مخې وي؟!!!

پينغمبر عليه السلام فرمايي چې انسان له روغ او سالم فطرت سره دنيا ته راځي، د ده مور او پلار ئې يهودي، نصراني او مجوسي کړي، لکه څنگه چې له څاروي څاروی پيدا کېږي او تاسو په دوی کې غوږ پرې شوی نه گورئ، بلکې تاسو ئې غوږ ورپرې کوئ:

عن أبي هريرة رضي الله قال: قال النبي صلى الله عليه وسلم (كل مولود يولد على الفطرة فأبواه يهودانه أو ينصرانه أو يمجسانه كمثل البهيمة تنتج البهيمة هل ترى فيها جدعاء...) رواه البخاري
قرآن فرمايي:

وَاللَّهُ يَهْدِي الْقَوْمَ الْقَائِلِينَ

﴿لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْقَائِلِينَ﴾

الكهف: ٢٩ - ٣٠

﴿لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْقَائِلِينَ﴾

او ووايه: دا ستاسو د رب له لوري يو حقيقت دی، نو څوک چې غواړي ايمان دې راوړي او د چا چې خوبه وي کافر دې شي، بې شکه چې مونږ د ظالمانو لپاره داسې اور تيار کړی چې ديوالونه به ئې پرې راتاو وي او چې کله د مرستې لپاره غږ کړي نو په داسې اوبو به ئې غږ ته ځواب ويلی شي چې خوتېدونکې، تورې او بويانکې دي او مخونه وريتيوي، څومره بد څښاک او څومره بد ټاټوبي او بې شکه هغو چې ايمان ئې راوړی او صالح عملونه ئې کړي، مونږ د هغه چا اجر نه ضايع کوو چې د عمل له مخې ښه وي.

له دې مبارك آيت نه په ډېر صراحت او وضاحت سره معلومېږي چې انسان ته دا اختيار او واک ورکړ شوی چې په خپله خوبه يا د ايمان او صالح عمل لار غوره کړي او يا د کفر او ظلم لار، د همدغه واک او اختيار په وجه او د خپل انتخاب د څرنگوالي له مخې به سزا گوري.

گورئ چې قرآن د (ايمان) او (کفر) انتخاب په خپله د انسان کار گڼي او دې

پوښتنې ته ځواب وايي چې آیا انسان (آزاد) او (مختار) پیدا شوی که (مجبور) او (محکوم)؟ آیا په خپلو کړو وړو کې له استقلال او خپلواکۍ برخمن دی که د هغو مقدراتو په وړاندې محکوم دی چې دی ئې په خپلو منگولو کې نیولی او د هر راز مخالفت او سرغړاوي امکان ئې ترې سلب کړی؟! قرآن وايي چې الله تعالی (ظالم) ته سزا ورکوي او د (نېک عمله مؤمن) اجر نه ضایع کوي. د دې معنی دا ده چې (دوزخ) او (جنت)، (مکافات) او (مجازات) د انسان د (عقیدې) او (عمل) له مخې ورکول کېږي. خو بایبل وايي چې یو قوم د جنت لپاره پیدا شوی او نور قومونه د دوزخ لپاره، د دواړو په هکله له مخکې پرېکړه شوې!!

واقعیت دا دی چې بایبل د قضاء او قدر په اړه لکه د نورو اساسي مسایلو په څېر ناقصه او غلطه انگېرنه لري او له دې ډېر عاجز دی چې د خلکو پوښتنو ته ځواب ووايي!! په مقابل کې ئې قرآن دا موضوع په ډېره دقیقه توګه څېړلې او ټولو پوښتنو ته ئې ځواب ویلی، قرآن مونږ ته وايي چې انسان نه مجبور مطلق دی او نه مختار مطلق، بلکې په یوې محدودې کې د اختیار خاوند دی، د ده مکافات او مجازات د همدغه اختیار له مخې ترسره کېږي. د انسان په اړه دا عقیده درلودل چې هغه په مطلقه توګه محکوم او مجبور دی هم د واقع خلاف خبره ده، هم له څرګندو نصوصو سره متصادم او هم د الهي عدالت خلاف، عملاً ګورو چې انسان نه د جماداتو په څېر بې واکه او محکوم دی او نه داسې فعال مایشاء چې هر څه ئې زړه وغواړي وئې کړی شي، بلکې د ځینو کارونو د کولو واک او اختیار لري او د ځینو له کولو عاجز او ناتوانه، د همدغه واک او اختیار په وجه له هغه سره محاسبه کېږي، ده ته چې د کومو کارونو کول ممکن دي د هغوی له منځه د یوه انتخاب کولی شي، خو د ده په دې انتخاب چې کوم نتایج مرتب کېږي، دی ئې په خپله نه بلکې الله تعالی ئې پرې مرتب کوي، په دې لار کې چې دی له کومو لوړو ژورو سره مخامخ کېږي دا ټول د ده له واکه بهر شیان دي، که هغه مجبور او بې اختیاره وی نو نه محاسبه ورسره صحیح وه او نه ئې مجازات، دا ځکه چې د هغه چا مجازات او تعذیبول د عدالت خلاف کار دی چې د اختیار او واک خاوند نه وي او د هر کار په کولو اړ شوی وي، الله تعالی په خپلو بندګانو ظلم نه کوي، څنګه به هغه څوک

تعذیبوي چې بل گناه ته اړ کړی وي، الله تعالیٰ خود مجبوریت او اضطرار په وخت کې حرام کار هم انسان ته روا کړي.

که وغواړو د قرآن لارښوونه د یوه مثال په ترڅ کې توضیح کړو نو داسې وگڼئ لکه چې تاسو د یوه داسې باغ خاوند یئ چې جگ جگ دیوالونه او دنگه مضبوطه دروازه لري، ښه ساتنه او حفاظت ئې کېږي، هیڅوک نه شي کولی ستاسو له اجازې پرته دې باغ ته ننوځي، خپل یوه دوست ته اجازه ورکوي چې باغ ته ننوځي او مېوه ئې وخورې، د دروازې کلي ورکوي او ورته وایئ: دې باغ ته له دې کلي نه په استفادې سره ننوتی او هره مېوه ئې خوړلی شې، له دې وروسته د دې باغ اختیار ستا په لاس کې دی، خودې ته دې پام وي چې د باغ کین لوري ته داسې ونې ولاړې دي چې د مېوو رنگ ئې ښاېسته او جالب، خوند ئې ښه، خو خوړل ئې د گټې په ځای تاوان درته لري، ستا صحت او سلامتیا ته تاوان رسوي، که دغو ونو ته ورنږدې نه شې او مېوه ئې ونه خوړې نو دا به ستا په گټه او زما د رضایت باعث شي، زما خوښه داده او دا مې پرتا پېرزو کېږي چې دا نورې هغه مېوې وخورې چې هم تا ته گټورې دي او هم ئې زه درته خوشوم او پرې راضي کېږم او په دې سره به روغ رمټ له باغه ووځې. ستا دا دوست ستا په اجازه باغ ته ننوځي، هر څه چې په دې باغ کې کوي او هره مېوه چې خوري نو ستا په اجازه او له هغه اختیاره په استفادې سره ئې خوري، چې تا ورکړی، په حقیقت کې هغه ستا په اراده، إذن او اجازه او له هغه اختیار او صلاحیت نه په استفادې سره عمل کوي چې تا ورکړی، که مضر او د ده روغتیا او سلامتیا ته تاواني او ستا د خوښې خلاف مېوه خوري او ستا د رضایت خلاف کار کوي او یا گټوره مېوه خوري او هغه څه کوي چې ستا د رضایت باعث کېږي، دواړه کاره ئې ستا په إذن، اجازه، اراده او توفیق کړي، تا دا موقع، توان، توفیق او اجازه ورکړه چې باغ ته ننوځي او د خپلې خوښې مېوه وخورې، که تا دا اجازه نه وی ورکړې نه باغ ته ننوتی شو، نه ئې سم او بد کار کولی شو او نه ئې تاواني او گټوره مېوه خوړلی شوه، غلطې ئې ستا په اجازه کړې خو مسئولیت ئې پر خپله غاړه دی، د دې لپاره چې په خپل انتخاب کې ئې اشتباه کړې، له اختیار او صلاحیته ئې غلطه استفاده کړې، هغو ونو ته نږدې شوی او

مېوه ئې خوړلې چې د ده لپاره تاواني او د باغ د خاوند د خفگان باعث. باغ ته له ننوتو وروسته چې نوموړی کس هرڅه کوي مسئولیت ئې د ده په خپله غاړه دی، هم مفیده مېوه خوړی شي او هم مضره، دا ځکه چې د انتخاب واک ورکړی شوی، د خپل انتخاب نتایج به ګالي، ښه انتخاب ئې ښه نتایج لری او بد انتخاب ئې بد. د ځمکې په سر د انسان خلافت او د قضاء او قدر په وړاندې د هغه محکومیت او ده ته د (اختیار) او (انتخاب) صلاحیت او واک ورکولو معنا همداسې ده.

پولس له دې وروسته ځینې داسې خبرې لري چې غواړې په دې سره زهر په ګورې وپوښي، خپلې زهرجنې خبرې په خوږو خبرو کې ونغاړي...

د مسیحیانو وظیفه د دولت په وړاندې

پولس تر دې عنوان لاندې لیکي: د دولت او د قوانینو په وړاندې ئې مطیع اوسئ، ځکه چې دا خدای قائم کړی!! په ټولې نړۍ کې ټول دولتونه خدای قدرت ته رسولی، نو څوک چې د دولت له قوانینو سرغړاوی وکړي په حقیقت کې له خدای نه سرغړونه کوي!!! البته چې مجازات به شي (د خدای له لوري)، د چا چې عمل سم وي د حکومت له چارواکو نه وپرېږي، خو خطاکاران او ناسم خلک ترې وپرېږي!!! که غواړې په وېره کې نه وي نو د قوانینو اطاعت وکړه، د دولت مامورین د خدای له لوري ګمارل شوي چې ستا مرسته وکړي!! او که غلط کار وکړي نو وپرېږه چې هغه به دې مجازات کړي، خدای دوی د همدې لپاره ګمارلي!! نو په دوه دلایلو د قانون اطاعت کوه: لومړی د دې لپاره چې مجازات نه شي او دوهم د دې لپاره چې اطاعت کول ستا وجیبه ده!! د همدغو دلایلو له مخې باید خپل مالیات دولت ته وسپارئ چې د دولت د مامورینو حقوق تأمین شي او دولت د خدای په کار یعنی تاسو ته په خدمت باندې موفق شي.... دلته څو خبرې د پام وړ دي:

- د پولس دا خبرې د ده اصلي خپره برېښوي او ښيي چې ده په اصل کې د رومي دولت لپاره کار کاوو، له یهودانو سره ئې د مخالفت وجه هم دغه وه، د روم امپراطوري غوښتل د یهودانو په خلاف داسې څوک راوړاندې کړي چې د دوی د مذهب مقابله وکړي، د یهودانو په لوري د خلکو د تلو مخنیوي وکړي، د همدې

لپاره گورئ چې د پولس محرف مسيحيت د يهودانو د سيمو په حای په هغو سيمو کې وده وکړه چې د روم د امپراطورۍ تر بشپړې واکمنۍ لاندې وې، بنايي له ځينو سره دا پوښتنه راولاړه شي چې نو پولس د څه لپاره په روم کې بندي وو؟ ځواب ئې ډېر څرگند دی، پولس په فلسطين کې او د يهودي مذهبي مشرانو لخوا ونيولی شو، کله چې د فلسطين رومي واکمن ته معلومه شوه چې دی د روم اوسېدونکی دی نو د ساتونکو په لاس ئې روم ته ولېږو، پولس فليپي مسيحيانو ته په خپل خط کې ليکلي: غواړم په دې هم پوه شئ چې له دغو پېښو سره زما مخامخېدل د انجيل د پيغام د لازيات خورېدو سبب شو اوس ټول حتی د گارد سربازان هم پوهېږي چې زه د مسيحيت په جرم بندي شوی يم... د دې خبرې معنا دا ده چې د روم دولتي چارواکو ته د دې خبرې معلومېدل له ده سره مرسته کوي او د ده د خوشې کېدو سبب کېږي چې دی د مسيحيت په جرم بندي شوی، يعني رومي چارواکي له مسيحيانو سره خواخوږي لري او که ورته ثابته شي چې پولس مسيحي دی نو له زندان نه ئې خوشې کوي!!!

- د دولتونو په اړه د پولس دا وينا د ټولو الهي اديانو خلاف وينا ده، هيڅ پيغمبر خلکو ته نه دي ويلي چې د حاکم نظام اطاعت وکړئ، دا نظام د الله تعالی د رضا او ارادې مظهر دی، د دې نظام د قوانينو اطاعت د خدای د اطاعت په معنی دی او بغاوت ئې د له الله تعالی نه د بغاوت په معنی!!! داسې خبرې يوازې سرکاري مفتيان او د ولت مزدور مبلغين کوي، پيغمبران عليهم السلام د دې لپاره لېږل شوي چې دغه نظامونه رانسکور کړي، خلک د دې نظامونو په ضد بغاوت ته راولي او ورته ووايي: له الله تعالی پرته بل چا ته سر مه ټيټوئ، د الله تعالی له قانون نه پرته بل قانون مه منئ، که داسې نه وی نو تل به واکمنانو د پيغمبرانو عليهم السلام مقابله نه کوله، موسی عليه السلام به د فرعون او ابراهيم عليه السلام به د نمرود مقابله نه کوله، هغه څوک چې خلکو ته د دغو طاغوتي نظامونو د اطاعت او منلو او هغوی ته د ماليې ورکولو خبره کوي، پيغمبر نه دی يو سرکاري مبلغ دی!!

- د پولس دا وينا د دين په هکله د بايبل تصور او انگېرنه په گوته کوي، دوی

گمان کوي چې دين هسې خو مذهبي مراسم دي، چې د انسان له اجتماعي ژوند، سياسي او اقتصادي نظام سره هيڅ تعلق نه لري، يو مسيحي کولی شي مسيحي هم وي او د روم د امپراطور مطيع رعيت هم!!

• همداراز بنسبي چې دوی د ټولنې هر حاکم حالت د الله تعالی د رضا مطابق حالت گڼي چې يو مسيحي بايد د هغه د بدلولو هڅه ونه کړي، دولت د خدای له لوري مسلط شوی، مأموریت ئې دا دی چې د خلکو خدمت وکړي، د مسيحيانو شرعي او ديني دنده دا ده چې د دولت د مامورينو اطاعت وکړي او ماليه ورکړي!! حاشا و کلا چې د عیسی عليه السلام په څېر يو اولوالعزم پیغمبر به خلکو ته داسې غلطه خبره وکړي!! که هغه داسې وی نو د بايبل په وینا به د رومي چارواکو په لاس په صلیب نه ځړول کېدو!! دا د پولس په څېر د رومي امپراطور په خدمت کې مزدور مبلغين دي چې وايي: رومي چارواکو نه غوښتل عیسی عليه السلام اعدام کړي، خو يهودي مشرانو دې ته اړ کړل!! دغه مبلغين وتوانېدل چې د خلکو پام له دغې پېښې بلې خوا ته واړوي او د عیسی عليه السلام اعدام د الله تعالی د رضا، د انسانانو د ژغورنې وسيله او د مخکنیو سپېڅلو کتابونو د وړاندوینو مطابق وښيي!!

• راشئ د بايبل دا وینا د قرآن له هغې وینا سره مقایسه کړو چې فرمايي:

وَمَا يَكْفُرُ الْإِنسَانُ بِمَا وَعَدَ رَبَّهُ نَسُوهُ هَلْ يَقْتُلُ نَفْسَهُ كَيْدًا إِنَّهُ كَانُفُورًا
وَمَا يَكْفُرُ الْإِنسَانُ بِمَا وَعَدَ رَبَّهُ نَسُوهُ هَلْ يَقْتُلُ نَفْسَهُ كَيْدًا إِنَّهُ كَانُفُورًا

النساء: ۶۰

وَمَا يَكْفُرُ الْإِنسَانُ بِمَا وَعَدَ رَبَّهُ نَسُوهُ هَلْ يَقْتُلُ نَفْسَهُ كَيْدًا إِنَّهُ كَانُفُورًا

آیا هغه دې ونه لیدل چې گومان کوي هم پر هغه څه ایمان لري چې پر تا نازل شوي او هم پر هغه څه چې له تا نه مخکې نازل شوي، خو غواړي چې د تحاکم لپاره طاغوت ته ورشي، حال دا چې ورته امر شوی چې له هغه نه به انکار کوئ او شیطان غواړي چې په ژورې تېروتنې سره ئې تېریاسي.

د دې آیت له مخې د هغه چا د ایمان دعوی د منلو نه ده چې د طاغوت حکومت

ته غاړه ږدي او خپلې شخړې طاغوت ته راجع کوي، څوک چې د طاغوت واکمنۍ ته غاړه ږدي او د خپلو مشاجراتو په هکله د هغه پرېکړې مني، د ایمان دعوا ئې د اعتبار وړنه ده، که څه هم په ځان د مؤمن گمان وکړي، حتی که په ځان ئې دا گومان وي چې هم پر قرآن ایمان لري او هم پر مخکنیو کتابونو، په حقیقت کې هغه سخت تېروتنی، شیطان دوکه کړی. تر څو چې ته له طاغوت نه انکار ونه کړې الله تعالی ستا ایمان نه قبلوي.

دا آیت نه یوازې د ایمان حقیقت مونږ ته رانښيي بلکې د طاغوت معنی هم رانښيي، طاغوت هغه دی چې خلك د خپلو شخړو د حل و فصل لپاره ورته رجوع کوي، حاکم او قاضي دی خو پرېکړې ئې د الله د دین مطابق نه دي او په ما انزل الله حکم نه کوي، طاغوت شیطان نه بلکې شیطان ته منقاد حاکم دی.

گورئ چې قرآن د هغه چا ایمان هسې یوه تېروتنه گڼي چې ظالمو او باغي حاکمانو ته غاړه ږدي او پرېکړې ئې مني، فرمایي چې نه یوازې د ده د ایمان دعوا باطله ده، بلکې شیطان سخت دوکه کړی، خو بایبل د روم امپراطور ته غاړه ایښودل، اطاعت ئې کول، مالیه ورکول... د مسیحیانو دیني وجیبه گڼي!!

پولس دا هم وایي چې یو په بل اعتراض مه کوئ، حتی که یو هغه څه خوري چې د بت په نامه نذر شوي او بل د غوښې له خوراک نه هم ځان ساتي، پرېږدئ چې خدای په خپله خلك خپلو غلطیو ته متوجه کړي!!! دا هم یو بل شیطاني درس دی چې پولس ئې خپلو شاگردانو ته ورکوي!! په داسې حال کې چې ټول پیغمبران راغلي له غلطو او ناروا کارونو نه خلك منع کړي، که الله تعالی په خپله خلك خپلو غلطیو ته متوجه کولی نو پیغمبران به ئې نه رالېږل!!!

د پولس منشي ترتیوس چې دا لیک ئې د ده په وینا لیکلی، په پای کې د ډېرو کسانو نومونه اخلي او هغوی ته د پولس ځانگړې سلامونو رسوي!!

د پولس لیک تیطوس ته

زما؛ پولس، د خدای خدمتگار او د عیسی مسیح رسول لخوا

زما حقیقي زوی تیطوس ته،

زمونږ د پلار خدای او زمونږ د ژغورونکي عیسی مسیح له درباره تا ته د فیض، رحمت او سوکالی غوښتونکی یم

خدای زه لېږلی یم چې د ده د غوره شوو ایمان تقویه کړم او الهي حقایق وروښیم، هغه حقایق چې د انسان په ژوند کې بدلون راولي او د تلپاتې ژوند په لوري ئې هدایت کوي!! ... خدای د نجات وعده اوس په انجیل کې څرگنده کړه او زه ئې په دې وگمارلم چې دا پیغام ټولو ته ورسوم!!

د پولس د دې خبرې معنی دا ده چې د نجات دا پیغام ترده د مخه هیچا ته نه وو ښودل شوی، د لومړي ځل لپاره د ده په لاس خلکو ته ښودل شوی!! حقیقت دا دی چې د ده دا مسخره خبرې او د انجیل په اړه د ده وینا نه ترده د مخه کوم پیغمبر کړې او نه په خپله عیسی علیه السلام چې انجیل پرې نازل شوی!! دا خبرې د شیطان مریدانو هم ترده د مخه کړې او هم ترده وروسته!!

ته مې د دې لپاره د کریت په جزېرې کې پرېښودې چې د هغه ځای کلیساگانې تقویه کړې او په هر ښار کې داسې کشیشان وټاکې چې زما له لارښوونو سره سم کار وکړي، پام کوه چې ښه کشیشان غوره کړې... غلط مبلغین هم پیدا شوي، یوه ئې د پیغمبرۍ دعوا کړې او د کریت د خلکو په اړه ئې ویل: دوی دروغجن او د حیواناتو په څېر تنبل دي او یوازې د خپلې گېډې په غم کې دي!! د ده خبره سمه ده، نو د کریت مسیحیانو ته ووايه چې په خپل ایمان او اعتقاد کې مضبوط وي!! او اجازه مه ورکوه چې د یهودانو قصو او د هغو خلکو خبرو ته توجه وکړي چې بې لارې شوي!! ... غلامانو ته ووايه چې په اخلاص سره د خپلو بادارانو خدمت وکړي... مسیحیانو ته ووايه چې د دولتي مقاماتو اطاعت وکړي... ورته ووايه چې د هیچا په اړه بده وینا او تبلیغات ونه کړي (له دې نه هم د ده مقصد دا دی چې د دولت په ضد له تبلیغاتو ځان وساتئ!!)... مونږ هم یو وخت ناپوه، یاغي او بې لارې وو... مونږ له خلکو متنفر وو او خلک له مونږ نه، خو زمونږ ژغورونکی راڅرگند شو او مونږ ئې وژغورلو، له گناهونو نه ئې پاک کړو او د روح القدس په ذریعه ئې نوی ژوند راپه برخه کړ، چې د عیسی مسیح په لطف سره بې گناه وگڼلی شو!! ... د مذهبي عقایدو او احکامو په اړه له چا سره جر او بحث مه کوه، ځکه چې دا بحثونه

نه يوازې کوم درد نه شي دوا کولی بلکي دواړو خواوو ته تاوان رسوي... غواړم آرتيماس يا تيخیکوس درولېږم، هر يو چې درغی ژر زما خوا ته راشه، غواړم ژمی په نیکوکې تېر کړم... زما ټول دوستان تا ته سلام وايي، ته هم زموږ مسيحي دوستانو ته سلام ورسوه، د خدای فيض دې له تاسو ټولو سره وي!!

دا د بايبل وروستی رساله وه، په دې کې هم د پولس هماغه څو تکراري خبرې بيا راغلې چې په خپلو نورو خطونو کې هم پرې ټينگار کوي. دلته څو خبرې ضروري گڼم:

- د بايبل ليکونکي ولې د پولس دا رساله د خپل کتاب په پای کې راوړې؟ معمولاً هر ليکونکی خپلې اساسي خبرې د کتاب په پيل او پای، مقدمه او تنمه کې کوي، خو د بايبل ليکونکي يوه داسې رساله د خپل کتاب په پای کې راوړې چې له يوې خوا تکراري ده او له بلې خوا د محتوی له پلوه ډېره کمزوري!!
- تاسو به حتماً متوجه شوي وئ چې د پولس خطونه د محتوی له لحاظه کاملاً سره ورته دي، پوښتنه دا ده چې د بايبل ليکونکي د څه لپاره دا تکراري خطونه په خپل کتاب کې رااخيستي؟! آیا غوښتل ئې د کتاب ضخامت او پرېوالي زيات کړي؟ او که غوښتل ئې د پولس دا څو غلطې خبرې په وار وار د خلکو مخې ته کېږدي او ورته وښيي چې د بايبل اصلي خبرې همدا دي؟! په داسې حال کې چې د پولس مذهب له يوه کرکجن بدعت او د تورات او انجيل په ضد له يوه بربنډ بغاوت نه پرته بل څه نه دی!!

تنمه

مسيحيان د بايبل عهد جديد ته د انجيل په سترگه گوري، خو تاسو وليدل چې د دې برخې له سر نه تر پای پورې د هغه انجيل څو کرښې هم نه شو موندلې چې پر عیسی علیه السلام نازل شوی، په عهد جديد کې يا د عیسی علیه السلام د سيرت او معجزو په اړه داسې ناقصې او کمزورې ليکنې گورو چې د ده شاگردانو ته منسوب شوې او يا د پولس هغه بې محتوی او تکراري خطونه چې له دين او مذهب نه بغاوت ته بلنه ورکوي. انجيل خو د هغو الهي لارښوونو مجموعه وه چې د الله

تعالی له لوري عیسی علیه السلام ته ورکړی شوې وې، خلکو ته د رسولو په غرض او د دوی د هدایت او لارښوونې لپاره، پر عیسی علیه السلام نازل شوی انجیل خو باید د مسیحیانو تر منځ داسې روغ او له هر راز تغیر او بدلونه پرته ساتل شوی وی لکه قرآن چې نن د یو نیم ملیارد مسلمانانو تر منځ د داسې متفق علیه او سپېڅلي کتاب په توګه پاتې دی چې څوک ئې په یوه حرف کې هم د تغیر او بدلون جسارت نه شي کولی، دا دی په تېرو څوارلسو پېړیو کې قرآن په بشپړه توګه له هر راز بدلون او تغیر نه خوندي پاتې شوی، پوښتنه دا ده چې ولې په عهد جدید کې د داسې ګڼ شمېر انجیلونو شاهد یو چې نه په خپلو کې سره ورته دي او نه د اصلي انجیل یوه وړه برخه په کې موندلې شو؟ ولې په انجیل کې د عیسی علیه السلام د شاګردانو لیکونه رااخیستل شوي؟ ولې د پولس په څېر د داسې خلکو شخصي لیکونه هم پرې علاوه شوي چې نه ئې عیسی علیه السلام په خپلو سترګو لیدلی، نه ئې د هغه غږ اورېدلی او نه ئې د ده له شاګردانو نه څه اورېدلي؟ دا ولې څوک د قرآن په کلماتو کې خو پرېږده حتی په زور او زیر کې ئې لاسوهنه نه شي کولی؟ دا ځکه چې قرآن د الله تعالی له لوري نازل شوی کتاب دی، الله تعالی د هغه د حفاظت داسې انتظام کړی چې هیچا ته په هغه کې د لاسوهنې مجال پاتې نه شي، خو بایبل د ګڼ شمېر داسې مجهول الهویه لیکوالانو د لیکنو مجموعه ده چې نه د مسایلو په اړه واحد نظر لري او نه ئې د لیکنو اسلوب سره ورته دی. حقیقت دا دی چې د عیسی علیه السلام له تلو سره سم اصلي انجیل هم غائب شوی، مسیحیان له داسې سختو ورځو سره مخامخ شوي چې د اصلي انجیل ساتل او راتلونکو نسلونو ته ئې انتقالول ورته ممکن نه وو، د عیسی علیه السلام له تلو وروسته د ده د دعوت اغېز په یوې محدودې ساحې کې تر لنډې مودې پاتې شوی، او ډېر ژر د پولس په څېر د داسې خلکو په لاس د هغه د تحریف او مسخه کېدو لړۍ پیل شوې چې دې دین ته د وفادارۍ تر نامه لاندې ئې د هغه د جرړو ایستلو لپاره ملا تړلې وه، رومي واکمنانو هم د دې لپاره دوی ته د کار مجال ورکاوو چې د یهودانو په ضد ترې استفاده وکړي. د عیسی علیه السلام په ځای د یوه بل پیغمبر بعثت او د انجیل په ځای د یوه بل الهي لارښود کتاب نزول یو داسې ضرورت وو چې هیڅ خدای پال

انسان ترې انکار نه شي کولی. دا تشه د محمد عليه السلام د مبارك بعثت او د قرآن په نزول سره ډکه شوه، هر باضميره او منصف انسان له دې پرته بله خبره نه شي کولی چې نن د ځمکې پر سر له قرآن نه پرته بل داسې کتاب نشته چې د انسان لارښوونه وکړي او د ده پوښتنو ته ځواب ووايي.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

۱۸ ذی الحجۃ ۱۴۲۷

۱۳۸۵۱۱۰۱۱۸

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**